

Holy Bible

Aionian Edition®

Lilangano Iya Sambano
Yao New Testament

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Lilangano Iya Sambano
Yao New Testament

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024
Source text: eBible.org
Source version: 11/7/2023
Source copyright: CC Attribution 4.0
Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher 4.19.2 (Pro) on 4/23/2024
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc
<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Ciyawo at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Matayo	11
Maliko	34
Luka	49
Yohana	74
Masengo	93
Ŵaloma	118
1 Ŵakolinto	130
2 Ŵakolinto	141
Ŵagalatia	148
Ŵaefeso	152
Ŵafilipi	156
Ŵakolosai	159
1 Ŵasesalonike	162
2 Ŵasesalonike	165
1 Timoseo	167
2 Timoseo	171
Tito	173
Filimoni	175
Ŵaebulania	176
Yakobo	184
1 Petulo	187
2 Petulo	190
1 Yohana	192
2 Yohana	195
3 Yohana	196
Yuda	197
Chiunkuko	198

APPENDIX

Reader's Guide

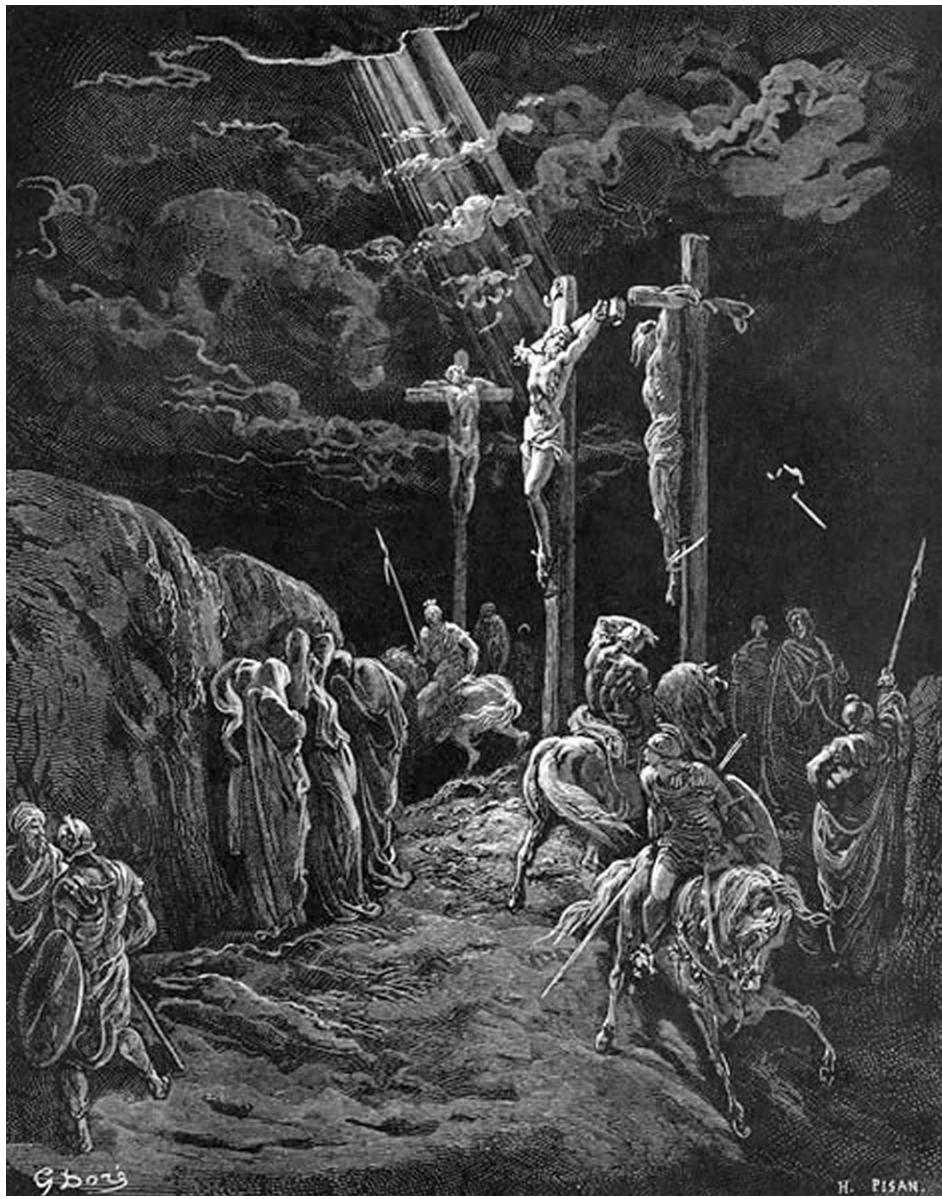
Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT



Che Yesu w̄atite, "Atati, mwalechelesye pakuwā ngakuimanyilila yakuitendayi."

Nipele, w̄agañene iwalo yao kwa kuitendela gudugudu.

Luka 23:34

Matayo

1 Achi chili chitabu cha meena ga lukoso lu Che Yesu Kilisito, Che Yesu Kilisito jwaliji jwa uwelesi u che Daudi, jwa uwelesi u che Iblahimu. **2** Che Iblahimu wāmmeleche che Isaka ni che Isaka wāmmeleche che Yakobo ni che Yakobo wāmmeleche che Yuda ni achapwakwe. **3** Che Yuda wāmmeleche che Pelesi ni che Sela, achikulu wāo wāliji che Tamali ni che Pelesi wāmmeleche che Esloni ni che Esloni wāmmeleche che Alamu. **4** Che Alamu wāmmeleche che Aminadabu ni che Aminadabu wāmmeleche che Nashoni ni che Nashoni wāmmeleche che Salumoni ni, **5** Che Salumoni wāmmeleche che Boasi, achikulu wāo che Boasi wāliji che Lahabu. Che Boasi ni che Lusi wāliji achaŵelesi wā che Obedi ni che Obedi wāmmeleche che Yeso, **6** nombe che Yeso wāmmeleche Mwenye che Daudi. Che Daudi wāmmeleche che Selemani, achikulu wāo che Selemani wāliji wānkawo che Ulia. **7** Che Selemani wāmmeleche che Lehoboamu ni, che Lehoboamu wāmmeleche che Abiya ni che Abiya wāmmeleche che Asa ni, **8** che Asa wāmmeleche che Yehoshafati ni che Yehoshafati wāmmeleche che Yolamu ni che Yolamu wāmmeleche che Usia ni, **9** Che Usia wāmmeleche che Yosamu ni che Yosamu wāmmeleche che Ahasi ni che Ahasi wāmmeleche che Esekiya ni, **10** Che Esekiya wāmmeleche che Manase ni che Manase wāmmeleche che Amoni ni che Amoni wāmmeleche che Yosia ni, **11** Che Yosia wāmmeleche che Yekonia ni achapwakwe. Keleko kaiji katema kakwasamichisyia Wāyahudi ku chilambo cha ku Babeli. **12** Nipele, Wāyahudi paŵaiche ku chilambo cha Babeli, che Yekonia wāmmeleche che Sealitieli ni che Sealitieli wāmmeleche che Selubabeli ni, **13** Che Selubabeli wāmmeleche che Abiudi ni che Abiudi wāmmeleche che Eliakimu ni che Eliakimu wāmmeleche che Asoli. **14** Che Asoli wāmmeleche che Sadoki ni che Sadoki wāmmeleche che Akimu ni che Akimu wāmmeleche che Eliudi, **15** Che Eliudi wāmmeleche che Eliasali ni che Eliasali wāmmeleche che Matani ni che Matani wāmmeleche che Yakobo, **16** Che Yakobo wāmmeleche che Yusufu, wānkawo che Maliamu achikulugwe Che Yesu wākuŵilanjika Kilisito Jwakuwombola. **17** Pelepo paliji ni iwelesi kumi na nne kutyochela che Iblahimu kwaichilla che Daudi, iwelesi kumi na nne kutyochela che Daudi mpaka Wāyahudi paŵajigalikwe ku usami ku Babeli ni iwelesi kumi na nne kutyochela kwigalikwa ku usami kuichila katema ka Kilisito. **18** Yelei ni iwatite pakupagwa Che Yesu Kilisito, che Maliamu, achikulugwe, wāliji atomelwe ni che Yusufu. Nambo akanaŵe kuwonegana mpela mundu ni wānkawake, che Maliamu wālisimene ali wāpachiilu kwa ukombole wa Mbamu jwa Akunnungu. **19** Nombe che Yusufu wānkawake pakuŵa wāliji mundu jwambone paujo pa Akunnungu nganasaka kwachembulusya che Maliamu pa wāndu, wāsachile kwaleka pangaimanyilia wāndu. **20** Nombewo paŵaliji anirkuganisya yeleyo, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje wānkopochele mu sagamisi, wānsalile, "Che Yusufu mwana ju che Daudi nkajogopa kwajigala che Maliamu kuŵa wānkweni, ligongo ali wāpachiilu kwa ukombole wa Mbamu jwa Akunnungu. **21** Chaligopole mwanache jwannume nomwe chimwape liina

lyakwe Che Yesu, pakuŵa jwelejo ni juchiŵakulupusye wāndu wākwe mu sambi syao." **22** Nipele yoseyo yakopochele kuti liŵe isyene, liŵe lya Ambuje liŵaŵechete kwa litala lya jwakulondola jwa Akunnungu achitiji, **23** "Mwalimwalipe chaŵe jwapachiilu, chaligopole mwanache jwannume, nombewo chachaŵilanga Emanuel" malumbo gakwe, "Akunnungu ali pamo ni uwe." **24** Nombe che Yusufu paŵajimwiche, wātesile ilaila iwatite pakusalu katumetume jwa kwinani jwa Ambuje, wānjigele che Maliamu wānkawo ni kwaulanawo kumangwao. **25** Nambo nganawonegana nawo mpaka che Maliamu paŵaligopwele mwanache jwannume. Nombe che Yusufu wāmpele liina lyakwe Che Yesu.

2 Che Yesu wāpagwile mmusi wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, kele katemako che Helode ali mwenye. Napagwa pe, wāndu wāwāimanyichisyie nnope ndondwa kutyochela kungopochelo lyuŵa wāche ku Yelusalemu. **2** Wāusisyé wāndu, "Ana alikwapi mwanache jwapagwile, kuŵa Mwenye jwa Wāyahudi? Tujiweni ndondwa jakwe pajikopochele kungopochelo lyuŵa ni weleu tuiche kukwapelela." **3** Mwenye che Helode paŵapilikene yeleyo ni wāpwele ntima, wēlewo pamo ni wāndu wose wā ku Yelusalemu. **4** Nipele, wāaŵilasile pamo achakulungwa wose wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyga Akunnungu gaŵapele che Musa, wāusisyé kuti, "Ana Kilisito Jwakuwombola chapagwe kwapi?" **5** Nombewo wājanjile, "Mu musi wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, pakuŵa yeleyo ni yaitite pakulembekwa ni jwakulondola jwa Akunnungu, **6** 'Mmwe Beselehemu chilambo cha ku Yudea, mmwe nganimma jwamwana kose pasikati misi ja chilambo cha ku Yudea, pakuŵa kutyochela kukwenu chakopochele chilongola juchiŵalongsye wāndu wāngu, Wāisiaeli.'" **7** Pelepo, che Helode wāaŵilasile pachisyepela wānyawo wāwāimanyichisyie nnope ndondwa ni wāusisyé katema chi jele ndondwa jo pijakopochele. **8** Nipele wātumile ku Beselehemu aninkuti, "Njaulanje nkauchilichisyé uchenene ngani sya jwele mwanache. Mwamalaga kummona, nkauje kukuusalila, ni une jwakwe nyaule ngaatindiŵalile." **9** Paŵamalisisye kumpilikaniла mwenye, wājendelechele ni ulendo wao nipele jele ndondwa jo jiwājiwēni kungopochelo lyuŵa jalongole mmbujo mwao mpaka pajache ni kwima pachanya nyumba jiwāliji mwanache. **10** Paŵajiwēni jele ndondwa jo wāsengwile nnope. **11** Wājinjile nkati ni wāmmwēni mwanache jula pamo ni che Maliamu achikulugwe, wātindīwālile ni kunkotamila. Pelepo ni wāgopwele mmalombo gao ni wāmpele ntuuwa, sahabu ni ubani ni mauta gagakuŵilanjika manemane. **12** Akunnungu wākanyisye mu sagamisi kuti akaujila sooni ku che Helode, nipele wāusile kumangwao kwa litala line. **13** Paŵamasile kutyoka achalendo wāla, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje wānkopochele che Yusufu mu sagamisi ni kwasalila, "Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe ni mmituchile ku Misili. Ntamanje kweleko mpaka pachinantanjile, pakuŵa che Helode akusaka kummulaga mwanache ju." **14** Nipele che Yusufu wājimwiche ni kunjigala mwanache pamo ni achikulugwe, wātyosile chilo, wājawile ku Misili. **15** Wātemi kweleko mpaka che Helode paŵajasiche. Yeleyo yatendekwe kuti liŵe liŵaŵechete Ambuje kwa litala lya jwakulondola

jwakwe liwe isyene, "Nammilasile mwanangu kutyochela ku Misili." 16 Che Helode paŵaimanyi kuti ūwāimanyichisye ndondwa kwa nnope ūwālambwisy, ūtumbile nnope. ūwālajisy ūwāndu ūwākwe akaaulaje ūwanache achanandi wose ūwachilume ūwāpagwile ku Beselehemu ni mumbali mwakwe ūwāli ni yaka iŵili ni paasi ja pelepo. ūwatesile yeleyo malinga ni katema paŵaimanyi kutyochela kwa wele ūwāimanyichisye nnope ndondwa. 17 Yeleyo ni igatite kuwā isyene malowē gagaŵechetekwe kwa litala lya che Yelemia juwālīji jwakulondola jwa Akunnungu achitiji, 18 "Liloŵe lipikaniche kua Lama ko, kulila kwa kupeteka ni kulila kwa malumbo. Che Laheli akwalilila ūwanache ūwāo, ni ngauskasa kwamyalasya, pakuwā ūwanache wose ajasiche." 19 Paŵawile che Helode, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ūwākopochele che Yusufu mu sagamisi ku Misili kula, 20 ūwānsalile, "Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe, mmjuje sooni ku chilambo cha Islaeli, pakuwā ūwāndu ūwāwasakaga kummulaga mwanache jo ūwāmale kwasika." 21 Nipele che Yusufu ūwājimwiche ni ūwanjigele mwanache pamo ni achikulugwe, ūwāusile ku chilambo cha Islaeli. 22 Nambo che Yusufu paŵāpilikene kuti che Alikelao mwanache ju che Helode, akamulile umwenye wa atatigwe, ūwājogwepe kwaaula ku Yudea. Nombe, paŵāmasile kukanyikwa mu sagamisi, ūwājawile mbande sya ku Galilaya, 23 ūwājawile kutama mu musi waukuŵilanjkwa ku Nasaleti. Yele ni iyatite pakuwā isyene malowē gagaŵechetekwe kwa litala lya ūkulondola ūwā Akunnungu gagakuti, "Chāwālanjkwe jwa ku Nasaleti."

3 Agala moŵa gala ūwākopochele che Yohana ūwākubatisya, ūwatandite kwalichila ūwāndu mu lipululu lya ku Yudea. 2 Ūwātite, "Nneche sambi, pakuwā Umwenye wa kwinani ūwāndichile." 3 Aŵa ni ūwāwā che Yohana ūwāla, juwāgambagwa ni che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu paŵātite. "Liloŵe lya mundu likuŵilanga mwipululu, 'Mwakolchesye Ambuje litala lyakwe, ngolosyanje litala lyakwe.'" 4 Che Yohana ūwāwete chiwalo chichakolochekwe ni manyunya ga chiryama chachikuŵilanjkwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu mwao, chakulya chao chaliji itete ni uchi wa mwikonde. 5 Ūwāndu ūwā ku Yelusalemu ni kutyochela kosekose ku chilambo cha Yudea ni ilambo yose yaili mungulugulu lusulo lwa Yolodani, ūwājauilile, 6 ūwājimwiche sambi syao ni kuleka, nombewo ūwābatisye mu lusulo lwa Yolodani. 7 Nambo che Yohana paŵāweni Mafalisayo achajinji ni Masadukayo aninkwaichilila kuti ūwābatisye ni ūwāsalile, "Wāyamwe ūwēlesi wa lijokal. Wāani ūwanjamwiche muuwāmbale uchimwa wa Akunnungu waukwika? 8 Nnosye kwa isambo kuti nnesile sambi. 9 Nkaganisa ni kuliŵechetela muntimu kuti, 'Tukwete ambuje ūwetū che Iblahimu!' Ngunsalila isyene kuti, Akunnungu akupakombola kugapanganya maganga ga gaŵe ūwēlesi u che Iblahimu. 10 Sambano jino liwāgo lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto. 11 Une ngumbatisyanga ni meesi kulosya kuti nnesile sambi. Nambo ūwākwika kunyuma kwangu akwete machili nnope kumbunda une, ni une nganguŵajilwa namose kwawula iлатu yao. Ūwelewo chambatisyanje ni Mbamu jwa Akunnungu ni kwa mooto. 12 Ūwelewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano. Chakumbikanyo ngano

jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitinisywa pa mooto wangasimika." 13 Kele katema ko Che Yesu ūwātosile ku Gallila ni kwika mu lusulo lwa Yolodani ku che Yohana, kuti nombewo abatiswe. 14 Nambo che Yohana ūwālinjile kwasiŵila aninkuti, "Une ni jungusachilwa kubatiswa ni mmwe sambano iŵewe uli mmwe kwika kukwangu nambatisye?" 15 Nambo Che Yesu ūwājanjile, "Nneche kaje itendekwe yeleyo kwa sambano, pakuwā ikusachilwa itendekwe yeila yose yaili yambone paujo pa Akunnungu." Pelepo che Yohana ūwājimwiche. 16 Che Yesu paŵāmasile kubatiswa ūwātosile mmeesi ni papopo kwinani kwaugwiche, ūwāmmweni Mbamu jwa Akunnungu achitulukaga mpela nguunda ni kwatula pachanya pakwe. 17 Nipele Liloŵe kutyochela kwinani lyaŵechete, "Jweleju ni Mwanangu ūngunnonyela nonyelwe nawo."

4 Nipele Mbamu jwa Akunnungu ūwanlongwesye Che Yesu mwikonde kuti alinjikwe ni Shetani. 2 Paŵātemi pangalya moŵa alobaini muusi ni chilo, mbesi jakwe jakwete sala. 3 Nipele Shetani ūwānnyichile, ni ūwānsalile, "Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu ngasalile aga maganga gagalauche gaŵe mikate." 4 Che Yesu ūwājanjile, "Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu kuti, 'Mundu ngakulama ni nkate pe, nambo kwa liloŵe lyalili lyose lyakuŵecheta Akunnungu.'" 5 Nipele, Shetani ūwanjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu pa musi wa Akunnungu, ūwāmmisile penani pa lusonga lwa Nyuumba ja Akunnungu, 6 ūwāsalile, "Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, nliponye paasi pakuwā ilembekwe, 'Akunnungu chachatuma achikatumetume ūwā ūwā kwinani kwa ligongo lyenu, channyakule mmakono mwao, ntakuligombia lukongolo lwenu pa liganga.'" 7 Che Yesu ūwājanjile, "Ilembekwe sooni mu Malembelo ga Akunnungu, 'Nkaalinga Ambuje Akunnungu ūwēnu.'" 8 Nipele Shetani ūwanjigele Che Yesu sooni ku chitumbi cheleu ni kwalosya mwenye syose sya chilambo ni ukulu wakwe. 9 Ūwānsalile, "Ni yose yi chinampe ni kuwā yenu iŵaga chimundindīwāle ni kumbopelela." 10 Pelepo, Che Yesu ūwanjanjile, "Shetani ngambe kwaula! Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, 'Chimwatindīwāle Ambuje Akunnungu ūwēni kwapopelela ūwāwōwō pewo.'" 11 Nipele Shetani, ūwānesile Che Yesu, ni ūwāche achikatumetume ūwā ūwā kwinani ni kwatumičhila. 12 Che Yesu paŵāpilikene kuti che Yohana atawākwe mu nyuumba jakutawālwa ūwāndu, ūwājawile ku Galilaya. 13 Ūwātosile ku Nasaleti ni kwaula kutama ku Kapelenau mu wauli mbwani ja litanda lya Galilaya, mu chilambo cha Sabuloni ni Nafutali. 14 Yeleyo ni iylatite pakuwā isyene liloŵe lilyaŵechetekwe kwa litala lya che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu, 15 "Chilambo cha ku Sabuloni ni chilambo cha ku Nafutali, litala lyalikwaula ku bahali, peesi lusulo lwa Yolodani, ku Galilaya, chilambo cha ūwāndu ūwāngāwa ūyahudi! 16 Ūwāndu ūwākutama mu chipi chaliwone lilanguka lyalikulungwa. Nombe ūwāndu ūwākutamaga pa chilambo cha chipi ni pa mmwili wiwa chiwa, lilanguka chilyalanguchisye!" 17 Kutandilila kele katema Che Yesu ūwatandite kwalichila achitiji, "Nneche sambi, pakuwā Umwenye wa kwinani ūwāndichile!" 18 Che Yesu paŵājimajima gungulugulu litanda lya Galilaya, ūwāneni ūwanakajumo ūwāli ūwākukoka, che Simoni jwakuŵilanjkwa che Petulo ni che

Andulea mpwakwe. **18** Waliji mu litanda aninkukoka somba kwa lwau pakuwa waliji wakukoka somba. **19** Che Yesu waasalile, "Munguye, none chinantende wanyamwe mme wakwaikanawo wändu kwa Ambuje." **20** Papopo walesile nyau syao ni kwakuya. **21** Pawajawile mmbujo kanandi waweni wanakajumo wane wañili che Yakobo ni che Yohana wanache wa che Sebedayo. Wanyawo waliji mu ngalaña pampepe ni che Sebedayo atati wao aninkusaula nyau syao. Nipele Che Yesu waawilasile. **22** Papopo wajilesile ngalaña jila pamo ni atati wao, ni kwakuya. **23** Che Yesu waaulaga papalipose pala mu chilambo cha ku Galilaya, achijiganya mmajumba ga kupopelela ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu. Walamisye wändu ilwele yakupisyangana iwaliji nayo. **24** Ngani syakwe syajenele mbande syose sya ku Silia. Wakulwala wose wañali ni ilwele yakupisyangana ni awala wakulaga, wañakamwiwe ni masoka ni waali ni njilinjili ni wändu wakulemala wajawisyse kweleko nombewo walamisye wana wose. **25** Mipingo ja wändu achajinji kutyochela ku Galilaya ni ku Dekapoli yaani misi likumi ni ku Yelusalemu ni ku Yudea ni peesi lusulo Iwa Yolodani wañkuiye.

5 Che Yesu pañauweni mpingo wa wändu wakwesile pa chitumbi ni kutama. Wakulijiganya wao wañajaulile, **2** nombewo watandite kwajiganya. **3** "Akwete upile wele wakwakulupilila Akunnungu, pakuwa umwenye wa kwinani uli wao. **4** Akwete upile wele wakulilasika muntima, pakuwa chatulaswe. **5** Akwete upile wele wakulitimalika, pakuwa chapochele chilanga cha Akunnungu. **6** Akwete upile wele wañakwete sala ni njota ja kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, pakuwa Akunnungu chachajikutisa. **7** Akwete upile waali ni chanasa kwa wane, pakuwa chachikolelwaa chanasa. **8** Akwete upile waali ni ntima wambone, pakuwa chachawona Akunnungu. **9** Akwete upile wakwalumbanya wändu, pakuwa wanyawo chachiñilanjkwa wanache wa Akunnungu. **10** Akwete upile wele wakusaukanga ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, pakuwa Umwenye wa kwinani uli wao. **11** "Nsangalale wanyamwe wändu pachachintukananga ni kunnagasya ni kummechetela yangalumbana kwa ligongo lyangu. **12** Nsangalale ni kuchina pakuwa mbote jenu jili jekulungwa kwinani. Pakuwa iyoyo peyo ni iwapanganyichisyé wakulondola wa Akunnungu wañapali nkanañe wanyamwe. **13** "Wanyamwe ndi njete ja pachilambo! Nambo njete jasoyesyaga kulas ka kwakwe chintaje chichi kuti unonye wakwe uujile sooni? Ngajikufai kulikose, nambo jikwasikwa paasa ni kuliñatikwa ni wändu. **14** "Wanyamwe ndi lilanguka lya pachilambo! Musi wautawikwe pachanya chitumbi ngaukomboleka kusisika. **15** Wändu ngakupamba lumuli ni kuluñichila ni lulø, nambo akuluwíka pachanya chindu chakuñichila lumuli pakuti lwalanguchisyé waali nkati mo. **16** Iyoyo peyo lilanguka lyenu likusachilwa lilanguchisyé paujo pa wändu, kuti aiwone isambo yenu yambone, ni wañusye Atati wenu waali kwinani. **17** "Nkaganisyá kuti naiche kukugatyosya Malajisyó ni majiganyo ga wakulondola wa Akunnungu. Nganiika kukugatyosya nambo kukugamalichisyá. **18** Ngunsalila isyene kuti, mpaka pelepo kwinani ni chilambo pachimale kupita, ngapagwa namose nukuta pane chindu chamwana mu malajisyó chachichityochekwe mpaka imalile

yose. **19** Nipele, mundu jwalijose jwangajitichisyá namose likanyo limo mmalamulo ga mwana ga ni kwajiganya wane, jwelejo chañe jwannandi nnope mu Umwenye wa kwinani. Nambo jwelejo juchalikamulichisyé ni kwajiganya wane, jwelejo chañe jwankulungwa mu Umwenye wa kwinani. **20** Nipele ngunsalila kuti, iwgá umbone wenu ngaupunda aula wa wakwiganya Malajisyó ga Akunnungu gañapele che Musa ni Mafalisayo nganjinjila ng'oo mu Umwenye wa kwinani. **21** "Mpilikene kuti wändu wa chiikala wåsalilwe kuti, 'Nkaulaga! Juchaulaje akusachilwa alamulikwe.' **22** Nambo une ngunsalila kuti, mundu jwalijose jwakuntumbilila mpwakwe, chiimbajile kulamulikwa. Jwakwachembulusya apwao chachajausya pa nkungulu. Ni jwakummilanga mpwao 'Jwakulowela,' chañajilwe kwinjila ku mooto wangasimika mówa gose pangali mbesi. (**Geenna g1067**) **23** Nipele mwapelekaga mbopesi jenu pa chilisa ni papopo mwakumbuchilaga kuti apwenu wana umenyan nomwe, **24** njileche mbopesi jenu mmbujo mwa chilisa, njaule kaje nkajilane ni mpwenu jo ni mmujeje ni kujityosya mbopesi jenu. **25** "Njilane chitema ni jwammagongo ndi mwitala nkanañe kwika ku nkungulu. Yapundaga pelepo jwammagongo jwenu chantaje mmakono mwa jwakulamula, nombe jwakulamula jo chantaje mmakono mwa jwangondo, nombejo champonye mu nyumba jakutawilwa. **26** Ngunsalila isyene kuti, ngantyoka mwelemo mpaka pachimalisyé kulipa mbiya ja mbesi. **27** "Mpilikene kuti, wändu wåsalilwe, 'Nkatenda chikululu!' **28** Nambo une ngunsalila, kila mundu juchannolechesye jwankongwe kwa kunsaka, amasile kutenda chikululu nawo muntima mwakwe. **29** Nipele, iwgá liso lyenu lya kundyo likunneñasya nlityosye ni kulijasila kwakutalika. Mmbaya nnope kupotesya chiwalo chenu chimo cha pachilu, kupunda chilu chenu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika, mówa gose pangali mbesi. (**Geenna g1067**) **30** Ni iwgá nkono wenu wa kundyo ukunneñasya, nkate nkaujase kwakutalika. Mmbaya kukwenu kupotesya chiwalo chimo cha chilu kupunda chilu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika mówa gose pangali mbesi. (**Geenna g1067**) **31** "Iwéchetekwe kuti, 'Jwakunleka wånkawke, akusachilwa waape talaka.' **32** Nambo une ngunsalila kuti, kila mundu jwakunleka wånkawke, pangawá kwa ligongo lya chikululu, akwatenda atende chikululu, nombe jwannume alombelaga jwankongwe jwalesilwe, akutenda chikululu. **33** "Sooni mpilikene kuti wändu wa kalakala wåsalilwe kuti, 'Nkalumbila kwa unami, nambo mpanganyé mpela imwalumbile kupanganya kwa Ambue.' **34** Nambo une ngunsalila, nkalumbila ng'o, atamuno kwa kwinani, pakuwa chili chitengu cha umwenye cha Akunnungu, **35** atamuno kulumbila kwa chilambo, pakuwa chili chitengu chao cha kuñichila makongolo, atamuno kulumbila kwa musi wa Yelusalemu, pakuwa uli musi wa Mwenye jwankulu. **36** Atamuno nkalumbila kwa ntwe wenu, pakuwa ngankukombola kupanganya luumbo lomo kuwa lwaswela atamuno lwepliu. **37** Mwatiji, 'Elo', jiwe 'Elo', ni mwatiji, 'Ngwamba', jiwe 'Ngwamba'. Chachili chose cha kupunda yeleyo chikutyoka kwa jwangalumbana jula. **38** "Mpilikene kuti isasilwe, 'Liso kwa liso, ni Liino kwa liino.' **39** Nambo une ngunsalila kuti, nkaliuchisyá kwa jwangalumbana. Mundu jwalijose juchampute lijanda pa lijeje lya kundyo, mwagalauchisyé ni lijakwe. **40** Mundu anjausyaga

ku nkungulu kukummechetela magambo melepe ansumule lishati lyenu, munnechele ni likoti lyenu. **41** Mundu jwalijose ankanganichisyaga njigale nsigo wao njaule nawo kilomita jimo, njende nawo kilomita siwili. **42** Jwakummenda mumpe, nombe jwakusaka kunkongola, ngasimwajima. **43** "Mpilikene kuti isasilwe, 'Munnonyele njenu ni munchime jwammagongo jwenu.' **44** Nambo une ngunsalila, mwanonyele wāmmagongo wānu ni mwapelele aŵala wākunlagasya, **45** kuti mme wānache wā Atati wānu wāali kwinani. Pakuwā akwalanguchisa lyuŵa lyakwe wāndu wāngalumbana ni wāmbone ni kwanyeleta ula wāndu wāmbone paujo pa Akunnungu ni wāngalumbana. **46** Ana chimpate mbote chi mwanonyelaga pe wākunnonyela wānyamwe? Ngwamba! Pakuwā wākukumbikanya nsongo nombe akutenda iyoyo. **47** Iwāga nkawomasyaga achapwenu pe, ana ntesile chapi chakupunda kwpunda wāne? Ana ngati wāngakwamanyilila Akunnungu akutenda iyoyo. **48** Nipele mme wāutindimiso mu ntima kwati mpela Atati wānu wā kwinani yatite kuwa jwautindimiso.

6 "Nlilolechesye, nkataenda yambone pa wāndu kuti mmoneche.

Pakuwa mwatendaga yeleyo ngampegwa ntuuka kutyochela kwa Atati wānu wā kwinani. **2** "Nipele pankunkamuchisyaya jwakulaga, nkagomba lipenga. Nkataenda mpela yakuti pakutenda wāulamba mmajumba ga kupopelela ni mmatala kuti wāndu anlape. Ngunsalila isyene, wēlewo wāmale kupocheda ntuuka wao. **3** Nambo mmwe pankunkamuchisyaya jwakulaga, ntende yeleyo mwakusisa namose ambusanga wānu akamanyilila, **4** nipele mwakamuchisyaya jwakulaga mwakusisa ni Atati wānu wākulola yakusiska, chachimpa mbote. **5** "Sooni pankupopela, nkāwa mpela wāulamba. Pakuwā wēlewo ikwanonyela kupopela achijimaga mmajumba ga kupopelela ni pamalekano melepe aoneche ni wāndu. Ngunsalila isyene, wēlewo wāmale kupocheda mbote jao. **6** Nambo mmweji pankupopela, njinjile nkati mwenu, mmugale nnango ni mwapelele Atati wānu wāngakuwonekan. Nombe Atati wānu wākulola inkupanganya kwakusiska, champe mbote. **7** "Pankupopela, nkāwēcheta malowē ga wamba mpela wāndu wāngakwamanyilila Akunnungu. Pakuwā wānyawo akuganisa kuti Akunnungu chachapilikani kwa ligongo lya malowē gao gamajinji. **8** Nipele nkalandana ni wānyawo, pakuwā Atati wānu akumanyilila chinkusaka nkanaŵe kwaŵenda. **9** Nipele wānyamwe mpopeleje yeleyi, 'Atati wētu wāndi kwinani, Liina lyenu lichimbichikwe kwannope. **10** Umwenye wenu uiche. Chinkusaka cho chitendekwe pachilambo pano mpela kwinani. **11** Ntupe chakulya chetu cha lyuŵa ni lyuŵa. **12** Ntulechelesye ilewō yetu, mpela uweji itukuti kwalechelesya wose wākutulewēla. **13** Nkutujinjisa nkulinjikwa, nambo ntukulupusye ni jwangalumbana. Pakuwā umwenye uli wenu ni machili ni ukul moŵa gose pangali mbesi. **14** "Pakuwa mwalechelesya wāndu ilewō yao, Atati wānu wā kwinani channechelesya ni wānyamwe wākwe. **15** Nambo iwāga ngamwalechelesya wāndu, nombe Atati wānu wā kwinani ngasannechelesya ni wānyamwe wākwe. **16** "Pankutaŵa, ngasimma mpela wāulamba. Wānyawo akutawā sinya ku meeso kwao melepe awoneche ni wāndu kuti akutawā. Nambo une ngunsalila isyene kuti wēlewo wāmale kupocheda ntuuka wao. **17** Nambo mwe pankutaŵa, nsukusule ku meeso ni kupačala mauta muntwe, **18** kuti wāndu anamanyilile

kuti nkutawā, nambo mmanyiche ni Atati wānu wāngakuwoneka. Nombe Atati wānu pe wākulola yakusiska, chachimpa mbote jenu. **19** "Nkalligosela mbiko pa chilambo pano pajikonasika ni idudu ni imbulukutu, ni wāwiŷi akwinjila ni kwiŵa. **20** Nambo nligosele mbiko kwinani kwangajonasika chindu ni idudu namose imbulukutu, atamuno wāwiŷi ngakukombola kwinjila ni kwiŵa. **21** Pakuwā pajili mbiko jenu pele ntima wenu ni pachiuŵe. **22** "Liso lili lulanga lwa chiilu. Nipele liso lyenu lyāwāga lyansima, chiilu chenu chose chichiŵe mu lilanguka. **23** Nambo liso lyenu lyāwāga ngaŵa lyansima, chiilu chenu chose chichiŵe mu chipi. Nipele lilanguka lyalili nkati mwenu lyāwāga mu chipi, chipi cho chili totoloo! **24** "Ngapagwa jwakukombola kwatumichila achambuje wāwili. Pakuwā chanchime jumo ni kunnonyela jwine. Pane chanchimbichisyaya jumo ni kunnyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunnungu nchitumichilaga mbiya kwanakamo. **25** "Kwa lyele ligongo ngunsalila, ngasinsilagasya kwa ligongo lya umi wenu kuti chindye chichi ni ching'we chichi namose kwa ligongo lya ilu kuti chimmwale chichi. Pakuwā umi utopele kupunda yakulya ni chiilu chitopele kupunda iwalo. **26** Nyilole ijuni ya mwikonde,ngaikupanda namose ngaikugungula atamuno nganiikola ikuti yaili yose. Nambo Atati wānu wā kwinani akiuilisya. Wānyamwe ndi wakutopela kwipunda ijuni yo. **27** Nipele, wāani mwa wānyamwe kwakulichenjeusa nnope akukombola kulijonjechesyaya namose lyuŵa limo mmoŵa ga umi wakwe? **28** "Yankati iwalo, kwachichi nkulajilila? Nnole uluŵa wa mwikonde yaukuti umele wakwe. Ngaukupanganya masengo atamuno ngaukuliluchila iwalo. **29** Nambo ngunsalila kuti, namose mwenye che Selemani ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluŵa wo. **30** Nipele iwāga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwitinji lyalikumela lelo ni malawī likupatuka ni kwasikwa pa mooto ana ngati chantakusye kwakupunda wānyamwe wāndi ni chikulupi chawhana? **31** "Nipele ngasinkola lipamba chindye chichi? Atamuno ching'we chichi? Namose chimbwale chichi? **32** Pakuwā yose yo ikuchenjeuchilwa ni wāndu wāngakwamanyilila Akunnungu. Nambo mwanya Atati wānu wā kwinani akumanyilila kuti nkulajila yele indu. **33** Nipele nsose kaje Umwenye wa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, ni indu ine chijionjechekwe kukwenu. **34** Nipele ngasinkola lipamba yankati malaŵi, pakuwā malaŵi ikwete yakwe. Kulaga kwa lyuŵa limo kukunkwana kwa lyele lyuŵa.

7 "Ngasimwalamula wāne, kuti ni wānyamwe nkaika kulamulikwa ni Akunnungu, **2** pakuwā chinchilamulikwa ni Akunnungu mpela inkuti kwalamula wāne ni chipimo chilachila chinkupimila kwalamula wāne ni chichochao chachipimila Akunnungu kunlamula wānyamwe. **3** Ligongo chi nkulolechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu, ni papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu? **4** Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, 'Mpwanga, mninde kaje nantyosye chiswani chachili mu liso lyenu', akuno mu liso lyenu kwana chitela? **5** Jwaulamba mmwejo! Ntiosye kaje chitela chachili mu liso lyenu nipele chinlole uchenene ni kukombola kuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu. **6** "Ngasimwapa mbwa chachili chachiswela, ngakaŵa chagalauche ni kumpalula,

namose ngasimwajasila maguluwé igogo yenu ya ndalama, ngakawá chailiiváte. 7 "Mmende ni wanyamwe chimpegwe, nsose ni wanyamwe chinnyiwone, mpoposye ni wanyamwe chachimbugulila nnango. 8 Pakuwá jwalijose jwakuwénda akupegwa ni jwakusosa akwiwona ni jwakupoposya nnango ukuugulkwa kwa ligongo lyakwe. 9 Ana jwapi mwa wanyamwe, mwanache awéndaga nkate chiwápe liganga? 10 Pane awéndaga somba, chiwápe lijoka? 11 Iwaga wanyamwe wángalumbana, nkumanyilila kwapa achiwána wénu indu yambone, isyene Atati wénu wá kwinani chatende mwakupunda, chiwápe yambone awála wákwawendá. 12 "Nipele yose inkusaka wándu ampanganyichisye, ni wanyamwe wákwe mwapanganyichisye iyoyo. Pakuwá gelega gali malumbo ga malajisyga ga che Musa ni majiganyo ga wákulondola wá Akunnungu. 13 "Njinjile kwa kupitila nnango wakunyilila. Pakuwá litala lyalikwaula ku uwonasi lipangwiche, ni nnango wakwinjilila mwelemo uli wepanguché ni wakwinjila mwelemo atupile. 14 Nambo litala lya kwinjilila mu umi linyilile ni nnango wakwinjilila mwelemo uli wakunyilila ni wándu wakulimanyilila litala lyo nganatupa. 15 "Nlilolechesye ni wákulondola wá unami. Wélewo akwika kukwenu ali nkuvoneka mpela ngondolo kwa paasa, nambo kwa munkati ali masogo gakalipa. 16 Chigmawamanyilile kwa isambo yao. Uli?, Wándu akukombola kukaŵa sabibu pa chitela cha miiŵa, pane tini pa nkhwanga? Ngwamba! 17 Nipele, chitela chambone chikusogola isogosi yambone, ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana. 18 Chitela chambone ngachikusogola isogosi yangalumbana, ni chitela changalumbana ngachikusogola isogosi yambone. 19 Chitela chachili chose chingachikusogola isogosi yambone chachichigwisa ni kwásila pa mooto. 20 Nipele chinchamanyilila kwa isambo yao. 21 "Ngaŵa kila mundu jwakumilanga, 'Ambuje, Ambuje', juchajinjile mu umwenye wa kwinani, nambo ajula jwakwitenda yakwisala Atati wángu wáali kwinani. 22 Lyuŵa lya malamulo lyo wájinji chaasalile, 'Ambuje, Ambuje! Uwe ni wéwála utwalalichilaga ngani syenu kwa liina lyenu, ni kwa liina lyenu twagakoposyaga masoka ni kupanganya yakusimonjeka yejinji" 23 Pelepo chinjasalila kwa kang'wa jangu, "Wanyamwe nganiriammanyá ng'o, ntyoche mmibuoj mwangu, wanyamwe wánkupanganya yaigongomalo." 24 "Nipele jwalijose jwakugapilikana malowé gangu ni kugapanganya, akulandana ni mundu jwakwete lunda, jwatawile nyuumba jakwe pa lvala. 25 Pajanye ulá, sulo syasewiche, mbungo japujile ni kujigomba nyuumba jila. Nambo nyuumba jo nganjigwa pakuwá jaliji jitáwkwe pachanya lvala. 26 "Nambo jwalijose jwakugapilikana malowé gangu ga nomejо anapanganye chachili chose, jwelejo akulandana ni mundu jwakulowéla jwatawile nyuumba jakwe pa nsanga. 27 Pajanye ulá, sulo syasewiche, ni mbungo japujile, ni kujigomba nyuumba jila, nomejо jagwile ni kugumuka jose." 28 Nipele, Che Yesu paŵamasile kuwécheta malowé go, mpingo wa wándu wásimosile yatite kwiganya. 29 Pakuwá wájiganya nti mundu jwali ni ukombole, ngáwa mpela yakuti kwiganya wákwiganya Malajisygo wáo.

8 Che Yesu paŵatulwiche pa chitumbi, mpingo jekulungwa ja wándu jakuiye. 2 Nipele, wáiche mundu jwa matana,

watindiwáilile ni kwakotamila ni kuti, "Ambuje, mwasakaga, nkukombola kuswejesya!" 3 Che Yesu wájongwele nkono, wákwayiye ni kuti, "Ngusaka, nswejele." Papopo mundu jo wálamile matana gao. 4 Nipele Che Yesu wánsalile, "Mpilikane, munansalile mundu jwalijose, nambo njaule nkalilosye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi mpela iwatite pakusala che Musa kwalosya wándu wose kuti nnamile." 5 Che Yesu paŵajinjilaga musi wa Kapelenamu, chilongola jumo jwa wándu wángondo wá chilambo cha ku Loma wáñjaulile ni kwachondeléla wákamusye 6 achitiji, "Ambuje, katumetume jwangu agonile mu nyuumba atatele, ni akupotekwa nnope." 7 Nipele Che Yesu wánsalile, "Chiiche kukunnamy." 8 Chilongola jwa wándu wángondo jo wáñjanjile, "Ambuje, nganguwájilwa mmwe njinjile mu nyuumba jangu. Nambo mmechete liloŵe pe ni katumetume jwangu chalame. 9 Pakuwá noneji nombe ndili mundu jundi paasi pa ukombole wa achakulungwa, sooni ngwete wángondo paasi pa une. Nansalilaga jumo, 'Njaule!' Nombejo akwaula ni jwine, 'Njise!' Nombejo akwika ni kapolo jwangu, 'Ntende achi!', Nombejo akuchitenda." 10 Nipele, Che Yesu paŵagapilikene malowé go, wásimosile, ni wásasile wándu wávalijilani aninkwakuya, "Ngunsalila isyene, nganinammone mundu jwali ni chikulipi mpela achi namuno mu chilambo cha ku Islaeli. 11 Nipele, ngunsalila kuti, wándu achajinjile chaiche kutyochela kungopochelo lyuŵa ni kulikuswela lyuŵa, ni wányawo chatame pachindimba cha chakulya pamo ni che Iblahimú ni che Isaka ni che Yakobo mu Umwenye wa kwinani. 12 Nambo wélewo wáti aŵe mu Umwenye wo chaponyekwe paasa, pa chipi, kweleko chalile ni kuchilimya meeno." 13 Nipele, Che Yesu wánsalile chilongola jwa wándu wángondo jula, "Njaule kumangwenu ni itendekwe kukwenu mpela inkuti pakukulupillila." Ni katumetume jwao wálamile katema kakoko. 14 Che Yesu wáiche kumusi ku che Petulo, wásimene akwegwao wá chikongwe che Petulo ali agonile pachindanda, aninkulwala chiboko. 15 Nipele, Che Yesu wárankwaiye nkono jwankongwe, nombewo wálamile ni wájimwiche ni kwatumichila. 16 Ligulo lyakwe, wáichisyé wándu achajinjile wáwakamwilwe ni masoka, nomejо kwa litala lya majiganyo gakwe, wágavínjile masoka go ni kwalamya wose wáwáwalalaga. 17 Wátesile yeleyo kuti gamalile malowé gaŵáwéchete che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu gagakuti, "Asyene akutyosisye kulaga kwetu, ni kutulamya ilwele yetu." 18 Nipele, Che Yesu paŵauwensi mpingo wa wándu uninkwasyungula, wáasalile wákulijiganya wáo ajombche ajaulangane peesi litanda. 19 Jwakwiganya Malajisygo jumo wáñjaulile Che Yesu ni kwasalila, "Jwakwiganya, une chinankuye kwakulikose kuchinjaule." 20 Che Yesu wáatite, "Macheto gakwete masomwa, ni ijuni ikwete isusi, nambo Mwana jwa Mundu nganakola peuto pakupumulila." 21 Nipele, mundu jwine mwa wákulijiganya wáo wánsalile, "Ambuje muuneche kaje nyaule ngaasiche atati wángu." 22 Nambo Che Yesu wánsalile, "Munguye, mwaleche wáwe wáasiche wáwe wáo." 23 Che Yesu wájinjile mu ngalawá ni wákulijiganya wáo wájajawile nawo. 24 Chisisimuchile jatandite kupuga chimbunga chekulungwa mu litanda ni matumbela gatandite kuijunichila ngalawá. Nambo Che Yesu wáliji agonile lugono. 25 Wákulijiganya wáo wájajauile kukwajimusya achitiji, "Ambuje ntukulupusye, tulinkwasikal!" 26

Che Yesu wāasalile, "Wānyamwe wāndu wāndi ni chikulupi chamwana, ligongo chi nkogopa?" Nipele, wājinamukwiche, ni kuchikalipila chimbunga ni matumbela, ni kwatulele jii. 27 Ni wāndu wāsimonjile ni wātite, "Ana mundu ju ali jwanti uli? Namuno chimbunga ni matumbela ikwapilikanila!" 28 Che Yesu paŵaiche peesi litanda mu chilambo cha Wāgelasi, wāndu wāwili wāwakamwilwe ni masoka wāsimene nawo achikopochelaga kumalembe. Wāndu wo wājogoyaga nnope, namose wāndu nganapitaga litala lyo. 29 Nipele, wātandite kunyanyisa achitiji, "Nkusaka ichichi kwetuwe, alakwe Mwana jwa Akunnungu? Ana nnyiche kukutulagasya kakanaŵe katema ketu?" 30 Chiwāndi ni pelepo kwaliji ni mpingo wa maguluŵe ganinkulya. 31 Nipele, masoka gala gaachondelele Che Yesu ganinkuti, "Iwāga nkutukoposya, ntusalile tukagajinile maguluŵe gala." 32 Che Yesu wāgasalile, "Ayaga, njaule." Papopo gakopweche kwa wāndu wāla ni kwijinila mmaguluŵe. Mpingo wose wa maguluŵe waselelechele mu litanda ni maguluŵe gose gawile mmeesi. 33 Wākuchinga maguluŵe gala wāutwiche, wājawile mmusi. Kweleko wāasalile wāndu ngani syose ni indu iyasimene wāndu wāwili wāwakamwilwe ni masoka wāla. 34 Nipele, wāndu wose wā musi wo wātyosile kukwachingamila Che Yesu, paŵaweni wāchondelele kuti atyoche mu chilambo chao.

9 Che Yesu wājinjile mu ngalawā, wājombweche litanda ni kwika mmusi wao. 2 Pelepo wāndu wāmpeleche mundu jumo jwatalete chiiu, ali agonile mu chitagala. Nipele Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao, wānsalile mundu jwakutatala jula, "Muusimane mtima, ambusanga! Nlecheleswe sambi syenu." 3 Nipele, wākwiganya Malajisyo wāne wātandite ganisyia mmitima jao aninkuti, "Mundu ju akwatukana Akunnungu!" 4 Che Yesu wāsimanyi ng'anisyio syao ni wāusisy, "Kwachichi nkuganisa yangalumbana mmitima jenu? 5 Chichi chili chakwepepala nnope, kusala, 'Sambi syenu silecheleswe,' pane kusala, 'Njimuche, Njaule?' 6 Nambo, ngusaka mmanyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ukombole pa chilambo pano wa kwalechelesya wāndu sambi syao." Pelepo wānsalile jwakutatala jo, "Njimuche, njigale chitagala chenu njaule kumangwao." 7 Nipele, mundu jo wājimwiche ni kwaaula kumangwao. 8 Wāndu wose mu mpingo wo paŵaiweni yeleyo, wāsimosile ni kukamulwa ni lipamba, wāakusisyie Akunnungu uwāapele wāndu ukombole wanti yele. 9 Che Yesu wātyosile pelepo, ni paŵajaulaga, wāmbwensi mundu jumo ali atemi mu nyumba ja kulpila nsongo liina lyakwe che Matayo. Nipele Che Yesu wānsalile, "Munguye." Nombe che Matayo, wājimwiche ni kwakuya. 10 Che Yesu paŵaliji mu nyumba ji che Matayo kulya chakulya, wākukumbikanya nsongo wājinji ni wāali ni sambi wāiche ni kutama pamo nawo ni wākulijiganya wāo. 11 Mafalisayo paŵaiweni yeleyo, wāusisyie wākulijiganya wā Che Yesu, "Kwachichi jwakunijiganya akulya pamo ni wākukumbikanya nsongo ni wāali ni sambi?" 12 Che Yesu wāgapilikene gelego ni wājanjile, "Wāngakulwala ngakwalajila wāntela, ikaŵe wākulwala ni wākulajila wāntela. 13 Nipele, njaule nkaliijiganye malumbo ga malowē ga, 'Ngusaka chanasa, ngāŵa mbopesi.' Nganiika kukwāwilanga wāndu wākupanganya yambone paujo pa Akunnungu nambo wāali ni sambi." 14 Nipele, wākulijiganya wā che Yohana Wākubatisya

wājaulile Che Yesu ni kwausya, "Uweji ni Mafalisayo tukutawā kaŵilikawili, kwachichi wākulijiganya wānu ngakutawā?" 15 Che Yesu wājanjile, "Uli, nkuganisa kuti nkukombola kwatendekasya achambusanga wā mlombela asupuche akuno ali pamo nawo? Ngwamba! Nambo chikaiche katema pachajigalikwe mlombela jo pasikati jao, gele mōwa go chachitawā. 16 "Ngapagwa mundu jwakutotela chigamba cha nguo jasambano mu nguo jewisale. Atamuno atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichipapule nguo jo, ni upapuche wakwe chiupundanganye. 17 Sooni ngapagwa wāndu wākutaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolochekwe ni mapende. Pakuwā jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijijonasiche. Nambo wāndu akutaga divai jasambano mu misaku jasambano ni yose yana iŵili ikugosekwa." 18 Nipele, Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta gelego, wāiche chilongola jumo jwa Chiyahudi, wātindīwālile ni kuti, "Mwali jwangu akuwa sampano. Nambo, choonde twende nkaasajichile nkono wenu kuti akole umi." 19 Che Yesu wājimi ni kunkuya, wākulijiganya wāo wājawile pamo nawo. 20 Jwakopochele jwankongwe jumo juŵalwalaga magono kwa yaka likumi ni iŵili, wānnychilile Che Yesu panyuma, wākawaiye lujenje lwa mwinjilo wao. 21 Wātesile yeleyo pakuwā wāganisisyemuntima mwao kuti, "Nakwayaga pe mwinjilo wakwe, chilame." 22 Nombe Che Yesu wāgalawiche, wāmweni ni wānsalile, "Muusimane ntima, mwanangu, chikulupi chenu chinnamisyie." Jwankongwe jo wālamile katema kakoko. 23 Nipele Che Yesu wāiche mu nyumba ja chilongola jula. Ni wāweni wākugomba ipeta ni mpingo wa wāndu aninkulila kwa malumbo, 24 ni wātite, "Ntyochanje pelepa, pakuwā mwali ju nganajasika, agamble gona pe." Ni wānyawo wāasechile. 25 Wāndu wāla paŵāwīnjikwe, Che Yesu wājinjile nkati, wānkamwile nkono mwali jula, nombejo wājimwiche. 26 Ngani jila jajenele pa chilambo pala pose. 27 Che Yesu wātyosile pelepo, ni paŵaliji nkwaaula, wāndu wāwili wāngakulola wānkuyle achinyanisyaga, "Choonde Mwana ju che Daudi ntukolele chanasa!" 28 Che Yesu paŵajinjile mu nyumba, wāngakulola wāla wājaulile, nombejo wāusisy, "Ana nkukulupilila kuti ngukombola kunlamya?" Nombewo wājanjile, "Elo, Ambuje." 29 Pelepo Che Yesu wāgakwaiye meeso gao, wātite, "Iŵeje kukwenu mpela inkuti pakukulupilila." 30 Meeso gao gaugwiche. Nombe Che Yesu wākanyisyie kwa nnope kuti, "Ngasimunsalila mundu jwalirose ngani ji." 31 Nambo wānyawo wātyosile ni kutanda kwenesya ngani si Che Yesu mchilambo chila chose. 32 Wāndu wāwili wāla paŵaliji nkutyoka, wāndu wāne wānnychilise Che Yesu mundu jumo jwangakuŵecheta kwa ligongo lya kukamulwa ni masoka. 33 Paŵākopwesye masoka papopo mundu jwangakuŵecheta jula, wātandite kuŵecheta. Wāndu wāsimosile nikuti, "Nganigawoneche kose gelega mu chilambo cha ku Isilaeli!" 34 Nambo Mafalisayo wātite, "Akugakoposya masoka kwa machili ga jwankulu jwa masoka." 35 Che Yesu wāsyungwile mose mmisi ni mmisinda jose, achijiganyaga mmajumba gao ga kupopelela, ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni kwalamisa wāndu ilwele yose ni kulaga kwakulikose. 36 Nipele, paŵaweni wāndu, mipingko kwa mipingko, wākolele chanasa pakuwā wāpesile ni kukola lipamba chisau ngondolo syangali ni jwakuchinga. 37 Pelepo

ŵaasalile ūakulijiganya ūao, "Magungulo gali gamajinji, nambo ūakugungula nganatupa. 38 Nipele mwapele Ambuje ūa magungulo, apeleche ūakupanganya masengo mmagungulo gao."

10 Che Yesu ūaaŵilasile pamo ūakulijiganya ūao likumi ni ūawili, ūapele ukombole wa kugakoposa masoka, ni kwalama ūandu ilwele yose ni kulaga kwakulikose. 2 Ni meena ga ūeles achinduna likumi ni ūawili wo gali gelega: Che Simoni jwakuŵilanjika che Petulo ni che Andulea mpwao, che Yakobo mwanagwao che Sebedayo ni che Yohana mpwao, 3 Che Filipo ni che Batolomayo, che Tomasi ni che Matayo juŵaliji jwakukumbikanya nsongo, che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Tadayo, 4 Che Simoni jwa ku Kanani ni che Yuda Iskaliote juŵangalawiche Che Yesu. 5 Nipele, Che Yesu ūaatumile ūanyawo kumi na mbili ni kwapa ulamus achitiji: "Nkajaula mmajumba ga ūandu ūwangâwa Ūayahudi, atamuno nkajinjila mmisi ja ūwasamalia. 6 Nambo njaule kwa ūandu ūa ku Isilaeli ūasochelele mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga. 7 Pinkwaulanga nkalalicheye yeleyi, 'Umwenye wa kwinani ūwandichile.' 8 Nkaalamye ūakulwala, nkaasyusye ūwile, nkaaswejesye ūali ni matana, nkagakoposye masoka. Mwapochele pangali malipilo, nkapecleganye pangali malipilo. 9 Kasinjigala sahabu atamuno mbiya atamuno makobili ga shaba mu ulendo wenu. 10 Nkajigala nsaku wa ulendo atamuno mwinjilo waawili, atamuno ilatu, atamuno nkongojo. Pakuwa jwakupanganya masengo immajile kupegwâ chakulya chakwe. 11 'Sooni pachinkajinjile mu musi wauli wose atamuno mu nsinda, nkasose mwelemo mundu juchasache kumpochela, ni nkalonjele mwelemo mpaka pachinkatyache. 12 Pachinjinjile mu ūyumba mwakomasye nchitiji, 'Chitendewe chîwe kukwenu.' 13 Nipele, ūele ūakutama mu ūyumba mo ampochelaga, chitendewe chenu chichitame kwa ūanyawo. Nambo yaŵaga ngakumpochela, nipele, chitendewe chenu chichimmujile mwachinsyene. 14 Nipele, akanaga kumpochela mundu jwalijose atamuno kugapilikana malowê genu, pachinkopoche mu jele ūyumba jo atamuno mu wele musi wo, nkung'unde luundu mmakongolo mwenu kulosya kuti mkwajamuka. 15 Ngunsalila isyene, luyâa lya malamulo, ūandu ūa wele musi wo chakole magambo gamakulungwa kupunda gegala ga ku Sodoma ni ku Gomola. 16 "Nhole, nguntuma ūanyamwe mpela ngondolo mmasogo. Nipele nkole lunda mpela majoka, ni ūakulitimalika mpela nguunda. 17 Mlilolechesye ni ūandu, pakuwa chachinjausya ūanyamwe pankungulu ni chachimputa mbokola mmajumba gao ga kupopelela. 18 Chachinjausya kwa achakulu ni mamwenye kwa ligongo lyangu une, mpatanje kwasalila ūanyawo Ngani Jambone jankati une ni kwa ūandu ūwangâwa Ūayahudi. 19 Nipele pachachinjausya ūanyamwe pa nkungulu, nkakola lipamba lyati chimmechete chichi pane chimmechete chinauli, pichikaiche katema, chimpegwe chakuŵecheta. 20 Pakuwa ngâwa ūanyamwe ni uchimmechete, nambo Mbamu jwa Atati ūenu jwaali nkati mwenu ni juchaŵechete. 21 "Nipele, jwankulungwa changalauche jwamnung'una aulajikwe, ni atati changalauche mwanagwe, ni ūanache chiŵagalauche achaŵelesi ūao ni

kwaulaga. 22 Ūandu chanchimanje ūanyamwe kwaligongo lya kuungulupilia une. Nambo juchapililie mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche. 23 Annagasyaga ūandu mmusi umo, mmutuchilane mmusi wine. Ngunsalila isyene, ngammalisa kuutuchila misi jinajose ja ku Isilaeli akanaŵe kwika Mwana jwa Mundu. 24 "Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya pane kapolo ngakumpunda mmbujegwe. 25 Paichile pa jwakulijiganya kuwa mpela jwakujiganya ni kapolo mpela mmbujegwe. Iwaga ammilasile nsyene nyuumba Belesebuli, uli ana ngati chakapunde kwaŵilanga ūandu ūali mu nyuumba jo meena gakusakala nnope. 26 "Nipele, kasimwajogopa ūandu. Pakuwa kila chindu cheunichikwe chichiwe cheunukukwe, ni kila chachisisikwe chichimanyiche. 27 Chingunsalila pa chipi, nchisale palulanga, ni chinkupilikana mwipikanilo kwakunsongonela, nkachisale kwa ūandu pangasisa. 28 Kasimwajogopa ūakuchiulaga chiili, nambo ngakukombola kuijulaga mbumu. Mmbaya mwajogope ūakukombola kuchijonanga chiili ni mbumu ku mootho wangasimika mowâ gose pangali mbesi. (Geenna g1067) 29 Ijojolo iñili ikusumichikwa kwa senti jimo. Namose ngapagwa hata chimo chachikuwa pangali Atati ūenu kusaka. 30 Nambo kukwenu ūanyamwe, atamuno umbo sya muntwe wenu nombe nasyo siŵalanjikwe syose. 31 Kwayele ngasinjogopa, ūanyamwe ndi ūakutopela mwakuipunda ijojolo. 32 "Nipele, jwalijose jwakunyitichisa une paujo pa ūandu kuti jwele ali jwangune, noneji chinankunde jwelejo paujo pa Atati ūangu ūali kwinani. 33 Nambo jwalijose juchachingana paujo pa ūandu, noneji chinamkane paujo pa Atati ūangu ūali kwinani. 34 "Nkaganisya kuti ichenawo chitendewe pachilambo pano. Ngwamba! Nganiikanawo chitendewe nambo ichenawo ngondo. 35 Pakuwa iche kukuntindanya mundu ni atatigwe, mwali ni achikulugwe, akwegwe ni nkwegwakwe. 36 Ni ūammagongo ūa mundu chaŵe ūandu ūali mu ūyumba jakwe. 37 "Jwakunnonyela atatigwe pane achikulugwe kumbunda une, jwelejo ngakuŵajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. Ni jwakunnonyela mwana jwannume pane mwana jwankongwe kumbunda une, jwelejo ngakuŵajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. 38 Mundu jwangakuujigala nsalaba wakwe ni kunguya, jwelejo ngakuŵajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. 39 Nipele, jwalijose jwakuugosa umi wakwe, chaujase, nambo jwele juchautyosye umi wakwe kwa ligongo lya kungulupilia une, chachiusima. 40 "Jwakumpochela ūanyamwe, akumbochela une ni jwakumbochela une, akwapochele ūele ūandumile une wo. 41 Jwakumpochela jwakulondola jwa Akunnungu ligongo atekuwa jwakulondola, chachipochela mbote ja jwakulondola. Nombe jwakumpochela mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu pakuwa ali jwambone, chachipochela mbote ja mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu. 42 Ngunsalila isyene, jwalijose juchachimpa jumo jwa ūangamanyika kwannope ūa ngao wa meesi gamasisi, pakuwa ali ūakulijiganya ūangu, isyene, jwelejo chachipochela mbote jakwe."

11 Nipele, Che Yesu paŵamalisise kwalajisa ūakulijiganya ūao likumi ni ūawili, ūatiosile kweleko, ūajawile kwiganya ni kualalichila mmisi jajili ku Galilaya. 2 Nombe che Yohana paŵaliji

mu nyumba jakutawilwa wāpilikene ngani ja masengo ga Kilisito Jwakuwombola, wāatumile wākulijiganya wāo, 3 akausye, "Ana mmwe ni wēle ūkwikwa wāla pane twalolele ūwane?" 4 Che Yesu wāajanjile, "Njaulanje nkaasalile che Yohana aila inkuipilikana ni kuilola. 5 Wāngalola akulola, ni wāngajenda akwenda, ni wāmatana akuswejeswa, ni wāngapilikana akupilikana, ni wāwe akususwa, ni wākulaga akusalilwa Ngani Jambone. 6 Jwana upile jwele mundu jwangakungolel lipamba." 7 Nipele, wēle wākulijiganya wā che Yohana pāwāliji nkwendwa, Che Yesu wātandite kwasalila wāndu ngani si che Yohana aninkuti, "Ana mwajawile kukulola chichi kwele kwipululu ko? Uli, mwajawile kukulilola litete lili nkupungunyikwa ni mbungo?" 8 Iwāga ngāwā yeleyo ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunnola mundu jwawete iwalo yambone? Wāndu wākuwala iwalo yambone akutama mmajumba ga mamwenye. 9 Nambo, ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunnola Jwakulondola jwa Akunnungu? Elo, ngunsalila, jwakumpunda jwakulondola jwa Akunnungu. 10 Jwelejo ni che Yohana, Akunnungu juwāngambaga mmalembelo ga Akunnungu, Nnole, nguntuma jwantenga jwangu mmbujo mwenu, juchakankolochesye litala lyenu. 11 Ngunsalila isyene, mwa wāndu wākutama mu chilambo, nganatyochele mundu jwali jwankulungwa kumpunda che Yohana Wākubatisya. Nambo jwalirose jwakulolechela jwannandi mu Umwenye wa kwinani ali jwankulungwa kumpunda jwelejo. 12 Chitandile katema kāwālalichilaga che Yohana Wākubatisya mpaka lelo, umwenye wa kwinani ukukanikwa, ni wāndu wāali ni machili akulinga kuujigala kwa machili. 13 Majiganyo gose ga wākulondola wā Akunnungu ni Malajisyō gakunguluchile ngani ja umwenye wa Akunnungu mpaka katema ka che Yohana. 14 Iwāga nkusaka kwitichisyā gelega, che Yohana ju ni che Elia juchaiche. 15 Jwakwete mapilikanilo, apilikane! 16 "Chinaulandanye ni chichi uŵelesi wu? Ulandene ni achachanda wāwāteme paluwāla lwa kusumichisyā malonda, ni kuwēchetesyana ni achinjao, 17 Twangombele ngoma nambo nganintyal! Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinlila!" 18 Pakuwa Che Yohana wāiche, wātawāga ni nganang'waga divai, ni wānyawo wātate, 'Akamwilwe ni masoka.' 19 Mwana jwa Mundu wāiche, achilyaga ni aching'waga ni wānyawo wātate, 'Munnole aju, jwakutolwa ni jwakolelwā, mmbusanga jwa wākukumbikanya nsongo ni wā sambi!' Nambo lunda lwa Akunnungu Iwawoneche kuwā Iwambone kwa litala lya ipanganyo yakwe." 20 Nipele, Che Yesu wātandite kwakalipila wāndu wā misi jo jwātesile yakusimonjeka, nambo wāndu wākwe nganaleka sambi. 21 "Ulaje kukwenu ku Kolasini! Ulaje kukwenu ku Besesaida! Pakuwa, aiy yakusimosya yaitendekwe kukwenu, ikatendekwe akula ku Tilo ni ku Sidoni kula, wāndu wākwe akawasile magunia ni kutama mu itutu kulosya kuti alesile sambi syao. 22 Nambo ngunsalila, lyuwa lya kulamula, wānyamwe chinjamukwe kwannope kupunda wāndu wā ku Tilo ni ku Sidoni. 23 Nomwe Kapelenamu ana chinlikusye mpaka kwinani? Chinchipuswa mpaka kwiuto kwa wāndu wāwile. Pakuwa, yakusimosya yaitendekwe kukwenu ikatendekwe ku Sodoma, wele musi wo ukaliji chiwēla mpaka lelo. (Hadēs g86) 24 Nambo ngunsalila, lyuwa lya kulamula mmwe chinjamukwe kwannope kupunda wāndu wā ku Sodoma." 25 Katema kakoko,

Che Yesu wātate, "Nguntogolela Atati, Ambuje wā kwinani ni chilambo, pakuwa mwasisile indu yi wāndu wā lunda ni wāndu wā umanyilisi ni kwaunukullila wānache. 26 Elo, Atati, pakuwa yeleyo ni yaitite pakunnonyela. 27 "Atati wāngu ambele indu yose. Ngapagwa jwakummanyilila Mwana, akaŵe Atati, ni sooni ngapagwa jwakummanyilila Atati, akaŵe Mwana ni jwalirose jwakunsaka Mwana kuti ammunukulile. 28 Njisane kukwangu wānyamwe wose unkusauka ni kutopelwa ni misigo jakutopa, none chinampumusye. 29 Mungunde, nkalijiganyē kukwangu, pakuwa une ndili jwakutulala ni jwakululusya, nomwe chinkapumule mmitima jenu. 30 Pakuwa chingunsalila mpanganyē chili chambone kukwenu ni chingumpa njigale ngachikutopa."

12 Kele katema ko Che Yesu wāpitaga mmigunda ja ngano pa Lyuwa lya Kupumulila. Nipele, wākulijiganya wāo jakwete sala, wātandite kupulula masache ga ngano ni kulya. 2 Nambo Mafalisyō pāwāliveni yeleyo, wāasalile Che Yesu, "Nnole, wākulijiganya wēnu akugapanganya gamakanye kugapanganya pa Lyuwa lya Kupumulila." 3 Che Yesu wājanjile wānyawo kuti, "Uli nganinsyome iŵatite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pajakwete sala? 4 Jwelejo jwajinjile mu Nyumba ja Akunnungu, wājigele ni kulya mikate jījatoysekwe kwa ligongo lya Akunnungu. Che Daudi ni achinjakwe nganasachilwa kulya ikaŵe wāmbopesi pe. 5 Pane, uli ngannaŵe kusyoma mmalembelo ga Malajisyō ga Akunnungu gāwāpele che Musa kila Lyuwa lya Kupumulila wāmbopesi akugatema. Malajisyō pa nyumba ja Akunnungu, nambo ngakuwālanjilwa kuwā alewile? 6 Nipele, ngunsalila kuti apano apali jwali jwankulu kujipunda Nyumba ja Akunnungu. 7 Nambo nkagamanyilile malumbo gakwe aga malowē ga gaasasile Akunnungu, 'Ngusaka chanasa ngāwā mbopesi,' ngankaalamule wāndu wāngali ni sambi. 8 Pakuwa Mwana jwa Mundu ali Ambuje wā Lyuwa lya Kupumulila." 9 Nipele, Che Yesu wātositole pelepo, wājinjile mu nyumba ja kupopelela. 10 Mwaliji ni mundu jumo jwali ni nkono wakutatala. Nipele, wāndu wāusise Che Yesu, "Uli, ili yambone kunnamya mundu pa Lyuwa lya Kupumulila?" Wāmbusise yeleyo kuti akolanje ligongo lya kwaŵechetela. 11 Nambo Che Yesu wāasalile, "Tujile jumo jwenu akwete ngondolo jimo, nombe najo jitumbuchile mwisimbo, uli, ana nganjenda kujikamula ni kujityosya pakuwa lili Lyuwa lya Kupumulila? 12 Nambo, mundu atopele kujipunda ngondolo! Nipele, ili yambone kupanganya yaili yambone pa Lyuwa lya Kupumulila." 13 Nipele, wānsalile mundu jo kuti, "Ngolosye nkono wenu." Wāugolwesye, nombe ni wālamile chisau nkono wine ula. 14 Nipele, Mafalisyō wātositole paasa ni kuusyana ichajile pakwaulaga Che Yesu. 15 Nambo Che Yesu pāwāsimanyi ng'anisyō syao, wātositole pepala. Wāndu achajinji wākuiye ni wāalamisye wākulwlwa wose, 16 wākanyisye ngasīwāmānyisya wāndu ngani syakwe, 17 pakuti gamalile malowē gāwēchete jwakulondola che Isaya, 18 "Nnole, jwakutumichila jwangu junansagwile, jwakunonyelwa jwangu jwakuusengwasya nnope ntima wangu. Chinantaje Mbamu jwangu, nombejo chakaasalile wāndu wā ilambo kulamula kwangu. 19 Ngasakola makani atamuno nganyanyisya, ni lilöwē lyao ngalipikanika mwitala. 20 Chapunde kwakolela chanasa wāndu wākwtē masauko ga kuputikwa kwa nnasi, ni

kwakamulisia ntima wāndu wāngali machili, mpaka ulamusi waukusachilwa pachiukomboleswe kulamula. 21 Wāndu wose wā ilambo yose chakole chilolelo kwa jwelejo.” 22 Papopo wāndu wānnyichisyé Che Yesu mundu jwanganola atamuno kuwēcheta kwa ligongo lya kukamulwa ni masoka. Nipele wānnamisyé jwanganwēcheta jo ni jwāwēchete ni kulola. 23 Mpingo wose wa wāndu wāsimosile ni wātite, “Jeweju ngati Mwana ju che Daudi?” 24 Nambo Mafalisayo paŵapilikene gelego, wātite, “Mundu ju akugakoposa masoka kwa machili ga Belesebuli jwankulu jwa masoka.” 25 Che Yesu wāsimanyilile ng'anisyo syao, wāasalile, “Umwénye wauliwose waugaŵanyiche maunjili maunjili gagakumenyana, ngaukulonjela, yalumo peyo, musi pane wāndu wā nyuumba jajilijose agaŵanyikaga maunjili maunjili gagakumenyana achinsyene pe, nyuumba jo ngajijima. 26 Iwāga mpingo umo ukumenyana ni mpingo wine mu umwenye wa Shetani, malumbo gakwe umwenye wo ugaŵanyiche, nipele, chiujime chinauli? 27 Wānyamwe nkutinji une ngugakoposa masoka kwa machili ga Belesebuli, uli, wākulijiganya wānu akugakoposa kwa machili ga acheni? Kwa lye ligongo lyo wāndu wākunkuya ni wāchammechete wānyamwe. 28 Nambo iwāga une ngugakoposa masoka kwa ukombole wa Mbamu jwa Akunnungu, pelepo mmanyilile kuti umwenye wa Akunnungu unnyichilile. 29 “Sooni mundu akukombola chinauli kwinjila mu nyuumba ja mundu jwali ni machili ni kunsumula chipanje chakwe, akanamtawé kaje mundu jwali ni machili jula? Pele ni pachapakombole kunsumula chipanje chakwe. 30 “Jwalijose jwanganāwa pamo none, akunganila une ni jwanganonganganya wāndu pamo none, akwapilinganya. 31 Kwa lye ligongo lyo ngunsalila, wāndu chalecheleswe sambi ni liloŵe lyalili lyose lyakwatukana Akunnungu, nambo juchantukane Mbamu jwa Akunnungu jwelejo ngalecheleswa. 32 Ni jwalijose juchaŵechete liloŵe lya kunkanila Mwana jwa Mundu, chalecheleswa, nambo jwele juchaŵechete liloŵe lya kunkanila Mbamu jwa Akunnungu jo, ngalecheleswa, ngāwā pa chilambo cha sambano chi atamuno pa chilambo chachikwiwa cho. (aiōn g165) 33 “Chitela chambone chikusogola isogosi yambone ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana. Nipele chitela chikumanyika kwa isogosi yakwe. 34 Wānyamwe uwelesi wa majoka! Nkukombola chinauli kusalá gambone mwasyene mwaŵaga wāngalumbana? Pakuwā mundu akuwēcheta agala gagagumbele mu ntima wakwe. 35 Mundu jwambone akukoposa gambone mu ngokwe jakwe jambone, ni mundu jwanganlumbana akukoposa gangalumbana mu ngokwe jakwe janganlumbana. 36 “Nipele, ngunsalila, lyuŵa lya kulamula wāndu chasachilwe kwanga kwa liloŵe lyalili lyose lyanganlumbana lyāwāwēchete. 37 Pakuwā kwa maloŵe genu gambone chachimmalanjila kuti ndi wāmbone paujo pa Akunnungu, ni kwa maloŵe genu gakusakala chinchilamulwa.” 38 Nipele, wāne wā wākwiganya Malajisyo ni Mafalisayo wāasalile Che Yesu kuti, “Jwakwiganya, tukusaka kulola chimanyiso kutyochela kukwenu.” 39 Nombejo wāajanjile, “Uwelesi wangalumbana ni wangakulipilichika! Nkusakanga chimanyiso, nambo ngampegwa chimanyiso ikawé achila pe chimanyiso cha che Yona jwakulondola jwa Akunnungu. 40 Pakuwā mpela che Yona iŵatite pakutama moŵa gatatu muusi ni chilo mltumubo lwa somba jajiklungwa, iyoyo Mwana jwa

Mundu nombe ni ichajile pakutama mu lisi moŵa gatatu muusi ni chilo. 41 Wāndu wā ku Ninawi chakopochela katema kakulamula, nombewo chasale kuti au uwelesi u wana magambo. Pakuwā wāndu wā ku Ninawi wālesile sambi syao kwa ligongo lya kulalichila ku che Yona, ni nnole, apano apali jwampundile che Yona! 42 Mwenye jwankongwe jwa chilambo cha ku Sheba chakopochela katema au uwelesi u pachiulamulkwe, nombe chasale kuti uwelesi u wana magambo. Pakuwā wēlewo wāche kutyochela kwakutalika, wāche kukugapilikanila maloŵe ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa kwana jwankulungwa kupunda mwenye che Selemani. 43 “Lisoka palikunkopoka mundu, likusungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumulila, nambo lyalepelaga kupata. 44 pelepo ni likuti, ‘Chimujile ku nyuumba jangu akula kungopochela kula.’ Nambo palikuua ni kujisimana nyuumba jila jili jangali chindu ni jepyajile ni jekolosye, 45 pele likwaula kukugajigala masoka gane saba gakusakala kupunda wēlewo, gose gakwaula kukunjinjila jwele mundu jo. Ni jwele mundu jo akuwā jwanganlumbana nnope kupunda iŵaliji kundanda. Yeleyo ni ichijile pakutychela kwa wāndu wāngalumbana.” 46 Che Yesu paŵaliji aninkwendelechela kukunguluka ni mipingo ja wāndu, achikulu wāo ni achalongo ajao wāche ni kwima paasa, wāsachile kunguluka nawo. 47 Nipele, mundu jumo wāasalile Che Yesu kuti, “Achikulu wānu ni achalongo ajenu ajimi paasa, akusaka kuwēcheta nomwe.” 48 Nambo Che Yesu wānjanjile jwele mundu jo kuti, “Wāani achikulu wāngu? Ni wāani achalongo ajangu?” 49 Che Yesu wānlanjile mundu jula wākulijiganya wāo achitiji, “Wēlewa ni wāali achikulu wāngu ni achalongo achinjangu! 50 Pakuwā jwalijose jwakupanganya yakuisaka Atati wāngu wā kwinani, jwelejo ni mpwanga ni mlumbwangu ni achikulu wāngu.”

13 Ndāŵi jijojo, Che Yesu wākopweche mu nyuumba jila, wājawile kukutama mungulugulu litanda. 2 Mipingo jajikulungwa ja wāndu jansyungwile nipele wākxesile mu ngalāwa ni kutama. Wāndu wose wājimí mungulugulu litanda, 3 nombe Che Yesu wāasalile indu yejinji kwa itagu, achitiji, “Mpilikane! Jwakupanda wājawile kukumisa mbeju. 4 “Paŵaliji nkumisa mbeju, sine syapatuchile mungulugulu matala ga mmigunda, nipele yaiche ijuni ni kusimila. 5 Sine syapatuchile mmaganga pangali litaka lyejinji. Syawoneche simesile kwachitema pakuwā litaka lyalili kanandi. 6 Nipele, lyuŵa palyawāsile syatiniche ligongo michiga jakwe jaliji nganijijinjilisa paasi, syajumwile. 7 Sine syapatuchile pa miiŵa, nombe miiŵa jo jamesile ni kusijijikanya. 8 Sine syapatuchile pa litaka lya chajila, syamesile, ni kusogola, sine mia moja, sine sitini ni sine selasini. 9 Jwakwete mapilikanilo ga kupilikanila, apilikané!” 10 Wakulijiganya wāo Che Yesu wājaulile ni kwausya kuti, “Ana ligongo chi nkūwēcheta ni wāndu kwa itagu?” 11 Che Yesu wājanjile, “Wānyamwe mpegwilwe ukombole wa kumanyilila yantemela ya umwenye wa kwinani nambo wānewo nganapegwa. 12 Pakuwā jwalijose jwakwete chindu chapegwé ni kujonjcheswa, nambo jwele jwanganakola chindu, atamuno chele chakwete cho chasumulwe. 13 Kwa ligongo lyo nguŵecheta nawo kwa itagu, pakuwā akulola nambo ngakulola, apkilikanambo

ngakupilikanicisya atamuno ngakumanyilila. 14 Kwa wêlewo gamalile agala malowé gaŵechete che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu gagakuti: ‘Kupilikana chimpillkane nambo ngammanyilila. Kulola chinolechesye nambo ngammaona. 15 Pakuwa lunda lwa wêle wându wo lupungwene, agasiwile mapilikanilo gao, akupilenje. Nambo ikaliji akulola kwa meeso gao, ni kupilikana kwa mapilikanilo gao, nombe akamanyilile kwa lunda lwao, ni kung’alauchila, none ngaalamisyé.’ 16 “Nambo nkwtete upile wânyamwe pakuwa meeso genu gakulola ni mapilikanilo genu gakupilikana. 17 Ngunsalila isyene kuti wâkulondola achajinji ni wându wâjinji wâkupanganya yambone paujo pa Akunnungu, wâsachile kugaona gankugaona nambo nganagaona ni kugapilikana gamkugapilikana nambo nganagapilikana. 18 Nipele, wânyamwa mpilikanlo malumbo ga achi chitagu cha jwakupanda chi. 19 Jwalijose jwakulipilikana liloŵe lyankati Umwenye wa Akunnungu pangalimanyilila, ali mpela mbeju sisypatuchile mmatala ga mmigunda, Jwanganlumbana jula akwika kuchityosya chele chepandikwe mu ntima mwakwe cho. 20 Nombe syele mbeju sisypatuchile mmaganga, sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe ni kulipochela kwa unonyelo. 21 Nambo ngakulikamulichisya ni nganakola michiga nkati mwakwe, akulikamula katema kakajipi pe, pakukutyochela kulaga ni kusauka kwa ligongo lya liloŵe lyo, papopo akuleka kulikulupilila liloŵe. 22 Nombe syele mbeju sisypatuchile pa miîwa syo sili mpela mundu jwakulipilikana liloŵe, nambo kwa ligongo lya kuchenjeuchila masengo ga umi watulinawo ni kuchinonyela kwannoce chipanje kukulîwijkanya liloŵe lyo, nombejo ngakusogola isogosi, yaani kupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu. (aiôñ g165) 23 Nombe syele mbeju sisypatuchile pa litaka lyambone sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe ni kulimanyilila, jwelejo akupanganya yejini yambone yaikusachilwa mpela mbeju ijkuti pakusogola, jimo mia moja, jine sitini, ni jine selasini.” 24 Che Yesu wâasalile wâkulijiganya chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ukulandana ni mundu jwapanidle mbeju syambone mu ngunda wakwe. 25 Nambo wându paŵalijji agonile, wâiche jwammagongo jwakwe, wâpanidle masindi mwepande ngano, ni kutyoka. 26 Nipele, pasyamesile mbeju ni kutanda kusogola ni masindi gatandite kuwoneka. 27 Achikapolô wâ asyene ngunda wâiche nikuti, ‘Ambuje, ngati mwapanidle mbeju syambone mu ngunda mwenu? Sambano gatyochele kwapi masindi?’ 28 Nipele wâtite, ‘Jwammagongo ni jwatesile yeleyo.’ Nipele, achikapolô wakwe wâausisye, ‘Uli, nkusaka tujaule tukagatupule?’ 29 Nombejo wâjanjile, ‘Ngwamba, pachintupule masindi, pane chinkatupule pamo ni ngano. 30 Nneche ikule yose pamo mpaka katema ka kugungula. Nipele, katema ka kugungula chinjasallia wâkungungula kuti, nsonganganye kaje masindi nkagatawîkanye ilingo ilingo, nkagatinisye. Nambo ngano nsonganganye ni kutaga mu ngokwe jangu.’” 31 Nipele, Che Yesu wâaatagulile wându chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ulandene ni mbeju jajinandi nnope jajikuŵilanjkwa haladali jatosile mundu ni kujipanda mungunda mwakwe. 32 Jisyene jili jajinandi kusipunda mbeju sine syose, nambo jamelaga ni kukula jikuŵa jajikulungwa kupunda mimela jose. Ukukula ni kuŵa chitela mpaka ijuni ya mwinani ikwika ni kutaŵa isusi mu nyambi

syakwe.” 33 Che Yesu wâasalile wându chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ulandene ni amila jajigele jwankongwe jumo, ni kuwanganya ni utandi mbisi siŵili ni nusu, ni utandi wose wasaseŵele.” 34 Che Yesu wâasalile wându yose kwa itagu. Ni pangali chitagu nganiwâsalila chachili chose. 35 Pakuti limalile liloŵe lyâwecete jwakulondola jwa Akunnungu: “Chiwechetenawo kwa itagu, chinaasalile wându indu yaisisikwe chitandile kugumbikwa chilambo.” 36 Nipele, Che Yesu wâulesile mpingo wa wându, wâjinjile mu nyumba. Wâkulijiganya wâo wâchile ni kwasalila, “Ntugopolele chitagu cha masindi ga mungunda.” 37 Che Yesu wâasalile, “Jwakupanda mbeju syambone ni Mwana jwa Mundu. 38 Nombe ngunda uli chilambo chino. Nombe syele mbeju syambone syo sili wêle wându wâti Umwenye uli wo. Nambo masindi ali wându wâ jwanganlumbana jula. 39 Nombe jwammagongo jwapanidle masindi ali Shetani. Magungulo gali mbesi ja chilambo chino, nombe wâkugungula ali achikatumetume wâ kwinani. (aiôñ g165) 40 Mpela ila masindi igakuti pakusonganganya ni kutinisyá, iyoyo ichichiŵa kumbesi kwa chilambo chino. (aiôñ g165) 41 Mwana jwa Mundu chachalajisya achikatumetume wâo wâ kwinani kuti asonganganye kutyochela mu Umwenye wao wose âwala wâkawaleŵekasya wându atende sambi ni wose wâtesile ya sambi. 42 Ni achikatumetume wâ kwinani wo chiwâponye wându pa litanuli lya mooto wakalipa ni kweleko chalile ni kuchilimya meeno. 43 Kele katema ko wându wâkupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chachimelemenda mpela luyâa mu Umwenye wa Atati wâo. Wakwete mapikanilo, apikanile! 44 “Umwenye wa kwinani ulandene ni mbiko jajisisiche mu ngunda. Mundu jumpe wâjawiwi ni kujisisa sooni. Nipele wâsangalele nnope ni wâjawiwe kukuismisyâ iŵakwete yose ni kusuma ngunda ula. 45 “Sooni, umwenye wa kwinani ulandene ni mundu jwakusumisyâ malonda achisosaga igogo yambone. 46 Nombe paŵawenye chigogo chimo cha ndalamâ jajikulungwa, wâjawiwe, wâsimisye iŵakwete yose, wâchisumile chigogo chila. 47 “Sooni, Umwenye wa kwinani ulandene ni lwaui wâuponyekwe mu lita, Iwatanjile somba syasili syose. 48 Lwau palwagumbele, wâkukoka somba wâluutile kumbwani, wâtemi kusagula somba syambone ni kusitaga mu itundu yao ni somba syanganlumbana wâsiasile. 49 Yeleyi ni ichichiŵa kumbesi kwa chilambo chino, achikatumetume wâ kwinani chachikopochela, chiwalekanganye wându wâmbone ni wângalumbana. (aiôñ g165) 50 Nombe wêle wângalumbana wo chiwâjasile pa litanuli lya mooto. Kweleko chachilila ni kuchilimya meeno.” 51 Che Yesu wâusisye, “Ana gele gose ga nkugamanyilila?” Wâjanjile, “Elo.” 52 Nombewo wâasalile, “Kwa ligongo lyo, jwakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa jwalijose jwakuwa jwakulijiganya jwa Umwenye wa kwinani, alandene ni nsyene nyumba jwakukoposya mu mbiko jakwe indu ya ndalamâ ya sambano ni indu ya ndalamâ ya kalakala.” 53 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yele itagu yo, wâtayosile pelepo, 54 ni wâpitie mu musi wao. Kweleko wâjiganyaga wându mu nyumba jao ja kupoolela, nombewo wâsimosile nikuti, “Jwelejo apatile kwapi alu lunda lu ni ukombole wa kuipanganya yakusimonjeka? 55 Ana ajuju ngati mwana jwa jwakusepa itela? Achikulu wâo ngati akuŵilanjkwa che

Maliamu ni achapwakwe ngati che Yakobo ni che Yusufu ni che Simoni ni che Yuda? 56 Achalumbugwe wose ngati ali pamo ni uweji? Nambi ajuju apatile kwapi aga gose ga?" 57 Nipele, nganîwakunda. Nambo Che Yesu ñaasalile, "Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa nambo ngaakuchimbichikwa mu chilambo chakwe ni mu nyumba jakwe!" 58 Kwa ligongo lyo, nganatenda yakusimonjeka yaijinji ligongo lya ungali chikulupi wao.

14 Kele katema ko chilongola che Helode ñapilikene ngani si Che Yesu. 2 Nipele, ñaasalile achikatemetume ñao, "Jwele mundu ni che Yohana ñakubatisya asyuchile mchiwa, lyele ni ligongo machili gakupanganya yakusimonjeka gakupanganya masengo nkati mwakwe." 3 Che Helode ni juwankamwile che Yohana ni kuntaâwa kwa minyolo, ñammisile mu nyumba jakutâwiwa kwa ligongo lya che Helodia, ñankwawo che Filipo nkulugwe. 4 Ligongo che Yohana ñansalile che Helode kuti, "Ngankusachilwa kunnobela jwele jwankongwe jo!" 5 Che Helode ñasachile kwalaga che Yohana, nambo ñajogwepe ñandu pakuâwa kukwao che Yohana ñaliji jwakulondola jwa Akunnungu. 6 Nipele, pa chindimba cha lyuâwa lyekulungwa lya kupagwa kwao che Helode, mwali jwao che Helodia ñatyasile mmbujo mwa achalendu ni mwali jula ñaasengwasisyé che Helode, 7 mpaka ñalanjile achitiji, "Ngulumbillila, chinampe chachili chose chachinsache." 8 Nombejo ñanyenjekwe ni achikulugwe, ñatite, "Mumbeje panopano ntwe u che Yohana ñakubatisya mumbale." 9 Mwenye ñasupwiche, nambo kwa ligongo lya kulumbila kwao ni ligongo lya achalendo ñawatemi pamo nawo, ñalajisyé apegwe. 10 Nipele, che Helode ñannajisyé mundu ku nyumba ja kutâwiwa ñandu kuti ñakate che Yohana ntwe. 11 Ntwe wakwe wajigalikwe mu mbale ni kumpa mwali, nomejø ñampele achikulugwe. 12 Ñakulijiganya ña che Yohana ñaiche, ñachijigele chiilu chakwe, ñachisichile. Nipele ñajawile kukwasalila Che Yesu. 13 Che Yesu ñapilikene ngani syo, ñatayosile pepala kwa ngalaâwa, ñajawile pantemela pajikape. Nambo ñandu pañapilikene, ñakuive kwa makongolo achityochelaga mmisi jao. 14 Nipele, pañawiche kumbwani, ñauweni mpingo wekulungwa wa ñandu, ñakolele chanasa ni ñalamisyé ñakulwala ñao. 15 Pakwaswele, ñakulijiganya ñao ñaichilile ni kwasalila, "Apano patuli pa mwikonde ni sambano kuswele. Sambano, mwalanje ñandu wo kuti ajaule mmisinda akalismile chakulya." 16 Che Yesu ñaasalile, "Nganakola ligongo lya kwaula, ñanyamwe mwape chakulya." 17 Nambo ñanyawo ñajanjile, "Tukwete mikate nsano pe ni somba siâili." 18 Che Yesu ñaasalile, "Njise nawo apano." 19 Ñaasalile ñandu kuti atame paasi pa manyasi. Nipele, Che Yesu ñajigele mikate nsano ni somba sila, ñalolite kwinani, ñatogolele Akunnungu ni kugaâwanya ni kwapa ñakulijiganya mikate jo, nombewo ñagawenye ñandu. 20 Ñalile wose, ñajikwite. Nipele ñakulijiganya ñalokwete sigasi sya mikate jila, ñagumbesye itundu kumi na mbili. 21 Wose ñawâwile ñala ñaliji achalume mpela elufu tano, pangâwâlanjikwa achimmasyeto ni ñanache. 22 Pangakaâwa, Che Yesu ñaasalile ñakulijiganya ñao akwele mu ngalaâwa kuti alongolele peesi litanda asyene aninkujilanga mpingo ja ñandu. 23 Pañamasile kwalanga ñandu, ñakwesile ñkitumbi ali jikape kukupopela. Pakwaswele, ñelewo ñaliji

kweleko jikape. 24 Kele katema ko ngalaâwa jo ñawandichile pambindikati litanda, nambo jaliji nkupungunyikwa kwanno ni matumbela pakuâwa mbungo jaliji nkujiputa. 25 Kumasisusiku, Che Yesu ñaachile ñakulijiganya ñao achendaga mmeesi. 26 Ñakulijiganya ñao pañaweni achendaga mmeesi, ñajogwepe ñnöpe ni ñatite, "Lili lilaika!" ñagumilangaga kwa woga. 27 Papopo, Che Yesu ñasalile, "Muusimane ntima, ndili une, nkajogopa!" 28 Che Petulo ñatite, "Ambuje mwâwaga mmwe, muusalile iche kukwenu njendaga mmeesi." 29 Che Yesu ñatite, "Njise." Nipele che Petulo ñatulwiche mu ngalaâwa, ñajesile mmeesi, kwajaulila Che Yesu. 30 Nambo pañajiwensi mbungo, ñajogwepe ni ñatandite kutiâwa, ñagumisile achitiji, "Ambuje mungulupuse!" 31 Papopo Che Yesu ñagolwesyé nkono wao, ñankamwile ni ñansalile, "Mmwe ña chikulupi chachinandi, ligongo chi nkukola lipamba?" 32 Nipele, wose ñakwesile mu ngalaâwa, ni mbungo jatule. 33 Nombe, wose ñaâwali mu ngalaâwa ñatindivâlile ni kwakotamila, achitiji, "Isyene alakwe ndi Mwana jwa Akunnungu." 34 Ñajombweche litanda ni ñaiche ku msinda wa ku Genesaleti. 35 Ñandu ña pepala pañawamanyi Che Yesu, ñajenesye ngani muumbali mose mumwasyungwile. Nipele, ñannyichisyé ñakulwala wose, 36 ni ñachondelele kuti akwaye atamuno lujenje lya mwinjilo ñao. Nombe wose ñawâwkwaïye ñalamile.

15 Nipele, Mafalisayo ni ñakwiganya Malajisyó ñaichile Che Yesu kutyochela ku Yelusalemu. 2 Pañawiche ñambusise, "Kwachichi ñakulijiganya wenu akugapwanya majiganyo gatupochele kutyochela kwa achambuje ñetu? Ngakunaâwa makono yambone akanaâwe kutanda kulya?" 3 Che Yesu ñajanjile, "Kwachichi ñanyamwe mkupwanya makanyo ga Akunnungu kwa kusechela majiganyo genu mwachinskyne? 4 Akunnungu atite, 'Mwachimbichisyé atati ñenu ni achikulu ñenu,' ni 'Jwakulwesyá atatigwe atamuno achikulugwe, akusachilwa kuulajikwa.' 5 Nambo ñanyamwe nkwiganya kuti, mundu ñawaga ni chindu cha kwakamuchisa atatigwe atamuno achikulugwe, ni atiji, 'Achi chindu chi ndyosisyé sadaka kwa Akunnungu.' 6 Nipele, jwele mundu jo ngakwachimbichisyá atatigwe! Yele ni inkuti pakulinyelusa lilamulo lya Akunnungu ni kugakuya majiganyo genu mwachinskyne. 7 Ñanyamwe ñawalumba! Che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu ñasagamukwile yambone yankati ñanyamwe pañatite, 8 'Akunnungu akuti, ña ñandu ña akunjimbichisyanga ni ngomo pe, nambo mmitimia jao atalikengene ni une. 9 Nombe akumbopela iiyippe, pakuâwa indu yakwiganya ili malajisyó ga ñandu pe.'" 10 Nipele, Che Yesu ñauñilasile mpingo wa ñandu, ñaasalile, "Mpilikané ni kumanjilila! 11 Chindu chachikuntaga mundu usakwa ngawa chachikwinjila nkang'wa, nambo achila chachikutyoka nkang'wa ni chachikuntaga mundu usakwa." 12 Nipele ñakulijiganya ñao ñajaulile ni kwasalila, "Ana nkumanjilila kuti Mafalisayo yachimile pañapilikene malowé genu?" 13 Nambo ñelewo ñatite, "Mmela wauliwoe wanganapande Atati ñangu ña kwinani, chiuchitupulwa. 14 Mwaleche ñanyawo! Ñele ali ñangalola ñakwalongosya ñangalola. Jwanganola annongosyaga jwanganola njakwe, wose ñawâwili chatumbuchile mwisimbo." 15 Che Petulo ñatite, "Ntugopolele

chele chitagu cho." 16 Che Yesu wāasalile, "Nombe wānyamwe wākwe ngankumanyilila? 17 Ana ngankumanyilila kuti chindu chachikwinjila nkang'wa chikupita nnutumbo ni chikujasikwa kulindi? 18 Nambo yaikutyoka nkang'wa ikutyochela mu ntima, yele ni yaikuntaga mundu usakwa. 19 Pakuwā mu ntima sikukopoka ng'anisyō syangalumbana sya kuulaga ni chikululu ni chigwagwa ni wiyi ni kuwēcheta yaunami ni kutukana. 20 Gelego ni gakuntaga mundu usakwa. Nambo kulya panganaŵā makono ngakukuntaga mundu usakwa." 21 Che Yesu wātyosile kweleko ni wājile ku chilambo cha ku Tilo ni ku Sidoni. 22 Nipele, jwankongwe jumo Mkanaani, kutyochela chilambo chilachila, waichilile achinyanyisaga, "Ambuje, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa! Mwali jwangu akamwilwe ni masoka kwannope." 23 Nambo Che Yesu ngananjanga liloŵe. Wākulijiganya wāo wājaaulile ni kwachondellelachitiji, "Mwasalile ajaule, pakuŵā akutukuya ali nkunyokonya." 24 Che Yesu wājanjile, "Akunnungu andumile kukwakulupusya wāndu wā ku Isilaeli wāvāpotele mpela ngondolo." 25 Pelepo jwambumba jula wāiche ni kwatindīwālila paujo pao achitiji, "Ambuje, mungamuchisye." 26 Che Yesu wājanjile, "Ngaŵā yambone kutola chakulya cha wānache ni kusiponyela mbwa." 27 Jwankongwe jo wājanjile, "Elo, Ambuje, nambo mbwa sikulya mbakatika sisikupatuka pakulila achambuje wāo." 28 Pelepo Che Yesu wājanjile, "Jwankongwe, chikulupi chenu chachikulungwa, nipele, chitendekwe kukwenu chinkusaka." Mwali jwao jula ni wālamile katema kakoko. 29 Che Yesu wātyosile pelepo ni kwaula mungulugulu litanda lya Galilaya, wākxesile kwitumbi, wātemi paasi. 30 Nipele, jaichile mpingo ja wāndu wājinji, wāmpelechetele wāndu wāngajenda ni wāngalola ni wākulemala ni wāngawēcheta ni wāne wājinji wākulwala, nipele wāwīsile mmbujo mwakwe ni kwalama. 31 Nombe mpingo wa wāndu ula wasimonjile nnope paŵāweni wāngawēcheta aninkuŵēcheta ni wāngalola aninkulola ni wākulemala ali alamile ni wāngajenda aninkwenda, wāndu wāakusise Akunnungu wā ku Isilaeli. 32 Che Yesu wāawīsilile wākulijiganya wāo, wāasalile, "Ngwakolela chanasa aŵā wāndu wā pakuŵā atemi ni une mōwa gutatu sambano ni nganakola chakulya. Ngangusaka naaleche ajaule pangalya ngakāwā chakomoche mwitala." 33 Wākulijiganya wāla ni wātite, "Tutupate kwapi chakulya chachijinji cha kwajikutisya wēle wāndu wā?" 34 Che Yesu wāausisye, "Nkwete mikate jilingwa?" Wājanjile, "Saba ni tusomba kanandi pe." 35 Nipele Che Yesu wāasalile wāndu atamanje paasi. 36 Wājitosile mikate saba ni tusomba tula, wātogolele Akunnungu, wājigawēnye ni kwapa wākulijiganya wāo, nombe wākulijiganya wo wāgawēnye wāndu. 37 Wālile wose, wājikwite. Paŵamasile kulya wālokotenyē mbakatika ja mikate ni somba sīla itundu saba yegumbale. 38 Wēle uŵālile wo wālili achalume elufu nne, pangaŵālanjila achakongwe ni wānache. 39 Nipele, Che Yesu wālanjile wāndu, wākxesile mu ngalaŵā ni kwaula ku chilambo cha Magadani.

16 Mafalisayo ni Masadukayo wāajaulile Che Yesu, ni kwa kwallinga wāwēndile wālosye chimanyisyo kutyochela kwinani. 2 Nambo Che Yesu wāasalile, "Lyaikaga ligulo wānyamwe nkutinji, 'Lelo chikulanguche pakuŵā kwiunde kuchejele!' 3 Ni kuninkucha nkutinji, 'Lelo mbungo chijipupe,

pakuŵā kwiunde kuchejele sooni maunde gagumbele!" Nipele, wānyamwe nkukombola kumanyilila upagwe wa liunde, nambo imanyisyo ya katema kano ngankukombola kui manyilila. 4 Uŵēlesi wangalumbana ni wangali ni chikulupi ukusosa chimanyisyo, nambo ngauepewa chimanyisyo ikaŵē chimanyisyo chi che Yona." Nipele wālesile ni kwaula. 5 Wākulijiganya wāo paŵāmasile koombochela mbande jine ja litanda, wālili aliwālile kwigala mikate. 6 Che Yesu wāasalile kuti, "Nlilolechesye ni nligose ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!" 7 Nambo wēle wānyawo wālili nkuusyana achinsyene pe achitiji, "Akuŵēcheta yeleyo pakuŵā nganitujigala mikate." 8 Che Yesu wāsimanyilila ng'anisyō syao ni kwasalila, "Ligongo chi nkuusyana mwachinsyene pe, wānyamwe wā chikulupi chachinandi kuti nganinjigala mikate? 9 Ana ngankumanyilila atamuno kukumbuchila panagawēnye mikate tano jila, kwa wāndu elufu tano wāla? Ana itundu ilingwa ya mbakatika imwagumbesye? 10 Pane mikate saba jila jiŵāgawēnye wāndu elufu nne, ana itundu ilingwa ya mbakatika imwalokotenye? 11 Uli, ngankumanyilila kuti nganigunguluchilaga mikate? Nambo nlilolechesye ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!" 12 Pelepo wākulijiganya wāimanyilile kuti nganaŵēcheta yankati amila ja mikate, nambo majganyo ga Mafalisayo ni Masadukayo. 13 Che Yesu paŵāiche mmusi wa Kaisalia Filipi, wāusise wākulijiganya wāo kuti, "Wāndu akuti Mwana jwa Mundu ni nduni?" 14 Wājanjile, "Wāne akuti che Yohana Wakubatisya ni wāne akuti che Elia ni wāne akuti che Yelemia, pane jumo jwao wākulondola wā Akunnungu." 15 Che Yesu wāausisye sooni, "Nombe wānyamwe nkuti une ndili nduni?" 16 Che Simoni Petulo wājanjile, "Alakwe ni Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu wāali wājumi." 17 Che Yesu wātite, "Nkwete upile mmwe che Simoni mwana ju che Yona, pakuŵā ngaŵā mundu jwammunukulile ngani jo, nambo Atati wāngu wāali kwinani. 18 None ngunsalila, mmwe ni che Petulo ni pa iwele lwalu lu chindandisye mpingo wa wāndu wākulupulila Kilisito ni machili ga chiwa ngagaika kuukombola. (Hadēs g86) 19 None chinampe iugulilo ya Umwenye wa kwinani, ni chachili chose chachinchitawē pa chilambo pano, chichiŵē chetaŵikwe kwinani ni chachili chose chachinchigopole pa chilambo pano, chichiŵē chegopolwe kwinani." 20 Nipele wākanyisye kwa nnope wākulijiganya wāo kuti akansalila mundu kuti wēlewo ali Kilisito. 21 Chitandile ke katema ko Che Yesu wātandite kwalosya pangasisika wākulijiganya wāo kuti yaŵājile kwaula ku Yelusalemu ni kweleko chalagaswe ni achachekulu ni ilongola wā achakulu wāmbopesi ni wākgwignya Malajisyo. Nipele chachiulagwa ni pa lyuŵā lyaatatu chasyucue. 22 Pelepo che Petulo wāajigele Che Yesu pambali ni wātandite kwakalipila achitiji, "Ngwamba Ambuje! Ngagansimana gelego!" 23 Nambo Che Yesu wāgalauchile ni kwasalila che Petulo, "Ntyoche paujo pangu, Shetani! Mmwe nkusiŵila litala paujo pangu, pakuŵā ngankuganisa gagali ga Akunnungu, nambo ga wāndu!" 24 Nipele, Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo, "Mundu jwakusaka kunguya, alikane nsyene, atwichile nsalaba wakwe, anguye une. 25 Pakuwā, mundu jwalirose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe, chaujase. Nambo mundu jwakuutiosya umi wakwe kwaligongo lyangu, chaukole sooni.

26 Ana mundu chapate chichi akolaga chipanje cha pa chilambo, ali ajasile umi wakwe? Pane mundu chatyosye chichi pamalo pa umi wakwe? 27 Pakuwa Mwana jwa Mundu chachiika mu ukulu wa Atatigwe pamoo ni achikatumetume wakwe wa kwinani, pelepo chachinlipa jwalijose malinga ni masengo gao. 28 Ngunsalila isyene, apali wane mwa wanji mi apano ngaapasya chiwa akanaewe kummona Mwana jwa Mundu achiikaga ali Mwenye."

17 Pagamasile moŵa sita, Che Yesu wājigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwao, wākxesile pamoo nawo penani chitumbi cheleu, kweleko wālili wānyapewo. 2 Kweleko, Che Yesu wāgalawiche uwoneche wakwe paujo pao, ku meeso kwao kwamelemendaga mpela luyā ni iwalo yao yaliyi yeswela mpela lulanga. 3 Chisisimuchile che Musa ni che Elia wāakopoeche, wālili nkukunguluka ni Che Yesu. 4 Pelepo che Petulo wāasalile Che Yesu, "Ambuje, yambone uwe kuwa apano! Mwasakaga chindaiwe masakasa gatatu, limo lyenume ni line li che Musa ni line li che Elia." 5 Pawāiwechetaga gelego, liunde yeswela lyaunichile wānyawo, ni lypikaniche liloŵe kutyochela mu liunde lila lichitji, "Aju ali Mwanangu jungunnonyela, nonyelwe nawo, mumpilikanicchisye jwelejo." 6 Wākulijiganya paŵapiilikene yeleyo wājogwepe nnope, wāgwile manguku. 7 Nipele Che Yesu wāichilile, wākwayiye achitji, "Njimuche, nkajogopal!" 8 Paŵalolite kwinani nganammona mundu jwalijose akaŵe Che Yesu jika pe. 9 Nipele, paŵatulukaga pa chitumbi po, Che Yesu wāasalile, "Kasimunsalila mundu jwalijose inyweni ila, mpaka patachisyuka Mwana jwa Mundu kutyochela mu chiwa." 10 Nipele wākulijiganya wāo wāmmusise, "Kwachichi nambi wākwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa akuti chaire kaje che Elia?" 11 Che Yesu wājanjile, "Isyene, che Elia chaire kaje ni kukolosa indu yose iwe chile. 12 Nambo ngunsalila, che Elia amasile kwika, nganammanyilila, nambo wātendele iwasachile. Nombewo chachinnagasya Mwana jwa Mundu iyoypoyeo." 13 Pelepo wākulijiganya wāla wāimanyilile kuti wāngambaga che Yohana Wākubatisya. 14 Paŵaiche sooni pa wele mpingo wa wāndu ula, wāica mundu jumo mmbujo pa Che Yesu ni kwtindīwālila, 15 wātite, "Ambuje, munkolele chanasa mwanangu pakuwāla akulwala njilinjili ni kulaga nnope, katema kakajinji akugwilila pa mooto pane mmeesi. 16 Nannyichisye kwa wākulijiganya wānu, nambo nganakombola kunnamy." 17 Che Yesu wājanjile, "Uŵelesi wangali chikulupi ni wakulyungasika, ana chime ni wānyamwe mpaka chakachi? Mpaka chakachi chinampillile? Munjise nawo apano." 18 Nipele, Che Yesu wākalikalipile lisoka lila, nombelyo lyankopweche ni jwanchanda jula wālamile katema kakoko. 19 Nipele, wākulijiganya wāichile Che Yesu kwa chisayepela ni kwausya, "Ligongo chi nganitukombola kulikoposa lisoka lila?" 20 Che Yesu wājanjile, "Kwa ligongo lya chikulupi chenu chachinandi. Ngunsalila isyene, mwaŵāga ni chikulupi atamuno chaŵaga chachinandi chisau mbeju jajinandi nnope jajikuŵālanjikwa haladali, chinkombole kuchisalila achi chitumbi chi, 'Ntyoche apa njaule aki,' nombecho chichityoche. Ngalipagwa liloŵe lyangalikombolecheka kukwenu." 21 Nambo lisoka lyanti yele ngalikutiosyekwa ikaŵe kwa kupopela ni kutawa. 22 Wākulijiganya paŵaliji pamoo ku Galilaya, Che Yesu

wāasalile, "Mwana jwa Mundu akwaula kukutagwa mmakono ga wāndu. 23 Nombewo chachimmulaga, nambo chachisyuka pa luyā lyaatatu." Pelepo wākulijiganya wāsangoneche nnope. 24 Che Yesu ni wākulijiganya wāo paŵaiche ku Kapelenaumu wāndu wākukumbikanya nsongo wa Nyumba ja Akunnungu wāchilile che Petulo, wāusise, "Ana jwakwiganya jwenu akulipa nsongo wa Nyumba ja Akunnungu?" 25 Che Petulo wājanjile, "Elo, akulipa." Nipele, che Petulo paŵajinjile mu nyumba, akanaewe kuŵecheta liloŵe, Che Yesu wālongolele kummusya achitji, "Che Simoni, mmwe nkuti uli? Mamwenye wā pa chilambo akukumbikanya nsongo atamuno ushulu kwa wāndu chi? Kutyochela kwa achinsyene musi pane kwa achalendo?" 26 Che Petulo wājanjile, "Kutyochela kwa achalendo." Che Yesu wānsalile, "Nipele, iŵaga ili yeleyo, achinsyene musi wo ngakusachilwa kulipa. 27 Nambo tukaachima wāndu wā. Njaule kilitanda nkalopose, ni somba jandanda kutanjila pa ndowana, nkajinukule kang'wa ni chinkasisimane mbiya sya nsongo. Njigale ni kwapa ligongo lyangune ni lyenu mmwe."

18 Kekala katema kala wākulijiganya wāchilile Che Yesu ni kwausya, "Ana nduni jwaali jwankulungwa mu Umwenye wa kwinani?" 2 Che Yesu wāmbilasile mwanache, wānji miche mmbujo mpwao. 3 Nipele wātite, "Isyene ngunsalila, iŵaga ngankugalauka ni kuwa mpela wānache, nganjinjila kose mu umwenye wa kwinani. 4 Nipele jwalijose jwakulitimalika mpela aju mwanache ju, jwelejo ni jwali jwankulungwa mu umwenye wa kwinani. 5 Jwalijose jwakumpochela mwanache jumo mpela aju mu liina lyangu, jwelejo akumbochela une." 6 "Nambo jwalijose juchantende jumo jwa achanandi wā, wākungulupilila une atende sambi, ikaliji yambone kwa wēlewo atawākwe pa lukosi liganga lyekulungwa lya kusyajila ni kumponya mu bahali pakwendesa nnope. 7 Ulaje chiuwe kwa wāndu wā pa chilambo kwa ligongo lya kuichisya indu ya kwtenda wāndu atende sambi. Indu yo ikusachilwa ikopochele nambo ulaje kukwakwe mundu juchaichenawo indu yo. 8 "Iŵaga nkono wenu pane lukongo lwenu lukuntenda ntende sambi, mmukate nkaujase kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwinjila mu umi pangali nkono umo pane lukongo lomo kupunda kuponyekwa pa mooto wa moŵa gose pangali mbesi wangasimika ndi ni makono gaŵili ni makongolo gaŵili. (aiōnios g166) 9 Ni liso lyenu lyantendaga ntende sambi, nlikolopole ni kulpunya kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwinjila mu umi wangamala ni liso limo, kupunda kuponyekwa pa mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi ndi ni meeso gaŵili. (Geenna g1067) 10 "Nlilolechesye! Nkanchembulusa jumo jwa achanandi wā. Ngunsalila, achikatumetume wāo kwinani ko moŵa gose akulola usyo wa Atati wāali kwinani. 11 Pakuwa Mwana jwa Mundu wāiche kukwakulupusa awāla wāwasochele. 12 "Ana wānyamwe nkuti uli, Mundu akolaga ngondolo mia moja, ni jasochelaga ngondolo jimo, ngaasileka ngondolo tisini na tisa sila pasyaliji po ni kwaula kukujsosa jajisochele jila? 13 Ajisimanaga, ngunsalila isyene, akusengwa ligongo lya jejila kusipunda tisini na tisa syangasochela sila. 14 Iyoyo Atati wenu wā kwinani ngakusaka ata jumo jwa achanandi wā kuti asochele. 15 "Nlongo njenu anlewelaga, munjaulile nkanlosye chileŵo chakwe nli wāwili pe. Ampilikanilaga chimme mumpatilie nlongo njenu. 16 Nambo iŵaga ngakumpilikanila, munjigale

mundu jumo pane wāwili pakuti kwa kang'wa sya wāumboni wāwili pane wātatu, kila liloŵe likaluche, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala. 17 Akanaga kwapilikanichisyā wānyawo, muusalile mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito. Ni akanaga kuupilikanila mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito, mummalanjile yalumo mundu jwangakwamaynilila Akunnungu ni jwakukumbikanya nsongo. 18 "Ngunsalila isyene, gagali gose gachingakanye pachilambo chigāwē gamakanikwe kwinani ni gagali gose gachingakunde pachilambo, chigāwē gamakundikwe kwinani. 19 "Ngunsalila isyene, wāwili pasikati jenu ajilanaga pachilambo pano kwa chindu chachilichose chichāwende, Atati wāngu ūa kwinani chiwāpanganyichisyē chindu cho. 20 Pakuŵa palipose pakusongangana wāndu wāwili pane wātatu pamo kwa liina lyangu, una ndili pelepo ni wānyawo." 21 Nipele, che Petulo wāichile Che Yesu nikuti, "Ambuje, ana mpwanga aneŵele kalingwa none naalechelesye? Mala saba?" 22 Che Yesu wājanjile, "Ngangunsalila mala saba pe, nambo saba mala sabini. 23 Kwayele, Umwenye wa kwinani ulandene ni mwenye jumo juŵasakaga kulola achikapolo wākwe yatite pakupanganya. 24 Paŵatandite kulola, wānnyichisyē mundu jumo juŵaliji ni ligambo lya mamillioni kwa mamillioni. 25 Mundu jo nganakola chakulipa, kwayele ambujegwe wālamwile asumisikwe nti kapolo mundu jula ni wānkawake ni achiŵanagwe ni yanayose iŵakwete, kuti ligambo limale. 26 Nipele, kapolo jula wātindiwēle mmbujo pa ambujegwe ni kwaŵenda achitiji, 'Ambuje mumbililile kaje, none chinanlipo yose.' 27 Mmbujegwe kapolo jula wānkolele chanasa, wānnechelesye ligambo lila, ni kuntendela ajaule. 28 "Nambo kapolo jula wātyosile, wānsimene jumo jwa achikapolo achinjakwe juŵandaij mbiya kanandi. Wānkamwile ni kunkamula pa lukosi achitiji, 'Nlipo ligambo lyenu!' 29 Nombe kapolo njakwe jula wātindiwēle pa makongolo gakwe wānchondelele achitiji, 'Mumbililile kaje, none chinanlipo yose'. 30 Nombejo wākanile, wājawile kukumponya mu nyuumba jakutāŵilwa, mpaka patachilipa ligambo lila. 31 "Nipele, achikapolo achinjakwe paŵaiweni yeleyo wāsongoneche nnope, wājawile kukwasalila ambuje wāo yose iyatendekwe. 32 Pele ambujegwe wāmmilasile ni kunsalila, 'Ugwe jwakutumichila jwanganlumbana nnope! Nannechelesye ligambo lila lyose pamwanjondele. 33 Ana nganinsachilwa kunkolela chanasa kapolo njenu jo mpela inatite pakunkolela chanasa mmwe?' 34 "Nipele mmbujegwe jula wātumbile nnope, wāmpeleche katumetume jula kwa wākulagasya mpaka pele patachilipa ligambo lyose. 35 Ni atati wāngu ūa kwinani chachintendela iyoyo peyo iŵaga jwaliyose mwa wānyamwe ngannechelesya mpwakwe ni mtima wakwe wose."

19 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta gele malōŵe go, wātyosile ku Galilaya, wāpite ku Yudea peesi lusulo lwa Yolodani. 2 Wāndu achajinji wākuuiye ūelewo kweleko, nombejo wālamisye ilwele yao. 3 Mafalisayo wāichile achalingaga achitiji, "Uli, ana ikusachilwa mundu kunleka wānkawake kwa ligongo liliyose?" 4 Che Yesu wājanjile, "Uli, ana nganinsyoma Mmalembelo ga Akunnungu kuti Akunnungu juŵangumbile mundu kutyochela kundanda wāagumbile jwannume ni jwankongwe? 5 Wāpundile kusala, 'Kwaligongo lyo jwannume chiwāaleche atatigwe ni achikulugwe, chalumbikane

ni wānkawake, nombe wāwili wo chachiŵa chiiu chimo?' 6 Kwa yeleyo, ngaaŵa sooni wāwili, nambo chiiu chimo. Nipele chalumbikenyē Akunnungu, mundu akachilekanganya." 7 Nambo ūele wānyawo wāusisyē, "Nambi kwachichi che Musa wātulamwile kuti jwankongwe apegwe talaka ni kunleka?" 8 Che Yesu wājanjile, "Che Musa wānnechelele nlekangane ni achiŵenkweni kwa ligongo lya kukakatima kwa mitima jenu. Nambo chitandile kundanda nginiŵa yeleyi. 9 Nipele none ngunsalila wānyamwe, mundu juchalekangane ni wānkawake kwaligongo liliyose ni kulombela jwankongwe jwine, ikaŵe kwa ligongo lya chikululu, akutenda chikululu." 10 Wākulijiganya wāo wāasalile, "Iŵaga yele kwa mundu ni wānkawake, nipele mmbaya kutama pangalombela." 11 Che Yesu wāasalile, "Ngāŵa wānawose wākukombola kulipochela liloŵe li, nambo ikaŵe ūele wāndu wāpegwile ni Akunnungu machili ga kulipochela liloŵe li. 12 Pakuŵa kwana indu yakupisyangana yaikuntendekasya mundu kutama pangalombela, apali wāvāwelekwe yeleyo, ni wāne atesilwe ni wāndu atame wāngalombela ni wāne asachile achinsyene atame pangalombela kwaligongo lya umwenye wa kwinani. Jwakukombola kulipochela liloŵe li apochele." 13 Nipele wānnyichisyē Che Yesu wānache achanandi kuti wāsajichile makono ni kwapopelela. Nambo wākulijiganya wāo ni wākalipile. 14 Che Yesu wātate, "Mwaleche wānache aichanje kukwango ni nkaasiŵila, pakuŵa Umwenye wa kwinani uli wa wāndu wāali mpela wānache ūa." 15 Nipele, wāsajichile makono kuti ūape upile, ni wātayosile pelepo. 16 Mundu jumo wāichile Che Yesu wāusisyē, "Jwakwiganya, ana ndende chindu chi chichili chambone kuti ngapate umi wa mōwa gose pangali mbesi?" (aiōnios g166) 17 Che Yesu wānsalile, "Kwachichi nkuusya yankati umbone? Ngapagwa jwambone, nambo jumope yaani Akunnungu. Mwasakaga kwinjila mu umi, ngakamulichisyē makanyo." 18 Mundu jula wāusisyē, "Makanyo chi?" Che Yesu wātate, "Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjīŵa ni Kasinsala ya unami. 19 Sooni, mwachimbichisyē atati ūenu ni achikulu ūenu ni Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyene mwasylene." 20 Jwanchanda jula wātate, "Makanyo ganagose nagakamulisyē chitandile wanache wangu, chisōŵile chindu chi sooni?" 21 Che Yesu wānsalile jwelejo, "Mwasakaga kuŵa jwautindimisyo, njaule nkasisumisye yose inkwete ni mbiya syo nkaape wāndu wākulaga, nomwe chinkole mbiko kwinani, mwamalaga muunguye." 22 Paŵapilikene yele jwele nchanda jo, wājawile aninkusongoneka mu ntima, pakuŵa wākwete chipanje chachijinji. 23 Pelepo Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo, "Ngunsalila isyene, chiiŵe yakulimba jwachipanje kwinjila mu Umwenye wa kwinani. 24 Ngunsalila sooni, ili yakwäluka kwa chinyama chachikuŵilanjika ngamia kupeleta pachipowō cha sindano, kupunda jwachipanje kwinjila mu umwenye wa Akunnungu." 25 Wākulijiganya wāo paŵapilikene yele, wāsimosile nnope, wāusisyē, "Wāani nambi, akukombola kukulupuka?" 26 Che Yesu ūalolite, nikuti, "Lyeleli lili lyangakomboleka kwa wāndu, nambo kwa Akunnungu indu yose ikukomboleka." 27 Nipele, che Petulo wājanjile, "Nhole, uwe tulesile yose ni kunkuya, chitupate chichi nambi?" 28 Che Yesu wāasalile, "Ngunsalila isyene, Mwana jwa Mundu pachatame pa chitengu cha umwenye cha ukulu wao mu chilambo cha

sambano, wanyamwe umunguiye chintame mu itengu kumi na mbili ni kusilamula ngosyo kumi na mbili sya wāndu wā ku lsilaeli.

29 Ni jwalijose jvalesile nyumba pane achapwakwe pane achalumbugwe pane atatigwe pane achikulugwe pane wānache pane migunda, kwa ligongo lyangu, chachipochela mala mia, ni chachinjila mu umi wa mōwa gose pangali mbesi. (aiōnios g166)
30 Nambo wājinji wāali wāndanda sambano chachiwā wāmbesi ni wāali wāmbesi sambano chachiwā wāndanda.

20 "Umwenye wa kwinani ulandene ni mundu jwaali ni ngunda wa sabibu, juwātayosile kundawī pe kukwāwika wāndu wākulima mu ngunda wao. 2 Paŵamasile kulangana ni wākulima kuti chachalipa chipande chimo cha madini ga feza malinga ni malipilo ga lyuwā limo, wāapeleche ku ngunda wa sabibu. 3 Wātayosile saa tatu kundawī, wāweni wāne wāngali ni masengo ali ajimi pakusumichisyia malonda. 4 Wāasalile, 'Njende ni wānyamwe ku ngunda wa sabibu, none chinanlipe. 5 Nipele, wāpitez. Asyene ngunda wāla wātayosile sooni saa sita ni saa tisa, wātesile iyoyo. 6 Pajawāndichile saa kumi na moja, wātayosile sooni, wāsimene wāndu wāne ali ajimi papopo pakusumisya malonda. Nipele wāusisye, 'Kwachichi nkwima apano muusi wose u pangali masengo?' 7 Wājanjile, 'Pakuwā ngapagwa mundu jwatupele masengo.' Nombejo wāasalile, 'Njaale ni wānyamwe nkapanganye masengo ku ngunda wa sabibu.' 8 'Pakwaswele, nsyene ngunda wa sabibu jula wānsalile jwakulolela masengo gao kuti, 'Nkaawilane wāmasengo mwape malipilo gao, kutandila wā kumbesi mpaka wā kundanda.' 9 Nipele, wāiche wēle wāwapegwilwe masengo katema ka saa kumi na moja, jwalijose wāpochele chipande chimo cha madini ga feza. 10 Ni wāndanda wāla pāwāiche wāganichisyie kuti chapochele yakupunda, nambo nombe wānyawo wāpochele chipande chimo cha madini ga feza yalumo ni achinjao. 11 Paŵapochele mbiya syao, wātandite kwasongonechela asyene ngunda wāla. 12 Wātite, 'Awāwā wāwapele masengo kumbesi apangenyne masengo kwa katema ka lisaa limo pe, kwachichi ntulipile yalumo ni wānyawā akuno uweji tupililile masengo gakulimba muusi wose ni lyuwā lili nkuwāla?' 13 'Pelepo nsyene ngunda jula wānjanjile jumo jwao kuti, 'Ambusanga, ngangummonela! Ana nganitulangana none kwa malipilo ga chipande chimo cha madini ga feza?' 14 Njigale chichili chenu, njaule kumangwenu. Ngunonyelwa kumpa aju junampele masengo kumbesi yalumo ni mmwe. 15 Uli, ngangusachilwa kutenda indu ingunonyelwa nkati yose ingwete? Ana nkukola wiwu pakuwā une ndili jwambone?" 16 Nipele Che Yesu wāmalichisyie kwa kusala, "Iyoyo wāali wāmbesi chachiwā wāndanda ni wāali wāndanda chachiwā wāmbesi." 17 Che Yesu pāwālili nkukwela kwaaula ku Yelusalemu, wāajigele wākulijiganya wāo kumi na mbili, pāwālili nkwendwa mwitala, peuto pangali wāndu wāne, wāasalile, 18 "Nnole! Tukwaula ku Yelusalemu, ni kwele Mwana jwa Mundu chakatajikwe mmakono mwa achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyo, nombewo chalamulikwe aulajikwe. 19 Chakampeleche kwa wāndu wāngāwa Wāyahudi apate kuntendela chanache ni kumputa mbokola ni kwaŵamba pa nsalaba ni pa lyuwā lyaatatu chachisyuka." 20 Nipele achikulu wā wānache wā che Sebedayo wāchile Che Yesu, pamo ni achiwānagwe, wātindīwālile ni kwāwenda chindu. 21 Che Yesu

wāmmusisye, "Chichi nkusaka?" Wātite, "Choonde nlanje kuti mu umwenye wenu, achiwānangu wāwīli wā chatame, jumo kundyo kwenu ni jwine kunchiji kwenu." 22 Che Yesu wājanjile, "Ana nkumanyillila chinkuchiwenda! Uli chinkombole kuching'welela chikombe cha masauko chiching'wele une?" Wānyawo wājanjile, "Tukupakombola." 23 Che Yesu wāasalile, "Isyene chinng'welele chikombe changu cha masauko, nambo kutama kundyo ni kunchiji kwangu nganigāwa masengo gangu nambo Akunnungu chachapa lipesa lye wele wāwakolochesye." 24 Nombe wākulijiganya wāne likumi wāla paŵāpilikene gele, wātumbilile wāwīli wo. 25 Nipele Che Yesu wāaŵāsile ni kwasalila, "Nkumanyillila kuti mamwenye wā ilambo akwalongosya wāndu wāo kwa machili, ni achakulu wāo akwatenda ali wāndu wāo. 26 Nambo inawē yele kukwenu, nambo jwalijose jwakusaka kuwā jwamkulungwa kukwenu akusachilwa aŵe katumetume jwa wose. 27 Ni jwalijose jwakusaka kuwā jwaandanda kukwenu akusachilwa aŵe jwakutumichila jwenu. 28 Iyoyopeyo, Mwana jwa Mundu nganaika kuti atumichilwe nambo kuti atumichile, ni kuutiosya umi wakwe kuti gaŵe malipilo kwa ligongo lya chiwombolo cha wāndu wājinji." 29 Che Yesu ni wākulijiganya wāo pāwālili nkutyoka ku Yeliko, mpingo wa wāndu wālili nkukwuya. 30 Nipele, wāpali wāngalola wāwīli uŵātemi mungulugulu litala, nombewo paŵāpikene kuti Che Yesu wālili nkupita pelepo, wānyanyisye achitiji, "Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasa!" 31 Mpingo wa wāndu wakalipile ni kwasalila amyalale. Nambo wānyawo wāpundangenye kunyanyisya, achitiji, "Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasa!" 32 Che Yesu wājimi, wāaŵāsile ni kwasausya, "Ana nkusaka nampanganyichisyie ichichi?" 33 Wājanjile, "Ambuje, tukummenda gaunukuche meeso getu." 34 Nipele, Che Yesu wākolele chanasa, wākawaiye meeso gao ni papopo wākombewe kulola, ni wānkuiye.

21 Che Yesu pamo ni wākulijiganya wāo wāwāndichile ku Yelusalemu, ni pāwāiche ku Besefage pachikwesya cha Miseituni, wātumile wākulijiganya wāwīli. 2 Wāasalile, "Njaule kunsinda wauli mmbujo mwenu, ni kweleko chinkajisimane mbunda jajitawīkwe ni mwanambunda pamo najo. Nkaagopole njise nawo kwangune. 3 Iwāga chakammusye mundu ligongo lya kwagopola, nkajile, 'Ambuje akusisaka,' ni pangakawā chakannechele." 4 Ali lyatendekwe kuti gamalile gaŵāŵēchete jwakulondola jwa Akunnungu. 5 "Mwasalile wāndu wā musi wa Sayuni, Nnole, Mwenye jwenu akunnyichilila! Atulele, ni akwesile mbunda, ni mwanambunda, chinyama chachikujigala itutule." 6 Wākulijiganya wāla wājajawile, wātesile mpela iŵātite pakusalilwa ni Che Yesu. 7 Wājiichenawo mbunda ni mwanambunda, wātandiche nguo syao pachanya pawo ni Che Yesu wātemi pachanya pakwe. 8 Mpingo wekulungwa wa wāndu watandiche nguo syao mwitala, ni wāne wākatile nyambi sya mwana sya itela ni wātandiche mwitala. 9 Mipinga ja wāndu wāwālongolele ni wāwākuiye wānyanyisye achitiji, "Ajinichilwe Mwana ju che Daudi, Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje! Ajinichilwe Akunnungu wāali kwinani!" 10 Che Yesu pāwājinjilaga ku Yelusalemu, wāndu wā musi wose wālili juguljuguli. Wāndu wālili nkusuysana, "Ana aju ali nduni?" 11 Wāndu mu mpingo ula wātite, "Wēlewā ni Che Yesu, jwakulondola jwa Akunnungu

kutyochela ku Nasaleti musi wa ku Galilaya." 12 Nipele, Che Yesu wājinjile mu lutenje lwa Nyumba ja Akunnungu, wāawinjile wānawose uwasumisyaga ni kusuma malonda pepala, wāpitikwisye mesa sya wāwasumanyaga mbiya, ni itengu yao wāwasumisyaga nguunda. 13 Wāasalile, "llembekwe Mmalembelo ga Akunnungu, 'Nyumba jangu chijīwālanjikwe nyumba ja kupopelela.' Nambo wānyamwe njitesile peuto pakulisisila wā wiyi." 14 Wāngalola ni wākulemala wānjaulile pa Nyumba ja Akunnungu, nombe Che Yesu wālamisye. 15 Achakulu wāmbopesi ni wākgwanya Malajiso paŵaiweni indu yambone nnope iŵaitesile Che Yesu ni wānache ali nkunyanyisa pa Nyumba ja Akunnungu achitiji, "Ajinichilwe Mwana ju che Daudi," wānyawo wātumbile. 16 Wāusisye, "Uli ngankupilikana yakuti wānache?" Che Yesu wājanjile, "Elo, ngupikana! Ana nganinsyome Malōwē ga? 'Kutyochela nkang'wa sya wānache achanandi ni wākonga, nlipatille lumbili lwemalilwe.'" 17 Nipele, wālesile, wākopweche mmusi ni kwaula ku Besania ni kugona kweleko. 18 Kundāwī, Che Yesu paŵaujaga kwaula ku Yelusalemu, jakwete sala. 19 Wāuweni ntini mungulugulu litala, wāaujailile, nambo nganachisimana chindu mwelemo, wāusimene uli masamba pe. Wāusalile, "Nkasogola isogosi sooni moŵa gose pangali mbesi!" Papopo nkuwo wānyasile. (aiōn g165) 20 Wākulijganya paŵauweni, wāsimosile, wāliusise, "Ntini u ujumwile chinauli chitema kwantinyi?" 21 Che Yesu wājanjile, "Ngunsalila isyene, mwaŵaga ni chikulipi pangali lipamba lili lyose, chinkombole kupanganya ngāwā yeleyo pe yaitendekwe mu chitela cha ntini, nambo atamuno mwachisalilaga achi chitumbi chi, 'Ntupuche ni kuliponya mu bahali,' chiitendekwe iyoyo. 22 Mwakolaga chikulipi, chachilichoze chachimrende nkupopela, chimpate." 23 Che Yesu wājinjile pa Nyumba ja Akunnungu, ni kwiganya. Paŵajiganya, achakulu wā mbopesi ni achakulu wāne wā wāndu wāusisye kuti, "Ana kwa ukombole chi nkutenda yele indu yi? Waani wāmpele wele ukombole u?" 24 Che Yesu wājanjile, "None chinammusye liusyo limo pe, mwanyangaga, nipele, none chinansalile kwa ukombole chi nguitenda indu yi. 25 Uli ukombole u che Yohana wa kubatisya watyochele kwapi? Watyochele kwinani pane kwa wāndu?" Nambo wāŵechetesenyenachinsyene pe achitiji, "Twajilaga, 'Watyosile kwinani,' chatuusye, 'Nambi kwachichi nganimunkulupilila?' 26 Nambo twajilaga, 'Watyochele kwa wāndu,' tukogopa mpingo wa wāndu pakuŵā wānawose akwiticisyaya kuti che Yohana ali jwakulondola jwa Akunnungu." 27 Nipele, wājanjile, "Ngatukumanyilila!" Nombe Che Yesu wātite, "Atamuno une ngangunsalila wānyamwe kwa ukombole chi nguitenda indu yi. 28 "Wānyamwe nkuganisya uli? Mundu jumo wākwete achachanda wāwīli. Wāntendele jwaandanda jo kuti, 'Mwanangu, lelo njaule nkapanganye masengo mungunda wa sabibu.' 29 Nchanda jo wājanjile, 'Ngangusaka!' Nambo kanyuma kakwe wāpitikwiche ntima, wājawiile kupanganya masengo. 30 Atati wāla wānjaulile mwanagwe jwaawīli jo ni kunsalila ilaila, nombe wājanjile wātite, 'Elo, atati!' Nambo nganajaula kumasengo. 31 Ana jwapi jwa wēle wāwīli wo jwatesile yakuisaka atatigwe?" Wājanjile, "Jwanchanda jwaandanda jo." Che Yesu wātite, "Ngunsalila isyene, wākukumbikanya nsongo ni wākuluwālawa chajinjile

mu Umwenye wa Akunnungu nkanaŵe kwinjila. 32 Pakuŵā che Yohana wāiche kukwenu ni kunnanjila kutama yambone nti yakuti pakusaka Akunnungu, ni wānyamwe nganimunkulupilila, nambo wākukumbikanya nsongo ni wākuluwālawa wākulupilile. Ni wānyamwe pammasisle kugawona gele nganinleka sambi ni kunkulupilila." 33 Che Yesu wātite, "Mpilikanile chitagu chine. Jwapali mundu jumo nsyene nyumba wālimile ngunda wa sabibu, wāusyunguchisye lutene ni wākolosisye pakuminya sabibu, wātawile chilindo mmomopemo. Nipele wāujasimisyekwa wākulima ni kwaula ku chilambo cha kutalika. 34 Katema ka kugungula, wātumile achikapolo wāao kwa wākulima wāla, kuti akajigale liunjili lyakwe lya magungulo. 35 Wākulima wāla wākamwile achikapolo wāao, jumo wāmputile, ni jwine wāmmuleje, ni jwine wāmponyile maganga. 36 Sooni wātumile achikapolo wāne wājinji kupunda wā kundanda. Wākulima wāla wājasime ngunda wātendele ilaila. 37 Kumbesi kwakwe wāntumile mwanagwe achiganisyaga mu ntima wakwe achitiji, 'Chakanchimbichisy e mwanangu.' 38 Nambo wākulima wāla paŵammweni mwanagwao wāŵechetesenyenachinsyene pe, 'Aju ni juchapochele iŵagosele, twende tummulaje kuti indu iŵagosele tujigale uwe!' 39 Nipele, wānkamwile, wāntyosisyepaasa ngunda wa sabibu, wāmmuleje. 40 "Sambano, nsyene ngunda wa sabibu jula pachachiika, chachatenda ichichi wākulima wāla?" 41 Wānyawo wājanjile, "Chachajonanga wamba wēle wāchigongomalo wo ni ngunda wa sabibu ula chachiujasimisyekwa wākulima wāne uchachapa liunjili lyakwe lya magungulo kwa katema kakwe." 42 Pelepo Che Yesu wāasalile, "Uli ana nganinsyome lye liloŵe li Mmalembelo ga Akunnungu? 'Liganga liwālikanile wākutawā sambano lilyolyo lili yetendekwe liganga lyalikusachilwa kwannope kugapunda maganga gose. Ambuje ni wātesile achi chindu chi, nombe chili chakusimonjeka nnope kwetuwe!" 43 "Kwayele ngunsalila, Umwenye wa Akunnungu chiuyosekwe kukwenu, ni kupegewa wāndu wākupanganya yakuisaka Akunnungu." 44 Jwaliyose juchagwilile pa liganga lyo chakasiche ipande ipande, ni jwaliyose juchilyagwilile, chilinkanyatekanyate. 45 Achakulu wā mbopesi ni Mafalisayo paŵapilikene itagu yao, wāmanyilile kuti wālili nkwegamba wānyawo. 46 Nipele wāsosaga litala lya kwakamula, nambo wājogwepe wāndu pakuŵā wānyawo wāganisisyeneti jwakulondola jwa Akunnungu.

22 Che Yesu wāŵechetenawo sooni kwa itagu achitiji, 2 "Umwenye wa kwinani ulandene ni mwenye jumpepe juwantendele mwanagwe chindimba cha chakulya cha ulombela. 3 Nipele wātumile achikapolo wāao kukwāŵilanga wāaalliche kwika ku ulombela, nambo wākanile kwika. 4 Wāatumile sooni achikapolo wāne, achitiji, 'Mwasalile wāalalichikwe wāla kuti, jwammale kolosya yakulya yangu, sikite ng'ombe jangu ja nkambaku ni ng'ombe sine syakunakanana, inayose ili chile, njise ku ulombela.' 5 Nambo wāndu wāla wākanile kwika, wājawiile, jumo ku ngunda wakwe, ni jwine ku masengo gakwe, 6 ni wāne wāakamwile achikapolo wāla wāmputile ni wāne kwaulaga. 7 Mwenye jula wātumbile, wāatumile wāndu wāngondo wāao kuti akaaulaje wākuulaga wāla ni kuchoma mooto musi wao. 8 Nipele wāasalile achikapolo wāao, 'Ulombela uli chile, nambo unalaliche wāla nganaŵajilwa. 9 Nipele njaule mmalekano ni

wanawose uchinkaasimane, nkaawilanje aichanje ku chindimba cha chakulya cha ulombela.' 10 Achikapolo wao wala watusile, wajawile mmatala, waichenawo wose uiwasimene nawo, wangalumbana ni wambone. Nyumba ja ulombela jagumbele achalendo. 11 'Nambo paawajinile mwenye ku kwalola achalendo, wammwesi mundu jumo jwanganatakula nguo sya ulombela. 12 Mwenye wammusise, 'Ambusanga, njinjile chinali, nomwe nganinkola nguo sya ulombela?' Nambo welewo wamyalele. 13 Nipele, mwenye waasalile achikatemetume wao, 'Muntawe makongo ni makono, mkamponye paasa ku chipi, kweleko chakalile ni kuchili my meeno.' 14 Che Yesu wamalichisye achitiji, 'Wajinji wakuwilanjika, nambo wasagulikwe nganatupa.' 15 Nipele, Mafalisayo wajawile, wajilene itajile pa kwatanjisya Che Yesu kwa malow gao. 16 Nipele, waatumile wakulijiganya wao, pamo ni wakulijiganya wa mumpingo u che Helode ku Che Yesu. Wausisye achitiji, 'Jwakwiganya, tukumanyilila kuti mmwe ndi mundu jwakulipilichika, nkwiganya litala lya Akunnungu kwa usyene, pangaganisya wandu akusala chichi, pakuwaa ngankulola ukulu wa mundu. 17 Sambano, ntusalile, nkuganisa ichichi? Uli ili yambone kulipa nsongo kwa mwenye jwankulu jwa ku Loma pane akuwilanjika che Kaisali, pane tunalipe?' 18 Nambo Che Yesu waumanyilile nningwa wao wangalumbana, waasalile, 'Kwachichi nkuuninga, wanyamwe waulamba?' 19 Munosye mbiya ja kulipila nsongo." Nombewo waiche nawo likobili. 20 Nipele, Che Yesu wausisye, "Aku ku meeso ku ni liina li ya waani?" 21 Wajanjile, "Che Kaisali." Pelepo Che Yesu waasalile wanyawo kuti, "Nipele, i che Kaisali mwapeje che Kaisali, ni ya Akunnungu mwapeje Akunnungu." 22 Paawagapilkene gele wwasimose, walesile, wajawile. 23 Lye lyuwa lyo, Masadukayo wane wakuti ngapaga kusyuka waichilile Che Yesu, 24 nipele, wausisye, "Jwakwiganya, che Musa wiatite mundu jwalombele awaga pangaleka wanache, ikusachilwa mpwakwe annombele jwankongwe jwawililwe ni wankwakwe, kuti ammelechelo wanache nkulugwe. 25 Nipele, pa musi petu pano wapali wandu saba waawapagwile lutumbo lomo. Jwaandanda jo walombele ni wawile pangali wanache, ni mpwakwe wannombile jwankongwe jula. 26 Iyoy oyaliji kwa jwaawili jula ni jwaatatu ni mpaka wanawose saba. 27 Paawamasile kuwa wanawose saba, jwankongwe jula wawile. 28 Nambi, pa lyuwa lya kusyuka jwele jwankongwe chaewe jwa waani mwa wele saba wo? Pakuwaa wose saba wannombile." 29 Che Yesu wajanjile wanyawo, "Wanyamwe nkosele pakuwaa ngankugamanyilila Malembelo ga Akunnungu atamuno ukombole wa Akunnungu. 30 Pakuwaa pachachisyuka wawe ngalombela atamuno kulombwa, chaewe mpela achikatemetume wa kwinani. 31 Nambo yankati kusyuka kwa wawe, uli, nganinsyoma aila iwanasalile Akunnungu? Wansalile, 32 'Une ndili Akunnungu wa che Iblahimu ni Akunnungu wa che Isaka ni Akunnungu wa che Yakobo.' Nipele wele nganaawa Akunnungu wa wawe, nambo wa wajumi." 33 Mpingo wa wandu ula paawapilkene yeleyo, wgasimose majiganyo gao. 34 Mafalisayo paawapilkene kuti Che Yesu wamayalesye Masadukayo, wwasongangene pamo. 35 Jumo jwao, wakwiganya malajisyo, wausisye Che Yesu achalingaga kuti, 36 "Jwakwiganya, likanyo chi lyalili lyekulungwa mu Malajisyo?" 37 Che Yesu wanjanjile, "Mwanonyele Ambuje

Akunnungu wenu ni ntima wenu wose ni mbumu jenu jose ni lunda lwenu lose.' 38 Alili ni likanyo lyekulungwa ni lyaandanda. 39 Ni lyaawili lyalikulandana ni lyele, illi, 'Munnonyele njenu mpela yankuti pakulinonyela mwasyene.' 40 Malajisyo gose ga Akunnungu gawapele che Musa ni majiganyo ga wakulondola wa Akunnungu gakukulupillila ge makanyo gaawili ga." 41 Paawasongangene pamo Mafalisayo, Che Yesu wausisye, 42 "Wanyamwe nkuganisa uli yankati Kilisito? Uli ali mwanagwao waani?" Wajanjile, "Wa che Daudi." 43 Che Yesu waasalile, "Nipele, kwachichi che Daudi kwa ukombole wa Mbamu jwa Akunnungu akwawilanga Ambuje? Pakuwaa wiatite, 44 'Ambuje waasalile Ambuje wangu, ntame kundyo, mpaka pachinaawiche wammagongo wenu paasi pa makongo genu.' 45 Nipele, iwaga che Daudi akwawilanga Kilisito 'Ambuje' ikukomboleka chinali kuti ali mwanagwao?" 46 Ngapagwa mundu jwalirose juwakombwele kwanga. Chitandile lyuwa lya ngapagwa juwalinjile sooni kummusya.

23 Nipele, Che Yesu waasalile mpingo wa wandu ni wakulijiganya wao kuti, 2 'Wakwiganya malajisyo ni Mafalisayo akwete ukombole wa kusala uchenene Malajisyo. 3 Kwalye ligongo lya mpikanichisye ni kutenda chachili chose chichansalile. Nambo nkasyasya isambo yao, pakuwaa ngakutenda yele yakuaisala yo. 4 Akutawanga misigo jakutopela ni kwatwika wandu mmakoyo, nambo wele achinsyene wo ngakusaka atamuno kukwaya ni chala. 5 Wanyawo akugatenda masengo gao gose kuti apate kuloleka ni wandu. Akuwala indu yailembekwe malembelo ga malajisyo pachanya meeso ni konjechesy ukuwa wa nguo syao kuti aroleche ali wandu wa Akunnungu. 6 Ikwanyonyela kutama peuto pa kuchimbichikwa mu indimba ni itengu ya kuchimbichikwa mmajumba ga kupopelela. 7 Ikwanyonyela kwakomasya kwa kwachimbichisya pa kusumichisya malonda ni kusaka wandu waawilanje, 'Jwakwiganya.' 8 Nambo wanyamwe nkawilanjika 'Jwakwiganya,' pakuwaa jwakwiganya jwenu ali jumo pe, ni wose ndi achalongo. 9 Atamuno ngasimmilangwa mundu 'Atati' pa chilambo pano, pakuwaa Atati wetu ali wamo pe, waali kwinani. 10 Atamuno ngasimmilanjika 'ilongola' pakuwaa chilongola jwenu ali jumo pe, yaani Kilisito. 11 Nombe jwali jwankulungwa jwenu chaawe katemetume jwenu. 12 Jwakulikwesya chatuluswe ni jwakulitulusya chachikweswa. 13 'Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Pakuwaa nkuugala nnango wa Umwene wa kwinani mmbujo pa wandu. Ni wanyamwe mwachinskyene ngankwinjila, atamuno ngankwaleka wakusaka kwinjila ajinile. 14 Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkwasumula wawililwe ni achiwankwawo ipanje yao nchilitendaga wandu wambone nkupopela mapopelo gamaleu, kwa lye ligongo lya kulaga kwenu chikuwe kwakulungwa nnope. 15 "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Pakuwaa nkutawwa ulendo mu bahali ni pa chilambo kuti nkombole kuntenda namose mundu jumo awe jwa kunkuya mwanya. Pankumpata, nkuntenda awe mundu jwakwinjila ku jehanamu kumpunda mwachinskyene. (Geenna g1067) 16 "Ulaje uwe kukwenu ilongola wangelola! Wanyamwe

nkutinji mundu alumbililaga kwa Nyumba ja Akunnungu, kwele kulumbila ko ngawa chindu, nambo alumbililaga kwa sahabu ja Nyumba ja Akunnungu, kwele kulumbilila ko kukwakanganichisa kuchitenda chalumbilile. 17 Wanyamwe wāngalola wākulolē! Chapi chachili cha malumbo nnope, sahabu pane Nyumba ja Akunnungu jajikujitenda sahabu jiwe jeswela? 18 Sooni nkutinji mundu alumbililaga pa chilisa ngawa chindu, nambo alumbililaga nkujikolanga mbopesi jajili pa chilisa, kwele kulumbilila ko kukwakanganichisa kuchitenda chalumbilile. 19 Wanyamwe wāngalola! Ana kulumbilila chi kwakuli kwamalumbo nnope, kwa mbopesi pane kwa chilisa chachikujitenda mbopesi jiwe jeswela? 20 Jwakulumbila kwa chilisa akulumbilila kwa chele chilisa cho, ni kwa chose chachili pachanya pakwe. 21 Ni jwakulumbila kwa Nyumba ja Akunnungu akulumbilila kwa Nyumba ja Akunnungu ni kwa jwele jwakutama nkati mo. 22 Nombe jwakulumbila kwa kwinani akulumbilila kwa chitengu cha Umwenye wa Akunnungu, ni kwa jwele jwakutama pachanya pakwe. 23 "Ulaje uwe kukwenu wākwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wāulamba! Nkupochela mbopesi kwa wāndu, atamuno pa masamba ga kununjila, ni bisali ni jila, nkuileka indu yekulungwa yailajichikwe ni Malajisyo mpela ila kupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu ni chanasa ni chikulupi. Gelega ni gankusachilwa kugakamulisyia pangagaliwāllila gane. 24 Ilongola wāngalola! Nkjuytiosya membe mu yakung'wa, nambo nkuchimila chinyama chachikuwilanjikwa ngamia! 25 "Ulaje uwe kukwenu wākwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wāulamba! Nkosya chikombe ni mbale kwa paasa, nambo nkati nkuleka indu impatile kwa wiyi ni nsese. 26 Ugwe Mfalisayo jwāngalola! Njosye chikombe nkati kaje ni paasa chipasalale. 27 "Ulaje uwe kukwenu wākwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wāulamba! Pakuwā nkulandana ni malembe gagasililwe ni chokaa, nombe kwa paasa gakuwoneka kuwa gambone, nambo nkati mwakwe gagumbele maupa ga wāwe ni usakwa wejinji. 28 Lyoyopeyo ni wānyamwe kwa paasa nkuoneka ni wāndu kuwa wāmbone nambo nkati ngumbele ulamba ni ungalimate. 29 "Ulaje uwe kukwenu wākwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wāulamba! Nkugumba malembe ga wākulondola wā Akunnungu ni kugasalalisa malembe ga wāndu wāmbone. 30 Nkutinji, 'Tukaapali kalakala katema ka achambuje wētu, ngatukawē pamō mmaulajo ga wākulondola wā Akunnungu!' 31 Kwakuwēcheta yeleyo nkulilosya mwachinsyene kuti wānyamwe ndi achiwāna wā awāla wāwāleje wākulondola wā Akunnungu. 32 Hayaga, mmalichisyē masengo gāwāchokwele achambuje wānu! 33 Wānyamwe wā uwelesi wa lijoka lya sumu! Chimmuteche chinauli ulamusi wa ku jehanamu? (Geenna g1067) 34 Nipele lye ligongo lye une ngumpelechela wānyamwe wākulondola wā Akunnungu, wāndu wā lunda ni wākwiganya malajisyo, wāne mwa wānyawo chimwaulaje ni kwa wāmbone pa nsalaba, ni wāne chimwapute ibokola mmajumba genu ga kupopelela ni kwasosa mmisi jinajose. 35 Nipele chilewō chichiwē kukwenu kwa ligongo lya miasi ja wāndu wāmbone jajijitiche mu chilambo muno. Elo chitandile chiwa chi che Habilj wānganakola chilewō mpaka chi che Sakalia, mwana ju che Balakia, jumwammuleje pa Nyumba ja Akunnungu pasikati ja papaswela ni chilisa. 36 Isyene ngunsalila kuti,

wāndu wā uwelesi u chalamulikwe kwa ligongo lya indu yi. 37 "Yelusalemu! Ugwe Yelusalemu! Nkualaga wākulondola wā Akunnungu ni kwaputa maganga wēlewo wānatumikwe kukwenu. Ana kalingwa nasachile kwasonganganya achiwāna wānu, mpela nguku ijkuti pakwasonganganya achiwānagwe kusi kwa mapapiko gakwe, nambo mwakanile. 38 Ayaga nipele, nyumba jenu chijisigale lisame pe. 39 Ngunsalila, ngamuumona sooni mpaka pachinchiti, 'Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje.'"

24 Che Yesu wākopweche pa Nyumba ja Akunnungu, ni pāwājaulaga, wākulijiganya wāo wājaulile ni kwalosya majumba ga Nyumba ja Akunnungu. 2 Che Yesu wāasalile, "Elo, gose gankugawona ga! Isyene ngunsalila kuti, ngapagwa liganga namuno limo lichilisigale pa line, kila chindu chichijonaskwe." 3 Che Yesu pāwātemi ku chitumbi cha Miseituni, wākulijiganya wājaulile pa chisypela, wāusisye, "Ntusalile ana gelega chigatyochelle chakachi? Ni chimanyisyo chi chakutulosya kwika kwenu ni kumbesi kwa chilambo chino?" (aiōn g165) 4 Che Yesu wājanjile, "Nlilolechesye kuti akaika kunnambusya mundu. 5 Pakuwā achajinji chakopochelle aninkuti, une ndili Kilisito nombewo chachasoyasya wāndu wājinji. 6 Chimpikane yankati ngondo ni kusongona yankati ngondo, nambo nkatojima, pakuwa gelega gakusachilwa gatyochelle kaje, nambo kumbesi kwakwe kukanawē. 7 Chilambo chimo chichiputane ni chine, umwenye umo chiuputane ni wine. Kosekose kuchichiwā ni sala ni chindendemesi cha chilambo. 8 Aga ganagose ga gali mpela kutanda kwa chilungusi. 9 "Nipele chachintyosya kuti ansausye ni kummulaga. Chinchichimwa ni wāndu wā ilambo yose ligongo lya liina lyangu. 10 Sooni, achajinji chachileche chikulupi chao, chachigalaukana ni kuchimana jwine ni jwine. 11 Chachikopochela wākulondola wā unami achajinji chiwālambusye wāndu wājinji 12 Ligongo lya winji wa ungalimate, unonyelo wa wāndu wājinji chiuchinandupa. 13 Nambo jwālijose juchapililile mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche. 14 Nambo, kukanawē kwika kumbesi, aji Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu chijjalichikwe pa chilambo chose jiwe umboni kwa ilambo yose. 15 "Nipele, pachinchione 'Chindu cha soni chachikusakasya Nyumba ja Akunnungu' chichāwēchetekwe ni che Danieli, jwakulondola jwa Akunnungu kuti chijimi peuto papaswela, wākusyoma amanyilile malumbo gakwe. 16 Pelepo, wāali ku Yudea autuchile kumatumbi. 17 Jwaali pachanya nyumba akatuluka ni kwinjila nkati kukwigala chindu. 18 Jwaali ku migunda akauja panyuma kukwigala nguo jao. 19 Ulaje kukwao wēle utachiwā pachili ni wāchajonjesye gele mōwā go! 20 Mpopele kuti kuutuwa kwenu kunawē katema ka mbepo, atamuno Lyuwa lya Kupumulila! 21 Pakuwā kele katema ko chikupagwe kulaga kwakukulungwa kwati nganikupagwe chitandile kugumbikwa chilambo chino mpaka sambano, atamuno ngali pachikutyochelle sooni. 22 Iwāga gele mōwā go ngagakupunguchikwe, ngapagwa mundu jwakakulupwiche, nambo gele mōwā go chigapunguchikwe kwa ligongo lya wēle wāwāsagulikwe. 23 "Nipele, kele katema ko mundu aikaga kunsalila, 'Kilisito ali apa' pane 'Ali akuno,' nkakulupilila. 24 Pakuwā chachikopochela wāny-

kilisito wā unami ni wākulondola wā unami. Chachitenda imanyisyo yaikulungwa ni yakusimonjeka ya kwalambusya wāndu yakombolekaga namose wāsagulikwe wā Akunnungu. 25 Mpilikane, nanjamwiche chile kakanaŵe katema. 26 Nipele, ansalilaga kuti, 'Nnole, ali mwipululu,' nkajaula kweleko, pane 'Nnole, ali munkati,' nkakulupilila. 27 Pakuŵa, mpela njasi ijkuti kumesya kutyochela kungopochelo lyuŵa mpaka kulikutiŵila lyuŵa, iyoyo peyo ni ichijile kwika kwa Mwana jwa Mundu. 28 Pele pauli ntembo, ni patachisongangana achikapungu. 29 "Nambo nkumala kulaga kwa ge moŵa go, lyuŵa chilipilile, ni Iwesi ngalanguchisa, ni ndondwa sisipatuche kutyochela kwinani ni machili ga kwinani chigachitinganyika. 30 Nipele, chimanyisyo cha Mwana jwa Mundu chichioneche kwinani, pelepo wāndu wose wā pa chilambo chalile, Chachimmona Mwana jwa Mundu ali nkwiwa pachanya maunde ga kwiunde, ni machili ni ukulu wekulungwa. 31 Nombe chachatuma achikatumetume wāo wā kwinani ali akamulile mapenga ga kusona nnope, ni wānyawo chachasonganganya wāndu wāo uŵasagulikwe kutyochela mbande syose ncheche sya chilambo, chitandile aji mbesi ja kwinani mpaka aji mbesi ji. 32 "Kwa chitela cha ntini nlilijanye achi chitagú chi, Paukutanda kola nyambi ni kusipuka masamba, wānyamwe nkumanyiliila kuti katema ka chuuku kawāndichile. 33 Iyoyo peyo wānyamwe pachingaone aga gose ga gali nkutendekwa, mmanyiliile kuti katema ka une kuuja kawāndichile. 34 Isyene ngunsalila, Au uŵelesi u ngaupita gakanawē kutendekwa aga gose ga. 35 Kwinani ni chilambo chiichipita, nambo malowé gangu ngagapita ng'o. 36 "Nambo, yankati lyuŵa ni saa, ngapagwa wākuimanyiliila chakachi chiikopachele, atamuno achikatumetume wā kwinani, atamuno Mwana, Atati jika pe ni wākuimanyiliila. 37 Pakuŵa yaitite mmoŵa ga che Nuhu, ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu. 38 Pakuŵa gele moŵa go, chikumba meesi chachikulungwa chikanaŵe, wāndu wālyaga ni kung'wa, ni wālombelaga ni kulombwa, mpaka lye lyuŵa lyo che Nuhu paŵajinjile mu safina. 39 Nganamanyiliila mpaka chikumba meesi pachaiche ni kwakumba wose. Ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu. 40 Kele katema ko wāndu wāwili chachiŵa ku ngunda, jumo chachijigalika ni jwine kulekwa. 41 Achakongwe wāwili chachiŵa aninkusaga, jumo chachijigalika ni jwine kulekwa. 42 Nipele, nliolechesye, pakuŵa ngankumanyiliila lyuŵa chi litaiche Ambuje wenu. 43 Nambo nkumbuchile lyelei, kuti akaimanyi nsyene nyuumba katema chi jwawayi pataiche, akachesisy, ngakajileche nyuumba jakwe ijionasikwe. 44 Kwalye ligongo lyo, wānyamwe nliwiche chile, pakuŵa ngankumanyiliila katema kachaiche Mwana jwa Mundu." 45 Che Yesu wāpundile kūwecheta, "Nipele nduni jwali jwakutumichila jwakukulupilichika ni lunda, jwati ambujegwe chammiche pachanya pa wāndu wāo, wāpe chakulya katema kakwe? 46 Jwana upile jwakutumichila jo pataiche ambujegwe juchansimane aninkutendekanya yeleyo. 47 Isyene ngunsalila, chachimmika jwele katumetume jo alindilile chipanje chakwe chose. 48 Nambo jwakutumichila aŵaga jwanganlumbana atiji muntima mwakwe kuti, 'Ambuje wāngu akukāwa kuuja,' 49 ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe ni kulya ni kung'wa pamo ni wākolelwa, 50 ambujegwe kapolo jula chachika lyuŵa

lyangakulilolela ni saa jangakujimanya. 51 Chachinjamuka wamba ni kummika mu mpingo umo ni wāulamba. Kweleko chikuŵe ni kulla ni kuchilimya meeno.

25 "Kele katema ko, Umwenye wa kwinani chiuandane ni achiŵali likumi wāwajigele ibatali yao, wātyosile kwachingamila ambuje wā ulombela. 2 Nsano wāo wālijji wākulowēla ni nsano wālijji wākalamuka. 3 Wāwālijji wākulowēla wālā wājigele ibatali yao, nambo nganajigala mauta ga akiba. 4 Nambo wele wāwālijji wākalamuka wālā wājigele mauta mu yupa pamo ni ibatali yao. 5 Pakuŵa ambuje wāulombela wākawālēle kwika, achiŵali wāla wose wāgawesele ni kugona. 6 Nambo sikati chilo nnope kwapali kunyokonya, 'Nnole! Ambuje wāulombela akwika, njaule nkaachingamile.' 7 Pelepo achiŵali wāla wose wājimwiche, wāiŵisile chile ibatali yao. 8 Wele wākulowēla wālā wāasalile wākalamuka kuti, 'Mtupe mauta genu kanandi pakuŵa ibatali yetu ikusimika.' 9 Nambo wākalamuka wālā wājanjile, 'Ngagatukwana uwe ni wānyamwe! Mmbaya njaule kwa kusumisya nkalisumile mwachinsyene!' 10 Nipele, wele achiŵali wākulowēla wo paŵajawile kusuma mauta, ambuje wāulombela wāiche, ni achiŵali wāwālīwāsile chile wājinjile pamō nawo mu nyuumba ja ulombela ni nnango waugalikwe. 11 Kanyuma achiŵali wāne wālā wāiche, wāaŵilasile, 'Achimwene, achimwene, ntuugulile!' 12 Nambo welewo wājanjile, 'Ngunsalila isyene, ngangummanyiliila wānyamwe.' 13 Nipele, Che Yesu wātite, 'Nliolechesye, pakuŵa ngankumanyiliila lyuŵa atamuno saa pachaiche Mwana jwa Mundu. 14 "Pakuŵa Umwenye wa kwinani uli mpela mundu jwasachile kwauala ulendo, wāaŵilasile wākutumichila wāo ni kwalechela chipanje chakwe. 15 Wāmpele kila jumo ichaikombole, jumo maunjili nsano ga mbiya, ni jwine maunjili gaŵili ni jwine liunjili limo, ni wājawile. 16 Nipele, juŵapochele mbiya maunjili nsano wājawile kukusumisya malonda ni wāpatile mbiya sine maunjili nsano. 17 llaila juŵapochele mbiya maunjili gaŵili jula, wāpatile sine maunjili gaŵili. 18 Nambo jwele juŵapochele mbiya liunjili limo jula, wājawile, ni kusola lisimbo paasi, ni wāsisile mbiya ja achimwene jwao. 19 "Pagapite moŵa gamajinji, achimwene jwa wākutumichila wālā wāusile, ni wātandite kuŵalanjila mbiya sisyatamiche ni mbiya sisyatapikene mu mbiya syakwe. 20 Katumetume juŵapochele mbiya maunjili nsano wāiche ali ajigele gane nsano, wāasalile, 'Achimwene, mwambele maunjili nsano ga mbiya, nbole, nyonjechesye maunjili gane nsano.' 21 Achimwene jwao wānsalile jwelejo kuti, 'Yambone, jwakutumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo ni achimwene jwenu.' 22 "Sooni jwakutumichila juŵapochele mbiya maunjili gaŵili wāiche, wātyosisye mbiya sine maunjili gaŵili gagajonjechekwe, wātite, 'Achimwene, mwambele mbiya maunjili gaŵili. Nnole, mbatile sine maunjili gaŵili gagajonjechekwe.' 23 Achimwene jwao wānsalile jwelejo kuti, 'Yambone, jwakutumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo ni achimwene jwenu.' 24 "Nambo juŵapochele mbiya liunjili limo jula wāiche, wātite, 'Achimwene, nguimanyiliila kuti mwe ndi wākulimba, mmweji

nkugungula pa nganimpande, ni kusonganganya panganimmisa. 25 Najogwepe, najisisile mbiya jenu paasi. Nipele njigale mbiya jenu.” 26 “Achimwene jwoa wānjanjile, ‘Mwe ndi jwakutumichila jwangalumbana ni jwa ules! Nkumanŷilila kuti une ngugungula panganimbande, ni kusonganganya panganimisa. 27 Nipele yammajile kujiŵika mbiya jangu mu nyuumba ja kugosela mbiya, none pachiiche ngajijigele jajili jangu ni chakonjecheka chakwe! 28 Munsumule mbiya jo mumpe jwkawete mbiya maunjili likumi. 29 Pakuwā, jwali ni chindu chapegwe ni konjechewka. Nambo jwanganakola chindu, ata chele chakwete cho chichijigalikwe. 30 Yankati jwakutumichila jwangaikanacho chakonjecheka, mumponye paasa ku chipi! Kweleko chikuŵe ni kulila ni kuchilimya meeno.” 31 “Katema kachaiche Mwana jwa Mundu mu ukulu wakwe ni achikatumerume ūa kwinani wose ali pamo nawo, pelepo chachitama pa chitengu chao cha umwenye chachili ni ukulu. 32 Wāndu ūa ilambo yose chasongangane mmbujo mwao, nombe chachalekanganya ūandu mpela ūakuchinga yakuti pakusilekanganya ngondolo ni mbusi. 33 Chaachisīwika ngondolo yaani ūandu ūambone kundyo kwakwe ni mbusi yaani ūandu ūngalumbana kunchiji kwakwe. 34 “Nombe Mwenye chiwāsalile ūaali ūa kundyo kwakwe kuti, ‘Njise ūnyamwe ūampagwile upile ni Atati ūangu, mpochele umwenye ūampanganyichisy e chile chitandise kugumbikwa chilambo. 35 Pakuwā jangwete sala ni ūnyamwe mwambele chakulya ni jangwete njota ni ūnyamwe mwambele meesi ni naliji jwannendo ni ūnyamwe mwambochele mmajumba genu. 36 Naliji matakope, ūnyamwe mwandakwisy e ni naliji jwakulwala ūnyamwe mwaaiche kukuunola ni naliji jwantawe ūnyamwe mwanyimajimile.’ 37 Pelepo, ūandu ūakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chiwājanje mwenye kuti, ‘Ambuje, ana chakachi twambweni ūa sala ni kumpa chakulya, pane jinkwete njota ni kung’wesya meesi? 38 Ana chakachi twammweni li jwannendo ni kumpochela, pane matakope ni kuntakusya? 39 Chakachi twammweni ndi nkulwala pane jwantawie ni kwika kukunnola?’ 40 Mwenye chiwājanje, ‘Ngunsalila isyene, chachilichose chimwantendele jumo jwa ūnyawa achalongo ūangu achanandi, mwandendele une.’ 41 “Nipele chiwāsalile ūwele ūaali kunchiji kwao, ‘Ntyoche mmbujo mwangu ūnyamwe ūankwete malweso! Njaule ku mooto moŵa gose pangali mbesi wangasimika, wauwichikwe chile kwa ligongo lya Shetani ni achikatumerume ūakwe. (aiōnios g166) 42 Pakuwā jangwete sala nganimumba chakulya, jangwete njota nganimumba meesi. 43 Naliji jwannendo nganimumbochela mmajumba genu ni panaliji matakope nganimumba nguo ni nalwalaga ni nataŵikwe nganinnyika kukulola.’ 44 “Pelepo nombe chajanje, ‘Ambuje, ana chakachi twammweni ndi jinkwete sala ni njota, ni ndi jwannendo pane matakope, ni ndi nkulwala pane jwantawikwe, nowe nganitunkamusya?’ 45 Mwenye chajanje, ‘Ngunsalila isyene, kila pamwakanaga kumpanganichisy gelega jumo jwa ūnyawa achanandi ūa, mwakanile kuumbanganichisy une.’ 46 Nipele, ūnyawa achaule kumasausyo moŵa gose pangali mbesi, nambo ūandu ūakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chajaule ku umi wa moŵa gose pangali mbesi.” (aiōnios g166)

26 Che Yesu paŵamalisisye kuŵecheta gelego gose, ūaasalile ūakulijiganya ūao, 2 “Nkumanŷilila kuti pachigamale moŵa gawili chichiŵe chindimba cha Pasaka, ni Mwana jwa Mundu chakatyosykwe kuti aŵambikwe pa nsalaba.” 3 Katema ko achakulu ūa mbopesi ni achakulu ūa ūandu ūasimene pa nsana wa nyuumba ja Jwankulu Jwambopesi jwāŵilanjikwe che Kayafa. 4 Ūajilene ichajile pa kwakamula Che Yesu kwa malindi ni kwaulaga. 5 Nambo ūatite chele chindu chinatyochele katema ka lyuŵa lya chindimba cha Pasaka, ngakaŵa chikutyochele kutindiganya pa ūandu. 6 Che Yesu paŵaliji ku Besania, ku nyuumba ji che Simoni, juŵalamile matana. 7 Jwankongwe jumo juŵaliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lya alabasta chachili ni mauta ga kununjila nnope ni ga ndalamā ūajikulungwa, ūaichilile Che Yesu paŵatemi kulya chakulya, ūajitile mauta muntwe. 8 Ūakulijiganya ūao paŵaiweni yele ūatumble, ūatite, “Awu uwonasi u wa chichi? 9 Aga mauta ga ngati gakasumichikwe kwa mbiya jekulungwa, ni kupegwa ūakulaga.” 10 Che Yesu ūasimanyilile ng'anisyō syao, ūaasalile, “Ligongo chi nkunsausya jwankongwe jo? Jwele atesile yambone kukwangu.” 11 Ūakulaga alinjī mowā gose ni ūnyamwe, nambo une nguuŵa ni ūnyamwe mowā gose. 12 Aju jwankongwe ju anyitilile pa chiilu mauta ga kununjila kuti amiche chile kwa masiko gangu. 13 Ngunsalila isyene, papali pose pa chilambo pano patachilalichila Ngani Jambone ji, achi chatesile jwankongwe ju chichisalichikwe kwa kunkumbuchila. 14 Nipele, che Yuda Isikaliote, jumo jwa likumi ni ūawili ūala, ūajawile kwa achakulu ūa mbopesi, 15 ūaasisye, “Ana chiumumbe ichichi nannychisyaga Che Yesu kukwenu?” ūaŵalanjile ipande selasini ya feza. 16 Chitandise kele katema ko che Yuda ūasosaga lipesa lya kwaichisy ūukwao. 17 Lyuŵa limo likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha mikate jangatagwa amila, ūakulijiganya ūajaulile Che Yesu ni kwausya, “Ana kwapi nkusaka tukankolochesye chakulya cha Pasaka?” 18 ūajanjile, “Njaule mmusi kwa mundu jumpepe, nkansalila, ‘Jwakwiganya akuti, katema kangu kaiche, chindye chakulya cha Pasaka kumangwenu pamo ni ūakulijiganya ūangu.’” 19 Ūakulijiganya ūala ūatesile mpela ūatite pakusalila ni Che Yesu, ūakolosisy e chakulya cha Pasaka. 20 Ligulo, Che Yesu ūatemi pakulila chakulya pamo ni ūakulijiganya ūao kumi na mbili. 21 Paŵalyaga, Che Yesu ūatite, “Ngunsalila isyene, jumo jwenu chakang’alauche.” 22 Ūakulijiganya ūasupwiche nnope, ūatandite kuuya jumo jumo, “Ambuje! Uli, ndili une?” 23 Che Yesu ūajanjile, “Juchakatoŵe nkate mumbale pampepe ni une jujojo ni juchakang’alauche. 24 Elo, Mwana jwa Mundu chawé mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, nambo ulaje kwa jwelejo juchakangalauche Mwana jwa Mundu! Ikaliji mmbaya ngakapagwe jwele mundu jo.” 25 Che Yuda, juŵangalawiche, ūaasisye, “Jwakwiganya! Ndili une?” Che Yesu ūajanjile, “Ugwē mmechete.” 26 Paŵalyaga, Che Yesu ūauijigele nkate, ūatogolele Akunnungu, ūaugawenye, ūapele ūakulijiganya ūao achitiji, “Njigale ndye, achi ni chiilu changu.” 27 Nipele ūachijigele chikombe cha divai, ūatogolele, ūapele achitiji, “Nng’welele achi ūanawose, 28 pakuŵa aji ni miasi jangu ja lilangano jajikwitika kwa ligongo lya ūajinji kwa kwalechelesya sambi. 29 Nambo ngunsalila kuti nguung’wa

sooni divai ja sabibu mpaka paching'we jasambano pamo ni wanyamwe mu umwenye wa Atati wangu." 30 Pañamasile kwimba iujimbo lwa kulapa, wátosile, wájawile kuchikwesya cha Misiteituni. 31 Nipele Che Yesu wáasalile sooni, "Chilo cha lelo jino, wanyamwe wánawose chinchimwe ni une, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, 'Chinampute jwakuchinga ni mpingo wa ngondolo chipwilingane.' 32 Nambo pachimale kusyuka, chinannongole ku Galilaya." 33 Che Petulo wáasalile Che Yesu, "Nachiwámuno wánawose chachimwe ni mmwe ni kunneka, nambo une ngali pachinanneche." 34 Che Yesu wánsalile che Petulo, "Ngunsalila isyene, chilo chino jikanaŵe kutongola tambala, chimungane katatu." 35 Che Petulo wátite, "Iwaga chingawe pamo nomwe, ngasinankana." Wákulijiganya wane wála wánawose wátite iyoyo. 36 Nipele Che Yesu wájawiile pamo nawo kwiuto kwakukuwílanjikwa ku Getesemané, wáasalile wákulijiganya wao kuti, "Ntame apano une ngawula ako kukupopela." 37 Wálongene nawo che Petulo pamo ni wánache wáwili wá chilume wá che Sebedayo, wátandite kusupuka nnope ni kulagasaki. 38 Pelepo wáasalile, "Ngusupuka mnope muntima mpaka chiwandi kuwa. Ntame apano ni nchesye pamo ni une." 39 Nipele, wájawiile mmbujo kanandi, wágwile manguku, wápopele achitiji, "Atati wángu, iwaga ikukomboleka, achi chikombe cha malagasyo chimbite, nambo ngáwa kwa kusaka une, nambo iŵe mpela inkuti pakusaka mmwe." 40 Wájaulile wákulijiganya wála, wásimene agonile, wáasalile che Petulo, "Ana uli, nganirkombola kuchesya pamo ni une atamuno saa jímope? 41 Nchesye ni kupopela kuti nkaika kwinjila nkulinjikwa. Mbumu jikusaka nambo chiilu changali machili." 42 Che Yesu wájawiile sooni kaawili kukopopela, "Atati wángu, iwaga ngaikomboleka achi chikombe cha malagasyo chipite pangang'welela une, nipele, chinkusaka chitendekwe." 43 Wájaulile sooni wákulijiganya wao, wásimene agonile, pakuwa meeso gao gatopelwe ni lugono. 44 Nipele wálesile, wájawiile sooni kukopopela kaatatu kwa malowé galagala. 45 Nipele wájaulile wákulijiganya wála, wáasalile, "Ana uli, chiwela nli mu lugono ni kumupulila? Nnole katema kasyene kaiche, ni Mwana jwa Mundu chatajikwe mmakono mwa wándu wá sambi. 46 Njime, twende. Nhole! Akwika jwakuung'alauka." 47 Nipele, Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta nawo, wáiche che Yuda, jumo jwa wákulijiganya kumi na mbili wála. Pamo nawo wáiche wándu wájinji ali ajigele mapanga ni imbonga wáwatumikwe ni achakulu wámbopesi ni achakulu wá wándu. 48 Juŵasachile kungalauka Che Yesu jo, wápele chimanyiso kuti, "Juchinankomasye kwa kwakunnonyela ni jujojo, munkamule." 49 Che Yuda wámandichile Che Yesu, wáasalile, "Ngunkomasya jwakwiganya!" Nipele wánkomasisyé kwa kwakumbata. 50 Che Yesu wánsalile, "Ambusanga, ntende chinnyichile." Pelepo wáiche wándu wála, wánkamwile Che Yesu ni kwaŵika paasi pa ulamusi wao. 51 Jumo jwa wáwaliji pamo ni Che Yesu wálisolomwele lipanga lyakwe, wámpatile kapolo jwa Jwankulu Jwambopesi, wánkatile liwi. 52 Pelepo Che Yesu wánsalile jwejo, "Mmusey upanga wenu mwigomelo mwakwe, pakuwa jwalijose jwakuulaga ni lipanga, chaulajikwe ni lipanga. 53 Uli ana ngankwimanyilila kuti ngukombola kwaŵenda Atati wángu ni kuumbelechela kupunda wángondo mipingó kumi na mbili wá achikatumetume wá kwinani? 54 Nambo chigamalile

chinauli Malembelo ga Akunnungu gagakuti ikuŵajilwa kuwa?" 55 Katema kakoko Che Yesu wáusalile mpingo wa wándu wáiche kukwakamula, "Uli nnyiche kukungamula kwa mapanga ni imbonga mpela ndili mundu jwangangugakamulichisya malajisyo? Moŵa gose naliji pa Nyumba ja Akunnungu njijiganya, nambo nganimungamula! 56 Nambo aga gose ga gatendekwe pakuti gamalile malembelo ga wákulondola wá Akunnungu." Pelepo wákulijiganya wánawose wálesile, wátesile. 57 Nipele, wéle wándu wáváñkamwile Che Yesu wáñjawisyé ku nyumba ji che Kayafa juŵaliji Jwankulu Jwambopesi, kuwasongangene wákviganya Malajisyo ni achachekulu. 58 Che Petulo wáñkuiye kwa kutali mpaka mu lutene lwa Jwambopesi Jwankulu, wájinjile nkati pamo ni wákulindilila kuti aloe ichikatendekwe. 59 Nipele, achakulu wámbopesi ni nkungulu wose wáusosile umboni wa unami kuti akombole kumbulaga Che Yesu. 60 Nambo nganapata umboni wauli wose, nachiŵamuno wáiche wándu wájinji wá unami. Kumbesi kwakwe wáiche wándu wáwili. 61 Wátite, "Aju mundu ju wátite, 'Ngukombola kujigumula Nyumba ja Akunnungu ni kujitáwa sooni kwa móva gutatu.'" 62 Jwambopesi Jwankulu wájimi, wámmusisyé Che Yesu, "Ana ngankwanga lilöwe? Ana wándu wá akummechetela chichi?" 63 Nambo Che Yesu wátemi ji. Jwambopesi Jwankulu wánsalile, "Ngunnibisyá kwa Akunnungu wáali wájumi, ntusalile naga isyene mmwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu!" 64 Che Yesu wáñjanjile, "Mmwe mmechete! Nambo ngunsalila kuti, chitandile sambano chimumbone Mwana jwa Mundu ali atemi kundyo kwa Ambuje wá machili, chimumbone iyoyo achiikaga pa maunde ga kwinani." 65 Pelepo, Jwambopesi Jwankulu wápapulenye nguo syao, wátite, "Wátkukene Akunnungu! Uli tukuusaka sooni umboni nkati jweleju? Sambano mpiilkene yatite pakwatukana Akunnungu. 66 Wányamwe nkuti ulli?" Wányawo wáñjanjile, "Awájilwe kuwa!" 67 Nipele wánsunile mata ku meeso, wámpatile. Wáne wámpatile majanda paliye, 68 achitiji, "Nlondole, alakwe Kilisito Jwakuwombola, wáani wámpatile!" 69 Che Petulo wátemi paasa mu lutene. Nipele, jwakutumichila jumo jwankongwe wáñjaulile, nikuti, "Alakwe mwaliji pampepe ni Che Yesu jwa ku Galilaya." 70 Nambo che Petulo wákanile mmbujo mwa wánawose achitiji, "Ngangumanyilila inkuŵecheta yo." 71 Paŵakopokaga paasa, katumetume jwine jwankongwe wámmweni, wáasalile uŵaliji pelepo kuti, "Mundu ju wálijji pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti." 72 Che Petulo wákanile sooni kwa kulumbiila, "Ngangumanyilila mundu ju." 73 Kanyuma kanandi, wándu wávaliji pelepo wájaulile che Petulo, wánsalile, "Kusyene, mmwe nomwe nli jumo jwakwe, pakuwa uŵechete wenu ukummanyisya." 74 Pelepo che Petulo wátandite kulumbilila kwakullilwesya achitiji, "Ngangumanyilila mundu ju!" Katema kakoko tambala jatongwele. 75 Che Petulo wágakumbuchile malowé gaŵasalilwe ni Che Yesu kuti, "Chimungane katatu, jikanaŵe kutongola tambala." Nipele, wátosile paasa, wálisile nnope.

27 Pakwachele, achakulu wámbopesi ni achakulu wá wándu wájilene ichajile pakwaulaga Che Yesu. 2 Wátaŵile magwedegwede, wáñjigele, wámpaleche ku che Pilato, jwankulu jwa Chiloma. 3 Pelepo, che Yuda juŵangalawiche, paŵaiwéni kuti Che Yesu amasile kulamulikwa, wáilasilicé muntima,

wāusisye kwa achakulu wāmbopesi ni achakulu wā wāndu ipande selasini ya feza. 4 Wāasalile, "Lewile kwa kuntyosya muntu jwangali ni sambi aulajikwe." Nambo wēle wānyawo wātite, "Yeleyo ili yetuwe? Chimmanyilile mwasyene." 5 Nombejo wāponyele feza sila pa Nyumba ja Akunnungu, wākopweche paasa, wājavile kukulitāwīlila. 6 Achakulu wāmbopesi wāsijigele feza sila, nikuti, "Ngalumbana kusiwīka kwa jwakugosa feza sysa Nyumba ja Akunnungu pakuwā sili feza sisyapatikene kwa kuulaga." 7 Nipele, wājilene, wāsumile ngunda wa līlōgo kuti pawē pakwasichila achalendo. 8 Nipele, mpaka lelo jino wele ngunda wo ukuwālanjikwa ngunda uwasumikwe kwa feza sisyapatikene kwa kuulaga. 9 Kwa yeleyo malowē gāwāwēchete che Yelemia jwakulondola jwa Akunnungu gamalile gagakuti, "Wājigele ipande selasini ya feza, malinga ni malipilo gāwājilene Wāsilaeli kulipa kwa ligongo lyao. 10 Feza syo wāsumile ngunda wa līlōgo, mpela iwanajise Ambuje." 11 Che Yesu wājimi mmbujo mwa jwankulu jwa chilambo. Nipele, jwankulu jwa Chiloma wāmmusisyé, "Ana mmwe ni Mwenye jwa Wāyahudi?" Che Yesu wājanjile, "Mmwe mmechete." 12 Nambo achakulu wāmbopesi ni achachekulu paŵāmmechetelaga, nganajanga. 13 Nipele che Pilato wāmmusisyé, "Ana ngankupilikana ganagose gele gakummechetela go?" 14 Nambo Che Yesu nganajanga namose lilowē limo, jwankulu jwa Chiloma jo wāsimosile nnope. 15 Yasyowēleche jwankulu jwa Chiloma kwagopolela Myahudi jumo jwatawīkwe juwānsachile katema ka chindimba cha Pasaka. 16 Kele katema ko paliji ni jwantawē juwāmanyiche nnope, liina lyakwe che Balaba. 17 Nipele, paŵāsongangene wāndu pamo, che Pilato wāusisye, "Ana nkusaka nangopole jwapi mwa wēle wāwīli, che Balaba pane Che Yesu jwakuwālanjikwa Kilisito?" 18 Pakuwā wāmanyilile kuti wāntyosisye kwa ligongo lya wiu. 19 Che Pilato paŵātemi pa chitengu cha kulamulila, wānkawo wāichenawo utenga wanti, "Nkalipasapasya kutenda chachili chose nkati jwele mundu jwambone jo, pakuwā lelo lasile mu sagamisi kwa ligongo lyakwe." 20 Nambo achakulu wāmbopesi ni achakulu wāne wānyenjile wāndu kuti wāwēnde agopolwe che Balaba ni wāulaje Che Yesu. 21 Che Pilato wāusisye wānyawo, "Nkunsaka jwapi nangopolele mwa wēle wāwīli wā?" Wājanjile, "Che Balaba!" 22 Che Pilato wāusisye wānyawo, "Sano, naatende chichi Che Yesu jwakuwālanjikwa Kilisito?" Wānawose wātite, "Mwāwāmbe pa nsalabā!" 23 Nambo che Pilato wāusisye, "Ligongochi? Ungalumbana chi watesile?" Wānyawo wānyanyisye achitiji, "Mwāwāmbe pa nsalabā!" 24 Nipele, che Pilato paŵāiweni kuti ngakukombola kupanganya chachili chose nambo kutindiganya kukutanda, wājigele meesi ni kunawā makono mmbujo pa wāndu ni wātite, "Une ngangulipasapasya nkati chiwa cha aju mundu ju, chinyimanyilile mwachinsyene." 25 Wāndu wānawose wātite, "Miasi jao jiwē pachanya petu ni achiwāna wētu!" 26 Nipele che Pilato wāgopole che Balaba kutyochela mu nyumba jakutāwīlwa, nambo paŵāmasile kumputa Che Yesu ibokola wāntyosisye kukwāwāmbe pa nsalabā. 27 Nipele wāngondo wā jwankulu jwa Chiloma wānjinjise Che Yesu nkati likome, wansyungwile mpingo wose. 28 Wāmmusile nguo syao, wāmmwasisye mwinjilo wechejeu wa chimwenye. 29 Nipele wākolosiye chindu mpela singwa ia miiwā wāmmwasisye mu ntwe soopi wāmmichile nnasi

kundyo. Wātindīwēle mmbujo mwao ni kuntendela chanache achitiji, "Tukunkomasya Mwenye jwa Wāyahudi!" 30 Wānsunile mata, wāujigele nnasi ula ni kumputa mu ntwe. 31 Pawāmasile kuntendela chanache, wāmmusile mwinjilo ula ni kuntakusya nguo syao, nipele wāmpeleche kukwāwamba pa nsalaba. 32 Pawājaulaga, wānsimene mundu jumo liina lyakwe che Simoni jwa musi wa ku Kulene, wānkanganichisy e kujigala nsalaba u Che Yesu. 33 Pawāiche peuto papakuwālajikwa Golgota, malumbo gakwe, peuto pa Chikalakasa cha Ntwe, 34 wāmpele divai jewanganye chindu chakuwāwa kutyosya kupereteka. Nambo Che Yesu nkupasya pe wākanile kung'wa. 35 Wāwambile pa nsalaba, nipele wāgāwene nguo syao kwakutendela gudugudu. 36 Wātemi pepala, wāliji nkwalindilila. 37 Pachanya ntwe wakwe pa nsalaba wāwīsile chibao cha malowē gagalembekwe, "Aŵa ni Che Yesu, Mwenye jwa Wāyahudi." 38 Paliji ni wāchiswamba wāwili wāwāmbikwe pamo nawo, jumo kunchiji ni jwine kundyo. 39 Wāndu wāwāpitaga pelepo wāntukene achipukunyaga mitwe jao nikuti, 40 "Mmwe jumwatite kuti nkukombola kujigumula Nyumba ja Akunnungu ni kujitāwa kwa moŵa gatatu. Sambano nlukulupusye mwasyene. Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, ntuluche pa nsalaba po!" 41 Iyoyo peyo achakulu wāmbopesi pamo ni wākwiganya malajiso ni achachekulu wāntendele chanache achitiji, 42 "Wākulupwisyē wāne, nambo asyene ngakukombola kulikulupusye! Iŵaga wele ali Mwenye jwa Wāisialei! Sambano atuluche pa nsalaba po, noweji tutwakulupile. 43 Wāakulupiile Akunnungu ni kuwēcheta kuti wēle ali Mwana jwa Akunnungu, nipele, iŵaga Akunnungu akunsaka wākulupusye sambano." 44 Iyoyo peyo wēwāla u wāwāmbikwe pamo nawo pa nsalaba nombe wāntukene. 45 Chitandile lyuŵa pantwe mpaka saa tisa, chilambo chose chaliji chipi. 46 Pajāiche saa tisa Che Yesu wālisile kwa liloŵe lyekulungwa, "Eloi, Eloi, lama sabakitan?" Malumbo gakwe, "Akunnungu wāngu, Akunnungu wāngu, kwachichi mulesise?" 47 Nambo wāndu wāne wāwājimi pele paŵāpilikene yele wātite, "Akwaŵilanga che Elia." 48 Jumo jwao wāutwiche, wājigele lidodoki ni kunyoya mu divai jakuipa, wājīwīsile mu nnasi, wāpele ang'we. 49 Wāne wātite, "Nnindilile tulole iŵaga che Elia chaire kukwakulupusya." 50 Nipele, Che Yesu wālisile sooni kwa liloŵe lyekulungwa, wājasiche. 51 Pelepo nguo ja lusasa ja Nyumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati, kutyochela mwinani mpaka paasi, chilambo chatinganyiche ni lwalla syapalwiche. 52 Malembe gaunukwiche ni iilu ya wāndu wājinji wā Akunnungu wāwājasiche wāsyuchikwe. 53 Nombewo wākopweche mmalembe, ni Che Yesu pawāmasile kusyuka, wājinjile mu mmusi wa Akunnungu, yaani Yelusalemu, ni wāndu wājinji wāweni. 54 Nipele, jwankulu jwa wāngondo ni wāngondo wāne wāwāliji pamo nawo achinlindililaga Che Yesu pawāchiwēni chilambo chininkutinganyika ni gagakopochele gala, wājogewe nnope, wātite, "Isyene aju mundu ju wāliji Mwana jwa Akunnungu." 55 Pelepo paliji ni achakongwe wājinji wāwālochesyaga kwakutali. Wānyawo ni wēwāla wāwākuiye Che Yesu kutyochela ku Galilaya ni kwatumichila. 56 Mwa wēle wānyawo wāliji che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo ni che Yusufu, pamo ni achikulu wā wanache wā che Sehedayo. 57 Pakwaswele

ŵaiche mundu jumo jwa chipanje jwa musi wa ku Alimataya liina lyao che Yusufu, nombejo jwaliji jwakulijiganya jwa Che Yesu. **58** ŵajawile kwa che Pilato, ŵâwendile apegwe chiiu chi Che Yesu. Che Pilato ūalamwile kuti apegwe. **59** Che Yusufu ūchijigele chiiu chila, ūchiwîjilile nguo jeswela mbee jasambano, **60** Che Yusufu ūchiwîsile chiiu chi Che Yesu mu lilembe lyasambano liwasepile palwala kwa ligongo lyakwe nsyene. Nipele, ūgalambulile liganga lyekulungwa pa nnango wa lilembe ni kutyoka. **61** Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu ūane ūala ūatemi aninkulolechesya ku lilembe. **62** Malawi jakwe, yaani lyuŵa lyakuliŵika chile kwa ligongo lya Lyuŵa lya Kupumulila, achakulu ūambopesi ni Mafalisayo ūjaaulile che Pilato, **63** ūtatite, "Achimwene, tukukumbuchila kuti jwakulambusa jula akanaŵe kuwa ūatite, 'Pakumala moŵa gatatu chisuyche.' **64** Kwayele tukummenda mwasalile ūwangondo ajaule akalilindilile lilembe kwa moŵa gatatu, kuti ūkulijiganya ūao anakombole kuchijigala chiiu chao ni kwasalila ūandu kuti asyuchile. Akuno kulambusa kwa mbesi kuno chikuŵe kwawamba nnope kupunda kwaandanda kula." **65** Che Pilato ūasalile, "Ayaga, nkewte ūangondo, njaule nkakulindilile inkuti pakukombola." **66** Nipele, ūjawile, ūlilindilile lilembe, ūavisile chiugulilo peganga ni kwaleka ūangondo kulindilila.

28 Palyamasile Lyuŵa lya Kupumulila, kuninkucha lyuŵa lyandanda lya chijuma, che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu jwine ūjawile kukulilola lilembe. **2** Chisisimuchile chakopochele chindendemesi chachikulungwa cha chilambo, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ūtatulwiche kutyochela kwinani, ūgalambwile liganga lila ni kutamila. **3** Uwoneche wakwe waliji mpela kumesya ni nguo syakwe syaliji sysewela mbee. **4** ūkulindilila lilembe lila ūatetemele kwa lipamba nnope, waliji mpela ūawe. **5** Nambo katumetume jwa kwinani jula ūasalile achakongwe ūala achitiji, "Wanyamwe nkajogopa! Ngumanyiliila kuti nkunsosa Che Yesu juŵawâmbikwe pa nsalaba. **6** Nganapagwa pelepa pakuŵa ūamale kusyuka mpela ūwasasile. Njise kunnole paŵagonile. **7** Nipele, njaule chitema nkaasalile ūkulijiganya ūao kuti asyuchile, nombewo akunnongolela ku Galilaya, kweleko chimwasimane. Ayaga, une jwammale kunsalila." **8** Achiŵaga ni lipamba ni kusengwa kwakulungwa, achakongwe wo ūatyosile chitema ku lilembe, achiutukaga kukwasalila ūkulijiganya ūao. **9** Chisisimuchile, Che Yesu ūsimene nawo, ūtite "Ngunkomasya." Achakongwe ūala ūjawile, ūgakamwile makongolo gao ni kwapopelela. **10** Nipele Che Yesu ūasalile, "Nkajogopa! Njaule nkaasalile achalongo ūangu ajaule ku Galilaya, kweleko ni kuchakamone une." **11** Achakongwe ūala pawajaulaga, ūkulindilila ūampepe ūa lilembe ūjawile mu mmusi kukwasalila achakulu ūambopesi yanayose iyatendekwe. **12** Nipele, ūsimene pamo ni achachekulu, ūatemi nkungulu, pakumala kukunguluka ūapele ūkulindilila ūala mbiya syasijinji, **13** ni kwasalila, "Wanyamwe chinjile yeleyi, ūkulijiganya ūao ūaiche chilo, ūchijiwile chiiu uwe tuli tugonile." **14** ūwaga chaimanye yeleyi jwankulu jwa chilambo, uwe chitwanyenje, ni ūnyamwe ngamma ni masausyo." **15** ūkulindilila ūala ūsijigele mbiya sila, ūatesile

mpela ūvatite pakusalilwa. Jele ngani jo jajenele pasikati ja ūyahudi mpaka lelo jino. **16** ūkulijiganya kumi na moja ūala ūjawile ku Galllaya ku chitumbi kwaŵasalilwe ni Che Yesu ajaule. **17** Paŵamweni, ūampopele, nambo ūampepe mwa ūnyawo ūaliji ni lipamba. **18** Nipele Che Yesu ūaiche ūchîandi, ūasalile, "Mbegwile ukombole wose kwinani ni pachilambo. **19** Nipele njaule, nkaatende ūandu ūa ilambo yose awé ūkulijiganya ūangu, nchabatisyaga kwa liina lya Atati ni lya Mwana ni lya Mbamu jwa Akunnungu. **20** Nkaajiganye kugakamulichisyia gose mpela ila indite pakunnajisa ūnyamwe. None ndili pamo ni ūnyamwe moŵa gose, elo, mpaka kumbesi kwa chilambo." (aiōn g165)

Maliko

1 Jeleji jili ndande ja Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Akunnungu. 2 Mpela ijitimpa kulembekwa mmalemba ga che Isaya juwaliji jwakulondola jwa Akunnungu, "Akunnungu wātate, 'Nguntuma jwantenga jwangu annongole, jwejejo ni juchankolochesye litala iyenu.' 3 Mundu akunyanyisa mwipululu achitiji, 'Mwakolochesye Ambuje litala lyao, ngolosye mwakusaka kupita.'" 4 Che Yohana Wākubatisya wātatemaga mwipululu ni kwalalichila wāndu aleche sambi ni kwabatisya kuti Akunnungu wālechelesye sambi syao. 5 Wāndu achajinji kutyochela chilambo cha Wāyahudi ni musi wa ku Yelusalem wose wājawile kukwapijanila che Yohana, wājitchisyse sambi syao nomejo wābatisye mu lusulo lwa Yolodani. 6 Che Yohana waliji awasile mwinjilo uwapotekwe ni manyunya ga chinyama chachikuwālanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu. Nomejo wālyaga itete ni uchi. 7 Ni walalichilaga kwa wāndu kuti, "Panyuma pangu akwika jwali ni machili kumbunda une. None nganguwājilwa namose kukotama ni kugopola ngoji sya italawanda yakwe. 8 Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo jwelejo chaachimbatisya kwa Mbumu jwa Akunnungu." 9 Moŵa go, Che Yesu wāiche kutyochela musi wa ku Nasaleti wauli mu chilambo cha ku Galilaya ni wābatiswe ni che Yohana mu lusulo lwa Yolodani. 10 Che Yesu paŵakopokaga mmeesi, wākuweni kwinani kuugwiche ni Mbumu jwa Akunnungu wāntuluchile achiwāga mpela nguunda. 11 Liloŵe lya Akunnungu lyapikaniche kutyochela kwinani lichtiji, "Mmwejo ni Mwanangu jungunnonyela, nonyelwe nomwe." 12 Papopo Mbumu jwa Akunnungu wānlongwesye Che Yesu kwaula mwipululu. 13 Ni wātemi mwipululu mo moŵa alobaini achilinjikwaga ni Shetani. Kukoko wātamaga pamo ni inyama ya mwitini, nambo achikatutemume wā kwinani waliji nkvakamuchisy. 14 Che Yohana paŵataŵikwe mu nyumba jakutawālwa wāndu, Che Yesu wājawile ku chilambo cha ku Galilaya kwalalichila wāndu Ngani Jambone ja Akunnungu. 15 Wātate, "Katema kaiche ni Umwenye wa Akunnungu wāndichile. Nneche sambi syenu ni kujikulupiila Ngani Jambone!" 16 Che Yesu paŵapitaga mungulugulu litanda lya Galilaya, wāweni wākukoka wāwīli, che Simoni pamo ni che Andulea mpwakwe ali nkukoka somba kwa Iwau. 17 Che Yesu wāasalile, "Munguye, none chinantende wānyamwe mme wākwaikanawo wāndu kwa Ambuje." 18 Papopo wālesile nyau syao ni kwakuya. 19 Che Yesu paŵajawile mmibjuo kanandi, wāweni che Yakobo ni che Yohana, wānache wā che Sebedayo. Ni wānyawo waliji mu ngalaŵa jao achisaulaga nyau syao. 20 Papopo Che Yesu paŵaweni, wāaŵilasile, ni wānyawo wālesile che Sebedayo atati wāo mu ngalaŵa pamo ni wākwapanganyichisy masengo, ni wākuiye Che Yesu. 21 Che Yesu pamo ni wākulijiganya wāo wāiche musi wa Kapelenamu, ni palyaiche Lyuŵa lya Kupumulila, Che Yesu wājinjile mu nyumba ja kusimanilana Wāyahudi, ni wātandite kwajiganya wāndu malowé gambone ga Akunnungu. 22 Wāndu wose wāwāmpilikene wāsimosile ni uwiganyi wakwe, pakuwā nganajiganya mpela wākwiganya Malajisy, nambo wājiganyaga nti mundu jwali ni ulamusi. 23

Papopo mundu jwakamwilwe ni lisoka juwaliji mu nyumba ja kusimanilana jila wānyanyisy, 24 achitiji, "Ana nkusaka kututenda ichichi, mmwe Che Yesu jwa ku Nasaleti? Ana nnyiche kukutujonanga? Ngummanyilila kuti mmwejo ndi Jwanswela jwa Akunnungu!" 25 Che Yesu wālikalipile lisoka lyo achitiji, "Mmyalale! Munkopochē mundu jo." 26 Nipele lisoka lyo lyantinganyisy mundu jula kwa machili ni kunyanyisa, ni lyakopweche. 27 Wāndu wose wāsimosile nnope ni waliji nkuusiana, "Ana yelei ni yatiuli? Uli, gelega gali majiganyo ga sambano? Mundu ju akwete ulamusi wa kugakoposa namose masoka, nombego gakwajitichisy!" 28 Nipele, ngani jakwe Che Yesu jajenele kwachitema palipose, kuchilambo chose cha ku Galilaya. 29 Che Yesu ni wākulijiganya wāo pamo ni che Yakobo ni che Yohana wākopweche mu nyumba ja kusimanilana jila ni kwaula ku nyumba ja wānya che Simoni ni che Andulea. 30 Akwegwao che Simoni jwankongwe, wāgonile pachindanda ali nkulwala chiilu, ni Che Yesu naikape wāsalilwe yankati jwakulwala jo. 31 Nipele Che Yesu wānjaulile jwankongwe jo ni wānkamwile nkono ni kunjinamukula. Ulwele ula wannesile nipele wātandite kwatelechela. 32 Ligulo, lyuŵa lili litiwile, wāndu wājauchisy Che Yesu wākulwala wose ni wāwākamwilwe ni masoka. 33 Wāndu wose wā musi wo wāsongangene paluwāla lwa nyumba. 34 Che Yesu wālamisyē wāndu wājinji wāwaliji ni ilwele yakupisyangana ni kugakoposa masoka gamajinji gagaliji mwa wāndu wāla. Nganiwāpa masoka lipesa lyakuwēcheta chachilichose ligongo gaamanyilile ali wāani. 35 Kundaŵipe kukanaŵe kucha, Che Yesu wākopweche mu nyumba jo ni kwaula paasa musi, pangali wāndu kukupopela. 36 Che Simoni ni achinjakwe wāla wājawile kukwasosa. 37 Paŵammweni wānsalile, "Wāndu wose ali nkunsosa mmwe." 38 Che Yesu wāasalile, "Tukusachilwa tijaule mmisinda jine jajiwāndichile akuno, ni kweleko ngusachilwa ngalalichile Ngani Jambone, pakuŵa yelei ni inyichile." 39 Nipele, Che Yesu wājesilejesile ku Galilaya kose, achilalichilaga mmajumba gao ga kupopelela ni kugakoposa masoka. 40 Lyuŵa limo mundu jwa matana wāiche ku Che Yesu ni kwatindiwalila ni wāchondolela kuti, "Mwasakaga muuswejesye!" 41 Che Yesu wānkolele chanasa, wājōngwele nkono wao ni wānkwaiye ni kwasalila, "Ngusaka, Nswejele!" 42 Papopo matana gakwe gala gannesile ni wāswejele. 43 Nipele Che Yesu wānsalile ajaule achinjamukaga kwa machili, achinsalilaga, 44 "Nhole, munansalile mundu jwaliyose chindu chi, nambo njaule nkaililosye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi mpela iātate pakusala che Musa kwalosya wāndu wose kuti nnamile." 45 Nambo mundu jula paŵakopweche, wātandite kwenesyā ngani jo papalipose, namose Che Yesu nganakombola kwinjila sooni mmusi kwakulilosya. Nambo wātemi paasa musi, pangali wāndu, atamuno yeleyo wāndu kopochela papalipose wānjaulile kukokopeko.

2 Pagapite moŵa gampepe, Che Yesu wāujile sooni ku Kapelenamu ni wāndu wāpilikene kuti ali pamusi. 2 Nipele wāndu wājinji wāsongangene atamuno nganilisigala lipesa lyalililyose, ni wāgumbele mpaka paluwāla. Che Yesu waliji nkwalalichila Liloŵe lya Akunnungu. 3 Pelepo wāndu

ncheche, wannyichisye mundu jwataatele ku Che Yesu. 4 Nambo kwaligongo lya winji wa wāndu, nganakombola kunjausya jwakulwala pachiwāndi ni Che Yesu. Nipele, wāpesekwile pa chipagala cha nyuumba palapala paŵaliji Che Yesu. Pelepo wāntulwisye mundu jo ali agonile pa chitagala. 5 Che Yesu paŵachiwi chikulupi chao chila, wānsalile jwakutatala jula, "Mwanangu, nlecheleswe sambi syenu." 6 Wāmpepe mwa wākwiganya Malajisy ga Akunnungu gaŵapele che Musa wāwatempe pepala, wāliji nkulusya mmitima jao, 7 "Ana akukombola chinauli kuŵecheta yeley? Akwatuakana Akunnungu! Akunnungu pe ni wākukombola kulechelesya sambi." 8 Papopo Che Yesu wāimanyilile yanayose iŵaganisyaga mmitima jao, ni wāusisye. "Ana ligongo chi nkuganisa yeley mmitima jenu? 9 Ana chapi chachili chakwepepala, kunsalila mundu jwataatele ju, 'Nlecheleswe sambi syenu,' pane kunsalila, 'Njimuche, njigale chitagala chenu njende?' 10 Nipele, ngusaka mmanyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ulamusi wa kulechelesya sambi sya wāndu pachilambu pano." Papopo wānsalile mundu jwataatele jula, 11 "Ngunsalila, njimuche, njigale chitagala chenu, njaule kumangwenu!" 12 Wāndu paŵannolechesyaga, mundu jula wājimwiche, wājigele chitagala chao ni kukopoka. Wāndu wose wāsimosile ni kwakusya Akunnungu achitiji, "Ngapagwa kose patwaiweni yanti yeley!" 13 Che Yesu wājawile sooni mungulugulu litanda lya Galilaya. Mpingo wa wāndu wanjalule ni Che Yesu wātandite kwajiganya. 14 Paŵaliji nkupita, wāmmweni che Lawi mwanache ju che Alufayo ali atemi pa nyuumba ja kukumbikanya nsongo. Che Yesu wānsalile, "Munguye!" Che Lawi wājimi ni wānkuaye. 15 Kanyuma, Che Yesu wātemi mu nyuumba ji che Lawi kulya chakulya. Wakukumbikanya nsongo wājinji ni wāndu wā sambi ni wāndu, wāakuuiye Che Yesu. Ni wājinji mwa wēlewo wāliji nkulya pamo nawo ni wākulijiganya wāo. 16 Wākwiganya Malajisy wāmpepe wāwaliji Mafalisayo, paŵaiweni kuti Che Yesu akulya pamo ni wāndu wāngakukundika ni wāndu ni wākulumbikanya nsongo, wāusisye wākulijiganya wāo wāla, "Kwachichi akulya ni wāndu ntí wēlewa?" 17 Che Yesu paŵapilikene wāasalile, "Wāndu wāngakulwala ngakunlajila jwantela, nambo wākulwala. Une nganiika kulkwāilanga wāndu wāmbole, nambo wāndu wā sambi." 18 Katema kampepe wākulijiganya wā che Yohana ni wākulijiganya wā Mafalisayo wāliji nkutawā. Wāndu wāmpepe wāiche ku Che Yesu ni kumbusa, "Ana ligongo chi wākulijiganya wā che Yohana ni wākulijiganya wā Mafalisayo akutawāngwa, nambo wākulijiganya wānu ngaakutawā?" 19 Che Yesu wājanjile, "Ana wākuwāilanjikwa ku ulombela akukombola kutawā ni jwanlombela ali pamo nawo? Ngwamba! Ngaakukombola kutawā. 20 Nambo chiliche lyuwa mlombela jo pachajigalikwe mwa wānyawo, moŵa go ni pachachitawā. 21 "Ngapagwa mundu jwakukata chigamba cha nguo ja sambano ni kuchitotela mu nguo jakuwisala. Pakuwā atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichinyale ni kupapula nguo jakuwisala jo ni papapapwiche po chipapunde kupapuka. 22 Ni sooni ngapagwa mundu jwakutaga divai jasambano mmisaku ja mapende jakuwisala. Pakuwā atendaga yeleyo divai jasambano chijitutumule misaku jo ni kujipapula, divai chijimwasiche ni misaku chijijonasiche. Divai ja sambano jikutajikwa mmisaku ja

mapende ja sambano." 23 Pa Lyuwa lya Kupumulila limo, Che Yesu pamo ni wākulijiganya wāo wāliji nkupita mmigunda ja ngano. Paŵaliji nkwendwa wākulijiganya wāo wātandite kutema masache ga ngano. 24 Mafalisayo wāausisye Che Yesu achitiji, "Nnole! Ligongo chi wākulijiganya wānu akutenda yaikanichikwe kuipanganya pa Lyuwa lya Kupumulila?" 25 Che Yesu wājanjile, "Ana nganinsome iŵatesile che Daudi ni achinjakwe pajakwete sala? 26 Che Daudi wājinjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni wālile mikate jijatyochecke nti sadaka kwa Akunnungu. Yeleyi yatendekwe katema che Abiasali ali Jwambopesi Jwankulu. Wāmbopesi pe ni wāwāsachilwe kulya mikate jo, nambo che Daudi wālile, sooni wāpele achinjakwe." 27 Nipele Che Yesu wāmalichisye kuŵecheta, "Lyuwa lya Kupumulila lyaŵichikwe kwaligongo lya kwakamuchisya wāndu nambo ngāwa wāndu kulitumichila Lyuwa lya Kupumulila. 28 Nipele Mwana jwa Mundu ali Ambuje atamuno pa Lyuwa lya Kupumulila."

3 Nipele Che Yesu wājinjile sooni mu nyuumba ja kusimanilana
Wāyahudi ni mmomo mwāliji ni mundu jwāpombotele nkono.
2 Wāndu wāmpepe wāliji nkusosa ligongo lya kwakamulila Che Yesu. Nipele wāliji nkunnolechesya panepa chanlamye mundu jo pa Lyuwa lya Kupumulila. **3** Che Yesu wānsalile mundu jwāpombotele nkono jula, "Njise paujo." **4** Nipele Che Yesu wāusisye, "Ana ili yambone pa Lyuwa lya Kupumulila kuitendekanya yambone pane yangalumbana? Kukulupusya pane kuulaga?" Nambo wānyawo wāmyalele. **5** Che Yesu wālechesye wose kwa lutumbilo, ni wāsupwiche ligongo mmitima jao jalii jekakatime. Nipele wānsalile mundu jula, "Njongole nkono wenu!" Nombejo wāujongwele, ni nkono wao walamile. **6** Papopo, Mafalisayo wākopweche paasa pa nyuumba ja kusimanilana ni kuŵechetesiana ni wāndu wā mpingo u che Helode itajile pakwaulaga Che Yesu. **7** Che Yesu pamo ni wākulijiganya wāo wātysosile pelepo ni kwaula mungulugulu litanda lya Galilaya ni mpingo wa wāndu wānkuaye. Wāndu wo wāumile mmisi ja ku Galilaya ni ku Yudea. **8** Paŵapilikene iŵaitesile Che Yesu, wāndu wāne wāchilile kutyochela mmisi ja ku Yelusalemu ni ku Idumea ni mmisi jajili peesi lusulo Iwa Yolodani, ni kutyochela mmisi ja ku Tilo ni ku Sidoni. **9** Pakuwā wāndu wāliji wājinji, Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo wāwāchile chile ngalaŵa kuti wāndu anaiche kwaŵijikanya. **10** Pakuwā wāalamisye wāndu wājinji, wākulwala wose wāliji nkututana kuti wākwaye. **11** Ni wāndu wāwākamwilwe ni masoka paŵammonaga, wāligwisise paujo pao ni kunyānisya achitiji, "Mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu!" **12** Nambo Che Yesu wāgakanyisye kwa chikali masoka ganaamanyisye wāndu wāne kuti wēle ali wāani. **13** Che Yesu wākxesile kwitumbi ni kwaŵilanga wāndu wāwāsachile nsyene, nombewo wājaulile. **14** Nipele wāsagwile wāndu likumi ni wāwālī wāwāsagwile achinduna ni kwasalila, "Nansagwile nnonjele pamo none, sooni chinantume kukwalalichila wāndu Ngani Jambone, **15** ni wānyamwe chinkole ulamusi wa kugakoposa masoka." **16** Welewa ni wāndu likumi ni wāwālī wāwāsagwile, che Simoni ajula Che Yesu juŵampele liina liine che Petulo, **17** ni Che Yakobo ni mpwakwe che Yohana wānache wa che Sebedayo, Che Yesu wāpele liina liine Boanelige malumbo gakwe "Wāndu wāali mpela ilindimo, pane akuŵilanjkwa wāndu wāambumu."

18 Wane wālīji che Andulea ni che Filipo ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo, che Tadayo ni che Simoni jwakuŵilanjikwa Selote, ligongo wālīji jwakumenyanila chilambo chakwe, **19** ni che Yuda Iskaliote, juŵangalawiche Che Yesu. **20** Nipele Che Yesu wāusile kumangwao. Mpingo wekulungwa wa wāndu wāsoggangene sooni, mpaka Che Yesu ni wākulijiganya wāo nganakombola kulya. **21** Achalongo achinjakwe pāwāpilikene yelei, wāpite kukwajigala ligongo wātite kuti jwampugwe. **22** Wākwiganya Malajiso wāwaumile ku Yelusalemu wātite, "Akwete Belesebuli! Jwankulu jwa masoka, jwakwapa machili ga kugakoposa masoka." **23** Pelepo Che Yesu wāaŵilasile wāndu ni kwasallia kwa itagu achitiji, "Ana ikukcombe Shetani kunkoposa Shetani njakwe? **24** Iwāga umwenye usapulene mipingo mipingo jajikumenyana, umwenye wo ngaujendelechela. **25** Sooni iwāga wāndu wā nyumba jimo asapulanaga mipingo mipingo ni kumenyana, wāndu wo chajonasiche. **26** Iyoy peyo, umwenye wa Shetani, wasapulanaga mipingo mipingo ngaukola machili. **27** "Ngapagwa jwakupakombola kwinjila mu nyumba ja jwamachili ni kunsumula ipanje yakwe yose, pangantawā kaje jwamachili jo. Pelepo ni pachachikombola kunsumula ipanje yakwe yose. **28** "Isyene ngunsalila, wāndu chaalecheleswe sambi syao syose ni kwatukana kwao Akunnungu kose. **29** Nambo, mundu jwalijose jwakuntukana Mbumbu jwa Akunnungu ngalecheleswa sambi syo ng'o, pakuŵa chakole sambi sya moŵa gose pangali mbesi." (aiōn g165, aiōnios g166) **30** Che Yesu wāwēchete yeleyo ligongo wāndu wālīji nkusalia kuti, "Akamwilwe ni lisoka." **31** Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu wāiache pelepo, wājimi paasa ni kuntuma mundu akaaŵilanje Che Yesu nkati. **32** Mpingo wa wāndu watemi kwakwasyungula Che Yesu. Nipele jumo jwao wānsalile, "Achikulu wēnu ni achapwenu alinji paasa, akunsosa." **33** Nambo Che Yesu wāasalile, "Ana achikulu wāngu ni achapwanga ali wāani?" **34** Pelepo wāaalolechesye wāndu wāvansyungwile wāla ni kuti, "Nhole, ngwaona wāndu wā mpela achikulu wāngu ni achalongo wāngu. **35** Pakuwā mundu jwalijose jwakuitendekanya yakuisaka Akunnungu, jwelejo ali achimwene jwangu ni mlumbwangu ni achikulu wāngu."

4 Che Yesu wātandite sooni kwiganya ali mungulugulu litanda iya Galilaya. Mpingo wekulungwa wa wāndu wānsyungwile mpaka wājinjile mu ngalawā ni kutama mmomo. Wāndu wose wātemi mungulugulu litanda. **2** Che Yesu wātandite kwajiganya indu yejiji kwa itagu. Mmajiganyo gakwe wāasalile. **3** "Mpilikanichisy! Jwakupanda wājawile kukumisa mbeju. **4** Pāwamisaga, mbeju sine syagwilile mwitala ni ijuni yaiche ni kusimila. **5** Mbeju sine syagwilile pa lwalā papaliji ni litaka kanandi, mbeju syamesile kwachitema pakuŵa litaka lyakwe lyaliji kanandi. **6** Ni palyakopweche lyuŵa lyatinisyemimela, ligongo michiga jakwe nganijijilisya paasi. **7** Mbeju sine syagwilile pa miŵa, miŵa jila jakusile ni kuiŵijikanya mimela, nombe mimela jo nganijisogola isogosi. **8** Mbeju sine syagwilile pa chaajila, syamesile ni syakusile ni kusogola. Sine syasogwele makumi gatatu ni sine makumi nsano ni limo ni sine makumi likumi." **9** Che Yesu wātite, "Wāali ni mpilikanilo gakupilikana, apilikane." **10** Che Yesu pāwālīji pajika, wāne mwa wāwāmpilikene wāla pamo ni wākulijiganya wāo likumi ni

wāwili wānjaulile ni kumbusya malumbo ga itagu yo. **11** Che Yesu wājanjile, "Wānyamwe mpegwilwe kumanyilila yantemela ya Umwenye wa Akunnungu. Nambo kwa wāali paasa chalijiganye indu yose kwa itagu pe, **12** kuti, 'Abolechesye, nambo anaone. Apilikatile, nambo anaimanyilile. Pakuwā amanyililaga chiwagalauchile Akunnungu, nomejo akaalechelesye sambi syao.'" **13** Nipele, Che Yesu wāusisye, "Uli ngankugamanyilila malumbo ga chitagū chi? Nambi chimmanyilile chinauli malumbo ga itagu ine? **14** Jwakupanda mbeju akupanda Liloŵe lya Akunnungu. **15** Wāndu wāne akulandana ni mbeju sisyagwilile mwitala. Pakulipilikana Liloŵe lya Akunnungu, Shetani akwika ni kilityosya Liloŵe lyalipandikwe mmitima jao. **16** Ni wāndu wāne ali mpela mbeju sisyagwilile pa lwalā. Wāndu wo apilikanaga Liloŵe lya Akunnungu, papopo akulijitichisyu mu kusangalala. **17** Nambo ngalikwajinjila ni kola michiga mwa wānyawo, akulikamulisya kwa katema kakajipi. Nipele, kwatyochechela kulaga pane masauko ligongo lya Liloŵe lya Akunnungu lila, pelepo akulilekanga. **18** Wāndu wāne ali mpela mbeju sisyagwilile pa miŵa. Wāndu wo ni wēwāla wākulipilikana Liloŵe lya Akunnungu, **19** ligongo lya lipamba lya umi wu ni kunonyelwa ni ipanje pamo ni kulajila indu ine yejiji, ikwajinjila ni kuliŵijikanya Liloŵe lya, nombewo ngakukombola kujitichisyu Liloŵe yalikuti ni kusogola isogosi. (aiōn g165) **20** Nambo wāndu wāne ali mpela mbeju sisyagwilile pa chaajila sila. Wēlewo akulipilikana Liloŵe lya ni kujitichisyu, nombewo akusogola isogosi wāne makumi gatatu ni wāne makumi nsano ni limo ni wāne makumi likumi." **21** Che Yesu wāpundile kwasallia, "Ana mundu akupamba lumuli ni kuluikanowan nkati ni kuluunichila ni lulō pane kuluŵika kuusi chindanda? Ngwamba! Akuluŵika pachanya chindu chakuŵichila lumuli. **22** Iyoy, chindu chachilichose chachisikwe chichioneche pakulanguka, ni chachilichose cheunichikwe chichiunukulikwe. **23** Wāali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane!" **24** Ni wāpundile kwasallia, "Mpilikanichisy yambone inkwipikana yo! Lilamulo lilalila linkwalamulila wāndu wāne, Akunnungu chaachinnamulila ni wānyamwe wakwe, sooni chanjonjechesye. **25** Pakuwā mundu jwakwete chindu chajonjechekwe ni mundu jwanganakola chindu chasumulwe atamuno kanandi chakwete." **26** Che Yesu wājendelechele kuŵecheta, "Umwenye wa Akunnungu ukulandana ni mundu jwakumisa mbeju mu ngunda. **27** Chilo akugona ni muusi akuŵa meeso, mbeju sikumela ni kukula. Nomejo ngakuimanyilila yaikutendekwa. **28** Litaka lisyene likutendekasya mmela kukula ni kusogola. Kundanda ukumela, sooni ukukoposa lisache kumbesi ukusogola ngano. **29** isogosi yakomalaga pe, mundu jula akugungula ni chikwakwa chakwe, pakuŵa katema ka magungulo kaiche." **30** Che Yesu wāusisye sooni, "Ana tutuulandanichisyu ni chichi Umwenye wa Akunnungu? Kwaali tuutanje kwa chitagū chi? **31** Ukulandana ni mbeju ja haladali, mbeju jamwana nnope kupunda mbeju syose syasikupandikwa pachilambo. **32** Nambo japandikwaga jikukula ni kuŵa chitela chachikulungwa kupunda mimela jose ja mu ngunda, nomecho chikuŵa ni nyambi syasikulungwa nnope ni ijuni ikwika kutawa isusi mu nyambi syakwe." **33** Che Yesu wālāchile wāndu utenga wāo kwa itagu yejiji yanti yele, wākungulwiche nawo mpela iŵatite pakukombola wānyawo

kumanyilila. 34 Nganawecheta ni wāndu chachilichose pangali itagu, nambo paŵaliji pamo ni ūkulijiganya ūao pachisyepela ūtagullile yose. 35 Lyuwa lilyolyo ligulo, Che Yesu ūasalile ūkulijiganya ūakwe, "Tujombochele peesi litanda." 36 Nipele ūkulijiganya ūao ūaulesile mpingo wa wāndu ula, ni kwinjila mu ngalaŵa jiŵaliji Che Yesu ni kwaula nawo. Ilaila paliji ni ngalaŵa sine. 37 Nipele jatandite kupuga mbungo jejikulungwa ni matumbela gajiputile ngalaŵa jila, nombejo jatandite gumbala meesi. 38 Che Yesu ūaliji panyuma mu ngalaŵa ali agonile pa nsamilo. Ūkulijiganya ūao ūaajimwisyé ni kwasalila, "Jwakwiganya, ana uli ngankuikosya kuti uweji tulinkonasa?" 39 Che Yesu ūajimwiche, ni kujikalipa mbungo jejikulungwa ni kugasalila matumbela, "Tulalanî!" Papopo mbungo jatulele ni kwaliji jii. 40 Nipele Che Yesu ūasalile ūkulijiganya ūao, "Kwachichi nkogopanga? Ana nganimme kola chikulupi?" 41 Ūkulijiganya ūajogwepe nnope ni ūausyanaga, "Ana jweleju ali mundu jwanti uli? Mpaka chimbunga ni matumbela ikwapiñikanila!"

5 Che Yesu ni ūkulijiganya ūao ūaiche peesi litanda lya Galilaya, ku chilambo cha ku Gelasi. 2 Nakopokape Che Yesu mu ngalaŵa, ūasimene ni mundu juŵaliji ni lisoka achityochelaga ku malembe. 3 Mundu jo ūaliji nkutama ku malembe. Nganapagwa mundu juŵankombolaga kuntaŵa sooni namose ni minyolo. 4 Katema kakajinji ūwantawile makongolo ni makono gakwe kwa minyolo ni magwedegwede, nambo ūwagamba kutulanya minyolo jo ni kutemanya magwedegwede mmakongolo. Ni ngapagwa mundu jwamachili juŵapakombwele kunkamula. 5 Muusi ni chilo ūaliji nkwendajenda ku malembe ni mmatumbi achinyanyisyaga ni kulikatanya ni maganga. 6 Mundu jo paŵambweni Che Yesu kwakutalichila, ūambutuchile ni kwatindiŵalila. 7 Ūwanyanyisyé achitiji, "Mmwe Che Yesu, Mwana jwa Akumanani, ana nkusaka chichi kwanguune? Mu liina lya Akunnungu, ngunchondelela nnalagasye!" 8 Ūaîechete yeleyo pakuwâ Che Yesu ūansalile, "Mmwe lisoka, nkopoche mwa mundu ju." 9 Che Yesu ūambusise, "Liina lyenu ūaani?" Nombejo ūajanjile, "Liina lyangu Mpingo, pakuwâ tuli achajinji." 10 Nipele ūachondelele kwannope Che Yesu kuti akasagakopchesya masoka go paasa musi ula. 11 Chiŵandi ni chitulusya kwaliji ni mpingo wekulungwa wa maguluŵe gachilyaga. 12 Nipele, masoka gaachondelele Che Yesu gachitiji, "Ntuausye ku maguluŵe gala, tukagajinjile gelego." 13 Nombe Che Yesu ūagalechele. Nipele masoka gala gankopweche mundu jula ni kwinjila mmaguluŵe. Mpingo wose wa maguluŵe waliji mpela mianda jiŵili waselelechele mu litanda, waitimile mmeesi ni kuwa. 14 Ūandu ūaŵachingaga maguluŵe go, ūautuchile mmusi ni mmigunda kukwasalila ūandu iyatendekwe yo. Ūandu ūaiche kukulola iyatyochele. 15 Paŵaiche kuŵaliji Che Yesu kula, ūammwensi mundu julajula juŵakamwilwe ni mpingo wa masoka. Jwatemli ali wasile nguo syakwe ni jwana lunda, ni ūandu ūajogwepe nnope. 16 Ni ūandu ūaŵaiwensi aila iyatyochele, ūasalile ūandu ūane iyansimene mundu jwakamwilwe ni masoka jula ni ngani ja maguluŵe. 17 Nipele, ūandu ūatandite kwachondelela Che Yesu kuti akopoche mu chilambo chao. 18 Che Yesu paŵaliji nkwinjila mu ngalaŵa, mundu juŵakamwilwe ni masoka jula

ŵachondelele kuti alongane nawo. 19 Nambo, Che Yesu ūakanile ni kwasalila, "Njaule kumangwenu, kwa achalongo achinjenu, nkaasallle yanayose yambone yampanganyichisyé Ambuje ni yatile pakunkolela chanasa." 20 Nipele mundu jula ūajawile ni kutanda kwenesyá ku chilambo chose cha Dekapoli, yaani misi likumi, indu yaikulungwa ūwapanganyichisyé Che Yesu. Ūandu wose ūaŵapilikene ūasimosile. 21 Che Yesu ūajombweche sooni litanda lya Galilaya ni ngalaŵa. Paŵaliji mungulugulu litanda, mpingo wekulungwa wa ūandu wasongangene pachiŵandi nawo. 22 Pelepo jwaiche mundu jumo, jwankulu jwa nyumba ja kusimanilana ūayahudi, liina lyakwe che Yailo. Paŵambweni Che Yesu, ūaligwisyé paujo pa Che Yesu. 23 Nipele, ūachondelele nnope achitiji, "Mwali jwangu akulwala nnope, ngummenda twende nkansajichile makono kuti alame ni kukola umi." 24 Nipele, Che Yesu ūtayosile achilonganaga ni mundu jula. Ūandu ūajinji ūakuiye ni ūaliji nkwaŵijikanya kosekose. 25 Pelepo paliji ni jwankongwe juŵaliji ni magono kwa yaka likumi ni iŵili. 26 Jwankongwe jo, ūasiles nnope kwajaulila ūamitela ūajinji. Namuno ūaliji atyosisye ipanje yakwe yose, nambo nganapata eja ni ulwele ula waliji nkundelechela pe. 27 Jwankongwe jo paŵapilikene kuti Che Yesu akwalamya ūandu, ūapelete mu mpingo wa ūandu ula ni kwajaulila Che Yesu kwa panyuma ni kukwaya chiwalo chakwe. 28 Ūganisise, "Nakwayaga pe chiwalo chao, chiilame." 29 Paŵakwaiye pe chiwalo chi Che Yesu, papopo magono gakwe galesile, nombe ūalipikene pachili kuti alamile. 30 Papopo Che Yesu ūamanyilile kuti machili gakwe ganlamisyé mundu. Nipele ūaugalauchile mpingo wa ūandu ni kuusya, "Ana nduni jwakwaiye iwalo yangu?" 31 Ūkulijiganya ūao ūajanjile, "Ngankwaona ūandu yatileje pakumbijkanya? Nambi nkuusya uli kuti, 'Nduni jwangwaiye?'" 32 Nambo Che Yesu ūapundile kulosyalolesya kuti ūaone juŵatesile yeleyo jo. 33 Pelepo jwankongwe jo achimanyilaga iyasimene, ūajaulile Che Yesu alinkutetemela kwa lipamba ni kuligwisyá paujo pao, ni kwasalila usyene wose. 34 Che Yesu ūansalile, "Mwanangu, chikulupi chenu chinnamisyé. Njaule kwa chitendewelee ni nlame ulwele wenu." 35 Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta, ūaiche ūandu kutyochela ku nyumba ji che Yailo, jwankulu jwa nyumba ja kusimanilana ūayahudi jula ni ūansalile, "Mwali jwenu jula ajasiche. Ligongochi nkunsausya Jwakwiganya?" 36 Nambo Che Yesu nganagakosya malowé gâwâechete ūandu wo, nipele ūansalile jwankulu jwa nyumba ja kusimanilana ūayahudi jula, "Kasinjogopa, ngambe kulipili pe." 37 Nipele Che Yesu ūajinjile mu nyumba ni kwasalila ūandu, "Kwachichi nkunyokonya ni kulisil? Mwali nganajasika, agamble gona pe." 40 Nombe ūanyawo ūansechile. Nipele Che Yesu ūaakopwesye paasa wose, ūaajigele atatigwe ni achikulugwe mwali jo pamoo ni ūkulijiganya ūao ūatatu, ūajinjile mu chuumba chiwagonile mwali jo. 41 Ūankamwile nkono ni ūansalile, "Talisa, kumi," malumbo gakwe, "Mwali, ngunsallia njimuche!" 42 Papopo mwali jo ūajimwiche ni ūajesile. Mwali jo ūaliji ni yaka likumi ni iŵili.

Pichakopochele chelecho wāndu wāla wāsimosile kwa nnope. 43 Nambo Che Yesu wāalekasisye kwannope anaasalile wāndu wāne ngani jo. Nipele wāasalile, "Mwape chakulya alye."

6 Che Yesu wātyosile pepala, wālongene ni wākulijiganya wāo ni kwaaula ku nsinda wakwe. 2 Palyaiche Lyuwa Iya Kupumulila, Che Yesu wātandite kwiganya mu nyuumba ja kusimanilana Wāyahudi. Wāndu wājinji wāvāpilikene wāsimosile achitiji, "Ana apatile kwapi yele indu yakuisala yi? Ana apatile kwapi lunda lu mundu ju mpaka akombole kuitendekanya yaku simonjeka?" 3 Ana aju ngāwa jwakusepa jula, mwana ju che Maliamu ni achapwakwe ngāwa che Yakobo ni che Yusufu ni che Yuda ni che Simoni? Ana achalumbugwe ngakutamanga papapa pamangwetu pa?" Kwa yele wākanile. 4 Nambo Che Yesu wāasalile, "Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa papalipose, nambo ngakuchimbichikwa mchilambo chakwe ni mwa achalongo achinjakwe ni kwa wāndu wāali mu nyuumba jakwe." 5 Che Yesu nganakombola kuitendekanya indu yaku simosya pa Nasaleti po, nambo nganatupa wākulwala wāwāasajichile makono ni kwalamya. 6 Nombejo wāsimosile nnope, ligongo wāndu wā kweleko wo nganakulupililanga. Nipele Che Yesu wāsyungwile mmisinda ja pachiwāndi ni pepala ni kwajiganya wāndu. 7 Che Yesu wāaaŵilasile wākulijiganya wāo likumi ni wāawili wāala, wātandite kwatuma wāwili wāwili ni kwapa ukombole wa kugakoposya masoka. 8 Ni wāasalile, "Ngasinjigala chindh chachilicho se mu ulendo ikaŵe nkongojo pe. Ngasinjigala chakulya chachilicho se atamuno nsaku atamuno mbiya. 9 Mbwale italawanda nambo ngasinjigala mwinjilo wine. 10 Papalipose pachampochele nnonjele mmomo mpaka pachintyoche pelepo. 11 Papalipose pachankane kumpochela ni kukana kumpilikanila, ntyoche pelepo nchikung'undaga luundu mmakongolo mwenu, kulosya kuti nkujamuka, pakuwa akanile kuupochela utenga wa Akunnungu." 12 Nipele wātyosile, wāaalalichile wāndu aleche sambi syao. 13 Wāgakopwesye masoka gamajinji, sooni wāapakesye mauta wākulwala wājinji ni kwalamya. 14 Mwenye che Helode wāsipikene ngani syo, pakuwa liina li Che Yesu lyamanyiche papalipose. Wāndu wāmpepe wātite, "Mundu ju ali che Yohana Jwakubatisya, asyuchile! Kwaligongo lyo akwete machili ga kupanganya yaku simonjeka." 15 Nambo wāne wātite, "Mundu ju ali che Elia." Nombe wāne wātite, "Ali jwakulondola jwa Akunnungu mpela awāla wākulondola wā kalakala." 16 Nambo che Helode paŵapilikene yeleyi, wātite, "Jweleju ali che Yohana Jwakubatisya junankatile ntwe, asyuchile!" 17 Che Helode wāganisiseye yeleyo pakuwa, kundanda ko wāaalajisyse wāndu kuti wākamule che Yohana ni kwatawā mu nyuumba jakutawīlwa wāndu. Che Helode wātesile yeleyo ligongo wālombile che Helodia juwālīji wānkawake che Filipo mpwakwe. 18 Che Yohana Wākubatisya wāasalilaga che Helode, "Ngaikuwājilwa mmwe kwalomba wānkawake mpwenu." 19 Nipele che Helodia, wānkawake mwenye, wānchimile nnope che Yohana, wāsachile kwaaulaga, nambo nganakombola. 20 Che Helode wānjogopaga che Yohana pakuwa wāmanylile kuti wālīji jwambone ni jwanswela, kwapele wānlindilile. Che Helode yaanonyelaga kwapilikikanila che Yohana, nachi wāmuno yaapetekaga ntima kwannope paŵamalisya

wāpikanila. 21 Nambo lyuwa limo, che Helodia wāpatile lipesa pa lyuwa lyakumbuchila kupagwa kwa che Helode. Che Helode wāapanganyichisye chindimba achakulu wā nkungulu wakwe, achakulu wā wāndu wāngondo ni ilongola wā chilambo cha ku Galilaya. 22 Nipele, mwali ju che Helodia wājinjile, wātyasile ni kunnnyolesya kwannope mwenye che Helode ni achalendo wākwe. Mwenye che Helode wānsalile mwali jula, "Mumende chachilicho se chinkuchisaka, chinampe." 23 Ni sooni wālumbilile, "Chachilicho se chachimundene chinampe, atamuno mbindikati ja umwenye wangu." 24 Mwali jo wākopweche ni kwaaula kwa achikulugwe kukwausya, "Wēende chichi?" Achikulugwe wājanjile, "Mmende ntwe u che Yohana Jwakubatisya." 25 Mwali jula wāusile kwa chitema kwa mwenye ni wāasalile, "Ngusaka muumbe sambano pejino, ntwe u che Yohana Wākubatisya mu mbale." 26 Mwenye jula wāsupwiche nnope, nambo pakuwa wānlumbilile paujo pa achalendo wākwe, nganakombola kunkanila. 27 Papopo mwenye wāntumile jwangondo akajigale ntwe u che Yohana. Jwangondo wājajawile mu nyuumba jakutawīlwa wāndu ni kwakata che Yohana ntwe. 28 Wāichenawo ntwe ula mu mbale ni kumpa mwali, nombejo wāmpele achikulugwe. 29 Wākulijiganya wā che Yohana paŵapilikene ngani jo, wāpiti kukwigala chiilu chakwe ni kuchisika. 30 Achinduna wāla wāusile ku ulendo wāo ni kunsalila Che Yesu yose iŵaitesile ni iŵaijigenye. 31 Che Yesu wāasalile, "Tujaule peuto pangali wāndu kuti nkupumulile." Wāwēchete yeleyo ligongo kwaliji kwana wāndu wājinji wāwāikaga ni kutyoka, namose Che Yesu ni wākulijiganya wākwe nganapatanga lipesa lyakuti alyanje. 32 Nipele wājinjile mu ngalaŵa achinsyene pe kwaaula peuto pangali wāndu. 33 Nambo wāndu wājinji wāaweni paŵajaulaga po, ni wāmanylile. Nipele wāndu wājinji wāumile misi jose wāutuchile ni wālongolele kwika kwiuto kula, Che Yesu ni wākulijiganya wāoakanache. 34 Paŵatulwiche mu ngalaŵa, Che Yesu wāuweni mpingo wekulungwa wa wāndu, wāukolele chanasa ligongo wālīji mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga ni wātandite kwajiganya indu yejinji. 35 Palyaiche ligulo wākulijiganya wāajaulile Che Yesu ni kwasalila, "Sambano kuswele ni sooni mutuli muno mwipululu. 36 Mwalane wāndu wā ajaulangane mmisinda jajiwāndichile pane mmigunda, akalismile yakulya." 37 Nambo Che Yesu wātite, "Wānyamwe wāmpe chakulya alyanje." Wānyawo wāusiseye, "Ana nkusaka tukasume mikate kwa mbiya syasijinji syanti yele, ni kwapa alyanje?" 38 Nambo Che Yesu wāusiseye, "Nkwete mikate jilingwa? Njaule nkakole." Paŵajawile kukulola ni wānsalile, "Jipali mikate nsano ni somba siwili." 39 Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo wātamiche wāndu wo pa manyasi gamaŵisi mipingo mipingo. 40 Nombewo wātemi mmipingo ja wāndu mia moja ni ja wāndu hansini. 41 Nipele Che Yesu wājigele mikate nsano jila pamo ni somba siwili sila. Wālolite kwinani ni kwatogolela Akunnungu ni kujigawanya mikate jila. Ni wāpele wākulijiganya wāo kuti wāgaŵāyichisye wāndu. Ilaila wāgaŵālenye wāndu wose somba siwili sila. 42 Wāndu wose wālile ni kwikuta. 43 Nipele wākulijiganya wākumbikenye sigasi sya mikate ni somba, wāgumbesye itundu kumi na mbili. 44 Achalume wāwālile mikate jo wālīji mianda nsano. 45 Papopo Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo ajinjilanje

mu ngalaŵa alongolele ku Besesaida kwakuli peesi litanda. Nombejo ūwasigalile kuti aulanje mpingo wa ūwandu ula. 46 Paŵamasile kwalanga ūandu, Che Yesu ūakwesile kwitumbi kukupopela. 47 Palyaiche ligulo, ngalaŵa jila jalii pambilindikati litanda, katema ko Che Yesu ūaliji jikape kunsanga. 48 Nipele ūwaweni ūakulijiganya ūao ūala achilagaga mu ngalaŵa, ligongo mbungo jalii jininkwaputa. Kuninkucha Che Yesu ūāwandichile achendaga pachanya meesi ni ūalitesile akwapelenganya. 49 Nambo ūakulijiganya ūala paŵammweni ali nkwendwa pachanya meesi, ūganisise lilaika, ni ūatandite gumilanga. 50 Pakuŵa wose paŵambweni ūajogwepe nnope. Papopo Che Yesu ūaasalile, "Muusimane ntima, ndili une, kasinjogopanga." 51 Nipele ūajinjile mu ngalaŵa jīaliji ūakulijiganya ūao mula ni mbungo jatulele. ūakulijiganya ūasimosile nnope, 52 ligongo, ūaliji akanamanyilile chatesile Che Yesu nkati mikate jila, pakuŵa mitima jao jatopelwe kumanyilila. 53 Che Yesu pamo ni ūakulijiganya ūao ūajombweche litanda, ūaiche ku Genesaleti, pelepo ūajijimiche ngalaŵa jao. 54 Paŵakopweche mu ngalaŵa, papopo ūandu ūaamanyilile Che Yesu. 55 Nipele ūautwiche achisyungulaga pachilambo pose, ni kutanda kwajigalanga ūakulwala ali agonile mmigono jao, ni kwajausya kulikose kuŵapilikene kuti Che Yesu ali kweleko. 56 Kulikose kuŵajawile Che Yesu, mmisinda, mmisi ni mmigunda, ūandu ūaliji nkwegoneka ūakulwala peuto pakusumichisa malonda, ūachondelele Che Yesu kuti ūakulwala ūakwaye namose luminiko lwa mwiniñilo wao. Ni wose ūāwakwaiye ūalamile.

7 Mafalisayo ūampepe ni jwakwiganya Malajisyō ūāwatyochele ku Yelusalemu ūasongangene paujo pa Che Yesu. 2 Ūnyawo ūaweni ūakulijiganya ūampepe ūa Che Yesu akulya panganaŵa makono mpela iyasachilwaga ni Malajisyō ga Chiyahudi. 3 Pakuŵa, Mafalisayo ni ūayahudi wose ngakulya chakulya panganaŵa mmakono, mpaka pachisukusuku achikamulisyaga masyowelo ga achachekulu ūachiikala. 4 Sooni paakutyokanga pakusumichisa malonda ngakulya chachilichose pangajosya kaje. Nombe akugakuyanga masyowelo gamajinji gaŵapochele kutyochela kwa achachekulu, mpela ila yakuti pakosya migao ni iteleko ni yoombo ya libati. 5 Nipele Mafalisayo ni ūakwiganya Malajisyō ūala ūausisyé Che Yesu, "Kwachichi ūakulijiganya ūenu ngakugakuya masyowelo gitupochele kwa achachekulu ūetu, nambo akwamba kulya chakulya mmakono muli musakele?" 6 Che Yesu ūajanjile, "Ūaulamba ūanyamwe! Che Isaya, jwakulondola jwa Akunnungu, ūalondwele yambone pa ūnyamwe mpela iwatite pakulemba, 'Akunnungu akuti, ūandu ūa akunjimbichisanya pakang'wa pe, nambo mmitima jao ali kwakutalikangana ni une. 7 Kumbopelela kwao kwangali chindu, ligongo akgwanya malajisyō ga ūandu mpela ila akugajiganya Malajisyō ga Akunnungu.' 8 Ūnyamwe nkugaleka Malajisyō ga Akunnungu ni kugakamulisyaga masyowelo ga ūandu." 9 Che Yesu ūapundile kuŵecheta, "Ūanyamwe nkumanyi kukana kwa lunda ūenu Malajisyō ga Akunnungu kuti ngakuye masyowelo genu mwachinsyene! 10 Pakuŵa che Musa ūalajisyē, 'Mwachimbichisyé atati ūenu ni achikulu ūenu,' ni, 'Mundu ūalijose juchantukane atatigwe pane achikulugwe, aulajikwe.' 11 Nambo ūnyamwe nkwiganya, iŵaga mundu akwete chindu chakombola kwakamuchisya

achikulugwe pane atatigwe, nambo nkuti chindu cho chili 'Kolibani', malumbo gakwe chindu cho chityosyekwe sadaka kwa Akunnungu, 12 nipele mundu jo ngakusachilwa sooni kwakamuchisya atatigwe pane achikulugwe. 13 Yeleyo ni inkuti pakulijalusya Lilowé lya Akunnungu kwa masyowelo ginkujiganyana. Ni sooni nkugatendekanya gamajinji ganti iyoyo." 14 Che Yesu ūauwilasile sooni mpingo wekulungwa wa ūandu ula ni kwasalila, "Mumbikanichisyé wose, ni mmayilile. 15 Ngapagwa chakulya chaakulya mundu, chachikuntendekasya aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu. Nambo chachikupoka nkati mwa mundu, ni chachikuntendekasya mundu jo aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu. 16 Ūaalii ni mapilikanilo gakupilikana, apilikanile!" 17 Paŵalekangene ni ūandu ūala ni kwinjila mu nyumba, ūakulijiganya ūao ūambusise malumbo ga chitagú cho. 18 Nombe Che Yesu ūaasalile, "Ni ūnyamwe nganinkola umayilisi? Ana ngankumanyilila kuti chakulya chaakulya mundu ngachikukombola kuntendekasya aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu? 19 Pakuŵa ngachikwinjila mu ntima mwakwe, nambo mlutumbo ni chikukopoka paasa pa chiiul pakwe." Paŵaŵechete yeleyo Che Yesu ūaitesile yakulya yose ikomboleche kuligwa. 20 Ūapundile kuŵecheta, "Chachikupoka nkati mwa mundu ni chachikuntendekasya mundu jo aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu. 21 Pakuŵa mu ntima mwa mundu ni mwamukupoka ng'anisyō syangalimate, ni chikululu ni wiyi ni uulasi, 22 ni chikululu ni lipamo ni ungulumbana ni kulambusa ni kunyenga ni wiu ni kutukana ni chibuli ni kuloŵela. 23 Yangalumbana yose yo, ikukopoka nkati mwa mundu, yose yo ni yaikuntendekasya mundu aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu." 24 Che Yesu ūatiosile pelepo, ūajawile mu mmusi ūauŵandikene ni ku Tilo. Ni kweleko ūajinjile mu nyumba jimo ni nganasaka mundu ūalijose aimanyilile, nambo nganakombola kulisisa. 25 Jwankongwe jumo, ūalijji ni mwali ūuwakamwilwe ni lisoka, ūapilikene ngani si Che Yesu. Ni ūajajulile ni kuligwisya pa makongolo gao. 26 Jwankongwe jo ūaliji Mgiliki ni nganaŵa Myahudi, juŵapagwile musi wa ku Silofonike ku chilambo cha ku Silia. Ūachondelele Che Yesu akankoposye mwali jwoa lisoka. 27 Nambo Che Yesu ūajanjile, "Ajkute kaje ūanache, pakuŵa ūaŵa yambone kwigała chakulya cha ūanache ni kusjasila mbwa syao." 28 Nambo jwankongwe jo ūatite, "Elo, Ambuje, nambo ngati atamuno mbwa syasikutama kuusi mesa, sikulya mbakatika syakusigwisya ūanache." 29 Pelepo Che Yesu ūasalile, "Kwaligongo lya intite pakwanga, njaule kumusi. Lisoka linkopweche mwali ūjenu." 30 Nipele jwankongwe jo ūaŵisile kumangwao, ūansimene mwanagwe agonile pachindanda ni lisoka lili linkopweche. 31 Nipele Che Yesu ūatiosile ku chilambo cha ku Tilo ni kwaula ku litanda lya Galilaya achipitilaga ku Sidoni ni ku Dekapoli. 32 Ūaiche ūandu ūampepe ali anjigele mundu ūalijji jwangapikana ni jwangaŵecheta, ūaachondelele Che Yesu ansajchile makono mundu jo ni kunlamya. 33 Che Yesu ūatiosyé mundu jo mu mpingo wa ūandu ni kunjausya pangali ūandu, ūaŵisile yala mmplikanilo ga mundu jula. Ūasunile mata pa chaala chakwe ni kunkwaya lulimi mundu jula. 34 Nipele Che Yesu ūalolite kwinani kwa Akunnungu ni kwisia ntima, ūansalile mundu jo, "Efata," malumbo gakwe "Mbuguche."

35 Papopo mapilikaniro ga mundu jula gaugwiche ni lulimi lwakwe lwagopweche, nipele w̄atandite kuw̄echeta uchenene. **36** Che Yesu w̄akanisyse w̄andu w̄ala kuti akansalila mundu jwaliyose yelei. Namuno w̄apundile kwakanyisy, w̄anyawo w̄apundisy kuijenesya yeleyo. **37** Ni w̄andu w̄asimosile nnope ni kuti, "Atesile yose mwambonepe, namose w̄angapilikana akwatenda apilikanie ni w̄angāwecheta akwatenda āwechete!"

8 Pa mōwa go, mpingo wekulungwa wa w̄andu wasongangene sooni. Pakuwa nganakolanga chakulya, Che Yesu w̄aāw̄ilasile w̄akulijiganya w̄ao ni kwasalila, **2** "Ngwakolela chanasa w̄andu w̄a, ligongo atemi none kwa mōwa gatatu ni nganakolanga chakulya. **3** Naalekaga ajaulangane mmangwao ni sala, komboleka chakomochanje mwitala, pakuwa w̄ampepe mwa w̄anyawā atyochele kwakutalika." **4** W̄akulijiganya w̄ao w̄ambusise, "Patuli pano mwipululu, ana chitupate kwapi chakulya chakomboleka kwalisyā w̄andu wose w̄a?" **5** Che Yesu w̄ausisye, "Ana nkweste mikate jilingwa?" W̄anyawo w̄ajanjile, "Saba." **6** Che Yesu w̄aasalile w̄andu w̄ala atame paasi. W̄ajigele mikate saba jila ni w̄aatogolele Akunnungu, w̄agaw̄enye ni kwapa w̄akulijiganya w̄ao w̄ala kuti w̄aagaw̄ile w̄andu, nombewo w̄aagaw̄ile w̄andu wo. **7** Sooni w̄akwete tusomba kanandi. Che Yesu w̄aatogolele Akunnungu ni w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao w̄aagaw̄ile w̄andu. **8** W̄andu w̄ala w̄alile ni kwikuta. Nipele w̄akulijiganya w̄akumbikenye sigasi ni w̄agumbesye itundu saba. **9** W̄andu w̄aaw̄alile w̄ala w̄aliji mpela elufu nne. Nipele Che Yesu w̄alanjile, **10** papopo w̄akwesile mu ngalawā pamō ni w̄akulijiganya w̄ao ni kwalla chilambo cha ku Dalamanuta. **11** W̄aiche Mafalisayo w̄ane ni w̄agatandite makani ni Che Yesu achisakaga kwatanjisy. W̄aasachile atende chimanyisyo kulosya kuti ukombole wao ukutyochela kwinani kwa Akunnungu. **12** Che Yesu w̄asupwiche nikuti, "Kwachichi w̄andu w̄a mōwa gano akusakanga chimanyisy? Isyene ngunsalila, w̄andu w̄a ngaapegwa chimanyisyo chachilichose." **13** Nipele, Che Yesu w̄alekangene nawo w̄andu w̄ala, w̄ajinjile mu ngalawā ni kombochela peesi. **14** W̄akulijiganya w̄a Che Yesu w̄aliw̄alile kwigala mikate, w̄akwete nkate umo pe mu ngalawā mula. **15** Che Yesu w̄aajamwiche achitiji, "Nlilolechesye, ni kuligosa ni amila ja Mafalisayo ni ja che Helode." **16** W̄akulijiganya w̄ala w̄atandite kuw̄echetesiana achinsyene pe, "Akuw̄echeta yelei ligongo nganitukola mikate." **17** Che Yesu w̄aimanyilile iwaliji nkuw̄echetesiana, ni w̄ausisye, "Kwachichi nkuusyana yati nganinjigala mikate? Ana mpaka sambano ngankulijiganya pane kumanyilla? Kwachichi ngankuganisy? **18** Meeso nkweste, ana ngankulolanga? Mapilikaniro nkweste, ana ngankupiliikan? Ana ngankukumbuchila. **19** panagāwenye mikate nsano jila ni kwapa w̄andu elufu tano, mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?" W̄akulijiganya w̄ajanjile, "Itundu kumi na mbili." **20** W̄ausisye sooni, "Panagāwenye mikate nsano ni jīwili ni kwapa w̄andu elufu nne, ana mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?" W̄akulijiganya w̄ala w̄ajanjile, "Itundu saba." **21** Che Yesu w̄ausisye, "Nganimme kumanyilla?" **22** Che Yesu pamō ni w̄akulijiganya w̄ao w̄aiche ku nsinda wa ku Besesaida. Kukoko w̄andu w̄ampelchele mundu jwanganola, ni w̄aachondelele Che Yesu kuti ankwaye kuti anlamye. **23** Che Yesu w̄ankamwile

nkono mundu jwanganola jo ni w̄akopweche nawo paasa nsinda. Ni w̄ansunile mata mmeeso, w̄asajichile makono ni w̄ambusise, "Nkukombola kuchiona chachilichose?" **24** Mundu jwanganola jula w̄alolite nikuti, "Ngwaona w̄andu ali nkuoneka mpela itela ili nkwendu." **25** Che Yesu w̄asajiche sooni makono gakwe mmeeso mwa jwanganola jula, nombejo ukombole wakwe wa kulola wammujilile. **26** Che Yesu w̄ansalile mundu jo ajaule kumangwakwe ni kunkanya achitiji, "Nkaujila ku nsinda ni kwasalila w̄andu." **27** Che Yesu ni w̄akulijiganya w̄ao w̄ajawile ku misi ja Kaisalia Filipi. Pāwālaji mwitala, Che Yesu w̄ausisye w̄akulijiganya w̄ao, "Ana w̄andu akuti une ndili nduni?" **28** W̄akulijiganya w̄ala w̄ajanjile, "W̄ane akuti w̄alakwe ndi che Yohana W̄akubatisya, w̄ane akuti ndi che Elia ni w̄ane akuti ndi jumo jwa W̄akulondola w̄a Akunnungu." **29** Che Yesu w̄ausisye w̄akulijiganya w̄ao, "W̄anyamwe nkuti uneji nduni?" Che Petulo w̄ajanjile, "W̄alakwe ndi Kilisito, Jwasagulikwe ni Akunnungu." **30** Nipele Che Yesu w̄ajamwiche achitiji, "Ngasimunsalila mundu jwaliyose chelechi nkati une." **31** Che Yesu w̄atandite kwajiganya w̄akulijiganya w̄ao achitiji, "Mwana jwa Mundu akusachilwa asauche kwannoje ni kukanika ni achachekulu ni achakulu w̄ambopesi ni w̄akwiganya Malajisy. Nipele chachiulajikwa, nambo chasyuche pa lyuwa lyaatatu." **32** Che Yesu w̄aasalile yelei pangasisa. Nipele che Petulo w̄anjigele Che Yesu pajika ni kutanda kwakalipila kuti anasale indu yo. **33** Nambo Che Yesu w̄agalawiche, w̄aalolechesye w̄akulijiganya w̄ao ni kwakalipila che Petulo achitiji, "Shetani, ntyoche apa! Pakuwa ngankuganisa ngani ja Akunnungu nambo nkuganisa ngani sya w̄andu." **34** Nipele w̄auw̄ilasile mpingo wa w̄andu pamō ni w̄akulijiganya w̄ao ni kwasalila, "Mundu jwaliyose jwakusaka kuunguya, akatenda yakuusaka nsyene, aw̄eje chile kusauka kwa kuliswika nsalaba wakwe kwaligongo lyangu une ni kuunguya. **35** Pakuwa jwaliyose jwakusaka kuukulupusa umi wakwe nsyene, chaujase. Nambo, jwaliyose jwakuujasa umi wakwe, kwaligongo lyangu une, ni sooni kwaligongo lya Ngani Jambone, chaukulupuse. **36** Ana mundu chapate chichi achikolaga chipanje chose cha pachilambo ni kwasa umi wakwe wa mōwa gose pangali mbesi? **37** Pane mundu chatyosye chichi kuti auusye umi wakwe wa mōwa gose pangali mbesi? **38** Mundu jwaliyose angoleлага soni une pamō ni ngani jangu mu ūwelesi wu wangalumbana ni wangaajogopa Akunnungu, Mwana jwa Mundu chankolele soni mundu jo, katema kachaiche mu ukulu wa Atati w̄akwe, pamō ni achikatutemume w̄a kwinani w̄aswela."

9 Che Yesu w̄apundile kwasalila, "Isyene ngunsalila, apali w̄andu w̄ane papapa chiwāone Akunnungu achitawalaqa ni machili kwa matala gakupisyangana akanāwe kuwa." **2** Pagapite mōwa nsano ni limo, Che Yesu w̄aajigele che Petulo ni che Yakobo ni Che Yohana, w̄alangene nawo pa chitumbi cheleu pajikape. Kweleko ku meeso ku Che Yesu w̄agalawiche paujo pao. **3** Iwalo yakwe yaliji yeswela mbee yanti mundu jwaliyose jwa pachilambo pano ngakupakombola kuswejesya chanti yeleyo. **4** Nipele, che Elia ni che Musa w̄akopochele paujo pao ni w̄aliji nkukunguluka ni Che Yesu. **5** Che Petulo w̄asalile Che Yesu achitiji, "Jwakwiganya, ikaliji yambone kuti uwe tutame panopano.

Tutawé masakasa gatatu, limo lyenu ni limo li che Musa ni liine li che Elia." 6 Che Petulo nganachimanya chakuwécheta pakuwa wose wájogewe kwanno. 7 Nipele, lyakopochele liunde ni kwaunichila, liloé lyakopochele mu liunde lichitii, "Aju ni Mwanangu jungunnonyela, mumpiliikanile jwelejo." 8 Papopo wákulijiganya wálolite akuno ni akunokuno, nambo nganambona mundu jwine ikaé Che Yesu pe. 9 Paŵatulukaga pa chitumbi, Che Yesu wákanyisyé wányawo kuti yele iŵaiweni akansalila mundu jwalijose mpaka Mwana jwa Mundu pachachisuka. 10 Nipele, wákulijiganya wágakamulichisye maloé go, nambo wálijji nkuusyana achinsyene pe, "Kusyuka malumbo gakwe chichi?" 11 Nipele, wáusisye Che Yesu, "Ana kwachichi wákwiganya Malajisyó akusala kuti, chaiche kaje Che Elia?" 12 Che Yesu wájanjile, "Elo, che Elia chaiche kaje kukuwíka chile indu yose. Nambi kwachichi ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu kuti, Mwana jwa Mundu chasauche kwanno ni kukanika? 13 Nambo une ngunsalila, che Elia wámasile kwika ni wándu wámpanganyichisye chachilichose chiwásachile, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala nkati wélewo." 14 Che Yesu ni awála wákulijiganya wáatatu pawaaičhilile wákulijiganya wáne wála, wáweni wándu wájinji ali wásyungwile achikanilanaga ni wákwiganya Malajisyó. 15 Papopo, wándu wose pawiambweni Che Yesu, wásimosile kwanno, wáutuchile kukwakomasya. 16 Che Yesu wáusisye wákulijiganya wáo, "Ana nkukanilana nawo ichichi?" 17 Mundu jumo mu mpingo wa wándu mula wájanjile, "Jwakwiganya, nanniyichenawo mwanangu kukwenu jwakamwilwe ni lisoka lyalikuntendekasya anakombole kuwécheta. 18 Katema kose lisoka palikunjinjila, likungwisia paasi ni likuntendekasya mwanache jo chikopoché chiulo nkang'wa, achichiliymaga meeno ni kukakamala chiiu. Naawéndile wákulijiganya wénu alikoposye, nambo wálepele." 19 Nipele, Che Yesu wáasalile wákulijiganya wáo, "Mwanya uvêlesi wangali chikulupi! Ana chindame ni wányamwe mpaka chakachi? Chinampiliile mpaka chakachi? Munyichisyé mwanače jo." 20 Wánnichisyé ku Che Yesu. Lisoka palyambweni Che Yesu, papopo lyantasile njilinjili jwanchanda jo, nombe wáwgwile paasi, wágalagete akuno alinkukopoka chiulo kukang'wa. 21 Che Yesu wámmusisyé atatigwe jwanchanda ju, "Jwanchanda ju yatandite chakachi yelei?" Wájanjile, "Chitandile wanache wakwe. 22 Katema kakajinji lisoka lyo lyangwisyaga pa mooto ni mmeesi kuti lyaulaje. Nambo iŵaga nkukombola kutendekanya chachilichose, ntukolele chanasa ni kutukamusyal!" 23 Che Yesu wánsalile, "Kwachichi nkuti, 'Iŵaga ngukombola?' Yose ikukombieka kwa mundu jwakukulupilia." 24 Papopo atatigwe jwanchanda jo wányanisyé, "Ngukulupilia! Nambo chikulupi changu chili chamwana, mungamuchisyé ngole chikulupi chachikulungwa." 25 Che Yesu paŵaweni kuti wándu wájinji ali nkusongangana paujo pao, walijamwiche lisoka lila ni kulisalila, "Mmwe lisoka linkulekasya kuwécheta ni kupilikana, ngunlamula nkopoche mwa jwanchanda ju, ni nkajinjila sooni." 26 Pelepo lisoka lyanyanisyé, lyangwisyé njilinjili jwanchanda jo ni lyankopweche. Jwanchanda jwaoneche mpela jwammwe, ni wándu wáne wátitie "Awile!" 27 Nambo Che Yesu wáankamwile nkono jwanchanda jo, wáankamwisyé ajimuche, nombejo wájimi. 28 Che Yesu paŵajinjile mu nyumba, wákulijiganya wáo

wáusisye pajika, "Kwachichi twalepele kulikoposya lisoka lyo?" 29 Che Yesu wájanjile, "Lisoka lyanti yelei ngalikukopoka kwa litala lyallililyose ikáwe kwa kwapopelela Akunnungu pe." 30 Che Yesu ni wákulijiganya wáo wátyosile peuto pala, ni wájendelechele ni ulendo kuitila ku chilambo cha ku Galilaya. Nganasaka mundu jwalijose akumanye kuwálijji, 31 pakuwa wálijji nkwaiganya wákulijiganya wáo, wáasalile, "Mwana jwa Mundu chaŵichikwe mmakono mwa wándu, nombewo chambulaje. Nambo pa lyuwa lyaatatu chiulajikwa pe chasyuche." 32 Nambo wákulijiganya wáo nganagamanyilaga malumbo ga maloé go, ni wájogewe kumbusya. 33 Paŵaiche musi wa ku Kapelenaumu wájinjile mu nyumba, nombe Che Yesu wáusisye wákulijiganya wáo, "Ana mwitala mula mwakanilanaga ichichi?" 34 Nambo wányawo wámyalele, pakuwa paŵálijji mwitala mula, wálijji nkukanilana yankati nduni jwali jwankulungwa mwa wányawo. 35 Che Yesu wátemi paasi, ni wáaŵilasile wákulijiganya wáo likumi ni wáwáli wáasalile, "Mundu jwakusaka kuwa jwankulu akusachilwa alitulusye ni kuwa jwannandi ni katumetume jwa wose." 36 Sooni wánjigele mwanache ni kunjimika pasikati jao, wájangete ni kwasalila, 37 "Jwalijose jwakumpochela mwanache mpela aju mu liina lyangu, akuumbochela une, ni mundu jwakuumbochela une akwapochela wélewo wándumile une." 38 Che Yohana wáasalile Che Yesu, "Jwakwiganya, twammweni mundu ali nkugakoposya masoka mu liina lyenu, ni twankanyisyé ligongo nganaŵa njetu." 39 Nambo Che Yesu wátitie, "Kasimunkanya, pakuwa ngapagwa mundu jwakupanganya yakusimonjeka kwa liina lyangu ni papopo kumechetela gangalumbana. 40 Ligongo mundu jwalijose jwangakutukanila ali pamó ni uwe. 41 Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwakumpa ngao wa meesi ga kung'wa, ligongo mwanya ndi wándu wákwé Kilisito, isyene jwelejo chAPOCHELE mbote jakwe. 42 "Mundu jwalijose juchantendekasye jumo jwa achanandi wá wakungulupilia une atende sambi, ikaliji yambone kwa jwelejo litawíkwe liganga lyekulungwa lya kusyajila pa lukosi pao ni kwaponya mu bahali kupunda kulumulikwa ni Akunnungu. 43 Iŵaga nkono wenu ukunneŵasya, mmukate! Mmbaya kwinjila mu umi ni nkono umo, kupunda kuwa ni makono gawili ni kupyonyekwa pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. (Geenna g1067) 44 Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima. 45 Ni iŵaga lukongolo lwenu lukunneŵasya, mmukate! Mmbaya kwinjila mu umi ni lukongolo lomo kupunda kuwa ni makongolo gawili ni kupyonyekwa ku jehananu pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. (Geenna g1067) 46 Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima. 47 lyoyo peyo iŵaga liso lyenu likunneŵasya, nlikolopole! Mbaya kwinjila ku umwenye wa Akunnungu ni liso limo kupunda kuwa ni meeso gawili ni kupyonyekwa pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. (Geenna g1067) 48 Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima. 49 "Pakuwa jwalijose chaachiswejeswa ni mooto mpela mbopesi ijkuti pakuswejeswa ni njete. 50 "Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga kulasa kwakwe, chintaje chichi kuti unonye wakwe uujile sooni?" Nkolanje njete ja uganja pasikati jenu, ntamanje mu chitendewe." 51

10 Che Yesu wátyosile pelepo, wájawile kuchilambo cha ku Yudea mpaka lusulo lwa Yolodani. Mpingo

wa ḫandu ḫajinji waajaule sooni, nombejo ḫajiganyisye mpela iwatite pakusyōwelela. 2 Nipele, Mafalisayo ḫane ḫajauile ni kwalinga kwa kwawusya, "Ana Malajiso ga Akunnungu gakukunda kuti jwannume kwaleka ḫankwakwe?" 3 Che Yesu ḫajanjile, "Ana che Musa ḫannajisyē chichi?" 4 Ḫanyawo ḫajanjile, "Che Musa ḫalajisyē kuti, jwannume akukombola kumpa talaka ḫankwakwe ni kwaleka." 5 Che Yesu ḫaasalile, "Che Musa ḫagalembile malajiso go kwaligongo lya ungajiganikwa wenu. 6 Nambo che Musa ḫalembile, chitandile kupaga kwa chilambo, Akunnungu ḫangumbile jwannume ni jwankongwe. 7 Kwa ligongo lyo jwannume chachinleka atatigwe ni achikulugwe, nombejo chalumbikane ni ḫankwakwe, 8 ni ḫawili wo chachiwa chiilu chimo. Sambano ngakuwa ḫawili sooni, nambo chiilu chimo. 9 Nipele, chalumbikenye Akunnungu, mundu ngasachilekanganya." 10 Pāausile sooni mu nyumba, ḫakulijiganya ḫaausisyē Che Yesu nkati majiganyo go. 11 Nombewo ḫaasalile, "Mundu jwaliyose jwakunleka ḫankwakwe ni kulombela jwankongwe jwine, akuntendela chikululu ḫankwakwe. 12 Iyoyo, jwankongwe jwakunleka jwannume jwao ni kulombwa ni jwannume jwine, akuntendela chikululu jwannume jwao." 13 ḫandu ḫampepe ḫannyichisyē Che Yesu ḫanache achanandi ḫasajichile makono gao, nambo ḫakulijiganya ḫao ḫaakalipile ḫandu wo. 14 Che Yesu pāawaiweni yeleyo, yachimile ni ḫaasalile, "Mwaleche ḫanache achanandi aichanje kukwangu, kasimwalekasya, pakuwa Umwenye wa Akunnungu uli wa ḫandu mpela ḫelewā. 15 Isyene ngunsalila, mundu jwaliyose jwangakuupochela Umwenye wa Akunnungu mpela ḫanache achanandi ngaajinjila mwelemo ng'oo." 16 Nipele, ḫajangete ḫanache ni kwasajichila makono ni kwapa upile. 17 Che Yesu pāatandite sooni ulendo wao, mundu jumo ḫambutuchile ni kwatindiwälla ni ḫausisyē, "Jwakwiganya jwambone, ana ndende chichi pakuti mbochele umi wa mōwa gose pangali mbesi?" (aiōnios g166) 18 Che Yesu ḫajanjile, "Ana ligongo chi nkuumilanga jwambone? Ngapaga mundu jwaali jwambone ikaŵe Akunnungu jika pe. 19 Ntakugamayili makanyo gagakuti, 'Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjiwa ni Kasinsala ya unami ni Kasimunnambuchisyē njenu, ni Mwachimbichisyē atati wenu ni achikulu wenu.'" 20 Mundu jula ḫajanjile, "Jwakwiganya, makanyo gose go nagakamulichisyē chitandilile ku uwanache wangu." 21 Che Yesu ḫalolechesye kwa kwanonyela, ḫaasalile, "Chinsowile chindu chimo. Njaule nkumasisyē yose inkwete, ni mbiya syo nkaape ḫakulaga, nombe mmwe chinkole chipanje kwinani kwa Akunnungu. Nipele nnyiche munguye." 22 Mundu jo pāapilikene yeleyo, ḫapwele ntima ni ḫajawile achipukunyaga ntwe, pakuwa ḫaliji ni ipanje yejinji ni nganasaka kwapa ḫane ipanje yao. 23 Nipele Che Yesu ḫalolite kosekose, ni ḫaasalile ḫakulijiganya ḫao, "Chiilimbe kwannope kwa ḫandu ḫaapanje kwalechelela Akunnungu ḫaatawale!" 24 ḫakulijiganya ḫagasimosile malōwe gao, nambo Che Yesu ḫaasalile sooni, "Achiwānangu, chiilimbe kwannope kwa ḫandu kwalechelela Akunnungu ḫaatawale! 25 Chiilimbe yakulimba kuchitenda chinyama chachikuŵilanjkwa ngamia, kupeleta pa chipopo cha sindano. Iyoyo peyo, ikuloleka kuti, chiilimba kwannope kwa mundu jwachipanje kwalechela Akunnungu

ḥaatawale!" 26 ḫakulijiganya ḫao ḫasimosile nnope, ḫaliusisyē, "Ana sambano nduni juchakombole kulupuswa?" 27 Che Yesu ḫalolechesye ni kwasalila, "Kwa ḫandu ngaiukkomboleka, nambo ngāwa yeleyo kwa Akunnungu, pakuwa kwa Akunnungu yanayose ikukomboleka." 28 Che Petulo ḫansalile Che Yesu, "Nhole! Ni uweji tulesile indu yose ni kunkuya mmwe!" 29 Che Yesu ḫatite, "Isyene ngunsalila, mundu jwaliyose jwajilesile nyumba jakwe pane achapwakwe pane achalumbugwe pane achikulugwe pane atatigwe pane achiwānagwe pane migunda, kwa ligongo lyangu une ni kwa ligongo lya Ngani Jambone, 30 mundu jo chapochele mbwee katema kakaka. Chapochele nyumba syasijini ni achalongo ni achalumbu ni achāelesi ni ḫanache ni migunda pamo ni masauko. Nambo mchilambo chachikwika, chapochele umi wa mōwa gose pangali mbesi. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Nambo achajinji ḫakuliganichisyē kuti ali achakulu sambano, chatuluswe ni ḫandu ḫakulitulusya sambano, chachiwa achakulu." 32 Che Yesu ni ḫakulijiganya ḫao ḫaliji nkukwesya kwaaula ku Yelusalemu nombe Che Yesu ḫalongolele. ḫakulijiganya ḫao ḫasimosile, ni ḫandu ḫawaliyi nkukwuya wose ḫajogwe. Che Yesu ḫaaajigele sooni ḫakulijiganya ḫao likumi ni ḫawili pachisypela, ni kwasalila indu ichiyakopachele. 33 ḫaasalile, "Mpilikane, tukukwesya kwaaula ku Yelusalemu, ni kweleko Mwana jwa Mundu chajaule kukutuoysekwa kwa achakulu ḫambopesi ni ḫakwiganya Malajiso. Ni ḫanyawo chanlamulile chiwa ni kwataga mmakono ga ḫandu ḫangaŵa ḫayahudi. 34 Nombe chaachintendela chanache ni chaachinsunila mata ni chaachimputa mbokola ni kumbulaga. Nambo pa lyuwa lyaatatu chasyuche." 35 Nipele che Yakobo ni che Yohana ḫanache ḫa che Sebedayo, ḫajawile ku Che Yesu ni ḫatite, "Jwakwiganya, tukusaka ntupanganyichisyē chindu chachitummende." 36 Che Yesu ḫausisyē, "Ana nkusaka nampanganyichisyē chichi?" 37 Ni ḫajanjile, "Pachintawale mu ukulu wenu, tukumenda tutame jumo kundyo ni jwine kunchiji kwenu." 38 Nambo Che Yesu ḫaasalile, "Ngankuchimayili chinkuchiŵenda! Uli chinkombole kuching'welela chikombe cha masauko chingung'welela une pane kubatiswa mu ubatiso ungubatiswa une?" 39 ḫajanjile, "Tukupakombola." Che Yesu ḫaasalile, "Isyene chiing'welele chikombe chingung'welela une ni kubatiswa ubatiso ungubatiswa une. 40 Ni kwa aŵala ḫachatame kundyo pane kunchiji kwangu, ngāwa masengo gangu. Nambo Akunnungu chachapa lipesa lyo wele ḫaasagwile." 41 Wele ḫakulijiganya likumi pāapilikene chechila chiwāwendile che Yakobo ni che Yohana, ḫaatumbilile. 42 Nipele, Che Yesu ḫaasalile, "Nkumayili kuti ḫandu ḫakuganichikwa ali ilongola wa ḫandu ḫangaŵa ḫayahudi, akwalongosya ḫandu ḫao kwa machili. Ni wele ilongola wo akwete ulamus i waukulungwa pachanya ḫandu ḫao." 43 Nambo ikaawā yeleyo kwa ḫanyamwe, sooni jwaliyose jwakusaka kuwa jwankulu pasikati jenu, aŵeje katumetume jwa wose. 44 Nombe jwaliyose jwakusaka kuwa jwankulu kupunda wose aŵeje kapolo jwa wose. 45 Pakuwa Mwana jwa Mundu nganaika kukutumichilwa, nambo aiche kukutumichila ni kuutiyosa umi wao kwa kwawombola ḫandu ḫajinji." 46 Nipele, ḫaiche ku Yeliko. Che Yesu ni ḫakulijiganya ḫao pamo ni mpingo wekulungwa wa ḫandu pāaliji nkutyoka

mu musi wo, mundu jumo juvaliji ngakulola, liina lyakwe che Batimayo mwanagwe che Timayo, watemti mungulugulu litala achiwendaga. 47 Paŵapilikene kuti ali Che Yesu jwa ku Nasaleti wali ni kumpita pelepo, wataandite kunyanyisya achitiji, "Che Yesu, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa!" 48 Wāndu wājinji wānkalipile kuti amyalale, nambo jwelejo wājendelechele kunyanyisya achitiji, "Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa!" 49 Che Yesu wājimi ni wātite, "Mwāwilanje." Nipele, wāmmilasile mundu jwangalola jula, wānsalile, "Nkamulisy ntima! Njimuche, akummilanga." 50 Nombejo wāponisyse kwakutalichila mwinjilo wakwe, wāgulwiche, ni wājaulile Che Yesu. 51 Che Yesu wāmmusisyse jwelejo, "Nkusaka nampanganyichisy ichichi?" Jwangalola jo wājanjile, "Jwakwiganya, ngusaka mbate kulola." 52 Che Yesu wānsalile, "Njaule chikulupi chenu chinnamisyse." Papopo mundu jo wātandite kulola, nipele wālongene nawo Che Yesu.

11 Paŵaliji nkuŵandichila ku Yelusalemu, wāiche mmisinda ja ku Besefage ni ku Besania, chiwandi ni Chikwesya cha Miseituni. Pelepo Che Yesu wāatumile wākulijiganya wāo wāwili. 2 Ni wāasalile, "Njaule pansinda wauli mmbujo mwenu, pachinkajinileje po chinkansimane mwanambunda jwanganakwelekwe ni mundu kose, ali atawikwe, nkangopole ni kunnyika nawo apano. 3 Ambusyaga mundu, "Ligongo chi nkutenda yeleyo?" Mwasalile, 'Ambuje akunsaka, ni chaachimusya mwachitema pe.'" 4 Nipele, wākulijiganya wo wājawile ni kunsimana mwanambunda ali atawikwe pachiwandi ni nnango, muumbali mwa litala. Paŵangopolaga, 5 wāndu wāmpe wāwajimi pelepo wāusisy, "Uli, mbona nkungopole mwanambunda jo?" 6 Wākulijiganya wājanjile mpela iŵatite pakusallwa ni Che Yesu, ni wāndu wāla wāalesile ajaule najo. 7 Wāmpelechele Che Yesu mwanambunda jula. Wātandiche iwalo yao pangongo wa mwanambunda jula, ni Che Yesu wātemti pachanya pakwe. 8 Wāndu wājinji wātandiche iwalo yao mwitala, ni wāne wātemenye nyambi sya mwana sya itela mmigunda ni kutandika mwitala kwa kwachimbichisa. 9 Nipele wāndu wāwalongole ni wāne wāwakuyaga panyuma wānyanyisye achitiji, "Alapikwe Akunnungu! Akunnungu ampe upile jwelejo jwakwika mu liina lya Ambuje! 10 Akunnungu aupe upile umwenye waukwika wa atati wētu Mwenye che Daudi. Ajinichilwe Akumaniani!" 11 Che Yesu wājinjile mmusi wa ku Yelusalemu, ni wāpelengeny pa Nyumba ja Akunnungu, ni wālolesyelolesye. Nambo pakuŵa jaliji ligulo, wājawile kunsinda wa ku Besania pamni ni wākulijiganya wāo likumi ni wāwili. 12 Malāwi jakwe, paŵatyochelaga ku Besania, Che Yesu jakwete sala. 13 Nipele, ali kwakutalichila wāchiweni chitela cha ntini chana masamba gamajinji. Wājawile kukuchilola, aloe iŵaga chakombole kupata chisogosi chachili chose. Paŵaiche pachitela pala wāchisimene masamba pe pangali chisogosi, ligongo nganikawā katema kakwe ka kusogola. 14 Pelepo Che Yesu wāchisalile chitela chila, "Chitandile sambano ni kuendelechela, ngapagwa mundu juchalye sooni isogosi yenu!" Ni wākulijiganya wāo wāpilikene paŵaechete gelego. (aīon g165) 15 Nipele paŵaiche ku Yelusalemu, Che Yesu wājinjile pa Nyumba ja Akunnungu. Ni wātandite kwatopolela paasa, wāndu wāwali ni kusumisya ni kusuma indu mwelemo. Wāpikwile mesa sya wākutindanya

mbyia ni itengu ya wāndu wāwasumisyaga nguunda. 16 Iyoyo, wākanyisye mundu jwali jose akajigala chachili chose kutyochela pa Nyumba ja Akunnungu. 17 Nipele, wājiganyisye, "Mmalembelo ga Akunnungu, Akunnungu akuti, 'Nyumba jangu chijiwālankwe nyumba ja kupopelela kwa wāndu wose wā pachilambo!' Nambo wānyamwe njitesile jiwe mbugu ja kulisila wā wiyi!" 18 Achakulu wāmopesi ni wākwiganya Malajisyo paŵapilikene yelei, wātandite kusosa litala lya kwaulaga Che Yesu. Nambo wān jogwepe, ligongo wāndu wājinji wāli ni kusimonga wiganye wakwe. 19 Pakwaswele, Che Yesu ni wākulijiganya wāo wākopweche musi wo. 20 Kundaŵi jakwe, paŵapitaga wāchiweni chitela cha ntini chila chili chijumwile koo, kutandilila mmichiga mpaka ku nyambi. 21 Che Petulo wāgakumbuchile agala gāwāwechete Che Yesu, ni wānsalile, "Jwakwiganya, nnole! Chitela cha ntini chimwalwesiye chila chijumwile!" 22 Che Yesu wāasalile, "Mwakulupilile Akunnungu. 23 Isyene ngunsalila, mundu achichisalilaga chitumbi chi, 'Ntupuche nkakiponye mbahali,' pangakola lipamba mu ntima mwakwe ni akulupillaga kuti chaŵechechete cho chichitendekwe, chichitendekwe kukwakwe. 24 Kwa ligongo lyo ngunsalila, pankupopela ni kuŵenda chindu, nkulpilile kuti nkuchipochela, nombecho chichiwe chenu. 25 Pankupopela, iŵaga kwana mundu jwanneŵe, mwalechelesy yangalumbana yantendele, kuti Atati wāne kwinani annechelesy sambi syenu. 26 Nambo iŵaga ngumwalechelesy wāne sambi syao, Atati wāne wā kwinani nome ngannechelesy sambi syenu." 27 Nipele wāiche sooni ku Yelusalemu. Che Yesu paŵaliji nkwendajenda pa Nyumba ja Akunnungu, achakulu wāmopesi ni wākwiganya Malajisyo ni achachekulū wājaulile, 28 ni wāusisy, "Ana nkugatendekanya gelega kwa ulamusi wa acheni? Wāani wāmpele ulamusi wa kuitendekanya yeleyi?" 29 Che Yesu wājanjile, "None chinambusey liusyo limo. Iŵaga chimunyanje none chinansalile kwa ulamusi wa acheni nguitenda indu yi. 30 Musalile, ubatiso u che Yohana waumile kwinani, pane kwa wāndu?" 31 Wānyawo wātandite kuusyana jwine ni jwine achitiji, "Twajilaga, 'Waumile kwinani', chatuusye, 'Kwachichi nganimwakulupilila che Yohana?' 32 Ni twatiji, 'Waumile kwa wāndu,' chiiwē uli?" Wāujogwepe mpingo wa wāndu, pakuŵa wāndu wose wākulupilile kuti che Yohana wāliji jwakulondola jwa Akunnungu. 33 Nipele, wājanjile Che Yesu, "Ngatukumanyilila." Nombejo wāasalile, "None jwakwe ngangunsalila kwa ulamusi wa acheni nguitendekanya yeleyi."

12 Che Yesu wātandite kuŵecheha nawo kwa itagu achitiji, "Mundu jumo wālimile ngunda wa misabibu. Wāusunguchisyse lutenje ni wāsolite pakuminyila sabibu, ni wātawile chilindo cha penani. Nipele wāajasimisyse wāndu ngunda wo, nombejo wājawile kuchilambo chine. 2 Katema ka magungulo, wāntumile kapolo jwao ku ngunda wa misabibu kwa wākulima wāla kukujigala chigāwanyo cha magowolo gao. 3 Wākulima wāla wānkamwile kapolo jo, wāmputile ni kumminga makono pe. 4 Nipele nsyene ngunda jula, wāntumile sooni kapolo jwine. Wākulima wāla wāmmulesye mu ntwe kapolo jo ni kumpanganyichisy indu ya soni. 5 Lyoye peyo, nsyene ngunda jo wāntumile sooni kapolo jwine, jwelejo wāgambil kumbulaga. Ni wāne wājinji wātumikwe, wāne wāputikwe ni wāne wāaulajikwe."

6 Che Yesu wajendelechele kuwetcheta, "Mundu jula wāsigalilwe ni mundu jumo, mwanagwe jwakunonyelwa. Mbesi jakwe wāntumile jwelejo achitiji, 'Champikanile pakuwa ali mwanangu.' 7 "Nambo wākulima wāla pāwāmmweni wāwēchetesyene achitiji, 'Aju ni juchapochele iwigosele, twende tummulaje kuti indu iwigosele tujigale uwe!' 8 Nipele wānkamwile ni kummulaga ni kumponyela paasa pa ngunda wa misabibu wo." 9 Che Yesu wāusisye, "Nipele, ana nsyene ngunda wo chaachitenda chichi? Chaiche ni kwalaga wākulima wo ni kwapa wākulima wāne ngunda wa misabibu wo. 10 Ana nganinsyome Mmalembelo ga Akunnungu? 'Liganga liwālikanile wākutawā sambano, lilyolyo litendekwe liganga lyekulungwa lya nsingi. 11 Ambuje ni wāchitesile chindu chi, nombecho chikutusimosya!'" 12 Achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyō ni achachekulu, wāimanyi kuti chitagū cho chaliji nkwegamba wānyawo. Wāsachile wākamule Che Yesu, nambo wājogwepe wāndu, wānnesile, ni wānyawo wātyosile. 13 Kanyuma, Mafalisayo wāmpepe ni wāndu wāa mpingo u che Helode, wātumikwe kuti akaatanjisye Che Yesu kwa malowē gao. 14 Wāajaaulile ni kwasalila, "Jwakwiganya, tukumaryilila kuti alakwe ni mundu junkuwecheta yaili isyene, pakuwa ngankogopa ukulu wa mundu namose nganinkola usagu, nambo nkwiganya usyene wa litala lya Akunnungu. Ntusalile, ana ili yambone pane ngāwā yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma? Tujaule tukalipe pane tunajaule?" 15 Nambo Che Yesu wāmayilile ulamba wao, wāusisye, "Kwachichi nkuuninga? Muunyichisye mbiya najilole." 16 Wāmpelechele mbiya jo. Nombejo wāusisye, "Ana ku meeso ku ni liina li, ya acheni?" Ni wānyawo wājanjile, "Ya Mwenye jwa ku Loma." 17 Nipele Che Yesu wāasalile, "Yaili ya Mwenye jwa ku Loma mwapeje Mwenye jwa ku Loma ni yaili ya Akunnungu mwapeje Akunnungu." Wāndu wāla wānsimosile nnope Che Yesu. 18 Nipele Masadukayo wākuti ngapagwa kusyuka wānjaulile Che Yesu ni kummusya, 19 "Jwakwiganya, che Musa wātulembélé kuti, 'Mundu awililwaga ni mpwakwe ni mundu jwawile jo annekaga wānkawake pangali wānache, mpwakwe mundu jo akusachilwa annombele jwakuwililwa jo kuti ammelechele mpwakwe wānache.' 20 Tujileje, wāpalí achachanda nsano ni wāwili, jwa kwiti wālombele nambo wāwile pangaleka mwanache. 21 Ni jwaawili wājinjile majuumba, nombejo wāwile pangaleka mwanache. Yakopochele iyoyo ni kwa mpwakwe jwaataatu. 22 Wose nsano ni wāwili wo, wāwile pangaleka wānache. Mbesi jakwe jwankongwe jo wāwile nombejo. 23 Nipele, pa lyuwa lya kusyuka kwa wāndu, jwankongwe jo chachiwā jwa wāani? Pakuwā achalongo wose nsano ni wāwili wāla wānnombele jwelejo." 24 Che Yesu wāasalile, "Wānyamwe nsochele, ligongo ngankugamanyillia Malembelo ga Akunnungu namose machili ga Akunnungu. 25 Wāndu wāwile pachachisyuka, ngasalombelia atamuno kulombwa, chachiwā mpela achikatemetume wā kwinani. 26 Nambo ngani jankati kusyuka kwa wāndu wāwile, ana nganinsyome mmalemblo ga che Musa, ngani ja chisukutu chichakolelagā mootho? Akunnungu wānsalile che Musa, 'Une ndilii Akunnungu wā che Iblahimu ni Akunnungu wā che Isaka ni Akunnungu wā che Yakobo.' 27 Nipele, wēlewo nganawā Akunnungu wā wāndu

wāwile, nambo ali Akunnungu wā wāndu wājumi. Wānyamwe nsochele nnope." 28 Jumo jwa wākwiganya Malajisyō wāche pelepo ni wāgapilikene makani gao. Paŵaiweni kuti Che Yesu wāajanjile uchenene Masadukayo wāla, wānsejèle Che Yesu ni kumbusya, "Ana Lilajisyō chi lyalili lyekulu kupunda gose?" 29 Che Yesu wājanjile, "Lilajisyō lyalili lyekulu ni ali: 'Mpilikane, wānyamwe wāndu wā ku Isilaeli! Ambuje Akunnungu wātu, jika pe ali Ambuje. 30 Mwanonyele Ambuje Akunnungu wānu kwa ntima wenu wose ni kwa umi wenu wose ni kwa lunda lwenu wose ni kwa machili genu gose.' 31 Lilajisyō lyaawili lyalili lyekulu lili ali: 'Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.' Ngapagwa Lilajisyō liine lyalili lyekulu kupunda Malajisyō gaŵili ga." 32 Nipele, jwakwiganya Malajisyō jula wānsalile Che Yesu, "Jwakwiganya, njanjile yambone! Isyene Akunnungu ali wāmo pe, ni ngapagwa jwine nambo wēlewo jika pe. 33 Ni mundu akusachilwa annonyele Akunnungu ni ntima wose ni lunda lwaō lose ni machili gao gose ni kunnonyela njakwe mpela yakuti pakulinonyela nsyene. Kutenda yeleyo ili yambone kupunda kwatyochesya Akunnungu mbopesi sya kocha ni sadaka sine syasikutyosyekwa kwa Akunnungu." 34 Che Yesu paŵaiweni kuti mundu jo ajanjile kwa lunda wānsalile, "Mmwejo nganimme kwakutalichila kwalechelela Akunnungu antawale." Kutandilila katema ko ngapagwa mundu juŵalinjile sooni kumbusya Che Yesu chachili chose. 35 Che Yesu paŵalijī nkajiganya wāndu pa Nyumba ja Akunnungu, wāusisye wāndu, "Kwachichi wākwiganya Malajisyō akusala kuti Kilisito, ali jumo pe mu uŵelesi u che Daudi? 36 Mbumu jwa Akunnungu wānlongwesye che Daudi, nombejo wātite, 'Ambuje wānsalile Ambuje wāngu, Ntame kundyō kwangu, mpaka pachinaatamiche wāmmagongo wānu paasi pa sajo syenu.' 37 'Che Daudi nsyene akummilanga Kilisito, 'Ambuje,' iŵele uli sooni Kilisito aŵe jumo pe mu uŵelesi u che Daudi?' Mpingo wa wāndu wāmpilikinile kwa lukondwa. 38 Che Yesu paŵajiganya wātite, "Nlilechesye ni wākwiganya Malajisyō wākusaka kwendajenda ali awete minjilo jajile, wākunonyelwa akomasikwe kwa kuchimbichikwa peuto pakusumichisya malonda. 39 Sooni akunonyelwa kutama mu itengu ya mmubojo, mmajumba ga kupopelela wāyahudi ni kutama mmauto ga kuchimbichikwa, pa chirdimba cha chakulya. 40 Kwa kwalambusa, akwasumula ipanje achakongwe wāwālilwe ni achiwānkawawo, ni kwa kulilosya kuti ali wāndu wābōne, akupopela mapopelo gamaleu. Kwalyele ligongo lyo, chalamulkwe kwa chikali nnope kupunda wāndu wāne." 41 Che Yesu wātemi chīwāndi ni lisanduku lya kugosela sadaka pa Nyumba ja Akunnungu, wāliji nkulolechesya wāndu paŵaljinji nkutaga mbiya. Wāpanje wājinjī wātasile mbiya syasijinji. 42 Nipele wāche jwankongwe jwakulaga jwāwālilwe ni wānkawawo, jwelejo wātasile mbiya syasinandi siŵili. 43 Pelepo Che Yesu wāwālisale wākulijiganya wāo, wāasalile, "Isyene ngunsalila, jwankongwe jwakulaga jwāwālilwe ni wānkawake ju, atasile yejinji mu lisanduku lya kugosela sadaka, kwpunda wāndu wāne wose. 44 Pakuwā wāndu wāne wose atasile sadaka syao kutyochela mu yakupunda ya mu ipanje yao. Nambo jwankongwe ju nkulaga kwakwe, atasile yose yakwete."

13 Che Yesu paŵalijī nkukopoka pa Nyumba ja Akunnungu, jumo jwa wākulijiganya wāo wātite, "Jwakwiganya,

nbole maganga ga ni nyumba si isitite pakusalala ni kusimosya! 2 Che Yesu wānsalile, "Ana nkugawona majumba gamakulungwa ga? Ngalisigalila liganga pa liganga liine, liganga lyalililyose chilityocheke." 3 Che Yesu paŵatemi pa chitumbi chachigumbele itela ya Miseituni chachikulolegana ni Nyumba ja Akunnungu, che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana ni che Andulea wāusisyé Che Yesu paŵaliji jika pe. 4 "Choonde ntusalile, gelego chigakopochele chakachi? Ana chimanyisyo chi chachichilosye kuti gaŵandichile kukopochela gelego?" 5 Che Yesu wāasalile, "Nlilolechesye, mundu akanlambusy. 6 Wāndu wājinji chaaiche kwa liina lyangu, achitiji, 'Une ndili Kilisito!' Nombewo chiwālambusye wāndu wājinji. 7 Ni wānyamwe pachinchipikana ya ngondo ni usone wa ngani ja ngondo, ngasinjogopa. Gelego gakusachilwa gatyachele, nambo mbesi jila jikanawē kwika. 8 Wāndu wā chilambo chimo chaachimyana ni wāndu wā chilambo chine, ni wāndu wā umwenye umo chaputane ni wāndu wā umwenye wine. Chichityochele chindendemesi cha chilambo ni sala jajikulungwa panepane. Yele yose chiiwē mpela ndande ja chilungusi cha kuligopola. 9 "Wānyamwe nlilolechesye, pakuwa wāndu chankamule ni kunjausya mmikungulu ni kumputanga mmajumba ga kupopelela Wāyahudi. Chaachinjausya paujo pa wākulamula ni mamwenye ligongo lyangu kuti nkombole kuuŵalanjila umboni wa ngani syangu. 10 Nambo mbesi jikanawē kwika, Ngani Jambone jikusachilwa jilalichilwe kaje kwa wāndu wose. 11 Nombewo pachachinkamula ni kunjausya pankungulu, nkaganisa kaje ichimmechete. Mmecheteje chachili chose chachimpegwe katema ko, pakuwa ngawā wānyamwe uchimmechete nambo Mbamu jwa Akunnungu. 12 Nlongo changalauche nlongo njakwe aulajikwe, nombe atati changalauche mwanagwe aulajikwe, nome wānache chiwākane ni kwaulaga achaŵelesi wāo. 13 Wāndu wose chaachinchima wānyamwe kwa ligongo lya liina lyangu. Nambo juchapiliile mpaka kumbesi jo chakulupuswe mu kulamulikwa moŵa gose pangali mbesi. 14 "Nambo pachinchione, 'Chindu cha uchimwa chachikwikanawo uwonasi,' chijimi pangawā pakwe." Jwakusyoma amanyilile malumbo gakwe. "Wāndu wāali kuchilambo cha ku Yudea autuchile kumatumbi. 15 Mundu jwali paasa nyumba jao, akalikāwisa kwinjila nkati kukujigala chindu, nambo agambe kuutuka! 16 Ni mundu jwali kumigunda, aksaja sooni kumusi kukujigala mwiniilo wakwe. 17 Ngwakolela chanasa achakongwe wāchakole itumbo ni wāchajonjesyé pa moŵa go, pakuwa chalaje kwannope! 18 Mpopele kuti indu yo ikakopochela pa moŵa ga mbepo. 19 Pakuwa pa moŵa go wāndu chalaje ulaje wanganiutyochele chitandile kundanda, Akunnungu paŵagumbile chilambo mpaka lelo, ni ngautyochela sooni. 20 Nambo ikaliji Ambuje ngakapungusye moŵa go, ngapagwa mundu jwakakulupwiche. Nambo kwa ligongo lya wāndu wāo wāwasagwile, apungwisiye moŵa go. 21 "Nipele, pa moŵa go ansalilaga mundu, 'Nhole, Kilisito ali apano,' pane 'Ali apala,' ngasimwakulupiila. 22 Pakuwa chachikopochela wānya Kilisito wā unami ni wākulondola wā unami. Chachitenda imanyisyo ni yakusimosya, yakombolekaga, wālyungasye wāndu wāwasagulikwe ni Akunnungu. 23 Nambo wānyamwe nlilolechesye. Une masile kunsalila chile gose gakanawē

kukopochela. 24 "Nambo gamalaga moŵa ga malagasyo go, lyuŵa chilipilile ni lwesti ngalulanguchisya. 25 Ndondwa sisipatuche kutyochela kwinani ni indu yose yaili ni machili kumaunde chiitunganyikwe. 26 Pelepo chachimmona Mwana jwa Mundu, achiikaga mwiunde kwa machili gamakulungwa ni ukulu. 27 Chiwātume achikatemetume wāo wā kwinani kukwasonganya wāndu wāwasagulikwe ni Akunnungu kutyochela mbande syose ncheche sya chilambo. Kutyochela kwakulikose pa chilambo. 28 "Nlilijanye yeleyi kutyochela mu chitagū cha chitela cha ntini. Pankusiona nyambi syakwe sitepetele ni kusipuka masamba, nkumanyilila kuti katema ka ula kawāndichile. 29 Iyoyo peyo, wānyamwe pachinchiiona yeleyo ichikopochelaga, mmanyilile kuti, Mwana jwa Mundu awāndichile nnope kwika. 30 Isyene ngunsalila, uŵelesi wu ngaumala gakanawē kukopochela gele gose. 31 Kwinani ni chilambo chiimale, nambo malowē gangu chigakopochele isyene mpela indite pa kusala. 32 "Nambo, pachanya lyuŵa lya mbesi namose saa jakwe, ngapagwa mundu jwakumanyilila, atamuno achikatemetume wā kwinani ngakumanyilila, namose Mwana jwa Akunnungu ngakumanyilila. Ikaŵe Atati Akunnungu pe ni wākumanyilila. 33 Nlilolechesye ni kuliwīka chile, pakuwa ngankukamanyilila katema ko chikache chakachi. 34 Chiichiwā mpela mundu jwakwaula ulendo, kujileka nyumba jakwe ni kwalechela ulamusi achikapolo wāo, jwalirose ni masengo gakwe, nipele wānnajisyé jwakulindilila pannango kuti aŵeje meeso pe. 35 Nipele nlīwīche chile, pakuwa ngankumanyilila nsyene nyumba chauje katema chi. Pane chauje ligulo, pane pasikati chilo, pane kuninkucha ni pane kundawī. 36 Nlīwīche chile, aujaga chisisimuchile, ansimane ndi meeso pe. 37 Ingunsalila wānyamwe ni ingwasalila wose, nlīwīche chile!"

14 Gasigalile moŵa gaŵili likanawē lyuŵa lya chindimba cha Pasaka ni chindimba cha mikate jangataga amila. Achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyō wālijii nkusosa itajile pakwakamula Che Yesu, mwangamanyilila jwalirose ni kummulaga. 2 Wātite, "Tukatenda yeleyo katema ka chindimba cha Pasaka, kuti wāndu akatindiganya." 3 Che Yesu wālijii ku Besania, kumusi ku che Simoni juwālijii jwamatana. Paŵalyaga, wāiche jwankongwe jumo juwālijii ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lyalikuŵilanjikwa alabasta, chachili ni mauta ga kununjila nnope ga ntengo wekulungwa gagakuŵilanjikwa nado. Wākasile chuupa cho, ni kwaŵitila mauta Che Yesu mu ntwe. 4 Wāndu wāmpepe wāwālijii pamo ni Che Yesu yachimile achitiji, "Kwachichi akugajonanga mauta ga ntengo ga? 5 Ngati akasumisyé mauta ga ni kupata mbiya syasijini ni kwapa wāndu wākulaga!" Nipele wānkalipile kwannope jwankongwe jo. 6 Nambo Che Yesu wāasalile, "Munneche! Nkunsauchisya ichichi? Jweleju ambanganyichisye chindu chambone. 7 Wāndu wākulaga chawē ni wānyamwe moŵa gose, iŵaga nkusaka kwakamuchisya nkukombola. Nambo une nguŵa ni wānyamwe moŵa gose. 8 Jweleju atesile yakombwele. Alongolele kuchijitilila mauta chiiu changu, kuchiwīka chile, gakanawē masiiko gangu. 9 Isyene ngunsalila, kwakulikose pachilambo pachijjalichikwe Ngani Jambone ni achi chatesile jwankongwe ju chichisalichikwe kwakwakumbuchila." 10 Nipele,

che Yuda Isikaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili wala, wajawile kwa achakulu wambopesi kuti akombole kwagalauka Che Yesu. 11 Achakulu wambopesi wasangale pakupikana ngani jo, ni wannanjile kuti chiwaaope mbiya. Nipele che Yuda wasosile lipesa lyambone lya kungalauka Che Yesu. 12 Pa lyuwa lya kutanda lya chindimba cha mikate jangataga Amila, katema pawasikitaga mwanangondolo jwa Pasaka, wakulijiganya wao wausisy, "Ana kwapi nkusaka tukachikolchesye chakulya cha Pasaka?" 13 Nipele Che Yesu waatumile wawili mwa wakulijiganya wao ni waasalile, "Njaule mu musi, ni mwelemo chinkasimane ni jwannume ali atwichile lulo lwa meesi. Nkankuye 14 mpaka nyumba jichakajinjile, nkansallie nsyene nyumba jo, 'Jwakwiganya akummusya, chili kwapi chuumba muchingalile chakulya cha Pasaka pamo ni wakulijiganya wangu?' 15 Nombejo chakkano sye chuumba chachikulungwa cha penani chachili chile ni kupambwa. Nkatukulumichisy e mwelemo." 16 Wakulijiganya wala watusile, ni kwaula mmusi, waisimene yose ili mpela iwatite pakusalilwa ni Che Yesu. Nombewo wakulumisye chakulya cha Pasaka. 17 Kuli kuswele, Che Yesu waiche pamo ni wakulijiganya wao kumi na mbili. 18 Pawaliyi aninkulya, Che Yesu wiatite, "Isyene ngunsalila, jumo mwa wanyamwe jwakulya pamo ni une, chang'alauche." 19 Pelepo wakulijiganya wao wata ndite kusupuka, ni wata ndite kummusya jumojumo, "Ana ndili une?" 20 Che Yesu waasalile, "Jumo mwa wanyamwe kumi na mbili, jwakupamba nkate wakwe mu mbale pamo ni une. 21 Pakuwa Mwana jwa Mundu chawwe mpela iilembekwe Mmalembelo Gamaswela nkati welewo. Nambo chalaje mundu jwakungalauka Mwana jwa Mundu! Ikaliji mmbaya mundu jo ngakapagwe!" 22 Pawalyaga, Che Yesu wajigele nkate, wata gole Akunnungu, waugawenye ni kwapa wakulijiganya wao, achitiji, "Mpochele, nlyanje, chelechi ni chilu changu." 23 Sooni wajigele chikombe cha divai, wata gole Akunnungu, ni kwapa, ni wose wango'wele divai mu chikombe cho. 24 Che Yesu waasalile, "Jeleji ni miasi jangu ja lilangano lya Akunnungu, jajikwita kwa ligongo lya kwalechelesya wando wajinji. 25 Isyene ngunsalila, ngung'wa sooni divai mpaka lyuwa paching'we divai jasambano mu Umwenye wa Akunnungu." 26 Pawamasile kwimba luijimbo lwa kwatogolela Akunnungu, watusile kwaaula ku Chikwesya chachigumbe itela ya Miseituni. 27 Che Yesu waasalile wakulijiganya wao, "Wanyamwe wose chimmutuche ni kuuneka, pakuwa Mmalembelo Gamaswela Akunnungu akuti, 'Chinambulaje jwakuchinga, ni ngondolo sisipwilingane.' 28 Nambo pachinjisyuka, chinjinnongolela kwaaula ku Galiaya." 29 Che Petulo wansalile, "Atamuno anne kaga wose, une ngangunneka ng'oo!" 30 Che Yesu wansalile che Petulo, "Isyene ngunsalila, chilo cha lelo chino, tambala jikanawé kutongola kawili, chimungane katatu kuti ngankuumanyili." 31 Nambo che Petulo wapundile kulimbila kuti, "Atamuno iwgwa ngusachilwa kuwa pamo nomwe ngangunneka ng'oo!" Ni wakulijiganya wane wala watechete iyoyo peyo. 32 Waichenje pa ngunda wa mwana waukuwilanjkwa Geteseman, Che Yesu waasalile wakulijiganya wao, "Ntamanje apano katema pangwaula kukwopopela Akunnungu." 33 Nipele waajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana, wata ndite kusupuka kwanno ne kopotekwa mu ntima. 34 Ni waasalile, "Ngupotekwa

kwanno ne mu ntima ni chipwetesi chachikukombola kumulaga. Ntamanje apano ni kuwa meeso pe." 35 Nipele wajawile mmbujo kanandi, ni waggile manguu, wapopelele kuti, yakombolekaga anajinjile mu katema ka malagasyo ko. 36 Ni wiatite, "Atati wangu, yose ikukomboleka kukwenu. Mundyochesy chikombe cha malagasyo chi. Ngawa mpela ingusaka une, nambo mpela inkusaka mmwe." 37 Nipele, wausile kwa wakulijiganya watatu wala, ni waasimene agonile. Wammusisy che Petulo, "Che Simoni, uli ngonile? Nganinkombola kutama meeso pe namose saa jimo?" 38 Nipele waasalile, "Ntamanje meeso pe ni kupopela kuti nkajinjila nkulinjikwa. Pakuwa ntima ukusaka kupanganya yambone, nambo chilu chilepetele." 39 Wajawile sooni kukupopela achiuijilaga malowé gagogo pego. 40 Pawausile sooni, waisimene wakulijiganya wala ali agonile, ligongo wata opelwe ni lugono. Nombewo nganachimanyilia chakwajanga Che Yesu. 41 Kaatatu pawaichilile waasalile, "Ana ndi chigonele ni kupumulila? Sambano njimuche! Nnole, saa jiche Mwana jwa Mundu akutajikwa mmakono ga wando waali ni sambi. 42 Njimuchanje, twende. Nnole mundu jwakung'alauka awandichile." 43 Che Yesu pawaliyi nkuwecheta, che Yuda, jumo jwa achinduna kumi na mbili, waiche. Waiche ni mpingo wa wando waatumikwe ni achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisy ni achachekulu, ali ajigele mapanga ni imbonga. 44 Che Yuda jwakugalauka jula wapele wanyawo chimanyisy chi, "Ajula juchingankomasye kwa kwanonyela ni jujojo junkunsaka. Munkamule ni kunlindillila." 45 Che Yuda pawache pe, papopo wajaule Che Yesu ni kwasalila, "Jwakwiganya!" Nipele wankomasisye kwa unonyelo. 46 Nipele wando wala wankamwile Che Yesu ni kunta wa. 47 Nambo jumo jwa wewala uwajimi pelepo pamo ni Che Yesu, wwasolomwele lipanga lyakwe ni kumputila kapolo jwa Jwambopesi Jwankulu, ni wankapile liwiwi. 48 Che Yesu waasalile, "Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ila une ndili jwachiswamba?" 49 Mowa gose nalij pamo ni wanyamwe nijijiganya pa Nyumba ja Akunnungu, nganimungamula. Nambo sambano ngaleche Malembelo ga Akunnungu gamalile." 50 Pelepo wakulijiganya wao wose wannesile nikulukunila. 51 Jwapani jwanchanda jumo juwalij hkwakuya Che Yesu ali alihwagele shuka pe. Ni wanyawo wwasachile kunkamula, 52 nambo jwanchanda jula wapelete, walesile shuka jila ni kutila matakope. 53 Nipele, wampeleche Che Yesu ku nyumba ja Jwambopesi Jwankulu, kuwasongangene achakulu wambopesi wose ni achachekulu ni wakwiganya Malajisy. 54 Che Petulo wankuiye Che Yesu kwakutalichila, wajinjile mu luterje lwa nyumba ja Jwambopesi Jwankulu. Pelepo watemti pamo ni wakulindilila achijotelaga mooto. 55 Nipele, achakulu wambopesi ni wando wane wose pa Nkungulu pala wwasosile umboni wa kummechetela Che Yesu kuti waulaje, nambo wasowile. 56 Wando wajinji watechetele Che Yesu umboni wa unami, nambo umboni wao nganiujilana. 57 Nipele wane wajimi ni kuwecheta umboni wa unami, achitiji, 58 "Twampilkene ali nkuwecheta, 'Une chinajigumule Nyumba ja Akunnungu ji, jajitawikwe ni wando ni kutawa kwa mowa gatatu jine jangatawikwa ni wando.'" 59 Namose yeleyo, umboni wao nganiujilana. 60 Nipele Jwambopesi Jwankulu wajimi paujo pa wando ni kwausya Che Yesu, "Uli, ngankwanga chachili

chose kwa wele umboni wakumbechetela wo?" 61 Nambo Che Yesu wālīji jī, nganawēcheta chachili chose. Jwambopesi Jwankulu wāmmusisyē sooni, "Ana mmweji ni Kīlisito, Mwana jwa Akunnungu Wākulū?" 62 Che Yesu wājanjile, "Elo, ndili une. Sooni, chinchipponna Mwana jwa Mundu ali atemi kundyo kwa Akunnungu wā machili, ali nkwiaka mmaunde ga kwinani." 63 Jwambopesi Jwankulu pāwāpilikene yeleyo wāpapwile mwinijlō wakwe achitiji, "Ngatukusaka sooni umboni wine nkati mundu ju!" 64 Mumpilikene yatite pakwatukana Akunnungu! Wānyamwe nkuti uli?" Wose wānlamwile aulajikwe. 65 Wāndu wāne wātandite kunsunila mata Che Yesu, ni wānsiwlile mmeeso ni wāmputile ni kunsalila, "Nlondole, nduni jwamputile!" Iyoyo peyo wākulindilila wānjigele ni kumputa majanda. 66 Che Petulo pāwālīji chiwela mu lutenje, wāiche mwali jumo mwa achikatumetume wā Jwambopesi Jwankulu. 67 Pāwāmmweni che Petulo achijotelaga mooth, wānkolondolele ni kunsalila, "Nome mmwejo iyoyo mwali jumo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti." 68 Nambo che Petulo wākanile achitiji, "Ngangwamanya namose nganguchimanyilla chinkuwēcheta cho." Nipele wākopweche paasa, papopo tambala jatongwele. 69 Mwali jula wāmmweni sooni che Petulo, wātandite kwasalila wāndu wāujimi pelepo, "Mundu ju ali jumo jwao." 70 Nambo che Petulo wākanile sooni. Pangakāwā, wāndu wāujimi pelepo wāasalile che Petulo, "Isyene mmwe ndi jumo jwao, pakuwā mmwejo nombe ndi mundu jwa ku Galilaya." 71 Nambo che Petulo wātandite kusala, "Nweseche iwāga ngusalā unami, ngulumbilila kuti, isyene ngangummanyilla mundu ju junkungamba." 72 Papopo pepo tambala jatongwele kaawili. Che Petulo wālikumbuchile lilojē li Che Yesu liwāasalile, "Tambala jikanawē kutongola kawili, chimungane katatu." Nipele wāligwisiye paasi ni kulilia.

15 Kundāwī pe, achakulu wāmbopesi ni achachekulu ni wākwiganya Malajisyo, pamo ni Nkungulu wose, wātemi, wājilene kunjausya Che Yesu ku che Pilato. Nipele wāntāwile, ni kunjausya ku che Pilato. 2 Che Pilato wāmmusisyē Che Yesu, "Ana mmweji ndi mwenye jwa Wāyahudi?" Che Yesu wājanjile, "Elo, mpela mmwejo intite pakuwēcheta." 3 Achakulu wāmbopesi wāwēchetele Che Yesu malowē gamajinji. 4 Che Pilato wāmmusisyē sooni Che Yesu, "Ana ngakwanga chachili chose? Mpilikanle malowē gose gakummechetela ga." 5 Nambo Che Yesu nganajanga lilojē, mpaka che Pilato wāsimosile. 6 Pa katema ka chindimba cha Pasaka, che Pilato wāsyowēlele kwagopolela jwatawākwe juwānsachile wāndu. 7 Kwaliji ni jwatawākwe jumo, liina lyakwe che Balaba, juwāliji atawākwe pamo ni wāndu wāne wāwātandisyē utindiganyo ni kwaalaga wāndu wāne. 8 Mpingo wa wāndu waichiilie che Pilato, wātandite kwaŵānda wāpanganyichisyē mpela iwatendaga. 9 Che Pilato wāusisyē, "Ana nkusaka nangopolele Mwenye jwa Wāyahudi?" 10 Che Pilato wātite yeleyo pakuwā wāimanyillē kuti, achakulu wāmbopesi wānniyichisyē Che Yesu kukwao ligongo lya kwakolela wi. 11 Nambo achakulu wāmbopesi wāla, wāchisisyē wāndu wāwēnde che Pilato wāgopolele che Balaba pamalo pa Che Yesu. 12 Che Pilato wāusisyē wāndu sooni, "Sambano, nkusaka naapanganyichisyē ichichi aju mundu junkuti Mwenye jwa Wāyahudi?" 13 Wānyanyisye

soonī achitiji, "Mwāwāmbe pa nsalaba!" 14 Nambo che Pilato wāusisyē, "Atesile chakusakala chanti uli?" Nambo wānyawo wāpundile kunyanyisya achitiji, "Mwāwāmbe pa nsalaba!" 15 Che Pilato wāsachile kwanonyesya wāndu, wāgopolele che Balaba. Nipele wālamwile Che Yesu aputikwe mbokola ni kwapa wāwāmbe pa nsalaba. 16 Wāngondo wānjawisye Che Yesu pa nsana wa likome li che Pilato, jwankulu jwa chilambo. Wāusimanisyē mpingo wose wa wāngondo. 17 Wāmbwasisyē mwinijlō wa sambalau nti mwenye, wākolosisye chindu mpela singwa ja miiwā, wāmbwasisyē mu ntwe. 18 Nipele wātandite kunkomasya achitiji, "Kutusimana, Mwenye jwa Wāyahudi!" 19 Wāmputile pa ntwe ni lubokola lwa nnasi, wānsunile mata, wāntidivālile ni kwakotamila. 20 Pāwāmasile kwachembulusa, wāmmusile mwinijlō wa sambalau ni kwawasya iwalō yao. Nipele wāntyosisye paasa ni kwaŵāmba pa nsalaba. 21 Pāwālīji mwitala, wāsimene ni mundu liina lyao che Simoni, jwa ku Kulene jwāwālīji atati wā che Alekisanda ni che Lufo. Jweleju wātyochelaga kunsinda kwinjila mmusi. Wāngondo wānkanganichisyē atwichele nsalaba wānjigele Che Yesu ula. 22 Nipele wānjigele Che Yesu mpaka peuto papāwālānjikwe Golgota, malumbo gakwe, "Peuto papakuleka nti, Chikalakasa cha Ntwe." 23 Pelepo, wāmpele divai jewanganye ni ntela wākuwālānjikwa manemane, nambo Che Yesu wākanile kung'wa. 24 Wāmmambile pa nsalaba ni wāgāwēne iwalō yakwe kwa kuitendela gudugudu, pakuti aloe wāani chapate chiwalo chi. 25 Jaliji saa tatu kundāwī pāwāmmambile pa nsalaba. 26 Ni pachanya nsalaba, wāwāsile chindu chachilembekwe magambo ga, "MWENYE JWA WĀYAHUDI." 27 Papopopepo wāwāmbikwe pa misalaba wāchiswamba wāwālī, jwīne kundyō ku Che Yesu ni jwīne kunchiji. 28 Yeleyi yamalichisyē Malembelo ga Akunnungu gagakutī, "Jwāwāchikwe pamo ni wāndu wāngalumbana." 29 Wāndu wāwāpitaga pelepo wāpukunyaga mitwe jao ni kwatukana Che Yesu, alinkuti, "Ama! Mmwe ngati mwatiji chinchigumula Nyuumba ja Akunnungu, ni kujitāwā kwa mōwā gatatu!" 30 Sambano, ntuluche pa nsalaba, ndikulupusye mwāsylene!" 31 Iyoyo peyo achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyo wālā wāchembulwisyē achisalilanaga, "Wākulupwisyē wāndu wāne, nambo ngakukombola kulkulupusya nsyene!" 32 Nneche twalole Kilisito, Mwenye jwa Isilaeli! Atuluche etu pa nsalaba po kuti tulole ni kwakulupilila." Iyoyo peyo wāndu wāwāmbikwe pa misalaba chiwāndi ni Che Yesu, ni wānyawo nombe wālīji nkutukana. 33 Palyaiche luyāwā pantwe, chilambo chose chaunicikwe ni chipi mpaka saa tisa ja muusi. 34 Saa tisa ja muusi Che Yesu wānyanyisye achitiji, "Elo, Elo, lama sabakitanī?" Malumbo gakwe, "Akunnungu wāngu, Akunnungu wāngu, kwachichi munesile?" 35 Awāla wāndu wāne wāujimi pepala wāla, pāwāpilikene malowē go wātite, "Mpilikanle! Akwāwālāngā che Elia!" 36 Jumo jwao wāutwiche kukunyoya chindu mpela lidodoki mu divai jakuwāpa, wākoleche pa nnasi, wāmbichile Che Yesu pakang'wa, achitiji, "Nneche tulole iwāga che Elia chaiche kukuntulusya pa nsalaba!" 37 Nipele Che Yesu wānyanyisye ni wājasiche. 38 Katema kakoko, nguo ja lusasa ja mu Nyuumba ja Akunnungu jāpapwiche pambindikati, kutyochela penani mpaka paasi. 39 Jwankulu jwa wāngondo juwājimi mmbujo mwa nsalaba, paŵāwəni Che Yesu ajasiche kwanti yeleyo,

Watite, "Isyene mundu ju waliji Mwana jwa Akunnungu!" 40 Achakongwe wampepe waliji nkulolechesya kwakutalichila. Mwa wanyawo, wapali che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulu wao che Yakobo jwannandi ni che Yusufu. 41 Achakongwe wa ni awala wawaliji nkukwuya Che Yesu pawaliji ku Galilaya ni kwatumichila. Iyoyo peyo wapali achakongwe wane pepala, wawaiche ku Yelusalemu pamo nawo. 42 Lyaiche ligulo lya lyuwa lya kuliwika chile, likanaewe Lyuwa lya Kupumulila. 43 Che Yusufu jwa musi wa ku Alimataya, juwaliji jumo jwa achakulu wa Nkungulu ni jwakuchimbichika nnope waiche. Jwelejo waliji nkulolela kwika kwa Umwenye wa Akunnungu. Nipele che Yusufu wanjalile che Pilato pangajogopa ni kwawendwa waape chiilu chi Che Yesu. 44 Che Pilato wasimosile kupilikana kuti Che Yesu ajasiche. Nipele, wammilasile jwankulu jwa wangondo, wambusise iwayaga Che Yesu wajasiche. 45 Nipele, che Pilato pawaimanyi kutyochela kwa jwankulu jwa wangondo jula, wannechele che Yusufu ajigale chiilu chi Che Yesu. 46 Che Yusufu wasumile saanda, ni wachitulwisyse paasi chiilu chi Che Yesu ni kuchiwilijila saanda jila. Wachiwisiile mwilembe lilyasepkewa pa luala. Nipele walipitikulile liganga lyalikulungwa pannango. 47 Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala pamo ni che Maliamu achikulugwe che Yusufu wapaweni pelepo pauchiwisiile chiilu chi Che Yesu.

16 Palyapite Lyuwa lya Kupumulila, che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo wagasumile mauta gakununjila. Wajawile kukuchipakasya chiilu chi Che Yesu. 2 Kundawi pe, lyuwa lyaandanda lya chijuma, lyuwa lininkukopoka waiche kumalembe. 3 Nombewo pawaliji mwitala wausyanaga, "Ana waani juchakatugalambulile liganga pannango wa lilembe?" 4 Nambo pawalolechesye, waliweni liganga lyekulungwa nnope lila lili lyegalambulile pambali. 5 Pele wajinjile mwilembe, wammweni jwanchanda jwawete chiwalo cheswela ali atemi kundyo ni wasimosile nnope. 6 Nambo jwanchanda jula waasalile, "Kasinsimonga, nguimanyilila kuti nkunsosa Che Yesu jwa ku Nasaleti juwammambile pa nsalaba. Nganapagwa pelepa, asyuchile. Nnole peuto pawangoneche. 7 Nambo wanyamwe njaule nkasalile che Petulo ni wakulijiganya wane kuti, 'Che Yesu alongolele kwaaula ku Galilaya. Kweleko chinkaawone mpela iwatite pakunsalila.'" 8 Nipele, watusile kumalembe ali nkutukuta ni ali nkutetemela kwa lipamba ni kusimonga. Nganasala chindu chachili chose kwa mundu, pakuwa waliji nkogopanga kwanno. 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Che Yesu pawasuchile, kundawi pe, lyuwa lyaandanda lya chijuma wankopochele kaje che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, ajula jwawankopwesye masoka nsano ni gaibili. 10 Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, wajawile ni kwasalila awala wakulijiganya wa Che Yesu, katema ko wanyawo waliji nkulila ni kulila kwa malumbo. 11 Nambo pawapilkene kuti Che Yesu asyuchile ni kuti che Maliamu jwa musi wa Kumagidala ammweni, nganiwakulupilila. 12 Kanyuma kakwe Che Yesu wakopochele wakulijiganya wao wawili waliji nkwaaula mmisinda. Ni wakulijiganya wo, kundanda nganiwaamanyilila. 13 Nombewo wausile kukwasalila wakulijiganya achinjao, ni

wanyawo nombe, nganiwakulupilila iyoyo. 14 Mbesi jakwe Che Yesu waakopochele wakulijiganya wao likumi ni jumo pawaliji nkulya. Nipele, waakalipile kwa ungakulupilila ni kukakatima kwa mitima jao, pakuwa nganiwakulupilila awala waaweni welewo pakumala kusyuka. 15 Ni waasalile, "Njaulanje pachilambo pose nkakalichile Ngani Jambone kwa wandu wose. 16 Mundu jwalijose juchakulupilile ni kubatiswa, Akunnungu chankulupusye. Nambo mundu jwangakukulupilila, Akunnungu chanlamule. 17 Ni wose wachakulupilile chaitendekanye imanyisyo yanti, chagakoposye masoka kwa liina lyangu ni kuwecheta chiwacheto chasambano. 18 Akamulangaga majoka pane kung'wa chindu chachilichose chakuulaga, ngachaulaga. Chaachasajichila makono wakulwala, ni Akunnungu chiwaalamye." 19 Nipele, Ambuje Che Yesu paumasile kuwecheta nawo, wajigalikwe kwaaula kwinani, ni watemti kunkono wa kundyo wa Akunnungu. 20 Nombe wakulijiganya wala, wajawile kukulalichila Ngani Jambone palipose. Ambuje wapangenyse masengo pamo nawo ni kutendekanya imanyisyo yejinji, kulosya kuti utenga waukwagamba welewo, uli isyene.

Luka

1 Ambuje che Teofilo: Wāndu wājinji wātesile iŵakombwele kulemba kwa ukotopasyo asila ngani syasikopochele pa uweji. **2** Wālembile mpela yatite pakusalilwa ni wāndu wāwāsiweni ngani syo kwa meeso gao chitandile kundanda ni kuŵa achikatutemume ūliloŵe lya Akunnungu. **3** Kwapele ambuje che Teofilo, panamasile kuusosasosa usyene wose chambone kwa mōwa gamajinji, naiweni yambone kuti nannembele kwa uchenere mpela iyatite paakopochela, **4** kuti nomwe nkombole kuumanyilila usyene wa yeila yaniganyikwe. **5** Katema che Helode paŵaliji mwenye jwa ku Yudea, paliji ni jwambopesi jwa Akunnungu jumo liina lyao che Sakalia jwa mpingo wa wāmbopesi waukwimiliwlwa ni che Abiya. Wānkawo wāwīlangagwa che Elisabeti, nombewo ūlilji ūlukoso lwa che Haluni. **6** Wose wāwīli ūlilji ūwambone paujo pa Akunnungu, achitamaga nkukamulisya makanyo ni malajisyo ga Ambuje pangali sambi. **7** Nganaakola ūanache pakuŵa che Elisabeti ūlilji ngakuŵeleka, nome wose wāwīli ūlilji akechukulwipne nnope. **8** Lyuŵa limo che Sakalia pajaliji samu jao jakupanganya masengo ga chimbopesi pa Nyuumba ja Akunnungu, **9** Mpela iyatite pakusyoweleka che Sakalia ūwasaguilkwe ni Akunnungu kwagudugudu, kuti ajinjile pa Nyuumba ja Ambuje atutumye ubani. **10** Wāndu wose wāwāsangangene ūlilji paasa aninkupopela katema kakututumya ubani. **11** Katumetume jwa kwinani jwa Ambuje jwankopochele che Sakalia ni kwima kundyo kwa chilisa cha kututumichisya ubani. **12** Che Sakalia paŵammweni katumetume jwa kwinani ūwasupwiche ni kukamulwa ni lipamba. **13** Nambo katumetume jwa kwinani ūwansalile, "Che Sakalia nkajogopa pakuŵa Akunnungu akupikene kupopela kwenu ni ūankwenu che Elisabeti chammellechele mwanache jwannume, nomwe chimwāŵilanje a Yohana. **14** Chinsangalale nnope ni wāndu wājinji chachine ligongo lya kupagwa kwakwe. **15** Chachiŵa jwankulu paujo pa Ambuje. Ngaang'wa divai ng'o, chalongswe ni Mbumu jwa Akunnungu kutyochela nnutumbo mwa achikulugwe. **16** Che Yohana chiŵausye wāndu wājinji ūa ku Isilaeli kwa Ambuje Akunnungu ūao. **17** Welewo chiŵalongolele Ambuje akuno achilongoswaga ni machili ni mbumu mpela ji che Elia, kuti ūlumbanye achatati ni achiŵana ūao, chiŵatende ūangakwajitichisya Akunnungu aŵanje ni nganisyo syambone ni kwaŵika chile wāndu kwa Ambuje." **18** Che Sakalia ūammusise katumetume jwa kwinani jo kuti, "Chichi chachichiimanyisye yeleyo? Pakuŵa uneji ni ūankwangu tuchekulwipne." **19** Katumetume jwa kwinani jo ūaajanjile che Sakalia, "Une ni Gabuliel, katumetume jwa Akunnungu, ndumikwe kuŵecheta nomwe ni kunsalila ngani jambone ji. **20** Mpikane, chimme jwangaŵelecheta, ngankombola kuŵecheta mpaka lyuŵa pachigakopochele gelego, pakuŵa nganiningakulupiila malowé gangu, nombego chigatimile kwa katema kakwe." **21** Kele katema ko wāndu wose ūlilji aninkwalindilila che Sakalia akuno achisimongaga kukawa kwoa mu Nyuumba ja Akunnungu. **22** Che Sakalia paŵakopweche paasa nganakombola kuŵecheta nawo. Nipele wāndu wāimanyilile kuti aiweni yakwiwona mu Nyuumba ja

Akunnungu. Wājendelechele kuŵecheta nawo kwa makono pakuŵa ūlilji ngakuŵecheta. **23** Paŵamalisise mōwa gao ga kupanganya masengo ga umbopesi, che Sakalia ūausile kumusi. **24** Kanyuma kanandi che Elisabeti ūankawo che Sakalia ūlilji pachiilu. Nganatyoka mu nyuumba katema ka miesi nsano. **25** Achiŵechetaga kuti, "Yeleyo ni yambanganyichisye Ambuje, angamwisye ni kundyosyesya soni syangau paujo pa wāndu." **26** Pa mwesi wa sita wa chitumbo cha che Elisabeti, Akunnungu ūwantumile Gabuliel, katumetume jwa kwinani ajaule musi wa ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya. **27** Ajaule kwa mwaliwmalipe liina lyao che Maliamu juŵatomelwe ni jwannume, liina lyao che Yusufu, jwa ūukoso lwa che Daudi. **28** Katumetume jwa kwinani ūwanjaulile ni kwasalila, "Ngunkomasya, mmwejo jundi ni upile! Ambuje ali pamomewe!" **29** Che Maliamu paŵagapilikene gele malowé go ūwasupwiche nnope ni kuganisya kuti chikomasyo chi malumbo gakwe chichi? **30** Katumetume jwa kwinani ūwansalile, "Che Maliamu, nkajogopa pakuŵa Akunnungu anonyelwe nomwe. **31** Mpikane, chimme ūa pachiilu, chimummeleche mwanache jwannume, nomwe chimummilanje Che Yesu. **32** Jwelejo chaŵe jwankulu ni chaŵilanjkwe Mwana jwa Akumanani. Ambuje Akunnungu chiŵape umwenye wa che Daudi, Ambuje ūao. **33** Pelepo chachilulongosya ūukoso lwa che Yakobo mōwa gose pangali mbesi, ni umwenye wakwe ngauika kumbesi." (aiōn g165) **34** Che Maliamu ūanjanjile Katumetume jwa kwinani, "Ana chiikomboleche chinauli pakuŵa une ngangummanyilila jwannume?" **35** Katumetume jwa kwinani ūanjanjile che Maliamu, "Mbumu jwa Akunnungu chantuluchile ni machili ga Akumanani chigammunichile mpela mmwilili, kwaligongo lyo, mwanache juchapagwe chaŵilanjkwe Jwanswela ni Mwana jwa Akunnungu. **36** Atamuno che Elisabeti, alongo ajenu nome ūana chiiu cha mwana jwannume atamuno akechukulwipne, awu mwesi wao wa sita kwa jwelejo juŵamanyiche ni wāndu kuti ngakuŵeleka. **37** Pakuŵa ngapagwa chindu changachikukomboleka kwa Akunnungu." **38** Che Maliamu ūatite, "Une ndili apano kapolo jwa Ambuje, ipanganyiche kwa une mpela intite pakusala." Nipele katumetume jwa kwinani jula ūajawile. **39** Pangakawa, che Maliamu ūalinganyisye ulendo ni ūajawile kwa kwanguya mu musi umo wauli mu ikwesya ya ku Yuda. **40** Kweleko, che Maliamu ūajinjile mu nyuumba ji che Sakalia ni kwakomasya che Elisabeti. **41** Che Elisabeti paŵapilikene chikomasyo chi che Maliamu, papopo mwanache juŵaliji nnutumbo mu che Elisabeti jwaturungyiche kwa kusangalala. Nome che Elisabeti ūalongweswe ni Mbumu jwa Akunnungu, **42** ūanyanyisye, "Mpegwile upile kwapunda achakongwe wose ni jwele juchimummeleche jwana upile. **43** Une ni ūaani atamuno achikulugwe Ambuje ūangu aiche kukwangu? **44** Nnole pambilikene pe chikomasyo chenu, kanache kakali nnutumbo mwangu katungunyiche nkusangalala. **45** Ndi ni upile mmwejo unkulupiile kuti chigatyochele gantanjile Ambuje." **46** Nombe che Maliamu ūatite, "Ntima wangu ukwakusya Ambuje, **47** ni mbumu jangu jikusangalala ligongo lya Akunnungu, Nkulupusyo jwangu. **48** Pakuŵa Akunnungu akulolite kwa chanasa kulitulusya kwa kapolo jwao. Kwa yeleyo kutandilila sambano iŵelesi yose chachimilanga jundi ni upile, **49** pakuŵa Akunnungu ūaali ni Ukombole ambanganyichisye gamakulungwa, liina lyao

lili lyeswela. 50 Chanasa chao ngachikumala kwa chiwalesi ni chiwalesi, kwa wāndu wākwichimbichisa. 51 Atesile yekulungwa kwa nkono wao, wāpwillingenyē wākulikanganichila mu ng'anisyō sya mitima jao. 52 Wātulwisyē mamwenye mu itengu yao ya umwenye, ni wākwestisye wāndu wākulitulusya. 53 Wākulaga wājikutisyē indu yambone, ni wāali ni ipanje wālesile ajaule makono pe. 54 Achikamwisye chilambo cha ku Isilaeli katumetume jwao, achikumbuchilaga kwalosya chanasa chao, 55 kwa che Iblahimu ni uŵelesi wao mōwā gose pangali mbesi mpela iŵatite pakwalanga achambuje w̄etu." (aiōn g165) 56 Che Maliamu wātemi ni che Elisabeti mpela miesi jitatu ni wāusile kumangwao. 57 Kaaiche katema kakuligopola che Elisabeti, wāligopwele mwanache jwannume. 58 Wāpachiwāndi pao ni achalongo achinjao paŵapikene kuti Ambuje ammonele chanasa ni wāsangalele pamo nawo. 59 Pagaiche mōwā nane chitandile mwanache kupagwa wāiche kukummumbasya. Wāsachile kwapa liina lya che Sakalia, atatigwe. 60 Nambo achikulugwe wātite, "Ngāwā, nambo chaŵilanjikwe a Yohana." 61 Wānyawo wānsalile, "Nambo, ngapagwa mundu jwalijose jwali ni lyele liina mulukosyo lwo." 62 Pelepo wāmmusisyē atatigwe kwa imanyisyo kuti asale liina chi lyasachile wāŵilanjile mwanagwao. 63 Nombewo wāŵilasisyē chibao pa kulembela, ni wālembile yeleyi, "Liina lyakwe a Yohana." Wose ni wāsimonjile. 64 Papopo pepo che Sakalia wātandite sooni kuŵecheta achalapaga Akunnungu. 65 Wāndu wose wāŵatamaga pachiwāndi nawo wājinjilwe ni lipamba ni ngani syo syakunguluchilwe mbande syose mu chilambo cha ikwesya ya ku Yudea. 66 Wāndu wose wāŵapikene yeleyo, wāganisisye mmitimia jao achiliusyaga, "Ana mwanache ju chaawē jwantiuli?" Pakuwā, isyene machili ga Ambuje galji pamo nawo. 67 Che Sakalia, atatigwe jwele mwanache jo, wālongweswe ni Mbamu jwa Akunnungu ni wālondwele achitiji, 68 "Twakusye Ambuje, Akunnungu wāku Isilaeli, pakuwā wāchilile ni kwawombola wāndu wākwe. 69 Atupele Nkulupusyo jwaali ni machili, jwa uŵelesi u che Daudi katumetume jwao. 70 Mpela iŵatite pakusala kalakala, kwa kang'wa sya wākulondola wāo wāswela, (aiōn g165) 71 kuti chachitukulupusya mmakono mwa wāmmagongo w̄etu, ni wāndu wākutuchima. 72 Wāwēchete kuti chalosye chanasa chao kwa achambuje w̄etu, ni kulikumbuchila lilangano lyaoy lyeswela. 73 Wāalumbilile ambuje w̄etu che Iblahimu, kuti chatupe uwe upile. 74 Chatukulupusye mmakono mwa wāmmagongo w̄etu, ni kwapopelela pangali lipamba, 75 mu uswela ni umbone, mōwā gose ga umi wetu. 76 Nomwe mwanangu chimmilanjikwe, jwakulondola jwa Akumanani, chimwalongole Ambuje ni kwakolchesya litala lyaoy, 77 ni kwamanyisya wāndu wāo kuti chiwākulupusye kwa kwalechelesya sambi syao. 78 Akunnungu w̄etu chatende yeleyo ligongo akwete ntima wa unonyelo ni wa chanasa, ni chiwombolo kutyochela kwinani chichituičhilile mpela lulanga lwa lyuwa lya kundāwī, 79 ni kwalanguchisya wose wākutama mu chipi chekulungwa cha chiwa, chatulongsosye kutama mu utame wa chitendewelete." 80 Mwanache jwakusye ni kulimbichika mmbumu mwakwe. Jwatemti mwipululu mpaka lyuwa liwālilosisyē kwa wāndu wāku Isilaeli.

2 Gele mōwā go che Agusto juŵaliji jwankulu jwa mamwenye wa umwenye wa ku Loma wālajisyē kuti wāndu wose

pachilambo alembekwe meena gao mu chitabu. 2 Kuŵalanjikwa ko kwaliji kwaandanda, katema che Kulenio paŵaliji jwankulu jwa chilambo cha ku Silia. 3 Nipele, wāndu wose wājawile kukuŵalanjikwa, kila mundu ku musi wao. 4 Che Yusufu nombe wātisosile ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya ni kwaula ku Beselehemu chilambo cha ku Yudea kuŵapagwile che Daudi, ligongo wālijji jwa lukoso lu che Daudi. 5 Wājawile kukulembekwa pamo ni che Maliamu juŵantomele, juŵaliji pa chiilu. 6 Paŵaliji ku Beselehemu ko, lyuwa lya kuligopola ku che Maliamu lyaiche. 7 Wāligopwele mwanache jwao jwa litiwo jwannume, wāmmilijile iwalo ya chanache ni wāngoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama, pakuwa nganilipagwa lipesa kwa wēlewo mu nyumba ja achalendo. 8 Nipele pachilambo pala paliji ni wākuchinga mwitjinji wāwālindililaga kwakupisyangana mpingo wa ngondolo syao chilo. 9 Katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu wākopochele chisisimuchile ni lulanga lwa ukulu wa Ambuje lwalanguchisye mbande syose. Nombewo wājogwepe kwanno. 10 Nambo katumetume jwa kwinani jo wāasalile, "Nkajogopa! Nnole, nanjigalile ngani jambone jakwasengwasya nnope wāndu wose wāku Isilaeli. 11 Pakuwā lelo jino mu musi u che Daudi, apagwile Nkulupusyo kwaligongo lyenu, ali Kilisito Ambuje. 12 Ni achichi chichiwē chimanyisyo chenu, chimunsimane mwanache jwannandi wāwālijile nguo sya chanache ni sooni wāgoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama." 13 Chitema pe kwaoneche mpingo wekulungwa wa achikatumetume wā kwinani uli pamo ni katumetume jula, wāakusise Akunnungu, achitiji, 14 "Ukulu kwa Akumanani, ni pachilambo pano chipagwe chitendewelete kwa wāndu wākwanonyela." 15 Achikatumetume wā kwinani wāla pāwājaulangene kwinani, wākuchinga wāsalilile, "Tujuālangane sambano jino ku Beselehemu, tukachilole chachikopochele chatumanyisise Ambuje." 16 Nipele, wājawile kwa chitema ni wānsimene che Maliamu ni che Yusufu ni mwanache jwannandi ali angoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama. 17 Wēle wākuchinga pāvāmmweni mwanache jo, wāamanyisye wāndu wose ngani jiŵajipikene kutyochela kwa achikatumetume nkati mwanache jo. 18 Wose wāŵapikene jele ngani jiŵasalilwe ni wākuchinga wāsimosile. 19 Nambo che Maliamu wāpundile kugāwika malowē go mu ntima mwao achigaganisyaga. 20 Wākuchinga wāla wāusile mmangwao aninkwakusya ni kwalapa Akunnungu kwa yose iŵāpilikenе ni kwiwona, yose yaliji mpela iŵatite pakusaliwa ni achikatumetume wā kwinani. 21 Luyā lya nane kutyochela pāwāpagwile wāmumbesye mwanache, wāmmilasile Che Yesu, liina lilyalij apegwilwe ni katumetume jwa kwinani katema che Maliamu akanaŵe kuŵa ni chiilu. 22 Pagamasile mōwā ga kutama munnuli lyaiche lyuwa lya kuswejeswa mpela Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa igakuti kulajisya, che Yusufu ni che Maliamu wānjigele mwanache ni wājawile nawo ku Yelusalemu kukwāwika paujo pa Ambuje. 23 Mpela itite pakulembekwa mu Malajisyo, "Jwalijose jwakupagwa jwannume jwa litiwo chaŵilanjikwe jwanswela ni kutyosykewa kwa ligongo lya masengo ga Ambuje." 24 Nipele wājawile kuti akatyosye sadaka, njuwa siŵili pane makandi gaŵili ga ngunda mpela itite pakusachilwa ni Malajisyo ga Ambuje. 25 Kele katema ko kwaliji ni mundu jumo ku Yelusalemu, liina lyakwe che

Simeoni, wālīji nkupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. Jweleju jwalindililaga katema ka kutuswa mitima kwa wāndu wāku Isilaeli. Mbumu jwa Akunnungu wālīji pamo nawo. 26 Mbumu jwa Akunnungu wāmmunukullile jwelejo kuti ngaawa akanawē kwawona Kilisito Nkulupusyo, jwasagulikwe juwālīji chilanga cha Ambuje. 27 Nipele, che Simeoni wāiche pa Nyuumba ja Akunnungu ali alongweswe ni Mbumu Jwanswela. Kele katemako achaŵelesi wā Che Yesu wānnyichenawo mwanache jwao pa Nyuumba ja Akunnungu kuti wāpanganyichise mpela chisyōwelo cha Malajiso. 28 Che Simeoni wāmpochele mwanache mmakono mwao aninkwatogolela Akunnungu, achitiji, 29 "Ambuje, sambano nkunechelela kapolo jwenu nyaule kwa chitendewe, mpela intite pakulanga. 30 Pakuwā meeso gangu gauweni ukulupusyo wenu, 31 umuupanganyisye paujo pa wāndu wā ilambo yose, 32 alu ni lulanga lwalukugopola nganisyo sya wāndu wāngāwā Wāyahudi ni ukulu kwa wāndu wānu wāku Isilaeli." 33 Atatigwe Che Yesu ni achikulugwe wālīji nkugasimonga malowē gagaŵechetekwe nkati mwana. 34 Nipele che Simeoni wāpele upile ni wāasalile che Maliamu achikulugwe Che Yesu, "Nnole, mwanache ju apagwile kwa ligongo lya kugwa kwa wāndu wājinji ni kwinamuka kwa wāndu wājinji wāku Isilaeli. Nombe chaawē chimanyisyo chachichikanikwe ni wāndu, 35 kuti nganisyo sya wāndu wājinji siwoneche pangali kusisika. Nomwe mwasyene chiimpoteche mu ntima mwenu mpela nkusomwa ni chipula." 36 Sooni jwapali jwankongwe jumpepe, jwakulondola jwa Akunnungu juwāchekulwippe nnope, liina lyao lyaliji che Ana binti Fanueli jwa lukoso Iwa Asheli. Mu umwali wao wālobekwe ni kutama ni wānkakwe kwa yaka saba pe. 37 Nombewo wāsigele wākuvililiwa ni wānkakwe mpaka katema pāwālīji jwanchekulu jwa yaka semanini na nne. Katema kose ko wālonjelaga pa Nyuumba ja Akunnungu achitāwaga ni kupopela muusi ni chilo. 38 Papopo pepo jwankongwe jo wālikopwesye paujo ni k watogolela Akunnungu ni kusala ngani sya mwanache jo kwa wāndu wose wāwālīji nkulolela kuwombolwa ni kulecheleswa kwa Yelusalemu. 39 Achaŵelesi wā Che Yesu pāwāmasile kupanganya yose iyaliji mu malajiso ga Ambuje, wāusile kumangwao ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya. 40 Jwele mwanache jwakusile ni jwālimbangene, jwagumbele lunda ni ntuuka wa Akunnungu wālīji pamo nawo. 41 Achaŵelesi wā Che Yesu wālīji ni chisyōwelo cha kwaala ku Yelusalemu chaka ni chaka katema ka chindimba cha Pasaka ja Wāyahudi. 42 Che Yesu pāwālīji ni yaka kumi na mbili, wāpate pamo nawo ku chindimba cho mpela itite pakuwa chisyōwelo. 43 Pagamasile moŵa ga chindimba cho, wātandite ulendo wa kuuja mmangwao, nambo mwanache Che Yesu wāsigele ku Yelusalemu pangaimanyilla achaŵelesi wāo. 44 Wāganisisye kuti wālīji pamo mumpingo wa wāndu wā ulendo, wājesile lyuwa tetete, nipele wātandite kwasosa mwa achalongo achinjao ni achambusanga wāo. 45 Pāwālepele kwaona wāusile ku Yelusalemu achasosaga. 46 Pagapite moŵa gatatu, wānsimene atemi pasikati wākwiganya Malajiso pa Nyuumba ja Akunnungu, achapilikilaga ni kwausya mausyo. 47 Wose wāwāpikene malowē gao wāusimosile umanylilis wakwe ni iŵatiji pakwanga kwa lunda. 48 Achaŵelesi wāo pāwāmmweni wāsimosile. Che Maliamu achikulugwe, wāmmusise Che

Yesu, "Ana mmwe mwanangu, ligongo lyachi ntutesile yeleyi? Nnole, atati wānu noneji twalijī nkunsosa tuli ni lipamba." 49 Nombejo wājanjile, "Nambo mwansosaga ligongo lyachi? Nganinnyimanyilila kuti ngusachilwa kuwā pa nyuumba ja Atati wāngū?" 50 Nambo achaŵelesi wāo nganagamanyilila malumbo ga malowē gāwāsalilaga. 51 Nipele wāusile nawo ku Nasaleti ni wālīji nkwapilikianichisa. Achikulugwe wāpundile kuiganisa indu yose mu ntima mwao. 52 Nombe Che Yesu wāpundile kula mu lunda ni lisusa ni wāpundile kunonyelwa ni Akunnungu ni wāndu.

3 Chaka cha kumi na tano cha ulamusi wa Kaisali, yaani mwenye jwankulu che Tibelio, Pontio Pilato wālīji jwankulu jwa musi wa ku Yudea. Che Helode wālīji jwankulu jwa ku Galilaya ni nkulugwe che Filipo wālīji jwankulu jwa ku Itulea ni ku Tilakoniti. Ni che Lisania wālīji jwankulu jwa ku Abilene. 2 Katema che Anasi ni che Kayafa pāwālīji achakulu wāmbopesi, ilowē lya Akunnungu lyachilile che Yohana mwana ju che Sakalia kwipululu kula. 3 Nipele che Yohana wājawile mbande syose sisili mumpika mwa lusulo Iwa Yolodani. Wālīji nkutangasya kuti wāndu aleche kwalewēla Akunnungu ni kubatiswa kuti Akunnungu wālechelesye sambi syao. 4 Mpela itite pakulembekwa mu malembo ga jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya kuti, "Mundu akunyanyisya mwipululu, 'Mwakolochesye Ambuje litala lyao, ngolosye mwakusaka kuptita. 5 Machemba gose gauchilwe, ikwesya ni itumbi iŵe yekolosye uchenene, papapindice pagolochekwe, ni mata la gagali ni tuisimbo gakolochekwe uchenene. 6 Ni wāndu wose chauwone ukulupusyo kutyochela kwa Akunnungu." 7 Che Yohana wāasalile wāndu wājinji uŵaiche achisakaga kubatiswa achitiji, "Wānyamwe uŵelesi wa lijoka! Wāani wāsalile kuti chinkombole kuutila uchimwa wa Akunnungu wāuândichile kwika? 8 Mpela ila itela ya isogosi yaikusachilwa kusogola ni wānyamwe nnosye kwa isambo kuti nnesile sambi, nkatanda sambano kulisalila mmitima jenu kuti, 'Tukwete ambuje wātē che Iblahim!' Ngunsalila kuti, Akunnungu akupakombola kugapanganya maganga ga gawē uŵelesi u che Iblahim. 9 Sambano jino liwāgo lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto." 10 Mpingo wa wāndu ula wausisye, "Sambano tupanganye ichichi?" 11 Che Yohana wājanjile, "Wāali ni minjilo jiŵi wāgāwile wānganakola mwinjilo ni wāali ni yakulya apanganye iyoyo peyo." 12 Nombe wākukumbikanya nsongo wāiche achisakaga kubatiswa, wāusisye, "Jwakwiganya, noweji tupanganye ichichi?" 13 Nombe wāasalile, "Nkapochela nsongo kupunda iŵannajisye." 14 Nombe wāngondo wāusisye, "Noweji tupanganye ichichi?" Nombe wājanjile, "Nkapokola mbiya kwa mundu jwalirose jula atamuno nkammechetela jwalirose jula ya unami. Njikute ni mbote syenu pesyo." 15 Wāndu wose wālīji nkulolela kwika kwa Nkulupusyo, wāliusyaga mmitima jao i che Yohana achitiji panepa wēlewo ni Kilisito Nkulupusyo jwāwālanjile Akunnungu. 16 Che Yohana wāajanjile wose, "Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo atakwika jwali ni machili kuimbunda une, none nganguwājilwa kugopola migoji ja italawanda yao. Wēlewo chachimbatisya kwa Mbumu jwa

Akunnungu ni kwa mootho. 17 Wélewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano, chakumbikanye ngano jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitiniya pa mootho wangasimika.” 18 Kwa malowé gane gamajinji che Yohana wachisisye wándu kuleka sambi kwa kwalalichila Ngani Jambone. 19 Nambo che Yohana wánjamwiche jwankulu che Helode ligongo lya kwajigala che Helodia wánkawalo nkulugwe ni kwatenda wánkawalo ni yose yangalumbana iwaitesile. 20 Che Helode wápundangenyé ungalimate kwa kwatawá che Yohana mu nyumba jakutáwíla. 21 Wándu wose páwamasile kubatiswa, nombe Che Yesu wábatiswe. Paílaji nkupopela, kwinani kwaugwiche, 22 ni Mbamu jwa Akunnungu wántuluchile achiwága mpela njuwá. Ni liloúe lyapikaniche kutyochela kwinani lichitiji, “Mmwejo ni mwanangu nonyelwe nomwe.” 23 Che Yesu páwatandite masengo gao wáwandichile yaka selasini ni wándu waganisisye kuti wélewo wálijji mwanaagwao che Yusufu mwana ju che Heli. 24 Che Heli wálijji mwana ju che Matati ni che Matati wálijji mwana ju che Lawi ni che Lawi wálijji mwana ju che Meliki ni che Meliki mwana ju che Yanai ni che Yanai wálijji mwana ju che Yusufu ni, 25 che Yusufu wálijji mwana ju che Matatia ni che Matatia wálijji mwana ju che Amosi ni che Amosi wálijji mwana ju che Nahumu ni che Nahumu wálijji mwana ju che Hesli ni che Hesli wálijji mwana ju che Nagai ni, 26 che Nagai wálijji mwana ju che Maati ni che Maati wálijji mwana ju che Matatia ni che Matatia wálijji mwana ju che Semeini ni che Semeini wálijji mwana ju che Yoseki ni che Yoseki wálijji mwana ju che Yuda ni, 27 che Yuda wálijji mwana ju che Yohana ni che Yohana wálijji mwana ju che Lesa ni che Lesa wálijji mwana ju che Selubabeli ni che Selubabeli wálijji mwana ju che Sealitieli ni che Shelitieli wálijji mwana ju che Neli ni, 28 che Neli wálijji mwana ju che Meliki ni che Meliki wálijji mwana ju che Adi ni che Adi wálijji mwana ju che Kosamu ni che Kosamu wálijji mwana ju che Elimadamu ni che Elimadamu wálijji mwana ju che Eli ni, 29 che Eli wálijji mwana ju che Yoshua ni che Yoshua wálijji mwana ju che Elieseli ni che Elieseli wálijji mwana ju che Yolimu ni che Yolimu wálijji mwana ju che Matati ni che Matati wálijji mwana ju che Lawi ni, 30 che Lawi wálijji mwana ju che Simoni ni che Simoni wálijji mwana ju che Yuda ni che Yuda wálijji mwana ju che Yusufu ni che Yusufu wálijji mwana ju che Yonamu ni che Yonamu wálijji mwana ju che Eliakimu ni, 31 che Eliakimu wálijji mwana ju che Melea ni che Melea wálijji mwana ju che Mena ni che Mena wálijji mwana ju che Matata ni che Matata wálijji mwana ju che Natani ni che Natani wálijji mwana ju che Daudi ni, 32 che Daudi wálijji mwana ju che Yese ni che Yese wálijji mwana ju che Obedi ni che Obedi wálijji mwana ju che Boasi ni che Boasi wálijji mwana ju che Salumoni ni che Salumoni wálijji mwana ju che Nashoni ni 33 che Nashoni wálijji mwana ju che Aminadabu ni che Aminadabu wálijji mwana ju che Adimini ni che Adimini wálijji mwana ju che Alini ni che Alini wálijji mwana ju che Esloni ni che Esloni wálijji mwana ju che Pelesi ni che Pelesi wálijji mwana ju che Yuda ni 34 che Yuda wálijji mwana ju che Yakobo ni che Yakobo wálijji mwana ju che Isaka ni che Isaka wálijji mwana ju che Iblahimu ni che Iblahimu wálijji mwana ju che Tela ni che Tela wálijji mwana ju che Naholi ni 35 che Naholi wálijji mwana ju che Selugi ni che Selugi wálijji mwana ju che

Leu ni che Leu wálijji mwana ju che Pelegi ni che Pelegi wálijji mwana ju che Ebeli ni che Ebeli wálijji mwana ju che Sala ni 36 che Sala wálijji mwana ju che Kainamu ni che Kainamu wálijji mwana ju che Alufakisadi ni che Alufakisadi wálijji mwana ju che Shemu ni che Shemu wálijji mwana ju che Nuhu ni che Nuhu wálijji mwana ju che Lameki ni 37 che Lameki wálijji mwana ju che Metusela ni che Metusela wálijji mwana ju che Enoki ni che Enoki wálijji mwana ju che Yaledi ni che Yaledi wálijji mwana ju che Mahalaleli ni che Mahalaleli wálijji mwana ju che Kainamu ni 38 che Kainamu wálijji mwana ju che Enoshi ni che Enoshi wálijji mwana ju che Seti ni che Seti wálijji mwana ju che Adamu ni che Adamu wálijji jwa Akunnungu.

4 Che Yesu wátyosile mu lusulo lwa Yolodani ali aguumbele Mbamu jwa Akunnungu ni wálongweswe ni Mbamu kwaaula mwipululu. 2 Kweleko wálinjikwe ni Shetani kwa mówa alobaini. Katema kose ko, nganalya chachili chose ni pagamasile mówa go, jakwete sala. 3 Shetani wáasalile, “Iwága mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu, nllsallle ali liganga li ligalauche líwe nkate.” 4 Che Yesu wáajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Mundu ngakulama kwa kulya nkate pe.’” 5 Shetani wánkwesise Che Yesu kwinani ni kunlosya kwanakamo mwenye syose sya pa chilambo. 6 Shetani wánsalile Che Yesu kuti, “Chinampe ulamusí wa ipanje yose ni ukulu wakwe, pakuwa yose yi ambele une, ngukombola kumpa mundu jwaliyose jungunsaka. 7 Ni yose yi chinampe ni kuwá yenu iwigá chimundindívalile ni kumbopelela.” 8 Che Yesu wáajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Chimwatindívalile Ambuje Akunnungu wénu ni kwapopelela wáwowo pewe.’” 9 Shetani wánjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu ni wánjimiche penani pa lusonga lwa Nyumba ja Akunnungu ni kwasalila kuti “Iwága mmwejo nli Mwana jwa Akunnungu, nlipatusye paasi. 10 Pakuwá ilembekwe, ‘Chachatuma achikatumetume wáo wá kwinani angose.’” 11 Ni sooni, ‘Channyakule mmakono mwao, ntakuligombá lukongolo lwenu paliganga.’” 12 Nambo Che Yesu wáajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Kasimwalinga Ambuje Akunnungu wénu.’” 13 Shetani páwamasile kwalinga wánnesile kwa katema. 14 Che Yesu wáusile ku chilambo cha ku Galilaya achilongsawa ni machili ga Mbamu jwa Akunnungu ni ngani syao syajenele mu Galilaya ni mu misi jose jajiwandikene. 15 Nombe wálijji nkwaiganya wándu mu majumba gao ga kupopelela ni wose wálijji nkwalapa wélewo. 16 Che Yesu wájawile ku Nasaleti, musi wawakullile ni Lyuwa lya Kupumulila, wájinjile mu nyumba ja kupopelela mpela iyatite pakuwa chisyoŵelo. Wájimi kuti agasyome Malembelo ga Akunnungu. 17 Wápochele chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu ni wáunukwile, wásosele ni kupasimana papalembekwe yati 18 “Mbamu jwa Ambuje ali pamó ni une, pakuwa asagwile kuti nalichile Ngani Jambone kwa wándu wákulaga. Andumile kukwatangachisyá wátaŵíkwé kugopolekwa kwa, ni wángalola akombole kulola, ni kukwawombola wávakotochewa. 19 Ni kwenyesa chaka cha Ambuje chakulosya umbone kwa wándu wákwe.” 20 Nipele wáunichile chitabu chila ni wámpele katumetume, wátemi ni wándu wose wáwálijji mu nyumba ja kupopelela wánnolechesye kwa nnope. 21 Nombewo wáasalile, “Lelo Malembelo ga

Akunnungu ga gawele isyene pamumbilikene ndi ngusyoma." 22 Wose wānonyelwe nawo ni wāgasimosile malōwē gambone ga wāwēchete. Wāusyanaga, "Ana, aju ngāwā mwana ju che Yusuf?" 23 Che Yesu wāasalile, "Ngumanyilila chimusalile chitagu chi, 'Jwantela nlillamye mwasyene.' Ni sooni chinchiti, 'Ituipilikene kuti mpanganyisye ku Kapelenamu mpanganye nombe pamusi pano." 24 Wāpundile kuwēcheta, "Ngunsalila isyene, ngapagwa jwakulondola jwa Akunnungu jwakukundikwa mu chilambo chakwe. 25 Nambo mpilikane! Isyene ngunsalila wāpali achakongwe wākuwililwa ni achiwānkawo wājinji mu chilambo cha Isilaeli katema ka che Elia. Kele katema ko nganijinjaya ula kwa yaka itatu ni miesi sita ni kwaliji ni sala jekulungwa pa chilambo chose. 26 Namose yeleyo che Elia nganalajiswa kwa jwalijose jwakulilwa ni wānkakwe ikaŵe kwa jwankongwe jwa kuwiliwilwa jwa ku Salepita chilambo cha ku Sidoni. 27 Ni sooni paliji ni wāmatana wājinji chilambo cha ku Isilaeli katema ka jwakulondola jwa Akunnungu che Elisha. Nipele, nganapagwa jwalijose juwāswejele ikaŵe che Naamani pe jwa ku Silia." 28 Wose wāwālji mu nyumba ja kupopelela jila paŵapike neyeleyo wātumbile nnope. 29 Wājimi ni kwatiosya paasa musi wao wautawākwe pachanya chitumbi ni wāmpeleche mungulugulu chitumbi akombole kwatutila paasi. 30 Nambo Che Yesu wāpelete mbindikati jao ni kwaula. 31 Che Yesu wājawile ku Kapelenamu chilambo cha ku Galilaya ni kwajiganya wāndu pa Lyuwa lya Kupumulila. 32 Wāsimosile majiganyo gao pakuwā utenga wao waliji ni ulamusi. 33 Ni mu nyumba ja kupopelela jila mwaliji ni mundu juwālji ni lisoka, wānyanyisye achitiji, 34 "Okwe, Che Yesu jwa ku Nasaleti nkwegwa? Ana nnyiche kukutujonanga? Ngumanyilila kuti mmwe nli wāani, mmwejo ni Wāswela wā Akunnungu!" 35 Che Yesu wālikalipile lisoka achitiji, "Mmyalale! Munkopoche mundu ju!" Nipele lisoka lyo liyangwisiye mundu jo paujo pa wāndu ni kunkopoka pangampoteka. 36 Wāndu wose wāsimosile ni kuwēchetesyana, "Gelega gali majiganyo chi? Mundu ju akwete ulamusi ni machili ga kugasalila masoka gakopoche nombego gakukopoka!" 37 Ngani si Che Yesu syajenele panapose pachilambo pala. 38 Che Yesu wākopweche mu nyumba ja kupopelela jila ni kwaula kumusi ku che Simoni. Wāwendile kuti wālamye akwegwao che Simoni pakuwā wāwalalaga chiboko. 39 Nipele Che Yesu wāiche ni kwajinamilā, wāchikalipile chiboko nombecho channesile, papopo jwankongwe jo wājimwiche ni kwatelechela. 40 Palyaiche ligulo, wāndu wose wāwālwalaga ilwele yakupisyangana wāchisye ku Che Yesu nombewo wāsajiche makono gao pa kila jumo ni kwalama. 41 Nombe masoka gaakopweche wāndu wājinji, ganyanyisye gachitiji, "Alakwe nli Mwana jwa Akunnungu!" Nambo Che Yesu nganagalechelela gawēchete, pakuwā gaamanyilile kuti wēlewo ali Kilisito Nkulupusyo. 42 Kundawī jakwe, Che Yesu wājawile pachisayepela. Wāndu wāla waliji nkwasosasosa. Paŵāchilile paŵālji wālinjile kunsīwīla kuti anatyochē. 43 Nambo wēlewo wāasalile kuti, "Ngusachilwa kualichila Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu mu misi jine nombe pakuwā ndumigwe kwa ligongo lyo." 44 Wāpundile kualichila Ngani Jambone mmajumba ga kupopelela ga ku Yudea.

5 Lyuwa limo Che Yesu wājimi mungulugulu litanda lya Genesaleti ni wāndu wājinji wānsyungwile ni kwaŵijikanya ali nkupiliknila liloŵe lya Akunnungu. 2 Wāsiwēni ngalawā sīwīli mungulugulu litanda ni wākukoka somba ali akopweche, ali nkusaula nyau syao. 3 Che Yesu wājinjile mu ngalawā jimo jijaliji ji che Simoni, wāawēndile che Simoni aijojechesye mmeesi, kwakutalichila kanandi kutyochela mungulugulu litanda. Wāujiganyisye mpingo wa wāndu ali atemi mu ngalawā. 4 Paŵāmasile kwiganya wāasalile che Simoni, "Njtite ngalawā kwaula pa meesi ga kwendesya mu litanda, nsiponye nyau syenu ni kukoka somba." 5 Che Simoni wājanjile kuti, "Ambuje, tulajilile kukoka somba chilo chose pangapata chindu, nambo pakuwā nsaasile chinasiponye nyau." 6 Paŵāpanganyisye yeleyo wākokwele somba sysesijinji nnope ni nyau syao syatandite kukutuka. 7 Wāaŵilasile achinjao wāwālji mu ngalawā jiine aichanje kukwakamusya. Wāiche ni wāgumbesye somba ngalawā sīwīli ni ngalawā syo syatandite kutitimila. 8 Che Simoni Petulo paŵāiweni yeleyo, wātindīwele paujo pa Che Yesu achitiji, "Ambuje, ntyoche paujo pangu pakuwā uneji ndili mundu jwa sambil!" 9 Che Simoni pamo ni achinjakwe wāsimosile ligongo lya winji wa somba syapatilie sila. 10 Iyoyo peyo che Yakobo ni che Yohana wānache wā che Sebedayo, wākukoka achinjakwe che Simoni nombewo wāsimosile. Che Yesu wāasalile che Simoni, "Nkjagogopa, kutandilila sambano chimme wākwaikanawo wāndu kwa Ambuje." 11 Nipele paŵāmasile kusiichisya ngalawā sila mungulugulu litanda, wālesile yose ni wākuiye Che Yesu. 12 Che Yesu paŵālji musi umo mu misi ja kweleko, paliji ni jwannume juwālji ni matana chiilu chose, nombejo paŵāmmweni Che Yesu wāgonile manguku ni kwachondelela aninkuti, "Ambuje mwasakaga muswejesye." 13 Che Yesu wājōngwele nkono ni wānkaiye ni kuti, "Ngusaka, nswejele!" Papopo mundu jo wālamile matana. 14 Nombe Che Yesu wānsalile, "Munansalile mundu jwalijose nambo njaule nkalirosye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopiesi kwa ligongo lya kuswejela kwenu mpela iŵatite pakusala che Musa uŵe umboni kuti nnamile." 15 Nambo ngani syasikwagamba Che Yesu syapundile kwenela pana pose ni mipingo ja wāndu jasongangene kukwapikanila ni kulamiswa ilwele yao. 16 Nambo Che Yesu wālisapwile pajika pe ni kupopela. 17 Lyuwa limo, Che Yesu wālji nkwiganya, Mařafalisayo ni wākwiganya malajisyo kutyochela misi jose ja ku Yudea ni ku Galilaya ni ku Yelusalemū wātemi papopo. Nipele machili ga Ambuje galiji pamo ni Che Yesu ligongo lya kwalama wāndu wā kwalwala. 18 Wāiche wāndu wāmpepe ali anjigele mundu jwakutatala ali agonile mu chitagalā, wālinjile kwajinjisya nkati achisakaga kwaŵika paujo pa Che Yesu. 19 Nambo wālepele kwinjila nkati ligongo lya winji wa wāndu. Nipele wākxesile pachanya nyumba, wāpowele chipagala ni kwatulusya pamo ni chitagalā mbindikati ja wāndu paujo pa Che Yesu. 20 Nombe Che Yesu paŵāchiwi chikulupi chao wānsalile, "Ambusanga, nlecheleswe sambi syenu." 21 Mařafalisayo ni wākwiganya Malajisyo wātandite kulisusanya achitiji, "Aŵa ni wāani wākwatukana Akunnungu? Ngapagwa mundu jwakukombola kulechelesya sambi ikaŵe Akunnungu pe!" 22 Nambo Che Yesu wāsimanyi ng'anisyo syao ni wāusisye kuti "Kwachichi nkulisusya yeleyi mmitima

jenu? 23 Chaapi chili chakwepepala nnope, kusala, 'Sambi syenu silecheleswe,' pane kusala, 'Njimuche njaule?' 24 Nipele ngusaka mmanyillile kuti Mwana jwa Mundu akwete ulamusi wa kwalechelesya wāndu sambi syao pachilambo pano." Pelepo wānsalile mundu jwakutatala jo, "Njimuche, njigale chitagalal chenu, njaule kumangwenu." 25 Papopo mundu jula wājimwiche paujo pao ni kunyakula chitagala chao chiwagonele ni kaula kumangwao achakusaga Akunnungu. 26 Wānawose wāsimosile ni kukamulwa ni lipamba, wāakusise Akunnungu achitiji "Lelo tuiweni yakusimonjeka." 27 Pāwāmasile gelego, Che Yesu wākopweche paasa ni wāmmweni mundu jumpepe jwakukumbikanya nsongo liina lyakwe che Lawi ali atemi mu nyuumba ja kulipila nsongo ni Che Yesu wānsalile, "Munguye une!" 28 Nombe che Lawi wājimi, wālesile yose ni kwakuya. 29 Che Lawi wāaalaliche Che Yesu aiche kulya mu nyuumba jao. Mpingo wa wāndu wākukumbikanya nsongo ni wāndu wāne wātemi kulya pamo nawo. 30 Mafalisayo ni wākwiganya Malajisyo wāali mu mpingo wao wāalalamichile wākulijiganya wā Che Yesu aninkuti, "Kwachichi nkulya ni kung'wa pamo ni wākukumbikanya nsongo ni wāali ni sambī?" 31 Che Yesu wājanjile, "Wāngakulwala ngakwalajila wāntela ikāwē wākulwala. 32 Nganika kukwāwilanga wāndu wākupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu nambo wāali ni sambī kuti aleche sambī." 33 Wāndu wāne wā mumpingo ula wāasalile Che Yesu, "Wākulijiganya wā che Yohana Wākubatisya akutawā kaŵilikawāli ni kupopela ni wākulijiganya wā Mafalisayo akupanganya iyoy peyo. Nambo wākulijiganya wānu akulya ni kung'wa." 34 Che Yesu wājanjile, "Uli, ana nkuganisa kuti nkukombola kwatendekasya achambusanga wā mlombela ataŵe akuno ali pamo nawo? 35 Nambo chikaiche katema pachajigalikwe mlombela jo pasikati jao, gele mōwa go chachitawā." 36 Che Yesu wātanjile achi chitagu chi, "Ngapagwa mundu jwakupapula chigamba mu nguo jasambano ni kutotela mu nguo jewisale atamuno atendaga yeleyo chajijonanje nguo jasambano jo ni sooni, chele chigamba cha nguo jasambano cho ngachijilana ni jewisale jo. 37 Sooni ngapagwa mundu jwakutaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolochekwe ni mapende pakuwā jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijijonasiche. 38 Nambo divai jasambano jikutajikwa mu misaku jasambano. 39 Ngapagwa jwakusaka kung'wa divai jasambano ali ang'wele jakalakala pakuwā akuti, 'Jeje jakalakala jo ni jambone nnope.'"

6 Nambo Lyuwa lya Kupumulila, Che Yesu wāliji nkupita mu migunda ja ngano ni wākulijiganya wāo wātandite kutema masache ga ngano, wāgatikite ni kutauna. 2 Nambo Mafalisayo wāne wāusisyse, "Uli, ligongo chi nkupanganya indu yangaikusachilwa kupanganyikwa pa Lyuwa lya Kupumulila?" 3 Che Yesu wāaajanjile, "Uli, ana nganinsome iwatite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pijakwete sala? 4 Jwelejo wājinjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni wājigele mikate jijaŵichikwe paali Akunnungu, wālile ni kwapa achinjakwe. Sooni Malajisyo gakukanya mundu jwali jose kulya mikate jo ikaŵe wāmbopesi pe." 5 Nipele Che Yesu wāasalile, "Mwana jwa Mundu ali Ambuje wā Lyuwa lya Kupumulila." 6 Lyuwa lya Kupumulila liine, Che Yesu wājinjile mu nyuumba ja kupopelela

ni kwiganya. Mmomo pemo, mwalihi ni mundu jwapombotele nkono wa kundyo. 7 Wākwiganya Malajisyo ni Mafalisayo wāolechesyaga Che Yesu kuti alole pane channamye mundu pa Lyuwa lya Kupumulila ni wānyawo akole chakwāwéchetela. 8 Nambo Che Yesu wāsimanyillile ng'anisyosyao ni wānsalile jwapombotele nkono jo kuti, "Njimuche, njime paujo pa wāndu." Ni mundu jula wājawile ni kwima pepala. 9 Nipele Che Yesu wāasalile, "Ngumbusya, Ana malajisyo getu gakuti uli kwambaga Lyuwa lya Kupumulila? Ana tukukombola kupanganya yambone pane yangalimate? Ana tukukombola kuukulupusya umi wa mundu pane kuujonanga?" 10 Wāalolechesye wāndu wose kosekose uŵaliji pepala ni wānsalile mundu jo, "Njongole nkono wānu." Nombejo wāujongwele ni nkono wakwe wakwete machili. 11 Nambo wānyawo yachimile kwannope, nipele wāwēchetesyene achinsyene pe ichiŵatende Che Yesu. 12 Pagapite moŵa kanandi Che Yesu wājajiwle kwitumbi kukupopela ni wāchesisyse chilo chose ali nkwapopela Akunnungu. 13 Pakwachele, wāaŵilasile wākulijiganya wāo, mwa wānyawo wāasagwile wāndu kumi na mbili ni kwaŵilanga achinduna. 14 Che Simoni, sooni wāŵilanjikwe che Petulo liina liwāŵilanjikwe ni Che Yesu ni che Andulea mpwao che Simoni ni che Yakobo ni che Yohana ni che Filipo ni che Batolomayo 15 ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo ni che Simoni, juwāŵilanjikwe Selote, ligongo wāliji jwakumeryanila chilambo chakwe 16 ni che Yuda mwana ju che Yakobo ni che Yuda Isikaliote juwāngalawiche Che Yesu mmbujo. 17 Paŵatulwiche pamo nawo, Che Yesu wājimi pa chīwata. Pelepo paliji ni mpingo wekulungwa wa wākulijiganya wāo ni mpingo wa wāndu wāwātyosile mosemose ku Yudea ni ku Yelusalemu ni mbwani ja ku Tilo ni ku Sidoni. 18 Wāndu wo wāiche kukwapikanila Che Yesu ni kulamwa ilwele yao, nombewo wālamisye wāwāliji nkulagaswa ni masoka. 19 Wāndu wose wālinjile kwakwaya, pakuŵa machili gakulamya galiji ganinkwakopoka ni kwalamya wose. 20 Che Yesu wāgalauchile wākulijiganya wāo ni kuti, "Nkwete upile wānyamwe unkukulupilila Akunnungu, pakuŵa Umwenye wa Akunnungu uli wānu! 21 Nsangalale wānyamwe wājinkwete sala sambano, pakuŵa chinseche. 22 "Nsangalale wānyamwe wānkulila sambano, pakuŵa chinseche. 23 "Nsangalale wānyamwe iŵaga chanchime wāndu ni kulekangana nomwe ni kuntukana ni kunsala mwānyamwe kuti wāngalumbana ligongo lya Mwana jwa Mundu. 23 Nsangalale ni kutyala katema pachigakopochele gelego pakuŵa mbote jenu jili jekulungwa kwinani. Pakuwā achambuje wāo wāpanganyichisyeyo peyo wākulondola wā Akunnungu. 24 Nambo ulaje chiuŵe kukwenu wānyamwe wākusichila, pakuŵa upoche wānu chiuŵe wemale. 25 Ulaje chiuŵe kukwenu wānyamwe wānkwlita sambano, pakuŵa chijinkole sala. Ulaje chiuŵe kukwenu wānyamwe wānkuseka sambano, pakuŵa chinchillila maillo ni kulila. 26 Ulaje chiuŵe kukwenu wānyamwe iŵaga wāndu wose akunlapa, pakuŵa achambuje wāo wāpanganyichisyeyo peyo wākulondola wā unami. 27 "Nambo ngunsalila wānyamwe wānkumbikanila une kuti mwanonyele wāmmagongo wānu, wāpanganyichisyeyo yambone wāakunchima. 28 Mwasachile upile wāakunlwesya ni mwāpopolele wāakumpanganyichisyeyo wamba. 29 Mundu amputaga lijanda pa lijeje limo mwāgalauchisyeyo ni liine.

Ni mundu ansumulaga likoti lyenu munnechele ni mwinjilo wenu. 30 Mundu jwalijose jwakummenda mumpe ni mundu ansumulaga chipanje chenu munansalile ammuchiisy. 31 Chinkusaka kuti ḫandu ampanganyichisyé ḫanyamwe, iyoyo peyo mwapanganyichisyé ḫanyawo. 32 “Iwaga nkwanonyela pe ḫakunnonyela ḫanyamwe, ana chimpate mbote chi? Ngapagwa! Atamuno ḫaali ni sambi nombewo akwanonyela ḫakanonyela. 33 Ni iwaga chimwapanganyichisyé yaili yambone ḫewala pe ḫakumpanganyichisyá yambone, chimpate mbote chi? Nombe ḫaali ni sambi akupanganya iyoyo peyo. 34 Ni iwaga chimwakongosye ḫewala pe ḫankwalolela kuti chachimuchisyá, ana chimpate mbote chi? Nombe ḫaali ni sambi akwakongosya ḫaali ni sambi achinjao kuti ḫauchisyé mpela chila chila. 35 Nambo ḫanyamwe mwanonyele ḫammagongo ḫenu ni mwapanganyichisyé yaili yambone. Nkongosye pangalolela kummuchisyá. Ni mbote syenu sisiwé syekulungwa ni ḫanyamwe chimme ḫanache wa Akunnungu ḫakulu. Pakuwa ḫeleo ali ḫambone kwa ḫewala ḫachigongomalo ḫangakutogolela. 36 Mmeje ni chanasa mpela Atati ḫenu yatite pakuwa ni chanasa. 37 “Ngasimwalamula ḫane nombe ḫanyamwe nganlamulikwa, ngasimwalatalila ḫane nombe ḫanyamwe nganlatilwa ni mwalechelesye ḫane ni ḫanyamwe chincheleswe. 38 Mwapeje ḫane yakusaka ni Akunnungu chachimpa ḫanyamwe. Elo, chinchipochela chipimo chambone chakugumbala, chechinyindile ni chekusangwisye ni kumwasika chichitajikwe mu misaku jenu. Pakuwa chilachila chimpimile kwa ḫane ni chichocho chinchipimilwa ḫanyamwe ni Akunnungu.” 39 Che Yesu ḫaatanjile achi chitagú chi, “Ana ḫangalola akukombola kwalongosya ḫangalola aajo? Ngaikomboleka! Wose chagwillie mwisimbo. 40 Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya jwao, nambo jwalijose jwakulijiganya amalisyaga kulijiganya akuwa mpela jwakwiganya jwao. 41 “Ligongo chi nkulechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu nambo papopo ngankulula chitela chachili mu liso lyenu? 42 Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, ‘Mpwanga, nninde kaje nantyosye chiswani chachili mu liso lyenu,’ ni akuno ngankulula chitela chachili mu liso lyenu mwasyene? Jwaulamba mmwejo! Ntysye kaje chitela chachili mu liso lyenu, nipele chintole uchenene pakuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu. 43 “Iyoyo peyo ngapagwa chitela chambone chachikusogola isogosi yangalimate ni ngapagwa chitela changalimate chachikusogola isogosi yambone. 44 Chitela chachili chose chikumanyika kwa isogosi yakwe. ḫandu ngakukombola kukaŵa isogosi ya tini pa chisukutu cha miiŵa atamuno sabibu pa nkwinga. 45 Mundu jwambone akutyosya indu yambone yagosile mu ntima wakwe. Ni mundu jwangalumbana akutyosya yangalumbana yagosile mu ntima wakwe. Pakuwa mundu akuŵecheta kutyochela mu yaigumbele mu ntima wakwe.” 46 “Kwachichi nkumilanga une, ‘Ambuje, Ambuje,’ nambo ngankupanganya ingusaka? 47 Chinannosye chitagú cha mundu jwalijose jwakwika kwangune ni kugapilikana malowé gangu ni kugapanganya, 48 jwelejo akulandana ni mundu jwataŵile nyumba, juŵasolesye paasi nnope mpaka palwala ni kutanda kutawá pepala. Pajanye ulu jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyumba jila nambo nganijitinganyika, pakuwa jaliji jetaŵe kwakulimbila.

49 Nambo mundu jwalijose jwakugapikanila malowé gangu nomejo anapanganye chachili chose, jwelejo akulandana ni mundu jwataŵile nyumba jakwe pa nsanga, pangasolesya paasi nnope. Pajanye ulu jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyumba jila ni jagwile ni kugumuka jose!”

7 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyi kwa ḫandu ḫajawile ku Kapelenamu. 2 Kweleko kwalijí ni chilongola jumo jwa ḫandu ḫangondo mia moja wa chiloma juŵalijí ni kapolo juŵankundile nnope. Jwele kapolo jo ḫalijí nkulwala chiŵandi ni kuwa. 3 Chilongola jula paŵasipilikene ngani si Che Yesu, ḫaatumile achachekulu ḫane wa ḫayahudi ajaule akaachondelle kuti aiche kukunlamya kapolo jwao. 4 Paŵaiche ku Che Yesu, ḫanchondelle nnope achitiji, “Mundu ju akuŵajilwa kukamuchiswa, 5 pakuwa akwanonyela ḫandu ḫetu, sooni ni jwatutawile nyumba ja kupopelea.” 6 Nipele Che Yesu ḫalogenye nawo. Paŵalijí nkukulichila kwika pa nyumba ja chilongola jula, chilongola jula ḫaatumile achambusangagwe ḫaasalile Che Yesu kuti, “Ambuje nnalisausye nnope, pakuwa une nganguŵajilwa mmwejo njinjile mu nyumba jangu. 7 Ali ni ligongo naliweni nganguŵajilwa kwika kukwenu nansyene. Nambo mmechete liloŵe pe ni jwakutumichila jwangu chalame. 8 Pakuwa noneji nombe ndili mundu jundi paasi pa ulamusí, sooni ngwete ḫangondo paasi pa une. Nansalilaga jumo ‘Njaule! Nombejo akwaula ni jwine, ‘Njise! Nombejo akwika ni kapolo jwangu, ‘Ntende achi! Nombejo akuchitenda.” 9 Che Yesu paŵapikene yeleyo, ḫansimosile, nomejo ḫagalauchile ḫandu ḫajinji ḫala ḫaŵalijí nkukwuya ni ḫaasalile, “Nganinachiwone chikulupi chachikulungwa mpela achi namuno mu ḫandu wa Isilaeli!” 10 ḫandu ḫaŵatūmikwe ḫala paŵaiche kumusi kwa chilongola jula ḫansimene kapolo jwao jula ali alamile. 11 Kundaŵi jakwe, Che Yesu ḫajawile mu musi umo waukuŵilanjkwa Naini, mpingo wa ḫandu ni ḫakulijiganya ḫao ḫalogenye nawo. 12 Nipele paŵalijí aninkuŵandichila pannango wa musi, ḫakopochele ḫandu ali ajigele malilo ga jwanchanda, mwana jwajikajika pe jwa jwankongwe jwawililwe ni ḫankwakwe. Ni ḫandu achajinji wa musi ula ḫalijí pamo ni jwankongwe jula. 13 Ambuje Che Yesu paŵammweni jwankongwe jo ḫankolele chanasa, ni ḫansalile, “Nkalila.” 14 Nipele ḫajawile ni kuchikwaya chitagalá chila ni ḫaŵajigele ḫala ḫajimi. Nipele ḫatite, “Mmwe nchanda! Ngunsalila, njimuche!” 15 Jwamwe jula ḫajimwiche ni kutama ni ḫatandite kuŵecheta. Ni Che Yesu ḫauchisyé achikulugwe. 16 ḫandu wose ḫakamwilwe ni lipamba ni ḫalijí nkukwusa Akunnungu achitiji, “Jwakulondola jwankulu jwa Akunnungu akopochele kukwetu. Akunnungu aiiche kukwakamusya ḫandu ḫao.” 17 Ngani jo jajenele mu chilambo chose cha ku Yudea ni mu ilambo ine iyasyungwile. 18 ḫakulijiganya ḫa che Yohana ḫaŵalanjile che Yohana yankati syele ngani syose. Nombewo ḫaŵilasile ḫakulijiganya ḫaŵili mwa ḫakulijiganya ḫao. 19 ḫalajchisyé kwa Ambuje Che Yesu akausye kuti, “Mmwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele ḫane?” 20 ḫandu ḫala paŵaiche ku Che Yesu ni ḫatite “Che Yohana ḫakubatisya atulajisyé kukwenu tummusye kuti, ‘Ana alakwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele ḫane?’” 21 Katema kakoko Che Yesu ḫalijí nkwalamya ḫandu ḫajinji ḫaŵalijí

nkulagaswa ni ilwele ni wakulwala ni kugat�osa masoka ni wāngalola achajinji kwatenda akombole kulola. 22 Nipele Che Yesu wāajanjile, "Njaule nkaasalile che Yohana yose inyiweni mwachinskyene ni kupiliana. Wāngalola atakulola ni wāngajenda atakwenda ni wāali ni matana akuswejeswa ni wāngapilikana akupilikanā ni wāwile akusyuswa ni wākulaga akulalichilwa Ngani Jambone. 23 Asangalale jwele mundu jwāngakuchimwa ni une!" 24 Pelepo wākulijiganya wā che Yohana pāwātysosile, Che Yesu wātandite kuusalila mpingo wa wāndu yankati che Yohana achitiji, "Pamwajawile kukunnola che Yohana mwipululu mula mwalolele kuti chinchione chichi? Ana mwaganisyē kuti chinkammone mundu jwali mpela litete lili nkupungunyika ni mbungo? 25 Nipele mwajawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola mundu jwawasile iwalo yakusalala? Ngwamba! Wākuwala iwalo yanti yele ni kutama mu upoche ali mu majumba ga chimwenye! 26 Musalile, mwajawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola jwakulondola jwa Akunnungu? Elo, sooni kupunda jwakulondola jwa Akunnungu. 27 Ngani sya jweleju ni syasilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, 'Nhole, nguntuma jwakutumichila jwango annongolele juchankolchesye litala lyenu.'" 28 Che Yesu wāpandise kuwēcheta ngunsalila, "Mwa wāndu wāwēlekwe ni jwankongwe ngapagwa jwankulu kumpunda che Yohana Wākubatiswa. Nambo jwali jwannandi mu Umwenye wa Akunnungu ni jwankulu kupunda jwelejo." 29 Wāndu wose pamo ni wākukumbikanya nsongo wāwabatiswe ni che Yohana pāwāpilikene yeleyo wājitchisye kuti Akunnungu ali wā usyene. 30 Nambo Mafalisayo ni wākwiganya Malajisyō wānganabatiswa ni che Yohana wākanile chikotopasyo cha Akunnungu chachikwagamba wānyawo. 31 Che Yesu wāpandise kuwēcheta, "Chinaalandanye ni chichi wāndu wā au uŵelesi wū? Ana akulandana ni chichi? 32 Akulandana ni wānache wāwātemi peuto pakusumichisya malonda ni kuŵilangana mpingo ni mpingo, 'Twangombele ipeta, nambo nganintyal! Twanjimbile nyimbo sya pamailo nambo nganinlila!' 33 Pakuwā che Yohana Wākubatisya wāiche, nombe wālijji nkutawā ni nganang'waga divai ni wānyamwe mwatite 'Ali ni lisoka!' 34 Nombe Mwana jwa Mundu aiche, akulya ni kung'wa ni wānyamwe mwatite, 'Munnole aju jwakutolwa ju ni jwakolelwā ambusanga jwa wākukumbikanya nsongo ni wā sambi!' 35 Nambo lunda lwa Akunnungu lusalichikwe kuti luli lwambone ni wose wākwitichisya wāla." 36 Mafalisayo jumpepe wānlaliche Che Yesu kukulya chakulya kumangwāo. Wājinjile nkati mwa jwele Mafalisayo jo, wātemi ni kulya. 37 Pamusi pala paliji ni jwankongwe jumpepe jwali ni sambi. Paŵāpilikene kuti Che Yesu ali nkulya mu nyuumba ja Mafalisayo jula wājigele kachupa kakakolechekwe ni liganga lyalikuŵilanjikwa alabasta kakagumbele mauta gakununjila. 38 Wāiche ni kwima pachiŵandi makongolo ga Che Yesu, achililaga, ni misosi jakwe japatuchile pa makongolo ga Che Yesu. Jwele jwankongwe jo wāgatikite makongolo ga Che Yesu kwa umbo syakwe. Wāgakomasisye makongolo kwa ngomo syakwe ni wāgapachile mauta. 39 Jwele Mafalisayo juŵānlaliche Che Yesu paŵāiweni yeleyo, wāganisisye mu ntima mwakwe kuti, "Aju mundu ju akāive jwakulondola jwa Akunnungu, akaimanyi kuti jwankongwe jwakunkwaya ju ali jwanti uli, kuti ali ni sambi." 40 Che Yesu wānsalile jwele Mafalisayo jo kuti "Che Simoni, ngwete

chakunsalila." Nombe che Simoni wājitchisye, "Elo jwakwiganya, mmechete." 41 Che Yesu wātandite kuwēcheta, "Wāndu wāwāli wānkongwele mbiya mundu jumpepe, jumo wākongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga chaka chimo ni nusu ni jwine wākongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga mwesi umo ni nusu. 42 Pāwalepele kummuchisya, jwele mundu jo wālechelesye wose wāwāli. Mwa wāndu wāwāli wo jwapi juchannonyele nnope jwakukongosya jula?" 43 Che Simoni wājanjile, "Isyene ni ajula juwānechelesye ligambo lyekulungwa nnope ni juchannonyele nnope Ambuje." Che Yesu ni wātite, "Njanjile uchenene." 44 Nipele wāngalauhile jwankongwe jo ni wāasalile che Simoni, "Ana ngati nkummona jwankongwe ju? Panajinjile mu nyuumba jenu nganimumba meesi ga kulikunda pa makongolo gangu nambo jwankongwe ju wāmbatuchisye misosi jakwe pa makongolo gangu ni kundikita ni umbo syakwe. 45 Mmwejo nganimungomasya kwa kunonyela pejeje, nambo une chijinjilile mu nyuumba ji jwankongwe ju nganaleka kungomasya kwa kunonyela pa makongolo gangu. 46 Mmwejo nganimumbakasya mauta muntwe, nambo ajuu ambachile mauta pa makongolo gangu. 47 Ngunsalila kuti unonyelo wekulungwa wāulosisyə ukumanyisa kuti alecheleswe sambi syakwe syasitupile. Nambo jwakulecheleswa indu yaili kanandi, akunonyela kanandi." 48 Nipele Che Yesu wānsalile jwankongwe jo, "Sambi syenu silecheleswe." 49 Wēwāla wāwālyaga pamo ni Che Yesu wāausyene achinsyene achitiji, "Ana mundu ju ali wāani, jwakukombola atamuno kulechelesya sambi?" 50 Nombe Che Yesu wānsalile jwankongwe jo, "Chikulupi chenu chinnamisyē, njaule kwa chitendewelete."

8 Pagamasile gelego, Che Yesu wāpitate mu misi ni misinda achilalichilaga Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu. Ni wākulijiganya kumi na mbili wāla wālongene nawo. 2 Nipele achakongwe wāne wāwākawpwyse masoka ni kwalamya ilwele wālongene nawo. Wēlewo ni wānya che Maliamu jwa musi wa ku Magidala jwati Che Yesu wānkopwyse masoka saba, 3 ni che Joana wāankwawo che Kusa, che Kusa wālijji jwakulindilila nyuumba ji che Helode ni che Susana ni wāne wājinji. Wēle achakongwe wo wālijji nkakamusya Che Yesu ni wākulijiganya wāo kwa ipanje yao achinsyene. 4 Mpingo wa wāndu wālijji uninkusongangana ni wāndu kukopochela misi jina jose wālijji nkwaichilila Che Yesu. Nombewo wātanjile achi chitagu chi. 5 "Mundu jwakulima wājawile kukumisa mbeju syakwe. Pāwāmisaga sine syapatuchile mwitala ni uŵajesile mwitala mo wāsiliwete ni ijunī yalile. 6 Mbeju sine syapatuchile palitaka lylalii ni maganga ni pasyamesile syanasisle ligongo litaka nganilikola meesi. 7 Sine syapatuchile pasikati miīwā. Jele miīwā jo jamesile pamo nasyo ni kusiŵijkanya. 8 Mbeju sine syapatuchile palitaka lyambone ni syamesile ni kusogola ni jili jose jasogwele pwela." Che Yesu pāwāmalisisye gelego, wānyanisyē, "Wāali ni mapikanilo, gakupilikana apiliikane!" 9 Wākulijiganya wāo wāusisye Che Yesu malumbo ga chele chitagu cho. 10 Nombe wājanjile, "Wānyamwe mpegwile kumanyilila yantemela ya umwenye wa Akunnungu, nambo kwa wānēwo ngwamba, wēlewo akusalilwa kwa itagu kuti pakulola anakombole kulola ni pakupilikana anaimanyilile. 11 "Nipele, malumbo ga chitagu chi ni

aga, Mbeju lili liloŵe lyakunnungu. **12** Chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile mwitala sila chikulandana ni chitagū cha wāndu wākulipilikana liloŵe lyakunnungu ni Shetani akwika ni kultyosya mu mitima jao kuti akakulupilila ni kukulupuswa. **13** Nombe chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile palwala sila, chikulandana ni chitagū cha wāndu wākulipilikana liloŵe lyakunnungu akulipoche kwa sangalala. Nambo mpela asila mbeju sila, wēle wānduwo ngakukola michiga pakuwa akukulupilila katema kanandi ni pakulinjikwa akulekanga kulupilila. **14** Sooni chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile pa miiŵa sila chikulandana ni chitagū cha wāndu wākulipilikana liloŵe lyakunnungu, nambo mbolembole akuwijikanya ni lipamba ni ipanje ni upoche wa pachilambo. Vēle wāndu wo isogosi yao ngaikumala. **15** Ni chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile pa chaajila sila chikulandana ni chitagū cha wāndu wākulipilikana liloŵe lyakunnungu ni kulikamulisa kwa ntima wambone ni wakukunda. Wāndu wo akupililila ni kumbesi kusogola isogosi yambone. **16** "Wāndu ngakupamba lumuli ni kuluunichila ni lulo pane kuluŵika kuusi chindanda. Nambo akuluŵika pachanya chindu chakuŵichila lumuli kuti wākwinjila mwelemo akombole kulola lulanga lwake. **17** "Chachilichose chachisisikwe, chichiŵichikwe pakulanguka ni chachilichose cheunichile chichiŵe cheunukulikwe ni kuŵichikwa pakulanguka. **18** "Nipele nlilolechesye ni upilikane wenu, pakuwa jwakwete chindu chajonjechekwe nambo jwanganakola chindu, chasumulwe atamuno kanandi chakuchiganisa kuti akwete." **19** Pelepo achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu wājawile kukwalola, nambo nganakombola kwāwandichila ligongo lya winji wa wāndu. **20** Mundu jumo wānsalile Che Yesu kuti, "Achikulu wenu ni achapwenu alinji paasa, akusaka kunnola." **21** Nambo Che Yesu wāasalile wāndu wose, "Achikulu wāngu ni achapwanga ali wēwāla wākulipilikana liloŵe lyakunnungu ni kulikamula." **22** Sooni lyuwa limo Che Yesu wājinjile mu ngalaŵa ni wākulijiganya wāo, wāasalile, "Tujaule peesi litanda." Nipele, wātandite ulendo. **23** Paŵalij mu ngalaŵa Che Yesu wāliji ni lugono ni wāgonile. Nipele jatandite kupuga mbungo jekulungwa ni gatandite kwinjila meesi mu ngalaŵa ni wāliji mu chakogoya. **24** Wākulijiganya wāla wājaulile Che Yesu kukwajimusya achitiji, "Ambuje, Ambuje! Tulinkwasika!" Che Yesu wājimwiche ni kujikalipila mbungo jekulungwa ni matumbela ga meesi, yose yamyale ni kwaliji kutulete. **25** Ni sooni wāasalile, "Chikulipi chenu chili kwapi?" Nambo wānyawo wāsimosile ni kamulwa ni lipamba ni kusalilana jwine ni jwine, "Mundu ju ali jwanti uli? Pakuwa akujilamula namuno mbungo jekulungwa ni matumbela ga meesi ni yose ikwālipilikana." **26** Che Yesu pamo ni wākulijiganya wāo wājendelechele ni ulendo ni wāiche ku mbwani ja chilambo cha Wāgelasi chachili peesi litanda lyalīwāndikene ni ku Galilaya. **27** Che Yesu paŵatulwiche mu ngalaŵa ni kuliwāta mbwani, mundu jumo jwa musi ula juwāliji ni masoka wānnychilile. Nambo mundu jo kwa mōwa gamajinji nganatakulaga namose nganatamaga mu nyuumba nambo wātamaga mu mbugu sya kusichila wāndu. **28** Paŵammweni Che Yesu wālisile, wāligwisiye paasi paujo pao ni kunyanyisa, "Mmwejo, Che Yesu Mwana jwa Akunnungu Wākulu, nkusaka ichichi kwangune?

Ngunchondelela ngasimulagasya!" **29** Wāwechete yeleyo pakuwa Che Yesu wākalipile lisoka linkopoche mundu jo. Lyele lisoka lio lyaliji nkunkamula mundu jo kawillikawīli, natamuno wāndu wāmbisile nkati ni kwatawālisyasa makono ni makongolo ni unyolo ni magwedegwede, nambo wākutulaga nyolo syo ni magwedegwede ni lisoka lio lyanausyaga mwipululu. **30** Che Yesu wāmmusise, "Liina lyenu wāani?" Wajanjile, "Liina lyangu lili 'Mpingo.'" Wajanjile yeleyo pakuwa wāliji ni masoka gamajinji. **31** Gele masoka go gaachondelele kuti ngasiwājausya mu lisimbo lyangali mbesi. (*Abyssos g12*) **32** Pele paliji ni mpingo wekulungwa wa maguluwe galiji ganinkuya mungulugulu chitumbi. Masoka gala gaachondelele Che Yesu gajaule gakagajinjile maguluwe. Nombe Che Yesu wāgalesile gajaule. **33** Masoka gankopweche mundu jo ni gajinjile mu maguluwe ni mpingo wose wa maguluwe waselelechele mu litanda lyalili chiwāndi ni chitumbi ni kutiwiла mu meesi. **34** Wākuchinga wāla paŵaiweni yose yaitendekwe yo wāwtwiche, wājawile kukwasalila wāndu ngani syo mu migunda ni misi. **35** Wāndu wāiche kukulola iyakopochele. Ni wājaulile Che Yesu, wāsimene mundu jugantyosile masoka jo ali atemi chiwāndi ni makongolo ga Che Yesu, ali awasile nguo ni ali ni lunda lwambone, nombewo wājogwepenje. **36** Wāndu wāvalolite jele ngani jininkukopochela wāasalile wānyawo iŵatite pakulamwa mundu jwakamwilwe ni masoka jo. **37** Ni wāndu wose wā chilambo cha ku Gelasi chila wākamwilwe ni lipamba lyekulungwa. Nipele wāachondelele Che Yesu atyoche, nombe Che Yesu wākxesile sooni mu ngalaŵa ni kwaula. **38** Mundu jugankopweche masoka jula wāachondelele Che Yesu kuti alongane nawo. Nambo Che Yesu wānlanjile, ni wānsalile, **39** "Mmuje kumusi nkasale yose yatesile Akunnungu kukwenu." Nipele, mundu jula wājawile ni kwenesy mu musi wose indu yose iŵapanganyichiswe ni Che Yesu. **40** Che Yesu paŵajombweche litanda ni kwaula kwine, mpingo wa wāndu wāpochele, pakuwa wose wāliji nkwalindilila. **41** Pelepo wāiche mundu jumo liina lyakwe che Yailo, juwāliji chilongola jwa nyuumba ja kupopelela, wātindiwēle pa makongolo ga Che Yesu ni wāachondelele kuti ajuale kumangwao, **42** pakuwa mwali jwao jwajika pe jwa yaka mpela kumi na mbili wāliji nkwlwala chiwāndika kuwa. Che Yesu paŵalij nkwaula, wāndu wāliji nkwaŵijikanya kosekose. **43** Nipele paliji ni jwankongwe jumo mumpingo wa wāndu mula, juwālwalaga magono kwa yaka kumi na mbili, juwāmasile chipanje chakwe chose kwa wāmitela ni ngapagwa juwānkombwele kunnanya. **44** Jwankongwe jo wānnychilile Che Yesu kunyuma ni wākawaiye lujenje lwa mwinjilo wao. Papopo wālamile magono. **45** Che Yesu wāusise achitiji, "Ana wāani wāngawaiye?" Wose wātite ngapagwa mundu jwankwaiye. Nombe che Petulo wātite, "Ambuje, mpingo wa wāndu unsyungwile ni kummijikanya!" **46** Nambo Che Yesu wātite, "Apali mundu jwängawaiye, nguimanyilila pakuwa machili gangopweche." **47** Jwankongwe jula paŵaiweni kuti ngakukombola kulisisa, wālikopwesye achitetemelaga kwa lipamba ni wātindiwēle paujo pa Che Yesu. Pelepo ni wāasalile mmbujo mwa wose ligongo lya kwakwaya Che Yesu ni iŵatite pakulamwa kwanakamo. **48** Che Yesu wānsalile jwankongwe jula kuti, "Mwanangu, chikulipi chenu chinnamisye. Njaule kwa chitendewe." **49** Che Yesu akanaŵe kumalisya kuŵecheta

jwaiche mundu jumo kutyochela ku nyuumba ja chilongola jula kukwasalila che Yailo kuti, "Mwanagwenu awile, nkapunda kunsausya jwakwiganya." 50 Nambo Che Yesu paŵapilikene yeleyo waaasalile che Yailo, "Kasinjogopa, ngambe kukulupilila, nombewo chalame." 51 Paŵaiche pa nyuumba po nganansalila mundu jwine kuti ajinjile pamo nawo, ikaŵe che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni achikulugwe ni atatigwe mwali jo. 52 Wāndu wose wālīji nkulila ni kwalilila malilo. Nambo Che Yesu waaasalile wānyawo, "Mmyalale, pakuwā nganawa nambo agamble gona pe!" 53 Ni wānyawo wānsechile pakuwā wāimanyililaga kuti awile. 54 Nambo Che Yesu wānkamwile nkono mwali jula ni kummilanga "Mwanangu njimuche!" 55 Umi wao waujilile ni papopo wājimi. Ni Che Yesu waaasalile kuti wape chakulya. 56 Achaŵelesi wāo wāsimosile nnope nambo Che Yesu wākānyisye kuti akansalila mundu jwalijose yaitendekweyo.

9 Che Yesu wāaŵilasile pamo wākulijiganya wāo kumi na mbili, wapele machili ni ulamus wa kugakoposa masoka gose ni kulamya ilwele. 2 Wātumile ajaulangane kukwalichila wāndu Umwenye wa Akunnungu ni kwalamya wākulwala. 3 Wāsalile, "Nkajigala chindu chachili chose mulendo atamuno ntindiso atamuno nsaku atamuno chakulya atamuno mbiya atamuno iwalo iŵili. 4 Nyuumba jajili jose jichinkajinjile ni kumpochela nlonjele pelepo, mpaka pachintyoche musi wo. 5 Wāndu akanaga kumpochela, ntyochanje mu musi mo nombe wānyanwe pachintyoche nkung'unde luundu mmakongolo mwenu kulosya kuti achinsyene asagwile kuukana utenga wa Akunnungu." 6 Nipele, wātandite ulendo, wāpitaga msinda ni msinda wālalichilaga Ngani Jambone ni kwalamya wākulwala pali pose. 7 Ni chilongola che Helode wāpilikene indu yose yiatendekwe ni wākānganiche pakuwā wāne wātiji, "Che Yohana Wākubatisya wāla asyuchile!" 8 Nambo wāne wātiji che Elia wāla atyochele ni wāne wātiji kuti jumo jwakwe jwa wākulondola wā Akunnungu wākalakala asyuchile. 9 Nambo che Helode wātite, "Wele che Yohana wo ngati nakatile ntwe sambano wele ni wāani ungupilikana ngani syakwesi?" Nipele wānsosaga kuti wāwone. 10 Achinduna wāla paŵausile, wāwālanjile Che Yesu yose yaitesile. Che Yesu wāajigele wānyawo, wājawiile pajika mu musi waukuŵilanjikwa Besesaida. 11 Nambo mpingo wa wāndu ula paŵaimanyi kuwājawile, wākuiye. Nombe Che Yesu wāpochele ni wāwechete nawo ya umwenye wa Akunnungu ni kwalamya wāwāsachile kulamwa. 12 Lyuŵa palyatandite kutiŵila, wākulijiganya kumi na mbili wāla wānjaulile Che Yesu kukwasalila kuti, "Mwalanje wāndu ajaulangane mu misi ni migunda jakuŵandichila akasose yakulya ni pagona, pakuwā patuli pa pali pajika." 13 Nambo Che Yesu waaasalile, "Wānyamwe wapele wānyawo chindu chakulya." Nipele wājanjile, "Nganitukola yakupunda nambo tukwete mikate nsano ni somba siŵili pe. Panepa tujaule tukaasumile yakulya mpingo wose wu?" 14 Wāndu uŵaliji pepala, wāliji achalume mpela elufu tano. Nipele Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo kuti, "Mwatañiche paasi mipinga ja wāndu mpela hansinhansini." 15 Wākulijiganya wāo wātesile mpela iŵatite pakusalila ni wātamiche wose. 16 Nipele Che Yesu wājigele mikate nsano jila ni somba siŵili sila ni wālolite kwinani ni kwatogolela Akunnungu ni kwipa upile

ni kugāwanya, wapele wākulijiganya wāo kuti wāpeleganye wāndu. 17 Wāndu wose wālīle ni kwikuta. Wālokotenyi isigasi ya mbakatika ni kugumbasya itundu kumi na mbili. 18 Lyuŵa limo, Che Yesu wālīji nkupopela jika pe ni wākulijiganya wāo wālīji pachiŵandi. Nipele wāusisye wānyawo, "Ana wāndu akuti une ndili wāani?" 19 Wājanjile, "Wāne akuti mmwejo ni che Yohana Wākubatisya ni wāne akuti che Elia ni wāne akuti jumo jwao wākulondola wākalakala wā Akunnungu asyuchile." 20 Pelepo wāusisye wānyawo, "Nombe wānyamwe nkutinji une ndili wāani?" Che Petulo wājanjile, "Mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo chilanga chiwālanjile Akunnungu." 21 Che Yesu wālamwile wānyawo ni kwakanya kuti akasala kwa mundu jwalijose jele ngani jo. 22 Wāpandise kuwēcheta kuti Mwana jwa Mundu akusachilwa kulaga nnope ni kukanikwa ni achachekulu ni achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyō ga che Musa ni kuulajikwa nambo lyuŵa lyaatatu lya chiwa chao chachisyuka. 23 Nipele, wāasalile wāndu wose kuti, "Mundu jwalijose jwakusaka kuunguya akusachilwa alikane nsyene ni atwichele nsalaba wakwe mōwa gose ni kunguya. 24 Pakuwā jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe chaujase ni jwalijose juchaujase umi wakwe ligongo lyangune, jwelejo chaukulupusye. 25 Ana mundu chapate chichi, aŵaga ni ipanje yose ya pachilambo kwa kulijasa natamuno kulijonanga nsyene? 26 Pakuwā mundu jwalijose jutachingolela soni une ni majiganyo gangu, Mwana jwa Mundu tachinkolela soni mundu jo pachachiliika mu ukulu wakwe ni wa Atati ni wa achikatumetume wā kwinani wāswela. 27 Ngunsalila isyene kuti, apali wāne mwa wānyāwā ngaawa pangauwona Umwenye wa Akunnungu." 28 Galij mōwa nane paŵamasile kuwēcheta gelego, Che Yesu wāajigele che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo, wākhesile nawo pa chitumbi kukupopela. 29 Paŵaliji nkupopela, kuloleka kwa ku meeso kwao kwagalawiche ni iwalo yao yaliji yeswela ni kung'alima nnope. 30 Papopo wāndu wāwāli wāoneche aninkunguluka nawo, nombe wāndu wo wālīji che Elia ni che Musa, 31 wāwākopochele ali ni ukulu, uŵawēcheta taga nawo Che Yesu yankati ichiyaakopochele ku Yelusalemu ko kuti agumbalichisyē yailembekwe nkati wēlewo. 32 Che Petulo ni achinjakwe wātobelwe ni lugono, nambo paŵajimwiche, wāuweni ukulu wa Che Yesu ni wāndu wāwāli uŵajimi nawo. 33 Wāndu wāwāli wo paŵaliji aninkulekangana ni Che Yesu, che Petulo wāasalile Che Yesu, "Ambuje, ili yambone uwe kutama apano! Tutaŵe masakasa gatatu, limo lyenu ni limo li che Musa ni line li che Elia." Nganāimayililaga chaŵāwecheta taga cho. 34 Che Petulo paŵaliji aninkuŵecheta yeleyo, liunde lyaichilile ni wākulijiganya wāla wājogwepe pakuwā liunde lyo lyaliji lininkwaichilile. 35 Lyakopochele lilöwe mwiunde mula, litchitji, "Aju ni Mwanangu junansagwile, mumpilikanicisyē." 36 Palyamasile kupilikikanika lilöwe lyo, Che Yesu wāoneche ali jika pe. Wākulijiganya wāo wāmyalele ni nganansalila mundu jwalijose gele mōwa go yankati yele yose iŵaiweni yo. 37 Malaŵi jakwe Che Yesu ni wākulijiganya wātatu wāla paŵaliji aninkutuluka mwitumbi, mpingo wekulungwa wa wāndu wāchilile. 38 Mundu jumo mu mpingo mwa wāndu mula wānyanisye achitiji, "Jwākwiganya, ngunchondelela munkolele chanasa mwanangu ju pakuwā ali mwanangu jwa jika pe! 39 Nnole lisoka lyakwe likusomoka ni chitema pe likuntenda agumile

ni kuntaga njilinjili ni kunkopoka chiulo nkang'wa. Likupunda kunnagasya nnope ni ngalikuneka kwakwepepala. 40 Nipele, nachondelele ñakulijiganya ñwenu kuti akalityosye, nambo nganakombolanga." 41 Che Yesu ñwajanjile, "Wanyamwe ñwëlesi wangali chikulupi, ni ñakusochela, chindame ni ñwanyamwe ni kumpililipaka chaka chi?" Nipele, Che Yesu ñwasalile mundu jo kuti, "Munjise nawo apano mwanagwenu jo." 42 Katema jwele mwanache jo pañaliji aninkwañchilila Che Yesu, lisoka lila lyangwisisye paasi ni kuntaga njilinjili. Nambo Che Yesu ñalikalipile lisoka lila ni kunnama mwanache ni kwauchisya atatigwe. 43 Ñwandum wose ñasimosile nnope kugalola machili gamakulungwa ga Akunnungu. Ñwandum ñwala pañaliji nkusimonga yankati yose yaitesile, Che Yesu ñwasalile ñakulijiganya ñwao, 44 "Ngasinjilalila chingusaka kuñecheta ni ñwanyamwe chi, Mwana jwa Mundu chatagwe mmakono ga ñwandum." 45 Nambo ñwanyawo nganagamanyillila malumbo ga malowé gañawéchete. Lyele lyalji lyakusisika kwa ñwanyawo kuti anamanyichisye, nombe ñwanyawo ñajogwepe kwausya malumbo ga malowé go. 46 Gatyochele makani kwa ñakulijiganya ñwala gati ñvaani ñwali ñakulungwa kupunda achinjakwe. 47 Nambo Che Yesu ñasimanyillile nganisyo sisyaliji mmitima jao nipele ñwanjigele mwanache jwannandi ni ñwanjimiche chiñandika nawo, 48 ñwasalile, "Mundu jwalijose jwakumpochela aju mwanache jwannandi ju kwa liina lyangu, jwelejo akumbochela une ni jwalijose jwakumbochela une, akumpochela jwelejo jwandumile une. Pakuña jwali jwannandi kupunda wose pasikati jenu, jwelejo ni jwali jwankulungwa." 49 Che Yohana ñwéchete kuti, "Ambuje, tummweni mundu jumo achikoposyaga masoka mu liina lyenu nome uweji twalinjile kunnekasya ligongo jwelejo nganaáwa jumo jwetu." 50 Nambo Che Yesu ñwasalile ñwanyawo kuti, "Nkannekasya, pakuña jwalijose jwangankanila ñwanyamwe, jwelejo ali pamó ni ñwanyamwe." 51 Nipele, pagawàndichile mowa ga Che Yesu kujigalikwa kwinani ñwasachile kwaula ku Yelusalemu. 52 Ñatumile ñwantenga ñalongolele, nombewo ñwajawile ni kwinjila mu musi umo wa ñwasamalia kukuñika chile indu yose kwa ligongo lyao. 53 Nambo ñwandum ñwale wele musi wo ñukanile kumpochela ligongo ñwaimanyillile kuti ñwasachile kwaula ku Yelusalemu. 54 Katema ñakulijiganya ñakve pañaiweneri yeleyo, che Yohana ni che Yakobo ñwatite, "Ambuje, ana nkusaka tuñilasye mooto kutoychela kwinani kuti wajonanje ñwanyawa?" 55 Nambo Che Yesu ñwagalauchile ñwanyawo ni kwakalipila. 56 Che Yesu ni ñakulijiganya ñwao ñwatosile ni kwaula kunsinda wine. 57 Pañaliji mu ulendo, mundu jumpepe ñwasalile Che Yesu kuti, "Chinankuye kwakulikose kuchinjaule." 58 Che Yesu ñwatite, "Macheto gakwete masomwa ni ijuni ikwete isusi, nambo Mwana jwa Mundu nganakola pagona ni kupumullia." 59 Nipele, ñwasalile mundu jwine kuti, "Munguye." Nambo jwelejo ñwatite, "Ambuje, muuneche kaje nyaule ngaasiche atati ñwangu." 60 Nambo Che Yesu ñwasalile jwelejo kuti, "Mwaleche ñwae ñwasische ñwae ñwao, nambo mmwejo njaule nkalalichile ngani ja Umwenye wa Akunnungu." 61 Ni mundu jwine ñwasalile Che Yesu kuti, "Ambuje chinankuye, nambo muuneche kaje ngaalanje ñwali kumusi kwangu ñwala." 62 Nambo Che Yesu ñwajanjile, "Jwalijose jwakamwile lijela ni kotama kulima agalaukaga

ni kulola panyuma, jwelejo ngakuñajilwa mu Umwenye wa Akunnungu."

10 Pagamasile gelego, Ambuje ñwasagwile ñakulijiganya sabini na mbili. Ni ñwatumile ñakulijiganya ñwâwili ñwâwili ñalongolele paujo pao pa misinda jilijose ni kulikose ñuñasachile nsyene kwaula. 2 ñwasalile ñwanyawo kuti, "Magungulo gali gamajinji nambo ñakugungula ali kanandi. Nipele mwâwende asyenyne ngunda kuti ñwatumile ñakugungula mu ngunda mwao. 3 Sambano njaulangane, mmanyilile kuti nguntuma ñwanyamwe mpela mwanangondolo pasikati masogo. 4 Ngasinjigala chilolo pane nsaku pane ilatu ine, nkankomasa mduñi jwalijose mwitala. 5 Mwajinjilaga mu nyumba jajili jose, mwakomasye yelei kaje, 'Chitendewe chipagwe mu nyumba ji!' 6 ñwaga chapagwe jwakunonyelwa ni chitendewe mwelemo, chitendewe chenu chichitame najo, nambo ñwaga ngapagwa jwachitendewe, chitendewe chichimbujile kukwenu sooni. 7 Nlonjele pa nyumba jo ncchilyaga ni kungwa yakumpanga, pakuña jwakupanganya masengo akûñajilwa mbote. Ngasinsama nyumba ji kwaula nyumba jo. 8 Mwaikaga mmusi wauli wose ni kumpochela, nlyanje yaili yose yakumpa. 9 Mwalameye ñwandum ñakulwala ñwali kweleko, mwasalile, 'Umwenye wa Akunnungu uwândichile kukwenu.' 10 Nambo mwajinjilaga mmusi wauli wose niakanaga kumpochela, nyoche, nomwe pankupita mmatala gao nkajileje, 11 'Atamuno luundu lwa pamusi wenu lwalunyambatile pa sajo syetu, tukumpatila ñwanyamwe kulosya kuti mwachinsyene nsagwile kuukana utenga wa Akunnungu. Nambo, mmanyilile kuti, umwenye wa Akunnungu uwândichile.' 12 Ngunsalila kuti, pa lyuña lya malamulo magambo ga ñwandum wa musi wo chigañwe gamakulungwa kupunda magambo ga ñwandum ña ku Sodoma. 13 "Ulaje uñwe kukwenu, ku Kolasini! Ulaje uñwe kukwenu, ku Besesaida! Pakuña, ñwaga yakusimosya iyatendekwe kukwenu, ikatendekwe ku Tilo ni ku Sidoni kula, ñwandum ñwale kalañala pe akatemi paliu ali atakwile magunia ni kilitaga liu muntwe kulosya kuti alesile sambi syao. 14 Nambo pa lyuña lya malamulo magambo genu chigañwe gamakulungwa kupunda magambo ga ku Tilo ni ku Sidoni. 15 Ni mmwejo Kapelenamu, ana nkuganisa kuti chinlikusye mpaka kwinani? Ngwamba chinchituluswa mpaka kwiuto kwa ñwandum ñwabile." (Hadès g86) 16 Nipele Che Yesu ñwüpundile kwasalila ñakulijiganya ñwao kuti, "Jwakumpiñikana ñwanyamwe, akumbilikana une, jwakumpochela ñwanyamwe akumbochela une. Ni jwalijose jwakukana kumbochela une, akwakana ñwandumile une." 17 Kanyuma ñakulijiganya sabini ñwasile achisengwaga, achitiji, "Ambuje, atamuno masoka gatujitichisye kwa liina lyenu." 18 Welewo ñwasalile ñwanyawo kuti, "Nambweni Shetani yatiteje pakugwa mpela njasi kutoychela kwinani. 19 Elo, nampele ulamusí wa kuliñata majoka ni makoloto ni ulamusí wa pachanya machili gose ga jwammagongo ni ngapagwa chindu chachili chose chakummenga. 20 Nambo nkasecheleleligongo lyakuti masoka ganjitchisye, nambo nsecheleleligongo lya meena genu galembikwe kwinani." 21 Katema kakoko peko, Che Yesu ñwasangalele kwa ulamusí wa Mbamu jwa Akunnungu, ñwatite, "Nguntogolela Atati, Ambuje

wa kwinani ni chilambo, pakuwa mwasisile yelei wa lunda ni wa umanyilisi ni kwaunukulila wanache. Elo, Atati, pakuwa yeleyi ni yaitite pakunnonyela.” 22 Nipele wātite, “Atati wāng ambele une indu yose. Ngapagwa jwakummanyilia Mwana akaŵe Atati, ni Atati akaŵe Mwana, ni jwalijose jwakunsaka Mwana akumbunkulila.” 23 Nipele Che Yesu wāgalaučhile wākulijiganya wāo ni kuŵecheta nawo kwantemela kuti, “Nkwete upile wānyamwe kwakwiwona inkwiwona yi. 24 Ngunsalila kuti wākulondola wa Akunnungu ni mamwenye wāsachile kwiwona inkwiwona wānyamwe nambo nganaiwona ni kupilikana inkwipilikana wānyamwe, nambo nganaipikana.” 25 Kanyuma, jwakwiganya Malajisyo jumo wājimi ni kausya Che Yesu kwa kwallinga achitiji, “Jwakwiganya, ana ndende chichi pakuti ngle umi wa moŵa gose pangali mbesi?” (aiōnios g166) 26 Che Yesu wāmbusise kuti, “Ana ilembechekwe chichi mu Malajisyo che Musa? Ana nkusyoma chichi mwelemo?” 27 Wājanjile, “Mwanonyele Ambuje Akunnungu wānu ni ntima wenu wose ni uumi wenu wose ni machili genu gose ni umanyilisi wenu wose ni njenu mpela mwasyene.” 28 Che Yesu wānsalile, “Njanjile uchenene! Ntendeje yeleyo, nomwe chinkole umi.” 29 Nambo wēlewo, wāsachile kuliwālanjila kuti akuchimanyilia chakuusya cho, wāusisye Che Yesu, “Ana njangu jo ni wāani?” 30 Che Yesu wājanjile, “Jwapali mundu jumo jwāwāumilaga ku Yelusalemu kutuluchila ku Yeliko. Paŵaliji mwitala, wāsimene wāchiswamba ni wāmbusile iwalo yakwe ni kumputa ni wātyosile ni kunneka achiwāndichilaga kuwa. 31 Pangalolela, jwambopesi jumo wālijji nkupita mulamula mwitala mula, nambo paŵambweni ni wāsepwiche pambali ni kwaula. 32 Iyoyo peyo, Mlawi jumo paŵaiche pelepo wāmbweni, ni wāsepwiche pambali ni kwaula. 33 Nambo Msamalia jumo juwālijji muulendo wāiche pepala paŵaliji mundu jula, nombe paŵambweni wābonele chanasa. 34 Nipele, wānjaulile, wāgajosisye maŵanga gao kwa mauta ni divai ni kugataŵa maŵanga, paŵamasile kutenda yeleyo wānjigele pa chinyama chakwe, ni wānjawisye kukwalwasya mu nyumba ja achalendo. 35 Malaŵi jakwe wātyosisye lupia siwili sya mbiya, wāmpele jwakujigosa nyumba jila ni wānsalile kuti, ‘Munlwasye mundu ju ni chachili chose chachichipude kwa jweleju, chinjilipila une pachimuje.’” 36 Che Yesu wāusisye, “Mwa wēle wātatatu wo, wāani wālosisye kuti ali njakwe mundu juwāputikwe ni wāchiswamba?” 37 Jwakwiganya Malajisyo jula wājanjile, “Jwejula juwānkolele chanasa jula.” Che Yesu wānsalile, “Njaule nkatende iyoyo peyo.” 38 Che Yesu ni wākulijiganya wāo paŵaliji muulendo, wāiche kunsinda umo ni jwankongwe jumo liiña lyao che Masa wāmpochele kumangwao. 39 Che Masa wālijji ni mpwakwe liiña lyao che Maliamu, jweleju wātemi chiwāndi ni Ambuje Che Yesu achipišanilaga majiganyo gao. 40 Nambo che Masa wālijji nkuchenjeuka ni masengo gamajinji. Nipele wānjaulile Che Yesu kukwasalila achitiji, “Ambuje, ana ngankulola kuti apwanga anesile une mbanganye masengo jika? Mwasalile aiche kukungamusya.” 41 Nambo Ambuje wājanjile kuti, “Che Masa, che Masa, nkuchenjeuka ni kulisausya ni yejinji. 42 Nambo chipali chindu chimo pe chachikusachikwa. Che Maliamu asagwile liunjili lyambone ni sooni ngapagwa mundu juchachityosye kukwakwe.”

11 Lyuŵa limo, Che Yesu wālijji nkupopela peuto pamo, paŵamasile, jumo jwa wākulijiganya wāo wātite, “Ambuje, ntujiganya kupopela, kwati mpela che Yohana Wākubatisya iwatite pakwajiganya wākulijiganya wāo.” 2 Che Yesu wāasalile, “Pankupopela, njileje yelei, ‘Atati, Liina lyenu lijinichilwe, Umwenye wenu uiche. 3 Ntupe chakulya chetu cha lyuŵa ni lyuŵa. 4 Ntulechelesye sambi syetu, pakuwa uweji nombe tukwalechelesya wose wākutulewela. Ni sooni nkaturinjisia nkulinjikwa.’” 5 Ni Che Yesu wāasalile kuti, “Tujile jumo jwenu akwete ambusanga ni anjaulilaga pasikati chilo ni kunsalila, ‘Ambusanga, mungongosye mikate jitatu none chinambuchisye, 6 pakuwa ambusanga wāngu ali mu ulendo, asepuchile kumusi none nganiningola chakwapa.’” 7 Nganichisyse kuti ambusanga wānu akanjanjile ali nkati, ‘Nkaasausya une! Pakuwa masile kuugala nnango. Une ni achiwānangu tugonile ni ngangukombola kwimuka ni kumpa!’ 8 Isyene ngunsalila kuti, ngaajimuka ni kwapa atamuno ali ambusanga gwao pe, nambo ligongo lya mundu jo ichajile pakupunda kwachondelela, chajimuche ni kwapa chachili chose chakuchisaka. 9 “Nipele none ngunsalila yakuti, mmende ni wānyamwe chimpegwe, nsose ni wānyamwe chinniyiwone, mpoposye ni wānyamwe chachimbugulila nnango. 10 Pakuwa jwalijose jwakuŵenda akupegwa ni jwakusosa akupata ni jwakuposya, nnango ukuugulikwa kwa ligongo lyakwe. 11 Ana, atati chi mwa wānyamwe, mwanache awendaga somba, chachiapa lijoka kuleka kwapa somba? 12 Pane wāwendaga lindanda, ana chachapa likoloto? 13 Chisau wānyamwe wāngalumbana, nkumanyilia kwapa achiwāna wānu indu yambone, isyene Atati wānu wa kwinani chiwape Mbamu jwa Akunnungu awāla wākawāwenda.” 14 Lyuŵa limo Che Yesu wālijji nkukoposya lisoka lilyantendekenyen mundu anaŵechete. Pilyakopweche lisoka lyo, jwangaŵecheta jo, wākombwele kuŵecheta, ni mpingo wa wāndu wāsimosile. 15 Nambo wāne mwa wēlewo wātite, “Akgakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli, jwankulu jwa masoka.” 16 Ni wāne wālinjile kwakwāwenda wālosyé chimanyisyo chakuti ulamusi wāo utyochile kwinani. 17 Nambo Che Yesu, achimanyililaga ng'anisyo syao ni wāasalile wānyawo, “Wāndu wa umwenye wauliwose aputanaga achinsyene pe wele umwenye wo chiugwe ni wāndu wa nyumba jajili jose wāputanaga achinsyene pe wāndu wa nyumba jo chajonasiche. 18 Nipele iŵaga Shetani akulikanila nsyene, umwenye wakwe chiułame? Nguti yeleyi pakuwa wānyamwe nkumecheta kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli. 19 Wākulijiganya wānu nombe akugakoposya masoka mpela inguti kupanganya une, iŵele uli menema musalile kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli? Nipele wānyawo ni utachinnamula wānyamwe. 20 Nambo iŵaga ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Akunnungu, nipele mnyimanyilile kuti Umwenye wa Akunnungu umasile kwika kukwenu. 21 “Mundu jwali ni machili pakulindilila nyumba jakwe ni yakumenyanila yakwe, ipanje yakwe yose chigosekwe. 22 Nambo aikaga jwāpandise machili ni kumputa, jwelejo akunsumula yakumenyanila yose iyaikulupililaga yo ni kuigawanya iŵasumwile. 23 “Mundu jwalijose jwanganawā pamō ni une, akunganila ni mundu jwalijose jwanganasakulila pamō ni une, jwelejo akupwilinganya. 24 “Lisoka lyankopokaga

mundu likusungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumulila. Palikulepela likuti, 'Chimujile ku nyumba jangu kungopochela kula.' 25 Palikuujila, akujisimana nyumba jila jili jepyajile ni mwekotopasye. 26 Nipele likwaula kukugajigala masoka gane saba gakusakala kupunda wélewo, gose gakwaula kunjinjila mundu jula. Kumbesi kwakwe mundu jo akuwa jwakusakala kupunda iwaliji kundanda." 27 Che Yesu paŵaliji nkuwécheta gelego, jumo jwa achakongwe jwa mumpingo mwa wāndu mula, wānyanyisyé lilöwe achitiji, "Jwana upile jwankongwe jwambeleche ni kunjonjesy ja!" 28 Nambo Che Yesu wānechete, "Nambo wāna upile wakupunda wākulipilikanichisyä lilöwe lya Akunnungu ni kwitichisyä." 29 Nipele, mpingo wa wāndu paŵaliji nkoonjecheka, Che Yesu wātandite kusala, "Uwēlesi wu uli uwēlesi wa kusakala. Ukusaka chimanyisyä, nambo ngaupegwa chimanyisyä chachili chose ikaŵe chimanyisyä chi che Yona chila. 30 Mpela che Yona iwaliji chimanyisyä cha wāndu wa ku Ninawi ni iyoyo peyo Mwana jwa Mundu chachiwā chimanyisyä kwa uwēlesi wu. 31 Iyoyo peyo pa lyuwa lyakulamulila Mwenye jwankongwe jwa ku Sheba chakopochele pamo ni wāndu wa uwēlesi wu, nombewo chachisala kuti uwēlesi wu wanamagambo. Pakuwa wélewo wāumile kwakatalichila, wāicke kukugapikanila malowé gambone ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa apali jwankulu kupunda mwenye che Selemani. 32 Wāndu wā ku Ninawi chakopochele pa lyuwa lya malamulo lyo pamo ni wāndu wā uwēlesi wu, nombewo chachisala kuti uwēlesi wu wanamagambo. Pakuwa wāndu wā ku Ninawi wālesile sambi ligongo lya kulalichila utenga wa Akunnungu ni che Yona, nambo pelepa kwana jwankulu kwapunda che Yona. 33 "Ngapaga mundu jwakupamba lumuli ni kulusisa pane kuluunichila ni lulo nambo akuluwīka pachanya chindu chakuwīchila lumuli, kuti wākwiniñila mwelemo akombole kulola lilanguka lyakwe. 34 Lumuli lwa chiiu chenu luli liso lyenu, lyawāga lyansima, chiiu chenu chose chichiwé mu lilanguka, nambo lyawāga ngawā lyansima, nombe chiiu chenu chichiwé muchipi. 35 Nlilolechesye yambone kuti lilanguka lyalili nkati mwenu likaika kugalauka kuwa chipi. 36 Nipele, iŵaga chiiu chenu chose chaŵaga ni lilanguka, pangali chiwalo chachichiwé pa chipi, chiiu cho chiching'alime yambone mpela lumuli lwalukuti pakunlanguchisyä ni lilanguka lyakwe." 37 Che Yesu paŵamasile kusala yeleyo, Mafalisayo jumo wāaalaliche kumangwao kuti akalye nawo chakulya, nombewo wājijile ni kutama kulya. 38 Nambo Mafalisayo jo wānsimosile Che Yesu kwawona alinkutama panganawé kaje chikanaŵe chakulya. 39 Pele Ambuje wānsalile, "Wānyamwe Mafalisayo, nkosa ngao ni mbale kwa paasa, nambo nkati mwenu ngumbele chigongomalo ni ungalimate. 40 Wākulowela wānyamwe! Ana, ngawā Akunnungu wāwāpanganyisyé paasa ni wāwāpanganyisyé nkati mo? 41 Nambo mwapeje wāndu wākulaga indu yaili nkati ngao ni mbale ni indu ine yose chiiwé yambone kukwenu. 42 "Nambo ulaje uŵe kukwenu wānyamwe Mafalisayo, pakuwa nklausya liunjili lya kumi namose pachanya masamba ga kununjila ga mimela gakunonyesa chakulya ni mchicha ni masamba gane gane ni kuleka kwapanganyichisyä wāndu yaikuwājilwa ni kwanonyela Akunnungu. Mwāwājilwe kukamulisyä yaandanda

yo pangaliwālila yaaŵili yo. 43 "Nambo ulaje uŵe kukwenu, wānyamwe Mafalisayo, pakuwa ikunnonylea kutama mmbujo mu itengu ya achakulungwa mu mmajumba ga kupoolela ni kunkomasya kwa kuchimbichisyä paŵachingangene wāndu. 44 Ulaje uŵe kukwenu, pakuwa nkulandana ni malembe gangali chilosyo, wāndu akupita pachanya pakwe, pangaimanyilila." 45 Jumo jwa wāmalamulo wājanjile, "Jwakwiganya, pankusala yelei ngati nkutujalusya nowe wākwe." 46 Che Yesu wājanjile, "Ulaje uŵe kukwenu wānyamwe wākwiganya Malajisyä, pakuwa nkwtwika wāndu misigo jakutopela jangatwichilika ni mwachinsyene ngankujongola namose chala kwakamusya. 47 Ulaje uŵe kukwenu, pakuwa nkugumba malembe ga wākulondola wā Akunnungu, wāwāulajikwe ni achambuje wānu. 48 Iyoyo peyo wānyamwe nkūwālanga ni kwitichisyä masengo ga achambuje wānu pakuwa wélewo wāualeje wākulondola wā Akunnungu ni wānyamwe nkugumba malembe gao. 49 Ni kwaligongo lyo, lunda lwa Akunnungu lwatite, 'Chinampe wākulondola wā Akunnungu ni achinduna, nambo wāne mwa wānyawo chachaulaga ni wāne wāo chachalagasya.' 50 Nipele uwēlesi uu chiuchilagawa kwaligongo lya chiwa cha wākulondola wā Akunnungu wāne wose wāwāulegwe chitandile kupagwa chilambo, 51 chitandile kuulagwa ku che Habili kwichila che Sakalia, juwāulegwe pasikati ja chilisa ni Nyumba ja Akunnungu. Eloo, ngunsalila kuti, au uwēlesi uu chiuchilagawa kwa yele isambo yo. 52 "Ulaje uŵe kukwenu wānyamwe wākwiganya Malajisyä pakuwa njigele chiuqulilo cha nnango wa umanilisi ni mwachinsyene nganjinjila ni wāwājinjilaga mwelemo mwalekasisye kuti akajinjila." 53 Che Yesu wātyosile mwelemo, chitandile pelepo wākwiganya Malajisyä ni Mafalisayo wātandite kwachima kwannope ni kwausya mausyo gamajinji. 54 Wāsakaga wātanjsyä kwa malowé gao.

12 Katema kakoko wāsongangene wāndu wājinji mpaka kuliwātana, Che Yesu wātandite kwasalila kaje wākulijiganya wāo kuti, "Nlisepusye ni chilungo cha Mafalisayo, chachili cha ulamba. 2 Ngachipagwa chachiunichikwe chingachiunukukwa ni chachisisikwe chingachimanyika. 3 Lyele ligongo lyo chachili chose chimwāechechete pa chipi, wāndu chapikane pa lilanguka ni chimwasongonaga pa chisayepela, muchumba cheugalikwe, chichijenele muchilambo chose. 4 "Ngunsalila wānyamwe achambusanga wāngu kuti ngasimwajogopa wélewo wākuchiulaga chiiu nambo ngapagwa chakupunda chakuchikombola kuchipanganya. 5 Nambo chinannosye wākusachiwa kwajogopa, mwajogope Akunnungu pakuwa amalaga kuulaga akwete ulamusi wakumponya ku jehanamu. Eloo, mwajogope wélewo. (Geenna g1067) 6 "Ana ngati ikumanyika kuti ijojolo nsano ikusumichika kwa ndalamá jajinandi mnope? Nambo ngapagwa chijuni chakuliwālichika ni Akunnungu namuno chimo. 7 Atamuno umbo sya mitwe jenu Akunnungu akusimanyilila sili silingwa. Ngasinjogopa, wānyamwe ndi wākulopela kwannope kupunda ijojolo yejinji! 8 "Ngunsalila isyene, jwalijose jwakunyitichisyä une pa wāndu kuti jwele ali jwangune, iyoyo peyo Mwana jwa Mundu chachinjitchisyä jwelejo mmbujo mwa achikatutemete wā kwinani wā Akunnungu. 9 Nambo, jwalijose jwakungana une pa

wandu, nombejo chakanikwe mmbujo mwa achikatumetume wa kwinani wa Akunnungu. 10 "Mundu jwalijose jwakwaŵechetela yangalumbana Mwana jwa Mundu chalecheleswe, nambo juchannyelusye Mbamu jwa Akunnungu, ngalecheleswa ng'oo. 11 "Pachachinjigala kwa machili mmajumba ga kupopelela pane mmbujo mwa mamwenye ni wakulamula kuti nlamulikwe, nkapwelela kuti chinjanje chichi pane ichimmechete. 12 Pakuwa Mbamu jwa Akunnungu chanjiganye chakuŵecheta katema kakoko." 13 Mundu jumo mumpingo wa wandu mula, wansalile Che Yesu kuti, "Jwakwiganya, mwasalile akulu wangu tusapulane ipanje yatulechele atati wetu." 14 Che Yesu wâajanjile, "Ambusanga, ana waani wamisile une kuwa jwakulamula pasikati jenu pane jwakungawânyichisy ipanje yenu?" 15 Nipele waasalile wose kuti, "Nlisepusye ni tama ja indu yejinji pakuwa umi wa mundu nganipagwa mu winji wa indu yakwete." 16 Nipele watanjile chitagü chanti, "Kwaliji ni jwachipanje jumo juâlaji ni ngunda uwasogwele nnope. 17 Jwachipanje jo wâganisisye muntima mwakwe achitiji, 'Chindende uli pakuwa une nganiningola pakugosela magowolo gangu?' 18 Wâtate 'Chindende yelei, chingagumule ngokwe syangü ni kutawa jajikulungwa nnope. Mwelemo chingawîche magowolo gangu gose ga ngano ni ipanje yangu.' 19 Pelepo chinalisalile nansyene, 'Sambano nkwtete ipanje yejinji imwaligosele kwa yaka yejinji, mpumule, ndye ni kung'wa ni kusengwa!' 20 Nambo Akunnungu waasalile, 'Mmwejo Jwakulôwela, achi chilo chino umi wenu chuijigalikwe ni yose indigosele ana chhiŵe ya waanai?'" 21 Che Yesu wâmalichisy kuŵecheta, "Yele ni yaili kwa mundu jwakuligosela ipanje yejinji, nambo paupo ja Akunnungu ngakuŵalanjika kuti akwete chindu." 22 Nipele Che Yesu waasalile wâkulijiganya wao, "Kwâlîgongo lio ngunsalila, ngasinllagasya kwa ligong lya umi wenu kuti chindye chichi atamuno kwa ligong lya iilu yenu kuti chimmwale chichi. 23 Pakuwa umi upundile kwa yakulya ni chiilu chipundile kwa iwalo. 24 Ngalole makungulu, ngagakupanda namose kugungula, nganigakola ngokwe namose magulu nambo Akunnungu akugalisya. Ni wanyamwe ndi wâkutopela kugapunda makungulu! 25 Nipele, waani mwa wanyamwe kwakulichenjeusya nnope akukombola kulijonjchesya namose lyuwa limo mmoâwa ga umi wakwe? 26 Nipele, iŵaga ngankukombola kuchitenda chachinandi mpela chelecho, ligong chi nkuchenjeuchila ine yo? 27 Nhole uluwa umele wakwe. Ngaukupanganya masengo, atamuno ngaukuliluchila iwalo. Nambo ngunsalila kuti namose mwenye che Selemali ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluwa wo. 28 Nipele iŵaga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwitjinji lyalikumela lelo ni malâwi likupatuka ni kwasikwa pa mooto, ana ngati chantakusye kwakupunda wanyamwe wandi ni chikulupi chamwana? 29 "Nipele, ngasinljila ichinlye atamuno iching'we namose ngasimma ni lipamba. 30 Pakuwa yose yo ikuchenjeuchilwa ni wandu wângakulupilila wa ilambo ine ya pachilambo pano. Nambo mwanya Atati wênu akumanyilila kuti nkulajila yele indu. 31 Nipele nsoseje kaje Umwenye wa Akunnungu ni indu ine chijionjechekwe kukwenu. 32 "Ngasinjogopa, wanyamwe mpingo wenondi! Pakuwa Atati wênu yanonyele kumpa Umwenye wao. 33 Nsumisye inkwete nkaape wandu wâkulaga mbiya syo. Nlipanganyichisy ilolo

yangewisala ni kuligosela mbiko jangapunguka ni jangamala kwinani. Kwangaŵandichila wa wiyi atamuno konasika ni idudu. 34 Pakuwa pajili mbiko jenu, pele ntima wenu ni pachiûwe. 35 "Nliŵiche chile kwakutumichila ni kuleka imulichilo yenu ininkukolela. 36 Mbe mpela achikapolo wâkwalindilila ambuje wao kutyochela kuulombela kuti pakupoposya wâaugulile nnango kwachitema. 37 Wâna upile wêle achikapolo wâchachasimana ali meeso pachauje Ambuje wao! Isyene ngunsalila kuti ambuje wo chaaŵe chile kwatumichila, chiwâtamiche pakullila ni kwatumichila. 38 Iŵaga chauje pasikati chilo pane atamuno kuninkucha ni kwasimana ali meeso, wâna upile achikapolo wo. 39 Nambo mmanyilileje kuti iŵaga nsyene nyuumba akakamanyilile katema chi chaiche jwa wiyi, akaliji meeso, ngakajileche nyuumba jakwe jininkugumulikwa. 40 Wânyamwe nome nliŵiche chile, pakuwa Mwana jwa Mundu akwika katema kangankulolela." 41 Che Petulo wâusisye Che Yesu kuti, "Ambuje, ana chitagü chi chikutugamba uewei pe pane wandu wose?" 42 Ambuje wâajanjile, "Ana kapolo jwakwimilila chi jwali jwakulupilichika ni jwälunda, jwâwîchikwe ni ambujegwe kwajimilila achikapolo wao kuti wâgaŵânyichisy yakulya pa katema kakusachilwa? 43 Jwana upile kapolo juchasimanikwe ni ambujegwe ali nkupanganya yele katema pachauje. 44 Isyene ngunsalila kuti ambujegwe chambiche kapolojo kwimilila ipanje yakwe yose. 45 Nambo, jwakutumichila ajilaga muntima mwakwe kuti, ambuje wângu akukaŵa kuua ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe achalume pane achakongwe ni kulya ni kung'wa ni kukolela, 46 ambujegwe kapolo jula chauje pa lyuwa lyangalilolela ni katema kangakukamanyilila chiwâkatanye ipande ni kwaŵika liunjili limo ni wângakukulupilila. 47 Ni kapolo jwakumanyilila chakuchisaka ambujegwe, nambo ngakuliŵika chile kwa kupanganya yakusachilwa kupanganya ni ambujegwe, chaputikwe kwa nnope. 48 Nambo jwangakuimanyilila indu yakuksaka ambujegwe nome akupanganya indu yaikuŵajilwa kulagawsa chaputikwe kwakanandi. Pakuwa jwalijose juchapegwye yejinji chasachilwe kutyosya yejinji ni jwalijose jwapegwile kamulila yejinji chasachilwe kuusya yejinji nnope. 49 "Nyiche kukukolesya mooto pachilambo, none ngasachile nnope kuulola uli ukolele! 50 Nambo ngwtete ubatiso wa masausyo gangusachilwa nagakole, nguŵijikanya nnope mpaka masausyo ga ubatiso wo pachigamale. 51 Ana nkuganisa kuti nyiche nacho chitendewe pachilambo pano? Ngunsalila, ngwamba, nambo nyiche kukuntindanya. 52 Kutandila sambano, wandu nsano wa uwelesi umo chatindigane, wandu wâtatatu chaputane ni wandu wâwili ni wandu wâwili chaputane ni wandu wâtatatu. 53 Atati chatindane ni mwanagwao nome mwanache chatindane ni atatigwe, achikulu chatindane ni mwanagwe mwali nome mwali chatindane ni achikulugwe, jwankongwe chatindane ni akwegwao nome wêlewo chatindane ni nkwegwao." 54 Che Yesu wâjisalile sooni mipingo ja wandu kuti, "Pankugawona maunde ganinkutychela kulikutiŵilla lyuwa, papopo ni nkuti lelo chijinye ula ni jikunja. 55 Pajikupuga mbungo kutyochela kulujenda nkuti, 'Lyuwa chiliŵale lelo' ni iyoyo peyo ikutyochela. 56 Wânyamwe wa ulamba, nkukombola kulondola iichiŵe lelo kwakulola chilambo ni kwinani kwachichi nipele nkulepela kugamanyilila malumbo gakatemaka?

57 "Sooni kwachichi ngankulilamulila mwachimisyene chachili chambone chakuchipanganya? 58 Pakuŵa ikaliji yambone ntende yalli yose kwilana nawo jwammagongo nli mwitala. Iwaga ngawa yeleyo chanjausye kwa jwakulamula nomejo chanjausye kwa jwangondo nomejo champonye mu nyumba jakutawilwa. 59 Ngunsalila isyene kuti ngantyoka mwelemo mpaka pachimmalisyе kulipa mbija ja mbesi."

13 Katema kakoko waiche wāndu wāmpepe ni wāasalile Che Yesu ngani sya wāndu wā ku Galilaya wāwāulegwe ni che Pilato paŵaliji nkusikita inyama yao ya mbopesi ni miasi jao jawanganyiche ni mbopesi jao. 2 Che Yesu wājanjile kuti, "Pakuŵa Wāgalilaya wāla wāulajikwe kwanti yele, nkuganisya wālji wākulewā kwapunda Wāgalilaya wāne wose? 3 Isyene ngunsalila kuti ngawa yele, nambo iwaga nganneka sambi syenu wānyamwe nombe chinjonasiche. 4 lyoy peyo ana nkuganichisa kuti wāndu kumi na nane wāla, wāwāglilwe ni nyumba jeleu ku Siloamu kula ni kuwa wālji wākulewā kupunda wāne wose wākutama ku Yelusalemu? 5 Ngunsalila kuti ngawa, nambo wānyamwe nombe iwaga nganneka sambi syenu, wānyamwe nombe chinjonasiche." 6 Nipele, Che Yesu wātanjile chitagu chi, "Paliji ni mundu jumpepe juŵaliji ni chitela chachikuŵilanjkwa cha ntini chichapandikwe mu ngunda wa Misabibu. Mundu jo wājawile kukusosa isogosi yakwe nambo nganachisimana chindu. 7 Nipele, mundu jo wānsalile jwakuugosa ngunda wo kuti, 'Mpilikane! Une iicheje yaka itatu yi kukusosa isogosi ya chitela cha ntini chi, nambo nachisimene changasogola. Nchigwisye! Pakuŵa chikumala chajila pangali chindu?' 8 Nambo wēlewo wājanjile kuti, 'Ambuje, tuchileche kaje namyaka chingachisyunguchisyе lisimbo ni kutaga chajila. 9 Iwaga chichisogole isogosi chaka chachikwika chi, yambone, nambo iwaga ngachisogola chinchigwisye.' 10 Pa Lyuŵa lya Kupumulila limo, Che Yesu wālji nkwiganya mu nyumba ja kupopelela. 11 Ni sooni paliji ni jwankongwe jwakulwala papopo pepo juŵakamwilwe ni lisoka kwa yaka likumi ni nsano ni itatu. Ngongo wakwe wapindiche ni ngananakombolaga kulijongola uchenene ng'oo. 12 Che Yesu paŵambweni jwankongwe jo wāmbilasile ni wānsalile, "Jwankongwe, nlecheleswe, ulwele wenu ulamile!" 13 Wānsajichile makono gao ni papopo wājongweche ni kutanda kwakusya Akunnungu. 14 Nambo jwankulungwa jwa nyumba jakupopelela wātumbile ligongo Che Yesu wānnamisyе jwankongwe jo pa Lyuŵa lya Kupumulila, nipele wāusalile mpingo wa wāndu ula kuti, "Gapali moŵa nsano ni limo gakwāwajila wāndu kupanganya masengo. Kwa gele moŵa njise kukulamwa ilwele yenu nambo ngawa Lyuŵa lya Kupumulila!" 15 Pelepo Ambuje wājanjile, "Wāulamba wānyamwe! Ana wāani pasikati jenu jwanganjuijugulila ng'ombe jakwe pane mbunda jakwe mulichinga ni kujilongosya kukung'wa meesi atamuno lili Lyuŵa lya Kupumulila? 16 Sambano, jwankongwe ju, uwēlesi u che Iblahimu, juŵataŵikwe ni Shetani kwa yaka likumi ni nsano ni itatu. Ana ngaikusachilwa kunnamya jwankongwe ju namuno lili Lyuŵa lya Kupumulila?" 17 Paŵamasile kuŵecheta gelego, wāmakani wāo wose yatesile soni nambo wāndu wāne wose wāsengwile kwaligongo lya indu yose yakusimosya iŵaipangenyе. 18 Nipele Che Yesu

wāusisye kuti, "Ana Umwenye wa Akunnungu ukulandana ni chichi? Chinaulandanye ni chichi? 19 Ukulandana ni mbeju jamwana ja chitela chachikuŵilanjkwa haladali jiŵajigele mundu jumo ni kujipanda mungunda mwakwe. Jamesile ni chaliji chitela chachikulungwa ni ijuni yatawile isusi mu nyambi syakwe." 20 Che Yesu wāusisye sooni, "Ana Umwenye wa Akunnungu chinaulandanye ni chichi? 21 Ukulandana ni chilungo chiwāchijigele jwankongwe jumo ni kuwanganya pamo ni utandi wejinji, nipele utandi wose waumwiche." 22 Che Yesu wājendelechele ni ulendo wao wa ku Yelusalemu akuno achajiganyaga wāndu mmisi ni mmisinda. 23 Mundu jumo wāmbusise Che Yesu kuti, "Ana Ambuje, nganatupa wāndu wāchakulupuswe?" Che Yesu wājanjile kuti, 24 "Nlimble kwinjila kwa kuitila nnango wakunyilila pakuŵa ngunsalila kuti, wājinji chalinje kwinjila mwelemo, nambo chalepele. 25 Chikaiche katema ka nsyene nyumba pachajimuche ni kuugala nnango. Wānyamwe chinjime pasa ni kutanda kupoposya nchitiji, 'Ambuje, ntuugulile nnango.' Nambo wēlewo chachijanga kuti, 'Ngangummanyilila namose ngangukumanyilila kuntyochele.' 26 Pelepo chintande kwasalila, 'Uwe ni wēwāla utwalile ni kung'wa pampepe nomwe, nomwe mwajiganyisye mmisi jetu.' 27 Nambo wēlewo chaachiti, 'Ngangummanyilila namose kuntyochele, ntyoche mmbujo mwangu wānyamwe wose wānkupanganya yaigongomalo.' 28 Nipele kweleko chikupagwe ni kulila ni kuchilimya meeno, pachinchawona che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo ni wākulondola wā Akunnungu wose ali mu Umwenye wa Akunnungu nambo mwachinsyene nkanikwe kwinjila. 29 Wāndu chaiche kutyochela mumbali mose mwa chilambo ni kutama kulya mu Umwenye wa Akunnungu. 30 Elo, kwana wāai wāmbesi chaawē wāndanda ni wāne wāai wāndanda chaawē wāmbesi." 31 Katema kakoko Mafalisayo wāmpepe wājaulile Che Yesu ni wāasalile kuti, "Ntyoche pelepa njaule kwine, pakuŵa mwenye che Helode akusaka kumbulaga." 32 Che Yesu wājanjile, "Njaule nkalisailie lylee licheto kuti, 'Nhole, lelo ni malawi ngugakoposya masoka ni kwalamya wākulwala ni ntundo chimalichisyе masengo gangu.' 33 Nambo ikuumajila kwaula ulendo wangu lelo ni malawi ni ntundo, pakuŵa ngaikomboleka kuti jwakulondola jwa Akunnungu aulajikwe kwine ikaŵe ku Yelusalemu. 34 "Ugwe Yelusalemu! Yelusalemu! Nkwaulaga wākulondola wā Akunnungu ni kwaputa maganga wāwatumikwe kukwenu wāla. Ana kalingwa nasachile kwakumbikanya wānache wānu pamo, mpela nguku ijkuti pakwautamila wānache wākwe nambo mwanya nganinsaka. 35 Nnole! Mwanya chachinnehchela musi wenu. Nipele ngunsalila kuti ngamumona une mpaka kele katema pachinchiti, 'Akole upile wēlewo wākwiwa mu liina lya Ambuje.'"

14 Lyuŵa lya Kupumulila limo, Che Yesu wājawile kukulya chakulya mu nyumba ja jumo jwa achakulu wā Mafalisayo ni wāndu wāwālji pelepo wālji nkwalolechesya. 2 Ni mmbujo mwa Che Yesu paliji ni mundu jumo juŵaliji ni chilwele cha kuimbangana chiiu. 3 Nipele Che Yesu wāusisye wākwiganya Malajisy ga che Musa ni Mafalisayo kuti, "Ana Malajisy gakutusaka kunnamya mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila pane ngwamba?" 4 Nambo wānyawo wāmyalele. Che Yesu

wankamwile jwakulwala jo ni kunnamya ni wannesile ajaule. 5 Nipele waasalile wanyawo, "Ana jwapi jwa wanyamwe iwgaga mwanagwe pane ng'ombe jakwe jagwililaga mu chisima ngakujityosya papopo atamuno liiweje Lyuwa lya Kupumulila?" 6 Nambo wanyawo walepele kwanga. 7 Che Yesu waweni uwawilanjikwe wala yatite pakulisagulila pakutama pakuchimbichikwa, nipele waajigenye kwa chitagú chi, 8 "Iwaga chammilanje mundu kuchindimba cha ulombela, nkatama mmbujo pakuchimbichikwa, panepa apali jwawilanjikwe jwine jwakuchimbichikwa kumpunda mmwe. 9 Jwambilasile mmwe ni njenu jo chaiche ni kunsalila, 'Mwalechele awa pele peuto pao.' Pelepo chinkole soni pa wändu ni kutanda kusejela ni kutama mu itengu yangachimbichikwa. 10 Nambo wannahikaga ku chindimba, njaule nkatake peuto pangachimbichikwa kuti pachaiche jwambilasile jo ansalile, 'Ambusanga, nsejelele pambone nnope pa.' Pelepo chinchimbichikwe mmbujo mwa wose wátemi pampepe nomwe. 11 Pakuwa jwalijose jwakulikusya, chatuluswe ni jwakulitulusya, chakuswe." 12 Nipele wånsalile juwanwålasile jo, "Iwaga chimwakolochesye wändu chakulya cha muusi pane ligulo, ngasimwånilanga achambusanga wånu atamuno achapwenu atamuno achaongo ajenu atamuno wåpachiwandi penu atamuno wåkusichila ajenu ngakawa nombewo chachimbilanga ni kumbuchisa mpela chimwaakolochesye chila. 13 Nambo pankukulumisyä chakulya cha chindimba, mwånilanje wändu wåkulaga ni wåkulemala ni wångajenda ni wångalola, 14 nomwe chinkole upile, pakuwa wanyawo ngaakola chakumbuchisa mmwejo. Akunnungu champe ntulilo wenu katema pachachasyusa wåkupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu." 15 Jumo jwao jwa wåwatemí pamo ni Che Yesu wåtite, "Jwana upile jwele mundu juchaakalye mu Umwenye wa Akunnungu." 16 Nipele Che Yesu wåajanjile, "Jwapali mundu juwåkulumisyä chakulya cha chindimba chachikulungwa ni wåawilasile wändu wåjinji. 17 Pajaiche ndawi ja chakulya wånnajisyä kapolo jwao kukwånilanga wåndu wåwånilanjikwe wo, 'Njisangane, pakuwa indu yose ili chile.' 18 Nambo wose wåtandite kuwålanga ligong lya kulepela kwika. Jwandanda wånsalile kapolo jo, 'Sumile ngunda, ngusachiliwa nyaule kukuulola, ngunchondelela mulechelesye.' 19 Jwine ni wåtite, 'Sumile ng'ombe likumi sya kulima, sambano ndili mwitali ngwaula kukusilinjila, ngunchondelela mulechelesye.' 20 Ni jwine wåtite, 'Nomeble mówa gagaga, nipele ngangukombola kwika.' 21 "Jwele kapolojo wåusile ni kwasalila ambujege yeleyo. Pelepo nsyene nyuumba jo wåtumbile, ni kunsalila kapolo jwao kuti, 'Njaule chitema mmatala gamakulungwa ni matala gamanandi ga musi, nkaichenawo amuno wåkulaga ni wångajenda ni wångalola ni walemele.' 22 Kanyuma kakwe kapolo jo wåtite, 'Ambuje, chimwalajichisyä chila chemale kutendekwe mpela imwatiue kuunajichisyä nambo lisigalile liuto.' 23 Nipele ambuje wala wånsalile kapolo kuti, 'Njaule mmatala gamakulungwa ni mmatala gamanandi ga musi ni kwakanganyichisyä wändu kwinjila kuti, nyuumba jangu jigumbale. 24 Pakuwa, ngunsalila kuti ngapagwa jwalijose mwa wändu wåwålalichikwe kundanda wala juchapasye chakulya changu cha chindimba.'" 25 Pelepo, mipingo jejini ja wändu wålaji nkulongana nawo Che Yesu.

Nipele Che Yesu wagalauchilile wändu ni kwasalila, 26 "Yåwaga kwana mundu jwakwika kukwangu akusachilwa kaje kunonyela une kupunda yakuti kwanonyela atatigwe ni achikulugwe ni wånkawalo ni achiwånanagwe ni achapwakwe ni achaalumbugwe, eloo ni yakuti kulinonyela nsyene, naga ngakutenda yele ngakukombola kuwa jwakulijiganya jwangu. 27 Ni jwalijose jwangakulijigalila nsalaba wakwe nsyene ni kunguya ngakukombola kuwa jwakulijiganya jwangu. 28 "Pakuwa, ana wåani mwa wånyamwe asakaga kutawå nyuumba jeleu, jwangatama kaje ni kuwålanga ndalamå jakwe pakuti alopele iwgaga akwete ipanje yakombola kumalichisyä? 29 Pakuwa amalaga kutawå nsingi ni kulepela kumalichisyä kutawå nyuumba jeleu jo, wändu wose wåkwilola chatande kunseka 30 achitiji, 'Aju mundu ju wåtandite kutawå nambo alepele kumalichisyä.' 31 "Pane, mwenye chi jwakwaula kukumenyana ni mwenye jwine, jwangakutama kaje ni kuganisyä kuti wändu wåkwe wångondo mianda likumi chakombole kumenyana ni wändu wångondo mianda makumi gaåili wa mwenye jwakwika? 32 Ni amanyililaga kuti ngakombola, chachalajisyä wåntenga wåo kuti ajaule kkuusya yati pakwikanacho chitendewe, kele katema ko jwele mwenye jwine jo ali kwakatalichila. 33 Iyoyo peyo, ngapagwa jwalijose jwa wånyamwe juchawé jwakulijiganya jwangu iwgaga ngaileka yose yakwete yo. 34 "Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga unonye wakwe chintaje chichi kuti unonye wakwe uujiie sooni? 35 Ngajukufai kulikose kwa litaka atamuno kwakutenda chajila, wändu chajasepe. Jwakwete mapikanilo gakupikanila, apikane!"

15 Lyuwa limo, wåkukumbikanya nsongo wåjinji ni wå sambi wåjinji wåiche ku Che Yesu kukwiplikanila. 2 Mafalisayo ni wåkwiganya Malajisyä ga che Musa wåtandite kunyinyita achitiji, "Munnole mundu ju! Akwapochela wåali ni sambi, sooni akulya nawo pamo." 3 Che Yesu wåasalile chitagú chati, 4 "Ana jwapi mwa wånyamwe akolaga ngondolo mia moja, amanyililaga kuti jisoowile jimo, ngakusileka asila tisini na tisa mwitinji ni kwaaula kukujisosasa jisoowile jila mpaka patajione? 5 Ni patajione chajijigale mmakoyo, achisangalalaga. 6 Pakwika kumangwao, chachawånilanga achambusanga wåo ni wåpachiwandi pao kwasalila, 'Nsangalale pamo ni une, pakuwa ngondolo jangu jijasowile jila najipatile. 7 Ngunsalila kuti kwati iyoyo peyo ni kutichiwa sangalala kwinani kwa ligong lya mundu jumo jwali ni sambi kuleka sambi, kupunda wändu wåkupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu tisini na tisa wångakusaka kuleka sambi. 8 "Atamuno tujile, jwankongwe jumpepe jwana mbiya likumi, asoyesyaga mbiya jimo, ngaapamba lumuli ni kupyajila nyuumba achisosaga uchenene mpaka ajisimane? 9 Ajisimanaga, chachawånilanga achambusanga wåo ni wåpachiwandi pao ni kuti, 'Nsangalale pamo ni une, pakuwa mbiya jangu jijasowile jila najiweni.' 10 Ngunsalila, kwati iyoyo peyo ni yakuti pakusangalala achikatemetume wå kwinani wå Akunnungu ligong lya jumo jwalesile sambi." 11 Che Yesu wåpundile kuwécheta kwa chitagú achitiji, "Jwapali mundu jumo juwåkwete achachanda wålli. 12 Jwannung'una jula wånsalile atatigwe kuti, 'Atati mumbe chigawånyo cha ipanje chachikung'wilila une.' Nombewo

Wagaŵanyichisyé wose wāwili ipanje iŵakwete. 13 Pangakawá moŵa, jwannung'unajula wājigele yakwe ila ni kwaula kuchilambo cha kutalika ni kweleko wātumie ipanje yakwe yose kwa wamba. 14 Payamatilé yose, kwatyochele sala jajikulungwa mchilambo mo ni wātandite kuchenjeuka pakuwá nganakola chindu. 15 Wājiale kwa mundu jumo jwa mwele mchilambo kukuŵenda masengo, nombewo wānjawisyé kungunda wāo kukugagosa maguluŵe. 16 Wālajile kulya chakulya cha maguluŵe gala nambo ngapagwa mundu juwāmpele chindu. 17 Pāwaimanyillé iŵaliji wākuluwela kundanda wātite, 'Ana kwana wāmasengo wālingwa kwa atati wāngu wākuluyanga ni kusigasya, none ligongo chi nguwa sala? 18 Chimujile kwa atati wāngu ni kwasalila, Atati une nalewéle Akunnungu ni nanneŵele nomwe wākwe. 19 Nganguŵajilwa sooni kuŵilanjkwa mwanagwenu. Mundende mpela jumo jwa wāmasengo wēnu.' 20 Wātandite ulendo kuuja kwa atati wāo. 'Pāwaliji kwakutalichila kanandi, atatigwe wāmbweni ni kunkolela chanasa ni wāmmutuchile ni kwakomasya kwa unonyelo. 21 Mwanagwao jula wānsalile, 'Atati, une nalewéle Akunnungu ni nanneŵele nomwe wākwe. Nganguŵajilwa sooni kuŵilanjkwa mwanagwenu.' 22 Nambo atatigwe wāasalile achikapolo wāo kuti, 'Njanguye! Nkajigale chiwalo chambone mumwasye! Mumwasye pete ni italawanda! 23 Nkajigile ng'ombe jamwana jakunakana jila njisikite, tulye ni kusangalala pamo! 24 Pakuwá mwanangu ju kwangu une wāliji mpela jwamwe, nambo ali jwanjumi, wāliji asowíle nambo sambano awoneche.' Ni wātandite kusangalala pamo. 25 "Kele katemako mwanagwao jwankulungwa jula wāliji ku ngunda. Paŵaujaga ni kuwāndichila kumangwao, wākupikene kwimba ni kutyala. 26 Wāmobilasile jwakutumichila jumo ni wāmbusisyé kuti, 'Ana kwana chichi?' 27 Ni kapolo jula wānjanjile, 'Apwenu ausile pamusi ni atati wēnu asikite ng'ombe jamwana jakunakana ligongo lya wēlewo pakuwá ampochele ali jwanjumi.' 28 "Nambo nchanda jwankulungwa jo wātumbile ni wākanile kwiniňla nkati. Nipele atatigwe wākopewe ni kunchondeleta kuti ajiňjile. 29 Nambo wēlewo wānjanjile atatigwe kuti, 'Nhole! Yaka yejinji i nantumichile mpela kapolo ni nganingane kunjitchisyá makanyo genu. Mumbelé chichi? Nganimumba atamuno kambusi kuti sangalale pamo ni achambusanga wāngu! 30 Nambo paŵaiche aju mwanagwenu jwajonasile chipanje chenu kwa kulaŵalawá, munsikitile jwelejo ng'ombe jamwana jakunakana jila.' 31 Atatigwe wānjanjile kuti, 'Mwanangu, mmwe ndi pamo none moŵa gose ni yose ingwete ili yenu. 32 Kwa yele yatuwājile kutenda chindimba ni kusangalala, ligongo mpwenuju, kwanguune wāliji mpela jwamwe nambo sambano ali jwanjumi ni wāliji asowíle nambo sambano awoneche."

16 Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo kuti, "Jwopalí jwachipanje juwākwete jwakwimilila ipanje yakwe. Jwachipanje wāsalilwe kuti jwakwimililajo akonanga ipanje yenu. 2 Nipele jwachipanje jo wāmobilasile ni kunsalila kuti, 'Ana achi ni chichi chinguchipikana chachikungamba mmmwejo? Mmalanje imwatite pakwimilila ipanje yangu yose, ligongo ngamma jwakwimilila ipanje yangu sooni' 3 Jwakwimilila jula wāganisisye mu ntima mwakwe achitiji, 'Ambuje wāngu akuuminga masengo ga kwimilila ipanje yao, sambano chindende chichi? Ngangombola kulima ni kuŵa wākuŵendawēnda

ikundesa soni. 4 Elo, nachimanyi chakutenda, kuti patachiminga masengo ga kwimilila ipanje wāndu akombole kumbochela mmajumba gao.' 5 "Nipele, wāaŵilasile wāali ni magambo wose wā ambujejwe jumo jumo, wāmbusisyé jwaandanda, 'Mwakongwele ilingwa kwa ambuje wāngu?' 6 Nombe wānjanjile 'Mapipa mia moja ga mauta ga seituni' Ni wānsalile, 'Ntole chikalata cha ligambo lyenu, ntame kwachitema ni kulemba mapipa ansini.' 7 Nipele, wāmmusisyé jwamagambo jwine kuti, 'Nomweji mwakongwele ilingwa?' Wātite, 'Magunia mia tatu ga ngano.' Ni wānsalile, 'Ntole chikalata cha ligambo lyenu ni kulemba kwachitema magunia mia mbili ni alobaini.' 8 "Nambo mmbujejwe jula wānnapile jwakwimilila ipanje yakwe jwanganukulupilichika jula ligongo wātesile mwakalamuka. Pakuwá wāndu wā pachilambo chi akalamwiche kwannope kwakupanganya indu yao ni achinjao kupunda wāndu wāali mu Umwenye wa Akunnungu." (aiōn g165) 9 Nombe Che Yesu wāpundile kuwēcheta, "None ngunsalila kuti ntende uganja ni wāne kwa ipanje ya pachilambo kuti, ipanje pachiilepele kunkamusya mpochelwe mu utame wa moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 10 Jwakukulupilichika mu yamwana nnope jwelejo akukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo. Ni jwanganukulupilichika mu yamwana ngaakukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo. 11 Nipele iŵaga wānyamwe ngankukulupilichika mu ipanje ya pachilambo wāani wāchachimpá ipanje yaili isyene? 12 Iŵaga wānyamwe ngankukulupilichika mu indu ya mundu jwine ana wāani wāchampe yaili yenu mwachinskyene? 13 "Ngapagwa kapolo jwakukombola kwatumichila achambuje wāwili, pakuwá chanchime jumo ni kunnonyela jwine pane chanchimbichisyé jumo ni kunnyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunnungu akuno nchitumichilaga mbiya kwanakamo." 14 Mafalisayo wākunonyelwa mbiya paŵagapilikene gelego wānyelwisye Che Yesu. 15 Pelepo Che Yesu wāasalile, "Mwanya nkuliŵalanjila nli wāmbone pa meeso pa wāndu, nambo Akunnungu akujimayilila mitima jenu. Pakuwá chindu chachikuoneka chili chambone kwannope pa meeso pa wāndu paujo pa Akunnungu chikuoneka chili chindu cha uchimwa. 16 "Malajisyó ga che Musa ni malembelo ga wākulondola wā Akunnungu galiji ganinkulalichikwa mpaka paŵaiche che Yohana Wākubatisya. Chitandile kele katema Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu jikulalichikwa ni jwalijose akwinjila mwelémo kwa machili. 17 Nambo kwinani ni chilambo ikukomboleka kumala, kupunda kalembo kamo ka Malajisyó ga che Musa kutyosyekwa. 18 "Mundi jwalijose jwakulekanga ni wānkawo ni kulombela jwine akutenda chikululu ni jwakunnobela juwālekangene ni wānkawo, akutenda chikululu." 19 "Jwopalí mundu jwachipanje juwāwalaga iwalo ya ndalama jekulungwa ni kupoka moŵa gose. 20 Paliji ni jwakulaga liina lyakwe che Lasalo juwāgumbele māwanga pachiilu chose nombe wāndu wāne wāgonekaga wēlewo pannango wa nyumba ja jwachipanje. 21 Che Lasalo wālajile apegwe mbakatika sisaygwaga pakulila pa jwachipanje jo ni kupunda yeleyo mbwa syaikaga kukulapita māwanga gakwego. 22 "Lyuŵa limo jwakulaga jo wāwile ni achikatumetume wā kwinani wānjigele ni kummika chiwandi ni che Iblahimu. Nombe

jwachipanje jula wawile ni kusikwa. **23** Jwachipanje jo wālasile nnope kwito kwa wāndu wāwile ni wālolate kwinani ni kwaona che Iblahimu ali atemi pachiwāndi ni che Lasalo. (**Hadēs g86**) **24** Wānyanyisye achitiji, 'Atati che Iblahimu, mungolele chanasa, mwalañisyé che Lasalo kuti anyoye kumbesi kwa chala chakwe mmeesi ni asisimisyé lulimi lwangu, pakuwā ndili nkusauka nnope mu mootho wu.' **25** 'Nambo che Iblahimu wājanjile, 'Mwanangu, nkumbuchile kuti mmwe pamwaliji ni umi pachilambo mwamasile kupochela yambone yose iyammajile nombe che Lasalo wālasile. Nambo sambano akuno che Lasalo ali nkutuswa ntima ni mmwe ndi nkusauka. **26** Kupunda yeleyi, pasikati jetu ni wānyamwe kwana lisimbo lyekulungwa pakuti wākusaka kutyoka akuno kwika kweleko anakombole ni anajomboche mundu jwakweleko kwika akuno.' **27** Pele jwachipanje jula wātite, 'Ngunchondelela, atati che Iblahimu kuti munnañisyé che Lasalo jo ajaule kwa achalongo wāngu, **28** ligongo ngwete achapwanga nsano, ajaule akaajamuche kuti nombewo anaiche peuto pamasausyo pano. **29** 'Nambo che Iblahimu wānsalile, 'Achapwenu akwete malembelo ga che Musa ni wākulondola wā Akunnungu mwaleche wāpilikanile wēlewo.' **30** Nambo jwachipanje jo wātite sooni, 'Atati che Iblahimu ngaŵa yeleyo nambo iŵaga mundu jumo chasyuche ni kwajaulila, chaleche sambi syao.' **31** Nombe che Iblahimu wātite, 'Iŵaga ngakugapilikanichisa ni kugakulupilila malembelo ga che Musa ni wākulondola wā Akunnungu atamuno asyuche jwaliñose ni kwajaulila ngakombola kwanyenga."

17 Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo kuti, "Ngaikboleka kuti ikatyochela yakunlewesa ni kukola sambi nambo ulaje uŵe kwa jwakwikanawo yakulewesa. **2** Ikaliji mbaya jwakwalewasya jo atawikwe lisyago pa lukosi ni kwaponya mu bahali kupunda kunsîwilia jumo jwa achanandi wā. **3** Nlilolechesye mwachinsyne! 'Mpwenu aleŵaga, munjamuche, iŵaga chaleche sambi, munnechelesye. **4** Atamuno anneŵelaga mala saba pa lyuŵa limo ni kuuja kukwenu mala saba achitiji, 'Lesile sambi,' nkusachilwa kunnechelesye.' **5** Achinduna wāasalile Ambuje Che Yesu kuti, "Ntujonjechesye chikulipi." **6** Ambuje wājanjile, "Nkaakwete chikulipi atamuno chamwana chati mpela lusongolo lwamwana nnope mpela lwa haladali, nkakombwele kuchisalila chitela cha nkuju chi kuti, 'Ntupuche nkalipandichisyé mu bahali,' nombecho chikajitichisyé. **7** 'Nambo jwapi mwa wānyamwe jwakwete kapolo jwakulima pane jwakuchinga ngondolo pakuuja kutyochela kungunda, akunsalila katema kakoko peko 'Njise kwachitema, kundye chakulya?' **8** Ngaŵa chansalile kuti, 'Mungulumichisyé chakulya, mmeje chile kwa kundumichila mpaka pachimalisyé kulya ni kung'wa nomweji ni pachinlye ni kung'wa.' **9** Ana ngati ambuje chantogole kapolo jo pakuwā amasile kupanganya iŵalamulikwe yo? **10** Iyoyo peyo ni wānyamwe pachimmale kupanganya yose iŵanlamulile yo, nsaleje kuti, 'Uwe tuli achikapolo, tupanganyisyé masengo agala pe gatuŵajilwe nago.' **11** Che Yesu paŵajaulaga ku Yelusalemē wājesile mumpika wa ku Samalia ni ku Galilaya. **12** Paŵajinjilaga mu nsinda umo, wāndu likumi wā matana wāchile Che Yesu ni kwima kwakutalichila. **13** Wānyanyisyé achitiji, "Che Yesu Ambuje, ntukolele chanasa!" **14** Che Yesu paŵaweni

wāasalile, "Njaulangane nkilosye kwa wāmbopesi." Nombe wānyawo paŵajaulaga kweleko, wāswejele. **15** Jumo jwa wānyawo paŵaliweni kuti amasile kulamwa, wāusile aninkwakusya Akunnungu achinyanyisyaga. **16** Wāgwile manguku pa sajo si Che Yesu achatogolelagá. Mundu jo wālijí Msamalia. **17** Nambo Che Yesu wāusisye, "Ana ngati wālijí wāndu likumi wāwaswejeswe? Ali kwapi tisa wāla? **18** Ana ngapagwa wāndu wāne wāusile kukwatogolela Akunnungu ikaŵe jwakwikape?" **19** Nombe Che Yesu wānsalile mundu jo kuti, "Njimuche, njaule chikulipi chenu chinnamisyé." **20** Katema kampepe Mafalisayo wāusisye Che Yesu kuti, "Ana Umwenye wa Akunnungu ukwika chakachi?" Nombewo wājanjile, "Umwenye wa Akunnungu ngaukwika kwakulolecheka. **21** Atamuno menema ngapagwa juchakombole kusala, 'Nnole uli akuno,' pane 'Uli apala.' Pakuwā Umwenye wa Akunnungu uli pasikati jenu." **22** Sooni, wāasalile wākulijiganya wāo kuti, "Gakwika moŵa pachinnajile kulola lyuŵa limo mwa moŵa ga Mwana jwa Mundu, nambo nganlionia. **23** Ni wāndu chachinsalila kuti, 'Nnole, ali akol!' Pane, 'Nnole, ali akuno!' Nambo wānyamwe nkaytyoka atamuno kwakuya. **24** Pakuwā chiiŵe mpela njasi pajikumesya ni kuloleka kwiunde kose, iyoyo peyo ni ichichiŵa pa lyuŵa lya kwika kwakwe Mwana jwa Mundu. **25** Nambo gakanawē gelego, akusachilwa asauche nnope ni kukanikwa ni wāndu wāuwelesi u. **26** Mpela iyaliji pa moŵa ga che Nuhu ni iyoyopeyo ni ichichiŵa pa moŵa ga kwika Mwana jwa Mundu. **27** Wāndu wālyaga ni kung'wa, wālombelaga ni kulombwa mpaka lyuŵa liwājinjilaga che Nuhu mu ngalaŵa jekulungwa lila. Nipele jaiche ula jekulungwa nnope ni kwajonanga wose. **28** Iyoyopeyo ni ichiŵe mpela iyaliji pakutyochela pa moŵa ga che Lutu. Wāndu wālyaga ni kung'wa, wāsumisyaga ni kusuma, wāpandaga mbeju ni kutaŵa majuumba. **29** Nambo lyuŵa liwākopweche che Lutu Msodoma lila, mootho ni chibiliti yatulwiche kutyochela kwinani ni ula ni kwaulaga wose. **30** Ilaila peila ni ichichiŵa pa lyuŵa lya kwika Mwana jwa Mundu." **31** Wāpundile kuwēcheta, "Lyele lyuŵa lyo, jwaliñose juchawē paasa nyuumba kasajinjila kukujigala chipanje chakwe chachili mu nyuumba. Iyoyopeyo juchawē ku ngunda kasauja kukutola yailesile panyuma. **32** Nkumbuchile iyasimene wāankwawo che Lutu. **33** Mundu jwaliñose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe, chaujase. Ni mundu jwaliñose juchaujase umi wakwe, chaugose. **34** Ngunsalila kuti, chilo cho wāndu wāŵili chagone pachindanda chimo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa. **35** Achakongwe wāŵili chachiŵa aninkusyaga pampepe, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa. **36** Wāndu wāŵili chachiŵa mu ngunda umo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa." **37** Wākulijiganya wāusisye kuti, "Ana kwapi Ambuje?" Nombe Che Yesu wājanjile, "Kwauli ntembo kweleko ni kuchakasongangane achikapungu."

18 Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo chitagu chati, wāndu akusachilwa apopeleje katema kose pangapela. **2** Wātite kuti, "Pamusi umo, jwapali jwakulamula jumo, jwanganjogopa Akunnungu natamuno kwachimbichisyá wāndu. **3** Nipele, jwapali jwankongwe jwakuŵiliwa jumo pa musi wo juŵajaulilaga kawīli kawīli jwakulamulajo achitiji, 'Munjenjele kuti ngole chigolochelo

chang'u kutyochela kwa jwammagongo jwangu.' 4 Kwa mōwa gamajinji jwakulamula jo nganasaka kwachenjela nambo kambesi kakwe ḫatite mu ntima mwakwe, 'Atamuno ngangwajogopa Akunnungu namuno kwachimbichisyā ḫandu, 5 nambo kwaligongo lya jwakulilila ju akusakalisa une, chinaachenjele kuti akole chigolochelo chakwe nambo iwgaga ngambanganya yeleyo chambesye une pakwika kawili kawili!' 6 Nipele, Ambuje ḫajendelechele, 'Mpilikane yatite pakuwēcheta jwakulamula jwangalumbana jo. 7 Uli, Akunnungu ngaŵaachenjela wele ḫandu uŵasagwile, ḫakwalilila muusi ni chilo ḫala? Ana pane chakawē kwapiłikani?' 8 Ngunsalila kuti chachachenjela wanyawo chitema pe. Nambo uli pachaiche Mwana jwa Mundu chiŵasimane ḫandu ḫakunkulupilila pachilambo pano?' 9 Nombe Che Yesu ḫatanjile sooni chitagu kwa ḫakuliganisa kuti akupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu ni kwanyelusya ḫane. 10 'ጀandu ḫawili ḫajawile pa Nyuumba ja Akunnungu kukupopela, jumo ḫaliji Mfalisayo ni jwine ḫaliji jwakukumbikanya nsongo. 11 'Jwele Mfalisayo jo ḫajimi ni kupopela chikatikati achitiji, 'Akunnungu, nguntogolela pakuwa uneji nganima chisau ḫandu ḫane, ḫachiswamba ni ḫachigongomalo ni ḫachikululu. Natamuno chisau jwakukumbikanya nsongo ju. 12 Ngutawā kawili kwa chijuma ni ngutiosya liunjili lya kakumi lya indu yose ingupata.' 13 'Nambo jwakukumbikanya nsongo jula, ḫajimi kwakutalichila, nombejo nganalinga kulola kwinani nambo ḫaliputile pa ntima pao kwa kulilasika achitiji, 'Akunnungu, mungolele chanasa une jundi ni sambi!' 14 Che Yesu ḫatite, 'Ngunsalila mwanya, jwakukumbikanya nsongo jo ḫausile kumangwao ali akundikwe ni Akunnungu kumpunda Mfalisayo jo. Pakuwa jwalijose jwakulikwesya chatulusya ni jwakulitulusya chakweswe.' 15 ḫandu ḫampepe ḫannyichisyé Che Yesu ḫanache achanandi kuti ḫasajichile makono ni kwapa upile. Nambo ḫakulijiganya ḫao paŵaiweni ḫakalipile. 16 Nambo Che Yesu ḫaaŵilasile ḫanache achanandi achitiji, 'Mwaleche ḫanache achanandi aichanje kukwangu, nkaleksaya pakuwa Umwenye wa Akunnungu uli wa ḫandu mpela awa. 17 Ngunsalila isyene kuti jwalijose jwangakuopchela Umwenye wa Akunnungu mpela mwanache jwannandi, ngajinjila mu Umwenye ng'oo.' 18 Chilongla jumo jwa ḫayahudi ḫammusisyé Che Yesu achitiji, 'Jwakwiganya jwambone ana ndende chichi pakuti ngole umi wa mōwa gose pangali mbesi?' (aiōnios g166) 19 Che Yesu ḫansalile, 'Ligongo chi nkuumilanga une jwambone? Ngapagwa jwali jwambone akawē Akunnungu pe. 20 Nkugamanyilila makanyo ga Akunnungu, 'Kasintenda chikululu atamuno kasimmulaga ni kasinjīwa atamuno kasinsala ya unami ni mwachimbichisyé atati ḫenu ni achikulu ḫenu.' 21 Ḫelewo ḫatite, 'Yeleyo yose naikamulichisyé chitandilile mu uchanda wangu.' 22 Che Yesu paŵapilikene gelego ḫansalile kuti, 'Chindu chimo chisowile kukwenu, nkasumisyé yose inkwete ni mbiya syo nkaasapulile ḫakulaga, nomwe ni pachinchikola ipanje kwinani, nipele njise munguye.' 23 Nambo mundu jo paŵapilikene yeleyo, ḫasupwiche mnope pakuwa ḫaliji ni ipanje yejinji. 24 Che Yesu paŵammweni mundu jo aninkusongoneka ni ḫatite 'Yaikuti pakulepelecheka kwa ḫandu ḫaali ni ipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu! 25 Elo, ili yangalemwa kwa chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia kwinjila pachipowō

cha sindano kupunda jwaali ni chipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu.' 26 ḫandu ḫaŵapilikene yeleyo ḫausisyé, 'Ana ḫaani uchakombole kulupuswa?' 27 Che Yesu ḫajanjile achitiji, 'Indu yangaikukombole kwa ḫandu, kwa Akunnungu ikukomboleka.' 28 Che Petulo ḫansalile Che Yesu, 'Nnole, uwe tulesile indu yetu yose ni kunkuya alakwe!' 29 Nipele, Che Yesu ḫasalile, 'Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwajilesile nyuumba pane ḫankwawo pane achapwakwe pane achaŵelesi pane achiŵanagwe ligongo lya Umwenye wa Akunnungu, 30 chapochele yejinji nnope aka katema ni katema kakawika chachipochela umi wa mōwa gose pangali mbesi.' (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Che Yesu ḫaajigele pajika ḫakulijiganya ḫao kumi na mbili, ḫasalile, 'Mpilikane! Tukukwesya kwaula ku Yelusalemu ni kweleko indu yose iyalembekwe ni ḫakulondola ḫa Akunnungu yankati Mwana jwa Mundu chiiŵe isyene. 32 Pakuwa chachajausya kwa ḫandu ḫangosyo sine nombe wanyawo chachanyelusya ni kватukana ni kunsunila mata. 33 Champute ibokola ni kummulaga nambo pa luyuwa lyaatatu kutyochela pa chiwa chao chasyuche.' 34 ḫakulijiganya ḫala nganagamanyilila malumbo ga malowē gaŵecheteje Che Yesu go pakuwa galiji gamasisikwe kukwao nombewo nganaimanyilila kuti Che Yesu akuŵecheta nkati chichi. 35 Katema Che Yesu paŵawandichile ku Yeliko, jwapali mundu jumo jwangalola juŵatemi mungulugulu litala achiŵendaga. 36 Paŵapilikene ḫandu ḫajinjite ḫausisyé 'Ana kwana chichi?' 37 ḫansalile, 'Che Yesu ḫa ku Nasaleti akupita.' 38 Nombewo wanyanyisyé achitiji, 'Che Yesu, Uwelesi u che Daudi, choonde mungolele chanasa!' 39 ḫandu ḫaŵalongolele ḫala ḫankalipile kuti amyalale, nambo ḫelewo ḫapundangenyé kunyanyisyé achitiji, 'Uwelesi u che Daudi, choonde mungolele chanasa!' 40 Che Yesu ḫajimi ni ḫalamwile kuti ḫapeleche paujo pao. Jwangalola jula paŵawandichile Che Yesu ḫammusisyé, 41 'Ana nkusaka nampanganyichisyé ichichi?' ḫajanjile, 'Ambuje, ngusaka ngombole kulola sooni.' 42 Che Yesu ḫansalile, 'Nnole! Chikulupi chenu chinnamisyé.' 43 Papopo pepo ḫakombwele kulola sooni ni ḫakuiye Che Yesu achakusyaga Akunnungu. ḫandu wose paŵaiweni yeleyo ḫalapile Akunnungu.

19 Che Yesu ḫajinjile ku Yeliko ni ḫaliji nkupita. 2 Jwapali mundu jumo liina lyakwe che Sakayo, juŵalijj jwankulu jwa ḫakukumbikanya nsongo, nombe jwali jwachipanje. 3 ḫasachile kwawona Che Yesu kuti ḫaliji ḫaani nambo ḫalepele ligongo lya winji wa ḫandu ni pakuwa ḫaliji jwanjipi. 4 Nipele, ḫautuchile mmbujo ni ḫakwesile chitela chachikulungwa cha nkuju kuti akombole kwawona pakuwa ḫaliji nkupita lyele litala lyo. 5 Che Yesu paŵaiche peuto po ḫalolite mwinani ni ḫansalile, 'Che Sakayo, ntuluche chitema pakuwa lelo jino ikumajila kulonjela mu nyuumba jenu.' 6 Che Sakayo ḫajangwiye kutuluka ni ḫapochele kwa kusengwa. 7 ḫandu wose paŵaiweni yele, ḫatandite kunyinyita achitiji, 'Ajinjile kulonjela kwa mundu jwa sambi.' 8 Nambo che Sakayo ḫajimi paujo ni ḫasalile Che Yesu, 'Ambuje mumbilikanichisyé! Une ching'awanye ipanje yangu pambindikati ni chinape ḫandu ḫakulaga ni iwgaga najige chindu cha mundu jwalijose kwa chigongomalo, chinauchihiye kacheche.' 9 Che Yesu ḫansalile kuti, 'Lelo jino ukulupusyo uiche mu nyuumba ji pakuwa nombejo

ali jwauwelesi u che Iblahimu. 10 Pakuwa Mwana jwa Mundu aiche kukwasosa ni kukwakulupusya wasochele.” 11 Wāndu wālīji nkwapilikanila Che Yesu. Ni paŵalīji nkūwandichila ku Yelusalemu wāndu wāganisyaga kuti Umwenye wa Akunnungu uwāndichile kuoneka. Kwa ligongo lyo wātanjile sooni chitagu. 12 Wātite, “Jwapali mundu jwa lukoso iwa umwenye juwājawile kuchilambo cha kutalika kuti akapegwe umwenye ni jwankulu jwa mamwenye ni kuuia. 13 Akanaŵe kwaula, wāawilasile achikapolo wāo likumi ni wāpele kila mundu mbiya liunjili limo ni mbiya jimo malinga ni mbote ja miesi jitatu ni kwasallia, ‘Nsumise malonda mpaka pachiue.’ 14 Nambo achinsyene musi, wānchimile ni wālājisye wāntenga ajaule akajile ‘Ngatukunsaka mundu ju atulongsye uwe.’ 15 ‘Nambo, mundu jo wāusile sooni kumusi ali amasile kupochela umwenye ni wālamwile kuti akaawālānjile achikapolo wāvapele mbiya wāla kuti achimanyilile chachipundile chajinjisy e kila mundu. 16 Kapolo jwaandanda jwaiche paujo pao ni wātite, ‘Ambuje, mbiya jenu jimwambele jijonjesyeché mbiya likumi.’ 17 Nombewo wānsalile, ‘Ntesile yambone, mmwejo ndi kapolo jwambone. Pakuwa mwālīji jwakukulupilichika pa indu yenandi, nkoleje ulamusi pachanya pa misi likumi!’ 18 Kapolo jwaawīli jwaiche nikuti, ‘Ambuje, mbiya jenu jimwambele jijonjesyeché mbiya sine nsano.’ 19 Nombewo wānsalile jwelejo kuti, ‘Nomwe wākwe nkoleje ulamusi pachanya misi nsano.’ 20 ‘Nipele, kapolo jwine jwaiche achitiji, ‘Ambuje, aji ni mbiya jenu jimwambele jila, nagosile uchenene mu chiguo cha mwana chammakono. 21 Ligongo nanjogopaga, pakuwa mmwe ndi mundu jwakunonopa ntima. Mundu junkuigala yangāwa yenu ni kugoola yanganimpande.’ 22 Nombewo wānsalile, ‘Ngunnamula kwaligongo lya intite pakuwēcheta mmwe kapolo jwāngalumbana! Ngati mwaamanyilile kuti une ndili mundu jwakunonopa ntima, jungwigala yangāwa yangu ni jungugowola yanganimbande. 23 Ligongo chi nganinjausya mbiya jangu kwa wākutiyosya yakoonjecheka, kuti une pachiue nyaule ngajigale ni yakupunda yake?’ 24 ‘Pelepo wāasalile uŵajimi pepala wāla, ‘Munsumule mbiya jo, nkaape jwakwete mbiya likumi jula.’ 25 Wānyawo wānsalile, ‘Ambuje, nambo jwelejo akwete chile mbiya likumi!’ 26 Nombewo wājanjile kuti, ‘Ngunsalila, kwa jwälījose jwakwete chindu chachipegwa ni kujonjechekwa. Nambo kwa jwanganakola chindu atamuno chawana chakwete cho chichijigalikwe. 27 Nambo, yankati aŵāwa wāmmagongo wāngu uŵakanile kuti ninaalongsye, mwaichisy e apano ni kwasikitā paujo pangū.’” 28 Che Yesu paŵāwēchete gelego, wājendelechele ni ulendo paujo pao wa ku Yelusalemu. 29 Paŵāwandichile ku Besefage ni ku Besania, chiwāndi ni chikwesya chachigumbele itela ya Miseituni, wālājisye wāwīli mwa wākulijiganya wāo. 30 Wāsalile kuti, “Njaule pa nsinda wauli mmbujo mwenu. Pachinkajinjile mu nsinda mo, chinkansimane mwanambunda jwataŵikwe jwanganakwelekwe ni mundu. Nkangopole ni kunnyikanawo apano. 31 Sooni iŵaga chakammusye mundu kuti, ligongo chi nkungopola? Nkjile, ‘Ambuje akunsaka.’” 32 Nipele, uŵalājisye wāla wājawile ni wāsimene mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu. 33 Paŵalīji nkungopola mwanambunda jula, achinsyene ni wāusise, “Ana ligongo chi nkungopola mwanambunda ju?” 34 Wājanjile, “Ambuje akunsaka.” 35 Wānjigele mwanambunda jula ni

kwapelechela Che Yesu. Wātandiche iwalo yao pachanya pa mwanambunda jo ni wānkwesiye Che Yesu pachanya pakwe. 36 Paŵajendelechelelagā ni ulendo wāndu wātandiche iwalo yao mwitala. 37 Paŵāwandichile ku Yelusalemu, palitala lyalikuluchila kuchikwesya chachigumbele itela ya Miseituni, mpingo wose wa wāndu ni wākulijiganya wāo wātandite kuchina ni kwatogolela Akunnungu achinyanyisyaga ligongo lya yakusimonjeka yose iŵaiwēni 38 wātite “Akole upile Mwenye jwakwika mu liina lya Ambuje. Chitendewelete kwinani ni ukulu kwa Akumanani.” 39 Mafalisayo wāmpepe wāwālīji mu mpingo wa wāndu mula wānsalile Che Yesu kuti, “Jwākwiganya, mwakalipile wākulijiganya wānu!” 40 Che Yesu wājanjile kuti, “Ngunsalila wānyamwe, naga chamyalale wānyāwa, maganga chigatande konyokonya.” 41 Paŵāwandichile ni kuulola musi wa ku Yelusalemu, Che Yesu wālisile ligongo lya musi wo 42 achitiji, “Ikali ji mbaya nkaimanyilile lelo jino, indu yaikwikanawo chitendewelete! Nambo sambano isisiche pa meeso genu. 43 Pakuwa moŵa chigannyichile mmwe ni wāmmagongo wānu chansyunguchisy e likumba ni chachinsyungula ni kummijikanya kosekose. 44 Chankasanye mmwe ni wāali nkati likumba lya musi wose ngapagwa liganga lichilisigale palijakwe, ligongo nganinkamanyilila katema paŵānnychile Akunnungu kukunkulupusya.” 45 Nipele, Che Yesu wājanjile pa Nyumba ja Akunnungu ni wātandite kwaŵinjila paasa wāwāsumisyaga malonda, 46 achitiji, “Ilembekwe yati, ‘Nyumba jangu chijīwē nyumba ja kupopela’, nambo wānyamwe njitesile peuto pakulisila wāwiylī.” 47 Che Yesu wālīji nkwiganya pa Nyumba ja Akunnungu lyuŵa ni lyuŵa. Nambo achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyō ga che Musa ni ilongola ya wāndu wāsosile litala lya kwaufaga, 48 nambo nganamanyilila ichajile pakupanganya, pakuwa wāndu wose wālīji nkwapilikanichisa uchenene.

20 Lyuŵa limo Che Yesu paŵalīji nkwiganya wāndu pa Nyumba ja Akunnungu ni kulalichila Ngani Jambone, wāche achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyō ga che Musa ni achachekulu 2 wāmmusise, “Ntusalile! Ana kwa ulamusi chi nkupanganya yeleyi? Sooni wāani wāmpele mmwe ulamusi u?” 3 Che Yesu wājanjile, “Nomwe wākwe chinamusye liusyo, musalile, 4 ana ulamusi u che Yohana wa kubatisya watyochele kwa Akunnungu pane kwa wāndu?” 5 Nambo wānyawo wāwēchetyene achitiji yeleyi, “Twajilaga watyochele kwa Akunnungu, chatuusye, ‘Ligongo chi nganimkulupilila jwelejo?’” 6 Ni twajilaga watyochele kwa wāndu, wāndu wose wā chatuulaje ni maganga, pakuwa wāndu wose akukulupilila kuti che Yohana wālīji jwakulondola jwa Akunnungu.” 7 Nipele wājanjile, “Ngatukumanyilila kwāutyōchele ulamusi wo.” 8 Che Yesu wāasalile wānyawo, “None jwakwe ngangunsalila ngutenda yeleyi kwa ulamusi chi.” 9 Che Yesu wāpandise kwatanjila wāndu chitagu chati, “Mundu jumo wālimile ngunda wa misabibu ni wākodisise wākulima, nipele wājawile ku chilambo chine ni wālonjele kweleko moŵa gamajinji. 10 Katema kamagungulo, mundu jo wāntumile kapolo jwao ku ngunda wa misabibu kwa wākulima wāla, kukujigala liunjili lyakwe lya magungulo. Nambo wākulima wāla wāmpatile kapolo jo ni kummusya makono pe. 11 Nsyene ngunda jula wāntumile kapolo jwine, nambo jwelejo

nombe ni wampatile ni kuntendela ya chipongo ni kummusya makono pe. 12 Wwantumile sooni jwaatatu, jwelejo nombe wammulesye ni kwajasila paasa ngunda. 13 Nipele nsyene ngunda wa misabibu jula waganisye achitiji, ‘Chindende ichichi? Chinampeleche mwanangu jwajika jwakunonyelwa pane chakanchimbichisy e jwelejo.’ 14 Nambo wakulima wala paŵammweni, wâwechetesyene jwine ni jwine, achitiji, ‘Aju ni juchapochele iŵagosele, twende tummulaje kuti indu iŵagosele tujigale uwe.’ 15 Nipele, wankopwesye paasa ngunda wa misabibu ula ni kummulaga.” Nipele Che Yesu wausisy, “Ana nsyene ngunda wo, chachatenda ichichi wakulima wo?” 16 “Chaiche ni kwaalaga wakulima wo ni kwapa wakulima wane ngunda wa misabibu wo.” Wându paŵagapilikene gele malowé ni wâtite, “Ngwamba! Gakatukopochela namose kanandi!” 17 Nambo Che Yesu wâtolite wanyawo ni kwausya, “Ana aga Malembelo ga Akunnungu ga gana malumbo chi? Gagakuti, ‘Liganga lyalikanile wakutauwa, sambano lilyolyo lili lyetendekwe liganga lyekulungwa lyakwimichila nyumba!’ 18 Mundu jwalijose juchalikuwâle pa liganga lyo, chakasiche ipande ni lyangwillaga mundu jwalijose chilinsyaje.” 19 Wâkwiganya Malajisy ga Akunnungu ni achakulu wâmbopesi wâsakaga kunkamula Che Yesu ndawi jo, pakuwa waimanyilile kuti chitagú chi chaliji nkwegamba wanyawo nambo wâajogwepe wându. 20 Wâlaji nkwaluichisy uchenene nipele, wâlajisyê wâkuchilichisy wâwâlitendaga wâmbone. Wâtesile yele kuti wâtanisyje Che Yesu kwa malowé gao ni kwajausya pa ulamusí wa jwankulu jwa chilambo. 21 Wâkuchilichisy wo, wâmmusise Che Yesu achitiji, “Jwâkwiganya, tukumanyilila kuti nkusala ni kwiganya malowé ga isyene ni tukumanyilila kuti nganinkola lusagu kwa mundu jwalijose nambo nkwiganya yakuti matame mpela ila Akunnungu yakutulajichisy. 22 Ntusalile, ana ili yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma pane ngwamba?” 23 Nambo Che Yesu wâchimanyilile chitanji chao ni wâasalile kuti, 24 “Muunosye mbiya. Ni wausisy kuti ana ku meeso ku ni liina li lyachenî?” Nombewo wâajanjile, “Ja mwenye jwa ku Loma.” 25 Che Yesu wâasalile, “Nipele mwape Mwenye jwa ku Loma yaili yao ni Akunnungu yaili yao.” 26 Nganakombola kwakamula atamuno kwa liloŵe liliyose paujo pa wându nambo wâsimosile kwanga kwao ni wâmyalele. 27 Masadukayo wâmpepe wâkutinji, ngapagwa kusyuka kwa wându wâwile wârjautele Che Yesu ni kwausya, 28 “Jwâkwiganya, che Musa wâtulembele kuti iŵaga châwe nkulugwe mundu jumo ni kunleka wânkawke pangali wâanche, mpwakwe aijnjile majumba kuti akombole kummelechela nkulugwe jo wâanche. 29 Nipele, wâpali achachanda saba uâwâlelekwe ni mundu jumo. Jwaandanda wâlombele jwankongwe ni wâwile pangaleka mwanache. 30 Ni jwaâwîlî wâjinjile majumba nomejo wâwile pangaleka mwanache, 31 ni jwaatatu wâjinjile majumba, iyoye peyo wose saba wâmasile kuwa pangaleka wâanche. 32 Kumbesi jwankongwe jula nombe wâwile. 33 Sambano, ana pakumala kusyuka wâwe jwankongwe jo chachiwa jwankongwe jwa wâani? Pakuwa wose saba wala wânlombele jwelejo.” 34 Che Yesu wâasalile, “Wându wâ moŵa gano, mchilambo mu akulombela ni kolumbekwa, (aiôñ g165) 35 nambo uchaŵalanjikwe kuti akuwâjilwa kusyuswa

ni kutama mu katema kakawika ngasalombela atamuno kulombwa. (aiôñ g165) 36 Usyene ukuti ngaikomboleka kuwa sooni, ligongo chachiwa mpela achikatumetume wâ kwinani wâ Akunnungu nombewo chaaŵe wâanche wâ Akunnungu, pakuwa asyuchile. 37 Namose che Musa wâlosisyê pangasisa kuti wâwile chachisyusa. Mmalembelo gakwe gagalembekwe nkati chisukutu chichakoleлага mooto, wêlewo akwatanga Ambuje kuti ali Akunnungu wâ che Iblahimu ni Akunnungu wâ che Isaka ni Akunnungu wâ che Yakobo. 38 Wêlewo nganaŵâ Akunnungu wâ wâwile nambo ali Akunnungu wâ wâjumi, pakuwa kwa wêlewo wose akukola umi.” 39 Wâkwiganya malajisy wâmpepe wâjanjile, “Jwâkwiganya, elo njanjile isyene.” 40 Wânyawo nganalinga kummusya sooni liusyo line. 41 Che Yesu wausisy kuti, “Kwa chichi wându akuti Kilisito Nkulupusyo ali wa uâwelesi u che Daudi? 42 Che Daudi asyene akuwêcheta mmalembelo ga Sabuli, ‘Ambuje wâasalile Ambuje wângu, Ntame kundyo kwangu 43 mpaka pachinaâwiche wâmmagongo wânu paasi pa sajo syenu.’ 44 Nipele iŵaga che Daudi akwâwâlenga Kilisito Nkulupusyo ‘Ambuje,’ iwele uli sooni aŵe uâwelesi u che Daudi?” 45 Wându wose paŵaliji aninkwâpilikana Che Yesu, wêlewo wâasalile wâkullijiganya wâo kuti, 46 “Nîlôlechesye ni wâkwiganya malajisy wâkusaka kwendajenda ali awete minjilo jajieu. Wâkunonyelwa akomasikwe kwakuchimbichikwa peuto pakuchingangana wându achajinji ni wâkutama mu itengu yakuchimbichika mmajumba ga kupopelela ni kutama mmauto gakuchimbichikwa pa chakulya. 47 Wâkwasumula majumba achakongwe wâwâlilwe ni achiwânkawwo ni kupopela mapopelo gamaleu kuti aloeche wâmbone paujo pa wându. Kwalyele ligongo lyo chalamulikwe kwachikali nnope kupunda wâne!”

21 Che Yesu wâolechesye kwa nnope, wâaweni wâipanje ali nkutaga sadaka syao mu lisanduku lya kugosela sadaka pa Nyumba ja Akunnungu. 2 Wâmmweni jwakulaga jwâwililwe ni wânkawwo ali nkutaga senti siwili. 3 Nipele, wâtite, “Isyene ngunsalila kuti, aju jwakulaga jwâwililwe ni wânkawwo atasile yaijinji kwapunda wose. 4 Pakuwa wâne wose atasile sadaka syao kutyochela mu yakupunda ya muipanje yao nambo jweleju nkulaga kwakwe atasile yose yakwete ya umi wakwe.” 5 Wându wâmpepe wâ Che Yesu wâlaji nkunguluchila yankati Nyumba ja Akunnungu ijatite pakoloswa ni maganga gambone pampepe ni sadaka sisatyosikwe kwa Akunnungu. Nipele Che Yesu wâtite, 6 “Yele yose inkwiwona chigaiche moŵa gaati ngalisigalila liganga paliganga line pakuwa yose yo chigumulikwe.” 7 Nipele wâkullijiganya wâo wâusisy, “Jwâkwiganya, ana chigatyochele chakachi gele? Ana chimanyiso chi chachichilosye kuti gâwandichile kutendekwa gelego?” 8 Che Yesu wâajanjile, “Nîlôlechesye, ngasinlambuchikwa. Wându wâjinji chachiwa achilitendaga wânyawo ali une, achitiji ‘Une ndili Kilisito Nkulupusyo!’ Ni kuti, ‘Katema kaŵandichile.’ Nambo wânyamwe ngasimwakuya. 9 Pachinchipilikanâ yangondo ni utinda ngasinjogopa pakuwa ikusachilwa iwoneche kaje yeleyi nambo mbesi ngajityochela kwanakamo.” 10 Sooni wâjendelechele kuwecheta, “Wându wâ chilambo chimo chachimenyana ni wându wâ chilambo chine ni umwenye chiuputane ni umwenye wine. 11 Chichityochele chindendemesi chachikulungwa cha chilambo ni sala ni ilwele yakogoya panepane. Chiipagwe

indu yakogoya ni imanyisyo yaikulungwa kwinani. 12 Nambo gakanawé kukopochela gelego, chinchikamulwa ni kunnagasya ni kunjausya mmajumba ga kupopelela ni kwávechetelela ni chachinjausya mmajumba ga kutáwilwa wándu. Chanjigale paujo pa mamwenye ni pa wákulamula ligongo lya kungulupilila une, 13 melepe nkombole kuusalá umboni wangu kukwao. 14 Nlapilile mmitima jenu kuti nganganisyá kaje ichinjile pakulichenjela. 15 Pakuwá une chinampe wányamwe malowé gakuwécheta pamo ni lunda nombe wámmagongo wénu ngakombola kugakanila namose kugakana. 16 Achaúelesi wénu ni achalongo achinjenu ni achapwenu ni achambusanga wénu changalauche wányamwe. Ni wámpape mwa wányamwe chimmulajkwe. 17 Wándu wose chachinchima wányamwe ligongo lya kungulupilila une. 18 Nambo namose luumbo lwa mmitwe jenu ngalusówa. 19 Nambo mpunde kupililiila, pakuwá kwa lyele litalalyo chimukulupusye umi wenu. 20 "Pachinchiuwona musi wa ku Yelusalemu ali asyungwile mipingo ja wángondo, pelepo mmanyilile kuti kugumulikwa kwakwe kuwándichile. 21 Pelepo, wáali ku Yudea autuchile mmatumbi ni wáali nkati Yelusalemu akopoche paasa ni wéle wáali mmingunda akaujinjila wele musi wo. 22 Pakuwá gele ni mówa ga Akunnungu kwalamula wándu wákwe wá ku Isilaeli, kuti gose gagalembekwe Mmalembelo Gamaswela gaŵe isyene. 23 Chalaje wáali ni iilu ni wákonjesya gele moŵago! Pakuwá chikupagwe kulaga kwakukulungwa pachilambo ni uchimwa wa Akunnungu chiuŵe kwa wándu wá chilambo chi. 24 Ni wándu wámpape chaulagwe kwa lipanga ni wáne chajigalikwe mateeka ni kwapwilinganya mu ilambo yose. Musi wa Yelusalemu chulamulikwe ni wándu wá ilambo ine mpaka pachiumalile ulamusí wao. 25 "Chiipagwe imanyisyo mu lyuŵa ni mu lwesti ni mu ndondwa. Wándu wá pa chilambo chasupuche ni kukola lipamba ligongo lya kulindima kwa matumbela ga mu bahali. 26 Wándu chapwe mitima ligongo lya lipamba achilolelagá indu ichityochele pachilambo pano, pakuwá indu yose yaili ni machili kwiunde chisau lyuŵa ni lwesti ni ndondwa ni ine yose chitiinganyikwe. 27 Pelepo, chachimmona Mwana jwa Mundu achiikaga mwiunde ni machili gamakulungwa ni ukulu wakwe. 28 Pachigatande kopochela gelego, njime mwa kulimba nchijinamukula mitwe jenu ligongo chiwombolo chenu chiwándichile." 29 Nipele, Che Yesu wátanjile wányawo chitagu chati, "Nnolechesye chitela cha ntini ni itela ine yose. 30 Nyiwonaga itela ininkusipuka nkuimayiliá kuti chuuku chiwándichile. 31 Iyoyo peyo, nomwe wákwe pachinchiwona yeleyo ichikopochelaga, mmanyilile kuti Umwenye wa Akunnungu uwándichile. 32 Isyene ngunsalila, au uwelesi wu ngaumala mpaka indu yose pachiimalichikwe. 33 Kwinani ni chilambo chiamale nambo malowé gangu ngagamala ng'oo." 34 "Nambo nlilolechesye mwachimisyene, kuti mitima jenu ngasijitopelwa ni upoche ni kukolelwá ni kusauchila umi u. Pakuwá lyele lyuŵa lya chilinnyichilile chisisimuchile. 35 Pakuwá chilyaichilile mpela chitanji wose wákulama mu chilambo chose. 36 Nipele nlilolechesye ni kupopela katema kose kuti nkole machili mpakombole kuwámbala yele yose ichityochele ni kwima paujo pa Mwana jwa Mundu." 37 Che Yesu wálijí nkujiganya wándu pa Nyumba ja Akunnungu katema kose ka muusi nambo katema ka chilo wájaulaga kukturama kuchikwesya cha

Miseituni. 38 Wándu wose wájimukaga kundáwi pe ni nkwaula pa Nyumba ja Akunnungu kukwapilikani Che Yesu.

22 Lyáwandichile lyuŵa lyekulungwa lya mikate jangatajikwa chilungo lyalikuwálanjika Pasaka. 2 Achakulu wámbopesi ni wákwiganya Malajisyo wálijí nkusosa itajile pakwaulaga Che Yesu nambo wálijí nkujogogpa wándu. 3 Nipele Shetani wánjinjile che Yuda jwakuwálanjika Isikaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili wála. 4 Che Yuda wájajawile ni kuwéchetesiana ni achakulu wámbopesi ni achakulungwa wá wákulindilila Nyumba ja Akunnungu itajile pakwakamusya kwakamula Che Yesu. 5 Nombewo wáwasengwile ni kwilana nawo kuti chiwápe mbiya. 6 Che Yuda wájitchisye ni kutanda kusosa lipesa lyambone lyakwakamusya kwakamula Che Yesu pangali kumanyilila wándu. 7 Nipele, lyáiche lyuŵa lya mikate jangatajikwa chilungo. Iyoyo peyo ni lyuŵa lyalikusachilwa kusikita mwanangondolo jwa Pasaka. 8 Che Yesu wáatumile che Petulo ni che Yohana achitiji, "Njaulangane nkaturkulumichisye chakulya cha Pasaka kuti tulye." 9 Nombewo wáusisye Che Yesu, "Ana nkusaka tukachikolochesye kwapi?" 10 Ni wájanjile, "Mpilikanile! Pachinkajinjile pa musi po, chinkasimane ni jwannume ali atwiche lulo lwa meesi. Nkaakuye wélewo mpaka mu nyumba jichakajinjile. 11 Mwasalile asyene nyumba jo, 'Jwakwiganya akummusya, chili kwapi chuumba muchingalile chakulya cha Pasaka pamo ni wákulijiganya wángu?' 12 Nombewo chakannosye chuumba chachikulungwa cha penani chachili ni indu yose yaikusachilwa mu chuumba. Nkakulumisye mwelemo." 13 Wájajawile ni wásimene indu yose ili mpela wáitaté pakusalilwa ni Che Yesu, nombewo wákulumisye chakulya cha Pasaka. 14 Pakaiche katema, Che Yesu wátemi kulya pamo ni achinduna wákwe. 15 Wásalile, "Najile kwannoje kulya chakulya cha Pasaka pamo ni wányamwe nganime kulagawsa. 16 Pakuwá ngunsalila kuti, nguulya sooni chakulya cha Pasaka mpaka pachiŵe isyene mu Umwenye wa Akunnungu." 17 Nipele Che Yesu wájigele chikombe ni pâwamasile kwatogolela Akunnungu wáitaté, "Mpochele ni mpelegane mwachimisyene. 18 Pakuwá ngunsalila kuti, chitandile sambano ngaang'wa sooni divai mpaka pachiuiche Umwenye wa Akunnungu." 19 Sooni wájigele nkate ni kwatogolela Akunnungu, wágawenye ni kwapa achitiji, "Chelechi ni chiuu changu chachikutyochekwa ligongo lyenu. Ntendeje yeleyi kwa kungumbuchila une." 20 Iyoyo peyo pâwamasile kulya ni wájigele chikombe achitiji, "Achi chikombechi lili lilangano lya sambano lya Akunnungu lyalikutendekwa kwa miasi jangu jajikwitika kwa ligongo lyenu. 21 "Nambo, nnole! Jwejula jwakung'alauka ali papapa akulya pamo ni une. 22 Pakuwá Mwana jwa Mundu chajaule kukuulagwa mpela wáwasachile Akunnungu, nambo ulaje uŵe kwa mundu jwakungalauka jo." 23 Pelepo wátagandite kuusyana achinsyene pe, ana wáani wélewo uchatende chele chindicho! 24 Gatyochele makani pasikati ja wákulijiganya gankati wáani jwali jwankulungwa kupunda wáne. 25 Che Yesu wáasalile, "Mamwenye wá pachilambo akwalamula wándu wáo kwa machili, nombe wákwele ulamusí pachanya pao akuliwálanga, 'achambusanga wá wándu.' 26 Nambo inawé yeleyo kulkwenu, jwali jwankulungwa aŵeje nti jwannandi mwa wose ni jwali chilongola aŵeje nti jwakutumichila. 27 Pakuwá,

ŵaani jwali jwankulungwa, jwatemti kulya pane jwakutumichila? Isyene ni jwejula jwatemti paasi kulya! Nambo une ndili pasikati jenu mpela jwakutumichila. 28 "ŵanyamwe ni untemiji pamo ni une katema kose kakulinjikwa kwangune. 29 Mpela ila Atati wangu iwatite pakumba une ulamusi wa umwenye kulamula iyoyo peyo noneji ngumpa ulamusi wa kulamula. 30 Kuti ndye ni kung'wa pamo ni une mu Umwenye wangu. Chintame mu itengu ya Umwenye nchilamulaga ngoso kumi na mbili sya Waisilaeli." 31 Che Yesu ŵatite, "Che Simoni, che Simoni! Mpilikane! Shetani awendile luusa kwa Akunnungu ja kunlinga ŵanyamwe mpela mundu yakuti kupeta ngano aleole iŵaga chimpunde kuŵa ŵakulupilichika. 32 Nambo une nampopelele mmwe kuti chikulupi chenu chikapunguka. Nomwe pachimumujilile sooni, mwalimbise mitima achinjenu." 33 Che Petulo ŵajanjile, "Ambuje, une ndili chile kutawîkwa pamo nomwe ni kuwa pamo nomwejo." 34 Nambo Che Yesu ŵanjanjile, "Ngunsalila mwe che Petulo, lelo jino jikanaŵe kutongola tambala chimungane katatu kuti ngankuumanyilila une." 35 Nipele Che Yesu ŵausisyé ŵakulijiganya ŵao, "Panantumile pangali chilolo ni nsaku ni ilatu ine pala ana mwasowîkwe ni chichi?" Ni ŵanjanjile, "Ngapagwa." 36 Nome Che Yesu ŵaasalile, "Nambo sambano, jwakwete chilolo aijale ni nsaku iyoyo peyo. Ni jwanganakola lipanga, asumisye mwiniilo wao akasume limo. 37 Ilembecokwe Mmalembo ga Akunnungu, 'ŵâwâlanjikwe ali jumo jwao pasikati ŵandu ŵa sambi.' Ngunsalila yeleyi Malembelo gakusachilwa gaŵe isyene kwa une, pakuŵa uumi wangu ukuichila kumbesi." 38 ŵakulijiganya ŵatite, "Ambuje, nnole, apano tukwete mapanga gaŵilipe." Nombewo ŵajanjile, "Ayaga!" 39 Che Yesu ŵatytosile ni kwaula pa chitumbi cha Misituni mpela iwatite pakusywilela ni ŵakulijiganya ŵao ŵakuuye. 40 Paŵaiche pelepo, ŵaasalile ŵanyawo, "Mpopele kuti nkajinjila nkulinjikwa." 41 Nipele, ŵalesile ŵanyawo ni ŵajawile kwati mundu nkukombola kuponya liganga ni ŵatindîwele ni kupopela. 42 Ni ŵatiji, "Atati, mwasakaga mundyochesye achi chikombe cha malagasyo, nambo gankugasaka mmwe gapanganyikwe ni ngaŵa kwa kusaka kwangu." 43 Pele katumetume jwa kwinani jwakopochele ni kwataga machili. 44 Che Yesu ŵaliji mchipwetes chachikulungwa ni ŵapundile kupopela kwannoce. Chitukuta chatyosile ni chaliji mpela mandondu ga miasi gagaliji nkwilima mpaka paasi. 45 Paŵamasile kupopela, ŵajimwiche ni kwajaulila ŵakulijiganya ŵao ni ŵasimene nnugono ligongo ŵaliji nkusupuka. 46 ŵaaſalile, "Ana ligongo chi nkugona? Njimuche ni kupopela kuti nkajinjila nkulinjikwa." 47 Che Yesu paŵaliji nkûwecheta, mpingo wa ŵandu waiche uchilongolelwaga ni che Yuda juŵaliji jumo jwa achinduna kumi na mbili. Che Yuda ŵajawile ni kwakomasya Che Yesu kwa kwanonyela. 48 Nambo Che Yesu ŵansalile, "Che Yuda! Ana nkungalauka Mwana jwa Mundu kwa chikomasyo cha ngomo mmajeje?" 49 ŵele ūakulijiganya ŵa Che Yesu paŵaimanyi ichityochele ni ŵatite, "Ambuje, twakunule ni mapanga?" 50 Ni jumo jwao ŵankunwile kapolo jwa jwankulungwa jwambopesi ni kwakapa lipikanilo lya kundyo. 51 Pelepo Che Yesu ŵaŵechete, "Nneche! Ikwaniile." Ni ŵalikwaiye lipikanilo lya jwele mundu jo ni kunnanya. 52 Nipele Che Yesu ŵaasalile achakulu ŵambopesi ni achakulungwa ŵa ūakulindilila nyumba ja

Akunnungu ni achachekulu ūwaikangene kukwakamula, "Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ndili jwachiswamba? 53 Panaliji pamo ni ŵanyamwe mowa gose pa Nyumba ja Akunnungu nganimungamula. Nambo aka ni katema kenu, katema ka jwaualamusi wa chipi." 54 Nipele ŵankamwile ŵanjigele ni kwajausya ku nyumba ja Jwankulu Jwambopesi. Che Petulo ŵankuiye chakunyuma kwakatalichila. 55 ŵakolessye mooto pasikati Iwani, ŵatemi pamo nombe che Petulo ŵaiche ni kutama pamo nawo. 56 Kapolo jumo jwankongwe, paŵammweni che Petulo ali atemi chivândi ni mooto wo ūaolechesye kwannoce ni kuti, "Ni mundu ju nombe ŵaliji pamo ni Che Yesu." 57 Nambo che Petulo ŵakanile achitiji, "Mmwê jwankongwe, ngangummanyilila jwelejo!" 58 Kanyuma kanandi, mundu jwine ŵammweni che Petulo ni ŵatite, "Ni mmwe ŵakwe nndi jumo jwao." Nambo che Petulo ŵanjanjile "Alakwe ngâwa une!" 59 Mpela lisaa limo mmbujo, mundu jwine ŵaŵechete achitiji, "Isyene nguti, aju mundu ju nombe ŵaliji pamo nawo pakuŵa jwelejo nombe ali Mgailaya." 60 Nambo che Petulo ŵatite, "Alakwe, nganguchimanyilila chinkuŵecheta cho!" Papopo akanaŵe kumalisya kuwecheta, tambala jatongwele. 61 Ambuje ŵagalawiche ni kwakolechesya che Petulo, nombe che Petulo ŵagakumbuchile malowé ga Ambuje gaŵansalile, "Chilo cha lelo jino jikanaŵe kutongola tambala, chimungane katatu." 62 Pelepo ūkopweche paasa ni ŵalisile kwa nnope. 63 ŵandu ūankamwile Che Yesu ŵala, ŵatandite kwatendela chanache ni kwagomba. 64 ŵantaŵile chigo ku meeso ni ŵammusisyé, "Nsagamukule, Ana ŵaani ŵangombile mmwe?" 65 ŵammechetele malowé gamajinji ga kwatukana. 66 Pakwachele, nkungulu wa achachekulu ni achakulu ŵambopesi ni ūakwiganya Malajisyo ŵasimene pamo, ni ŵannyichenawo Che Yesu pankungulu wao wekulungwa wa Chiyahudi. 67 Ni ŵausisyé "Ntusalile! Ana mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo?" Che Yesu ŵajanjile, "Atamuno nansalilaga, ngamungulupilia ng'oo, 68 sooni, natamuno nammusyaga liusyo, ngamunyanga. 69 Nambo chitandile sambano, Mwana jwa Mundu chatame kundyo kwa Akunnungu ŵaali ni Machili." 70 Pelepo wose ŵammusisyé, "Ni kuti mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu?" ŵajanjile, "ŵanyamwe nkutinji ndili une." 71 Nombewo ŵatite, "Ana umboni chi sooni utukusaka? Pakuŵa tupilikenе twachinsyene achiwechetaga pakang'wa jakwe asyene!"

23 Nipele, ŵandu wose ūwachingangene pepala ŵajimi ni kwajausya Che Yesu mmbujo mwa che Pilato. 2 ŵatandite kwâwecheta, achitiji, "Twansimene mundu ju ali nkwalungasya ŵandu ŵa chilambo chetu ali nkawanya ŵandu kutyosya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma ni kulisenda kuti jwelejo ali Kilisito Nkulupusyo, Mwenye." 3 Che Pilato ŵammusisyé Che Yesu, "Ana mmweji ni mwenye jwa ŵayahudi?" Che Yesu ŵajanjile, "Mmwejo mwasyene ni ummechete." 4 Nipele, che Pilato ŵaasalile achakulu ŵambopesi ni mpingo wa ŵandu, "Nganguchiwona chachili chose chakuti nannamule mundu ju." 5 Nambo ŵanyawo ŵachalile nnope achitiji, "Akwalungasya ŵandu kwa majiganyo gao mu chilambo chose cha ku Yudea. ŵatandite ku Galilaya ni sambano aiche apano." 6 Che

Pilato paŵapilikene yeleyo, wāusisye, "Ana mundu ju ali jwa ku Galilaya?" 7 Paŵaimanyilile kuti Che Yesu wālili jwa chilambo chachili mu ulamusi u che Helode, wāmpeleche ku che Helode, juŵalili kukoko ku Yelusalemu gele moŵa go. 8 Che Helode paŵammweni Che Yesu wāsangalele nnope. Chitandile kalakala wālajile kwawona pakuwa wāpilikene ngani syao, nombewo wālolelagu kwawona Che Yesu ali nkupanganya imanyisyo. 9 Nipele che Helode wāmmusisye Che Yesu mausyo gamajinji nambo Che Yesu nganajanga lili lyose. 10 Achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyo uŵaliji pelepo wāŵechetele Che Yesu kwa machili. 11 Nipele, che Helode ni wāngondo wākwe, wānyelwisye ni kwatukana Che Yesu ni kwawasya iwalo yakusalala ni wāmmuchisyе ku che Pilato. 12 Lye lyuŵa lyo che Helode ni che Pilato wājilene ni kuwa uganja pakuwa chitandilile kalakala wātindene lyasi. 13 Nipele, che Pilato wāsimanisyе achakulu wāmbopesi ni ilongola ni wāndu, 14 ni wāasalile, "Mumbelechele mundu ju nchitiji wālili nkwyungasya wāndu. Sambano mpilikane! Uneji sosilesosile ngani syao mmbujo mwenu nambo nganinansimana ni ligambo lili lyose lyankati indu imwamechetele. 15 Ngaŵa uneji pe, atamuno che Helode ammuchisyе kukwetu pakuwa nganaliwona ligambo lili lyose. Usyene ukulosya kuti mundu ju nganatenda chachili chose changalumbana chakwājila chiwa. 16 Nipele, chilamule kuti aputikwe mbokola nombe chinalechele." 17 Pakuwā wāsachilwe kwaugulilwā jwataŵikwe jumo katema ka Pasaka. 18 Nambo wose wātandite kunyanyisya kwanakamo achitiji, "Mummula je mundu ju, ntugopolele che Balaba!" 19 Che Balaba wātāŵikwe mu nyumba jakutāŵilwa ligongo lya kukamulangana ni wāndu wāwatindigenye mu musi ni mu utinda wo wāulajikwe mundu jumo. 20 Che Pilato wāsachile kwalechelela Che Yesu, wāŵechete nawo kaaŵili kwakunyanyisya. 21 Nambo wānyawo wānyanyisye sooni, "Mwāwāmbe pa nsalaba, Mwāwāmbe pa nsalaba!" 22 Che Pilato wāasalile kaatatu, "Ana changalumbana chi chatesile mundu ju? Nganguliwona ligambo liliyose nkati mundu ju lyati ikwājila chiwa. Nipele chilamule aputikwe mbokola ni kwalechelela." 23 Nambo wānyawo wāpundile kunyanyisya kwa machili nnope kuti Che Yesu akusachilwa kuwāmbikwa pa nsalaba. Kumbesi kwakwe, malowé gao gapikaniche. 24 Che Pilato wālamwile kuti chasachilene chipanganikwe. 25 Wāngopwele jwelejo juŵataŵikwe kwa ligongo lya kutindiganya ni kuulaga ni kwatyochesya Che Yesu kwa wāngondo kuti wātende mpela iŵasakaga. 26 Wāngondo paŵalinji nkwausisa Che Yesu kukwāwamba pa nsalaba wāsimene ni mundu liina lya che Simoni jwa ku Kulene, juŵatyochelaga mu nsinda kwinjila mu musi. Wānkamwile ni kwatwiwa nsalaba ni kwakuya Che Yesu panyuma. 27 Mpingo wekulungwa wa wāndu wankuiye, mwa wānyawo wāpalii achakongwe uŵaliji nkulila nnope ni kulila kwa malumbo. 28 Che Yesu wāagalauhile wānyawo ni kwasalila, "Mwanya achakongwe wāku Galilaya! Ngasimulilila une nambo nlililile mwachinskyne ni wānache wānu." 29 Pakuwā moŵa chigaiche pachachiti, "Wana upile wāngakuwēleka ni wānganawēleka ni konjesya!" 30 Pelepo ni pachatande kuisallia ikwesya kuti 'Ntugwilie!' Ni matumbi, 'Ntuunichile!' 31 Pakuwā, iŵaga wāndu akutenda yeleyi kwa une jundi mpela chitela

chachiwisi. Ana chatende chichi kukwenu wāndi mpela chitela chejumu?" 32 Nombe wāpali wāndu wāne wāwili, uŵatendaga yangalumbana, wājigallikwe kukuulajikwa pamo ni Che Yesu. 33 Paŵaiche kwituto, liina lyakwe, "Chikalakasa cha Ntwe," Nipele kweleko wāwambile pa nsalaba Che Yesu pamo ni aŵala wāwili uŵaitendekanya yangalumbana, jumo kundyo kwao ni jwine kunchiji. 34 Che Yesu wātatite, "Atati, mwalechelesye pakuwa ngakuimanyilila yakuitendayi." Nipele, wāgawene iwalo yao kwa kuitendela gudugudu. 35 Wāndu wājimi achilologa. Achakulu wā chiyahudi wānjalwisye Che Yesu achitiji, "Wākulupwisyе wāne, sambano alikulupusye nsyene iŵaga jwelejo ni Kilisito Nkulupusyo jwasagulikwe ni Akunnungu!" 36 Wāngondo nombewo wānjalwisye Che Yesu ni kwapelechela divai ja kuipa, 37 ni wānyawo wānsalile, "Iŵaga isyene mmwejo ni Mwenye jwa Wāyahudi, nlikulupusye mwasyene." 38 Ni pachanya nsalaba wāwīsile chindu chachilebekwe yele, "Aŵāwā ALI MWENYE JWA WĀYAHUDI." 39 Jumo jwa aŵala uŵatendaga yangalumbana uŵāwāmbikwe pepala wāntukene Che Yesu achitiji, "Ana mmwejo ngati ni Kilisito Nkulupusyo? Nlikulupusye mwasyene noweji iyoyo peyo." 40 Nambo jwine jula wānkalipile achitiji, "Ana mmweji ngankwajogopa Akunnungu namose kanandi? Namuno mmwejo nnamulikwe chisau ni wēle. 41 Mmwe ni une tukuwājilwa, pakuwa aji ni mbote ja sambi syatutesile. Nambo aju mundu ju nganapanganya chachili chose changalumbana." 42 Nipele wāŵechete, "Choonde Che Yesu! Mungumbuchile pachinchinjila mu umwene wenu." 43 Che Yesu wānjanjile jwelejo, "Isyene ngunsalila, lelo jino chimme pampepe none kumbepo." 44 Kaliji mpela katema ka lyuŵa pantwe, sooni kwaliji chipi pachilambo chose mpaka saa tisa, 45 ni lyuŵa lyalesile kuwāla ni nguo ja lusasa ja mu Nyumba ja Akunnungu japawicche pambindikati. 46 Che Yesu wānyanyisye achitiji, "Atati, ngujijwika mbumu jangu mmakono mwenu." Paŵāmasile kuwēcheta gelego, wāwile. 47 Jwankulu jwāwāngondo paŵaiweneri iyatendekwey, wāakusise Akunnungu achitiji, "Isyene, mundu ju jwaliji jwambone." 48 Mpingo wa wāndu wasongangene ligongo lyakulola iyatendekwe, paŵaiweneri yeleyo, wāujangene mmangwano aninkuliputa pa ntima pao kwakulilasika. 49 Achambusanga wāwo wose ni achakongwe uŵalongene nawo kutyochela ku Galilaya, wājimi kwakutalichila, aninkulola yaikutyochela. 50 Jwapali mundu liina lya che Yusufu, jumo jwa wāntenga wānkungulu wekulungwa wa Chiyahudi. Mundu ju wālili jwambone ni jwakupanganya yaikwanonyesya Akunnungu, 51 ni nganajitchisyana nawo iŵaisachile ni kui panganya. Jwelejo jwaliji mundu jwa nsinda umo wa Chiyahudi wākūwālajikwa Alimataya ni jwaliji nkulolela Umwene wa Akunnungu. 52 Nipele, jwele mundu wājawile ku che Pilato, wāŵendile apegwe chiilu chi Che Yesu. 53 Nipele, che Yusufu wāchitulwisye chiilu pa nsalaba ni kuchiŵilijila ni sanda ni wāchiwīsile mwilembe lilyasepekwe palwala, lilyalijilikanawé kuwāchikwa mundu. 54 Lyele lyuŵa lyo lyaliji lyuŵa lyakuliwika chile kwa ligongo lya Lyuŵa lya Kupumulila. 55 Ni achakongwe uŵalongene nawo Che Yesu kutyochela ku Galilaya wāla, wākuiye che Yusufu ni wāliwēni lilembe lyo ni yachitite pakuŵichikwa chiilu chi Che Yesu. 56 Nipele, wāusile kumusi ni kulinganya mauta ga malahamu ni mauta gakununjila

gakugapakasya chiili chi Che Yesu. Lyuwa lya Kupumulila wāpumulile mpela igakuti kulamula Malajisyo.

24 Lyuwa lyaandanda lya chijuma kundawī pe, achakongwe wāla wāpapite ku lilembe ali ajigele mauta gakununjila gaŵalingenye. 2 Paŵaiche wālisimene liganga lyekulungwa lila lili lyegalambule pambali kutyochela pakwinjilila mwilembe. 3 Nambo paŵajinjile nkati mo nganachisimana chiili cha Ambuje Che Yesu. 4 Paŵaliji nkusimonga kwa ligongo lya yeleyo, kwanakamo wāndu wāwili uŵawete minjilo jakung' alima nnope wājimi pachiwāndi. 5 Wēle achakongwe wo wākamwilwe ni lipamba, wākoteme. Nambo wāndu wāla wāasalile, "Kwa chichi nkunsosa jwanjumi pasikati pa wāndu wāwe? 6 Wēlewo nganapagwa apano, asyuchile! Nkumbuchile iŵatite pakunsallila paŵaliji chiwela ku Galilaya kula, 7 achiijji, "Mwana jwa Mundu akusachilwa kuwîchikwa mmakono mwa wāndu wā sambi ni kwaŵamba pa nsalaba nambo pa lyuwa lyaatatu pakumala chiwa chao chachisyuka." 8 Pelepo achakongwe wo wāgakumbuchile malowē ga Che Yesu. 9 Wāusile kutyochela ku lilembe ni kwasalila achinduna kumi na moja pamo ni wākulijiganya wāne ngani sya yele yose yo. 10 Wēle uŵaaapelechele achinduna syele ngani wālij che Maliamu kutyochela musi wa ku Magidala ni che Joana ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo pamo ni achakongwe wāne uŵalongene nawo. 11 Nambo achinduna wāla nganagakulupililaga malowē ga wēle achakongwe wo wāganisisye galiji gangali malumbo. 12 Nambo che Petulo wājimwiche, wālukunwile mpaka ku lilembe ni wākoteme ni kulingulila nkati, wājiveni sanda pe. Nipele wātosithe achisimongaga ni kulusya yele iyakopochele. 13 Lyuwa lilyolyo, wāwili mwa wāwānkuyaga Che Yesu wājaulaga ku nsinda umo liina lyakwe Emau, uwaliij kwakutalikangana ni ku Yelusalemu mpela ulendo wa masaa gāwili. 14 Wālinji nkukunguluchila yankati yose iyakopochele. 15 Paŵakungulukaga ni kuusanya, Che Yesu asyene wāwāndichile ni kulongana nawo. 16 Wāweni kwa meeso gao nambo gasiŵikwe kuti ngasivāmanyilila. 17 Che Yesu wāusisye, "Ana ngani chi asi sinkukunguluchila nli nkwendu?" Nombewo wājimi chimyalalile ni ku meeso kwoa kwalilasiche. 18 Jumo jwao, liina lyakwe che Kileopa, wānjanjile, "Ana mmwemwe pe jwannendo mu Yelusalemu ni ngankui manyilila indu yaikopochele kweleko agano moŵa ga?" 19 Che Yesu wāusisye, "Ana ngani chi?" Wānyawo wānjanjile, "Ngani jankati Che Yesu jwa ku Nasaleti. Jwelejo wāwoneche ni Akunnungu ni wāndu wose kuti wālij jwakulondola jwa Akunnungu jwali ni ukombole mu indu iŵapanganyaga ni kuwēcheta. 20 Achakulu wāmbopesi ni ilongola wētu wāntosisye melepe alamulikwe chiwa, nombewo wāwambile pa nsalaba. 21 Noweji twaliji ni chilolelo chakuti wēlewo ni wāwātumikwe kwawombola wāndu wā ku Isilaeli. Nambo lelo jino lili lyuwa lyaatatu chitandilile kutendekwa yeleyo. 22 Sooni achakongwe wāmpepe mumpingo wetu wātutojimye. Wājawile ku lilembe kundawī pe, 23 nambo nganachisimana chiili chi Che Yesu. Wāusile ni kutusalila kuti wākopochelwe ni achikatutemute wā kwinani wāwāasalile kuti wēlewo ali wājumi. 24 Wāndu wāmpepe uŵaliji pamo ni uwe wājawile ku lilembe kulkulola yele yaŵecheteje achakongwe wo, nambo Che Yesu

nganiwāwona." 25 Nipele, Che Yesu wāasalile, "Mwanya nli wākulowēla kwanti yele ni mitima jenu jili jakutopela nkukulupilila malowē gose gāwāwēchete wākulondola wā Akunnungu. 26 Ana nganiwājila Kilisito Nkulupusyo akole masauko ga ni kwanti yeleyo aijinjile mu ukulu wao?" 27 Nipele, wāasagamulile gose gagaijil nkwagamba Mmalembelo ga Akunnungu kutandilila mmalembo ga che Musa mpaka mmalembo ga wākulondola wā Akunnungu wose. 28 Paŵāwāndichile aula nsinda uŵajaulaga, Che Yesu wātesile mpela akwaula mmbujo ni ulendo. 29 Nambo wānyawo wāchondelele kwa kuchalila achitiji, "Ntame nowe pakuwa sambano kuswele ni chilo chikwinjila." Nipele wājinjile nkati ni kutama nawo. 30 Paŵatemi kulya chakulya pamo nawo wāujigele nkate ni kwatogolela Akunnungu ni wāugaŵenye ni kwapa. 31 Kwanakamo meeso gao gaunukwiche ni wāamanyilile, nambo Che Yesu wātosithe pasikati jao. 32 Nipele wāwēchetedsyene, "Ana ngāwa mitima jetu jasisimwiche paŵāwēcheta nowe mwitala mula ni kutusagamukulila Malembelo ga Akunnungu." 33 Papopo wājimi ni kuujila ku Yelusalemu, wāasimene achinduna kumi na moja wāla pamo ni wāndu wāne ali asongangene pamo 34 achiijji, "Isyene Ambuje asyuchile ni wākopochele che Simoni." 35 Ni wākuyaga Che Yesu wāwili wāla wāamanyisye yose iyakopochele mwitala mula ni iŵatite pakwamanyilila Che Yesu paŵāwānkyenye nkate. 36 Paŵaliji nkūwēcheta gelego, Che Yesu nsyene wājimi pasikati pao ni wāasalile, "Chitendeweche chiwē kukwenu." 37 Wātōjime ni kogopa kwannope achiganisyaga kuti akuliwona lisoka. 38 Nambo wēlewo wāasalile, "Uli nkutenguka chichi ni kuwā ni lipamba mmitima jenu? 39 Nholanje makono gangu ni makongolo gangu, mmanyililanje kuti ndili une. Mumbabasye mulole pakuwa lisoka nganilikola chiili namuno maupa mpela inkuti kunola une." 40 Paŵamasile kuwēcheta gelego wālosisye makono ni makongolo gao. 41 Paŵaliji akanaŵe kulupilila kwa ligongo lya kusengwa ni kusimonga Che Yesu wāusisye, "Nkwete chakulya chachili chose pelepa?" 42 Wāpele chipande cha somba jejoche. 43 Wāchijigele ni kulya paujo pao. 44 Nipele wāasalile, "Gelega ni malumbo ga malowē ganansalile panaliji pamo ni wānyamwe kuti, gāwājilwe gamalichikwe gose gagalembekwe gagang'ambaga une mu Malajisyo ga Akunnungu gāwāpele che Musa ni itabu ya wākulondola wā Akunnungu ni mu Sabuli." 45 Nipele wāaunkwile mu lunda lwaot kuti akolanje kugamanyilila Malembelo ga Akunnungu, 46 wāasalile, "Ilembechekwe Mmalembelo ga Akunnungu kuti Kilisito Nkulupusyo chalagaswe ni chasyuche lyuwa lyaatatu pakumala chiwa chao, 47 ni kuti wāndu wā ilambo yose chitandile ku Yelusalemu alalichilwe kwa liina liyangu kuti alechanje sambi, nombe Akunnungu chiwālechelesye. 48 Wānyamwe ni uchimwasalile wāndu umboni u. 49 None nansyene chinampelechele chilanga cha Atati wāngu pachanya penu, nambo mnindilile kaje ku Yelusalemu kula mpaka pachimpegue machili kutyochela kwinani." 50 Nipele Che Yesu wālongwesye kwaula mpaka ku nsinda wa Besania ni wānyakwile makono gakwe ni kwapa upile. 51 Paŵaliji nkwpwa upile po wālisapwile ni wājigalikwe kwaula kwinani. 52 Wānyawo wāpopelele, nombewo wāusile ku Yelusalemu achichinaga, 53 wālonjele pa Nyuumba ja Akunnungu moŵa gose achalapaga Akunnungu.

Yohana

1 Chikanaŵe gumbikwa chachilichose jwapali jumo jwāvilanjikwe Liloŵe, nombe jwele liloŵe jo īaliji pamo ni Akunnungu, nomebo īaliji Akunnungu. **2** Chitandilile kundanda Liloŵe jo īaliji ni Akunnungu. **3** Indu yose yagumbichikwe ni ūelewo ni pangali ūelewo nganichipagwa chachili chose chichagumbichikwe. **4** Jwelejo īaliji ndande ja umi ni wele umi wo uichenawo lilanguka kwa wāndu. **5** Ni lyele lilanguka lyo likulanguchisa mu chipi atamuno chipi cho ngachikukombola kulisima lilanguka. **6** Akunnungu ūvantumile mundu jumpupe liina lyakwe Yohana, **7** jwelejo ūaiche kukwasalila wāndu umboni nkati lilanguka lyo, kuti wāndu wose apilikane ni kukulupiila. **8** Che Yohana nsyene nganāwa lilanguka lyo nambo ūaiche kukwasalila wāndu pangasisa nkati lilanguka lyo. **9** Lyelejo lili lilanguka lisyene, lilanguka lyalikwiwa pachilambo ni kwalanguchisa wāndu wose. **10** Jwelejo jwapali pachilambo pano ni kwa jwelejo Akunnungu īachigumbile chilambo nambo wāndu ūa pachilambo nganiŵamanyiila. **11** Ūaiche kwa wāndu ūakwe nsyene, nambo wāndu ūakwe nganiŵapochela. **12** Nambo ūanawose ūāwaapochele ni kwakulupiila, ūaatesile akombole ku ūa ūanache ūa Akunnungu, **13** awele ūanache ūa Akunnungu ngaŵa kwa kupagwa mpela wāndu yakuti pa kupagwa ni ngaŵa kwa kusaka kwa mundu nambo apagwile kwa usache wakwe Akunnungu. **14** Nombe Liloŵe jo īaliji mundu ni ūatemi noweji. Ni ueji tuuweni ukulu wao, ukulu wao jwelejo jwajikape jwatyosile kwa Atati Akunnungu, aguumbele umbone ni usyene. **15** Che Yohana nsyene pāwambweni ūaasalile wāndu ngani jankati jwelejo kwa kunyayisa achitiji, "Aju ni jwejula junangambaga katema panasasile kuti, 'Akwika mundu jumo kanyuma kangu jwali jwankulungwa kumbunda une, pakuŵa jwapali uneji ngunawē kupagwa.'" **16** Malinga ni winji wa umbone wao, uweji wose tupochele ntuuka wejinji nnope. **17** Pakuŵa Akunnungu ūagaichisy Malajisyo kwa litala li che Musa nambo umbone wa Akunnungu ni usyene ituichile kwa litala li Che Yesu Kilisito. **18** Ngapagwa mundu juŵambweni Akunnungu katema kakalikose. Mwana jwajikape, jwaali Akunnungu jwausyene, ni jwakunonyewa ni Atati, jwelejo ni jwatumanyise Akunnungu. **19** Au uli umboni wautyosisye che Yohana, katema ilongola ūa ūyahudi kutyochela ku Yelusalemu pāwaatumile ūambopesi ni ūalawi kukausya, "Ana mmwe ndi ūaani?" **20** Che Yohana nganakaana kwanga, ūajitichisy pangasisa, "Uneji nguniŵa Kilisito Jwakuwombola." **21** Pelepo ūambusise, "Sambano mmwe ndi ūaani? Ana mmwe ni che Elia?" Che Yohana ūajanjile, "Une nguniŵa che Elia." Ni ūambusise sooni, "Ana mmwe ndi jwakulondola jwa Akunnungu jula juŵatite akwika?" Che Yohana ūajanjile, "Ngwamba." **22** Ni ūanyawo ūambusise, "Sambano mmwe ndi ūaani? Nkulūwalanga ichichi? Ntusalile tukaasalile aŵala ūatutumile kukumbusa." **23** Che Yohana ūajanjile, mpela ila che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu iŵang'ambaga, "Uneji ndili mundu jungunyayisa liloŵe mwipululu, 'Njongole litala lya Ambuje.'" **24** Ni aŵala wāndu ūawalajiswe ni Mafalisayo, **25** ūambusise che Yohana, "Iŵaga mmwe nganimma Kilisito

Jwakuwombola pane che Elia pane jwakulondola jwa Akunnungu jula, kwachichi nkubatisya?" **26** Che Yohana ūajanjile, "Uneji ngubatisya ni meesi, nambo apali jumo mwa ūnyamwe, jwanganckummanyiila. **27** Ni jwejula jwakwika kanyuma, une nganguŵajilwa kuwa katumetume jwakuugula migoji ja italawanda yao." **28** Yelei yatendekwe mmusi wa ku Besania peesi lusulo lwa Yolodani apala che Yohana pāwabatisya wāndu. **29** Malawī jakwe, che Yohana ūambweni Che Yesu aninkwaichilila ni ūatite, "Nhole, jweleju ali Mwanangondolo jwa Akunnungu jwakwigala sambi sya wāndu ūa pachilambo!" **30** Ajuu ni jwejula junangambaga panatite, 'Kanyuma akwika mundu jumo jwali jwankulungwa kuumbunda une, pakuŵa jwapali uneji ngunaŵe kupagwa!' **31** Uneji nganinaamanyiila, nambo nyiche kukubatisya ni meesi kuti wāndu ūa ku Islaeli ūaamanyiile." **32** Che Yohana ūatusalile indu iyaiweni achitiji, "Nambweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukaga kutyochela kwinani mpela nguunda ni kwatula pachanya pao. **33** Uneji nganinaamanyiila nambo jwelejo juvāndumile ngabatisye ni meesi ūaasalile, 'Jwelejo juchimwaone ali nkutuluchilwa ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwatula pachanya pao, jwelejo ni juchabatisye ni Mbumu jwa Akunnungu.'" **34** Nipele che Yohana ūatite, "Uneji naiweni yeleyi ni malasile umboni kuti ajuu ni Mwana jwa Akunnungu." **35** Malawī jakwe, che Yohana īaliji sooni ni ūakulijiganya ūao ūawīli. **36** Pāwāneni Che Yesu ali nkupita, ūatite, "Munnole, ajuu ali Mwanangondolo jwa Akunnungu." **37** Ni aŵala ūakulijiganya ūawīli pāwampilikene che Yohana achiŵechetaga malowē go, ūaakuiye Che Yesu. **38** Nipele, Che Yesu ūagalawiche, ūaweni ūakulijiganya ūawīli ūa che Yohana achakuyaga ūausisy, "Ana nkusosanga ichichi?" Ni ūanyawo ūajanjile, "Labi, ana nkutama kwapi?" Labi malumbo gakwe Jwakwiganya. **39** Che Yesu ūajanjile, "Njisangane ni ūnyamwe chimmone." ūakulijiganya wo ūaakuiye, ūapaweni pāwatamaga, jaliji mpela saa kumi ja ligulo ni ūanyawo ūateme navo lyuŵa lila. **40** Jumo jwa aŵala ūakulijiganya ūawīli ūaŵampilikene che Yohana achiŵechetaga malowē go ni kwakuya Che Yesu īaliji che Andulea, mpwao che Simoni Petulo. **41** Che Andulea ūansimene kaje che Simoni mpwakwe, ni ūansalile, "Tummweni Masiya," yaani "Kilisito Jwakuwombola". **42** Nipele, ūanjawisye ku Che Yesu. Ni Che Yesu ūannolite che Simoni ni ūatite, "Mmwejo ni che Simoni mwanagwao che Yohana. Sano chimmilanjkwe che Kefā." Mchigiliki Petulo, malumbo gakwe, "Lwala." **43** Malawī jakwe Che Yesu ūapite ku chilambo cha Galilaya. Nipele ūansimene che Filipo ni kunsalila, "Munguye." **44** Che Filipo īaliji mundu jwa musi wa ku Besesaida, musi ūwatamaga che Andulea ni che Petulo. **45** Nipele che Filipo ūansosile che Nasanieli, ni pāwammweni ūansalile, "Tummweni ajula juŵalembeke mmalajisy ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni mu itabu ya ūakulondola ūa Akunnungu, Che Yesu kutyochela musi wa ku Nasaleti Mwana ju che Yusufu." **46** Nombe che Nasanieli ūambusise che Filipo, "Ana chindu chambone chikukomboleka kutyochela ku Nasaleti?" Che Filipo ūansalile, "Njise kunnole." **47** Che Yesu pāwambweni che Nasanieli achaichillilaga ūatite, "Nhole! Jwele ali Mwisilaeli nsyenesyene, nkati mwakwe mwangali unami." **48** Che Nasanieli ūausisy Che Yesu, "Ana mumanyiile

chinauli?" Che Yesu wajanjile, "Akanammilanje che Filipo, nambweni ndi ntemi paasi pa chitela cha ntini pala." 49 Pelepo che Nasanieli wātite, "Jwakwiganya, mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, mmwe ndi Mwenye jwa ku Isilaeli!" 50 Che Yesu wānsalile, "Ana mungulupilile pakuwa nansalile kuti nammweni paasi pa chitela cha ntini pala? Chingawone gamakulungwa kupunda gelega." 51 Che Yesu wājendelechele kusala, "Isyene ngunsalila, chinkuwone kwinani kweugule ni achikatumetume wā kwinani wā Akunnungu achikwelaga ni kutuluka pa Mwana jwa Mundu."

2 Pagamasile moŵa gawīli wapali ulombela musi wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya. Ni achikulugwe Che Yesu wāliji kweleko, 2 Che Yesu ni wākulijiganya wāo nombe wālalichikwe ku ulombela wo. 3 Pajamasile divai jwālilingeny kwa ligongo lya ulombela, achikulugwe Che Yesu wānsalile, "Nganakola divai!" 4 Che Yesu wājanjile, "Nkaasalila chakupanganya, katema kangu kakanawē kwika." 5 Pelepo achikulugwe Che Yesu wāasalile achikatumetume, "Chachilichose chichansalile, mpangany." 6 Pelepo syapali lulo syekulungwa nsano ni umo sya maganga, lwalu lose lwakombwele kugumbala lulo sya mwana siwili pane sitatu sya meesi. Syāwicikwe pelepo mpela itite pakusyōweleka kwa Wāyahudi kutaga meesi ga kuliswejesya kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu. 7 Che Yesu wāasalile achikatumetume wāla, "Ngumbasye meesi lulo syo." Ni wānyawo wāgumbesye ndendende. 8 Nipele wāasalile, "Sano ntechanje munjauchisye jwankulu jwa chindimba." Ni wānjauchisye. 9 Jwankulu jwa chindimba paŵajipasisye divai jijalij meesi kundanda, nomejo nganakumanyilila kujikopochele divai jo, nambo achikatumetume wāla wāimanyi. Jwankulu jwa chindimba jula wāmbilasile nlombela, 10 ni kunsalila, "Mundu jwalijose kundanda akwapa wāndu divai jambone ni wāmalaga kung'wa ni kukolelwa akwapa janganong'a nnope. Nambo mmwejo ntupele divai jambone mpaka sambano." 11 Chelechi chili chimanyisyo chakusimosya chandanda chiŵapanganyisye Che Yesu mmusi wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya ni wāulosisye ukulu wao nombe wākulijiganya wāo wāakulupilile. 12 Payamasile yeleyo, Che Yesu pamo ni achikulugwe ni achapwakwe ni wākulijiganya wāla wātuluchile ku Kapelenamu. Wātemi kweleko moŵa kanandi. 13 Katema ka lyuwa lyekulungwa lya Pasaka ja Wāyahudi kāwandichile ni Che Yesu wākwasile ku Yelusalemu. 14 Pa Nyuumba ja Akunnungu wāasimene wāndu achisumisyaga ng'ombe ni ngondolo ni nguunda ni wākutindanya mbiya ali atemi. 15 Wāpotile ngnonji ni kuwa lubokola ni wāawinjile wose paasa pa Nyuumba ja Akunnungu pamo ni ng'ombe ni ngondolo syao. Ni wāpikulenye mesa sya wākutindanya mbiya wāla ni kumwasya mbiya syao. 16 Ni wāwāliji nkusumisyaga nguunda wāla wāasalile, "Ntyosyanje pelepa indu yi. Nkajipanganya nyuumba ja Atati wāngu kuwa nyuumba jakusumichisya malonda!" 17 Wākulijiganya wāo wākumbuchile kuti, malembelo gakusala, "Alakwe Akunnungu, unonyelo wāngu kwa nyuumba jenu ukundinisa mpela mooto mu ntima." 18 llongola wā Wāyahudi wāusisye Che Yesu, "Ana chimpanganye chimanyisyo chachi chakusimosya chakutulosya kuti nkwete lilamulo lya kupanganya yelei?" 19 Che Yesu

wāasalile, "Ngumulanje Nyuumba ja Akunnungu ji, ni uneji chindawē kwa moŵa gatatu pe." 20 Pelepo Wāyahudi wāla wātite, "Aji Nyuumba ja Akunnungu ji twatawile kwa yaka makumi ncheche konjchesya nsano ni umo. Ana mmwejo chinkombole chinauli kujitawā kwa moŵa gatatu?" 21 Nambo Nyuumba ja Akunnungu jīwājigambaga Che Yesu jo jaliji chilu chakwe nsyene. 22 Nipele Che Yesu paŵasyuchile, wākulijiganya wāo wākumbuchile kuti wāwēchete gelega, ni wāgakulupilile Malembelo ga Akunnungu ni malowē gāwāwēchete Che Yesu gala. 23 Che Yesu paŵaliji ku Yelusalemu mmoŵa ga chindimba cha Pasaka wāndu wājinji paŵaiweni imanyisyo iŵaipanganyisye wāakulupilile. 24 Nambo Che Yesu nganalilechelelagu kukwao pakuwa wājimanyilile mitima jao 25 ni pakuwa wāimanyilile uchenene yaili mmitima jao, nganasaka kusalilwa chachilichose nkati wāndu wāne.

3 Jwapali chilongola jwa Chiyhadi liina lyakwe che Nikodemu jūwāliji mu mpingo wa Mafalisayo. 2 Chilo chimo che Nikodemu wānjaulile Che Yesu ni kunsalila, "Jwakwiganya, tukwimanyilila kuti mmwe ndi jwakwiganya jwalaſiswe ni Akunnungu, pakuwa ngapagwa mundu jwakukombola kupanganya imanyisyo inkwidendekanya mmwe akaŵe Akunnungu ali pamo najo." 3 Che Yesu wānjanjile, "Isyene ngunsalila, iŵaga mundu ngakupagwa kaawīli, ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu." 4 Che Nikodemu wāmbusisye, "Ana mundu akukombola chinauli kupagwa kaawīli ali akusile? Akukombola chinauli kwinjila mu lutumbo lwa achikulugwe ni kupagwa kaawīli?" 5 Che Yesu wānjanjile, "Isyene ngunsalila, iŵaga mundu ngaapagwa kwa meesi ni kwa Mbumu jwa Akunnungu, ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu. 6 Kwa chilu mundu akupagwa ni atati ni achikulugwe, nambo akupagwa kwa mbumu, akupagwa kwa Mbumu jwa Akunnungu. 7 Nkasimonga pakuwa ndite kuti nkusachilwa mpagwe kaawīli. 8 Mbungo jikupuga kujikusaka, nkujipikana pajikupuga, nambo ngankukumanyilila kujikukopochela atamuno kujikwaula. Ikuŵa yelei kwa jwalijsone jwapagwilwe kwa Mbumu jwa Akunnungu." 9 Che Nikodemu wāusisye Che Yesu, "Ayi indu yi ana chiikoboleche chinauli?" 10 Che Yesu wānjanjile, "Mmwejo ndi jwakwiganya jwa Wāsilaeli ana iŵele uli ngankwimanyilila indu yi? 11 Isyene ngunsalila, uweji tukuwēcheta itukwimanyilila ni kuwālanga umboni wa itwiwēni, nambo wānyamwe ngankusaka kuujitichisya utenga wetu. 12 Iŵaga nantanjile indu ya pachilambo ni wānyamwe nganinjitchisya, ana nantanjilaga indu ya kwinani chinjitchisya chinauli? 13 Ngapagwa jwalijsone jwajawile kwinani ikaŵe Mwana jwa Mundu juwātulwiche kutyochela kwinani." 14 Mpela ila che Musa iŵatite pakulikoleka penani pa luchanamilia llijoka lilyakolochekwe ni shaba mwipululu mula, iyoyo peyo Mwana jwa Mundu ikusachilwa anyakulikwe mwinani, 15 kuti jwalijsone juchankulupilile akole umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 16 Pakuwa Akunnungu wāanonyele nnope wāndu wā pachilambo, nipele wāntyosisye Mwanagwe jwajikape, kuti jwalijsone jwakunkulupilila akajonasika, nambo akole umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 17 Pakuwa Akunnungu nganantuma Mwanagwe pachilambo kuti

aiche kukwalmala wāndu, nambo aiche kukwakulupusya. 18 Jwakunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, jwelejo ngakulamulwa, nambo jwanganckulupilila jwelejo amasile kulamulikwa, pakuwa nganankulupilila Mwana jwajikape jwa Akunnungu. 19 Lilamulo lili lyelei, lilanguka liiche pachilambo nambo wāndu achinonyele nnope chipi kupunda lilanguka, pakuwa akupanganya ya chigongomalo. 20 Mundu jwalijose jwakupanganya ya chigongomalo akulichima lilanguka, ngakwika kulilanguka pakuwa ngakusaka iwoneche indu yao ya chigongomalo. 21 Nambo jwakuukamulisa usyene akwika kulilanguka kuti yakuipanganya iwoneche kuti ipanganyiche kwa kwaicitisya Akunnungu. 22 Payamasile yeleyo Che Yesu pamo ni wākulijiganya wāo wājajawle ku chilambo cha Wāyahudi. Wātemi pamo nawo kweleko, achibatisyaga wāndu. 23 Che Yohana nombe wāliji ku Ainoni, pachiwāndi ku Salimu achibatisyaga wāndu, pakuwa kweleko kwaliji ni meesi gamajinji. Wāndu wānjaulilaga, nombewo wābatisye. 24 Yeleyo yakopochele katema che Yohana nganatawīkwe mu nyumba jakutāwīlwa. 25 Gakopochele makani pasikati ja Myahudi jumo ni wākulijiganya wāmpepe wā che Yohana nkati masyōwēlelo ga kuliswejesya kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu. 26 Nipele, wākulijiganya wo wānjaulile che Yohana ni kunsalila, "Jwakwiganya, ajula mundu juwālijii pamo nomwe peesi Yolodani, jumwāwalasile ngani syakwe, nombejo sambano akubatisya, ni wāndu wose akwajaulila." 27 Che Yohana wājanjile, "Mundu ngakukombola kukola chachilichose ikaŵe apegwilwe ni Akunnungu wā kwinani. 28 Ni wānyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti nasasile, 'Uneji nguniwā Kilisito Jwakuwombola, nambo nalajiswe kuti naalongolele!' 29 Jwakulombekwa ali jwakwe nnombela, nambo nkamusī jwa nnombela akwima kuntumichila nnombela, nkamusī jo akusangalala nnope pakupilikana liloŵe lya nnombela ali nkukunguluka. Iyoyo peyo ni uneji ngusangalala nnope. 30 Che Yesu ikusachilwa aŵe jwankulu, ni uneji mme jwannondi. 31 "Jwakwika kutyochela kwinani ali jwankulu kwapunda wose. Jwakutyochela pachilambo ali jwa pachilambo nombe akuwēcheta mpela mundu jwa pachilambo. Nambo jwakwika kutyochela kwinani akiulongsya indu yose. 32 Jwelejo akutiosya umboni wa indu yaiwēni ni kuilipikana, nambo ngapagwa mundu jwakukunda indu yakuusal. 33 Nambo mundu jwalijose jwakukunda umboni wakuusal jwelejo, akwitichisyā kuti Akunnungu ali usyene. 34 Ajula jwatumikwe ni Akunnungu akusala malowē ga Akunnungu, pakuwa Akunnungu akwapa Mbūmu jwa Akunnungu kwa winji. 35 Akunnungu akunnonyela Mwana ni indu yose aŵisile mu ulamusi wao. 36 Jwakunkulupilila Mwana akwete umi wa mōwa gose pangali mbesi, jwanganckulupilila Mwana ngakola umi, ni uchimwa wa Akunnungu uli pa jwelejo." (aiōnios g166)

4 Mafalisayo wāpilikene kuti Che Yesu akupata wākulijiganya wājinji ni kwabatisya kwapunda che Yohana. 2 Nambo Che Yesu nsyene nganiwābatisya wāndu, wākulijiganya wāo ni wāwābatisyaga wāndu. 3 Nipele, Che Yesu paŵapilikene yeleyo wātiosile ku Yudea ni kuuja ku Galilaya. 4 Mu ulendo wao wāsachilwe kupta ku Samalia. 5 Nipele, wāiche ku Sikali musi umo wa ku Samalia, pachiwāndi ngunda u che Yusufu

wapegwilwe ni che Yakobo atatigwe. 6 Pelepo paliji ni chisima chi che Yakobo, nombe Che Yesu pakuwa wāpesile ni ulendo, wātemi mungulugulu chisima. Yaliji muusi lyuŵa pantwe. 7 Nipele jwankongwe jumo Msamalia wāiche kukuteka meesi. Ni Che Yesu wānsalile jwankongwe jo, "Nguwenda meesi gakung'wa." 8 Katema ko wākulijiganya wākwe wājile mu mmusi kukusuma yakulya. 9 Nambo jwankongwe jo wātite, "Mmwejo Myahudi, ana nkukombola chinauli kuumenda meesi gakung'wa uneji jwankongwe Msamalia?" Wātite yele pakuwa Wāyahudi ngakukamulangana ni Wāsamalia. 10 Che Yesu wājanjile, "Nkachimanyi chichi chakusaka Akunnungu kumpa ni wāani wākummenda meesi gakung'wa, nkammendile jwelejo, nombejo akampele meesi gagakwikanawo umi." 11 Jwankongwe jo wātite, "Ambuje, mmwe nganinkola ngao ni chisima chi chilewipe nnope. Ana mpatile kwapi meesi gagakwikanawo umi go? 12 Ambuje wātupele uweji chisima chi, nsyene ni wānagwe ni ilango yakwe wāng'wele meesi ga chisima chi. Ana mmwejo nkulitenda jwankulu nnope kwapunda che Yakobo?" 13 Che Yesu wānjanjile, "Jwalijsone juchang'we meesi ga chisima chi chijakole njota sooni. 14 Nambo juchang'we meesi gachinaape une ngajakola njota ng'oo. Meesi gachinaape une chigāwē nti meesi gagakuulika nkati mwakwe, gagakwikanawo umi wa mōwa gose pangali mbesi." (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Jwankongwe jo wānsalile, "Ambuje, nguwenda meesi go kuti jinangole njota sooni ni ninaiche sooni pelepa kukuteka meesi." 16 Che Yesu wānsalile jwankongwe jo, "Njaule nkaāwīlanje wānkweni, nkaiche pamo nawo pelepa." 17 Jwankongwe jo wājanjile, "Uneji nganingola wālume." Che Yesu wānsalile, "Njanjile yambone kuti nganinkola wālume. 18 Pakuwa mwalombiliwe kasano, ni jwannume junkutama nawo sambano jo nganāwā wānkweni. Pelepo chinsasile cho chili chisyene." 19 Jwankongwe jo wāasalile, "Ambuje, nguwona kuti mmwejo ndi jwakulondola jwa Akunnungu. 20 Achambuje wātupele wā Chisamalia wāapopelela Akunnungu mwinani mwa chitumbi chi, nambo wānyamwe Wāyahudi nkuti, tukusachilwa kwapopelela Akunnungu ku Yelusalemu." 21 Che Yesu wānjanjile, "Amao, nkulupilile chinguchisala, chikaiche katema ngamwapopelela Atati mwiriani mwa chitumbi chi atamuno ku Yelusalemu kula. 22 Wānyamwe Wāsamalia nkwapopelela wāngankwamanyilila, nambo uweji Wāyahudi tukwamanyilila wātukwapopelela, pakuwa ukulupuso wa Akunnungu chiuyochele kwa litala lya Wāyahudi. 23 Nambo chikaiche katema, sooni kaiche, wākwapopelela kwa usyene chiwāapopelela Atati achilongoswaga ni Mbūmu jwa Akunnungu ni usyene. Pakuwa Atati akwasaka wāndu wākwapopelela chanti yeleyo. 24 Akunnungu ali Mbūmu, ni wākwapopelela wēlewo wāpopelele achi longoswaga ni Mbūmu jwa Akunnungu ni kuumanyilila usyene." 25 Jwankongwe jo wānsalile, "Ngumanyilila kuti chiaiche Masiya jwakuwālajikwa Kilisito Jwakuwombola. Pachaiche chatumanyisye inayose." 26 Che Yesu wānsalile, "Uneji junguŵecheta nomwe ndilj jwelejo." 27 Papopo wākulijiganya wākwe wāusile, wāsimosile ligongo wāsimene Che Yesu alinkukunguluka ni jwankongwe. Nambo ngapagwa jwalijose juwāmbusise Che Yesu, "Ana nkusaka chichi? Pane kwaligongo chi nkukunguluka ni jwankongwe?" 28 Jwankongwe jo wālesile lulo lwakwe palapala, wājawile

mmusi ni kwasalila wāndu achitiji, 29 "Njisangane nkannole mundu jwasalile yanayose imbanganyisye! Ikucombeleka kuti jweleju ali Kilisito Jwakuwombola?" 30 Nipele wāndu wākopeche mmusi ula ni kwajaulila Che Yesu. 31 Katema kakoko wākulijiganya wākwe wālili nkwichondelela Che Yesu achitiji, "Chondechonde Jwakwiganya, ndye." 32 Nambo Che Yesu wāasalile, "Uneji ngwete chakulya chingankuchimanyilila wānyamwe." 33 Wākulijiganya wākwe wātandite kuusyana achinsyene pe, "Ana kwana mundu jwanjigalile chakulya?" 34 Che Yesu wāasalile, "Chakulya changu chili kutendekanya chakusaka aīwāla wāndumile ni kugamalisa masengo gao. 35 Wānyamwe ngankuti, 'Jisigalile miesi ncheche, pakwika katema ka kugungula?' Nambo uneji ngunsalila nnole migunda ji jili chile kwa kugungula. 36 Jwakugungula akupochela mbote ni akukumbikanya pamo magungulo kuti gakole umi wa mōwā gose pangali mbesi, nipele jwakupanda asengwe yalumo ni jwakugungula. (aiōnios g166) 37 Chiwecheto chi chili chisyene, 'Jumo akupanda ni jwine akugungula.' 38 Uneji nantumile nkagungule magowolo ganganimpande wānyamwe, wāne wāpanganyisye masengo gakulimba, nambo gelego ginkupata wānyamwe gali kwa ligongo lya masengo gao." 39 Wāsamalia wājinji wā musi ula wāakulupiile Che Yesu kwa ligongo lya umboni wa malōwē gawāweschete jwankongwe jo gagakuti, "Asalile inayose imbanganyisye." 40 Wāsamalia wājaulile Che Yesu ni kwachondelela atame pamo nawo, nombejo wātemi pepala mōwā gawīli. 41 Nipele wāndu wājinji nnope wāakulupiile Che Yesu ligongo lya malōwē gao. 42 Wāsalile jwankongwe jo, "Sano tukukulupiila ngāwā kwaligongo lya kuwēcheta kwenu pe, nambo pakuwā tupilikene twachinskyene, ni tukumanyilila kuti isyene ajuju ni Nkulupusyo jwa wāndu wāpacilambo." 43 Pagapite mōwā gawīli Che Yesu wāusile sooni ku Galilaya. 44 Pakuwā Che Yesu nsyene wāsasile pangasisa kuti, "Jwakulondola jwa Akunnungu ngakuchimbichikwa mchilambo chakwe nsyene." 45 Paŵaiche ku Galilaya, wāndu wājinji wākweleko wāpochele, pakuwā wānyawo nombe wālili ku Yelusalemu kuchindimba cha Pasaka, wāiweni yose yaitesileje Che Yesu pachindimba. 46 Nipele Che Yesu wāujile sooni mmusi wa ku Kāna, chilambo cha ku Galilaya, peuto paŵagatesile meesi gaŵe divai pala. Pepala paliji ni jwankulu jumo juwālili ni mwanache jwakulwala ku Kapelenamu ko. 47 Nipele jwankulu jo paŵapilikene kuti Che Yesu atyosile ku Yudea ni kwika ku Galilaya, wājaulile ni kwachondelela ajuale ku Kapelenamu akannamyē mwanagwe juwālwalaga kuwāndichila kuwa. 48 Che Yesu wānsalile, "Wānyamwe ngankwakulupiila Akunnungu pangaiwona imanyisyo ni yakusimonjeka!" 49 Jwankulu jo wājanjile, "Ambuje, chondechonde tujaule mwananguakanawē kuwa." 50 Che Yesu wānsalile, "Njauleje, mwanagwenu chalame." Mundu jo wālikulupiile lilwē liwāsallwe ni Che Yesu ni wājawile. 51 Paŵalili nkutuluka, wāsimene ni achikapolo wāo ni wānsalile kuti mwanache jwao alamile. 52 Nombejo wāusisye katema kāwātandite mwanagwe kupata eja, ni wānyawo wājanjile, "Ulwele wānesile liiso saa saba ja musi." 53 Nipele atati jo wājimanyilile kuti jalili saa jilajila jwāsalilwe ni Che Yesu kuti, "Mwanagwenu chalame." Pelepo nsyene pamo ni achalongo wākwe wose wānkulupiile Che Yesu. 54 Chelechi chalili

chimanyisyo cha kusimosya chaaŵili chiwāchipanganyisye Che Yesu paŵatilosile ku Yudea kuua ku Galilaya.

5 Payamasile yeleyo, Che Yesu wākvesile kwaula ku Yelusalemu ku chindimba cha Wāyahudi, 2 Ni ku Yelusalemu ko, pachiwāndi nnango wekulungwa waukuwālanijika nnango wa ngondolo, kwaliji ni litanda lyalikuwālanijika Mchiebulania Betisasa lyalili ni mapenu nsano. 3 Wākulwala wājinji wāgonaga mmapenu mo, kwaliji ni wāngalola ni wākulatatala. 4 Wālolelaga meesi gatinganyikwe, pakuwā kapali katema katumetume jwa kwinani jwa Ambuje wātuluchilaga mmeesi ni kugatinganya. Jwakulwala jwaliyose juwālili jwaandarda kwinjila mmeesi gagatinganyikwe, wālamile ulwele uliwose walinawo. 5 Pelepo paliji ni mundu jumo juwātatele yaka makumi gatatu kupambula nsano ni itatu. 6 Che Yesu paŵambweni mundu jula ali agonile pepala ni kwimanyilila kuti ali jwakulwala mōwā gamajinji, wāmbusisye, "Ana nkusaka kulama?" 7 Jwakulwala jo wājanjile, "Ambuje, uneji nganeringola jwakunyinjisa mu litanda katema meesi pagakutinganyikwa. Pingulina kwinjila, mundu jwine akuuonogolela kwinjila." 8 Nipele Che Yesu wānsalile, "Njimuche, njigale ugono wenu njaule." 9 Papopo pepo mundu jo wālamile, wājigele ugono wakwe ni kwaula. Yeleyo yatendekwe pa Lyuŵa iya Kupumullila. 10 Nipele achakulu wā Wāyahudi wānsalile mundu jwalamile jo, "Lelo jino lili Lyuŵa iya Kupumulila ni malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa gakukanya konyakula ugono wenu." 11 Nambo mundu jo wāajanjile wānyawo, "Mundu jwanamisye jula andanjile, 'Njigale ugono wenu, njaule.'" 12 Wānyawo wāmbusisye, "Ana wāani ansalile njigale ugono wenu njaule?" 13 Nambo mundu juwālamiswe jula nganammanyilila Che Yesu kuti ali wāani, pakuwā pepala paliji ni mpingo wekulungwa wa wāndu ni Che Yesu wātisosile pepala. 14 Kanyuma Che Yesu wāsimene mundu juwānnamisye jula pa Nyumba ja Akunnungu, ni wānsalile, "Mpilikane sambano nnamile, kasintenda sooni sambi, chinaiche kunsimana chindu chakusakala kupunda achichi." 15 Mundu jula wājawiile kukwasalila achakulu wā Wāyahudi kuti Che Yesu ni juwālamisye. 16 Pakuwā Che Yesu wātendekenyē yeleyo pa Lyuŵa iya Kupumulila, Wāyahudi wātandite kunchima. 17 Nambo Che Yesu wāasalile, "Atati wāngu akupanganya masengo mōwā gose ni uneji ngugapanganya iyoyo peyo." 18 Kwa ligongo lyo, achakulu wā Wāyahudi wāpundile kusosasosa litala lyakwaulaga Che Yesu ngāwā ligongo lyakutema malajisyo ga Lyuŵa iya Kupumulila pe, nambo pakuwā alitesile kuti Akunnungu ali Atatigwe ni kilitenda chisau ni Akunnungu. 19 Che Yesu wāasalile, "Ngunsalila isyene, Mwana ngakombokola kupanganya chachilichose jikape. Mwana akombokola kupanganya achilape chakuchiwona alinkupanganya Atati. Pakuwā achila chaakuchipanganya Atati Mwana nomejo akupanganya ilaila peila. 20 Atati akunnonyela Mwana ni kunlosya indu yose yakupanganya nsyene. Sooni chiwālosye indu yekulungwa kupunda ayiyi, ni wānyamwe chinsimonje. 21 Mpela ila Atati iyakuti pakwasyusya wāwile ni kwapa umi, iyoyo peyo ni Mwana akwapa umi aīwāla wākwasaka. 22 Atati ngakunklamula mundu jwaliyose, nambo ampele Mwanagwe ukombole wose

wakwalamula wāndu, 23 kuti wāndu wose anchimbichisyé Mwana mpela yakuti pakwachimbichisyá Atati. Mundu jwalijose jwagakunchimbichisyá Mwana ngakunchimbichisyá Atati juŵantumile.” 24 “Ngunsalila isyene, jwakulipikanila liloŵe lyangu ni kwakulupilila wāndumile une wāla, jwelejo akwete umi wa mōwa gose pangali mbesi. Nomebo ngaalamulikwa ng’oo, pakuŵa amasile kukopoka muchiwa ni kwinjila mu umi. (aiônios g166) 25 Ngunsalila isyene, chikaiche katema ni sambano kaiche chanti wāndu wāwile chalipilikane liloŵe lyá Mwana jwa Akunnungu nombe wāndu wāchalipilikane wo chakole umi. 26 Mpela ila Atati yatite kuŵa ndande ja umi, iyoyo peyo ampele Mwana kuŵa ndande ja umi. 27 Sooni ampele Mwana ukombole wa kulamula ligongo jwelejo ali Mwana jwa Mundu. 28 Nkachisimonga achichi pakuŵa chikaiche katema chati wāndu wose wāali kumalembé chalipilikane liloŵe lyao, 29 nombe chasyuche, awāla wāwatendekenyé yambone chasyuche ni kupata umi ni awāla wāwatendekenyé yangalumbana chasyuche ni kulamulikwa.” 30 “Uneji jikape ngangukombola kuchitendekanya chindu kwa ukombole wangu nansyene. Ngulamula mpela inguti pakupilikana kutyochela kwa Atati, ni kulamula kwangu kuli kwa usyene pakuŵa ngangupanganya ingusaka nansyene, nambo yambone paujo pao wāndumile une wāla. 31 “Naliŵalangaga nansyene umboni wangu uli wa unami. 32 Nambo apali jwine jwakusala umboni pa une, noneji ngumanyillila kuti yose yakusala nkati uneji ili isyene. 33 Wānyamwe mwälajisyé wāntenga ku che Yohana Wakubatisya, ni umboni wasasile nkati une uli usyene. 34 Ngawá kuti uneji nguukulupilila umboni wa wāndu, nambo ngusalá yelei kuti wānyamwe nkulupuswe. 35 Che Yohana wālijí mpela lumulí lulwakoleлага ni kulanguchisyá, ni wānyamwe mwäliji chile kusengwa ni lilanguka lyakwe kwa katema pe. 36 Nambo uneji ngwete umboni kukwangu wauli wekulungwa kupunda u che Yohana. Pakuŵa masengo gingugapanganya gaambele Atati malichisyé ni gagakulosya pangasisika kuti Atati ni wāndumile. 37 Atati uŵandumile, iyoyo akusała umboni nkati une. Wānyamwe nganimmé kulipilikana liloŵe lyao atamuño kulkulola ku meeso kwao, 38 ni liloŵe lyao ngalikutama nkati mwenu, pakuŵa nganimunkulupilila ajula juŵantumile. 39 Nkugasosasosa Malembelo ga Akunnungu nchiganisyaga kuti mu gelego chimpate umi wa mōwa gose pangali mbesi. Ni Malembelo ga Akunnungu go gakuŵalanga umboni nkati une! (aiônios g166) 40 Ni wānyamwe ngankusaka kwika kukwangu kuti nkole umi wa mōwa gose pangali mbesi. 41 “Ngangusosa kuchimbichikwa ni wāndu. 42 Nambo ngummaryillila wānyamwe kuti nganinkola unyoyelo wa Akunnungu mmítima jenu. 43 Uneji iičhe kwa ulamusi wa Atati wāngu, ni wānyamwe nganimungulupilila. Aikaga mundu jwine kwa ulamusi wakwe nsyene, chimunkulupilile. 44 Ana chinkombole chinauli kungulupilila iŵaga wānyamwe nkusaka kulapikwa kutyochela kwa achinjenu nambo nkukana kulapikwa kwakukuyochela kwa Akunnungu wāali jikape? 45 Nkaganisyaga kuti uneji chinambechetele kwa Atati. Che Musa junkunlolela wānyamwe ni juchambechetele kwa Atati. 46 Nkankulupilile che Musa nkaangulupilile ni une wākwe pakuŵa che Musa wālembile ngani syangu. 47 Nambo iŵaga ngankugakulupilila

gaŵagalembile che Musa gala, sano chinkombole chinauli kugakulupilila ginguŵecheta?”

6 Payamasile yeleyo Che Yesu wājombweche litanda lya Galilaya pane likuŵilanjkwa litanda lya Tibelia. 2 Mpingo wekulungwa wa wāndu wakuiye ligongo wāndu wo wāiweni imanyisyo iŵapanganyisyé kwa kwalamya wāndu. 3 Nipele Che Yesu pamo ni wākulijiganya wāo wākewesile mwitumbi ni kutama. 4 Katema ka chindimba cha Pasaka ja Wāyahudi kāwandichile. 5 Che Yesu paŵalolesyelolesye wāuweni mpingo wekulungwa wa wāndu uchaichiliaga, nipele wāusisyé che Filipo, “Ana chitusume kwapi chakulya kuti twape wāndu wā alye?” 6 Wāwēchete yeleyo kuti wālinje che Filipo, pakuŵa asyene wāimanyi chichaapanganye. 7 Che Filipo wājanjile, “Ipande machila gawīlī ga madini ga feza ngaikulkwana kusumila mikate kwa kila mundu!” 8 Jumo jwa wākulijiganya wā Che Yesu jwakuŵilanjkwa che Andulea, mpwo che Simoni Petulo, wāasalile Che Yesu, 9 “Kwana jwanchanda pelepa jwali ni ipande nsano ya mikate ja shayili ni somba siwili. Nambo yakulya yi kanandi ngayajikutisa wāndu wājinji wānti nyi?” 10 Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo, “Mwasalile wāndu atame paasi.” Pelepo paliji ni manyasi, nipele wāndu wose wātemi paasi, winji wa achalume pe walijí mpela elufu tano. 11 Nipele Che Yesu wājigjele ipande ya mikate ila, ni wātogolele Akunnungu ni kwagawīla wāndu wāwatemi paasi wāla. Wātesile iyoyo peyo ni somba sila ni kila mundu wāpatile mpela iŵatite pakusaka. 12 Wāndu wo paŵajkwite Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo, “Nkumbikanye mbakatika yaisigele yo kuti inapotele.” 13 Nipele, wākulijiganya wāla wākumbikenye isigasi ya mikate nsano ja shayili iyasigesye wāndu wāvālile wāla, wāgumbesye itundu likumi ni iŵili. 14 Wāndu paŵachiwi chimanyisyo chiŵachipanganyisyé Che Yesu cho, wātite, “Isyene ajuju ni jwakulondola jwa Akunnungu jwāwēchetelekwe kuti chaiche pachilambo.” 15 Che Yesu wāimanyi kuti wāndu wāsachile kwakanganichisyá aŵe mwenye jwao, ni wātyosile sooni jikape ni kwaula ku chitumbi. 16 Pakwaswele wākulijiganya wā Che Yesu wātulwiche kwaula ku litanda. 17 Wājinjile mu ngalaŵa wātandite komboka kwaula ku Kapelenau. Chipi chajinjile ni Che Yesu wālijí akanaŵe kwaichilila. 18 Litanda lyatandite matumbela kwa ligongo lya chimbunga chekulungwa chichaliji chininkupuga. 19 Wākulijiganya wāo paŵajawile kwakutalichila uleu wa maili sitatu pane ncheche, wāmmweni Che Yesu alinkwenda pachanya meesi, ni kujīwāndichila ngalaŵa, wājogwepe mnope. 20 Che Yesu wāasalile, “Nkajogopa, ndili uneji” 21 Nipele wākulijiganya wāla kwakusangalala wāmmendile Che Yesu ajinjile mu ngalaŵa mula. Palapala ngalaŵa jaiche mungulugulu litanda kuwājaulaga. 22 Malawi jakwe mpingo wa wāndu uŵasigele peesi litanda ula wāimanyi kuti apala paliji ni ngalaŵa jimo pe. Che Yesu nganajinjila mu ngalaŵa pamó ni wākulijiganya wāo, nambo wākulijiganya wāo wo wājawile achinsyene pe. 23 Syaiche ngalaŵa sine kutyochela ku Tibelia pepala mpingo wekulungwa wa wāndu paŵalile mikate, Ambuje ali amasile kwatogolela Akunnungu. 24 Nipele, wāndu wo paŵaimanyi kuti Che Yesu ni wākulijiganya wāo nganapagwa pepala, wāsikwesile ngalaŵa sila ni kwaula ku

Kapelenaumu achinsosaga. 25 Wāndu wāla pāwāsimene Che Yesu ali ajombweche wāmbusise, "Ana, Jwakwiganya akuno nnyiche katema chi?" 26 Che Yesu wāajanjile, "Ngunsalila isyene, nkusosasosa une ngāwā kwaligongo mwaiweni imanyisyo imbanganyisye, nambo kwaligongo mwalile mikate jila ni kwikuta. 27 Kasinchenjeuchila chakulya chachikuwola, nambo nchenjeuchile chakulya chingachikuwola cha umi wa mōwa gose pangali mbesi. Mwana jwa Mundu champe chakulya chi pakuwā Akunnungu Atati, alosisye kuti ansagwile ni kunkunda." (aiōnios g166) 28 Nombewo wāmbusise Che Yesu, "Tutende chichi kuti tukombole kugapanganya masengo gakugasakaga Akunnungu tugapanganye?" 29 Che Yesu wāajanjile, "Chelechi ni chakuchisaka Akunnungu nchipanganye, munkulupilile jwandumile jula." 30 Pelepo wāasalile, "Ana chintende chimanyisyo chi tulole kuti tunkulupilile mmwe? Chintende chichi?" 31 Achambuje wētu wālile chakulya chachikuwālanjika mana mwipululu mula mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, 'Wālisisye mikate jajityochele kwinani.'" 32 Che Yesu wāasalile, "Ngunsalila isyene, che Musa nganampanga nkate kutyochela kwinani, nambo Atati wāngu ni wāmpele wānyamwe nkate usyene kutyochela kwinani. 33 Pakuwā nkate wakutupa Akunnungu uli ajula jwatalwiche kutyochela kwinani ni kwapa umi wāndu wāali mchilambo." 34 Nipele wāasalile, "Ambuje, ntupeje nkate wu kila lyuwā." 35 Nambo Che Yesu wāasalile, "Uneji ndili nkate waukwikanawo umi. Jwakwika kukwangu ngasijinkola sala, jwakungulupilila une ngasijinkola njota ng'oo. 36 Nambo nansalile kuti namuno muuweni, nganimme kungulupilila. 37 Wose wākuumba Atati chaiche kukwangu, noneji jwalijose jwakwika kukwangu ngasinankana ng'oo. 38 Nganinduluka kutyochela kwinani kwaligong lya kuitendekanya ingusaka uneji, nambo ndulwiche kuti ndendekanye yakusaka wāndumile une wāla. 39 Yakusaka wāndumile une wāla ni ayiyi, ninanjase jwalijose juwāmbele, nambo naasyuse pa lyuwā lya mbesi. 40 Pakuwā chakusaka Atati wāngu ni achichi, jwalijose jwakunlola Mwana ni nukulupilila akole umi wa mōwa gose pangali mbesi, ni uneji chinansusyuse pa lyuwā lya mbesi." (aiōnios g166) 41 Nipele Wāyahudi wātandite kwasongonechela Che Yesu pakuwā wātite, "Uneji ndili nkate wautulwiche kutyochela kwinani." 42 Ni wātite, "Uli, ajuju ngāwā Che Yesu mwana ju che Yusufu jula? Atatigwe ni achikulugwe twamanyi! Ana akukombola chinauli kuti atulwiche kutyochela kwinani?" 43 Che Yesu wāasalile, "Nneche kusongonechela jwine ni jwine. 44 Ngapagwa mundu juchakombole kwika kukwangu pangali Atati juwāndumile une jo kwautila kukwangu, ni une chinansusyuse mundu jo pa lyuwā lyambesi. 45 Wākulondola wā Akunnungu wālembile kuti, 'Wāndu wose chajiganyikwe ni Akunnungu.' Mundu jwalijose jwakumpilikana Atati ni kulijiganya kutyochela kwa wēlewo, chaiche kukwangu. 46 Ngapagwa mundu jwambweni Atati, ikaŵe ajula pe jwatosile kwa Akunnungu, jwelejo ni juwāmbweni Atati. 47 Ngunsalila isyene, jwakukulupilila akwete umi wa mōwa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 48 Uneji ndili nkate waukwikanawo umi. 49 Achambuje wētu wālile mana mwipululu mula, nambo wāwile. 50 Nambo weleu ni nkate waukululuka kutyochela kwinani kuti jwalijose jwakulya anajasiche. 51 Uneji

ndili nkate waukwikanawo umi wautulwiche kutyochela kwinani. Mundu jwalijose alyaga nkate wo chalame mōwa gose pangali mbesi. Ni nkate uchinaape wo uli chilu changu chinguchityosya kuti wāndu wose wāpacachilambo akole umi." (aiōn g165) 52 Nipele Wāyahudi wātandite kwangangana achinsyene pe, "Ana aju akukombola chinauli kutupa uwe chilu chakwe kuti tulye?" 53 Che Yesu wāasalile, "Ngunsalila isyene, iwgā ngankulya chilu cha Mwana jwa Mundu ni kung'wa miasi jakwe, ngankola umi nkati mwenu. 54 Mundu jwalijose jwakulya chilu changu ni kungwa miasi jangu akwete umi wa mōwa gose pangali mbesi, ni uneji chinansusyuse pa lyuwā lyambesi. (aiōnios g166) 55 Pakuwā chilu changu chili chakulya chisyenesyene, ni miasi jangu jili chakung'wa chisyenesyene. 56 Mundu jwalijose jwakulya chilu changu ni kung'wa miasi jangu, jwelejo akutama nkati mwangu ni uneji ngutama mwa jwelejo. 57 Mpela ila Atati wāali wājumi iwgāndumile, ni kwa ligongo lya Atati ndili wājumi, kwayele jwakundya une chawē wājumi kwa ligongo lyangu. 58 Nipele, weleu uli nkate wautulwiche kutyochela kwinani, ngāwā mpela mana jiwālile achambuje wēnu ni kuwa. Nambo juchalye nkate wu chakole umi wa mōwa gose pangali mbesi." (aiōn g165) 59 Che Yesu wāwēchete yeleyo pāwālīji nkwiganya mu nyuumba ja kusimanilana Wāyahudi ku Kapelenaumu kula. 60 Nipele wākulijiganya wāo wājinji paŵapilikene yeleyo wātite, "Aga majiganyo ga gali gakulimba! Ana nduni juchakombole kugakunda?" 61 Che Yesu wāmānyi pangasaliliwa ni mundu kuti wākulijiganya wāo wālīji nkusongoneka yankati yeleyo, ni wāusise, "Ana majiganyo ga gakutesya nneche kungulupilila? 62 Nambi chīwē uli pachimummone Mwana jwa Mundu alinkujigalikwa kwaaula kwinani kuwālijii kundanda? 63 Mbamu jwa Akunnungu ni jwakwichisa umi, machili ga mundu gangali chindu. Malowē ginansalile gali Mbamu nombe gali umi. 64 Natamuno yeleyo apali wāne mwa wānyamwe wāngakukulupilila." Che Yesu wāwēchete yeleyo pakuwā wāmānyi chitandile kundanda kuti wāani wāngakukulupilila ni nduni juchangalauche. 65 Nipele Che Yesu wāwēchete sooni, "Kwa ligongo lya nansalile kuti ngapagwa juchakombole kwika kukwangu mpaka akamuchikwe ni Atati wāngu." 66 Kutyochela lyuwā lya wākulijiganya wāo wājinji wālesile kulongana nawo kwaligong lya malowē gala ni wāujile panyuma. 67 Nipele Che Yesu wāusise wākulijiganya likumi ni wāwili wāla, "Ana, ni wānyamwe nombe nkusaka kwaaula?" 68 Che Simoni Petulo wāajanjile, "Ambuje, tutujaule kwa acheni? Mmwejo nkweste malowē gagakwikanawo umi wa mōwa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 69 Uweji tukukulupilila ni sooni tukwimanyilila kuti mmwejo ndi Jwanswela kutyochela kwa Akunnungu." 70 Che Yesu wāasalile, "Uli, nganinansangula wānyamwe likumi ni wāwili? Nambo jumo jwenu ali Shetani." 71 Nambo Che Yesu wālīji nkwegamba che Yuda mwana ju che Simoni Isikaliote, pakuwā jwelejo ni juchangalauche namuno ali jumo jwa wākulijiganya likumi ni wāwili wāla.

7 Payamasile yeleyo, Che Yesu wālīji nkwendajenda ku Galilaya ko. Nganasaka kwendajenda ku Yudea ligongo achakulu wā Wāyahudi wāsachile kwaulaga. 2 Chindimba cha Wāyahudi cha masakasa chaŵandichile. 3 Nipele achapwakwe Che Yesu wāasalile, "Ntyoche pelepa njaule ku Yudea kuti wākunkuya

mmwe nombewo aiwone yakusimonjeka inkwipanganya. 4 Ngapagwa mundu jwakupanganya chindu kwakulisisa iŵaga akusaka kumanyika ni ūandu. Pakuŵa nkupanganya yelei, nlilosye mwasyene kwa ūandu ūa pachilambo." 5 Namose achapwakwe nganîŵakulupilia. 6 Nipele, Che Yesu ūaasalile, "Katema kambone kukwangu kakanaŵe kwika, kukwenu ūnyamwe katema kakalikose kali kambone. 7 Ūandu ūa pachilambo ngakombola kunchima ūnyamwe, nambo uneji akunjima pakuŵa naasalile kuti yakuitedekanya yo ili yangalumbana. 8 Ūnyamwe njaule kuchindimba cho. Uneji ngunyaula kuchindimba cho pakuŵa katema kambone kukwangu kakanaŵe kwika." 9 Ŭaechete yeleyo ni kusigala pa Galilaya palapala. 10 Achapwakwe paŵamasile kwaula kuchindimba cha masakasa, Che Yesu nombe ūajawile, nambo nganajaula kwakulilosya, ūajawile kwakulisia. 11 Kuchindimba cho achakulu ūa ŵayahudi ūaliji nkwasosasosa Che Yesu, ni ūaasyene, "Ana ali kwapi ūelewo?" 12 Mpingo wa ūandu ūaliji nkusongona jwine ni jwine yankati Che Yesu. Ūandu ūane ūatite, "Ali mundu jwambone." Ni ūane ūatite, "Ngaŵa! Akwalambusa ūandu." 13 Atamuno yeleyo ngapagwa mundu jwalirose jwalinjile kuwecheta ngani syakwe pelanga kwa ligongo lya kwajogopa achakulu ūa ŵayahudi. 14 Chindimba cho pichâwandichile kumala, Che Yesu ūajawile pa Nyumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya. 15 Nipele achakulu ūa ŵayahudi ūasimosile ni kuti, "Ana mundu ju agapatile kwapi majiganyo ga, nombejo nganajaule kukulijiganya?" 16 Pelepo Che Yesu ūaajanjile, "Majiganyo gungwiganya nganigaŵa gangu, nambo gakutyochela kwa ūelewo ūandumile une. 17 Mundu asakaga kupanganya yakusaka Akunnungu, chaimanyilile kuti majiganyo gungwiganya gatyosile kwa Akunnungu pane nguwecheta kwa ukombole wangu nansyene. 18 Jwelejo jwakuŵecheta ngani syakwe nsyene akusosasosa ukulu wakwe nsyene, nambo jwakusosasosa ukulu wa jwannajisyse jula, jwelejo ali jwausyene ni mwa jwelejo ngapagwa unami. 19 Ana che Musa nganampanga malajisyo? Atamuno yeleyo, ngapagwa jwalirose mwa ūnyamwe jwakugatedekanya gagalembekwe mmalajisyo go. Ana ligongo chi nkusaka kumulaga?" 20 Papopo mpingo wekulungwa wa ūandu wajanjile, "Ana mmwe nkwtē masok! Nduni jwakusaka kummulaga mmwe?" 21 Che Yesu ūaajanjile, "Mbanganyisye chakusimonjeka chimo ni ūnyamwe nkuchisimonga. 22 Che Musa ūampele chisyowêlo cha kwaumbasya achiŵana ūvenu. Nambo chisyowêlo cho nganichityochela ku che Musa nambo chatyochela kwa achambuje ūvenu. Sambano ūnyamwe nkumumbasya mwanache pa Lyuŵa lya Kupumulila. 23 Iŵaga mundu akumbala pa Lyuŵa lya Kupumulila kuti ganatemeche malajisyo, sambano kwa chichi nkundumbillila une ligongo nannamise mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila? 24 Kasinlamula kwa meeso pe, nambo nlamule kwa goloka." 25 Ūandu ūane ūa ku Yelusalemu ūatandite kuliusya, "Ana mundu ju ngawa ajula jwakusekwa ni ilongola kuti ammulaje? 26 Nhole, sambano akuŵecheta pelanga, nombe ngapagwa mundu jwakuntanjila chachilichose. Uli, ilongola akwimayilila kuti aju ali Kilisito Jwakuwombola? 27 Pachaiche Kilisito ngapagwa mundu juchakumanye kwakopochele, nambo uweji tukumanyi kwakopochele mundu ju!" 28 Nipele Che Yesu paŵaliji nkwiganya

pa Nyumba ja Akunnungu ūnyanyisye achitiji, "Ana ūnyamwe nkumanyilila une ni sooni nkumanyi kungopochele? Une ngnnika kwa ulamus iwang nansyene, nambo ūandumile une wo ali ūaasyenesyene, ni ūnyamwe ngunkwamanyilila, 29 uneji ngwamanyilila pakuŵa ngopochele kwa ūelewo, nombewo ni ūandumile une." 30 Nipele ūandu ūasachile kwakamula, nambo nganapagwa mundu jwalirose jwalinjile kunkwaya, ligongo katema kakwe kaliji kakanaŵe kwika. 31 Mumpingo wa ūandu mula, ūandu ūajinji ūakulupiliile ni kuti, "Ana aikaga Kilisito Jwakuwombola chapanganye imanyisyo yekulungwa kupunda ayiyi yakuitedekanya aŵa?" 32 Mafalisayo ūapilikene ūandu achisongonaga jwine ni jwine yankati Che Yesu. Nipele achakulu ūambopesi pamo ni Mafalisayo ūatumile ūakulindilila Nyumba ja Akunnungu akaakamule Che Yesu. 33 Che Yesu ūaasalile, "Chindame ni ūnyamwe kwa katema kakajipi, nipele chinyaule kwa ūandumile ūala. 34 Chimuuose nambo ngamuuwona, pakuŵa pepala pachime ūnyamwe ngankombolanga kwika." 35 Achakulu ūa ŵayahudi ūaasyanaga achinsyene pe, "Ana mundu ju chajaule kwapi kwakuti ngatukombola kwawona? Ana chajaule kwa ŵayahudi ūapwilingene ni kutama mu misi ja ūagililik ni kwajiganya ūagililik? 36 Ana malumbo gakwe chichi pakuti, 'Chimuusose nambo ngamuuwona, ni pepala pachime ūnyamwe ngankombola kwika?'" 37 Lyuŵa lya mbesi lya chindimba cho lyaliji lyuŵa lyekulungwa. Che Yesu ūajimi ni kuwecheta kwa liloŵe lyakunyanyisya, "Mundu jwalirose jwakwete njota aiche kung'wa kukwangu. 38 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, 'Jwakungulupiliile uneji, sulo sya mesi gagakwikanawo umi chigajilime kutyochela nkati mwaow!'" 39 Ŭaechete yeleyo nkati Mbamu jwa Akunnungu juchapochelwe ni aŵala ūakulupiliile Che Yesu. Mpaka katema ko ūandu ūaliji nganampochele Mbamu jwa Akunnungu pakuŵa Akunnungu ūaliji akanaŵe kunkusya Che Yesu. 40 Ūandu ūane mu mpingo ula ūapilikene malowé go, ni ūatite, "Isyene mundu ju ali jwakulondola jula!" 41 Ūandu ūane ūatite, "Aju ali Kilisito Jwakuwombola!" Nambo ūandu ūane ūaliji nkuliusya, "Ana ikukomboleka Kilisito akopochele ku Galilaya? 42 Ana Malembelo ga Akunnungu ngagakuti, 'Kilisito Jwakuwombola chakopochele mu lukosyo lwa mwenye che Daudi, ni chapagwe ku Beselehemu, musi uŵatemi mwenye che Daudi?'" 43 Nipele, ūandu ūa mumpingo ūalekangene kwa ligongo lya Che Yesu. 44 Ūandu ūane ūasachile kwakamula nambo ngapagwa mundu jwalirose juŵankwaiye. 45 Nipele ūakulindilila Nyumba ja Akunnungu paŵausile, achakulu ūambopesi ni Mafalisayo, ūaasyise, "Kwachichi nganimwaichisa Che Yesu?" 46 Ūakulindilila ūala ūajanjile, "Nganapagwe mundu jwalirose jwakombwele kuwecheta mpela mundu ju!" 47 Nipele Mafalisayo ūaasyise, "Ana annambwisye ni ūnyamwe ūakwe? 48 Ana mpatile kumbona jumo jwa ilongola, pane jumo jwa Mafalisayo jwankulupiliile jwelejo?" 49 Ngwamba, nambo ūandu ūa ngakugamanyilila malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, kwayele Akunnungu ūalwesisey!" 50 Jumo jwao ūaliji che Nikodemu jumo jwa Mafalisayo juŵajaulile Che Yesu kundanda, ūaasalile achinjakwe, 51 "Malajisyo getu gakusala kuti, ngatukombola kunlamula mundu jwalirose pangampilikanila kaje ni kwimanyilila chichi chakupanganya." 52

Ni wanyawo wānjanjile, "Ni wanyamwe wakwe ntyochele ku Galilaya? Nsosesose Mmalembelo Gamaswela nomwe chinnole kuti ku Galilaya ngaakopochela jwakulondola jwa Akunnungu!" 53 Nipele kila mundu wāausile kumangwakwe.

8 Pakumala yeleyo Che Yesu wājajawile ku chikwesya cha Misituni. 2 Malawi jakwe kundāwi pe, Che Yesu wājajawile sooni pa Nyuumba ja Akunnungu. Wāndu wose wānsyungwile, nombewo wātemi ni kutanda kwajiganya. 3 Nipele Wākwiganya malajisyo pamo ni Mafalisayo wānnyichenawo jwankongwe juwākamwilwe ali nkutenda chikululu. Wānjimiche jwankongwe jo paujo pa wāndu. 4 Nipele wāmbusisye Che Yesu, "Jwakwiganya, jwankongwe ju akamwilwe ali nkutenda chikululu. 5 Mmalajisyo getu che Musa wātulajisye yele, jwankongwe mpela aju aulajikwe kwa kuputikwa ni maganga. Nambi mmwejo nkuti uli?" 6 Wātite yeleyo kuti wālinje Che Yesu akole chakumbechetela. Nambo Che Yesu wākoteme ni kulemba paasi ni chala chakwe. 7 Paŵapundile kumbusa, Che Yesu wājinamukwiche ni kwasalila, "Naga kwana mundu jwalijose mwa wānyamwe jwanganakola sambi aŵe jwaandanda kumponya liganga." 8 Nipele wākoteme sooni ni kulemba paasi. 9 Paŵapilikene yeleyo wātandite kutyoka jumo jumo achilongolelagha achachekulu. Che Yesu wāsigele jikape ni jwankongwe jula ali ajimi palapala. 10 Ni Che Yesu paŵajinamukwiche wāmbusisye jwankongwe jula, "Amao, wāndu wāla alinji kwapi? Uli, ngapagwa jwanlamwile mmwejo?" 11 Jwankongwe jula wānjanjile, "Ambuje, ngapagwa namose jumo jwanamwile!" Nombe Che Yesu wānsalile, "Uneji nombe ngangunlamula. Njaule, nambo kutandila sambano nkataenda sambi sooni." 12 Che Yesu wākungulwiche sooni ni wāndu achitiji, "Uneji ndili lilanguka lya pachilambo pano. Mundu jwalijose jwakunguya uneji ngajenda mu chipi ng'o, nambo chakole ni lilanguka lya umi." 13 Nipele Mafalisayo wānsalile, "Nkusala umboni wenu mwasyene, sambano umboni wenu uli wa unami." 14 Che Yesu wāaajanjile, "Atamuno nasalaga umboni wangu nansyene, umboni wangu uli usyene ligongo uneji nakumanyi kungopochele ni kungwaula. Nambo mwanya ngankukumanyillila kungopochele ni kungwaula. 15 Wānyamwe nkulamula kwa ng'anisyo sya chiundu nambo uneji ngangunlamula mundu. 16 Naatamuno nalamulaga, ulamusi wangu uli usyene ligongo uneji ngangupanganya masengo jika, Atati wāndumile une wo ali pamo ni une. 17 Ilembekwe mmalajisyo genu, umboni wa wāndu wāwili uli wa usyene. 18 Uneji ngusalala umboni wangu nansyene, ni Atati wāndumile nombe akusala umboni wangu." 19 Pelepo wāmbusisye, "Ana Atati wānu ali kwapi?" Che Yesu wānjanjile, "Wānyamwe ngankumanyillila uneji atamuno ngankumanyillila Atati wāngu. Nkaamanyillila uneji nkaamanyillila Atati wāngu nombe." 20 Che Yesu wāwechete malowē go mu chuumba cha mbiko, paŵaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu. Ni nganapagwa mundu juwākamwile pakuwa katema kakwe kaliji kakanaŵe kwika. 21 Che Yesu wāasalile sooni, "Uneji ngwaula ni wānyamwe chimuisose, nambo chimmwe mu sambi syenu. Kungwaula uneji, wānyamwe ngankombola kwika." 22 Nipele, achakulu wā Wāyahudi wātite, "Ana chaliulaje? Ana kwa ligongwa chi akuti, 'Kungwaula wānyamwe ngankombola kwika?'" 23 Che Yesu wāasalile, "Wānyamwe nkopochele

papapa pachilambo cha paasi, nambo uneji ngopochele kwinani. Wānyamwe nlinji wā pachilambo pano, nambo uneji nguniŵa jwa pachilambo pano. 24 Kwallgongo lyo nansalile kuti chimmwe mu sambi syenu. Pakuwā ngankukulupilila kuti, "Uneji ndili jwelejo' chimmwe mu sambi syenu." 25 Nombe wānyawo wāmbusisye, "Ana mmwejo ni wāani?" Che Yesu wānjanjile, "Uneji ndili jwelejo, mpela inansalile chitandile kundanda! 26 Ngwete yejinji yakuŵecheta ni kulamula nkati wānyamwe. Nambo wāndumile une ali wāusyene, none ngwasalila wāndu wose wā pachilambo yeila pe imbilikene kutyochela kwa wēlewo." 27 Wānyawo nganaimayillila kuti Che Yesu wāwecheta taga nawo yankati ngani sya Akunnungu, Atati wāo. 28 Nipele Che Yesu wāasalile, "Pachimunnyakule Mwana jwa Mundu, pelepo ni pachimmanyillila kuti, 'Uneji ndili jwelejo,' ni chimmanyillila kuti ngangupanganya chachili chose nansyene, nambo nguŵecheta yeila pe inyiganyikwe ni Atati. 29 Wāndumile wāla ali pamo ni uneji, nganaaneaka jika, pakuwa moŵa gose nguitendekanya aila yaikwanonyela." 30 Wāndu wājinji wāwampilikani Che Yesu achiŵechetaga malowē ga wānkulupilile. 31 Nipele Che Yesu wāasalile Wāyahudi wāwakulupilile wāla kuti, "Mwaikamulichisyaga inanjigenye, chimme wākulijiganya wāngu wā usyenesyene. 32 Chimuumanyillila usyene, ni usyene wo chiuntende wālecheleswe." 33 Nombe wānyawo wānjanjile, "Tuli uŵelesi u che Iblahimu ni nganituŵa achikapolō wā mundu jwalijose. Ana malumbo gakwe chichi pankuti, 'Chinchilecheleswa?'" 34 Che Yesu wāaajanjile, "Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakutendekanya sambi ali kapolo jwa sambi. 35 Kapolo ngakutama pamusi moŵa gose, nambo mwanache akutama pamusi moŵa gose. (aiōn g165) 36 Nipele Mwana annechelesyaga wānyamwe nombe chimbe wālecheleswe kusyenesyene. 37 Naimanyi kuti wānyamwe nlinji uŵelesi u che Iblahimu. Nambo nkusaka kumulaga ligongo nkugakanwa majiganyo gangu. 38 Uneji nguŵecheta aila pe yanosisye Atati wāngu, nambo wānyamwe nkupanganya aila yansalile atati wānu." 39 Wānyawo wānjanjile, "Uweji Atati wētu ali che Iblahimu!" Che Yesu wāasalile, "Wānyamwe nkāwē wānache wā che Iblahimu nkaitendekenyen aila iwaitendekenyen che Iblahimu. 40 Uneji nansalile usyene unaupilikene kutyochela kwa Akunnungu, atamuno yeleyo wānyamwe nkusaka kumulaga. Che Iblahimu nganapanganya yeleyo! 41 Wānyamwe nkutendekanya ilaila yaitesile atati wānu." Wānyawo wānsalile, "Uweji nganitupagwe kwa chikululu! Tukwete atati wāmope, wēlewo ali Akunnungu." 42 Che Yesu wāasalile, "Ikaŵe Akunnungu ali Atati wānu, nkaanonyele uneji pakuwa uneji natyosile kwa Akunnungu ni sambano ndili papapa pepa. Nguniika kwa malamulo gangu nansyene nambo kwa malamulo ga wāndumile une wo. 43 Ana kwachichi ngankugaplikanichisyga ginguŵecheta ga? Ligongo ngankusaka kugaplikana malowē gangu. 44 Wānyamwe atati wānu Jwakulinga ni wānyamwe nkusaka kutendekanya yaikwanonyesya atati wānu. Chitandile kundanda jwelejo wāliji jwakuulaga, ni nganawai kwima ku upande wa usyene, mwa jwelejo nganiupagwa usyene. Paakuŵecheta ya unami, akuŵecheta yatite kusyowēlela, pakuwa jwelejo ali jwa unami ni atati jwa unami wose. 45 Pakuwā uneji ngunsalila usyene, wānyamwe ngankungulupilila.

46 Mwa wanyamwe nduni juchakombole kuwalanga umboni kuti uneji ngwete samb? Ana iwgaga nguwecheta usyene, kwachichi ngankungulupillia? 47 Wandu wa Akunnungu akugapilikana malowe gakuwecheta Akunnungu, wanyamwe ngankupilikana pakuw waanyamwe nganimma wandu wa Akunnungu.” 48 Wayahudi wanjanjile Che Yesu, “Ana nganitusal uchenene kuti mmwejo ndi Msamalla ni sooni nkewte lisoka?” 49 Che Yesu wanjanjile, “Uneji nganingola lisoka. Uneji ngwachimbichisa Atati wangu, nambo wanyamwe ngankunjimbichisa une. 50 Uneji ngangulisosela ukulu wangu nansyene. Apali jumo jwakuusosela ukulu wo, nombejo ali jwakulamula. 51 Ngunsalila isyene, mundu jwaliyose jwakugakamulichisyaya majiganyo gangu ngaawa nambo chatame mowá gose pangali mbesi.” (aión g165) 52 Wayahudi wansalile Che Yesu, “Sambano twimanyi uchenene kuti mmwejo nkewte lisoka! Che Iblahimu wawile, ni wakulondola wa Akunnungu wawile iyoyo peyo, nomwe nkuti, ‘Mundu jwaliyose agakamulichisyaya majiganyo gangu ngaawa!’ (aión g165) 53 Ana mmwejo nkulitenda wakulungwa kwapunda atati wetu che Iblahimu juwawile jula? Natamuno wakulondola wa Akunnungu wawile nombewo. Sambano mmwejo nkulitenda waani?” 54 Che Yesu wanjanjile, “Nalikusyaga une nansyene, ukulu wangu ngawa chindu. Atati wangu wankwawilanga Akunnungu wenu, welewo ni wakungusya une. 55 Wanyamwe ngannaáe kwamanyilila, nambo uneji naamanyi. Nombe nasalaga kuti ngangwamanyilila, chime jwaunami mpela wanyamwe. Uneji ngwamanyilila ni ngulikamulichisyaya liloé lyao. 56 Atati wenu che Iblahimu wasangale aliwone lyuwa lya kwika kwangu, nombewo waliweni ni wasengwile.” 57 Nipele Wayahudi waasalile, “Mmwejo nkuti uli kuti mwaweni che Iblahimu nomwe nganinnyche yaka makumi nsano?” 58 Che Yesu waasalile, “Ngunsalila isyene, akanáe kupagwa che Iblahimu uneji napali.” 59 Pelepo wálokwtewe maganga achisakaga kwaponya, nambo Che Yesu waalesile ni kutyoka pa Nyumba ja Akunnungu.

9 Che Yesu paápítaga, wambweni mundu jwanganola chitandile kupagwa kwakwe. 2 Nipele wakulijiganya wao wausisye, “Jwakwiganya, Ana waani watesile sambi mpaka mundu ju apagwe ali ngakulola, mundu ju pane achaáelesi wakwe?” 3 Che Yesu wanjanjile, “Ngawa mundu ju atamuno achaáelesi wakwe wáwatesile sambi, nambo apagwile jwanganola kuti machili ga Akunnungu gawoneche gachipanganya masengo mu utame wakwe. 4 Tukusachilwa kupanganya masengo ga wandumile une wala muusi uli chiwela. Pakuwa chilo chikwika ni ngapagwa mundu jwakumbola kupanganya masengo. 5 Ndili chiwela mchilambo, uneji ndili lulanga lwa wandu wa pachilambo.” 6 Che Yesu paámasile kuwecheta yeleyo, wásunile mata paasi wágumbile litaka ni mata ni kumpakasya pa meeso jwanganola jula. 7 Nipele wansalile jwanganola jula, “Njaule nkusukusule mu litanda lya Siloamu.” Siloamu malumbo gakwe “Wávalajiswe.” Pelepo jwanganola jo wájawile ni kusukusula, nipele wáusile kumusi ali nkulola. 8 Nipele, wápachiwandi wakwe ni awala wáwambweni ali nkukwendawenda kundanda wáliusisye, “Ana ajuju nganawa ajula mundu juwáwendawendaga?” 9 Wandu wáne wátithe, “Ni jwelejo.” Nambo wáne wátithe, “Ajuu nganawa jwelejo

agambile kulandana.” Nambo nsyene wátithe, “Uneji ndili jujojo junawéndawendaga!” 10 Nipele wámbusise, “Sambano iwele uli nkulola?” 11 Nombejo wájanjile, “Mundu jwakuwilanjika Che Yesu jula wágumbile litaka, wámbakesye pa meeso ni kuusalila, ‘Njaule nkusukusule mu litanda lya Siloamu.’ Pelepo uneji najawile ni panasukusulaga natandite kulola.” 12 Ni wámbusise, “Ana mundu jo alikwapi?” Nombejo wájanjile, “Kwaalin!” 13 Nipele wandu wánjawisye ajula juwálijii ngakulola kundanda kwa Mafalisayo. 14 Lyuwa lya Che Yesu paágumbile litaka ni kumbugula meeso jwanganola jula lyaliji Lyuwa lya Kupumulila. 15 Nipele Mafalisayo wámbusise ajula mundu juwálijii ngakulola kundanda, “Ana nkombwele chinauli kulola?” Nombejo wájanjile, “Wámbakesye litaka pa meeso, none nasukuswile ni sambano ngulola.” 16 Mafalisayo wáne wátithe, “Mundu jwatesile yeleyi nganatyochela kwa Akunnungu pakuwángakugakamula malajisyo ga Lyuwa lya Kupumulila.” Nambo wandu wáne wátithe, “Ana mundu jwali ni sambi chakombole kutendekanya imanyisyo mpela ayiyi?” Nipele, kwaliji ni utinda mwa wandu wo. 17 Nipele Mafalisayo wámbusise sooni juwálijii ngakulola jula, “Nkuti ambugwile meeso genu, sambano mmwejo nkukwendawenda iichi nkati mundu jo?” Nombejo wájanjile, “Mundu jo ali jwakulondola jwa Akunnungu!” 18 Achakulu wa Wayahudi nganajitichisa kuti mundu jo wálijii ngakulola chitandilile kundanda ni sambano akulola, mpaka páwaáwilasile achaáelesi wakwe. 19 Wáusisye, “Ana aju ngati ni mwanagwenu junkuti wápagwile ngakulola? Ana sambano akombwele chinauli kulola?” 20 Achaáelesi wakwe wájanjile, “Tukwimanyilila kuti ajuu ni mwanagwetu ni tukwimanyilila kuti wápagwile jwanganola. 21 Nambo akombwele chinauli kulola ngatukumanyilila, ni jwantesile akombole kulola nombejo ngatukumanyilila. Mumbusye nsyene, jwelejo ali jwankule, chaliwálanje.” 22 Achaáelesi wakwe wáwechete yeleyo ligongo wáajogwepe achakulu wa Wayahudi, pakuwánele wálangene chile kuti, mundu jwaliyose ajitichisyaya kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola chaínjikwe mu nyumba ja kupopelela. 23 Lyeleyo ni ligongo achaáelesi wakwe wátithe, “Jwelejo ali jwankule, mumbusye nsyene.” 24 Nipele wámbilasile kaawíli juwápagwile ali ngakulola jula ni kunsalila, “Nnumbile kwa Akunnungu iwgaga nkusala isyene! Uweji tukwimanyilila kuti mundu jwannamisye mmwe ali jwa sambi.” 25 Nombejo wájanjile, “Iwága mundu ju ali jwa sambi pane nganakola sambi une ngangwimanyilila. Nambo une nguchimanyilila chindu chimo, kuti naliji jwanganola ni sambano ngulola.” 26 Nipele Wámbusise sooni, “Ana antesile chichi? Ana agaugwile chinauli meeso genu?” 27 Mundu jo wájanjile, “Nansalile sampano, ni wányamwe nganinsaka kúpílikanichisa, kwachichi nkusaka kúpílikanila sooni ngani ji? Uli, nombe wányamwe nkusaka kuwa wakulijiganya wakwe?” 28 Nambo wányawo wántukene achitiji, “Mmwe ndi jwakulijiganya jwa mundu jo, nambo uweji tuli wakulijiganya wa che Musa. 29 Uweji tuimanyi kuti Akunnungu wáwechete ni che Musa, nambo mundu ju ngatukumanyilila kwakopochele!” 30 Nombejo wájanjile, “Wányamwe nkukwendawenda iichi?” 31 Tukumanyilila kuti Akunnungu ngakwápílikanila wandu

waali ni sambi, nambo Akunnungu akumpilikaniila mundu jwakunchimbichisa ni kupanganya yakusaka. **32** Chitandile gumbikwa chilambo ngapagwa mundu jwapiilikene kuti mundu agaugwile meeso ga mundu jwagawilwe ali ngakulola. (*aiōn g165*) **33** Iwaga mundu ju nganatyochela kwa Akunnungu, ngaakakombole kupanganya chachili chose!" **34** Wanyawo wajanjile, "Mmwejo mwapagwilwe ni kukula mu sambi ana nomwe nkusaka kutujiganya uweji?" Nipele Wayahudi wāmbinjile mundu jo mu nyuumba ja kupopelela. **35** Che Yesu wāpilikene kuti mundu juwānnamisye jula awinjikwe pa Nyumba ja Kupopelela. Nipele paŵansimene wāmbusise, "Ana mmwejo nkunkulupiliila Mwana jwa Mundu?" **36** Mundu jo wājanjile, "Ambuje, ana wēlewo ali wāani, musalile kuti nakulupili." **37** Che Yesu wānsalile, "Sambano mummweni, nombe ni jwelejo jwakukunguluka nomwe." **38** Nipele mundu jo wātite, "Ambuje, ngukulupili!" Ni wātindivéle ni kwakotamila. **39** Che Yesu wātite, "Uneji nyiche pachilambo pano kukwasapulanya wāndu, kuti wāngalola akombole kulola, ni wākulola aweje wāngalola." **40** Mafalisayo wāne wāwaliji pamo ni Che Yesu wāgapilikene malowé go, ni wāmbusise, "Uli, nowe wākwe tuli wāngalola?" **41** Che Yesu wājanjile, "Nkaliji wāngalola, ngankawé ni sambi, nambo sambano wānyamwe nkulitenda, 'Uweji tukulola,' yelei ikulosya kuti nli mu sambi."

10 Che Yesu wāasalile, "Ngunsalila isyene, mundu jwalirose jwakwinjila mu lichinga lya ngondolo pangajinjilila pa nnango, nambo akwinjilila kwine, jwelejo ali jwawayi ni jwakusumula. **2** Nambo jwakwinjilila pa nnango, jwelejo ali jwakuchinga ngondolo. **3** Jwakulindilila akumbugulila nnango mundu jo, ni ngondolo sikupilikana liloŵe lya jwakuchinga, nomejo akusiŵilanga ngondolo syakwe jwalirose kwa liina lyakwe ni kusikoposa paasa. **4** Amalaga kusikoposa paasa akusilongolela, nombe ngondolo syo sikunkuya, pakuwa sikulimiyilila liloŵe lyakwe. **5** Ngondolo syo ngasikombola kunkuya jwannendo, nambo sisimmutuche pakuwa ngasikumanyilila liloŵe lyakwe." **6** Che Yesu wāasalile chitaguch, nambo wāndu wo nganairmanyilila chasachile kwasalila. **7** Nipele Che Yesu wāwechete sooni, "Ngunsalila isyene, uneji ndili nnango wa kwinjilila ngondolo. **8** Wāne wose wāwanongolele kwika wāliji wāwiyi ni wākusumula, nombe ngondolo syo nganisyapilikaniila. **9** Uneji ndili nnango, mundu jwalirose jwakwinjila mu lichinga kwa kwinjilila kukwangu chakulupuswe, chajinjile ni kukopoka, ni kupata yakulya. **10** Jwawayi akwika achisakaga kwiŵa ni kuulaga ni kujonanga. Uneji iiche kuti akole umi wa usyene, wāngaukupungula." **11** "Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Jwakuchinga jwambone akuuytosya umi wakwe kwa ligongo lya ngondolo syakwe. **12** Jwamasengo jwanganaŵa jwakuchinga, namose nganawa nsyene ngondolo. Pakugawona masogo gali nkwnka, akusileka ngondolo ni kuutuka. Nipele masogo gakusikamula ni kusipwilinganya. **13** Mundu jo akuutuka pakuwa ali mundu jwamasengo jwa malipilo ni ngondolo ngaŵa chindu kukwakwe. **14** Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Ngusimanyilila ngondolo syangni ngondolo syangni sikuumanayilila une, **15** mpela ila Atati yakuti pakuumanayilila, ni uneji inguti pakwamanayilila Atati. Uneji nguuytosya umi wāngu

kwa ligongo lya ngondolo. **16** Sooni ngwete ngondolo sine syangawa sya lichinga li. Nombesyo ngusachilwa kusiichisa, nombesyo sisipilikane liloŵe lyangu ni chikuŵe mpingo umo ni jwakuchinga jumo." **17** "Atati akunonyela une ligongo nguuytosya umi wāngu kuti mbochele sooni. **18** Ngapagwa mundu jwakuusumula umi wāngu, uneji nguuytosya nansyene. Ngwete ukombole wa kuuytosya ni ukombole wa kuutola. Yelei ni yatite pakulajisa Atati wāngu mbanganye." **19** Kwa ligongo lya malowé ga Che Yesu, Wayahudi wātindene sooni. **20** Wājinji mwa wēlewo wātite, "Akwete lisoka, ni sooni jwampugwe! Kwachichi nkumpilikaniila?" **21** Wāndu wāne wātite, "Mundu jwakamwiwe ni lisoka ngakukombola kuŵecheta yelei. Ana lisoka likukombola kugaugula meeso ga wāndu wāngalola?" **22** Ku Yelusalemu ko kwaliji ni chindimba chakukumbuchila kuijwika pajika Nyumba kwa ligongo lya Ambuje. Ni katema ko kaliji katema ka mbepo. **23** Nombe Che Yesu wāliji nkwendajenda pa Nyumba ja Akunnungu pansana pa mwenye Che Selemani. **24** Nipele Wayahudi wāasyungwile, ni wāmbusise, "Ana chintuleche tulu nkuganisa mpaka chakachi? Iwaga mmwe ndi Kilisito Jwakuwombola, ntusalile uchenene." **25** Che Yesu wājanjile, "Nansalile, nambo nganimungulupiliila. Masengo gingugapanganya kwa ulamusi wa Atati wāngu gakulosya kuti une ndili jwelejo. **26** Nambo wānyamwe ngankukulupiliila pakuwa wānyamwe nganimmia ngondolo syangu. **27** Ngondolo syangu sikupilikana liloŵe lyangu. Uneji ngusimanyilila, nombesyo sikuunguya. **28** Uneji ngusipa umi wa moŵa gose pangali mbesi, nombesyo ngasiwa ng'o. Ngapagwa mundu jwalirose juchakombole kuumbokonya. (*aiōn g165, aiōnios g166*) **29** Atati wāngu juwāmbele ngondolo syo ali jwankulu kupunda wose, nombe ngapagwa mundu jwalirose juchakombole kusipokonya mmakono mwa Atati wāngu. **30** Uneji ni Atati wāngu tuli wāmo." **31** Nipele Wayahudi wālokewete sooni maganga kuti wāulaje Che Yesu. **32** Che Yesu wāasalile, "Nannosisye masengo gambone gamajinji gaŵambele Atati wāngu kuti nagapanganye. Ana masengo chi gambone mwa gelego gankusaka kumulajila?" **33** Wayahudi wājanjile, "Ngatukumponya maganga kwa ligongo lya masengo gambone, nambo kwa ligongo lya kwatukana Akunnungu! Pakuwā mmwejo ndi mundu pe, nambo nkulituda Akunnungu." **34** Che Yesu wājanjile, "Ilembekwe Mmalajisyogenu kuti, Akunnungu wātite, 'Wānyamwe ndi achiminungu?' **35** Akunnungu wāaŵilasile achiminungu awāla wose wāwāsalilwe liloŵe lyao, ni uneji tuimayi kuti Malembelo ga Akunnungu gakuŵecheta usyene moŵa gose. **36** Sambano Atati asagwile ni kunduma pachilambo pa. Kwachichi wānyamwe kuusalila, ngwatukana Akunnungu, panguti, uneji ndili Mwana jwa Akunnungu. **37** Iwaga ngangupanganya masengo gaasachile Atati wāngu nagapanganye, nkangulupiliile une. **38** Nambo iwāga ngugapanganya masengo gao, natamuno munaangulupiliile uneji, ngakulupiliile masengo gangu. Pelepo chimmanyilile kusyene kuti Atati ali mwāngu une ni uneji ndili mwa Atati." **39** Nipele wālinjile sooni kwakamula Che Yesu, nambo wālikulupwisyen i kutyoka. **40** Che Yesu wājawile sooni pesi lusulo lwa Yolodani, kwiuto kuwābatisyaga che Yohana wāndu kula ni kutama kweleko. **41** Wāndu wājinji wānjaulile ni kuti, "Che Yohana nganāapanganya chimanyisyo chachili chose. Nambo yose yaisasile che Yohana

nkati mundu ju ili isyene." 42 Kweleko wāndu wājinji wāakulupilile Che Yesu.

11 Mundu jumo jwakuwālanjikwa che Lasalo juwātamaga nsinda wa ku Besania wāliji jwakulwala. Che Maliamu ni nlumbugwe che Masa wātamaga nsinda ulaula. 2 Che Maliamu ju ni jwejula juwāmpakesye mauta ga kununjila Ambuje Che Yesu mmakongolo ni kwasyula ni umbo syakwe. Che Lasalo mpwakwe che Maliamu ni juwālwalaga. 3 Nipele achalumbugwe wālajisyte utenga ku Che Yesu achitiji, "Ambuje, mbusanga gwenu junkunnonyela akulwala!" 4 Che Yesu paŵapilikene yeleyo wātite, "Ulwele wo ngauummulaga che Lasalo, nambo ulwele wo ukopochele kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu, kuti Mwana jwa Akunnungu apochele ukulu kwa litala lya ulwele wo." 5 Che Yesu wāanonyele che Masa ni che Maliamu pamo ni che Lasalo. 6 Che Yesu paŵapilikene kuti che Lasalo akulwala, wājonjchesye moŵa gane gaŵili ga kutama paŵaliji pala. 7 Nipele wāasalile wākulijiganya wāo, "Tuujile sooni ku Yudea!" 8 Wākulijiganya wāo wāasalile, "Jwakwiganya, nganagapite moŵa gamajinji Wāyahudi wāsachile kummulaga ni maganga, kwachichi nkusaka tuujile sooni kweleko?" 9 Che Yesu wājanjile, "Ana ngati gapali masaa likumi ni gaŵili ga muusi? Mundu ajendaga muusi ngaakombola kulikuŵala pakuŵa akuliwona lilanguka lya pachilambo chi. 10 Nambo mundu ajendaga chilo chalikuŵale pakuŵa lilanguka nganilipagwa." 11 Che Yesu paŵamasile kuwēcheta yeleyo wāasalile, "Mbusanga jwetu che Lasalo agonile, nambo uneji chinyaule kukunjimusya." 12 Wākulijiganya wāo wānsalile, "Ambuje iŵaga agonile chalame." 13 Che Yesu wāwēchetaga nkati chiwa chi che Lasalo, nambo wākulijiganya wāo wāganisyaga kuti che Lasalo agonile. 14 Nipele Che Yesu wāasalile pangasisa kuti, "Che Lasalo ajasiche, 15 nambo kwa ligongo lyenu ngusengwa, pakuŵa nganima kweleko, kuti wānyamwe nkulupilile. Sambano tujaule kwa jwelejo." 16 Che Tomasi jwakuwālanjikwa Maŵila, wāasalile achinjakwe, "Ni uweji tujaule pamo ni Jwakwiganya kuti tukawe pamo nawo!" 17 Nipele, Che Yesu paŵaiche kweleko, wāchisimene chiili chi che Lasalo chili mwilembe kwa moŵa ncheche. 18 Nsinda wa ku Besania wāwandichile ku Yelusalemu mpela maili siŵili. 19 Wāyahudi wājinji wāiche kukwatusya ntima che Masa ni che Maliamu kwa ligongo lya chiwa cha mpwao. 20 Nipele che Masa paŵapilikene kuti Che Yesu akwika, wājawile kukwachingamila, nambo che Maliamu wāsigele pamusi. 21 Che Masa wāasalile Che Yesu, "Ambuje, nkaliij papapa pepa mpwangu ngakajasiche. 22 Nambo, namuno sambano ngumanyillila kuti chachili chose chichimwāwende Akunnungu champe." 23 Che Yesu wānsalile, "Mpwenu chasyuche." 24 Che Masa wājanjile, "Ngumanyillila kuti chachisyuka pa lyuŵa lya mbesi Akunnungu pachiwāsyusye wāndu." 25 Che Yesu wānsalile, "Uneji ndili usyusyo ni jungwapa wāndu umi. Mundu jwakungulupilila uneji atamuno ajasikaga, chakole umi, 26 ni mundu jwalilose jwakutama ni kungulupilila une ngajasika sooni. Uli nkugakulupilila gelego?" (aiōn g165) 27 Che Masa wānsalile Che Yesu, "Elo Ambuje! Ngukulupilila kuti wālakwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu, wākwika pa chilambo pano." 28 Che Masa paŵāwēchete yeleyo wājinjile nkati ni kwaŵilanga che Maliamu mlumbugwe ni kwasalila chipasipasi,

"Jwakwiganya aiche ni sooni akumbilanga." 29 Nombe che Maliamu paŵapilikene yeleyo wājimwiche kwakwanguya ni kwajaulla Che Yesu. 30 Che Yesu wāliji nganajnjile mu nsinda, nambo wāliji kulakula kwāwachingamila ni che Masa. 31 Nipele, Wāyahudi wāwāliji nkati ali nkwtatulasya ntima che Maliamu, paŵambweni che Maliamu ajimwiche ni pangakawā akopweche paasa, wākauyiye. Wāganisyte kuti akwaula kumalembé kukulila. 32 Nipele, che Maliamu paŵaiche paŵaliji Che Yesu pala ni paŵambweni Che Yesu, wātindīwēle ni kwasalila, "Ambuje, nkaliij papapa pepa mpwangu ngakajasiche!" 33 Che Yesu paŵambweni che Maliamu ali nkulila, ni Wāyahudi wāwālongene ni che Maliamu nombe akulila, Che Yesu wāsupwiche nnope ni kupwa ntima. 34 Nipele wāusisye, "Ana mummisile kwapi?" Ni wānsalile, "Ambuje, njise kunnole." 35 Che Yesu wālisile. 36 Nipele Wāyahudi wātite, "Nnole yatite pakunnonyela!" 37 Nambo wāndu wāne wātite, "Iŵaga wāgalamisyte meeso ga jwanganola jula, kwachichi nganakombola kuntenda che Lasalo anajasiche?" 38 Nipele Che Yesu akuno ali nkusupuka sooni mu ntima mwao, wāiche pa lilembe. Lilembe lyene lyaliji mbugu lyaluniñchikwe ni liganga. 39 Che Yesu wāsalile, "Ngalambule liganga lyo!" Che Masa alumbugwe jwajasiche jo, wāasalile, "Ambuje, atandite kununga, pakuŵa atemi mwilembe moŵa ncheche!" 40 Che Yesu wānsalile che Masa, "Ana nganinansalila kuti mwakulupililaga chimuuwone ukulu wa Akunnungu?" 41 Nipele wāgalambwile liganga lila. Che Yesu wālolle kwinani ni wātite, "Atati nguntogolela pakuŵa mmwejo nkumbilikana. 42 None ngumanyillila kuti nkumbilikana moŵa gose. Nambo wēchete yelei ligongo lya o wāndu wāsangangene pelepa ūa kuti akulupilile kuti mmwejo mundumile une!" 43 Paŵamasile kuwēcheta yeleyo, wāwālisile kwalioŵe lyekulungwa, "Che Lasalo! Nkopoche paasa!" 44 Juwājasiche jo wākopweche paasa akuno ali atawikwe saanda mmakongolo ni makono ni ku meeso. Che Yesu wāasalile wāndu, "Mummugule, munneche ajaule." 45 Nipele Wāyahudi wājinji wāwāiche ku che Maliamu paŵaiweni yaitesile Che Yesu yo, wākulupilile. 46 Nambo wāndu wāne mwa ūleleo wājawile kwa Mafalisayo ni kwasalila aila yaitesile Che Yesu. 47 Achakulu wāmabopesi ni Mafalisayo wāusimanisyte Nkungulu wekulu wa Wāyahudi, wāliusisye, "Tutende chichi? Pakuwā mundu ju akupanganya imanyisyo yejinji. 48 Twannekaga ajendelechele, wāndu wose chankulupilile, ni achakulu ūa Chiloma chaiche kukuijonanga Nyuumba jetu ja Akunnungu ni wāndu wetu ni chilambo chetu." 49 Pelepo jumo jwao jwakuwālanjikwa che Kayafa, chele chaka cho wāliji Jwambopesi Jwankulu, wāasalile, "Wānyamwe ngankumaniyillila kose! 50 Ana ngankuganisa kuti ikuwājilwa mundu jumo wāwile wāndu wose, kupunda chijonanjkwe chilambo chose?" 51 Ūleleo nganawēcheta yeleyo kwa kusaka kwakwe nsyene, nambo ligongo wāliji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho, wālondwele kuti Che Yesu chawé kwa ligongo lya wāndu ūa chilambo cha Wāyahudi, 52 sooni ngāŵa kwa Wāyahudi pe nambo kuti wāsangangane pamo wāndu ūa Akunnungu wāwāpwingene mwinemwine kuti aŵe chindu chimo. 53 Nipele kutandilila lyuŵa lya achakulu ūa Wāyahudi wājilene kwaaulaga Che Yesu. 54 Kwa yele, Che Yesu nganajendajendaga sooni kwa kulilosya pasikati ja Wāyahudi,

nambo wātysile pelepo, wājawile kwiuto kwakuwāndikene ni lipululu, musi waukuwālanjikwa Eflaimu. Wātemi kweleko pamo ni wākulijiganya wāo. 55 Lyuwa lyekulungwa lya Pasaka ja Wāyahudi lyāwāndichile, ni wāndu wājinji wākxesile kwaula ku Yelusalemu kuti aliswejesye kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu, likanaŵe lyuwa lyekulungwa lya Pasaka. 56 Nipele wāliji nkwasosa Che Yesu. Nombewo paŵasongangene pamo pa Nyuumba ja Akunnungu, wāusyene, "Ana nkuganisyu ul? Nkuti ngaaika ku chindimba chi?" 57 Achakulu wāmbopesi ni Mafalisayo wālajise kuti iŵaga kwana mundu jwakumanyi kwali Che Yesu, asale kuti wāakamule.

12 Moŵa nsano ni limo likanaŵe lyuwa lya chindimba cha Pasaka, Che Yesu wāiche ku Besania, paŵatamataga che Lasalo, mundu juwāsyuchikwe ni Che Yesu jula. 2 Kweleko wānkolochesye Che Yesu chakulya cha ligulo ni che Masa wāliji nkwtumichila. Che Lasalo wāliji jumo jwao jwa wēwāla wāwātemi pa chakulya pamo ni Che Yesu. 3 Nipele, che Maliamu wājigele chiuppa cha mauta gambone gakununjila ga ntengo wekulungwa gagakolochekwe ni chitela chachikuwālanjikwa nado, ni kwapakasya Che Yesu mmakongolo mwao ni wāgasyusile makongolo ni umbo syakwe. Nyuumba jose janunjile chambone. 4 Nambo che Yuda Isikaliote, jumo jwa wākulijiganya wāo juchiwāgalauche Che Yesu wātite, 5 "Ana ligongo chi pangagsumisyra mauta go kwa ipaande selasini ya feza, ni feza syo kwapa wākulaga?" 6 Wāwēchete yeleyo, ngāŵa kuti wāakoleлага chanasa wākulaga, nambo wāwēchete yeleyo kwa ligongo wāliji jwakugosa mbiko. Pakuwa wāliji jwawayi wājīwāga kutyochela mu mbiko jo. 7 Nambo Che Yesu wātite, "Munansausye jwankongwe ju! Munneche, atesile yelei kwa ligongo lya lyuwa lya masiko gangu. 8 Wākulaga chawē pamo ni wānyamwe moŵa gose, nambo uneji nguŵa ni wānyamwe moŵa gose." 9 Wāyahudi wājinji wāpilikene kuti Che Yesu wāliji ku Besania. Nipele, wāiche kweleko ngāŵa kuti kwa ligongo lya kwawona Che Yesu pe, nambo wāsachile kwawona che Lasalo nome, mundu juwāsyusikwe ni Che Yesu. 10 Nipele, achakulu wāmbopesi wājilene kwaulega che Lasalo nome, 11 ni kwaligongo lya iyānkopochela che Lasalo, Wāyahudi wājinji wāakanile ilongola wāo, ni kunkulupilila Che Yesu. 12 Malaŵi jakwe, mpingo wekulungwa wa wāndu uwaiche kuchindimba cha Pasaka wāpilikene kuti Che Yesu ali mwitala kwika ku Yelusalemu. 13 Nipele, wājigele nyambi sya itela ya mitende ni wājawile kukwachingamila, wānyanyisye achitiji, "Alapikwe Akunnungu! Akole upile wēlewo wākwiwa mu liina lya Ambuje. Akole upile mwenye jwa ku Isilaeli." 14 Che Yesu wāmpatile mwanambunda, wākxesile mpela iyalembekwe Mmalembelo Gamaswela, 15 "Munajogope wāndu wānkutama ku Sayuni! Nnole, Mwenye jwenu akwika, akwesile mwanambunda!" 16 Kundanda wākulijiganya wāo nganaimanyillaga indu iyatyochele, nambo paŵasychile Che Yesu ni kukuwa, pelepo wākulijiganya wāgakumbuchile Malembelo ga Akunnungu apala pagasasile yankati wēlewo, ni wāndu iŵatite pakumpanganyichisya. 17 Mpingo wa wāndu wāwāliji pamo ni Che Yesu paŵambilasile che Lasalo kutyochela mwilembe ni kwasyusya, wāsalile wāndu aila indu iyatendekwe. 18 Nipele, mpingo wa wāndu ula

wājawile kukwachingamila, pakuwa wose wāpilikene kuti Che Yesu apanganyisye chimanyisyo cho. 19 Nipele, Mafalisayo wāwēchetesye jwine ni jwine achitiji, "Nnole! Ngatukukombola kupanganya chachili chose! Wāndu wose wā pachilambo akunkuya." 20 Kwaliji ni Wāgiliki wāmpepe mwa wāndu wāwāiche ku Yelusalemu kukupopela katema ka chindimba cha Pasaka chila. 21 Wānyawo wājaulile che Filipo, juwātyochele musi wa ku Besesaida chilambo cha ku Galilaya ni kwasalila, "Achimwene, tukusaka twawone Che Yesu." 22 Che Filipo wājawile kukwasalila che Andulea, ni wose wāanaŵāwīlī wājawile kukwasalila Che Yesu. 23 Nambo Che Yesu wāaajanjile, "Saa jiiche ja Mwana jwa Mundu kukuwa! 24 Ngunsalila isyene Iusongolo lwa ngano chilusigalile kuwa Iusongolo lwa ngano pe, iŵaga nganilugwa paasi ni kuwa. Nambo Iwawaga, lukumela ni kusogosya songolo sine syejinji. 25 Mundu jwakuunonyela umi wakwe, jwelejo chausoyasye, nambo jwakusaka kuutysosa umi wakwe kwa Kilisito mu chilambo chi, jwelejo chaugose mpaka pachapegwe umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 26 Mundu jwakusaka kuundumichila, anguye, kuti papalipose pachime une ni katumetume jwangu ni pachaawē. Mundu jwalilose jwakundumichila uneji, Atati wāngu chamchimbichisye. 27 "Sambano Mbumu jangu jikusupuka, none ana mechete chichi? Ana mechete kuti, 'Atati wāngu mungulupusye ni ichitendekwe pa katema ka?' Ngwamba, chelecho ni chinaichile, mbitie pa katema ka masausyo. 28 Atati, nlukusye liina lyenu." Pelepo lyapikaniche liloŵe kutyochela kwinani lichtiji, "Nalikusise, ni chinalikusye sooni." 29 Mpingo wa wāndu wāwājimi pelepo wāpilikene liloŵe lio ni wāne mwa wēlewo wātite kwaliji ni kulindima ni wāne wātite, "Katumetume jwa kwinani wāwēchete nawo!" 30 Nambo Che Yesu wāasalile, "Liloŵe limalipikene nganiliŵa kwa ligongo lyangu une, nambo kwa ligongo lyenu. 31 Keleka kali katema ka kwalamula wāndu wā chilambo chi, sambano Shetani jwakutawala pa chilambo chi chaŵinjkwe. 32 Nambo une pachinyakulikwe pachilambo, wose chinautile kukwangu." 33 Kwa kuwēcheta yeleyo wālosilye chiwa chachi chichawé. 34 Mpingo wa wāndu ula wājanjile, "Uweji tuliplikene Mmalajisyo getu kuti Kilisito chatame moŵa gose pangali mbesi. Mmwe nkuti uli, Mwana jwa Mundu aŵājīlwē kunyakulwa? Ana aju Mwana jwa Mundu ju ali wāani?" (aiōn g165) 35 Che Yesu wāaajanjile, "Lilanguka lili pamo ni wānyamwe kwa moŵa kanandi. Njendeje katema lilanguka lio lili lipali kuti chinansimane chipi, pakuwa jwakwenda mu chipi ngakumanyiliila kwakwaula. 36 Katema nli nkwtete lilanguka lio nkulpilile lilanguka lio mmeje wāndu wā lilanguka." Paŵamasile kuwēcheta yeleyo Che Yesu wātysile ni kulisisa. 37 Namuno Che Yesu wāitendekenyi imanyisyo yo mmbujo mwao, nambo wānyawo nganiwākulupilila. 38 Nipele maloŵe gaŵāwēchete jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya gamaliile paŵatite, "Ambuje, ana wāani wāukulupilile utenga wetu? Ni machili ga Ambuje gawoneche kwa wāani?" 39 Nambo nganakombola kukulupilila, pakuwa che Isaya wāasale sooni kuti, 40 "Akunnungu wāatatesye meeso gao, kuti akalola ni meeso gao, sooni nalyungesye lunda Iwao kuti akaimanyiliila ni lunda Iwao, akapitikwisyse mitima jao kuti nalamey." 41 Che Isaya wāwēchete yeleyo pakuwa wāuweni ukulu u Che Yesu ni kunkunguluchila ngani syao. 42 Natamuno yeleyo, achakulu

wajinji wa Wayahudi waakulupilile Che Yesu. Nambo kwa ligongo ly a kjagogopa Mafalisayo, nganajitichisya kwakulilosya kuti akaawinga mu nyumba jakupopelela. 43 Pakuwa yanonyele kulapikwa ni wandum kupunda kulapikwa ni Akunnungu. 44 Nipele, Che Yesu wanyanyisyse achitiji, "Mundu jwakungulupilila une, ngakungulupilila une pe, nambo akwakulupilila iyoyo wewala wandumile une. 45 Jwakumona une akwawona iyoyo wewala wandumile une. 46 Uneji iiche pachilambo meje lilanguka kuti wanawose wakungulupilila une akatama mu chipi. 47 Mundu jwakugapilikan malow gangu nambo ngakugakamulisia, uneji ngawa juchinanlamule. Nguniika kukwalamula wandum pachilambo nambo iiche kukwakulupusya. 48 Jwakungana une ni kugakana malow gangu jwelejo akwete jwakwalamula. Lilow limechete lila chilyalamule pa lyuwa lya mbesi. 49 Nganiwecheta kwa malamulo gangu nansyene, nambo Atati wangu wandumile welewo ni wananjise chakuwecheta ni chakwasalila wandum. 50 Ni uneji ngumanyilila kuti malamulo gakwe gakwikanawo umi wa mowa gose pangali mbesi. Nipele uneji nguwecheta agala pe gawanajisye Atati wangu kuti nagawechete." (aiōnios g166)

13 Lyaliji likanaewe lyuwa lyekulungwa lya Pasaka. Che Yesu achimanyilaga kuti katema kao kakutyoka pachilambo chino ni kaula kwa Atati wao kaiche. Mowa gose wanonyele wandum wao waali pachilambo, elo, wanonyele kwa unonyelo wangali mbesi! 2 Nipele Che Yesu ni wakulijiganya wao watemachiliya achilyaga chakulya cha ligulo. Jwakulinga wamasile kwajinjila che Yuda, mwana ju che Simoni Iskaliote ni kwapa nganiso sya kwagalauka Che Yesu. 3 Che Yesu waimanyi kuti Atati wao awisile indu yose paasi pa ulamus wakwe, ni kuti nsyene watusile kwa Akunnungu ni akuuja kwa Akunnungu. 4 Nipele, watusile pachakulya pala, wawusile likoti lyakwe ni kuwika pambali, wajigele chitambaa ni kulitawa mchiunu. 5 Nipele watechile meesi mu nkambo wa mwana ni kutanda kwakunda makongolo wakulijiganya wao ni kwasyula ni chitambaa chiwalitawile mchiunu chila. 6 Pa'waiche ku che Simoni Petulo, jwelejo wammusise Che Yesu, "Ambuje, ana mmwe nkusaka kuungunda makongolo gangu?" 7 Che Yesu wajanjile, "Ngankuchimanya chingupanganya sambano, nambo chinchimanya kanyuma." 8 Che Petulo wansalile Che Yesu, "Mmwe ngamungunda makongolo gangu kose." Che Yesu wajanjile, "Iwaga ngangugakunda makongolo genu, mmwejo ngamma jwakulijiganya jwangu." (aiōn g165) 9 Che Simoni Petulo wanjanjile, "Ambuje, mungunde, ngawa makongolo pe, nambo ni makono gangu ni ntwe wangu nomine nawo." 10 Che Yesu wansalile, "Jwanjoje amasile kusalala, akusachilwa kulkunda mmakongolo pe. Wanyamwe nsalele, ika'w mundu jumo pe." 11 Che Yesu wammanyilile ajula juchiwagalauche, kwa ligongo lio wiatite, "Wanyamwe nsalele, ika'w mundu jumo pe." 12 Pa'wamalisise kwakunda makongolo gao, wawasile likoti lyakwe, watemachiliya sooni ni wausya, "Ana nchimanyi chele chindesile kukwenu cho? 13 Wanyamwe nkuumilanga une Jwakwiganya ni Ambuje, nkuwecheta uchenene, pakuwa yeleyo ni indite pakuwa. 14 Nipele iwaga uneji jundi Ambuje ni Jwakwiganya, nankundile makongolo genu ni wanyamwe nkuwajilwa nkundane makongolo jwine ni jwine. 15 Nampele chitagoo chi, kuti ni wanyamwe

mpanganye iyoyo mpela inampanganyichisye wanyamwe. 16 Ngunsalila isyene, ngapagwa kapolo jwakumpunda mmbujegwe, atamuno ngapagwa jwakutumichila jwakumpunda jwantumile. 17 Nipele iwaga ngamanyi gelego, chinkole upile iwaga chingatende." 18 "Ginguwecheta ga ngawa kwa wanyamwe wanawose. Uneji ngwamanyilila yatite pakuwa wanawose unasagwile wala. Nambo gakusachilwa gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti, 'Mundu jwakulya chakulya pamo ni uneji amujilile nkusa.' 19 Uneji namsalile gelega sambano gakanawé kopochela, kuti pachigakopochela po nkulupilile kuti, 'Uneji ndili jwelejo.' 20 Ngunsalila isyene, mundu jwaliyose juchampachele junguntuma, jwelejo akumbochela ni une, ni mundu jwakumbochela uneji akumpochela jwele jwandumile une." 21 Che Yesu pa'wamasile kuwecheta yeleyo wāsupwiche nnope mmbumu jao, wāwechete pangasisa kuti, "Ngunsalila isyene, jumo jwenu chang'alauche!" 22 Wakulijiganya wao wālolegene anakombole kwimanyilila kuti wāgambaga wāani. 23 Jumo jwa wakulijiganya wao juwanonyelwe nnope ni Che Yesu, wātemi pachivāndi ni Che Yesu. 24 Nipele che Simoni Petulo wākupilile jwakulijiganya jula kunsalila, "Mwausye ana akwagamba wāani?" 25 Jwakulijiganya jo wāmmandichile nnope Che Yesu ni kwausya, "Ambuje ana wāani nkwegamba?" 26 Che Yesu wājanjile, "Jwelejo ni ajula juchinampambile chipande cha nkate ni kwapa." Nipele wājigele chipande cha nkate, ni kupamba mu mbaale, wāmpele che Yuda mwana ju che Simoni Iskaliote. 27 Che Yuda napochelape chipande cho, wājinjilwe ni Shetani. Nipele Che Yesu wānsalile, "Chinkusaka kchipanganya, nchipangany chitema pe!" 28 Nambo ngapagwa mundu jwaliyose mwa awala wāwatemachiliya pachakulya pala juwāimanyilile ligongo lya kwasalila yeleyo. 29 Pakuwa che Yuda wālij jwakugosa mbiko, wakulijiganya wāne waganisise kuti Che Yesu wāasalile che Yuda kuti ajaule akasume indu yaikusachilwa ku chindimba cha Pasaka, pane wāasalile kuti akapelegany chachili chose kwa wakulaga. 30 Nipele, che Yuda napochelape chipande cha nkate chila, wākopweche paasa. Ni kele katema ko kaliji chilo. 31 Che Yuda pa'wakopweche, Che Yesu wātite, "Sambano Mwana jwa Mundu apatile ukulu, ni Akunnungu nombe apatile ukulu mwa jwelejo. 32 Iwaga ukulu wa Akunnungu uwunukwiche kwa litala lya Mwana jwa Mundu, nipele Akunnungu asyene chauunukule ukulu wa Mwana jwa Mundu, nombewo chiwakusye chitema pe." 33 "Achiwānangu, ndili ni wanyamwe kwa mowa kanandi pe. Chimuuse, nambo sambano ngunsalila aila inaasalile achakulu wa Wayahudi kuti, 'Kungwaula wanyamwe ngankombolanga kwika!' 34 Malajisyo ga sambano ngumpanga gati nnonyelane jwine ni jwine. Mpela indite pakunnonyela wanyamwe, kwanti iyoyo peyo nnonyelane jwine ni jwine. 35 Mwanonyelanaga jwine ni jwine, wandum wanawose chachimanyilila kuti wanyamwe ndi wakulijiganya wangu." 36 Che Simoni Petulo wāmbusise Che Yesu, "Ana Ambuje nkwendwa kwapi?" Ni Che Yesu wajanjile, "Kungwaula sambano ngankombola kuunguya, nambo chimuunguye kanyuma." 37 Che Petulo wānsalile, "Ambuje, ligongo chi lichilepele kunkuya sambano? Ndili chile kuwa kwa ligongo lyen!" 38 Che Yesu wajanjile, "Ana isyene ndi chile

kuwa kwa ligongo lyangu une? Isyene ngunsalila, jikanaŵe kutongola tambala chimuungane katatu!"

14 Che Yesu wâasalile, "Nkapotekwa mmitima jenu. Mwakulupilile Akunnungu ni mungulupilile une wâkwe. 2 Ku nyumba ja Atati kwana yuumba yejinji, ngaikawé yeleyo, ngansalile. Sambano ngwaula kukunkolochesa liuto. 3 Najaulaga ni kunkolochesa liuto, chingauje ni kunjigala, kuti pandili une, ni wânyamwe mbe pelepo. 4 Kungwaula ko nkulimanyilila litala lyakwe." 5 Che Tomasi wâmbusise, "Ambuje, ngatukumanyilila kunkwaula ko, ana tutukombole chinauli kulimanyilila litala lyakwe?" 6 Che Yesu wânanjanjile, "Uneji ndili litala ni usyene ni umi usyene. Ngapagwa mundu jwakwaula kwa Atati pangapitila kwa uneji. 7 Iwâga nkumanyilila uneji, Atati wângu nombe mwamanyi. Chitandile sambano, mwamanyi, ni sooni mwaweni." 8 Che Filipo wânsalile, "Ambuje, ntulosye Atati, chelecho ni chitukuchisaka." 9 Che Yesu wânsalile, "Che Filipo, ndemi ni wânyamwe moŵa gose ga, ngunnaŵe kuumanyilila? Mundu jwalijose jwamwensi une, wâwensi Atati. Ana kwachichi nkuti, 'Ntulosye Atati?' 10 Ana ngankukulupilile kuti uneji ndili mwa Atati, nome Atati ali mwa uneji? Gelega malowé gingunsalila ga nganguŵecheta kwa ulamusí wangu nansyene, nambo Atati wâkutama mwangu une akupanganya masengo gao. 11 Nkusachilwa kukulupilila pinguti, uneji ndili mwa Atati nome Atati ali mwa uneji. Naga ngâwa yele, nkulupilile kwa ligongo lya masengo gingugapanganya go. 12 Ngunsalila isyene, jwakungulupilila uneji chagapanganye masengo gingugapanganya une. Elo, chagapanganye namose masengo gamakulungwa kupunda agaga, ligongo uneji ngwaula kwa Atati. 13 Ni wânyamwe mwâwendaga chachilichose mu liina lyangu chinampanganyichisy, kuti Atati apate ukulu kwa litala lya Mwana. 14 Mwamendaga chachilichose kwa ukombole wa liina lyangu, chinampanganyichisy. 15 "Mwanonyelaga uneji, chingajitichisy malajisyo gangu. 16 Uneji chinaachondelele Atati nombewo chachimpanga Nkamusi jwine, jwelejo chatame ni wânyamwe moŵa gose pangali mbesi. (aiōn g165) 17 Jwelejo ni Mbumu jwa Akunnungu jwakutusalila ngani sya usyene nkati Akunnungu. Wându wâ pachilambo pano ngaakombola kumpochela jwelejo pakuŵa ngakukombola kumbona atamuno kummanyilila. Nambo wânyamwe nkummanyilila ligongo akutama ni wânyamwe ni sooni ali nkati mwenu. 18 "Pachindyoche nginanneka jika mpela wându wâkulekwa, nambo chinjika sooni kukwenu. 19 Gasigele moŵa kanandi wându wâ pachilambo pano ngaawona uneji sooni, nambo wânyamwe chimuuwone. Pakuwâ uneji ngwete umi, nome wânyamwe chinkole umi. 20 Lyuŵa lio pachiliche chinchimanyilila kuti uneji ndili mwa Atati wângu, nome wânyamwe ndi mwangu une, ni uneji ndili mwa wânyamwe. 21 Jwapochele malajisyo gangu ni kugatendekanya, jwelejo ni jwakuunonyela une. Nome jwakuunonyela une chanonyelwe ni Atati wângu ni uneji chinjinnonyela ni kulimanyukusya kwa jwelejo." 22 Che Yuda, jwanganâwa Isikaliote, wâusisye, "Ambuje, ana chiikomboleche chinauli nlimanyisye kukwetu pe ni ngaŵa kwa wându wâ chilambo chose?" 23 Che Yesu wânanjanjile, "Mundu jwalijose anonyelaga une chagakamulisye

majiganyo gangu, ni Atati wângu chanonyelwe ni mundu jo, une ni Atati wângu chituiche kukuŵika ndamo kukwakwe. 24 Mundu jwangakuunonyela une ngakugajitichisa majiganyo gangu. Majiganyo ginkugapilikana go ngaŵa gangu, nambo gakutyochela kwa Atati wândumile. 25 "Ayiî nansalile ndili chiwela pamo ni wânyamwe, 26 nambo nkamusi jo, jwelejo Mbamu jwa Akunnungu juchalajiswe ni Atati wângu kwa liina lyangu, chachinjiganya indu yose ni kunkumbusya yose inansalile." 27 "Ngunlechelanga chitendewe, chitendewe, changu ngumpanga. Ngangumpanga wânyamwe mpela ila wându wâ pachilambo iyakuti pakupanganya. Nkapotekwa mmitima jenu, natamuno nkajogopa. 28 Ana ngati mwapiilikene njinsalilaga kuti, 'Ngwaula, nipele chinjimmujilila.' Nkaanonyele nkasangalele ligongo ngwaula kwa Atati wângu, pakuŵa welewo ali wâkulungwa kumbunda une. 29 Nansalile gelega sambano gakanaŵe kopochela, kuti pachigakopoche po nkulupilile. 30 Nguuŵecheta sooni malowé gamajinji ni wânyamwe, pakuŵa Shetani, chilongola jwa chilambo chi akwika. Nambo nganakola machili kukwangu, 31 nambo wându wâ pachilambo amanyilile kuti ngwanonyela Atati. Kwa ligongo lio ngupanganya yailiyose mpela Atati iwatite pakualajisy. Njimanje tutyoche pelepa!

15 "Uneji ndili chitela chisyenyesene cha msabibu, ni Atati wângu ali jwakulima. 2 Lujambi lwaluli lose lwaluli mwangu une lwangalukusogola akulutiosya ni lujambi lwaluli lose lwalukusogola akulupogolela kuti lupunde kusogola. 3 Wânyamwe mmasile kuŵa wâsalele kwa ligongo lya majiganyo gangu ginansalile. 4 Ntame nkati mwangu, ni uneji chindame nkati mwenu. Mpela ila lujambi ngalukombola kusogola isogosi iwâga nganilusigala pa msabibu usyene, iyo yo peyo ni wânyamwe iwâga ngankutama munkati mwangu chinnepele kusogola isogosi. 5 "Uneji ndili mpela chitela cha msabibu ni wânyamwe ndi nyambi. Jwakutama mwa uneji, ni uneji mwa jwelejo, jwelejo chasogole isogosi yejinji, pakuŵa wânyamwe jikape ngankukombola kupanganya chachili chose. 6 Mundu jwalijose iwâga ngankutama mwa uneji akulandana ni lujambi lwalujasikwe kwakutalichila ni kuumula. Syele nyambi sikukumbikwa ni kutinisya pa mooto ni kutinika. 7 Mwatamaga mwa uneji ni malowé gangu gatamaga nkati mwenu, mmende chachili chose chinkuchisaka ni wânyamwe chimpegwe. 8 Mwasogolaga isogosi yejinji, Atati wângu chakuswe ni wânyamwe chimme wâkulijiganya wângu. 9 Uneji nannonyele wânyamwe mpela ila Atati wângu iwanonyele une. Ntamejé mu unonyelo wangu. 10 Mwagakamulichisyaga malajisyo gangu chintame mu unonyelo wangu, mpela ila indite pakugakamulichisyaga malajisyo ga Atati wângu ni kutama mu unonyelo wao. 11 "Nansalile yelei yose kuti usangalale wangu utame nkati mwenu, ni usangalale wenu upunde. 12 Alili lili lilajisyo lyangu: Nnonyelane jwine ni jwine mpela indite pakunnonyle wânyamwe. 13 Ngapangwa unonyelo wauli wekulungwa kuupunda unonyelo wa mundu jwakuutiosya umi wakwe kwa ligongo lya achambusanga wâo. 14 Wânyamwe ndi achambusanga wângu mwatendaga chele chingunnajisy. 15 Uneji ngangummilanga sooni wâkutumichila, pakuŵa jwakuutumichila ngakuchimanyilila chakupanganya mmbujejwe. Nambo uneji nammilasile wânyamwe achambusanga wângu, pakuŵa nammanyisye yose inaipilikene kutyochela kwa Atati

ŵangu. 16 ŵanyamwe nganimuusagula uneji, nambo uneji nansagwile ŵanyamwe ni kuntuma njaule nkasogole isogosi yejini yaani ipanganyo yambone, ichitame moŵa gose, nipele chachili chose chachimwâwende Atati ŵangu kwa liina lyangu chimpegwe. 17 Nipele, lilajisyo lyangu kukwenu lili ali, nnonyelane jwine ni jwine. 18 “Iwaga ŵandu ūa pachilambo pano akunchima ŵanyamwe, mmanyile kuti akanawé kunchima ŵanyamwe, ŵanjimile uneji kaje. 19 Nkaliji ŵandu ūa pachilambo, ŵandu akunnonyle ŵanyamwe mpela achinjao. ŵanyamwe nganimma ŵandu ūa pachilambo, nambo une nansagwile ŵanyamwe pasikati ja ŵandu ūa pachilambo. Kwa ligongo lyo ŵandu ūa pachilambo akunchima ŵanyamwe. 20 Nkumbuchile inansalile yo kuti, ‘Jwakutumichila nganawa jwankulungwa kumpunda mmbujegwe.’ Iwaga ŵalagesye uneji, ni ŵanyamwe nombe chanlagasye, agakamulichisyaga majiganyo gangu, ni majiganyo genu chagakamulise. 21 Nambo champanganyichisyey ŵanyamwe yeleyo yose pakuwā ŵanyamwe ndi ŵandu ŵangu, ligongo ngakwamanyillila ŵelego ŵandumile une. 22 Ngungaiche ni kuŵecheta nawo, ngakaŵe ni sambi, nambo sambano ngakukombola kulichenjela kuti nganakola sambi. 23 Jwakunjima une, akwachima Atati ŵangu nombe. 24 Ngangapanganye kukwao masengo ganganagapanganye jwine, ngaakakole sambi, nambo sambano aiweni yakusimonjeka indesile, ali chiŵela kutuchima une ni Atati ŵangu. 25 Nambo itendekwe yele kuti gamalile malowé gagalembekwe Mmalajisyo gao gagakuti, ‘ŵanjimile pangali ligongo.’ 26 “Chinantume nkamusi kutyochela kwa Atati ŵangu, jwele ali Mbamu jwa Akunnungu, juchasale usyene nkati Akunnungu. Chinantume kukwenu kutyochela kwa Atati kuti ansalile usyene nkati uneji. 27 Ni ŵanyamwe nombe chimwasalile ŵandu nkati une pakuwā ntemi pamo ni une chitandise kundanda.

16 “Nansalile yelei kuti nkaleka kukulupilila kwenu. 2 ŵandu chamminje ŵanyamwe mmajumba gao gakupopelela. Sooni chikaiche katema kanti jwallijose juchambulaje pasikati ja ŵanyamwe chaganisyey kuti akwatyosyesya Akunnungu mbopesi. 3 Chantende yeleyo pakuwā ngakwamanyillila Atati natamuno ngakuumanyillila uneji. 4 Nambo, nansalile yelei kuti pachikaiche katema ka kukopochela nkumbuchile kuti nansalile. “Nganinansalile yelei kutyochela kundanda pakuwā naliji pamo ni ŵanyamwe. 5 Nambo sambano ngawaula kwa ŵandumile une ŵala, ni ngapagwa namuno jumo jwenu jwakumusya kuti, ‘Nkwaula kwapi?’ 6 Pakuwā nansalile yelei nsupwiche mmitima jenu. 7 Nambo ngunsalila isyene, kwa liwamba lyenu mmbaya uneji nyaule, pakuwā iŵaga ngunyaula, nkamusi jo ngaika kukwenu. Nambo najaulaga, chingantume kukwenu. 8 Nombewo pachaiche, chachamanyisa ŵandu ūa pachilambo chi kuti ngakuumanyillila usyene nkati sambi ni nkati kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni nkati ŵandu kulamulikwa ni Akunnungu. 9 Ngakuumanyillila usyene nkati sambi ligongo nganangulupilila une. 10 Ngakuumanyillila usyene nkati kupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ligongo ngawaula kwa Atati ŵangu ni ŵanyamwe ngamuuwona sooni. 11 Ngakuumanyillila usyene nkati ŵandu kulamulikwa ni Akunnungu, ligongo Shetani jwakutawala chilambo chi amasile kulamulikwa.

12 “Ngwete yejinji yakunsalila, nambo sambano chinnepele kwipililila. 13 Nambo pachaiche Mbamu jwa Akunnungu juchansalile usyene nkati Akunnungu, chachinlongosya mu usyene wose. Ngaasala kwa ulamusi wakwe nsyene nambo chachisala ichaipilikane kutyochela kwa Atati ni kummanyisa ichiiche. 14 ŵelego changusye une ligongo chachinsalila yeila ichinansalile une. 15 Yose yalinayo Atati ŵangu ili yangu une, kwa ligongo lyo sasile kuti Mbamu jo chachinsalila ichinaasalile une. 16 “Gasigele moŵa kanandi ni ŵanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni!” 17 Pelepo ŵakulijiganya ŵao ŵampepe ŵausyene, “Malumbo gakwe chichi pakutusalila, ‘Gasigele moŵa kanandi ni ŵanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni?’ Ni sooni ŵatite, ‘Pakuŵa ngawaula kwa Atati ŵangu!’” 18 Nipele, ŵajendelechele kuusiana, “Ana malumbo gakwe chichi pakuŵecheta, ‘Gasigele moŵa kanandi?’ Ngatukuchimanyillila chakuchigamba cho.” 19 Che Yesu ŵaimanyi kuti ŵakulijiganya ŵao ŵasachile kwausya yankati yeleyo, nipele ŵaasalile, “Ana nkuusyana nkati yeila imechete kuti, ‘Gasigele moŵa kanandi ni ŵanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni?’” 20 Ngunsalila isyene, ŵanyamwe chinlile ni kuliila kwa malumbo, nambo ŵandu ūa pachilambo pano chasangalale. ŵanyamwe chinsupuche nambo kusupuka kwenu chikugalauche kusangalala. 21 Katema ka kuligopola jwankongwe chikwasimana chilungusi ligongo katema kakwe ka kupereteka kaiche, nambo aligopologa mwanache ngakukumbuchilila kupereteka kula, nambo akusangalala pakuwā apagwile mwanache mchilambo. 22 Nombe ŵanyamwe sambano nkusupuka, nambo pachinambone sooni chinsangalale mmitima jenu ni sangalala jo ngapagwa jwallijose juchakombole kujityosya kukwenu. 23 “Lyele lyuŵa lyo ngamuusya chachili chose. Ngunsalila isyene, chachili chose chachimwâwende Atati champe kwa liina lyangu. 24 Natamuno sambano nganimmende chachili chose kwa liina lyangu. Mmende ni ŵanyamwe chinchipata kuti sangalale jenu jimalile. 25 “Nansalile gelega kwa itagu. Nambo chijiiche ndawí jati ngamecheta ni ŵanyamwe sooni kwa itagu, nambo chinansalile pangasisa yankati Atati. 26 Lyuŵa lyo chinchiŵenda kwa liina lyangu, ni ngangunsalila kuti chisachilwe kummendela kwa Atati, 27 pakuwā Atati asyene akunnonyle ŵanyamwe. Akunnonyle ŵanyamwe ligongo ŵanyamwe muunonyele uneji, ni kukulupilila kuti uneji natyochele kwa Akunnungu. 28 Uneji natyochele kwa Atati, ni kwika pachilambo, ni sambano nguchileka chilambo ni kuuja kwa Atati.” 29 Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵaasalile, “Nnole sambano nkuŵecheta pangasisa, ngankuŵecheta kwa itagu. 30 Sambano tuimanyi kuti mmwe nkuiumanyillila yose ni ngapagwa ligongo lyo mundu jwallijose kummusya, chelecho ni chachikututenda tukulupilile kuti nkopochele kwa Akunnungu.” 31 Che Yesu wajanjile, “Ana sambano nkukulupilila? 32 Nnole lyuŵa likwika, sooni liiche lyati chimpwilingane jwallijose kumangwakwe, ni kuuneka jika. Nambo uneji nguŵa jika, pakuwā Atati ali pamo ni une. 33 Nansalile gelega kuti nlumbikane ni uneji ni kukola chitendewe. Mchilambo chinsauche, nambo muusimane ntima! Uneji nachipundile chilambo!”

17 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ūalolite kwinani ni kuti, "Atati, katema kaiche. Mwape ukulu Mwana gwenu kuti Mwana gwenu nombe ampe ukulu. **2** Pakuŵa mwapele Mwana gwenu ulamusi pa ūandu wose kuti ūandu wose umwapele ūape umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aiônios g166) **3** Ni umi wa moŵa gose pangali mbesi wo ni au, ūandu ammanyilile mmwe ūandi Akunnungu ūamope ūa usyene, ni kwamanya Che Yesu Kilisito umwatumile. (aiônios g166) **4** Uneji jwammale kunkusya pachilambo kwa kumalisya masengo gamwambele kuti nagapanganye. **5** Atati ūangu, sambano mumbe ukulu paujo penu, ukulu ulaula unakwete pamo nomwe, chikanaŵe gumbikwa chilambo. **6** "Nantesile mmanyiche ni ūandu umwambele pachilambo ūala. Ūanyawo ūaliji ūvenu ni mwambele uneji kuti aŵe ūangu, nombewo aijitichisyé lilöwe lyenu. **7** Sambano ūanyawo akumanyilila kuti yose imwambele uneji ityosile kukwenu. **8** Pakuŵa maloŵe gamwambele uneji napele ūanyawo, ni ūanyawo akugakulupilila maloŵe go. Akumanyilila kwa isyene kuti natyochele kukwenu, ni sooni aijitichisyé kuti mmwe ni jumwandumile une. **9** "Ngwapopelela ūanyawo. Ngangwapopelela ūandu wose ūa pachilambo, nambo ūele umwambele wo pakuŵa ali ūenu. **10** Wose ungwete ali ūenu, ni ūvenu ali ūangu, ni ukulu wangu uwoneche kwa litala lya ūele umwambele wo. **11** Ni sambano ngwika kukwenu, uneji nguuŵa sooni pachilambo, nambo aŵawa alinjí pachilambo. Atati ūangu ūaswela mwagose kwa machili ga liina lyenu limumbele, kuti aŵe ūamo mpela une ni mmwe ituli ūamo. **12** Panalijí pamo nawo, une naagosile kwa machili ga liina lyenu limumbele, naagosile ni ngapagwa mundu jwalijsone jwasochele ikaŵe ajula juŵasagulikwe kujonasika, kuti Malembelo ga Akunnungu gamalile. **13** Nambo sambano ngwika kukwenu, nguŵecheta gelega pachilambo kuti ūanyawo agumbale kusengwa kwangu mmitima jao. **14** Une napele lilöwe lyenu, ni ūandu ūa pachilambo ūaachimile ūanyawo pakuŵa ūanyawo nganâwa ūa pachilambo, mpela ila uneji nganima jwa pachilambo. **15** Nganguŵenda kuti mmwe mwatyosye mchilambo, nambo ngupopela mwagose ni Shetani jwaali jwangalumbana. **16** Ūanyawo nganâwa ūa pachilambo pano, uneji nombe nganîwa jwa pachilambo. **17** Mwatende aŵe ūandu ūenu ūaswela kwa litala lya usyene, lilöwe lyenu lili usyene. **18** Mpela ila imwatite pakunduma une mchilambo, ni une nombe natumile ūelewo mchilambo. **19** Une ngulityosya nansyene kwaligongo lyao, kuti nombewo alityosye kusyene kukwenu. **20** "Ngangwapopelela ūanyawo pe, nambo ngwapopelela nombe ūandu wose ūachangulupilile kwaligongo lya majiganyo gao. **21** Ngupopela kuti wose aŵe chindu chimo. Atati, ngupopela kuti atame nkati mwetu mpela ila mmwe inkuti kutama nkati mwangu, noneji inguti kutama nkati mwenu. Ngupopela aŵe chindu chimo kuti ūandu ūa pachilambo akulupilile kuti mmwe ni jumundumile une. **22** Noneji naapele ukulu ulaula umwambele uneji, kuti aŵeje ūamo mpela ila uweji ituli ūamo. **23** Uneji ndame mwa ūanyawo nombe mmwe mwa uneji. Atendekwe kuŵa ūamo, ni ūandu wose ūa pachilambo amanyilile kuti mmwe ni jumwandumile ni kuti nkwanonyela ūelewo mpela inkuti pakunonyela uneji. **24** "Atati, wose umumbele ngusaka aŵeje pamo ni uneji pepala pandili une kuti aulole ukulu

wangu, ukulu umumbele ligongo mwanonyele uneji chilambo chikanigumbikwe. **25** Atati ūambone, namuno ūandu ūa pachilambo ngakummanya nambo uneji nammanyi. Ūelewo nombe akumanyilila kuti mmwe mwandumile une. **26** Nantesile mmanyiche kukwao, nombe chimbundisyé kutenda yeleyo kuti unonyelo undi nawo kukwangu uŵe mwa ūanyawo, ni uneji meje mwa ūanyawo."

18 Che Yesu paŵamasile kupopela, ūajombweche kasulo ka Keduloni pamo ni ūakulijiganya ūao. Pelepo paliji ni ngunda wa mwana, nombe Che Yesu ūajinjile mwelemo pamo ni ūakulijiganya ūao. **2** Che Yuda, ajula juŵangalawiche Che Yesu, ūapamanyilile pelepo ligongo kaŵili kaŵili Che Yesu ūasimene ni ūakulijiganya ūao kweleko. **3** Nipele che Yuda ūajawile ku wele ngunda wo, ūajawile pamo ni mpingo wa ūangondo ūa Chiloma ni ūakulindilila Nyuumba ja Akunnungu ūaŵalajiswe ni achakulu ūambopesi ni Mafalisayo, ali ajigele ibatali ni mimuli ni yakumenyanila. **4** Che Yesu, akuno achimanyililaga ichiyasimane yose, ūajauilile ni ūausisye, "Ana nkwasosa ūaani?" **5** Nombewo ūajanjile, "Che Yesu jwa ku Nasaleti!" Che Yesu ūaasallile, "Ndili une." Che Yuda juŵangalawiche jula ūajimi pelepo pamo ni ūanyawo. **6** Nipele Che Yesu paŵaasallile, "Ndili une," ūanyawo ūaujile panyuma ni kugwa. **7** Che Yesu ūausisye sooni, "Ana nkwasosa ūaani?" Ni ūajanjile, "Che Yesu jwa ku Nasaleti!" **8** Che Yesu ūaasallile, "Nansalile kuti ndili une. Iwaga nkuusosa une, mwaleche ūanyawa ajaule." **9** Ūaŵechete yeleyo kuti gamalile maloŵe gagatite, "Atati, nganinanjasa mundu jwalijsone mwa ūewala umwambele." **10** Che Simoni Petulo ūakwete lipanga, nipele, ūalisolomwele ni kwakata liwi lyao lya kundyo kapolo jwa Jwambopesi Jwankulu. Kapolo jo liina lyakwe che Maliko. **11** Nipele Che Yesu ūansalile che Petulo, "Mmusye lipanga lyenu mwigonelo mwakwe. Ana nkuganisa kuti nganguŵajilwa kugapata masausyo gaasachile Atati ūangu kuti nagapate?" **12** Wele mpingo wa ūangondo ūa Chiloma ni jwankulu jwao pamo ni ūakulindilila ūa Chiyahudi ūankamwile Che Yesu ni kuntaŵa. **13** Ūanjigele ni kunjausya kaje ku che Anasi. Che Anasi ūaliji akwegwao che Kayafa juŵaliji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho. **14** Che Kayafa ju ni jwejula juŵaasalile achakulu ūa ūayahudi kuti, ikuŵajilwa mundu jumo aweje kwaligongo lya ūandu wose. **15** Che Simoni Petulo pamo ni jwakulijiganya jwine ūakuuiye Che Yesu. Jwakulijiganya jwine jo ūamanyiche ku Jwambopesi Jwankulu, nipele ūajinjile pamo ni Che Yesu pansana pao Jwambopesi Jwankulu. **16** Nambo che Petulo ūajimi paasa, kuŵandikana ni nnango. Nipele, jwakulijiganya jwine juŵamanyiche kwa Jwambopesi Jwankulu jula ūakopweche ni kuŵecheta nawo mwali jwakulindilila pannango, ni ūansalile che Petulo ajinjile nkati. **17** Mwali jwakulindilila pannango jula ūambusise che Petulo, "Ana mmwejo nganimmá jumo jwa ūakulijiganya ūa mundu jo?" Che Petulo ūajanjile, "Ngauâa une!" **18** Pakuŵa kaliji katema ka mbepo, achikapolo ni ūakulindilila ūakolessise mooto ni ūaliji nkuotanga. Che Petulo nomejo ūajimi pamo nawo achijotelaga mooto. **19** Nipele Jwambopesi Jwankulu ūambusise Che Yesu nkati ūakulijiganya ūao ni sooni nkati majiganyo gao. **20** Che Yesu ūajanjile, "Mechete yose

pelanga ni wāndu wose. Mōwā gose najiganisyē mmajumba ga kupopelela ni pa Nyuumba ja Akunnungu, mwakusimanilana Wāyahudi wose, ni nganimecheta chachili chose kwakulisia. **21** Ligongo chi nkumusya une? Mwasye wāndu wāwāpilikene indu inaasalile. “Welewo akwimanyilila ināwēchete.” **22** Pawāmasile kuwēcheta yeleyo jumo jwao wākulindilila juwājimi pelepo wāmpatile Che Yesu lijanda achitiji, “Uli, ana yeleyi ni inkuti pakunjanga Jwambopesi Jwankulu?” **23** Che Yesu wāasalile, “Iwāga mechete yangalumbana, nlosye changalumbana cho nambo iwāga mechete yambone ana nkumbutila ichichi?” **24** Nipele che Anasi wānjigele Che Yesu ali atāwīkwe ni kunjausya ku che Kayafa Jwambopesi Jwankulu. **25** Nambo che Simoni Petulo wālijī pelepo alinkujotela mooto. Nipele wāmbusise, “Ana mmwejo nombe nganimma jumo jwa wākulijiganya wāo?” Che Petulo wākanile ni kuti, “Ngāwā une!” **26** Jumo jwao achikapolo wā Jwambopesi Jwankulu wālijī pelepo. Jweleju ni nlongo njakwe mundu jula juwānkati lewi ni che Petulo, wāmbusise, “Ana uneji nganinammona mmwejo mungunda wa mwana pamo ni Che Yesu?” **27** Nambo che Petulo wākanile sooni, ni papopo tambala jatongwele. **28** Kundāwī pe wākulindilila wānjigele Che Yesu kopoka mu nyuumba ji Che Kayafa, ni kunjausya mu nyuumba ja mwenye jwa Chiloma. Nambo achakulu wā Wāyahudi nganajinjila nkati mwa nyuumba ja mwenye jwa Chiloma kuti aŵe wāswejele paujo pa Akunnungu kuti akombole kulya chakulya cha Pasaka. **29** Che Pilato wākopweche paasa ni kwausya, “Ana kwana magambo chi kwa mundu ju?” **30** Nombewo wājanjile, “Mundu ju ngakawē ni magambo ngatukannyichenawo kukwenu.” **31** Che Pilato wāasalile, “Ayaga, munjigale mwachinsyene, nkanlamule ni malajisyo genu.” Wāyahudi wājanjile, “Uweji ngatukuwājilwa kunlamula mundu jwalijose chiwa.” **32** Yatendekwe yeleyo kuti gamalile malowē ga Che Yesu gaŵasasile achilosyaga chachiwa chiwa chanti uli. **33** Che Pilato wājinjile sooni mu nyuumba jakwe, wāmmilasile Che Yesu ni kwausya, “Ana mmwejo ni Mwenye jwa Wāyahudi?” **34** Che Yesu wājanjile, “Ana gele malowē go genu, pane wāndu wāne ansalile ngani jangu?” **35** Che Pilato wājanjile, “Ana nkuganisyē uneji ndili Myahudi? Wāndu jwenu ni achakulu wāmbopesi annyichisyē mmwejo kukwangu. Ana ntesile ichichi?” **36** Che Yesu wājanjile, “Umwenye wangu nganiuwā wa pachilambo pano. Ikaŵe umwenye wangu uli wa pachilambo pano, wākunguya akatesile ngondo kuti achakulu wā Wāyahudi anaangamule. Nambo sambano umwenye wangu nganiuwā wa pachilambo pa.” **37** Pelepo che Pilato wāmmusise, “Ana mmwejo ndi Mwenye?” Che Yesu wājanjile, “Mmwe nkuti uneji ndili Mwenye. Kwa ligongo lio uneji mbagwile ni kwika pachilambo kukwasalila wāndu usyene. Mundu jwalijose jwakuunonyela usyene akumbilikana.” **38** Che Pilato wāmbusise, “Usyene ni chichi?” Nipele che Pilato wākopweche paasa ni kwasalila Wāyahudi, “Ngangugawona magambo gagaligose ga kunlamula mundu ju.” **39** Nambo nkwtete chisoyôwelo chakuti uneji ngungopolela jwantawé jumo katema ka Pasaka. Nipele ana nkusaka nangopolele Mwenye jwa Wāyahudi? **40** Pelepo wānyanyisyē, “Ngāwā, ngāwā ajuju! Tukwasaka che Balaba!” Nombe che Balaba wālijī wāchiswamba.

19 Nipele, che Pilato wālamwile kuti Che Yesu ajigalikwe, aputikwe mbokola. **2** Wāngondo nombe wākoloisise chindu mpela singwa ja miiwā, wāmbwasisye Che Yesu mu ntwe wao ni kuntakusya mwinjilo wa chimwenye. **3** Wālijī nkwaichilila ni kuti, “Tukunkomasya, Mwenye jwa Wāyahudi!” Nipele wāputile majanda. **4** Che Pilato wākopweche sooni paasa ni kwasalila Wāyahudi, “Nhole, ngunyikanawo paasa, mmaynile kuti uneji nganinansimana ni magambo gagaligose ga kunlamula mundu ju.” **5** Nipele Che Yesu wākopweche paasa ali awasile chindu mpela singwa ja miiwā mu ntwe mwao ni mwinjilo wa chimwenye. Che Pilato wāsalile Wāyahudi, “Nhole mundu nsyene ni aju.” **6** Achakulu wāmbopesi ni wākulindilila Nyuumba ja Akunnungu pāwāmbweni Che Yesu wānyanyisyē, “Mwāwāmbe pansalabal! Mwāwāmbe pansalabal!” Che Pilato wāasalile, “Munjigale mwachinsyene nkāwāmbe pansalaba, pakuŵa uneji ngangugawona magambo gagaligose gakunlamula mundu ju.” **7** Wāyahudi wājanjile, “Uweji tukwete malajisyo ni kwa malajisyo go ikusachilwa aweje, ligongo alitesile kuŵa Mwana jwa Akunnungu.” **8** Che Pilato pāwāgapilikene malowē go wāpandise kogopa. **9** Nipele wājinjile sooni mu nyuumba jakwe, wāmbusise Che Yesu, “Ana mmweji nkutyochele kwapi?” Nambo Che Yesu ngananjanga chachili chose. **10** Che Pilato wānsalile, “Ana ngankusaka wācheta ni une? Ana ngankumanyilila kuti ngwete ulamus wa kungopola pane kummamba pansalaba?” **11** Che Yesu wājanjile, “Ngankakole ulamus wauli wose kwa uneji ngankapegwe ni Akunnungu. Kwa ligongo lio mundu jwambeleche uneji kukwenu jwelejo apundile kuŵa ni sambi syejini.” **12** Chitandile pelepo, che Pilato wāsosile litala lya kwalechelela Che Yesu. Nambo Wāyahudi wānyanyisyē, “Mwannechelelaga mundu ju, mmwejo nganimma mbusangwa jwa mwenye jwa ku Loma, pakuŵa mundu jwalijose jwakultenda mwenye akunkanila mwenye jwankulu jwa ku Loma!” **13** Nipele che Pilato pāwāgapilikene malowē go wānyichenawo Che Yesu paasa, ni nsyene wātemi pa chitengu cha kulamula, pelepo pakuŵilanjikwa, “Luŵala lwa Maganga.” Mchiebulania, Gabata. **14** Lyuŵa lyalji pamtwē, lyuŵa lyakuwîchila chile Pasaka. Che Pilato wāasalile Wāyahudi, “Mwenye jwenu aju!” **15** Wānyawo wānyanyisyē, “Mwaulaje! Mwaulaje! Mwāwāmbe pansalabal!” Che Pilato wāusise, “Uli, nammambe mwenye jwenu?” Achakulu wāmbopesi wājanjile, “Uweji nganitukola mwenye jwine ikaŵe mwenye jwa ku Loma pe!” **16** Pelepo che Pilato wāmpeleche Che Yesu mmakono mwa wāngondo kuti akaŵāmbe pansalaba. Nipele, wāngondo wānjigele Che Yesu. **17** Che Yesu wākopweche ali ajigele nsalaba wakwe kwala kwitui kwakukuwālanjikwa, “Chikalakasa cha Ntwe”, Mchiebulania pakuŵilanjikwa Goligota. **18** Pelepo ni pāwāwāmbile Che Yesu, ni wāndu wāne wāwīli pamo nawo, jwine kunchiji ni jwine kundygo kwao ni Che Yesu pambilidikit. **19** Che Pilato wālembile chimanyisyō ni wāchiwīsile pachanya nsalaba. Ni chimanyisyō cho chalembele yelei, “Che Yesu jwa ku Nasaleti, Mwenye jwa Wāyahudi.” **20** Nipele Wāyahudi wājinjī wāchisomile chimanyisyō cho pakuŵa pāwāwāmbile Che Yesu pala paliji chiwāndi ni musi. Sooni chimanyisyō cho chalembele Mchiebulania ni Chilatini ni Chigiliki. **21** Nipele achakulu wāmbopesi wā Wāyahudi wāasalile che Pilato kuti,

"Nkalemba, 'Mwenye jwa Ḥwayahudi,' nambo mundu ju ḫatite, 'Uneji ndili Mwenye jwa Ḥwayahudi.'" 22 Che Pilato ḫaasalile, "Chilembile, nemble!" 23 Ḫwangondo paŵamasile kwaŵamba Che Yesu pansalaba, ḫajigele iwalo yao ni ḫagaŵenyne maunjili ncheche, jwangondo jwalijose liunjili limo. Sooni ḫajigele mwinjilo wakwe, wanganiuokola papatotekwe, waliji chipande chimo chachilukhikwe kutyochela mwinani mpaka paasi. 24 Nipele ḥwangondo wo ḫasalilene, "Tunapapulanye nambo tutende gudugudu kuti uwe wachen'i." Yeleyo yatendekwe kuti gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti, "Wagaŵene iwalo yangu, ni mwinjilo wangu ḫatendele gudugudu." Yeleyo ni yatite pakupanganya ḥwangondo wo. 25 Pachiŵandi ni nsalaba u Che Yesu ḫajimi achikulugwe Che Yesu ni apwao achikulugwe ni che Maliamu ḫankwawo che Kileopa ni che Maliamu jwa musi wa ku Magidala. 26 Che Yesu paŵambweni achikulugwe ni jwakulijiganya juŵanonyele nnope jula ajimi kuŵandikana ni pepala, ḫaasalile achikulugwe, "Amao, jwelejo ni mwanagwenu." 27 Sooni ḫansalile jwakulijiganya jula kuti, "Nhole, jwelejo ni achikulu ḫenu." Ni kutandila lyuwa lio jwakulijiganya jo ḫanjigele che Maliamu kuti akatame nawo kumangwakwe. 28 Che Yesu ḫairmanyilile kuti yose yaliji imalile, ni Malembelo ga Akunnungu kuti gamalile, ḫatite, "Jingwete njota." 29 Chapali kweleko chiŵiga chigumbele divai jakuipa. Nipele, ḫajigele chindu mpela lidodoki ni ḫatoŵe mu divai mo ni kutaŵilila pachitela chachikuŵlanjika esopo ni kuchiŵika pakang'wa pa Che Yesu. 30 Che Yesu paŵamasile kuepewa divai jo, ḫatite, "Yose imalile!" Ni ḫakotamise ntwe wao ni kwasika. 31 Lyaliji lyuwa lya kuŵichila chile kwa Kupumulila likanawé Lyuwa lya Pasaka. Nipele achakulu ḫa Ḥwayahudi nganasaka illu itaame pa nsalaba pa Lyuwa lya Kupumulila ligongo Lyuwa lya Kupumulila lyaliji lyuwa lyajikape. Kwaapele ḫawendile che Pilato apokosole makongolo ga ḫeles ḫawaŵambikwe pa nsalaba ni kuitulusya illu yao. 32 Nipele ḥwangondo ḫajawile ni kugapokosola makongolo ga mundu jwaandanda ni jwaawiili ḫawaliji aŵambikwe pansalaba pamo ni Che Yesu. 33 Nambo paŵaichilile Che Yesu, ḫaiweni kuti awile, kwaapele nganagapokosola makongolo gao. 34 Nambo jwangondo jumo ḫansomile Che Yesu mpaamba pa luŵalati, ni papopo jakopweche miasi ni meesi. 35 Nombe juŵaiweni yeleyo ilinkutendekwa aŵalasile umboni melepe ni ḫanyamwe nkombole kukulupilia. Ni umboni wasasile uli usyene, sooni jwelejo akumanyilila kuti akusala usyene. 36 Yeleyo yatendekwe kuti gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti, "Ngapagwa liupa lyao lichilipokoswe." 37 Nipele Malembelo ga Akunnungu gakusala sooni, "Chiŵalole ḫewala ḫawansomile." 38 Payamasile yeleyo che Yusufu jwa ku Alimataya, ḫawendile che Pilato kuti achitulusye chiilu chi Che Yesu pa nsalaba. Che Yusufu ḫalij iwjakulijiganya jwao Che Yesu, nambo nganalilosyaga, pakuwa ḫajogopaga achakulu ḫa Ḥwayahudi. Nipele che Pilato ḫajitichisy. Che Yusufu ḫajawile ni kuchijigala chiilu chi Che Yesu. 39 Che Yusufu ḫalongene ni che Nikodem, che Nikodem ju ni jwejula juŵajaulile Che Yesu chilo kundanda ko, ḫaiche ali ajigele mauta gakununjila yambone ga manemane kuwanganya ni ubani, mpela mbiisi saba ni ibaba iŵili. 40 Nipele ḫachijigele chiilu chi Che Yesu ni kuchiŵijilila mu nguo jeswela pamo ni yakununjila mpela chisyoŵelo cha

Ḥwayahudi katema ka kusika. 41 Nambo peuto paŵawambikwe Che Yesu pala wapali ngunda wa mwana, ni mu ngunda mo mwaliijī mwana lilembe lya sambano mwakanawichikwa mundu jwalijose. 42 Nipele ligongo lyaliji lyuwa lya Ḥwayahudi kuliŵika chile kupumulila, ni sooni pakuwa lilembe lio lyaliji pachiŵandi, ḫachiŵisile chiilu chi Che Yesu mwelemo.

20 Kundawī pe kukanawē kucha, lyuwa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuwa lya Kupumulila, che Maliamu jwa ku Magidala ḫajawile ku lilembe, ni ḫaliŵeni liganga lila lili lyegalambule pambali kutyochela pakwirijilila mwilembe. 2 Nipele, ḫautuchile ku che Simoni Petulo ni ajula jwakulijiganya jwine juŵanonyelwe nnope ni Che Yesu ni kwasalila, "Achikopwesye chiilu cha Ambuje mwilembe mula, ni sooni ngatukukumanyilila kwapi ambisile." 3 Che Petulo pamo ni jwakulijiganya jwine jula ḫajawile ku lilembe. 4 Wose ḫawanawāwili ḫautwiche nambo jwakulijiganya jwine jula jwampundile che Petulo, jwaliji jwaandanda kwika ku lilembe. 5 Paŵakoteme ni kulingulila, ḫasiweni nguo syeswela pe, nambo nganajinjila. 6 Nipele, che Simoni Petulo nombejo ḫaiche achakuyaga, ḫajinjile mwilembe ni ḫasiweni nguo syeswela sisyaŵijilile chiilu chi Che Yesu, 7 ni chiguo chiŵammijilile Che Yesu mu ntwe. Chiguo chila nganichiŵa pamo ni nguo syeswela sila, nambo chaliji chepinde ni chaliji pajika. 8 Pelepo jwakulijiganya jwine juŵalongolele kwika ku lilembe jula, nombejo ḫajinjile nkati, ni ḫaiweni ni kukulupilia. 9 ḫalij nganaŵu kugamanya Malembelo ga Akunnungu gagakuti Che Yesu akusachilwa asyuche. 10 Nipele ḫakulijiganya wo ḫausile kumangwao. 11 Che Maliamu ḫajimi paasa lilembe, achililaga. Paŵalilaga, ḫakoteme achilingulilaga mwilembe mula, 12 ni ḫaweni achikatumetume ḫa kwinani ḫawili ḫawawasile iwalo yeswela, atemi paŵachigoneche chiilu chi Che Yesu pala jumo kuntwe ni jwine ku makongolo. 13 Ni achikatumetume ḫa kwinani wo ḫawbusisy, "Amao, nkulila ichichi?" Ni ḫajanjile, "Achikopwesye chiilu cha Ambuje ḫangu, ni sooni ngangukumanyilila kwapi achiŵisile!" 14 Nipele che Maliamu paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ḫagalawiche panyuma ni kwaona Che Yesu ali ajimi pelepo, nambo nganaimanyilila kuti jwelejo ali Che Yesu. 15 Che Yesu ḫawbusisy, "Amao, ana nkulila ichichi? Ana nkwasosa ḫaani?" Che Maliamu akuno achiganisyaga kuti akukunguluka ni jwakuugosa ngunda wa mwana, ḫajanjile, "Achimwene, ḫaga mmwejo nchijigele chiilu chi Che Yesu, musalile kunchiŵisile ni uneji chingachijiggle." 16 Che Yesu ḫansalile, "Che Maliamu!" Ni che Maliamu ḫagalawiche panyuma, ni kwasalila Mchiebulania, "Laboni!" Malumbo gakwe "Jwakwiganya." 17 Che Yesu ḫansalile, "Nkangamula, pakuwa ngunaŵe kwaaula kwa Atati. Nambo njaule kwa achalongo achinjangu nkaasalile kuti, ngwaaula kwa Atati ḫangu ḫaali Atati ḫenu, Akunnungu ḫangu ḫaali Akunnungu ḫenu." 18 Nipele che Maliamu jwa ku Magidala ḫajawile kulkwasalila ḫakulijiganya kuti, ḫaweni Ambuje ni ḫaasalile achila chiŵasalilwe ni Che Yesu. 19 Lyaliji ligulo lya lyuwa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuwa lya Kupumulila. ḫakulijiganya ḫao ḫasongangene pamo mu nyumba ni minango jaliji jeugale ligongo lya kwajogopa achakulu ḫa Ḥwayahudi. Pelepo ḫaiche Che Yesu ni kwima pasikati jao ni

kwasalila, "Chitendewelete kukwenu!" 20 Pañamasile kuñecheta yeleyo, Che Yesu ñalosisye makono gao ni luñalati lwa. Nipele ñakulijiganya wo ñasengwile nnope kwawona Ambuje. 21 Che Yesu ñaasalile sooni, "Chitendewelete kukwenu! Mpela ila Atati iñandumile une, ni uneji nguntuma ñanyamwe." 22 Pañamasile kuñecheta yeleyo ñapepelele ni kwasalila, "Mumpochele Mbamu jwa Akunnungu. 23 Mwalechelesyaga ñandu sambi syao, wele ñandu chalecheleswe, ni ñala ñangankwalechelesya, wele ñandu ngalecheleswa." 24 Che Tomasi jumo jwa ñakulijiganya likumi ni ñaáli ñala, jwakuñilanjika mañila, nganawa pamo ni achinjakwe pañwaiche Che Yesu. 25 Nipele ñakulijiganya ñane ñala ñansalile, "Twaweni Ambuje." Che Tomasi ñaasalile, "Chingulipilile pachinagawone mañasi ga misumali ni kuchiñika chala changu pa mañasi go ni kuuñika nkono wangu pa luñalati lwa." 26 Nipele pagapite moña nsano ni gatatu ñakulijiganya wo ñasongangene sooni nkati mula ni che Tomasi ñaliji pamo nawo. Minango jaliji jeugale, ni Che Yesu ñaiche ni kwima pasikati jao ni kuti, "Chitendewelete kukwenu!" 27 Nipele Che Yesu ñansalile che Tomasi, "Mbiche chala chenu pelepa nnole magasa gangu ni njisenawo nkono wenu mbiche pa luñalati lwanu. Nkakola lipamba nambo nkulipilile!" 28 Che Tomasi ñajanjile, "Mmwe ndi Ambuje ñangu ni mmwe ndi Akunnungu ñangu!" 29 Che Yesu ñansalile, "Ana nkukulipilila ligongo muuwensi? Akwete upile ñeleo ñakukulipilila pangamona." 30 Che Yesu ñapanganyise imanyisyo ine yejinji pañaliji ni ñakulijiganya ñao yanganilembekwe mchitabu chi. 31 Nambo ayiyi ilembekwe nkole kukulupillila kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuñombola, Mwana jwa Akunnungu ni kwa kunkulupillila nkole umi wausyene kwa machili ga liina lyao.

21 Payamasile yeleyo, Che Yesu ñakopochele sooni ñakulijiganya ñao mungulugulu litanda lya Tibellia. Ni ñalilosise kwanti yelei, 2 Che Simoni Petulo ni che Tomasi jwakuñilanjika mañila ni che Nasanieli jwa ku Kana ja ku Galilaya ni ñanache ña che Sebedayo ni ñakulijiganya ñao ñane ñaáli, wose ñaliji pamo. 3 Che Simoni Petulo ñaasalile achinjakwe, "Ngwaula kukukoka somba." Ni ñanyawo nombe ñansalile, "Noweji tutulongane nomwe." Nipele ñatyosile ni ñakwesile ngalawa nambo chilo chila chose nganapatanga chachili chose. 4 Kundawi pe, Che Yesu ñajimi mungulugulu litanda nambo ñakulijiganya nganamanyililaga kuti ñaliji ñeleo. 5 Nipele Che Yesu ñausisye, "Achachanda, ana nganimpate somba syasilisyose?" Ñanyawo ñajanjile, "Elo, nganitupate somba." 6 Che Yesu ñaasalile, "Mponye lwa kundyo kwa ngalawa chimpate somba." Nipele ñaponyisye lwa ni sambano nganakombolanga kulukwekelemya ligongo somba syaliji sysesijini nnope. 7 Pelepo jwakulijiganya juñanonyelwe nnope ni Che Yesu jula ñansalile che Petulo, "Ambuje ñeleo!" Palapala che Simoni Petulo pañapilikene kuti Ambuje, ñatakwiile mwinjilo wao ligongo ñaliji ausile ni kulpionyela mmeesi. 8 Nambo ñakulijiganya ñane ñala ñaiche ku mbwani ni ngalawa ali nkulukwekelemya lwa lwalugumbele somba pakuña nganatalichila kunsanga, mpela makongolo mia moja. 9 Pañwaiche kunsanga ñauweni mooto wa makala ni pachanya pakwe pañichikwe somba ni nkate. 10 Che Yesu ñaasalile, "Muumbe somba simpepe simpatile sampano." 11 Nipele che

Simoni Petulo ñakwesile mu ngalawa, ñaluutile kunsanga lwa lwalugumbele somba syekulungwa mia moja na hansini na tatu. Namuno somba syo syaliji sysesijini kwanti yele, lwa nganilupapuka. 12 Che Yesu ñaasalile, "Njisangane kunlye." Nganapagwa namose jumo jwa ñakulijiganya ñao juñalinjile kumbusya, "Ana mmwe ndi ñaani," pakuña ñamanyilile kuti ali Ambuje. 13 Che Yesu ñaiche, ñajigele nkate ni kwapa. ñatesile iyoyo peyo ni somba sila. 14 Keleka kaliji kaatatu Che Yesu kwakopochela ñakulijiganya ñao pañamasile kusyuka. 15 Pañamasile kulya, Che Yesu ñambusise che Simoni Petulo, "Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une kwapunda ñane wa?" Nombejo ñajanjile, "Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti uneji ngunnonyela." Che Yesu ñansalile, "Nsigose ngondolo syangu sya mwana." 16 Nipele ñambusise sooni kaawili, "Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?" Che Petulo ñajanjile, "Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti ngunnonyela." Che Yesu ñansalile, "Nsigose ngondolo syangu." 17 Nipele ñambusise sooni kaatatu kuti, "Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?" Pelepo che Petulo ñalilasiche muntima pakuña ñausisye kaatatu, "Nkuunonyela?" Ni ñajanjile, "Ambuje, mmwe nnyimanyi yose, mmwe nnyimanyi kuti uneji ngunnonyela." Che Yesu ñansalile, "Nsigose ngondolo syangu! 18 Ngunsalila isyene, pamwaliji jwanchanda, mwasyoñelete kulitaña mpumbulu mwasyene ni kwaula kwakulikose kumwasachile kwaula. Nambo pachinchekulupe, chinchipongola makono genu ni mundu jwine chachintaña ni kunjausya kungankukusaka kwaula." 19 Kwakuñecheta yeleyo, Che Yesu ñalosisye chiwa chichawe che Petulo ni kwapa ukulu Akunnungu. Pañamasile kuñecheta yeleyo ñansalile, "Munguye." 20 Pelepo che Petulo ñagalawiche ni kumbona jwakulijiganya juñanonyelwe nnope ni Che Yesu achakuyaga. Jwakulijiganya ju ni jwejula juñavatemi kuñandikana nnope ni Che Yesu katema ka chakulya cha Pasaka ni kwausisa Che Yesu, "Ambuje ana nduni juchangalauche?" 21 Che Petulo pañambweli jwelejo ñambusise Che Yesu, "Ambuje, nambi jwelejo chiyasimane ichichi?" 22 Che Yesu ñajanjile, "Nasakaga asigale mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila chichi? Mmwejo munguye une." 23 Nipele ngani jo jajenele kwa ñandu ñakunkulupillila Kilisito kuti jwakulijiganya jo ngaawa. Nambo Che Yesu nganasala kuti ngaawa, nambo ñatite, "Nasakaga asigale mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila chichi?" 24 Jwakulijiganya ju ni jwejula jwawalasile umboni wa indu yi ni kulemba. Uweji tukumanyilila kuti yasasile ili isyene. 25 Ipali indu ine yejinji ñaitendekenyé Che Yesu. Yeleyo ikalembekwe yose chimo chimo nguganisa kuti namose chilambo chose ngachikajene kuñika itabu yaikalembekwe.

Masengo

1 Alakwe che Teofilo, mu chitabu chachilongolele nailemble yankati indu yanayose iwaatesile Che Yesu ni iwa'ijigenye chitandile kundanda kwa masengo gakwe, **2** mpaka lyuwa lila pa'wajigalikwe kwinani. Nambo akanawé kwigalikwa kwinani wapele malajisyo ga ulamusi wa Mbumu jwa Akunnungu achinduna wa'wasagwile waala. **3** Kwa mowá alobaini pakumala chiwa chao, Che Yesu waakopochele wanyawo sooni ni sooni achilosyaga kuti waliiji wajumi. Wanyawo wammweni nombejo wa'echete nawo yankati Umwenye wa Akunnungu. **4** Katema kampepe pa'walyaga nawo wapele chilanga chi, "Nkasatyoka ku Yelusalemu, nambo ndindilile ntuuka walanjile Atati umwambilikene njisalaga ngani syakwe. **5** Pakuwá che Yohana wa'batisye ni meesi, nambo pangaka'wa mowá wanyamwe chinchibatiswa ni Mbumu jwa Akunnungu." **6** Nipele, achinduna pa'wasongangene ni Che Yesu pamo wausise, "Ambuje, ana katema kano ni pachimwauchisyse sooni Wa'silaeli Umwenye?" **7** Nambo Che Yesu waasalile, "Katema ni lyuwa lya indu yo ili paasi pa ulamusi wa Atati waangu, ni ngawa masengo genu kumanyilila chiiwe chakachi. **8** Nambo pachantuluchile Mbumu jwa Akunnungu chinchipochela machili ni sooni chinchi'wa waumboni waangu musi wa Yelusalemu ni mu ilambo ya Yudea yose ni Samalia natamuno kumbesi kwa chilambo." **9** Pa'wamasile ku'echeta yeleyo, Che Yesu wa'jigalikwe kwinani akuno wanawose achinolechesyaga, liunde lyauniche ni wanyawo nganiwaona sooni. **10** Achinduna waala pa'waliji nkulolechesya kwiunde Che Yesu ali nkaula, papopo wändu wa'wili wa'wasasile iwalo yeswela, wajimi nku'wandikana nawo, **11** ni wätite, "Wanyamwe wändu wa ku Galilaya, ana ligongo lyachi nkrima pelepa ndi nkulolechesya kwinani?" Wele Che Yesu wa'jigalikwe kwinani kutyochela kukwenu chachiika sooni chisau intite pakawona ali nkaula kwinani." **12** Nipele achinduna waala wa'wilije ku Yelusalemu kutyochela ku chikwesya cha Misiteituni, chichilji pachiwandi ni musi wo chisau ni Iwendo Iwa kilomita jimo. **13** Pa'waiche mmusi wa'jinjile mu chuumba cha penani chi'watamaga, nombewo wa'wili che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni che Andulea ni che Filipo ni che Tomasi ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Simoni jwaku'wilanjika Selote, ligongo wa'wili jwakumenyanila chilambo chakwe ni che Yuda mwanagwao che Yakobo. **14** Wanawose wo pamo ni achakongwe wa'vapepe pamo ni che Maliamu achikulugwe Che Yesu ni achapwakwe, wa'wili nkusongangana pamo kupopela kwa ntima umo. **15** Pa mowá go wa'wimi che Petulo pasikati ja wa'kukulupillila achinjakwe wa'wasongangene, waliji mpingo wa wändu mia moja ni ishilini. **16** Che Petulo wätite, "Wa'kukulupillila achinjangu, ya'wajilwe Malembelo ga Akunnungu gamalile. Kalakala Mbumu jwa Akunnungu wa'echete kwa kang'wa ji che Daudi, che Daudi wa'londwe nkati che Yuda, ju'waalongsye awala wändu wa'wankamwile Che Yesu. **17** Che Yuda wa'wili jumo jwetu pakuwá wa'wasaglikwe ni Che Yesu tupanganye masengo pamo nawo." **18** Ngunda wasumichikwe kwa mbiya si'wasipatilie che Yuda kwa ligongo lya kusinonyela mbiya sya chigongomalo. Ni wa'gwile

mwelemo, wapapwiche ni matuumbo gakwe gose gakopweche. **19** Ni ngani ja chiwa chi che Yuda jamanyiche kwa wanawose wa'watemu ku Yelusalemu, nipele ngunda wo wa'wlanjikwe mchi'weceto chao Akelidama, malumbo gakwe, "Ngunda wa Miasi." **20** Che Petulo wätite, "Pakuwa ilembekwe mu chitabu cha Sabuli kuti, 'Pakutama pakwe pawé masame ni anapagwe mundu juchatame mwelemo.' Sooni ilembekwe kuti, 'Masengo gakwe ga kwimilila atole jwine.' **21** "Kwapele, iku'wajilwa asagulikwe mundu jumo mwa wändu wa'wajesile noweji katema kose Ambuje Che Yesu pa'wajendagajendaga pamo noweji, **22** kutandila katema che Yohana pa'wabatisye mpaka lyuwa lila pa'wajigalikwe Che Yesu kwinani kutyochela kukwetu. Jwelejo a'we jwa umboni pamo ni uweji nkati kusyuka ku Che Yesu." **23** Pelepo wa'kolasile meena ga wändu wa'wili, che Yusufu jwaku'wilanjika che Balisaba pane aku'wilanjika che Yusto ni jwine che Matia. **24** Nipele wa'popesile achitiji, "Ambuje, alakwe wa'kujimanyillila mitima ja wändu wose, sambano ntulanjile jwapi mwa wa'wili wa jumunsagwile alakwe, **25** kuti ajigale lipesa lya masengo ga unduna uwa'alesile che Yuda ni kwaula ku'wajilwe." **26** Ni wätesile gudugudu ni gudugudu jila jangwilie che Matia, nipele che Matia wa'walanjikwe pamo ni achinduna kumi na moja waala.

2 Palyaiche lyuwa lya Pentekosite wa'kukulupillila wose wa'wasongangene peuto pamo. **2** Chisisimuchile, lyapikaniche lilöwe mpela mbungo ja machili kutyochela kwinani ni lyagumbele mu nyumba mose mu'watemu wändu. **3** Nipele, yakopochele indu iyaoneche mpela malamba ga mootho, yajenele ni yatusile pachanya pa kila jumo jwao. **4** Wose wa'gumbele Mbumu jwa Akunnungu ni wätandite ku'echeta i'wecheto ineine mpela Mbumu wätite pakwakombolesya. **5** Ku Yelusalemu kula kwalijji ni Wayahudi, wändu wa'kujitichisa Akunnungu wa'wakopochele mu misi jinejine pa chilambo pano. **6** Wändu pa'wälilikene lilöwe lyo, mpingo wekulungwa wa wändu wasongangene. Ni wose wa'simosile nnope pakuwá mundu jwalirose wa'apikanaga wanyawo achi'wecetaga chi'weceto chakwe nsyene. **7** Ni wose wa'simosile akuno achitiji, "Ana wose utukwälilikana achi'wecetaga yelei ngana'wa wändu wa ku Galilaya?" **8** Ana i'wele uli wa'nyawa'wa pakuwécheta uweji tukuplikana jwalirose mchi'weceto chetu twachinsyene? **9** Wa'pepe mwa uweji ali Wa'palisi ni Wamedi ni Waelami, wane akutamanga ku Mesopotamia ni ku Yudea ni ku Kapadokia ni ku Ponto ni ku Asia ni **10** ku Filigia ni ku Pamfilia ni ku Misili ni ilambo ya ku Libia ku'wandikana ni ku Kulene, wane mwa uweji ali achalad kutyochela ku Loma. **11** Wayahudi ni wändu wa'wajinjile mu dini ja Chiyahudi, wane wa'kopochele ku Kilete ni ku Alabia. Uweji wose tukwälilikana wändu wo ali nku'weceta mu i'wecheto yetu twachinsyene yankati masengo gamakulungwa ga Akunnungu." **12** Wose wa'simosile ni kukangana akuno achiusyanaga kuti, "Chelechi malumbo gakwe chichi?" **13** Nambo wane wa'nyelwisyse achitiji, "Wändu wa'ako'lele." **14** Nambo che Petulo wa'wimi pamo ni achinduna likumi ni jumo waala ni wätandite kwasalila wändu kwa kunyanyisa, "Wanyamwe Wayahudi achinjangu ni wändu wose wa'wankutama pa Yelusalemu pano mninde nansalile ni wanyamwe mumbilikani chenene malowé gangu. **15** Wändu

ŵa nganakolelwa mpela inkuti pakuganisya, pakuŵa sambano jino jili saa tatu ja kundâwi. **16** Usyene uli awu, chachikopochele chi ni chechila chasasile che Yoelli jwakulondola jwa Akunnungu paŵatite, **17** 'Akunnungu akuti, pa gele moŵa ga mbesi, chinaape ūandu wose Mbamu jwangu. Achiŵana ūvenu ūachilume ni ūachikongwe chaachilondola, ni achachanda ūvenu chaachilola yakulola, ni achachekul ūvenu chachisagamila. **18** Elo, iyoyo achikapolo ūangu achaalume ni achakongwe, moŵa go chinaape Mbamu jwangu, nombewo chaachilondola. **19** Chinjitetendekanya yakusimonjeka kwiunde, ni imanyisyo pa chilambo, kuchiwe ni miasi ni mootho ni lyosi lyakutopela, **20** Lyuŵa chilichigalauka kuŵa chipi, ni lwesti chiluwé lwechejeu mpela miasi, likaniiche lyelila lyuŵa lya Ambuje lyekulungwa ni lya ukulu. **21** Pelepo, jwalirose juchapopele kwa liina lya Ambuje chakulupuswe.' **22** "Wânyamwe Waisilaeli, mpilikanicisyé malowé ga! Akunnungu ūammanyisye kukwenu Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa ilosyo ni yakusimonjeka ni imanyisyo iŵaipanganyisye Akunnungu mwa ūnyamwe kwa litala lyakwe mpela inkuti pakwimanyilila mwachinsyene. **23** Pakuŵa kutyochela kundanda Akunnungu asyene ūasachile kuti ūnyamwe mummula je Che Yesu, ni ūnyamwe mwammuleje kwa kwalechela ūandu ūngalumbana ūawambe pansalaba. **24** Nambo Akunnungu ūnysusise, ni ūankulupwisyé mu ipwetesi ya chiwa pakuŵa ngnikomboleka kuti chiwa chaugalile. **25** Pakuŵa che Daudi ūankunguluchile Che Yesu yeleyi, 'Naaweni Ambuje mmubojo mwangu moŵa gose, pakuŵa ali kundyo kwangu ngandinganyika. **26** Kwa ligongo lio ntima wangu wasangalele, sooni nagombie ilulu yakusengwa. Chiilu changu chichitame mu chilolelo, **27** pakuŵa, alakwe Akunnungu nganjileka mbumu jangu kwiuto kwa ūandu ūawile, natamuno kwitichisa Jwanswela jwenu asigale ali awile mwilembe. (**Hadës g86**) **28** Muunosisye matala ga umi, chimung'umbasye kusengwa kwa upagwe wenu!" **29** "Achalongo achinjangu, ngusaka nansalile pangasisa yankati indu iyaasimene atati ūetu che Daudi. Welewo ūajasiche ni kusichikwa, ni sooni lilembe lyakwe lili papapa pamangwetu mpaka lelo jino. **30** Nambo pakuŵa che Daudi ūaliji jwakulondola jwa Akunnungu, ūaimany kuti Akunnungu ūaalumbilile ni chilumbilo kuti jumo jwa wisukulu wao chaachintenda mwenye mpela yatite kuŵa che Daudi. **31** Che Daudi ūalongolele kwiwona indu ichaitendekanya Akunnungu, nipele ūaechete yankati kusyuka kwa Kilisito Chiwombosyo paŵatite, 'Nganalekwa kwiuto kwa ūandu ūawile, atamuno chiilu chao nganichiola.' (**Hadës g86**) **32** Nipele, Akunnungu ni ūawansusise Che Yesu jo ni uweji wose tul ūa umboni wa indu yo. **33** Che Yesu paŵakwesise ni kuŵichikwa ni Akunnungu kundyo kwaô, ūampochele Mbamu jwa Akunnungu kutyochela kwa Atati ūao mpela iŵatite pakulanga. Atupele mbumu jo, chelecho ni chinkuchiwona ni kuchipilkana sambano. **34** Pakuŵa che Daudi nsyene nganakwela mpaka kwinani, nambo ūatite, 'Ambuje ūaasalile Ambuje ūangu, ntame apano kundyo kwangu, **35** mpaka pachinaatende ūammagongo ūvenu kuŵa chitengu cha kuŵichila makongolo genu.' **36** "Wându wose ūa ku Isilaeli akusachilwa amanyilile kwa isyene kuti jwejula Che Yesu jumuwâmbile pansalaba, Akunnungu antesile kuŵa Ambuje ni Kilisito Chiwombosyo." **37** Ni ūandu paŵapilikene yeleyo,

yaapeteche mmitima ni ūausisye Che Petulo ni achinduna ūane ūala kuti, "Achalongo achinjetu, ana tutende chichi?" **38** Che Petulo ūaajanjile, "Mundu jwalirose aleche sambi syakwe ni kubatiswa kwa ulamus i Che Yesu Kilisito ni Akunnungu channechelesye sambi syenu ni kupochela chilanga cha Akunnungu chachili Mbamu jwa Akunnungu. **39** Pakuŵa chilanga chila chaliji kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya achiŵana ūvenu ni kwa ligongo lya ūandu wose ūakutama kwakutalika, ni mundu jwali jose juchaŵilanjkwe ni Ambuje Akunnungu ūetu." **40** Kwa malowé gamajinji che Petulo ūaajamwiche ūandu ni kwachondelela achitiji, "Nlikulupusye mwachinsyene mu ūwelesi wangalumbana wu." **41** Ūandu ūajinji ūajitichisyé malowé gakwe ni kubatiswa. Pa lyuŵa lio ūandu elufu tatu ūajonjesyech. **42** Ūelewo wose ūapundile kujiganyikwa ni achinduna ūa Che Yesu, ūatemi pamo chiuolongo, ūalile chakulya cha Ambuje pamo ni kupopela. **43** Yakusimonjeka ni imanyisyo yejinji yatendekwe ni achinduna ūala ni jwalirose ūakamwilwe ni woga. **44** Ūakukulupiila wose ūatemi pamo ni ūakweté yose ūagaŵene. **45** Ni ūasumisye indu ni ipanje yao ni kugaŵilana mbiya mundu jwalirose yaikuti pakunsoŵa. **46** Lyuŵa ni lyuŵa ūachinganganaga pa Nyumba ja Akunnungu. Ūalyaga chakulya pamo mmajumba gao kwa kusangalala ni kwa ntima weswela. **47** Ūaalapile Akunnungu ni ūandu wose ūaanonyele ūandu wo. Ni lyuŵa ni lyuŵa Ambuje ūaajonjchesye ūandu ūaŵaliji nkukulupuswa.

3 Lyuŵa limo, che Petulo ni che Yohana ūaliji nkwaula pa Nyumba ja Akunnungu katema ka kupopela, saa tisa ja muusi. **2** Katema ko ūandu ūanjigalaga mundu jumo jwangajenda chipagwile. Ūandu wo ūambikaga mundu jo lyuŵa ni lyuŵa pannango wa Nyumba ja Akunnungu waukuŵilanjkwa "Nnango Wakusalala," kuti aŵende chachilichose kwa ūaŵajinjilaga pa Nyumba ja Akunnungu. **3** Paŵaweni che Petulo ni che Yohana achisaka kwinjila pa Nyumba ja Akunnungu, ūaŵendile kuti ūaape chachilichose. **4** Che Petulo ni che Yohana ūankolondole, nombe che Petulo wo ūansalile, "Ntulolechesye ūwe." **5** Nombejo ūaalolechesye achilolelagá kuti chapochele chindu kutyochela kwa ūanyawo. **6** Nambo che Petulo ūansalile, "Nganingola mbiya namuno sahabu, nambo chingwete cho chinampe. Kwa ulamus i Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti, njime njende." **7** Nipele ūankamwile nkono wa kundyo ni kunjimika. Papopo makongolo ni malungo gakwe galimbile. **8** Ūagulwiche ni kwima ni kutanda kwenda. Ni ūajinjile pamo nawo pa Nyumba ja Akunnungu, achendaga ni gulukaguluka akuno achalapaga Akunnungu. **9** Ūandu wose ūaamaryilile kuti ali jwejula juŵatamaga pa Nnango Wakusalala wa Nyumba ja Akunnungu ni kuŵendâwenda, ūatojime ni kusimonga kwa chele chichasimene. **11** Jwejula mundu ūaŵaliji nkulongana ni che Petulo ni che Yohana, ūandu wose ūasimolise nnope ni kutanda kuutuchila pa nsana wauli pa Nyumba ja Akunnungu waukuŵilanjkwa, "Nsana u che Selemani." **12** Nipele, che Petulo paŵaiweni yeleyi ūaasalile, "Wânyamwe Waisilaeli, ana ligongo lyachi nkuchisimonga chachikopochele chi? Ana ligongo chi nkutulolechesya mpela uweji ni utentesile mundu ju ajende

kwa machili getu pane nkuganisa kuti uweji tuli wāmbone paujo pa Akunnungu? **13** Akunnungu wā achatati wētu che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo, wāakusisye Che Yesu katumetume jwao. Nambo wānyamwe mwankamwile kuti aulajikwe ni wānyamwe mwankanile paujo pa che Pilato, nachi wāmuno che Pilato wāsachile kungopola. **14** Jwelejo wāliji Jwanswela ni jwambone, nambo wānyamwe mwankanile, mwa wāndile che Pilato alechelelwē mundu jwine juwāliji jwakuulaga. **15** Nipele, mwambuleje jwelejo juwāliji ndandililo ja umi. Nambo Akunnungu wānsusisye ni uweji tuli wā umboni wā yeleyo iyakopochele. **16** Kwa litala lya kulikulupilila liina li Che Yesu, liina li Che Yesu limpele machili mundu ju junkummona ni kummanyilila. Kwa kulikulupilila liina li Che Yesu kuntasile mundu ju alame mpela inkuti pakumbona. **17** "Sambano achalongo achinjangu, naimanyi kuti wānyamwe ni achakulu wānenu mwatesile yelei kwaligongo lya ungamanyilila wenu. **18** Nambo kwanti yeleyo Akunnungu wāmalichisyē yeila yaisasile kalakala kwa kang'wa sya wākulondola wose kuti Kilisito chalagaswe. **19** Nipele, nleche sambi syenu, mwajilile Akunnungu kuti annechelesye sambi syenu. **20** Mwatendaga yeleyo chirinjonjechekwe machili ga Mbamu kutyochela kwa Ambuje, nombewo chantume Che Yesu Kilisito aŵe Chiwombosyo kwa ligongo lyenu. **21** Ikusachilwa wēlewo asigale kwinani ko mpaka pichikaiche katema ka Akunnungu patatende indu yose kuwā yasambano, mpela iwatite pakusala kalakala kwa kang'wa sya wākulondola wākwe wāswela. (aiōn g165) **22** Pakuwā che Musa wātite, 'Ambuje Akunnungu wēnu channiyichisyē jwakulondola jwa Akunnungu mpela uneji, jwelejo chakopochele pasikati jenu ni wānyamwe nkusachilwa kumpilikanicisyā yose ichansalile. **23** Ni mundu jwaliyose jwangakumpilikana jwakulondola jo chawīchikwe pajika kutyochela mu wāndu wā Akunnungu ni kuulajikwa.' **24** Elo, wākulondola wā Akunnungu wose, chitandise che Samwelii ni wēwāla wāwākuiye, wālalichile ngani sya yelei yaikukopochela mmowā gano. **25** Chilanga cha Akunnungu chatesile kwa litala lya wākulondola chili kwa ligongo lyenu ni wānyamwe ndi mu gele malangano gaatesile Akunnungu ni achambuje wēnu, mpela iwatite pakwasalila che Iblahimu kuti, 'Kwa litala lya uwelesi wenu wāndu wose wā pachilambo chapegwe upile.' **26** Nipele, Akunnungu wānsusisye katumetume jwao ni kundanda, wāntumile kukwenu kuti ampe upile wānyamwe kwa kuntenda jwaliyose alekangane ni yangalumbana yakwe."

4 Che Petulo ni che Yohana pāwāliji nkukunguluka ni wāndu, wāiche wāmbopesi ni jwankulu jwa wākulindilila Nyumba ja Akunnungu pamo ni Masadukayo. **2** Wātumbile nnope pakuwā achinduna wāla wāajiganyaga wāndu kuti Che Yesu wāsyuchile, chindu chachikulosya pangasisa kuti wāndu wāwile chachisyuka. **3** Nipele wākamwile che Petulo ni che Yohana, wāwīsile mu nyumba jakutawīlwa mpaka malaŵi jakwe, pakuwā chawāndichile chilo. **4** Nambo wājinji mwa wēlewo wāwāpilikaniile utenga u che Petulo ni che Yohana wākulupilile, ni wāndu wāwākulupilile wājonesyeche wāliji mpela achalume elufu tano. **5** Malawī jakwe, achakulu wā Vāyahudi ni achachekeku ni wākwiganya Malajisyo ga Akunnungu ga wāapele che Musa wāsangangene pamo ku Yelusalemu. **6** Wāchingangene nawo

che Anasi Jwambopesi Jwankulu ni che Kayafa ni che Yohana ni che Alekisanda ni wānewāne wāwāliji wā lukoso lwa Jwambopesi Jwankulu. **7** Wāajimche che Petulo ni che Yohana paujo pao, wāausisye, "Ana wānyamwe ntesile chelechi kwa machili chi ni kwa ulamusī wa acheni?" **8** Pelepo che Petulo ali aguumbele Mbamu jwa Akunnungu, wājanjile, "Mwanya llóngola wā wāndu ni achachekulu! **9** Iwāga lelo jino nkutuusya yankati chindu chambone chachitendekwe kwa mundu juwāliji ngakwenda ni iyatite pakulama, **10** nipele, wānyamwe ni wāndu wose wā ku Isilaeli nkusachilwa kumanyilila kuti mundu ju akwima paujo penu lelo jino, alamiswe kwa machili ga liina li Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti jumwāwambile pansalaba, nambo Akunnungu wānsusisye. **11** Che Yesu ni jwakungamba Mmalembelo Gamaswela gagakuti, 'Liganga limwalikanile wānyamwe wākutawā, sambano lilyolyo litendekwe kuwā liganga lyekulungwa lya nsingi wa nyumba.' **12** Jwelejo jikape ni jwakukombola kwakulupusya wāndu, pakuwā pachilambo pose ngapagwa liina litupegwilwe lyalitukukombola kukulupuswa nalyo." **13** Achakulu wā Nkungulu wo wāimanyilile kuti che Petulo ni che Yohana wāliji wāndu wāndupe ni wāndu wāngasyoma, nipele wāsimosile nnope kuwona iwatite pakwanga pangali lipamba, wāimanyilile kuti wāliji pamo ni Che Yesu. **14** Nambo pāwāmbweni mundu juwālamiswe jula ali ajimi pamo nawo, nganakola chakuwēcheta. **15** Nipele, wālamwile che Petulo ni che Yohana ajaulangane paasa pa Nkungulu ni achakulu wā Nkungulu wāsigalile nkati achiusyanaga achinsyene pe. **16** Ni wāusyene, "Twatende ichichi wāndu wā? Pakuwā wose wākutama mu Yelusalemu akumanyilila chenene kuti atesile chimanyisyo chachikulungwa ni uweji ngatukombola kukanila. **17** Nambo pakuti tusiwile ikajenela nnope kwa wāndu twajamuche kuti aka wēcheta ni mundu jwaliyose kwa liina li Che Yesu." **18** Nipele ilongola wāaa wāsilasile sooni nkati ni kwakanya kuti ana wēchete sooni pelanga, atamuno kwiganya mu liina li Che Yesu. **19** Nambo che Petulo ni che Yohana wāajanjile wānyawo, "Iwāga ili yambone paujo pa Akunnungu kunchimbichisyanga wānyamwe kupunda Akunnungu, nlamule mwachinskyene. **20** Pakuwā ngatukombola kuleka kusala yeila itwiweni ni kuiplikana." **21** Nipele achakulu wā Nkungulu wo wākanyisye sooni che Petulo ni che Yohana kwa kalipa nnope ni kwagopola. Nganakombolanga kwajamuka pakuwā wāndu wose wāliji nkvakusya Akunnungu kwaligongo lya chichatendekwe cho. **22** Ni ajula mundu juwālamiswe kwa litala lya chimanyisyo chi, wāliji jwampunde yaka alobaini. **23** Papopo che Petulo ni che Yohana pāwāagopwele wāiche kwa achinjao ni kwāwālanjila yose iwasalilwe ni wāmbopesi ni achachekeku. **24** Wānyawo pāwājipilikene ngani jo, kwa ntima umo wāapopele Akunnungu achitiji, "Ambuje, alakwe ni jumwagumbile kwinani ni chilambo ni bahali ni indu yose yaili mwelemo! **25** Mwāwēchete kwa litala lya Mbamu jwa Akunnungu kwa kang'wa ja katumetume jwenu che Daudi atati wētu, 'Ana kwachichi wāndu wā ilambo ine atumbile? Ana kwachichi wāndu akuganisa yangalimate?' **26** Mamwenye wā ilambo aliwīchile chile, ni achakulu asongangene pamo, kuti wākanile Ambuje, ni Kilisito jwao juwānsagwile.' **27** "Pakuwā, kusyene che Helode ni che Pontio Pilato ni wāndu wā ku Isilaeli pamo ni

ŵandu ūwangaŵa Wayahudi, ūwasongangene papapa pa musi, kunkanila Che Yesu katumetume jwenu jwanswela jumunsagwile aŵe Kilisito. 28 Elo, ūwasongangene kukutendekanya yeila imwaisachile chitandile kundanda ikopochele kwa ulamus i wenu. 29 Nambo, alakwe Ambuje, nnole sambano kutujogoya kwo. Ntukombolechesye ueiji achikapolo ūwenu kualichila liloŵe lyenu pangajogopa. 30 Ngolosye nkono wenu mwalamye ūandu ni kutendekanya imanyiso ni yakusimonjeka kwa ulamus u Che Yesu Katumetume jwenu Jwanswela.” 31 Paŵamalisisye kupopela, peuto paŵasongangene pala patenganiche, ni wose ūagumbele Mbamu jwa Akunnungu ni ūwajendelechele kualichila liloŵe lya Akunnungu pangali lipamba. 32 Ni mpingo wa ūelewo ūvakulupilila waliji ni ntima umo ni nningwa umo. Ni nganapagwa mundu juŵatite kuti iŵakwete yo yakwe nsyene, nambo ūagawene yose iŵakwete. 33 Kwa machili gamajinji achinduna ūala ūwālasile umboni wa kusyuka kwa Ambuje Che Yesu, nombe Akunnungu ūapele upile weujinji. 34 Nganapagwa mundu jwalijose juŵasowilwe ni chachilichoše, pakuŵa juŵakwete ngunda atamuno majumba ūasumisyaga ni kwikanasyo mbiya, 35 ni kwapa achinduna, nombewo ūagawenyne kwa jwalijose mpela yaikuti pakunsoŵa. 36 Ni kwaliji ni Mlawi, juŵapagwile ku Kupulo, liina lyakwe che Yusufu, ni achinduna ūala ūammilasile che Banaba, malumbo gakwe, “Mundu jwakwatulasya ūandu mitima.” 37 Nombejo ūakwete ngunda wakwe, ni ūausumisye, ūajigele mbiya syo ni kwapa achinduna.

5 Jwapali mundu jumo jwakuŵilanjika che Anania pamo ni ūankwakwe che Safila, nombewo iyoyo peyo ūasumisye ngunda wao. 2 Nambo che Anania ūasapwile mbiya siŵapatile ni kusisa akuno ūankwakwe ali nkumanyilila yeleyo ni sine ūapelechele achinduna ūala. 3 Nipele che Petulo ūamusisye, “Che Anania, kwaligongo chi nkunneka Shetani ajinjile mu ntima mwenu ni kuntenda munnambusye Mbamu jwa Akunnungu kwa kusisa mbiya simwapatile pamwasumisyne ngunda ula? 4 Pamwaliji ngannasumisye, ngunda wo waliji wenu ni pamwasumisyne ngunda wo, mbiya simwapatile syo syaliji syenu, nkakombwele kupanganyichisa kwa yaili yose imwaisachile. Ana kwachichi mwasachile mu ntima mwenu kuchitendekanya chelechi? Nganimunlambusa mundu nambo mwalambwisyé Akunnungu!” 5 Che Anania nkupilikana pe yeleyo, ūagwile paasi ni kuwa. Ūandu wose ūaŵapilikene ngani jo ūakamwilwe ni lipamba kwanope. 6 Achachanda ūajimi ni kuchiŵililja saanda chiilu chakwe, ūankopwesye paasa ni kwaula kukunsika. 7 Nti masaa gatatu ūankwakwe ūajinjile nkati pangaimanyilila indu iyatyochele. 8 Nipele che Petulo ūambusise, “Musale! Ana syelesi ni mbiya syose simwapatile kwa kusumisyá ngunda wenu mmwe ni ūankwenu?” Che Safila ūajanjile, “Elo, kwa syele mbiya syo.” 9 Che Petulo ūansalile, “Ligongo chi mmwe ni ūankwenu mwajilene kunlinga Mbamu jwa Ambuje? Nnole! Aŵala ūandu ūwajawile kukunsika ūankwenu, sambano ali pannango, ni sooni chanjigale nomweji ūakwe.” 10 Papopo che Safila ūagwile paasi, mmbujo mwa che Petulo ni kuwa. Achachanda ūala ūajinjile ūansimene ali awile, nipele ūankopwesye paasa ni kunsika chiŵandika ni ūankwakwe. 11 Mpingo wa ūandu ūakunkulupilila Kilisito wose ni ūandu wose ūaŵapilikene ngani

jo ūakamwilwe ni lipamba lyelikulungwa. 12 Achinduna ūala ūapanganyisye imanyiso yejinji ni yakusimonjeka pasikati ja ūandu ūala. Ūakukulupilila ūala ūachinganganaga pamo pansana u che Selemani wauli pa Nyuumba ja Akunnungu. 13 Ni nganapagwa mundu jwalijose mwa ūangakunkulupilila Kilisito juŵalinjile kuwanganyikana nawo. Nambo ūandu ūane mwa ūangakunkulupilila Kilisito wo ūalapile ūakukulupilila ūala. 14 Winji wa ūandu ūaŵakulupilile Ambuje wapundaga konjecheka nnope achalume ni achakongwe, 15 namose ūandu ūajausyaga ūakulwala mwitala ni kwagoneka mu indanda ni mu igono kuti apitaga che Petulo atamuno chiwilili chao chaichilile ūampepe ūao. 16 Ūandu ūajinji kutyochela mmisi ja muumbali mwa Yelusalemu ūaiche achajigalaga ūakulwala ni ūaali ni masoka, ni wose ūalamiswe. 17 Nipele Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe ūawaliji ūampingo wa Masadukayo ūawatemi pelepo, ūaakolele wiu achinduna ūala. 18 Nipele, ūakamwile achinduna ni kwaŵika mu nyuumba jakutawilwa ja ūandu achajinji. 19 Nambo chilo katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ūajiegwile minango ja nyuumba jakutawilwa ni ūakopwesye paasa ni kwasalila, 20 “Njaulanje nkajime pa Nyuumba ja Akunnungu nkaasalile ūandu malowé gose ga umi wa sambano wu.” 21 Achinduna ūala ūajitichisyé, kundaŵi pe ūajinjilenje pa Nyuumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya. Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe paŵaiche, ūaâwiâsile achachekulu ūaâwiâsile ni kutama nawo Nkungulu wekulungwa. Ni ūalajisyé ūandu ku nyuumba jakutawilwa kuti akaajigale achinduna ūala. 22 Nambo ūakulindilila ūala paŵaiche mu nyuumba jakutawilwa, nganiŵasimana achinduna ūala. Nipele ūausile pa Nkungulu ni kwasalila ngani jo 23 achitiji, “Tujisimene nyuumba jakutawilwa jajugale mbande syose ni ūakulindilila achilindililaga mminango. Nambo patwaugwile nganitunsimana mundu jwalijose nkati.” 24 Jwankulu jwa ūakulindilila Nyuumba ja Akunnungu ni Achakulu ūambopesi paŵapilikene ngani jo ūajinjilwe ni lipamba, nganaimanyilila iyasimene achinduna ūa Che Yesu. 25 Nipele ūaiche mundu ni kwasalila, “Ūandu umwâvisile mu nyuumba jakutawilwa ūala, sambano ali pa Nyuumba ja Akunnungu achajiganyaga ūandu.” 26 Nipele jwankulu jwa ūakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pamo ni achinjakwe ūajawile ku Nyuumba ja Akunnungu ni kwajigala achinduna ni kwaikanawo pa Nkungulu. Nambo nganiŵakamula kwa machili pakuŵa ūajogopaga kuti ūandu chachaponya maganga. 27 Nipele ūajigele achinduna ni kwajimika paujo pa Nkungulu. Jwambopesi Jwankulu ūasalile ūanyawo, 28 “Twannekasisye kwamachili kuti nkajiganya sooni kwa liina lya mundu ju, ni sambano nnole chintesile, njenesye majiganyo genu mu Yelusalemu mose ni sooni nkusaka kutulalatila nkati chiwa cha mundu ju.” 29 Pelepo che Petulo pamo ni achinduna achinjakwe ūajanjile, “Ikutuŵajila kwapilikanicisyé Akunnungu, ngâwa ūandu. 30 Akunnungu ūa achambuje ūtew ūansusisye Che Yesu ajula jumwammuleje kwa kwaŵamba pansalaba. 31 Jweleju ni jwejula jwakwesiswe ni Akunnungu mpaka kundyó kwoa aŵe Chilongola ni Nkulupusyo kuti ūakamuchisyé ūaâwiâsile aleche sambi syao nombejo ūalechelesye sambi syao. 32 Noweji tuli ūaumboni ūa yeleyo pamo ni Mbamu jwa Akunnungu ūaŵapele aŵala ūakwajitichisyé Akunnungu.” 33

Mpingo wose wa Nkungulu paŵapilikene yeleyo, yachimile nnope ni ūwasachile kwaulaga achinduna ūala. **34** Nambo Mfalisayo jumo jwakuŵilanjikwa che Gamalieli juŵaliji jwakwiganya jwa Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa juŵachimbichikwe nnope ni ūandu wose, ūwajimi paujo pa Nkungulu wa Ÿayahudi ni kulamula kwakoposya paasa achinduna ūala kwa katema kakajipi. **35** Ni kuusallila mpingo wa Nkungulu ula, "Wanyamwe Ÿaisilaeli achinjangu, nlilolechesye mwachinsyene nkanaŵe kupanganya inkwisaka kwapanganyichisa ūandu ūa! **36** Kalakala kanandi kwakopochele mundu jumo liina lyakwe che Seuda, achilitendaga jwankulu ni ūandu mpela mia nne ūankuiye. Nambo jwelejo ūaulajikwe ni ūawankulupililaga wose ūapwilingene ni ngani jakwe jamalile. **37** Ni sooni kanyuma mundu jo, pa moŵa ga kuŵalanga ūandu gala ūatyochele che Yuda jwa ku Galilaya. Nombe ju ūaachisisye ūandu ūajinji ni ūankuiye, nambo jwelejo nombe ūaulajikwe ni ūanawose ūawankulupililaga ūapwilingene. **38** Ni sambano ngunsalila Ÿanyamwe, nkaatenda chachili chose ūandu ūa, mwaleche! Pakuŵa iŵaga liloŵe li atamuno masengo ga gali ga ūandu, chigaweseche. **39** Nambo iŵaga masengo ga gakutyochela kwa Akunnungu nsyene, ngaŵa kuti chinnepele pe, nambo chimmoneche nti nkwananila Akunnungu." Nipele ūandu wose ūa Nkungulu ūanjitchisy e jwelejo. **40** Nipele ūaawilasile achinduna ūala munkati, ūalamwile kuti aputikwe mbokola ni kwajamuka kuti ngasaŵecheta sooni kwa liina li Che Yesu, ni ūaalesile ajaulangane. **41** Nipele achinduna ūala ūakopweche paasa Nkungulu ula ali nkusangalala nnope, pakuŵa Akunnungu ūaiweni kuti aŵajilwe kujaluswa ligongo li Che Yesu. **42** Ni moŵa gose ūapundile kwiganya ni kulalichila Ngani Jambone pa Nyumba ja Akunnungu ni mmajumba ga ūandu kuti Che Yesu ali Kilisito.

6 Kanyuma, winji wa ūakulijiganya pawaliji nkonjecheka, kwyatyochele kunyinyita mwa ūakukulupilila ūaŵaŵechetaga Chigiliki ni aŵala ūaŵaŵechetaga Chiebulania. Aŵala ūaŵaŵechetaga Chigiliki ūanyinyitaga kuti achakongwe ūa Chigiliki ūaŵalilwe ni achiŵankwawo, ūaliŵalikwe kwagawila yakulya moŵa gose. **2** Nipele, achinduna likumi ni ūawili ūala ūaŵilasile mpingo wose wa ūakulijiganya nikuti, "Ngaikuŵajilwa kuti tuleche kulalichila liloŵe lya Akunnungu kuti tuŵeje ūagawanya yakulya. **3** Nipele achalongo achinjetu, mwasagule ūandu nsano ni ūawili ūakumanyika kuti ali ni umboni ūambone, ūaagumbale Mbumu jwa Akunnungu ni lunda ni uweji chitwape masengo go. **4** Nambo uweji tutulimbichile nkupopele ni kulalichila Liloŵe lya Akunnungu." **5** Ngani jo jaanonyesye mpingo wose wa ūakukulupilla ūala. Ni ūaasagwile che Stefano jwagumbele chikulipi ni Mbumu jwa Akunnungu ni che Filipo ni che Plokolo ni che Nikanoli ni che Timona ni che Pamena ni che Nikolau jwa ku Antiochia juŵajinjile dini ja Chiyahudi. **6** Ūaajimiche mmbujo pa achinduna, nombewo ūapopele ni kwasajichila makono gao. **7** Ni liloŵe lya Akunnungu lyapundile kwenela, ni ku Yelusalemu ko winji wa ūakukulupilila wajonjesyeche nnope, ni mpingo wekulungwa wa ūambopesi ūaakulupilile Che Yesu. **8** Akunnungu ūapele che Stefano upile weujinji ni ukombole ni ūapanganyaga imanyisyo ni yakusimonjeka yejinji

pasikati ja ūandu. **9** Nambo ūakopochele ūandu achisakaga kutenda makani ni che Stefano. ūampepe mwa ūandu wo ūaliji ūa nyumba jimo ja kupopelela jajikuŵilanjikwa, "Nyumba ja kupopelela ūandu Hulu," ni ūandu wo ūatyochelaga ku Kulene ni ku Alekisandilia ni ūane kutyochela ku Kilikia ni ku Asia. **10** Nambo Mbumu jwa Akunnungu ūampele che Stefano lunda, kwa yele nganakombolanga kumpunda paŵaŵechetaga. **11** Nipele ūaonjile ūandu ūampepe aŵechete kuti, "Twampilikene che Stefano achiŵechetaga malowē ga kwatukana che Musa ni Akunnungu." **12** Kwanti yeleyi, ūaachisisye ūandu ni achachekul ni ūakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. Nipele, ūankamwile che Stefano ni kunnyikanawo paujo pa Nkungulu wekul. **13** Ni ūajimiche ūaumboni ūa unami ūaawitat, "Mundu ju ngaakuleka ng'o kujichembulusya Nyumba ja Akunnungu jajiswela ji ni kugachembulusya Malajisyo. **14** Pakuŵa twampilikene achiŵechetaga kuti jwele Che Yesu jwa ku Nasaleti chajijonanje Nyumba ja Akunnungu ji ni kuchigalausya chisoyôwelo chiŵatupele che Musa." **15** Wose ūaŵaliji pa Nkungulu ūankolondolele che Stefano, ūambweni ku meeso kwakwe kuli mpela ku meeso kwa katumetume jwa kwinani.

7 Nipele, Jwambopesi Jwankulu ūambusise che Stefano, "Ana yelei ni iyoyo?" **2** Che Stefano nombe ūaajanjile, "Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikani! Akunnungu ūakulu ūaakopochele atati ūetu che Iblahimu ūaliji ku Mesopotamia akanaŵe kwaula kukutama ku Halani. **3** Akunnungu ūansalile che Iblahimu, 'Ntyoche mchilambo chenu, mwaleche ūandu ūa lukoso lwenu, njaule kuchilambo chatanganlanjile cho.' **4** Nipele, che Iblahimu ūasamile chilambo cha ūakalidayo, ūajawile kukutama ku Halani. Paŵawile atatigwe, Akunnungu ūansamise sooni ku Halani ni kwika kukutama ku chilambo chino munkutamanga Ÿanyamwe sambano jino. **5** Akunnungu nganiŵapa che Iblahimu namose chipande cha chilambo chi kuti chiŵe chao, nambo ūannajile kwapa chilambo chi chiŵe chakwe nsyene ni cha ūwelesi wakwe, namuno katema ko ūaliji akanaŵe kola mwanache. **6** Akunnungu ūansalile yeleyi, 'Uŵelesi wenu chiutame mu chilambo cha chilendo, ni kweleko chachatenda achikapolo ni kwasausya yaka mia nne. **7** Nambo Akunnungu akuti, uneji chinjalamula ūandu ūa chilambo uchachatenda achikapolo. Nipele chinjakoposya mchilambo cho ni kwaikanawo apano kuti ambopole.' **8** Ni Akunnungu ūatesile malangano ni che Iblahimu ga kuumbala gaŵe chimanyisyo cha kugakunda malangano gao. Nipele che Iblahimu ūambumbesye che Isaka mwanagwe pa lyuŵa lya ncheche ni ncheche pakumala kupagwa. Ni che Isaka nombe ūaatesile iyoyo peyo achambuje ūetu likumi ni ūawili ūala. **9** "Aŵala achambuje ūetu ūankolele wiu che Yusufu, ni ūansumisye aŵe kapolo ku chilambo cha Misili. Nambo Akunnungu ūaliji pamo nawo, **10** ni kunkulupusya mmasausyo gakwe gose. Akunnungu ūampele che Yusufu upile ni lunda paujo pa Falao, mwenye jwa ku Misili, ni mwenye Falao ūammisile che Yusufu kuwa jwankulu jwa chilambo ni jwa wose ūaali mu nyumba jao ja chimwenye. **11** Nipele kwyatyochele sala jajikulungwa pa chilambo cha ku Misili ni ku Kanaani, ni

ŵandu ūwasile kwannope ligongo lya sala. Achambuje ūetu nganakombola kuchipata chakulya chachilichose. 12 Nipele, che Yakobo paŵapilikene kuti kwana yakulya ku Misili ko, ūaalajisyé achiŵanagwe, yaani achatati ūetu, ajaulangane kaandanda ku Misili ko. 13 Ni pa ulendo wao waŵili, che Yusufu ūalikolasile kwa achapwakwe, ni mwenye jwa ku Misili ūlumanyilile lukosyo lu che Yusufu. 14 Ni che Yusufu ūaalajisyé ūandu kukwaŵilanga che Yakobo atatigwe ni achalongo achinjakwe wose, ūandu sabini na mbili aichanje ku Misili. 15 Che Yakobo ūjawawile ku Misili, kweleko ni kuŵawilile pamo ni achambuje ūetu. 16 Ni malilo gao gajigalikwe mpaka ku Shekemu, ni kusikwa mwilembe liŵasumile che Iblahimu kutyochela ku lukosyo lwa Hamoli kwa mbiya simpepe." 17 "Nambo pikache katema ka chilanga chiŵalumbile Akunnungu ku che Iblahimu, ūandu ūala ūtatupile ni konjecheka kwa nnope ku Misili kula. 18 Nipele ūajimwiche mwenye jwine ku Misili jwanganammanyilila che Yusufu. 19 Mwenye jo ūaatesile yangalumbana ni kwaonela achambuje ūetu kwa kwakanganichisa akaajase achiŵana ūao achanandi kuti nganasaka akole umi. 20 Katema ko che Musa ūapagwile, nombejo ūaliji jwambone paujo pa Akunnungu. Ūalelitwe pa musi pa atatigwe kwa miesi jitatu, 21 ni paŵalepele kungosa mwakupunda mu nyumba ūankopwesye paasa, mwali jwa mwenye jwa ku Misili ūanjigile ni kunlela mpela mwanagwe nsyene. 22 Che Musa ūajigenye indu ya lunda lwa ūAmisili nombejo ūaliji jwakulimbangana kwa malowé ni masengo. 23 "Paŵaliji ni yaka alobaini, ntima wakwe wasachile kwajimajimila achinjakwe ūaisilaeli kukulola indu iŵapanganyichiswaga. 24 Kweleko ūambweni Mmisili jumo achimpanganyichisyaga yangalumbana jumo jwa achalongo achinjakwe, ūapokasisye, ni che Musa kwakwauchisye ūambuleje Mmisili jula. 25 Ūaganisise kuti achalongo achinjakwe ūaisilaeli aksimanyilile kuti Akunnungu akuntuma jwelejo kwakulupusya, nambo nganaimanyilila. 26 Malawi jakwe, ūaweni ūaisilaeli ūawili ali nkuputana achinsyene pe, ni ūalinjile kwajilanya achitiji; 'Ūanyamwe ndi ūa lukosyo lomo, ligongo chi nkusaka kuulasyana achinsyene pe?' 27 Nambo jwejula juwamputaga njakwe jula ūtantutile pambali che Musa ni kunsalila, 'Ana ūaanī ūambisile mmwejo kuŵa chilongola ni jwakulamula pa uweji? 28 Ana nkusaka kumulaga mpela imwatite pakummulaga Mmisili jula liiso?' 29 Che Musa paŵapilikene malowé go ūatisile, ūatemti ku chilambo cha ku Midiani nti jwannendo, ni kweleko ūawelechele ūanache ūawili ūachilume. 30 "Payaichile yaka alobaini, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje jwankopochele che Musa pa chisukutu chichakolelagu mootho kwipululu kula pachiŵandi ni Litumbi lya Sinai. 31 Che Musa ūachisimonjile nnope chichaoneche cho, ūasejelele pachiŵandi kukulolechesya uchenene, nambo ūapilikene liloŵe lya Ambuje lilinkuti, 32 "Unej ni ndili Akunnungu ūa achambuje ūenu, Akunnungu ūa che Iblahimu ni ūa che Isaka ni ūa che Yakobo!" Che Musa ūatetemele kwa lipamba ni nganapunda kulolechesya sooni. 33 Ambuje ūansalile, 'Mmuule italawanda yenu pakuŵa pelepo panjimi pali papaswela. 34 Naiweni yangalumbana yakwapanganyichisa ūandu ūangu ūakutama ku Misili. Mbilikene kulilasika kwo none ndulwiche kukwakulupusya, ni sambano chinantume ku

Misili.' 35 "Che Musa aju ni jwejula juwankanile ūaisilaeli paŵansalile, 'Ana ūaanī ūambisile mmwejo kuŵa chilongola ni jwakulamula pa uweji?' Kwa litala lya julajula katumetume jwa kwinani juŵankopochele che Musa mu chisukutu chichakolelagu mootho, Akunnungu ūantumile che Musa wo aŵe chilongola ni nkulupusyo. 36 Jwelejo ni juŵaalongwesye ūandu akopoche ku Misili kwa kupanganya imanyisyo ni yakusimonjeka mu chilambo cha ku Misili ni mu bahali ja Shamu ni mwipululu, kwa yaka alobaini. 37 Che Musa ni juŵaadasilile ūaisilaeli, 'Akunnungu chanjimuchisye jwakulondola mpela uneji kutyochela mwa achalongo achinjenu mwachinsyene.' 38 ūaisilaeli paŵasongangene mwipululu mula, che Musa ūaliji kweleko pamo ni achambuje ūetu ni katumetume jwa kwinani juŵaŵechete najo mu Litumbi lya Sinai. Jwelejo ni juŵagapochele malowé gagakwikanawo umi kutupa uweji. 39 "Nambo achambuje ūetu nganasakanga kumpilikanila che Musa, ūantutile pambali ni ūasachile mmitima jao kuujila ku Misili. 40 ūansalile che Haluni, 'Ntupanganyichisye achiminungu jati tujipopele ni jitulongosye mwitala, pakuŵa che Musa ūuatulongwesye kopoka ku Misili ngatukuchimanyilila chichasimene!' 41 Katema ko ūapanganyisye chinyago cha ng'ombe ja mwana, ni ūatasile mbopesi kwa chinyago ni kuchijangalila chindu chichaliji masengga makono gao achinsyene. 42 Nambo Akunnungu ūatyosile pa ūanyawo, ūaalesile asipopele ndondwa sya kwiunde, mpela yaitite pakulembekwa mchitabu cha ūakulondola ūa Akunnungu, 'Ūanyamwe ūandu ūa chilambo cha ku Isilaeli! Ana ūanyamwe mwambelechele inyama yesinje ni sadaka kwa yaka alobaini mwipululu mula?' 43 Ūanyamwe ūalijigile lisakasa lya nnungu jwenu Moleki, ni chinyago cha ndondwa ja nnungu jwenu Lefani. Inyago imwaipanganyisye ni iyoyo imwaipopele. Kwa ligongo lya chinansamichisye ku ukapolo kwakutalika kupita ku Babell!' 44 Achambuje ūenu ūakwete lisakasa lya umboni lyalikulosya kuti Akunnungu ali mwele mwipululu. Lisakasa lila lyakolochekwe mpela Akunnungu ūvitite pakwasalila che Musa akolosye, chisau ni achila chiwachiwei. 45 Nipele achambuje ūetu ūapochelangene achinsyene pe mpaka katema ka che Yoshua, paŵachipatle chilambo chi kutyochela kwa ūandu ūaŵaŵinjikwe ni Akunnungu paujo pao. Lyatemi pelepo mpaka katema ka che Daudi. 46 Che Daudi ūanonyelwe ni Akunnungu nombe che Daudi ūawendile Akunnungu ūataawile nyumba ūele ūaali Akunnungu ūa che Yakobo. 47 Nambo che Selemani ni juwantawile Akunnungu nyumba." 48 "Natamuno yeleyo, Akumanani ngakutama mmajumba gagataŵikwe ni ūandu, mpela yakuti jwakulondola jwa Akunnungu, 49 Ambuje akuti, 'Kwinani kuli chitengu changu cha umwenye ni chilambo chili pakuŵichila makongolo gangu. Nyumba jati uli jichimundawile une, ni liuto chi pachimbulile?' 50 Ana ūa ūnej jumbanganyisye yelei yose?" 51 Che Stefano ūapundile kuŵecheta, "Ūakukanila achakulungwa ūanyamwe! Mitima ni mawiwi genu gali mpela ga ūandu ūangakwamanyilila Akunnungu. ūanyamwe nli mpela achambuje ūenu, mowâ gose nkukanilana ni Mbamu jwa Akunnungu. 52 Ana jwapi mwa ūakulondola jwangananlagasya achambuje ūenu? ūaauleje ūelelo ūaŵalajiswe kalakala ni Akunnungu asale kwika kwa ajula jwakupanganya yaili yambone. Ni sambano ūanyamwe

mungalawiche ni kumbulaga. 53 Wanyamwe mwagapochele Malajisyo ga Akunnungu gagaiche kukwenu ni achikatumetume wā kwinani, nambo nganiningakamulichisyu.” 54 Achakulu wā Nkungulu paŵagapilikene maloŵe go, yachimile nnope ni kuchilimya meeno. 55 Nambo che Stefano ali aguumbele Mbamu jwa Akunnungu, wāolite kwinani, wāuweni ukulu wa Akunnungu ni Che Yesu ali ajimi kundy kwa Akunnungu. 56 Ni wātite, “Nnole! Ngukuwona kwinani kwakuugule ni Mwana jwa Mundu ajimi kundy kwa Akunnungu.” 57 Pelepo wāndu wose wāwālili pa Nkungulu ula wāgumisile kwa liloŵe lyekulungwa ni kusiŵila mawiwi ni makono gao. Nipele wānguluchile wānawose kwana kamo, 58 Ni wānkopwesye mmusi ni kumponya maganga. Wāumboni wāla wāwāsile yakuwala yao kwa jwanchanda jumo liina lyakwe che Sauli kuti aigose. 59 Paŵapundile kwaponya maganga, che Stefano wāpopele achitiji. “Alakwe Ambuje Che Yesu, mpochele mbamu jangu!” 60 Wātindīwēle ni wānyanyisye achitiji, “Ambuje nkaaŵalanjila sambi si.” Paŵāwēchete yeleyo wājasiche. Ni che Sauli wākundile kuti che Stefano akuwājilwa kuulajikwa.

8 Lyuŵa lilyolyo gatandite malagasyo gannope kwa mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wā ku Yelusalemu. Wāndu wākunkulupilila Kilisito wose wāpwilingene mu ilambo ya ku Yudea ni ku Samalia, akaŵe achinduna pe. 2 Wāndu wākwajogopa Akunnungu wānsichile che Stefano ni kwalilila kwa malumbo gamakulungwa. 3 Nambo che Sauli wālinjile kuuwesesya mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito. Wājawile mu nyuumba jajili jose ni kwakoposya paasa wāndu wākunkulupilila Che Yesu wose achalume ni achakongwe ni kwaŵika mu nyuumba jakutāŵilwa. 4 Aŵala wāndu wākunkulupilila Che Yesu wāwāpwilingene wājesilesile mosemose achilalichilaga Ngani Jambone. 5 Che Filipo nombe wājinjile mu mmusi wauli ku chilambo cha ku Samalia achilalichilaga ngani ja Kilisito ni Akunnungu kwa wāndu wākutama pelepo. 6 Mpingo wa wāndu paŵagapilikene maloŵe gaŵāwēchete che Filipo ni kwiwona imanyisyo iŵaitesile, wose wāpilikanichisy e kwa uchenene. 7 Pakuŵa wāndu wājinji wāwākwtē masoka, gakopweche gachigumilaga kwa liloŵe lyekulungwa. Ni sooni wāndu wājinji wāwātatele iŵalo ni wāwalemele wālamiswe. 8 Nipele kwaliji ni kusengwa kwakukulungwa mmusi wo. 9 Jwapali mundu jumo liina lyakwe che Simoni juŵatendaga usawī mmusi mo kwa moŵa gamajinji ni kwasimosya wāndu wā ku Samalia, achilitdaga kuti jwelejo ali jwankulu. 10 Wāndu wose chitandise jwannandi kwichila jwankulungwa wāmpilikene jwelejo ni kuti, “Mundu ju akwete ukombole wa Akunnungu waukuŵilanjika ‘Ukombole Weukulungwa.’” 11 Wāmpilikanicisy jwelejo pakuŵa wāasimosise kwa moŵa gamajinji kwa usaŵi wakwe. 12 Nambo paŵaukulupilile utenga u che Filipo nkati Ngani Jambone ja Umwene wa Akunnungu ni ngani ji Che Yesu Kilisito, wābatiswe achalume ni achakongwe. 13 Che Simoni nomejio wākulupilile, ni paŵabatiswe, wājesile ni che Filipo, wāsimosile paŵaiweni imanyisyo ni yakusimonjeka iyatendekwe. 14 Achinduna wāwālili ku Yelusalemu paŵapilikene kuti wāndu wā ku Samalia nombewo ajitichisy e Liloŵe lya Akunnungu, wāatumiile che Petulo ni

che Yohana kukwao. 15 Che Petulo ni che Yohana paŵaiche kweleko wāapopele wākukulupilila wāla kuti ampochele Mbamu jwa Akunnungu, 16 pakuŵa Mbamu jwa Akunnungu wālili akanantuluchile mundu jwalirose mwa wānyawo, nambo wāgambil kubatiswa pe kwa liina lya Ambuje Che Yesu. 17 Nipele, che Petulo ni che Yohana wāasajichile makono gao wākukulupilila wāla, ni wāpopele Mbamu jwa Akunnungu. 18 Pelepo che Simoni paŵaimanyi kuti wāndu akupegewa Mbamu jwa Akunnungu kwa kusajichilwa makono ga achinduna, wāsachile kwapa mbiya che Petulo ni che Yohana 19 achitiji, “Mumbeje none jwkwe ukombole wo kuti mundu jwalirose juchingansajichile makono ampochele Mbamu jwa Akunnungu.” 20 Nambo che Petulo wānsalile, “Njonasiche mwasyene pamo ni mbiya syenu, pakuŵa nkuganisa kuti nkukombola kusuma ukombole wa Akunnungu kwa mbiya! 21 Nganinkola chachili chose atamuno lipesa pamasengo go pakuŵa ntima wenu nganiuŵa wambone paujo pa Akunnungu. 22 Kwaapele nleche ungalumbana wenu wu, ni kwapopela Ambuje nombewo panepa channechelesye sambi nya kuganisa yeleyo. 23 Pakuŵa ngummona mgumbele ligogo ni sooni ntāŵikwe ni sambi!” 24 Che Simoni wājanjile, “Ngummenda mwanya mumbopelele kwa Ambuje ganaiche kuumbata gagaligose mwa gelego gansasile go.” 25 Che Petulo ni che Yohana paŵamalisisye kūwālāngā umboni ni kulalichila Liloŵe lya Ambuje, wāujile ku Yelusalemu. Paŵāujaga wāaalalichile wāndu Ngani Jambone mmisinda jejinji ja ku Samalia. 26 Katumetume jwa kwinani jwa Ambuje wānsalile che Filipo, “Nliwiche chile rjaule kulujenda ku litala lyalikupitila mwipululu lyalikutuluchila ku Yelusalemu kwaula ku Gaza.” 27 Nipele, che Filipo wālīwīsile chile ni kutanda ulendo. Katema ko kwaliji ni mundu jwa ku Esiopia jwakugosa mbiya mu umwenye wa Kandake mwenye jwankongwe jwa ku Esiopia, mundu jo wātamaga liuli. Jwelejo wājawile ku Yelusalemu kukwopopela Akunnungu, ni katema ko wālili nkuijia ali akwesile mutuka ja kukwekwelemya. 28 Paŵāujaga, wātemi mmutuka akuno ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu. 29 Nipele, Mbamu jwa Akunnungu wānsalile che Filipo, “Mmandichile mutuka jo ni kulonganā najo.” 30 Che Filipo wāutwiche ni kuijwāndichila mutuka jila, wāmpilikene mundu jula ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu. Pelepo che Filipo wāmmusisye, “Ana nkuijanyilila uchenene inkusyoma yo?” 31 Mundu jo wānjanjile, “Ana chingombole uli kuijanyilila pangai mundu jwakundagulila?” Pelepo wāchondelele che Filipo kuti akwele mu mutuka ni kutama pamo nawo. 32 Ni liunjili lya Malembelo ga Akunnungu liwālili nkusyoma ni ali, “Wālili mpela ngondolo jīwājīausyaga kukijsinga, wāmyalele mpela mwanangondolo pakunkata manyunya, Nombewo nganāwēcheta chachili chose. 33 Wāchembulwisy e ni kwaonela. Ngapagwa juchakombole kuwēcheta yankati uŵelesi wakwe, pakuŵa umi wakwe uijigalikwe kuytochela pachilambo.” 34 Mundu jwa ku Esiopia jo wānsalile che Filipo, “Choonde musalile, jwakulondola jwa Akunnungu ju akuŵēcheta yankati wāa? Ana akuwēcheta yankati nsyene pane mundu jwine?” 35 Nipele, che Filipo wātandilile pelepo pa Malembelo ga Akunnungu wānsalile Ngani Jambone ji Che Yesu. 36 Paŵālili chiŵela ni ulendo wo, wāiche pagali

meesi, ni juwātamaga liuli jula wātite, "Peuto pa kwana meesi, ana kwana chachili chose chakuunekasya une ninabatiswe?" 37 Che Filipo wātite, "Mwakulupillaga ni ntima wenu wose nkukombola kubatiswa." Nombejo wātite, "Elo ngukulupilila kuti Che Yesu Kilisito ali Mwana jwa Akunnungu." 38 Mundu jula wālamwile mutuka jijime, ni wānawose wāwili wātulwiche ni kwinjila mmeesi, che Filipo wāmbatisye mundu jula. 39 Paŵakopweche mmeesi papopo Mbūmu jwa Ambuje wānjigele che Filipo ni mundu jwa ku Esiopia jula nganambona sooni che Filipo, nambo wājendelechele ni ulendo achisengwaga. 40 Nambo che Filipo wālisimene aiche mmusi wa ku Azoto, ni paŵapitaga wāaalalichile wāndu Ngani Jambone mmisi jose mpaka wāiche ku Kaisalia.

9 Katema ko che Sauli wāpundile kwajogoya nnope wākakwuya Ambuje kuti chiwāulaje. Wājawile kwa Jwambopesi Jwankulu, 2 kukuŵenda wāape chikalata chakwamanyisyia mmajumba ga kupopelela ga ku Damesiki kula kuti, wāasimanaga kweleko wāndu wākulikuya Litala lya Ambuje, achalume atamuno achakongwe wākamule ni kwaikanawo ku Yelusalemu. 3 Nambo che Sauli paŵaliji mwitala pachiwāndi ni kwika ku Damesiki, chisisimuchile lulanga kutyochela kwinani lwalanguchisye mbande syose. 4 Wāgwile paasi ni kipilikana liloŵe lichasailaga, "Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuunagasya?" 5 Che Sauli nome wāusisy, "Ambuje, ana wāani alakwe?" Ni liloŵe lya lyajanjile, "Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya. 6 Nambo sambano njime, njinjile mmusi ni kweleko chansalile chachikummajila kuchipanganya." 7 Ni wāndu wāwali jipamo nawo mu ulendo wāla, wājimi ali jii, wāpilikanaga liloŵe lya nambo nganammona mundu. 8 Che Sauli wājimi, nambo paŵatatanukwile meeso gakwe nganakombola kuchiwona chachili chose, nipele wāndu wāwālongene nawo wāla wānkamwile nkono ni kunnongosya mpaka ku Damesiki. 9 Che Sauli wātemi moŵa gatatu pangalola, ni nganalaya natamuno kung'wa chachili chose. 10 Ku Damesiki ko jwapali jwakulijiganya ju Che Yesu liina lyakwe che Anania. Ambuje wāmmilasile mu yakwiwona, "Che Anania!" Che Anania wājitiche, "Une ndili pelepa Ambuje." 11 Ambuje wānsalile, "Njimuche njauke ku litala lyalikuŵlanjikwa Litala Lyagoloka, nkauchilichisyie mu nyuumba ji che Yuda mundu liina lyakwe che Sauli jwa ku Taso. Ni sambano ali nkupopela, 12 nombewo mu yakwiwona ambweni mundu liina lyakwe che Anania achijinjilaga nkati ni kunsajichila makono gakwe kuti akombole kulola sooni." 13 Nambo che Anania wājanjile, "Ambuje, mbilitikene ngani sya mundu ju kutyochela kwa wāndu wājinji, mbilikene yangalumbana iwaapanganyichisyie wāswela wānu ku Yelusalemu kula. 14 Ni apalo aiche ali ni ulamusi kutyochela kwa achakulu wāmbopesi, wākamule wāndu wose wākunkulupilila mmwe Che Yesu." 15 Nambo Ambuje wānsalile che Anania, "Njauleje pe, pakuwa naasagwile kuti andumichile, ajenesye ngani syangu kwa wāndu wāngāwā Wāyahudi ni kwa mamwenye ni kwa Wāsilaeli nombe. 16 Uneji nansyene chinaalosye indu yekulungwa ichawājilwe kulagaswa nayo kwaligongo lyangu." 17 Nipele, che Anania wājawile ni kwinjila mu nyuumba jo. Wāasajichile makono che Sauli ni kuti, "Nlongo njangu che Sauli, Ambuje Che Yesu juwākukopochele pamwaliji mwitala kwika apalo, andumile kuti nkombole kulola

soonni ni kugumbaswa Mbūmu jwa Akunnungu." 18 Papopo yagwile mmeeso mwakwe che Sauli indu mpela ikalāwesya ni wākombwele kulola sooni. Ni wājimwiche ni kubatiswa. 19 Nipele wālile chakulya ni kukola machili sooni. Che Sauli wātemi pamo ni wākulijiganya wā Che Yesu kwa moŵa kanandi ku Damesiki kula. 20 Papopo wātandite kulalichila mmajumba ga kupopelela ga Wāyahudi kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu. 21 Wāndu wose wāwāmpilikenē wāsimosile ni kuti, "Ana jweleju ngāwa julajula jwāwāuleje awāla wāwānkulupililaga Che Yesu ku Yelusalemu kula? Ni sooni wāiche akuno kuti wākamule wānyawo ni kwajausya kwa achakulu wāmbopesi" 22 Che Sauli wāpundile kukola machili, ni kwasimosya Wāyahudi wākutama ku Damesiki wātite pakulosya pangasisa kuti, Che Yesu ali Kilisito. 23 Pagapite moŵa gamajinji, Wāyahudi wājilene ni kusosa itajile pakwaulaga che Sauli. 24 Nambo che Sauli wāpilikenē ngani jo. Nipele wāndu wālīji nkawājuŵlilia mminango ja kwinjilila mmusi wo muusi ni chilo, kuti wāulaje. 25 Nambo chilo chimo wākulijiganya wākwe wānjigele mu chitundu ni kumpelesya pepowō pa likumba lya musi ni kunselesya mpaka paasi. 26 Che Sauli paŵaiche ku Yelusalemu wāsachile kuliwanganya ni wākulijiganya wāne wāla. Nambo wose wānjogwepe, nganakulupilila kuti che Sauli wālīji jwakulijiganya njao. 27 Nipele che Banaba wānjigele che Sauli ni kunjausya kwa achinduna, ni kwasalila yankati che Sauli iwātite pakwawona Ambuje Che Yesu mwitala ni kukunguluka nawo, ni iwātite pakwalalichila wāndu ngani si Che Yesu pangali lipamba ku Damesiki kula. 28 Nipele che Sauli wātemi pamo nawo, ni wājesile mu Yelusalemu mose achilalichilaga wāndu Liloŵe lya Ambuje pangali lipamba. 29 Ni sooni wākungulwiche ni kukanilana ni Wāyahudi wākuwēcheta Chigiliki, nambo wānyawo wāsachile kummulaga. 30 Wākukulupilila wāla paŵāmānyilile yeleyo, wānjigele che Sauli ni kunjausya ku Kaisalia, ni wānnesile kweleko kuti ajaule ku Taso. 31 Katema ko mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wāla wākwete chitendewe ku Yudea kose ni ku Galilaya kose ni ku Samalia kose. Mbūmu jwa Akunnungu wāpele machili ni wājonjesyeche ni wātemi kwa kwajogopa Ambuje. 32 Che Petulo paŵaliji nkwendajenda pali pose, wāiche sooni kwa wākunkulupilila wākutama ku Luda. 33 Wānsimene kweleko mundu jwakuwālanjikwa che Ainea, juwāgonile pa chindanda kwa yaka nsano ni itatu pakuŵa wātatele. 34 Nipele, che Petulo wānsalile, "Che Ainea, Che Yesu Kilisito akunnamisy. Njimuche, ntandiche chindanda chenu." Papopo che Ainea wājimwiche. 35 Wāndu wose wāwātemi ku Luda ni ku Shaloni wāmbweni che Ainea, ni wose wānkulupilile Ambuje. 36 Ku Yopa ko jwapali jwakulijiganya jwankongwe liina lyakwe che Tabisa, mu Chigiliki che Doka, malumbo gakwe, ngolombwe. Jweleju wāpanganyaga yambone ni kwakamuchisya wākulaga moŵa gose. 37 Moŵa gala wālwasile ni wājasiche. Wāndu wāgajojesye malilo gakwe ni wāgaŵāsile mu chuumba cha mwinani. 38 Ku Yopa nganikutalikangana ni ku Luda, nipele wākulijiganya paŵāpilikenē kuti che Petulo ali ku Luda, wālajisyé wāndu wāwili kukwao ni kwachondelila kuti, "Nyiciche chitema pe kukwetu." 39 Nipele, che Petulo wālongene nawo. Paŵaiche, wānlongwesye ku chuumba cha mwinani. Kweleko wāwililwe ni achiwānkawo wose wānsungwile che Petulo achililaga ni kwalosya minjilo ni yakuwala ine iwaipanganyisye che Doka

akanawé kwasika. 40 Che Petulo wāakopwesye paasa wose, wātindivéle ni kupopela. Nipele, wāgagalauhile malilo gala ni kuti, "Che Tabisa njimuche." Nombejo wātatanukwile meeso gao, ni pāwaweni che Petulo wājimwiche ni kutama. 41 Che Petulo wānkamwile nkono ni kunjimika, ni wāawilasile wāndu wākukulupilila ni wāwilliwe ni achiwānkawalo wāla, wāpele ali jwanjumi. 42 Ngani jo jajenele papali pose ku Yopa ko, ni wāndu wājinji wāakulupilile Ambuje. 43 Che Petulo wālonjele ku Yopa kula mōwa gampepe, achitamaga mu nyumba ja mundu wākuwīlanjikwa che Simoni jwakukolosya mapende.

10 Ni jwapali mundu ku Kaisalia liina lyakwe che Konolio, chilongola jwa mpingo wa wāngondo mia moja waukuwīlanjikwa "Mpingo wa Italia." 2 Jweleju pamo ni wāali mu nyumba jao wose wājogopaga Akunnungu, nombejo wākamwisyé wākulaga ni kupopela mōwa gose. 3 Mpela saa tisa ja muusi wāmmweni pangasisika katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu mu yakiwona achaichillaga ni kwasalila, "Che Konolio!" 4 Che Konolio wānkolondolele katumetume jo ali ni lipamba, ni kummusya, "Kwana chichi Ambuje?" Katumetume jo wānjanjile che Konolio, "Akunnungu apochele mapopelo ni sadaka syenu kwa wākulaga, ni sooni ngasanliwālila kose. 5 Sambano, mwalañsyé wāndu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo. 6 Jwelejo akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyumba jakwe jili mungulugulu mbwani." 7 Ajula katumetume jwa kwinani jwāwechete malowé go pāwātyosile, che Konolio wāawilasile wākutumichila wākwe wāwili pamo ni jumo jwa wāngondo wākwe juwāntumichilaga, juwālili jwakwajogopa Akunnungu, 8 Wāasalile yose iyakopochele, ni kwalañsyá ku Yopa. 9 Malawí jakwe luyá lili pa ntwe, wāndu wātatú wo ali chiwéla mu ulendo, achiwāndichilaga ku Yopa che Petulo wākawesile penani pa nyumba kukupopela. 10 Ni jakwete sala, wāsachile chakulya. Pāwankulumichisyaga chakulya, wāiweni yakiwona. 11 Ni wākuweni kwinani kweugule ni chindu chisau shuka jejikulungwa jili jēwāmbe mmalombo gakwe gancheche chili nkutuluswa. 12 Mwelemo mwaliñi mwana inyama inayose yana makongolo gancheche ni inyama yaikukawa ni ijuni ya kwiunde. 13 Nipele, wālipilikene liloñe lichasalilaga, "Che Petulo njimuche, nsikite nlye." 14 Nambo che Petulo wājanjile, "Ngwamba, Ambuje, uneji nganilye chindu chachili chose chekanye kuligwa atamuno chakuskala." 15 Liloñe lila lyapikaniche sooni lichasalilaga, "Indu yaiswejesye Akunnungu nkaiwālaga yakusakala!" 16 Chelechi chakwasalila che Petulo nsikite nlye wāsalilwe katatu, ni papopo shuka jila janyakulikwe kwinani. 17 Che Petulo pāwālijii nkusimonga nkati malumbo ga yakiwona yaiweni yo, wāndu wāwālajiswe ni che Konolio wāla, ali amasile kuuchilichisyá, wāiche pa nyumba jí che Simoni jwakukolosya mapende, ni kwima pannango, 18 ni wāpoposile ni kuusya, "Ana mwelemu kwana jwannendo jwakuwīlanjikwa che Simoni jwakuwīlanjikwa che Petulo?" 19 Ni che Petulo pāwālijii nkuganisyá yankati yakiwona ila. Papopo Mbamu jwa Akunnungu wāsalile, "Che Simoni, Kwana wāndu wātatú pelepa akunsosa. 20 Ntuluche chitema pe ni sooni nkaliusyausya kulongana pamo nawo pakuwá une ni junaatumile." 21 Nipele, che Petulo wātulwiche

ni kwasalila wāndu wo, "Uneji ndili jwelejo junkunsosa. Ana nkusosa chichi pelepa?" 22 Wānyawo wānjanjile, "Atutumile che Konolio jwankulu jwa wāngondo, mundu jwakuwālanjikwa umboni wambone, jwakwajogopa Akunnungu ni kuchimbichikwa ni Wāyahudi wose. Wāsalilwe ni katumetume jwa kwinani kuti ambilanje alakwe kumangwakwe kuti apilikanile chinkusaka kuwēcheta." 23 Che Petulo wāawilasile ajinjalane nkati, wāpele pagona. Malañi jakwe, che Petulo wātandite ulendo pamo ni wānyawo, ni wāndu wāne wākwakulupilila Che Yesu wā ku Yopa wālongene nawo. 24 Lyuwa lyaawālili lyakwe wāiche ku Kaisalia, kweleko che Konolio wāaalaliche achalongo achinjakwe ni achambusangagwe, ni wāliji nkwalindilila wānyawo. 25 Nipele che Petulo pāwājinjilaga nkati, che Konolio wākopweche paasa kukuwachingamila, wātindivéle paujo pa che Petulo ni kwakotamila. 26 Nambo che Petulo wānjamichie ni kunsalila, "Njime pakuwá none jwakwe ndili mundu mpela alakwe." 27 Che Petulo wāpundile kukunguluka ni che Konolio ali nkwinjila nkati ni wāsimene wāndu wājinji asongangene. 28 Che Petulo wāasalile, "Wānyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti malajisyó ga dini jetu ja Chiyahudi gakutukanya kukamulangana atamuno kwajimajimila wāndu wānga wā Wāyahudi. Nambo Akunnungu aamanyisyé uneji kuti ninanganichisyé mundu jwālijose kuti ali jwāngaswejeswa atamuno jwakusakala. 29 Kwa ligongo lyo pamumilasile nganiingana kwika. Nipele, ngummusya kwaligongo chi mumilasile?" 30 Che Konolio wājanjile, "Gapite mōwa gatatu mpela saa jijji ja saa tisa, naliji nkupopela mu nyumba jangu. Chisisimuchile nammweni mundu jwāwasile iwalo yeswela mbee ajimi paujo pangū, 31 ni wātate, 'Che Konolio! Akunnungu akupilikene kupopela kwenu ni akusikumbuchila sadaka simwapele wākulaga.' 32 Nipele muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo, jweleju akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyumba jakwe jili mungulugulu mbwani." 33 Nipele, chitema pe naatumile wāndu kukwenu, nomwe ntesile yambone pa kwika. Sambano uweji wose tulí paujo pa Akunnungu, kupilikanila chachili chose chantumile Ambuje kusala." 34 Pelepo che Petulo wātandite kuwēcheta achitiji, "Sambano ngumanyilila kuti isyene Akunnungu nganakola lusagu. 35 Nambo mundu jwa chilambo chachili chose, jwakwajogopa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pao, akukundikwa nawo. 36 Wānyamwe nkumanyilila utenga wāwaapeleche Akunnungu kwa wāndu wā ku Isilaeli, achijenesyaga Ngani Jambone jajikwikanawo chitendewe kwa litala li Che Yesu Kilisito, wāali Ambuje wā wose. 37 Wānyamwe nkumanyilila alila lilyatoyele mchilambo chose cha Wāyahudi, chitandile ku Galilaya, che Yohana pāwāmasile kulalichila utenga wa ubatiso. 38 Nkumanyilila iwtaté Akunnungu pakunsagula Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa kwatuluchisa Mbamu jwa Akunnungu ni machili. Pakuwá Akunnungu wālili pamo nawo, nipele wālili nkwendajenda akuno ni akunokuno achitendaga yambone ni kwalamya wose wāwākamwilwe ni Ibilisi. 39 Noweji tulí wāumboni wa yose iwtatesile mmusi wa Wāyahudi ni mu Yelusalemu. Wambuleje kwa kwañamba pansalaba, 40 nambo Akunnungu wānsyusise pa luyá lyaatatu ni kwatenda awoneche pangasisika. 41 Nganawoneka kwa wāndu wose,

nambo kwa awala waumboni wawasagwile Akunnungu, yaani uweji utwalile ni kung'wa pamo nawo, paumasile kusyuka. **42** Ni watulajisy tulalichile Ngani Jambone kwa wandu wose ni kuwalanga umboni kuti Che Yesu ni wawasagulikwe ni Akunnungu kuti waalamule wajumi ni wawe. **43** Wakulondola wa Akunnungu wose wasasile umboni nkatи welewo kuti mu liina lyao, jwaliyose jwakwakulupilila chalecheleswe sambi syakwe syose." **44** Che Petulo paawachetaga malowе go, Mbumu jwa Akunnungu watuluchile wanawose waapilikilaga utenga wao. **45** Ni Wayahudi waakulupilile waapechesye che Petulo kutyochela ku Yopa wala wasimosile kuwona kuti Akunnungu watuluchisye ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu wandu wangaawa Wayahudi. **46** Pakuwа vaaipilikene achivachetaga iivecheto yakusimosya paawakusyaga Akunnungu. Pelepo che Petulo wiatite, **47** "Wandu wa apochele Mbumu jwa Akunnungu mpela uweji itutite pakupochela. Ana kwana mundu jwaliyose juchakombole kwakanya kuti anabatiswe ni meesi?" **48** Nipele, walamwile kuti abatiswe kwa liina li Che Yesu Kilisito. Nipele wandu wala waachondelele che Petulo kuti atame nawo mowa gampepe.

11 Achinduna ni wandu wane waakunkulupilila Che Yesu waatatemu ku Yudea wapilikene kuti wandu wangaawa Wayahudi nombe apochele Lilo'we lya Akunnungu. **2** Nipele, che Petulo paawasile ku Yelusalemu, awala Wayahudi waakunkulupilile Che Yesu waawaumbe, waalalatile, **3** achitiji, "Mmwejo mwajawile kukutama ni wandu wangaumba na kulya nawo!" **4** Pelepo che Petulo watandite kwagopolela yeleyo chimo chimo kuti. **5** "Lyuwa limo naliji nkupopela musi wa ku Yopa, pelepo naiweni yakwiwona, nachiweni chindu mpela shuka jajikulungwa jili jiwambe mmalombo gakwe gancheche chilinkutuluswa kutyochela kwinani, ni kwika panaliji une. **6** Nalingulile uchenene nkatи, naiweni inyama ya kulangwa yana makongolo ncheche ni inyama ya mwikonde ni inyama yaikukwaawa ni juni. **7** Nipele napilikene lilo'we lichisalilaga, 'Che Petulo njime, nsikite ndye.' **8** Ni uneji najanjile, 'Ngwamba, Ambuje, pakuwа chindu chachilli chose changaswejeswa atamuno chakusakala nganichijinile ng'o pakang'wa pangu.' **9** Nambo lilo'we lila lyapikaniche kaawii kutyochela kwinani lichiiji, 'Yaiswejesye Akunnungu, alakwe nkaiwilanga yakusakala.' **10** Chelechi chatendekwe katatu, ni mbesi jakwe indu yose yanyakulikwe sooni kwinani. **11** Pangakawa, wandu watatu waatalajiswe kukwangu kutyochela ku Kaisalia waiche pa nyumba jinatamaga. **12** Mbumu Jwanswela wasalile longane nawo pangali lipamba. Ni wanyawa sita nalongene nawo ku Kaisalia ni kweleko twajinile mu nyumba ji che Konolio. **13** Che Konolio watusalile iwatite pakummona katumetume jwa kwinani juwajimi mu nyumba jakwe ni kunsalila, 'Muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akuwilanjika che Petulo. **14** Welewo chaachinsalila malowе, ganti chigankulupusye mmwejo ni wandu waali mu nyumba jenu wose.' **15** Panatandite kuwecheta, Mbumu jwa Akunnungu waataluchile mpela yatite pakututuluchila uweji kundanda. **16** Pelepo nagakumbuchile malowе ga Ambuje paawatite, 'Che Yohana wabatisye kwa meesi, nambo wanyamwe chimbatiswe kwa Mbumu jwa Akunnungu.'

17 Nipele iwaga Akunnungu wapele wandu wangaawa Wayahudi ntuuka ulaula watupele uweji utukwakulupilila Ambuje Che Yesu Kilisito, ana uneji waani naakanile Akunnungu?" **18** Paawapilikene yeleyo, walesile makani ni kwakusya Akunnungu achitiji, "Akunnungu wapele wandu wangaawa Wayahudi lipesa lya kuleka sambi, akole umi wa mowa gose pangali mbesi!" **19** Ligongo lya kulagawa kukwatandite paawaleje che Stefano, wandu waakulupilile Che Yesu wala wapwilingene. Wane wajawile mpaka ku Foinike ni ku Kupulo ni ku Antioquia achilalichilaga Lilo'we lya Akunnungu kwa Wayahudi pe. **20** Nambo wapali wane wa wanyawa waatyochele ku Kupulo ni ku Kulene, wajawile ku Antioquia ni kwenesya ngani jo kwa wandu wangaawa Wayahudi, achilalichilaga Ngani Jambone ja Ambuje Che Yesu. **21** Ambuje waalongwesye kwa ukombole wao, ni wandu wajinji waakulupilile ni kwajilila Ambuje. **22** Ni ngani syo syapikaniche kwa mpingo wa wandu waakunkulupilila Kilisito ku Yelusalemu. Nipele wantumile che Banaba ajaule ku Antioquia. **23** Nombejo paawaiche kweleko ni kwiwona iwatite Akunnungu pakwapa upile wandu wala, wasengwile ni kwachisya wandu apunde waakulupilila Ambuje kwa mitima jao jose. **24** Che Banaba waliji mundu jwambone ni jwagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni chikulupi. Kwa ligongo li che Banaba, mpingo wekulungwa wa wandu wajonjesyche kwa Ambuje. **25** Nipele che Banaba wajawile ku Taso kukwasosa che Sauli. **26** Paawasimene, walengene nawo ku Antioquia. Ni wose wanaawaali watemu ni mpingo wa wandu waakunkulupilila Kilisito chaka chansima, achiujiganya mpingo wekulungwa wa wandu. Ku Antioquia ko ni kukwaliji kwaandanda waakulijiganya kuwilanjika Waakilisito. **27** Ni katema kakoko, ku Antioquia ko waiche waakulondola wa Akunnungu wampeke kutyochela ku Yelusalemu. **28** Nipele, jumo jwa wanyayo liina lyakwe che Agabo wajimi ni kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu walondwele kuti, chijityochela sala jajikulungwa mchilambo chose. Sala jo jatyochele katema ka mwenye che Kilaudio. **29** Waakulijiganya wala, jwaliyose malinga ni ukombole wakwe waakamuchisye achinjao waakulupilile Che Yesu waawatamaga ku Yudea. **30** Nipele, watesile yeleyo ni kwatuma che Banaba ni che Sauli kuti apeleche kwa achakulu wa mpingo wa wandu waakunkulupilila Kilisito.

12 Katema kakoko mwenye che Helode, watandite kwalagasya wandu wampepe wa mu mpingo wa wandu waakunkulupilila Kilisito. **2** Ni wambuleje che Yakobo mpwakwe che Yohana ni lipanga. **3** Pawaiweni kuti chitendo cho chanonyelesye Wayahudi, wapundisyе, waakamwile che Petulo nombe nawo. Yeleyo yatendekwe katema ka chindimba cha mikate jangatajikwa amila. **4** Paawankamwile che Petulo, wammisile mu nyumba jakutawilwa ni kwaawika paasi pa mipingi ncheche ja wangondo ncheche ncheche kuti walindilile. Che Helode wasachile kwakoposya che Petulo kwa wandu pakumala chindimba cha Wayahudi cha mikate jangatajikwa amila chachikuwilanjika Pasaka. **5** Nipele, che Petulo paawaliji mu nyumba jakutawilwa jila, katema kakoko mpingo wa wandu waakunkulupilila Kilisito walimbile kwapopelela kwa Akunnungu kwa mitima jao jose. **6** Chilo, likanawе kwika luywa lilyatiji che Helode ankoposye che Petulo pa wandu,

che Petulo wâgonile pasikati ja wângondo wâwili, ali atâwîkwe ni minyolo jiwili ni wâkulindilila wâliji nkulindilila pannango wa nyumba jakutâwîlwa jila. 7 Chisisimuchile, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje wâjimilile ni lilanguka lyalanguchisye mu chumba mo. Ni katumetume jo wântingenyé che Petulo mu mbalati ni kwajimusya achitiji, "Njimuche chitema pe!" Papopo unyolo wawantaŵile mmakono wakutwiche ni kugwa paasi. 8 Katumetume jwa kwinani wânsalile, "Nlitaŵe nkaanda wenu, mmwale ni italawanda yenu." Che Petulo wâtesile yeleyo ni katumetume jo wânsalile, "Mmwale likoti lyenu munguye." 9 Che Petulo wâkuiye mpaka paasa pa nyumba jakutâwîlwa, nambo nganamanyilaga kuti yele iyatendekwaga ni katumetume jwa kwinani jo yâlji isyene, wâganisiseyé kuti akwiwona yakwiwona. 10 Wâpite liuto lyaandanda ni lyaâwili lya wâkulindilila, wâiche pannango wa chisano wakwinjilila mmusi. Nnango wo waugwiche usyene, nombewo wâkopweche paasa. Ni wâliji nkwendâ litala limo ni papopo katumetume jwa kwinani jo wânnesile che Petulo jikape. 11 Pelepo che Petulo wâimanyi iyakopochele ni wâtite, "Sambano ngumanyillila kusyene kuti, Ambuje antumile katumetume jwao jwa kwinani kukungulupusya mu ulamusi u che Helode ni kungoposya mu iwâilolelagâ wâyahudi kuti ikopochele." 12 Pâwaimanyilile yeleyo wâjawile ku nyumba ji che Maliamu achikulugwe che Yohana jwakuâilanjkwa che Maliko. Mwelemo wâsongangene wându wâjinji kupopela. 13 Che Petulo wâpoposile pannango wa paasa ni wâiche katumetume mwali liina lyakwe che Loda kukupilikana. 14 Mwali jo pâwaimanyilile lîlowe li che Petulo, nganaugula mnango kwa ligongo lya kusengwa, nambo wâutuchile nkati ni kwasalila kuti che Petulo ali pannango. 15 Ni wânyawo wânsalile mwali jo, "Ntekupungwana!" Nombejo wâlimbile kuti isyene ali wâwowo. Ni wânyawo wânsalile, "Jweleju ali katumetume jwao jwa kwinani." 16 Ni katema kakoko che Petulo wâpundile kupoposya pannango. Nipele paâwagwile mnango wâmbweni, ni kusimonga. 17 Che Petulo wâgolwesye nkono kuti amyale, ni kwasalila iwâtite Ambuje pakwakoposya mu nyumba jakutâwîlwa. Nipele wâasalile akaalanjile yele che Yakobo ni achalongo wâne wâkunkulupilila Kilisito, nombejo wâtyosile ni kwaala kwine. 18 Pakwachèle, wângondo wâla wâpundile kola lipamba lyelikulungwa yankati chichasimene che Petulo. 19 Nipele che Helode wâtite asosekwê nambo nganiwâona. Nipele wâlamwile kuti wâausye wângondo wâla, ni wâtyosise lîlamulo kuti aulâjikwe. Nipele che Helode wâtyosile ku Yudea, wâjawile ku Kaisalia ni kutama kukoko kwa mowâ gampepe. 20 Che Helode wâatumbilile nnope wându wâku Tilo ni ku Sidoni. Nambo wânyawo kwa pamo wâajaaulile che Helode. Wâkombwele kusyôwekana ni che Blasto juwâliji jwakuchimbichikwa ni jwakulindilila nyumba ja mwenye, kuti aâwe pamo ni wânyawo. Che Blasto wâajaaulile che Helode ni kwachondelela kuti kuwê ni chitendewelete, pakuwâ chilambo chao chakulupililaga chakulya kutyochela ku chilambo cha mwenye. 21 Pa lyuâa lilyasagulikwe, che Helode wâwete iwalo ya umwenye ni kutama pa chitengu chao cha umwenye, ni kukunguluka ni wându. 22 Ni wându wâla wânyanisye achitiji, "Ali lili lîlowe lya nnungu, nganiliwâ lya mundu." 23 Papopo katumetume jwa kwinani jwa Ambuje wângwisiseyé che Helode

paasi, pakuwâ nganiwâpa Akunnungu ukulu wo. Ni jakamwile mbango ni kuwa. 24 Nambo Lîlowe lya Akunnungu lyapundile kwenela. 25 Che Banaba ni che Sauli pâwamalisise masengo ga Akunnungu, wânjigele che Yohana jwakuâilanjkwa che Maliko ni kuua kutyochela ku Yelusalemu.

13 Mu mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito wâ ku Antiochia, wâpalî wâne wâwâliji wâkulondola wâ Akunnungu ni wâkwiganya. Mwa wêlewo, wâpalî che Banaba ni che Simeoni jwakuâilanjkwa jwampiliu ni che Lukio jwa ku Kulene ni che Sauli ni che Manaenâ wâwâlelitwe pamo ni mwenye che Helode. 2 Nipele, pâwâliji nkupopela kwa Ambuje ni kutâwâ, Mbumu jwa Akunnungu wâtite, "Mumichile pajika che Banaba ni che Sauli, kwa ligongo lya masengo ganaâwilasile." 3 Nipele, pâvâmasile kutâwâ ni kupopela, wâasajichile makono gao ni kwaleka ajaulangane. 4 Nipele, che Banaba ni che Sauli ali alajiswe ni Mbumu jwa Akunnungu wâtulwiche mpaka ku Seleukia, kutyochela kweleko wâkxesile ngalaâwa mpaka ku chilumba cha Kupulo. 5 Pâwâiche ku Salami, wâaalalichile wându Lîlowe lya Akunnungu mmajumba ga kupopelela wâyahudi, che Yohana Maliko wâliji pamo nawo nti jwakwatumichila. 6 Pâvâjesilejesile mchilumba chose mpaka ku Pafo, wânsimene nsâwi jumo Myahudi, jwakulondola jwa unami liina lyakwe Baliyesu. 7 Jweleju wâliji pamo ni che Selujio Paolo jwankulu jwa chilumba, mundu juwâliji ni lunda nnope. Che Selujio Paolo wâaâwilasile che Banaba ni che Sauli kuti apilikane Lîlowe lya Akunnungu. 8 Nambo Elima nsâwi jo, Elima Mchigiliki malumbo gakwe Jwakukanila, wâsachile kunsiwâla jwankulu jwa chilumba anaukulupilile Ukilisito. 9 Nipele che Sauli jwakuâilanjkwa che Paolo, ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, wânkolondolele Elima, 10 ni kuti, "Mmwe nli mwanache jwa Shetani! Mmwe nli jwammagongo jwa ya usyene yose! Mmwe nli jwaunami jwankulu ni jwaulamba! Moâwa gose ngankuleka kugalyungasya mataha ga goloka ga Ambuje. 11 Sambano, ulamusi wa Ambuje chiunlamule, chimme jwanganola ni nganliwona lyuâa kwa katema." Papopo pepo lyannyichilile lipundugulu ni chipi, ni wâjendajendaga achinsosaga mundu jwakunkamula nkono kuti wâalongsye. 12 Jwankulu jwa chilumba jula pâwâiweni iyatendekwe yo, wânkulupilile Che Yesu, ni wâgasimose nnope majiganyo gaâwagapilikene gankati Ambuje. 13 Nipele, che Paolo ni mpingo wakwe wâkxesile ngalaâwa kutyochela ku Pafo ni wâichenje ku Pega mmusi wa Pamfilia, nambo che Yohana Maliko wâalesile ni kuujila ku Yelusalemu. 14 Nambo wânyawo wâpelengenyé kutyochela ku Pega mpaka ku Pisidia mmusi wa ku Antiochia. Nipele wâjinjile mu nyumba ja kupopelela pa Lyuâa lya Kupumulila ni kutama. 15 Pâvâmasile kusyoma mchitabu cha Malajiso ni mu itabu ya wâkulondola, ilongola wâ nyumba ja kupopelela jila wâlajise utenga kukwao kuti, "Achalongo achinjetu, iwâga nkwtete malowâ gagali gose gakwalimbisa mitima wându wâ, mmechete." 16 Nipele, che Paolo wâjimi, wâjongwele nkono ni kutanda kuwâcheta, "Wanyamwe Waisilaeli achinjangu ni wose unkwalamba Akunnungu, mpilikanicisye! 17 Akunnungu wâ wându Waisilaeli wâasagwile achambuje wetu, ni kwakusya pâwamatama kuchilendo ku Misili kula. Ni kwa ukombole wao wekulungwa wâakopwesye kweleko. 18 Ni wâapiplilile mwipululu mula kwa yaka alobabini. 19 Nipele,

wasijonasile ngoso nsano ni siwili sya mchilambo cha Kanaani ni wapele wanyawo chilambo cho kuti ajinjilanje majumba. 20 Yeleyo yatendekwe kwa yaka mia nne na hansini. "Payamasile yele Akunnungu wapele wakulamula kuti waalongsye mpaka katema ka che Samwelji jwakulondola jwa Akunnungu. 21 Ni pelepo wasachile kuwa ni mwenye, ni Akunnungu wapele che Sauli mwanagwao che Kishi jwa lukosyo lu che Benyaminia awei mwenye jwao kwa yaka makumi ncheche. 22 Akunnungu pawantyosisye che Sauli, wansagwile che Daudi kuwa mwenye jwao. Walosisye kwakunda pawasasile umboni nkati jwelejo pawatite, 'Nammweni che Daudi mwanagwao che Yese, mundu jwakuunonyelesya ntima wangu, juchagatendekanye gose gingusaka kugatendekanya.' 23 Kutyochela mu lukosyo lu che Daudi Akunnungu waapele Waisilaeli Nkulupusyo, jwelejo ali Che Yesu mpela iwayatite pakulanga. 24 Che Yesu akanae kugatanda masengo, walongolele che Yohana achaalalichilaga wandu wose wa ku Islaeli aleche sambi ni kubatiswa. 25 Nkumalisye masengo gakwe, che Yohana waausisye wandu, 'Ana nkuganisya kuti uneji ndili Chiwombosyo? Uneji nganima welewo wankwalindilia. Welewo akwika panyuma pangu, ni uneji nganguwajilwa kugopola migoi ja itala wanda yao.' 26 "Achalongo achinjangu wanli wanache wa che Iblahimu, ni wanyamwe wanganimma Wayahudi wankwalamba Akunnungu! Au utenga wa ukulupusyo wu uiche kukwetu. 27 Pakuwa wanyawo wakutama ku Yelusalemu pamo ni achakulu wao nganiamanyilila. Che Yesu kuti ali Nkulupusyo, iyoyo nganagamanyilila malembelo ga wakulondola wa Akunnungu gagakusyomekwa pa Lyuwa lya Kupumulila lyalliyose. Kwa ligongo lio waganalichisye malow ga wakulondola wa Akunnungu pakwalamula. Che Yesu kuwambikwa pa nsalaba. 28 Atamuno nganalisisima liwamba lyakuulagwa, nambo wawendile che Pilato aulajikwe. 29 Pawamalisise kupanganya yanayose iyalembekwe mmalembelo yankati welewo, nipele waatalwisyse pa nsalaba ni kwasika mu lilembe lya mbugu. 30 Nambo Akunnungu wansyusise. 31 Kwa mowa gamajinji waonekanaga kwa awala waakwesile nawo kutyochela ku Galilaya kwaula ku Yelusalemu. Nombewo sambano ali waumboni wakwe kwa wandu wa ku Islaeli. 32 Ni uweji tuiche pelepa kulkwalichila Ngani Jambone ja chilanga chiwachiwises Akunnungu kwa achambuje wetu. 33 Akunnungu achimalisisye chilanga cho sambano kwa ligongo lyetu uweji watuli isukulu yao pakwasyusa Che Yesu. Mpela yaitite pakulembekwa mu Sabuli ja kawili, 'Mmweji nli Mwanangu, uneji lelo jino mele Atati wenu.' 34 Yankati kusyuka ku Che Yesu, kuti ngasawa sooni, Akunnungu watite yelei, 'Chinampe upile weswela wausyene unalanjile che Daudi.' 35 Elo, ni mwine mwine mu Sabuli akuti, 'Ngamunneka Jwanswela jwenu aweje. 36 Nambo nginiwa yele ku che Daudi, pakuwa che Daudi nsyene watendekenyen malinga ni iwasachile Akunnungu kutendekanya katema kao, nipele wawile ni waaschile mu lilembe lya mbugu pachiwandi ni achatati wao, ni chilu chao chaosile. 37 Nambo, jwele juwasyikwe ni Akunnungu ngasawola. 38 Nipele, achalongo achinjangu Waisilaeli, mmayilile kuti kwa litala li Che Yesu, utenga wa kulecheleswa sambi ukulalichilwa kukwenu, nikuti jwaliyose jwakunkulupilila Kilisito akulecheleswa sambi syose, chindu changachikukomboleka kukundikwa kwa litala

lya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa. 39 Jwalijose juchankulupilile Jwelejo chaawanjikwe wambone paujo pa Akunnungu chindu chati Malajisyo ga che Musa ngagakukombola kuchipanganya. 40 Nipele, nlilolechesye chikansimana chechila chiwachisase wakulondola wa Akunnungu, 41 'Mpilikanichisye wanyamwe wakulikanganichila, nsimonje nkawe! Pakuwa chindu chinguchipanganya, mmowa ga, chindu cho ngankajitichisye atamuno mundu akansalile.' 42 Che Paolo ni che Banaba pawakopokaga mu nyumba ja kupopelela jila, wandu wala waachondelele aichanje sooni kukwasalila malow go, Lyuwa lya Kupumulila lyalikwi. 43 Pawapilingene mu nyumba ja kupopelela mula, Wayahudi wajinji ni wandu wangaawa Wayahudi wajitichisye dini ja Chiyahudi waakuiye che Paolo ni che Banaba. Wanyawo wawechete nawo, ni kwalimbisa mitima kuti atamanje achikulupililaga upile wa Akunnungu. 44 Ni Lyuwa lya Kupumulila liine, wandu wajinji, chiwandi kwichila musi wose wassongangene kukupilikilila Lilo lya Ambuje. 45 Nambo Wayahudi pawauweni mpingo wa wandu wo wagumbele wiu, nipele wachikanile chichasalaga che Paolo ni kwatukana. 46 Atamuno yeleyo, che Paolo ni che Banaba wawechete pangali lipamba, 'Yawajilwe kuti Lilo lya Akunnungu litande kusalikwa kaje kwa wanyamwe. Nambo pakuwa nlikanile ni kuganisya mwachinsyene kuti, ngankuwajilwa kukola umi wa mowa gose pangali mbesi, nipele tukuneka ni kwagalauhila wandu wangaawa Wayahudi. (aiōnios g166) 47 Pakuwa Ambuje atulajisye yelei, 'Nambisile mmweji kuwa lilangka kwa wandu wangaawa Wayahudi, kuti wandu wose wa pachilambo akulupuswe.' 48 Wandu wangaawa Wayahudi pawapilikene yele wassengwile, ni kuulapa utenga wa Ambuje, ni wandu wose wawasagulikwe kukola umi wa mowa gose pangali mbesi, waakulupilile Che Yesu. (aiōnios g166) 49 Lilo lya Ambuje lyajenele mchilambo chila chose. 50 Nambo Wayahudi waachisisye achakongwe wakusichila, wakwpopela Akunnungu ni achalume waakumanyika wa mmusi wo. Ni watandite kwalagasya che Paolo ni che Banaba, ni kwawinga mchilambo chao. 51 Nipele, achinduna wala wakung'undile luundu mmakongolo gao kulosya kuti akanikwe, ni wajawile ku Ikonio. 52 Nambo wakulijiganya wa Che Yesu ku Antiochia kula wasengwile ni kugumbala Mbamu jwa Akunnungu.

14 Nipele, ku Ikonio ko che Paolo ni che Banaba wajawile mu nyumba ja kupopelela Wayahudi mpela iwayatite pakusyoweleta ni kuwetcheta pangali lipamba, mpaka Wayahudi wajinji ni Wagiliki wakulupilile. 2 Nambo Wayahudi wangkanakulupilila Che Yesu waachisisye wandu wangaawa Wayahudi kuti waachime che Paolo ni che Banaba. 3 Che Paolo ni che Banaba watembi kweleko mowa gamajinji. Wawechete pangali lipamba yankati Ambuje, ni Ambuje wo walosisye pangasisa usyene wa utenga waujenesyekuti upile wao, kwa kwakombolechesya kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka. 4 Nambo wandu wose wa musi wo wwasapulene, wane walumbikene ni Wayahudi ni wane walumbikene ni achinduna wala. 5 Nipele, wampepe mwa wandu wangaawa Wayahudi ni Wayahudi pamo ni ilongola wao, walampwile kwapananganyichisya yangalumbana achinduna wala ni kwaaluga kwa kwaputa

maganga. 6 Achinduna nkumanyiila yeleyo ni wautuchile kuchilambo cha ku Likaonio mmisi ja ku Lisita ni ku Debe, ni ilambo yaili mumbali mwakwe, 7 ni wajendelechele kwalalichila wāndu Ngani Jambone mmisi jo. 8 Ku Lisita ko jwapali mundu juwālijī jwakulemala, ni jwanganajenda kose chitandile kupagwa kwakwe. 9 Mundu jo wāpilikianichisyē che Paolo paŵalalichilaga. Nipele che Paolo wānbolechesye uchenene, ni paŵaimanyiilē kuti akwete chikulupi chakombola kulamwa, 10 wāwechete kwa kunyanyisa kuti, "Njime uchenene ni makongolo genu!" Papopo mundu jo wāsumbile ni kutanda kwenda. 11 Mpingo wa wāndu ula paŵachiwi chiwāchipanganyisyē che Paolo, wātandite kunyanyisa Mchiliakaonia achitiji, "Achiminungu atutuluchile chisau wāndu!" 12 Che Banaba wāwilānjikwe Seu ni pakuwā che Paolo wālijī jwakuwēcheta jwankulu, wāwilānjikwe Helime. 13 Ni jwāmbopesi jwa nyuumba ja nnungu Seu jijaliji paasa pa musi, wājigele ng'ombe ni uluŵa paujo pa nnango wekulungwa wa musi, nsyene pamo ni mpingo wa wāndu ula wāsachile wātajile mbopesi che Paolo ni che Banaba. 14 Nambo che Banaba ni che Paolo paŵajipilikene ngani jo wāpapwile iwaloyao ni wautuchile kwauli mpingo wa wāndu kula achinyanyisyaga, 15 alinkuti, "Mwanya, ana ligongo chi nkutendekanya yelei? Noweji tuli wāndu pe mpela wānyamwe. Ni sooni tuiche pelepa kukunlalichila Ngani Jambone kuti nneche inyago pe ni kwagalaučhila Akunnungu wāali wājumi, wāwagumbile kwinani ni chilambo ni mbwani ni yose yaili mwelemo. 16 Kalakala ko Akunnungu wāalesile wāndu wose wā pachilambo atendekanye iŵasachile. 17 Natamuno yeleyo Akunnungu nganaleka kulilosya kwakwapanganyichisyē yambone, achanyesyesyaga ula kutyochela kwinani ni kwapa masika gambone kwa katema kakwe, akumpa yakulya ni kungumbasya kusengwa mmitima jenu." 18 Namuno achinduna wāla wātite yeleyo, yalemile kwalekasya wāndu wāla akasawātajila mbopesi. 19 Nambo wāiche Wāyahudi wāmpepe kutyochela ku Antiochia ni ku Ikonio, ni wānyenjile wāndu wāpanganyichisyē yangalimate che Paolo ni che Banaba. Ni wāmponyile che Paolo maganga ni kwautila paasa musi achiganisyaga kuti awile. 20 Nambo wāndu wākukulupilila Che Yesu paŵansyungwile, wājimwiche ni kwinjila mmusi. Malawī jakwe wātyosile pamo ni che Banaba kwaula ku Debe. 21 Che Paolo ni che Banaba wāalalichile wāndu Ngani Jambone ku Debe ko ni kwapatā wākulijiganya wājinji, nipele wāvujile ku Antiochia achipitilaga ku Lisita ni ku Ikonio. 22 Ni wāalimbisyē wāndu wākukulupilila Che Yesu wā misijo ni kwatulasya ntima kuti atame mchikulupi nkulimbangana. Ni wāasalile, "Tukusachilwa kugapitila masausyo gamajinji kuti tujinjile mu Umwenye wa Akunnungu." 23 Che Paolo ni che Banaba paŵamasile kwasagula achakulu mu kila mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito, wāpopele ni kutawā nipele wāapopele kwa Ambuje wāwākulupilile kuti chiwāagose. 24 Che Paolo ni che Banaba paŵapitaga ku Pisidia wāiche ku chilambo cha Pamfilia. 25 Paŵamasile kualalichila Ngani Jambone kwa wāndu wā ku Pega, wātuluchile ku Atalia. 26 Kutyochela ku Atalia wājendelechele ni ulendo kwa ngalawā jajikulungwa ni kuuja ku Antiochia kuwāwāsilwe mmakono ga Akunnungu ni kupegwa upile kwa ligongo lya masengo gagali gamamale. 27 Che Paolo ni che Banaba paŵaiche ku Antiochia

ko, wāsonganenye mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito wā pelepo, nipele wāasalile yanayose iŵaitesile Akunnungu pamo nawo, ni iŵatite pakwaugulila litala wāndu wāngāwā Wāyahudi wākulupilile Che Yesu. 28 Nipele wātemi kweleko mowā gamajinji pamo ni wāndu wākukulupilila Che Yesu.

15 Wāiche wāndu wāne ku Antiochia kutyochela ku Yudea ni kutanda kwajiganya achalongo wāla achitiji, "Iwāga ngammumbala malinga ni chisoyelo chiwālamwile che Musa, ngankombola kukulupuka." 2 Che Paolo ni che Banaba wākanilanaga nawo yankati ngani jo, nipele wāasagwile che Paolo ni che Banaba pamo ni mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito wāmpepe wā ku Antiochia ko ajaulangane kwa achinduna ni achacheckulu ku Yelusalemu kukukunguluchila ngani jo. 3 Nipele mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito wāla wāalanjile, ni wānyawo wāpote ku Foinike ni ku Samalia achisalaga yankati wāndu wāngāwā Wāyahudi iŵatite pakwagalaučhila Akunnungu. Ni ngani jo jaasengwasisyē nnope wāndu wākukulupilila Kilisito. 4 Paŵaiche ku Yelusalemu, mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito ni achinduna ni achacheckulu wāapochele wānyawo, nombewo wāasalile yanayose iŵaitesile Akunnungu pamo nawo. 5 Ni wāndu wākukulupilila Kilisito wāne wā mpingo wa Mafalisayo wājimi ni kuti, "Iwājilwe wāndu wāngāwā Wāyahudi kwaumbasya ni kwajiganya kugakamulichisyā Malajisyō ga Akunnungu gaŵapele che Musa." 6 Nipele achinduna ni achacheckulu wāsongangene kuti asosesose yankati liloŵe iyo. 7 Paŵapundaga kuusausyana, che Petulo wājimi ni kuti, "Achalongo achinjangu, mwachinskyne nkumanyiila kuti mowā gagapite Akunnungu yanonyele kuusagula une pasikati jenu nalichile Ngani Jambone kwa wāndu wāngāwā Wāyahudi, kuti apilikane ni kukulupiila. 8 Nombe Akunnungu wākujimanyiila mitima ja wāndu wose, wālosisyē pangasisa kuti wāpochele pakwapa Mbamu jwa Akunnungu mpela iŵatite pakutupa uweji. 9 Nganatenda lusagu pasikati jetu ni wānyawo, wājiswejesyē mitima jao ligongo wākulupilile. 10 Sambano, ana ligongo chi nkwalina Akunnungu? Ana kwa chichi nkulinga kwwatwika wākulijiganya wāla misigo jakutopa janganakombola kutwichila achambuje wētu natamuno uweji? 11 Ikaŵaga yeleyo, nambo tukukulupilila kuti tutukulupuswe ni upile wa Ambuje Che Yesu, mpela wānyawo yakuti pakukulupilila." 12 Mpingo wose wāmyalele ni kwāpilikānila che Banaba ni che Paolo wāvālijī nkwtanjila imanyisyō ni yakuśimorjeka yose yaitesile Akunnungu ni makono gao mwa wāndu wāngāwā Wāyahudi. 13 Paŵamvalele, wātandite kuwēcheta che Yakobo kuti, "Achalongo achinjangu, mumbilikani, 14 Che Simoni jwākulūwilānjikwa che Petulo atusalile iŵatite Akunnungu kundanda pakwalola wāndu wāngāwā Wāyahudi ni kwasagula wāmpepe mwa wēlewo kuti aŵeje wāo. 15 Chelechi chikwilana ni malowē ga wākulondola wā Akunnungu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, 16 Akunnungu akuti 'Pakumala yelei chinjiju, ni kutawā sooni lisakasa li che Daudi lilyagwile, chinjikolosya masame gakwe ni kutawā sooni. 17 Pelepo wāndu wāwāsigele wose, wāndu wāngāwā Wāyahudi wose unaŵasilise aŵeje wāndu wāngāwā chiwāsose Ambuje. 18 Ambuje ni iyakuti pakusala, wēlewo ni wāwātesile yelei imanyiche chitandile kalakala ko." (aiōn g165) 19 Che Yakobo wāpundile kuwēcheta, "Une ngulamula kuti,

tukaasakalisya wāndu wāngāwā Wāyahudi wākwalgalaučila Akunnungu. 20 Nambo twalembele chikalata ni kwasalila kuti analye yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago, aleche chikululu ni akalya inyama yakupopotola ni kuleka kulya miasi. 21 Pakuwa chitandile kalakala Malajisyo ga Akunnungu gāwapele che Musa galiji nkusyomekwa moŵa gose mmajumba ga kupopelela pa Lyuwa lya Kupumulila lyalili lyose ni kulalichilwa mmisi jajili jose." 22 Nipele, achinduna ni achachekulu pamo ni mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wose wā ku Yelusalemu wālamwile kwasagula wāndu wāmpepe mwa achinsyene pe ni kwalajisa ku Antiokia pamo ni che Paolo ni che Banaba. Nipele wāasagwile che Yuda pane akummilanga che Balisaba ni che Sila, wānyawo wālili ilongola mwa wā wāndu wākunkulupilile Kilisito. 23 Nipele wāpele chikalata chichalembekwe yele, "Uweji achinduna ni achachekulu, achałongo achinjenu, tukunkomasya mwanya achałongo achinjetu wāndu wāngāwā Wāyahudi wā Ku Antiokia ni ku Silia ni ku Kilikia. 24 Tupilikene kuti wāndu wāne wāwātyosile kukwetu uwe wānsakalisye wānyamwe ni kuntaga lipamba mitima jenu kwa malōwē gao. Nambo wānyawo nganitwatuma kose. 25 Nipele, tujilene kwa pamo kwasagula wāndu wāmpepe ni kwatuma kukwenu pamo ni wākunonyelwa wātu che Banaba ni che Paolo, 26 wāndu wāutyosise umi wao kwaligongo lya masengo ga Ambuje wātu che Yesu Kilisito. 27 Nipele, twatumile che Yuda ni che Sila kukwenu, wēle wānyawo chansalile itulemble yo kwa kang'wa syao. 28 Pakuwa Mbamu jwa Akunnungu pamo ni uweji tujitichisy e kuti tukaatwika nsigo wine wakutopela kupunda ayi inkusachilwa kuimanyilila. 29 Nkalya yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago ni nkalya miasi ni nkalya nyama ja inyama yakupopotola ni nneche chikululu. Chintende yambone naga chintende yeleyo, ntame kwa chitendewe." 30 Paŵalanjile, wānyawo wātyosile ku Yelusalemu ni kutuluchila ku Antiokia, kwele wāuŵilasile pamo mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wose, ni kwapa chikalata chila. 31 Ni paŵachisymile chikalata chila, wāsangatele kwannope ligongo malōwē gakwe gaatulesye mitima. 32 Che Yuda ni che Sila wāwālili wākulondola wā Akunnungu, wāajamwiche achałongo kwa malōwē gamajinji ni kwalimbisa wāndu wākukulupilila. 33 Paŵatemi moŵa gampepe ku Antiokia, wāndu wākunkulupilila Kilisito wāalanjile ajaulangane kwa chitendewe, kuuja kwa wāwātumile wāla. 34 Nambo che Sila wāsachile kusigala. 35 Che Paolo ni che Banaba wāsigele ku Antiokia kwa moŵa, achiijganyaga ni kulalichilwa Liloŵe lya Ambuje pamo ni wāndu wāne. 36 Pagapite moŵa gampepe, che Paolo wānsalile che Banaba, "Twende tuije, tukaalole achinjetu wākunkulupilila Che Yesu wāla ku misi jajili jose kutwalalichile Liloŵe lya Ambuje ni kulola yakuti pakwendelechela." 37 Nipele, che Banaba wāsachile kwajigala che Yohana Maliko kuti alongane nawo. 38 Nambo che Paolo nganasaka kulonganana ni che Maliko, ligongo wānlesile ku Pamilia kundanda ni nganasaka kukamulangana pa masengo gao. 39 Nipele, wākanilene kwannope ni kulekangana matala. Che Banaba wālongene ni che Maliko, wākawesile ngalāwā ni kwaula ku Kupulo. 40 Nombe che Paolo wānsagwile che Sila, ni wāndu wākukulupilila Che Yesu wā pelepo wāmpopele apegwe upile wa Ambuje ni kwaula. 41 Ni mu ulendo wo wājesile

mu ilambo ya ku Silia ni ku Kilikia achałimbisyaga mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito mu ilambo yo.

16 Che Paolo wāiche ku Debe ni ku Lisita, kweleko wātemi mundu jwakunkuya Che Yesu lina lyakwe che Timoseo. Achikulugue che Timoseo wālili Myahudi nomebejo wālili mundu jwakwakulupilila Che Yesu, nambo atatigwe wālili Mgilik. 2 Che Timoseo wākunguluchilwaga umboni wambone ni wāndu wākunkulupilila Kilisito wā ku Lisita ni ku Ikonio. 3 Che Paolo wāsachile kunjigala che Timoseo mu ulendo wao, nipele wāmbumbesye. Wātesile yeleyo ligongo lya Wāyahudi wāwālili mu ilambo mo pakuwa wose wāmanylilile kuti atatigwe che Timoseo wālili Mgilik. 4 Paŵapitaga mmisi jila wāpele wāndu malajisyo gāwakopwesye achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kula ni kwasalila kuti agakamulichisy. 5 Nipele, mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito japundile kulimbangana mu chikulipi, ni winji wa wāndu wākunkulupilila Che Yesu wajonjesyeché lyuwa ni lyuwa. 6 Che Paolo ni achinjakwe wāpîte mu ilambo ya ku Filigia ni ku Galatia ligongo Mbamu jwa Akunnungu wākanyisyé akaalalichila wāndu utenga wo mu chilambo cha ku Asia. 7 Paŵaiche mmipika ja ku Misia, wāsachile kwaula ku Bisinia, nambo Mbamu ju Che Yesu wākanyisyé. 8 Nipele wāpelengenyé Misia ni kutuluchila ku Tuloa. 9 Chilo chichocho pecho, che Paolo wāiweni yakuwona yati, mundu jwa ku Makedonia wājimi achachondelelagachitiji, "Njomboche, mnyiche ku Makedonia kuntukamusye." 10 Che Paolo paŵagaweni gelego mu yakuwona, papopo twaliwîchile chile kwaula ku Makedonia pakuwa twaiweni kuti Akunnungu atuwâsilile tukaalalichile wāndu Ngani Jambone. 11 Kutyochela ku Tuloa twajesile ni ngalāwā mpaka ku Samotalaki, malaŵi jakwe twaiche ku Neapoli. 12 Kutyochela kweleko, twajawile mpaka ku Filipi musi wekulungwa wa chilambo cha ku Makedonia ni sooni musi wo walili musi wautawâkwe ni Wāloma. Twatemi mmusi mo kwa moŵa gampepe. 13 Pa lyuwa lya Kupumulila twakopweche paasa musi ni twajawile kungulugulu lusulo kutwaganisyaga kuti kwana kwakupopelela. Twatemi ni kukunguluka ni achakongwe wāwāsongangene pelepo. 14 Mwa wāwātupikanilaga wāla jwaphali jwankongwe jwakwapopela Akunnungu liina lyao che Lidia jwa musi wa ku Siatila, juwāsumisyaga iwalo ya ntengo. Ambuje wāaugwile ntima wakwe kuti akamulisye iŵāwéchetaga che Paolo yo. 15 Che Lidia paŵabatiswe pamo ni wāali mu nyuumbā jakwe, wātuchondelele achitiji, "Iŵaga nkulola kuti ngwakulupilila Ambuje, rijnjilanje mu nyuumbā jangu ni kutama mwelemo." Ni wātuchisisey tujaule. 16 Lyuwa limo patwajaulaga kwiuto kwa mapopelelo kula, twasimene ni kapolo mwali jwana lisoka lya kulondola. Mwali jo wālili nkwapa achambujegwe mbiya syesijinji kwa ulondole wakwe. 17 Nipele mwali jo wānkuiye che Paolo noweji achinyokonyaga kuti, "Wāndu wā ali achikapolo wā Akunnungu Wākulu. Akunsalila ichinjile pakukulupuswa." 18 Yeleyo wātendaga moŵa gamajinji, mbesi lyuwa limo che Paolo yachimile ni wāngalaučile ni kulisalila lisoka lyo, "Ngunlamula kwa ulamus u Che Yesu Kilisito nkopoche mwa mwali ju!" Papopo lisoka lyo lyakopweche. 19 Nambo achambujegwe mwali jo paŵaiweni kuti chilolelo chao chakupata ipanje chimasile, wāakamwile che Paolo ni

che Sila ni kwakwekwemlempa mpaka pakusumichisya malonda, mmbujo mwa achakulu wa musi. **20** Nipele waapeleche kwa wamalamulo achitiji, "Wandu wa ali Wayahudi wakuitindiganya musi wetu. **21** Akwiganya masyowelo gangawajilwa mmalajisyo getu uweji wtatuli Waloma ngatukombokola kwajitichisya atamuno kuijanganya." **22** Mpingo wa wandu walumbikene ni kwaputa che Paolo ni che Sila, nipele wamalamulo wala waausile che Paolo ni che Sila iwaloo yao ni kwalamula aputikwe mbokola. **23** Pawamasile kwaputa kwannope waawisile mu nyumba jakutawilwa ni kunkajisya jwakulindilila nyumba jakutawilwa kuti waagose uchenene. **24** Nombe paawagapochele malajisyo gala, waawisile che Paolo ni che Sila mu chuumba cha munkati nnope mu nyumba jakutawilwa jila ni waatawilile makongolo gao pa likongwa. **25** Nambo pasikati chilo che Paolo ni che Sila waliji nkwapopela Akunnungu ni kwajimbila nyimbo sysa kwalapa waawatawikkwe wane wala waliji nkwapikanila. **26** Chisisimuchile chakopochele chindendemesi chekulungwa cha lisi chati misingi ja nyumba jakutawilwa jatinganyiche. Papopo minango jose jaugwiche ni minyolo jijaatawile waawatawikkwe wala jakutwiche. **27** Jwakulindilila nyumba jakutawilwa jula pawajimwiche ni kujiwona minango ja nyumba jeugule waaganisise kuti waawatawikkwe wose wtatisile. Nipele wwasolomwele upanga wakwe, wtatiji alilaje. **28** Nambo che Paolo wambilasile kwa liloje lyekulungwa, "Nkaliulaga pakuwa wose tuli mmumu." **29** Jwakulindilila nyumba jakutawilwa jula pawawendile apegwe lumuli, woguluchile nkati ni kugwa mmbujo pa makongolo ga che Paolo ni che Sila achitetemelaga kwa lipamba. **30** Nipele waajigele che Paolo ni che Sila ni kwakoposya paasa ni kwausaya, "Achambuje, ana ikumajila kupanganya chichi pakuti ngulupuche?" **31** Che Paolo ni che Sila wajanjile, "Mwakulupilile Ambuje Che Yesu, ni pachinchikulupuswa mmwejo ni waali mu nyumba jenu." **32** Nipele che Paolo ni che Sila wanlalichile Liloje lya Ambuje jwakulindilila jo pamo ni wose waali mu nyumba jakwe. **33** Katema kakoko ka chilo jwakulindilila jwa nyumba jakutawilwa jo waajigele che Paolo ni che Sila ni kugajosa maawanga gao. Nipele wabatiswe jwakulindilila pamo ni wose waali mu nyumba jakwe. **34** Nipele jwakulindilila jwa nyumba jakutawilwa jo waajigele che Paolo ni che Sila ni kwajausya ku nyumba jakwe ni wapele chakulya. Ni nsyene pamo ni waali mu nyumba jakwe wasangalele kwannope pakuwa sano akwakulupilila Akunnungu. **35** Pakwachele wamalamulo wa Chiloma walajisye achakulu wa wakulindilila nyumba jakutawilwa achitiji, "Mwalechele wandu wala ajaulangane." **36** Jwakulindilila nyumba jakutawilwa jula wansalile che Paolo ngani jo achitiji, "Wamalamulo alajisye utenga kuti alakwe ni che Sila nlecheleswe. Sambano njaule kwa chitendewelee." **37** Nambo che Paolo wansalile jwankulu jwa wakulindilila jo, "Nkuti uli? Nachiwamuno nganitukola magambo, atuputile mbokola pelanga akuno uweji tuli Waloma. Sooni wtatuwile mu nyumba jakutawilwa ni sambano ana akutukoposya kwachisyepe? Ngwamba! Akusachilwa aichanje achinsyene kukutukoposya." **38** Achakulu wa wakulindilila wala wajawile kukwasalila wamalamulo yankati ngani jo, ni wamalamulo wala paawapilikene kuti che Paolo ni che Sila waliji Waloma, wajogwepe. **39** Nipele, waiche ni kwachondelela

wanyawo kuti walechelesye ni paawakopwesye wachondelela kuti akopopeche pa musi wo. **40** Che Paolo ni che Sila wakopweche mu nyumba jakutawilwa ni kwaula ku nyumba ji che Lidia. Kweleko waisimene ni wandu wakunkulupilila Che Yesu wakamulisyse mitima ni watyosile.

17 Nipele che Paolo ni che Sila wapelengenyu ku Amfipoli ni ku Apolonia, ni waiche ku Sesalonike kujaliji nyumba ja kupopelela ja Wayahudi. **2** Ni che Paolo malinga ni masyowelo gakwe walumbikene nawo ni kuusausyana nawo nkati Malembelo ga Akunnungu kwa moawa gatatu ga Lyuwa lya Kupumulila. **3** Waagopolele ni kwasalila pangasisika kuti yaawajilwe Kilisito asauche ni kusyuka. Waasalile, "Aw Che Yesu waangajenesya kukwenu, welewo ali Kilisito." **4** Wane mma wanyawo wakulupilile ni walumbikene ni che Paolo ni che Sila. Ni sooni, mpingo wekulungwa wa Wajiliiki waawaliji nkwapopela Akunnungu ni achakongwe wakuchimbichikwa wajinji waakulupilile Akunnungu. **5** Nambo Wayahudi wakumbele wiu ni waajigele wandu wangalumbana wa pakusumichisya malonda ni walumbikene pamo ni kutanda kutindiganya pamusi pose. Wajijimuchile nyumba ji che Yasoni achiganisaga kuti chiwasimane che Paolo ni che Sila mwelemo kuti wakoposye kwa wandu. **6** Nambo nganiwasimana, nipele waajigele che Yasoni pamo ni wandu wane wakunkulupilila Che Yesu ni kwakwekwemlempa mpaka kwa achakulu wa musi achinyisaga kuti, "Wandu wa akutindiganya chilambo chose ni sano alinji pamusi pano. **7** Che Yasoni waapochele mu nyumba jao. Wose akukananga kugakuya malajisyo ga Mwenye jwa ku Loma achitiji, eti, 'Apali mwene jwine jwakuwilanjika Che Yesu.' **8** Achakulu wa musi pamo ni mpingo wa wandu ula paawagapilikene malowé go yatindigenye mu ntwe. **9** Nipele waatesile che Yasoni ni achinjakwe atyosye chikole ni walessile ajaulangane. **10** Chilo, wandu wakunkulupilila Che Yesu wa ku Sesalonike wala wachisise che Paolo ni njakwe che Sila ajaulangane ku Belea. Ni wanyawo paawiche kweleko wajanjile mu nyumba ja kupopelela ja Wayahudi. **11** Nambo, wandu wa ku Belea waliji wakupilikicanichisya nnope kupunda wa ku Sesalonike. Walipochele Liloje lya Akunnungu kwa lung'wanu Iwekulungwa ni moawa gose waliiji nkugalolechesya lolechesya Malembelo ga Akunnungu kanga yaavaiwachetaga che Paolo yo yaliji isyenesyene. **12** Wayahudi wajinji wakulupilile pamo ni achakongwe ni achalume wa Chigiliki wakuchimbichikwa. **13** Nambo Wayahudi wa ku Sesalonike paawaimanyi kuti che Paolo waliji nkulalichila Liloje lya Akunnungu ku Belea ko, wajawile kweleko nombe ni kutanda kutindiganya ni kujichisya mipingi ja wandu. **14** Papopo wandu wakunkulupilila Che Yesu waapechesye che Paolo ku mbwani nambo che Sila ni che Timoseo waisigele ku Belea. **15** Wandu wampechesye che Paolo wala wampechesye mpaka ku Asene. Nombewo wausile ku Belea ali ni malajisyo kutyochela ku che Paolo gagakuti che Sila ni che Timoseo wakuye chitema pe. **16** Che Paolo paawaliji ku Asene nkwalindilila wanya che Sila ni che Timoseo, yachimile nnope muntima mwao pakuwa wauweni musi wo ugumbele inyago ya achiminungu. **17** Nipele wausyeneusyene ni Wayahudi ni wandu wangaawa Wayahudi waawaliji nkwalamba Akunnungu mu nyumba ja kupopelela, lyuwa ni lyuwa wausyeneusyene

ni wāndu wāwasimanaga nawo pakusumichisya malonda. 18 Wāndu wāwālilijenyē lunda lwa Chiepikulo ni Chisitoiki wātesile makani ni che Paolo. Wāne wātite, "Ana ujingga chi wakuusal mundu ju?" Wāne wātite, "Akuwoneka mpela akulalichila ngani ja achiminungu achalendo." Wātite yeleyo pakuwa che Paolo wālijī nkulalichila ngani ji Che Yesu ni yatite kusyuka, 19 Nipele wānjigele che Paolo ku Aleopago achitiji, "Tukusaka tukombole kugamanyilila gele majiganyo gasambano ginkusala ga. 20 Indu ine itwipilikene mmawwi getu ikuwoneka kuwā ya chilendo kukwetu. Nipele tukusaka kugamanyilila malumbo ga yele indu yo." 21 Wāndu wā ku Asene ni achalendo wose wākulonjela kweleko wājigele katema kakajinji kutagula ni kūpilikanila ngani ja sambano. 22 Nipele che Paolo wājimi paujo pa nkungulu wa Aleopago ni kuti, "Wānyamwe wāndu wā ku Asene, nguwona kuti wānyamwe nli wāndu wā dini nnope, 23 pakuwa panaliji nkwendajenda akuno ni akunokuno napaweni peuto pankutyochesya mbopesi, ni sooni nachisimene chilisa chimo chilembekwe, 'Kwa Akunnungu wāngamanyika.' Nipele ngunlalichila wānyamwe chele chindu chinkuchipopelela pangachimanyilila. 24 Akunnungu wāwāchigumbile chilambo ni yose yaili mwelemo, wēlewo ni Ambuje wā kwianri ni chilambo chino, wēlewo ngakutama mmajumba ga Akunnungu getaŵe ni wāndu. 25 Sooni ngakutumichilwa ni makono ga wāndu ni ngakuchisaka chachili chose, pakuwa asyene akwapa wāndu wose umi ni kwakombolechesya kupumula ni kwapa indu yose. 26 Kutyochela mwa mundu jumo wāpanganyisyē wāndu wose wā pachilambo pano ni kwakombolechesya kutama palipose pachilambo pano. Wālamwile kutyochela kundanda katema chi ni papi pachatame wāndu wo. 27 Wātesile yeleyo kuti wāndu wā ilambo yo wāsosēje Akunnungu namuno kwakwapapasya wāsimane. Natamuno yeleyo Akunnungu ngakutalikangana ni jwalijose. 28 Mpela ila mundu jumo iŵatite pakusala, 'Mwa wēlewo uweji tukwete umi, tukwenda ni kutama!' Mpela ila wākwimba wēnu wāne, wātite, 'Uweji wose tuli wānache wāo.' 29 Nipele pakuwa tuli wānache wāo Akunnungu, ngaikuwājilwa kuganisya kuti Akunnungu akulandana ni sahabu ni madini ga mbiya atamuno liganga lyesepe uchenene kwa lunda lwa wāndu. 30 Ndema sya ungamanyilila wāo, Akunnungu wālitesile nti ngakulola. Nambo sambano akulajisya kuti wāndu wose wā palipose aleche sambi. 31 Pakuwa aŵisile lyuwa lichiŵalamule wāndu wā pachilambo kwa goloka, kwa litala lya mundu jumo jwansagwile. Nome Akunnungu wāalosisye pangasisa wāndu wose ngani ji, pakunsusya mundu jo!" 32 Nipele paŵampilikene che Paolo achiwēcheta taga yankati kusyuka kwa wāwe, wāne mwa wānyawo wātesile chanache, nambo wāne wātite, "Tukusaka tumpikanile sooni nkati yeleyo." 33 Che Paolo wātyosile pankungulu ni kwalekanga. 34 Nambo wāndu wāmpepe wālongene nawo ni kwakulupilila Che Yesu. Mwa wāndu wo wāpali che Dionisio jumo jwa mpingo waukuwālanjika Aleopago ni jwankongwe liina lyakwe che Damali ni wāndu wāne.

18 Payamasile yeleyo, che Paolo wātyosile ku Asene ni kwaala ku Kolinto. 2 Ku Kolinto ko wāsimene Myahudi jumo jwa ku Ponto liina lyakwe che Akila. Che Akila wālijī

pamo ni wānkawalo jwakuwālanjika che Pilisila, ni mmōwa gagogo pego wāusile kutyochela ku Italia pakuwa mwenye che Kilaudio wālamwile kuti Wāyahudi wose atyoche ku Loma. Che Paolo ni wājajiwle kukwalola, 3 ni pakuwa masengo gao galiji gamo, masengo gakutota mahema, che Paolo wātemi nawo ni kupanganya masengo. 4 Lyuwa lya Kupumulila lili lyose che Paolo wāwēchetesyene ni wāndu mu nyuumba ja kupopelela achilingaga kwachisya Wāyahudi ni Wāgiliiki. 5 Che Sila ni che Timoseo paŵaiche kutyochela ku Makedonia, che Paolo wālityosisye kwa katema kakajinji kulalichila Liloŵe achalosyaga pangasisa Wāyahudi kuti Che Yesu ali Chiwombosyo. 6 Nambo paŵankanile ni kuntukana, che Paolo wākung'undile luundu mu iwalo yao paujo pao ni kuti, "Mwajonasikaga, chinnyimanyilile mwachinsyene, uneji nganingola magambo. Ni kutandila sambano chinaajaule wāndu wāngāwā Wāyahudi." 7 Nipele che Paolo wātyosile kweleko ni kwaala kutama mu nyuumba ja mundu jumo jwangaŵā Myahudi, juwāajogopaga Akunnungu, mundu jo liina lyakwe che Tito Yusto, nyuumba jao jāwandikene ni nyuumba ja kupopelela. 8 Che Kilispō, juwālijī jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila pamo ni wāala mu nyuumba jao wose wāakulupilile Ambuje. Wākolinto wājinji wāpupilikanile utenga wo nipele wākulupilile ni kubatiswa. 9 Chilo chimo Ambuje wānsalile che Paolo mu yakwiwona, "Kasinjogopa, nlimbile kulalichila pe ni nkaleka kupanganya chinkuchipanganya cho, 10 pakuwa uneji nansyene ndili pamo nomwe. Ngapagwa jwalijsone juchalinje kumpoteka pakuwa pamusi wu ngwete wāndu wājinji." 11 Nipele, che Paolo wātemi kweleko chaka ni miesi nsano ni umo achajiganyaga wāndu Liloŵe lya Akunnungu. 12 Nambo katema che Galio paŵaliji jwankulu jwa chilambo cha Akaya, Wāyahudi wāsimene, wānkamwile che Paolo ni kunjausya ku nkungulu. 13 Ni wātite, "Mundu ju akwachisya wāndu wāpopelele Akunnungu pangagakuya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa." 14 Che Paolo akanawé kuwēcheta, che Galio wāasalile Wāyahudi, "Mpilikanile wānyamwe Wāyahudi! Ikaliji isyene mundu ju alewile pane atesile yangalumbana ngampilikanichisyē. 15 Nambo iŵaga makani ga gali gankati malowē ni meena ni malajisyō genu, nlamule mwachinsyene. Uneji ngangusaka kuwa jwakulamula jwa indu yo!" 16 Nipele wāaŵinjile wānyawo akopoche pa nkungulu. 17 Ni wāndu wose wānkamwile che Sositene juwālijī jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila ni wāmputile palapala paujo pa nkungulu ula. Nambo che Galio nganaikosya yeleyo. 18 Che Paolo wātemi ni wāndu wākunkulupilila Che Yesu wāala ku Kolinto ko moŵa gamajinji. Nipele wāaalanjile, wākvesile ngalaŵā pamo ni che Pilisila ni che Akila ni kwaala ku Silia. Paŵaiche ku Kenkelea, che Paolo wāmyosile umbo syao mu ntwe ligongo wātaŵile nasili. 19 Ni wāiche ku Efeso, kweleko che Paolo wālesile che Pilisila ni che Akila, wājinjile mu nyuumba ja kupopelela ni kutanda kuusausana ni Wāyahudi. 20 Wāndu wā pelepo wāchondelele che Paolo atame pamo ni wāndu wo moŵa gamajinji gane, nambo che Paolo nganasaka. 21 Nambo paŵalangaga wātite, "Chimuje sooni kukwenu Akunnungu asakaga." Ni wākvesile mu ngalaŵā jekulungwa ni kutyoka mu Efeso mula. 22 Che Paolo paŵaiche ku Kaisalia, wājajiwle ku Yelusalemu kukuukomasya

mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wā kweleko, nipele wātuluchile ku Antioquia. 23 Che Paolo wātemi kweleko mōwā kanandipe ni wātandite ulendo achipitilaga ku Galatia ni ku Filigia achalimbisyaga mitima wāndu wose wākkwakuya Che Yesu. 24 Nipele Myahudi jumo liina lyakwe che Apolo mundu jwa ku Alekisandilia, wāiche ku Efeso. Mundu ju wālīji jwakuwēcheta uchenene ni juwāgamanyililaga Malembelo ga Akunnungu. 25 Mundu ju wājiganyikwe litala lya Ambuje ni mu mbumu wāchalilaga kusala ngani si Che Yesu, wājiganyisyē chenene ngani si Che Yesu namuno wāumanyilile ubatiso u che Yohana pe. 26 Che Pilisila ni che Akila paŵampilikene mundu jo ali nkuwēcheta mu nyumba ja kupopelela pangajogopa, wānjigele kumangwao ni kunjiganya Litala lya Akunnungu kwa uchenene nnope. 27 Che Apolo paŵasachile kwaula ku Akaya, wāndu wākunkulupilila Che Yesu wā ku Efeso wānlimbisye ntima ni kwalembela wākulijiganya wā ku Akaya kuti ampochele. Che Apolo paŵaiche kweleko, Akunnungu wākamuchisye mu upile wao, ni wākombwele kwakamusya nnope wāndu wākunkulupilila Che Yesu, 28 kwa ukombole wao wa kuwēcheta wāpundile Wāyahudi paujo pa wāndu achalosyaga Mmalembelo ga Akunnungu kuti Che Yesu ali Kilisito.

19 Nipele, yaliji che Apolo paŵaliji ku Kolinto, che Paolo wāpite kuchilambo cha ikwesya ni wāiche ku Efeso. Kweleko wāasimene wākulijiganya wāne wā Che Yesu, 2 ni wāusisyē, "Ana pamwakulupilile Che Yesu mwapochele Mbamu jwa Akunnungu?" Ni wānyawo wājanjile, "Ngwamba! Natamuno kupilikana kose nganituplikane kuti apali Mbamu jwa Akunnungu." 3 Ni che Paolo wāusisyē, "Nambi mwabatiswe ubatiso chi?" Ni wānyawo wājanjile, "Ubatiso u che Yohana." 4 Che Paolo wātite, "Ubatiso u che Yohana waliji wakulosya kuti wāndu alesile sambi. Che Yohana wāasalile wāndu wāakulupilile wātachiika panyuma pao, wēlewo ali Che Yesu." 5 Paŵapilikene yeleyo wābatiswe kwa liina lya Ambuje Che Yesu. 6 Nipele, che Paolo wāwīsile makono gao pa wānyawo, ni Mbamu jwa Akunnungu wāatuluchile ni wātandite kuwēchetanga iŵecheto ineine, iyoyo wātandite kulalichila utenga wa Akunnungu. 7 Wāndu wose wo wālīji mpela wāndu likumi ni wāwīli. 8 Che Paolo wājinjilaga mu nyumba ja kupopelela jila kwa miesi jitatu ni wāachisyaga kuti akulupilile Umwenye wa Akunnungu. 9 Nambo wāndu wāne wālīji wākukakatima mitima ni wākanile kukulupilila, wātandite kuwēchetanga yangalumbana nkati wāndu wākulikuya Litala lya Ambuje pasikati ja wāndu. Pelepo che Paolo wāalesile, wāajigie wākulijiganya wā Ambuje ni wālīji nkukunguluka nawo mōwā gose mu chuumba chakulijiganyila chi che Tulona. 10 Yeleyo yatendekwe yaka iŵili mpaka wāndu wose wāwātamaga ku Asia ni Wāyahudi pamo ni Wāgiliki, wāpilikene Liloŵe lya Ambuje. 11 Akunnungu wāpanganyisyē yakusimonjeka yejinji kwa makono ga che Paolo. 12 Wāndu wājigalaga namose iguo ya mwana ni iwalo ine iŵaikwaiye che Paolo, wājajawisyē kwa wākulwala ni wākulwala wo wālamiswe ilwele yao, ni aŵala wāwākwete masoka gaakopweche. 13 Wāyahudi wāmpepe wākugawinga masoka mwa wāndu, wājesilejesile akuno ni akunokuno achilingaga kulikolanga liina lya Ambuje Che Yesu, kwa wēle wāwākwete masoka achitiji, "Ngunsallila kwa liina lya Ambuje Che Yesu jwakulalichilwa ni che Paolo, ntyoche."

14 Wāwātendaga yeleyo, wālīji wānache nsano ni wāwīli wa che Sikewa Jwāmbopesi Jwankulu jwa Chiyahudi. 15 Nambo lisoka lila lyajanjile wānyawo, "Che Yesu ngwamanyilila ni che Paolo nomejo ngummanyilila, nambo wānyamwe ndi wāani?" 16 Nipele jwamasoka jo wāsumbile ni kwagalagasya mpaka wānache wā che Sikewa wo wāwtwiche mu nyumba jo ali matakope ni māwāngā gakwe. 17 Ngani ji jamanyiche kwa jwalijose juwātamaga ku Efeso, kutandila Myahudi kwichila Wāgiliki. Wose wākamwilwe ni lipamba, ni wālikusise liina lya Ambuje Che Yesu. 18 Wājinji mwa wēle wāwākulupilile Che Yesu wāiche ni wājitchisyē paujo pa wāndu yangalimate iŵaitesile. 19 Wāne wāwātendaga usaŵi ndanda jo, wānjigele itabu yao iŵaitendelaga usaŵi yo ni kwijochā paujo pa wāndu. Wāwālasile ntengo wa itabu yo ni kusimana mbiya syesijinji. 20 Kwanti yeleyo, Liloŵe lya Ambuje lyapundile ni kwenela ni kola machili nnope. 21 Payamasile yeleyo, che Paolo wāsachile kwaula ku Yelusalemu achipitilaga ku Makedonia ni ku Akaya. Wātite, "Pachiiche kweleko, ikumajila kwaula ku Loma nome." 22 Ni wālajisyē wāwīli mwa wākwakamuchisya wāo, che Timoseo ni che Elasto, kuti wālongolele ku Makedonia ni nsyene wāsigalile mu Asia kwa katema. 23 Katema ko ni katema kakatychele utinda wekulungwa ku Efeso ko ligongo lya Litala lya Ambuje. 24 Jwāpali mundu liina lyakwe che Demetilio jwakusiana madini ga feza. Jweleju wālīji ni masengo ga kolosya inyago ya nyumba sya mwana sisyaliji mpela nyumba ja mnungu jwankongwe jwakuwālanjikwa Atemi. Masengo go gaapokasisye kwannoje wāmasengo wāo. 25 Che Demetilio wāsongangenyē wāmasengo wāo pamo ni wāndu wāne wāwālīji wāmasengo mpela gagogo pego ni kwasalila, "Wāndumwe, nkumanyililanga kuti ipanje yetu itukupata yi ikukopoka mmalonda gagaga pega. 26 Sano nkulola ni kulpikanila mwachinskyene che Paolo yakuti pakupanganya, nome ngāwā pa Efeso pe nambo pa Asia pose. Che Paolo ju wāachisise ni kwagalausya wāndu ajitichisyē kuti achiminungu wāpanganyiswe ni makono ga wāndu ngāwā achiminungu wā usyene. 27 Nipele kulpikaniche kuti malonda getu ga chigajaluche. Ni ngāwā malonda getu pega, nambo ni nyumba ja mnungu jwankongwe Atemi ngajichimbichikwa kose. Ni mbesi jakwe lumibili lwa wēlewo wākulambla wā Asia wose ni wāndu wose wā mchilambo chiuchimala." 28 Wāndu wāla paŵapilikene yeleyo yaachimile kwannoje ni kutanda gumilanga achitiji, "Jwankulu ali Atemi jwa Wāefeso!" 29 Musi wose wagumbele utindiganyo. Ni wāakkamwile che Gayo ni che Alisitako, wāwātamaga ku Makedonia wāwālīji mu ulendo umo ni che Paolo, ni wāajawisyē kwa kwanguya kuluwāla lwa micheso. 30 Che Paolo nsyene wāsachile kwinjila mu mpingo wa wāndu mula nambo wākkwakuya wāla wānkanyisyē. 31 Achakulu wāne wā chilambo cha ku Asia wālīji achambusanga wāo che Paolo, wāpelechele utenga wākachondelēla kuti akalijausya nsyene ku luwāla lwa micheso ko. 32 Katema ko kila mundu jwagumisile, wāne achi ni wāne achila, pakuwā nkungulu ula waliji jugulijuguli, wājinji nganaimanyililanga ligongo lya kusongangana kwao. 33 Pakuwā Wāyahudi wāntesile che Alekisanda akopoche mmbujo mwa wāndu, wāndu wāmpepe mu mpingo mula wāganisisye kuti ali jwelejo. Nipele che Alekisanda wājongwele nkono ni kwamyalasya achisakaga kuliwālanga paujo pa mpingo wa

wandu. **34** Nambo pañammanyilile kuti wālīji Myahudi, wose wāgumisile kwana kamo kwa masaa gawīlī, "Jwankulu ali Atemi jwa Wāefeso!" **35** Mbesi, jwakulemba jwa pamusi po wākombwele kwāmyalasya, wāasalile, "Wānyamwe wāndu wā ku Efeso, kila mundu pelepa akumanyilila kuti wāndu wā musi wa Efeso wu, ni wākujilindilila nyuumba ja nnungu Atemi, ni wākuligosa liganga lyeswela lilyagwile kutyochela kwinani lila. **36** Ngapagwa jwalijose jwakukombola kukanila yeleyo. Nipele mmyalalanje, nkatenda chachili chose kwakwanguya. **37** Mwāwilasile wāndu wā pelepa namuno nganajinyelusya nyuumba ja nnungu pane kunktana nnungu jwetu jwankongwe. **38** Nipele, iŵaga che Demetilio ni wāmasengo wāo akwete magambo gao nkati wāndu wā, mikungulu jipali ni achakulu wā ilambo nombe nawo apali, akukombola kuwēchetalena kweleko. **39** Nambo iŵaga kwana magambo gane njausye ku nkungulu waukukundikwa. **40** Pakuŵa akakombwele kutuŵechetela ligongo lya kutindiganya kwatukutesile lelo jino. Kutindiganya ku nganilipagwa ligongo ni sooni ngatukombola kusala ligongo lya kutenda nkungulu wu." **41** Pañamasile kuwēcheta yeleyo, wāmwasise wāndu wāwasongangene wo.

20 Pawamasile utinda ku Efeso, che Paolo wāaŵilasile wākwakuya wāla pamo, ni kwalimbisa ntima. Ni wāalanjile ni kutanda ulendo wa ku Makedonia. **2** Ni wāpīte mu ilambo ila ni kwalimbisa ntima kwa malōwē gamajinji wākulupilila wā misi jo. Nipele wāiche ku Ugiliki, **3** kweleko wātāmi miesi jitatu. Paŵaliji nkulīwika chile kwa ulendo wa ku Silia kwa litala lya mmeesi, wāimanyi kuti Wāyahudi wātamilile ntemela wangalimate, nipele wāamwihe kuuja achipitilaga ku Makedonia. **4** Che Sopatula mwana ju che Pihō mundu jwa ku Belea wālongene ni che Paolo pamo ni che Alisitako ni che Sekundo jwa ku Sesalonike, che Gayo jwa ku Debe ni che Timoseo, che Tukiko ni che Tilofimo jwa ku Asia. **5** Wāndu wo wātulongolele ni wālīji nkutulolela ku Tuloa kula. **6** Pagapite moŵa ga mikate jangatajikwa amila, uweji twakwesile ngalāwā kutyochela ku Filipi ni pagamasile moŵa nsano, twaiche ku Tuloa kula. Ni kweleko twātemi chijuma chimo. **7** Lyuŵa lyaandanda lya chijuma twachingangene kuti tulye pamo. Ni che Paolo pakuŵa wāsachile kuti atyoche malāwī jakwe, wākungulwiche ni wāndu, ni sooni wājendelechele kukunguluka ni wāndu wo mpaka chilo nnope. **8** Mu chuumba cha mwinani kutwasongangene ko kwaliji ni ibatali yejinji ichikoleлага. **9** Ni jwapali nchanda liina lyakwe che Eutiko juwātāmi pedilisha. Che Paolo pañajendelechelaga kukunguluka, che Eutiko wātandite kugwesela kanandikanandi. Kumbesi wāgonile ni wāgwile paasi kutyochela chuumba chaatatu cha mwinani. Ni pañannyakwile wālīji wāmale kuwa. **10** Nambo che Paolo wātulwiche paasi ni wātindīwēle ni kwakumbata ni kuti, "Kasinlilanga pakuŵa ali jwanjumi." **11** Ni wākewesile sooni ku chuumba cha mwinani kula wāgawenye nkate ni wālile. Wājendelechele kulalichila mpaka kundāwī pe nipele wātosile. **12** Wāndu wāla wānjegele nchanda jula kumangwao ali jwanjumi, nipele mitima jao jatulele. **13** Uweji twalongolele ku Aso ni ngalāwā jekulungwa, kweleko twātījī twājigale che Paolo. Yeleyo ni yatite pakulajisya nmigwa wao kuti aiche kweleko wapasi. **14** Nipele che Paolo wātusimene ku

Aso kula, ni twakwesile mu ngalāwā ni twajawile ku Mitulene. **15** Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo ni malāwī jakwe twaiche ku Kio. Pa lyuŵa lyaawīlī twapelengenyē ku Samo ni malāwī jakwe twaiche ku Mileto. **16** Pakuŵa che Paolo wāsachile kwendelechela ni ulendo wao ni ngalāwā pangasepuchila ku Efeso kuti akasakaŵā nnope ku Asia ko. Wāchelengaga nningwa wao kuti yakbolekaga aiche ku Yelusalemu kwaligongo lya lyuŵa lya Pentekosite. **17** Che Paolo paŵaliji ku Mileto wālajisyē utenga wa kwaŵilanga achachekulu wā mipinga ja wāndu wākunkulupilila Kilisito ja ku Efeso kuti achingangane. **18** Achachekulu wāla paŵāiche, che Paolo wāasalile, "Mwachinsyē nkumanyililanga indite pakutama ni wānyamwe moŵa gose chitandile lyuŵa lyaandanda lila panaiche pachilambo cha ku Asia. **19** Nkumanyililanga indite pakwatumichila Ambuje nkūlitulusya kose ni misosi ni masausyo gagambatile kwaligongo lya malindi ga Wāyahudi wāmpepe. **20** Nkumanyililanga kuti uneji nganinyogopa namose kanandi kunlalichila pelanga ni mmajumba genu ni kunjiganya chakunkamuchisya chachili chose. **21** Naajamwiche kwakalipa nnope Wāyahudi ni Wāgiliki aleche sambi syao ni kwaujilila Akunnungu ni kunkulupilila Ambuje wētu Che Yesu. **22** Sano, uneji ngumpilitikanichisya Mbumu jwa Akunnungu, ngwaula ku Yelusalemu pangaimanyilila chachili chose chachichiisimane kweleko. **23** Nguchimanyilila chindu chimo kuti mmusi wauliwose Mbumu jwa Akunnungu akusalila kuti kutaŵikwa ni masausyo gakunindilila. **24** Nambo nganguuwālanjila umi wangu kuti wana chindu nnope kwa uneji nningwa wangu malichisyē unduna wangu ni masengo gaŵambele Ambuje Che Yesu nagapanganye, yaani naaalalchile wāndu Ngani Jambone ja upile wa Akunnungu. **25** "Mbīte mwa wānyamwe wose njilalichilaga Umwenye wa Akunnungu. Nambo sambano ngumanyilila kuti ngapagwa jwalijose mwa wānyamwe juchachimona une sooni. **26** Nipele lelo jino ngunsalila kuti yakopochelaga jumo jwenu kujonasika, uneji nganingola magambo. **27** Pakuŵa nganileka kunlalichila yanayose yakusaka kui panganya Akunnungu. **28** Nlilolechesye mwachinsyē, mwagose wāndu wose wāmpele Mbumu jwa Akunnungu kuti mwalele wānyawo. Nkaachunjue wāndu wā Akunnungu wāwāpatile kwa misi ja Mwanagwe. **29** Nguimanyilila uchenen kuti pingutyska masogo gakalipa chiganjmichile ni ngagakola chanasa kwa mpingo wo. **30** Ni sooni mwa mwachinsyē chakopochelē wāndu wāchawēchete ya unami kwasoyasya wākulijiganya ni kwatenda wāakuye wānyawo. **31** Nipele, nlilolechesye nchikumbuchilaga kuti kwa moŵa ga yaka itatu chilo ni muusi, nganileka kunjamuka kila jumo mwa wānyamwe kwa misosi. **32** "Nipele sambano, wānyamwe ngummikanga mmakono ga Akunnungu ni pa utenga wa upile wao, waukukombola kunkolosya ni kumpa ntuuka pamo ni wāndu wāo wāwaswejeswe. **33** Uneji nganisaka madini ga feza pane sahabu pane iwalo ya mundu jwalijose. **34** Mwachinsyē nkumanyililanga kuti napanganisyē masengo ni makono gangu nansyene kuti mbate yaikunsoŵā ni yaikwasoŵā achinjangu nombewo. **35** Moŵa gose mbanganyisyē masengo nti itagu kukwenu, kunnosya kuti tukusachilwa kwakamuchisya wākulaga, tuchikumbuchilaga malōwē ga Ambuje Che Yesu nsyene gagakuti, 'Mbaya kutyosya kupunda kupochela.'" **36**

Che Paolo paŵamasile kuwecheta yeleyo ūatindîvele pamo ni ūanyawo wose ni kwapopela Akunnungu. **37** Wose ūaliji nkulilanga ni ūaalanjile che Paolo kwakwakumbata ni kwalosya unonyelo wekulungwa. **38** Hindu chichatesile asupuche nnope chaliji lilöwe liwâechete che Paolo paŵatite, "Ngamuuwona sooni." Nipele ūaapechesye mpaka mu ngalaŵa jekulungwa.

21 Pitwalangene nawo, twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni twajawile mpaka ku Kosi. Malawi jakwe twaiche musi wa ku Lode ni kutyochela kweleko twajawile ku Patala. **2** Ni kweleko twaisimene ngalaŵa jekulungwa jijajombokaga kaula ku Foinike, twakwesile ni kwendelechela ni ulendo. **3** Pitwaiche pakukombola kuijwona Kupulo, twapite upande wa kunchiji ni kaula ku Silia. Twajimi musi wa ku Tilo ni kujitulusya misigo kutyochela mu ngalaŵa jekulungwa. **4** Kweleko twaasimene ūandu ūakunkulupilia Che Yesu, ni twatemi pamo ni ūanyawo chijuma chimo. Kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu ūanchondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu. **5** Nambo pikamasile katema ka kutama ni ūanyawo, twajendelechele ni ulendo wetu. Ūandu wose pamo ni achiwankawo ni achiwana ūao ūatupechesye mpaka paasa musi. Pitwaiche ku mbwani twatindîvele ūanawose ni kwapopela Akunnungu. **6** Nipele twalangene, noweji twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni ūanyawo ūaasile mmangwao. **7** Kutyochela ku Tilo twajendelechele ni ulendo wetu mpaka twaiche ku Tolemaisi, ni kweleko twajawile kukwakomasya ūakunkulupilia achinjetu, twatemi nawo kwa lyuŵa limo. **8** Malawi jakwe twajendelechele ni ulendo ni kwika ku Kaisalia. Ni kweleko twajawile ku nyumba ji che Filipo jwakulalichila Ngani Jambone. Jwelejo ūaliji jumo jwa aŵala saba ūâwasagulikwe ku Yelusalemu kula. **9** Mundu jo ūakwete achiwâlîwali pe ncheche ūâwâlondolaga utenga wa Akunnungu. **10** Pitwaterni kweleko moŵa gampepe ūaiche jwakulondola jwa Akunnungu jumo kutyochela ku Yudea liina lyakwe che Agabo. **11** Ni ūaiche pitwaliji, ūaujigele nkaanda u che Paolo ni ūalitâwile mmakono ni makongo ni kuti, "Mbumu jwa Akunnungu akuti, 'Wayahudi ūa ku Yelusalemu kula chantawé nsyene nkaanda wu kwanti nnyi ni kunjausya mmakono ga ūandu ūangawa Wayahudi.'" **12** Patwapilikene yeleyo, uweji ni ūandu ūane ūaliji pepala twachondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu. **13** Nambo che Paolo nsyene ūajanjile, "Ana nkusaka kupanganya chichi? Nkusaka kuusupusya ntima wangu ni misosi jenu? Ndili chile ngaŵa kutawîku pe ku Yelusalemu kula, nambo atamuno kuwa kwa ligongo lya Ambuje Che Yesu." **14** Paŵakanile kutupilikanila twannesile nikuti, "Chakusaka Ambuje chitendekwei!" **15** Pitwaterni pepala moŵa gampepe, twatâwile misigo jetu ni twajendelechele ni ulendo wa ku Yelusalemu. **16** Ūakulijiganya ūampepe ūa ku Kaisalia kula ūalongene ni uweji, ni ūatupechesye ku nyumba ji che Mnasoni kutwajile kukutama ni jwelejo moŵa gampepe. Che Mnasoni ūaliji mundu jwa ku Kupulo ni juŵaliji jwakukulupilia jwa kalakala. **17** Pitwaiche ku Yelusalemu, ūandu ūakunkulupilia Che Yesu achinjetu ūa kweleko ūatupochele uchenene nnope. **18** Malawi jakwe che Paolo ūalongene ni uweji kukwakomasya che Yakobo, achachekulu wose ūa ūandu ūakunkulupilia Che Yesu ūa

kweleko ūaliji palapala. **19** Patwamasile kwakomasya, che Paolo ūatandite kwasalila yanayose nkati iŵaitesile Akunnungu kwa masengo ga che Paolo kwa ūandu ūangawa Wayahudi. **20** Ūandu ūala paŵapilikene yeleyo ūaakusise Akunnungu. Nipele ūansalile che Paolo, "Nlongo njetu, nkukombola kuwona kuti kwana mianda ja Wayahudi aŵele ūakukulupilia sambano ni wose akulimbila kugakamulichisa Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. **21** Apilikene kuti alakwe nkwjiganya Wayahudi ūakutama pasikati ja ūandu ūangawa Wayahudi anagakamulise Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, ni mwasalile akaumbasya ūanache ūao namose kugakamulichisa masyowêlo ga Wayahudi. **22** Nambi chiiŵe uli? Isyene ūandu chapilikane kuti nnyiche. **23** Mbaya ntendekanye chitukunsalila uwe. Tukwete achalume ncheche pelepa ūâwataŵile nasili paujo pa Akunnungu. **24** Nliwanganye ni ūanyawo mu kupopela kwa kuliswejesya, nlipe ntengo waukusachilwa kwa ūanyamwe wose, nipele ūandu wo amyolekwe umbo. Kwakutenda yeleyo ūandu wose chamanyiile kuti ngani siwâsipilikene syo nkati alakwe nganisiŵa sisylene nomwe mwasyene nkugakamulisa Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. **25** Yankati ūandu ūangawa Wayahudi ūâwakulupilia Che Yesu, uweji twalembele chikalata ni kwasalila itwilamwile ni kwapelechela, chachikuti, akalya chachili chose chetaje mbopesi sya minungu ja unami, ni akalya miasi, ni akalya nyama ja chinyama chepopotolwe ni aleche chikululu." **26** Nipele malawi jakwe che Paolo ūaajigele ūandu ūala ni kupopela kwa kuliswejesya pamo nawo. Nipele ūajinjile pa Nyumba ja Akunnungu kukusalila mbesi ja moŵa gakuliswejesya ni yankati mbopiesi ja malipilo jichijityosyekwe kwaligongo lya jwalijsone mwa ūanyawo. **27** Moŵa nsano ni gaŵili gala gachiŵandichilaga kumala, Wayahudi ūâwakopochele ku Asia ūambweni che Paolo ali pa Nyumba ja Akunnungu. Nipele ūaatesile ūandu wose ūaachime che Paolo ni ūankamwile, **28** achinyanyisyaga, "Wanyamwe ūaisilaeli, kuntukamusye! Mundu ju ni jwejula jwakwajiganya achalume wose indu yakukanilana ni ūaisilaeli pamo ni Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni Nyumba ja Akunnungu ji. Ni sooni ūajinjise ūgililpa Nyumba ja Akunnungu ni kupasakasya peuto papaswela pa." **29** Ūatite yeleyo ligongo ūambweni che Tilofimo mundu jwa ku Efeso, mu musi, ali pamo ni che Paolo ni ūaganisise kuti che Paolo ūanjinjise pa Nyumba ja Akunnungu. **30** Nipele musi wose wagumbele utindiganyo ni ūaiche ūandu kutyochela mbande syose kuti ūaakamule che Paolo, ūakwekelemye ni kwakoposya pa Nyumba ja Akunnungu, ni papopo ūaugele minango ja Nyumba ja Akunnungu. **31** Ūaliŵisile chile kuti ūaulaje, nambo ngani jo japikaniche kwa jwankulu jwa ūangondo lichila ūa Chiloma kuti Yelusalemu jose jili tametame. **32** Pangakaŵa jwankulu jwa ūangondo mia moja jula ūaajigele ūangondo ūakwe ni achakulu ūao ni ūautuchile ku mpingo wa ūandu kula. Ni ūanyawo paŵammweni jwankulu jo ni ūangondo ūakwe ūalesile kumputa che Paolo. **33** Nipele jwankulu jwa ūangondo jula ūanjaulile che Paolo, ūankamwile ni kulamula kuti ataŵikwe minyolo jiwili. Ni ūaasisye achitiji, "Ana ncheni jweleju, nome atesile chichi?" **34** Ūâne ūaali mu mpingo wa ūandu mula ūagumilangaga, ūâne achi ni ūâne acho. Ligongo lya wele utinda wo, jwankulu

jwa ḫwangondo jula nganakombola kugamanyilila magambo gasyenesyene. Nipele ḫalamwile ḫwangondo ḫala kuti ḫajigale che Paolo ni kunjausya mu likome. 35 Che Paolo paŵaiche pakukwelela kwinijlila nkati, ḫwangondo ḫannyakwile ligongo lya utindiganyo wa ḫandu. 36 Mpingo wekulungwa wa ḫandu ḫakuuye achinyanyisaga, "Mwaulaje!" 37 Paŵanjinjisaga mu likome, che Paolo ḫanchondelele jwankulu jwa ḫwangondo mia moja jula achitiji, "Ana ngukombola kuwecheta chindu nomwe?" Jwankulu jula ḫajanjile, "Ana nkumanyilila kuwecheta Chigiliki? 38 Ana mmweji ngati Mmisili jumwachisisye ḫandu atindiganye ni kwalongosya ḫakuula ga elufu nne ḫala mpaka mwipululu?" 39 Che Paolo ḫajanjile, "Ngwamba! Uneji ndili Myahudi, jumbagwilve ku Taso, musi wa ku Kilikia, uneji jwa musi waumanyiche nnope. Choonde, munyitichisyé mechete ni ḫandu ḫa." 40 Jwankulu jula ḫajitichisyé, nipele che Paolo ḫajimi pakukwelela pala, ḫagolwesye nkono kwamyalasya ḫandu ḫala, ni ḫandu ḫala ḫamyalele ni ḫatandite kuwecheta nawo Mchiebulania.

22 "Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikani le uchenene inguti kulichenjela paujo penu!" 2 ḫandu ḫala paŵampilikene che Paolo achikunguluka ga nawo Mchiebulania ḫamyalele jii. Ni che Paolo ḫajendelechele kuwecheta, 3 "Uneji ndili Myahudi, napagwilve ku Taso, musi wa ku Kilikia. Nambo ngulile papapa pa Yelusalemu, naliji jwakulijiganya ju che Gamalieli. Nalijiganyisye uchenene kukamula malajisyo ga achambuje ḫetu. Nalityosisye ni ntima wose kwa Akunnungu mpela intite ḫanyamwe lelo jino. 4 Naalagesye ḫandu ḫakwakuya Che Yesu mpaka kwaaulaga. Naakamwile achalume ni achakongwe ḫawke ni kwatawa mu nyumba jakutawilwa. 5 Jwambopesi jwankulu pamo ni nkungulu wa achachekulu akukombola kuuyosya umboni wa yeleyo. ḫanyawo ni ḫawāmbele chikalata chakwapelechela ḫayahudi ḫakutama ku Damesiki. Najawile ku Damesiki kuti ngaakamule ḫandu wo ni kwajigala kuja nawo ku Yelusalemu ali atawikwe kuti ajamukwe." 6 "Nipele, panaliji mwitala kuwandichila ku Damesiki, muusi mpela lyuwa pa ntwe chisisimuchile kwinani kwakopochele lulanga lwekulungwa ni lwalanguchisyé une mbande syose. 7 Pelepo nagwile paasi, nipele napilikene lilové lichisalilaga, 'Che Sauli, che Sauli! Ana ligongo chi nkuunagasya une?' 8 Noneji nausisyé, 'Ana ḫaani alakwe, Ambuje?' Nombewo ḫajanjile, 'Uneji ndili Che Yesu jwa ku Nasaleti junkunagasya.' 9 Achinjangu ḫanaliji nawo mu ulendo ḫala ḫaliveni lilanguka lila nambo nganalipikana lilové lya ajula jwawāwēchetaga ni une. 10 Nipele uneji nausisyé, 'Ana ndende chichi Ambuje?' Nombe Ambuje ḫanyanjile, 'Njime, njaule ku Damesiki ni kweleko chansalile yose yaikummajila kuipanganya.' 11 Kwa ligongo lya kung'alima kwa lilanguka lila nalepele kulola nipele achinjangu unalongene nawo mu ulendo ḫala ḫangamwile nkono ni kunongosya mpaka naiche ku Damesiki. 12 "Ni ku Damesiki ko jwapali mundu jumo liina lyakwe che Anania, mundu jwakwalamba Akunnungu ni jwakugakamulichisyá Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni juŵāalanjkwe umboni kuti ali jwambone ni ḫayahudi ḫakutama ku Damesiki. 13 Jwelejo ḫaiche kukuunola, ni ḫajimi pachiŵandi ni uneji ni kuti, 'Mpwanga che Sauli! Nkombole kulola sooni.' Papopo nakombwele kulola

soonni ni nammweni. 14 Nipele che Anania ḫatite, 'Akunnungu ḫa achambuje ḫetu ansagwile mmwe kuti mmanyilile yakuisaka, ni kummona jwelejo Jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ni kumpilikana nsyene achiŵechetaga. 15 Pakuŵa chimme jwaumboni jwakwe kwa ḫandu wose nchasalilaga aila yose inyiweni ni kwipilikana. 16 Nipele sano nkulindilila ichichi, njime mbatiswe ni kutyosiekwa sambi syenu, kwakutenda yelei nkuliŵilanga liina lya Ambuje.' 17 "Nipele, nausile ku Yelusalemu ni panapopelaga pa Nyuumba ja Akunnungu pala naiweni yakwiwona. 18 Nammweni Ambuje achiisalilaga, 'Njanguye! Ntyoche chitema mu Yelusalemu pakuŵa ḫandu ḫa pelepa ḫa ngaapochela umboni wenu nkati une.' 19 Noneji najanjile, 'Ambuje, ḫanyawo akumanyilila kuti uneji ni jwejula junajendagajendaga mmajumba gao ga kupopelela ni kwatawa mu nyumba jakutawilwa awala ḫawākulupilile mmweji ni kwaputa. 20 Ni katema paŵammuleje che Stefano jwa umboni jwenu, uneji nansyene naliji palapala ni soonni najitichisyé kuti ḫaulaje ni nalindilile nguo sya ḫawāmboleje ḫala.' 21 Ambuje ḫaasalile, 'Njaule, chinantume kwakatalika, kwa ḫandu ḫangawa ḫayahudi.' 22 ḫandu ḫala ḫapilikilanilaga mpaka paŵāwēchete malowé go, nipele, ḫatandite kunyañisya achitiji, "Mumbulaje! Mundu jwati yelei ngaakuŵajilwa kulama." 23 Ni ḫajendelechele kunyañisya akuno achiulaga iwalo yao ni kututuma luundu mwinani. 24 Jwankulu jwa ḫwangondo lichila jula ḫalamwile ḫwangondo ḫao anjigale che Paolo ni kunjinjisya mu likome, ni ḫaalajisyé ḫaapute mbokola ali nkumbusya kuti ḫamanyisye ligongo lya ḫayahudi kunyañisya. 25 Nambo paŵantawile ngnji kuti ḫapute, che Paolo ḫambusisyé jwankulu jumo juŵajimi pepala, "Ana malajisyó gakutusaka kumputa mbokola Mlomaakanawé kulamulikwa?" 26 Jwankulu jula paŵapilikene yeleyo, ḫajawile ku jwankulu jwa ḫwangondo jula ni kwasalila, "Ana nkusaka kutenda chichi? Pakuŵa mundu ju ali Mloma!" 27 Nipele jwankulu jwa ḫwangondo jula ḫawanjalile che Paolo ni kummusya, "Musaliie, ana mmwe Mloma?" Che Paolo ḫajanjile, "Elo." 28 Jwankulu jwa ḫwangondo jula ḫatite, "Uneji none ndili Mloma kwa kusuma ni ntengo wekulungwa." Che Paolo ḫatite, "Nambo uneji ndili Mloma jwakupagwa." 29 Nipele ḫandu ḫawāsachile kumbusya ali nkumputa che Paolo ḫala papopo ḫatyses. Ni jwankulu jwa ḫwangondo jula paŵaimanyilile kuti che Paolo ḫaliji Mloma ḫajogwepe pakuŵa ḫantawile ni minyolo. 30 Malaŵi jakwe, jwankulu jwa ḫwangondo mia moja jula ḫawāsachile kugamanyilila magambo gasyenesyene gakuŵechetela che Paolo ni ḫayahudi. Nipele ḫangopwele minyolo jila ni ḫalamwile achakulu ḫambopesi ni achakulu ḫa nkungulu asimane. Nipele ḫanjigele che Paolo ni kuntulusya paasi ni kunjimika paujo pa nkungulu.

23 Che Paolo ḫolechesye kwannope ḫankungulu ḫala ni ḫatandite kuwecheta achitiji, "Achalongo achinjangu, naatumičile Akunnungu kwa ntima wambone mpaka lelo jino." 2 Pelepo che Anania Jwambopesi Jwankulu ḫalamwile kuti awala ḫawāliji kuwandikana ni che Paolo ḫapute lijanda pakang'wa jao. 3 Nipele, che Paolo ḫansalile che Anania, "Akunnungu nsyene chompte alakwe jwaulamba! Ana nomwejo nteemi pelepo kuti mulamule malinga ni malajisyó nomweji

mwasyene ngankugakuya malajisyo kwa kwasalila wāndu aambute?" 4 Wāndu wāwajimi pepala wāla wānsalile che Paolo "Mmwejo, nkuntukana Jwambopesi Jwankulu jwa Akunnungu?" 5 Ni che Paolo wātite, "Achalongo achinjangu nganinanmanyililaga kuti wēlewo ali Jwambopesi Jwankulu. Pakuwā Malembelo ga Akunnungu gakutii, "Ngasimmecheta yangalimate nkati jwankulu jwa wāndu wānu." 6 Nipele che Paolo wāimanyilile kuti mpingo umo wa wānkungulu wāla waliji Masadukayo ni wine waliji Mafalisayo. Nipele wānyanyisyē kwannope paujo pa nkungulu ula achitiji, "Achalongo achinjangu, uneji ndili Mafalisayo mwanache jwa Mafalisayo. Uneji ndili pa nkungulu pa kulamulikwa ligongo ngulolela kuti wāwe chasyuche." 7 Palapala pāwāchete yeleyo, gakopochele makani gamakulungwa pasikati ja Mafalisayo ni Masadukayo ni nkungulu ula wasapulene. 8 Pakuwā Masadukayo akuti nganikupagwa kusyuka atamuno achikatumerume wā kwinani, ni mbumu nombe nasyo nganisipagwa. Nambo Mafalisayo akwitichisya yanayose itatu. 9 Ngomo sila syapundile ni wāmpepe mwa wākwiganya Malajisyo ga Akunnungu gāwāpele che Musa wā mpingo wā Mafalisayo wājimi ni koposy malōwē gao kwamachili achitiji, "Ngatukugawona magambo gagaligose kwa mundu ju, ikukomboleka mbumu pane katumerume jwa kwinani aŵechete ni jwelejo." 10 Makani gala gapundile kuwā gamakulungwa nnope, nipele jwankulu jwa wāngondo jula wājogopaga kuti wāndu wāla chankatanye che Paolo iŵaloīwālo. Nipele, wāalamwile wāngondo wākwe atuluchile kwaulli mpingo wa wāndu kula ni kunigala che Paolo kwa machili ni kunjausya nkati. 11 Chilo cho, Ambuje wājimi chiwāndi ni che Paolo ni kuti, "Nkamulisyē ntima! Mumalasile umboni pa Yelusalemu pano, chintende iyoyo peyo ni ku Loma." 12 Pikwachele, Wāyahudi wātesile ntemela. Ni wātalāwīlile kuti, "Ngatulya pane kung'wa chachili chose mpaka pachitaulaje che Paolo." 13 Wāndu wāwātesile yeleyo wo wālijii wāndu mpela alobaini. 14 Nipele, wāndu wo wājawile kwa achakulu wāmbopesi ni achachekulu ni kuti, "Tulitaŵīlile twachinsyene kuti ngatupasya chachili chose mpaka pachitaulaje che Paolo. 15 Nipele sano, wānyamwe pamō ni wānkungulu nnajisyē utenga kwa jwankulu jwa wāngondo mia moja kuti antulusey kulkwenu nchinamanilaga kuti nkusakanga kumanyilila uchenene magambo gakwe. Noweji akanaŵāndichile tuliwīchile chile kummulaga." 16 Nambo mwipwagwe che Paolo wāpilikene ngani jo, nipele wāiche ni kwinjila mu likome mula ni kwasalila che Paolo nkati ngani jo. 17 Che Paolo wāmmilasile jumo jwa wāngondo ni kunsalila, "Munjausye nchanda ju kwa jwankulu jwa wāngondo mia moja pakuwā akwete chindu chakwasalila." 18 Jwangondo jula wānjigele nchanda jula ni kulongana nawo mpaka kwa jwankulu jwa wāngondo ni kuti, "Che Paolo jwantawē jula wāmilasile ni kuumenda kuti nannyichenawo jwanchanda ju kulkwenu pakuwā akwete indu yakwasalila." 19 Jwankulu jwa wāngondo jula wānkamwile nchanda jula nkono, wānjigele pachisypela ni kummusya, "Ana nkusaka kuusalila chichi?" 20 Nchanda jula wātite, "Wāyahudi alangene kummenda alakwe malaŵi munjausye che Paolo pa Nkungulu, achinamanilaga kuti akusaka amanyilile uchenene ngani syakwe. 21 Nambo alakwe ngasimwajitichisya pakuwā kwana wāndu kupunda alobaini

wākwajuŵilila kwaaulaga. Alitaŵīlile kuti ngalya natamuno kung'wa chachili chose mpaka wāaulaje che Paolo ni sambano akulolela ichinjile pakulamula." 22 Nipele jwankulu jwa wāngondo jula wānlesile nchanda jula ajaule ni kunjamuka kuti, "Nkasala kwa mundu jwalijose kuti mumanyisyē yeleyo." 23 Nipele jwankulu jwa wāngondo mia moja jula wāaawilasile achakulu wāwili mwa wāngondo wākwe ni kwalajisya, "Mwāwīche chile wāngondo mia mbili ni wāngondo wākwela mu falasi sabini ni wāngondo wā mipamba mia mbili ajaulangane ku Kaisalia saa tatu ja chilo cha lelo. 24 Mwāwīche chile falasi wāmpepe kuti wākvesye che Paolo aiche uchenene ku che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea." 25 Jwankulu jwa wāngondo mia moja jula wālembile chikalata chanti nyi. 26 "Ngunnamuchila alakwe che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea, uneji che Kilaudio Lusia gunlembela. 27 Wāyahudi wānkamwile Mundu ju ni wātiji ammulaje. Nambo panaimanyi kuti ali Mloma nipele najawile ni mpingo wa wāngondo kukunkulupusa. 28 Nanjawisyē ku Nkungulu wāa wekulu njisakaga kuti manyilile magambo gāwāchetelega. 29 Naimanyi kuti wāa wāchetelega nkati malajisyo gao, nambo uneji naiweni kuti nganakola magambo gagaligose gakuwājilwa kuulajikwa atamuno kwatawā mu nyumba jakutawīlwa. 30 Wāndu pāwāmanyisyē une kuti Wāyahudi akusosa itajile pakumbulaga mundu ju, pangakawā nalamwile kwaikanawo kukwenu, ni naasalile wāwāchetelega wo kuti aŵechete magambo gao kukwenu." 31 Nipele wāngondo wānjigele che Paolo mpela iŵatite pakusaliwlā ni chilo chichochō wānjawisyē ku Antipatili. 32 Malaŵi jakwe wāngondo mia mbili wāwājendaga wamakongolo wāujile ku likome, wāalesile wāngondo wāwākxesile falasi wāla ajendelechela ni ulendo wa kwapechesya che Paolo. 33 Wāngondo wāwākxesile falasi pāwāche kwa Kaisalia, wāmpepe che Felikisi jwankulu jwa chilambo jo chikalata chila ni kwaŵika che Paolo mu ulamusi wāo. 34 Jwankulu jwa chilambo pāwāchisomile chikalata chila wāusisyē kuti che Paolo wa musi chi. Pāwāpilikene kuti jwa ku Kilikia, 35 wātite, "Chinagapilikanie magambo genu pataiche wāndu wākumbechetela." Nipele wālamwile kuti wāagose che Paolo mu nyumba ja chimwenyē ji che Helode.

24 Pagapite moŵā nsano, che Anania Jwambopesi Jwankulu pamō ni achachekulu wāmpepe ni mundu jwa malajisyo ga Chiloma liina lyakwe che Telitulo wātatuluchile ku Kaisalia. Ni wājawile kwa che Felikisi jula ni wānsalile yanayose iŵammechetelega che Paolo. 2 Che Felikisi wāmmilasile che Paolo ni che Telitulo wātatandite kwaŵāchetelega achitiji. "Alakwe ambuje che Felikisi, ntulongwesye yambone ni uweji tutukutama kwa chitendewe katema kose ni kulinganya kwa indu kukupanganyikwa kwa upoche wa wāndu wātu. 3 Tukwitichisya yelei mu kusengwa moŵā gose ni kuntogolela kwannope alakwe papalipose. 4 Nambo pangansakalisa nnope, ngunchondelela ntupililile ni kutupilikanila itukuŵecheta. 5 Tukumanŷilila kuti mundu ju ali jwakogoya nnope. Atandisye utidiganyo mwa Wāyahudi papalipose pachilambo pose ni sooni ali jwankulu jwa mpingo wa chidini wa wānasaleti. 6 Ni sooni wālingaga kujisakasya Nyumba ja Akunnungu, noweji twankamwile. Twasachile kwalamula ni malajisyo getu twachinsyene. 7 Nambo che Lusia jwankulu jwa wāngondo

mia moja, wâiche ni kunjigala mmakono mwetu kwa machili. 8 Ni wâalamwile kuti wâkwaŵechetela wo aichanje kukwenu, nomwe mwasyene chinkombole kwauchilichisyâ ni kwimanyilla uchenene indu itukwâwechetela." 9 Wayahudi wose nombe wajitichisyâ chiwâwechetela che Telitilo kuti chili chisylene. 10 Nipele jwankulu jwa chilambo jula wângolochesye nkono che Paolo kuti aŵechete. Che Paolo ni wâtite, "Ngusangalala nnope kulichenjela paujo penu pakuwa ngumanyilila kuti alakwe ndi jwakulamula jwa wându wâtu kwa yaka yejinji. 11 Pakuwâ alakwe mwasyene nkumanyilila kuti nganigapunde moâa kumi na mbili chitandile panajawile kukupopela ku Yelusalemu. 12 Wayahudi nganasimana une njianganganaga ni mundu jwalijose. Nganasimana une njitindiganya pa Nyumba ja Akunnungu pane mmajumba gao ga kupopelela atamuno palipose mmusi mo. 13 Sooni wânyawâ ngaakombola kunsalila alakwe usyene wa yakumechetela une sambano yo. 14 Chingwitichisyâ paujo penu chili chimo, uneji ngwapopelela Akunnungu wâ achambuje wâtu, njilikuyaga alila litala lyaakulîwâlangu wânyawo kuti lili lya unami. Ngukulupilila yanayose yailembekwe mu itabu ya Malajisyâ ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni itabu ya wâkulondola wâ Akunnungu. 15 Uneji ngwete chilolelo kwa Akunnungu mpela wânyawo yakuti pakulolela, kuti chikupagwe kusyuka kwa wându wâmbone ni wângalumbana. 16 Nipele moâa gose ngulinga nmingwa wangu uâwe wambone paujo pa Akunnungu ni kwa wându. 17 "Panatemi yaka yejinji kwakutalika ko, nausile ku Yelusalemu kuti naaichisyâ wându wâ chilambo changu yakwakamuchisyâ kwa ligongo lya wâkulaga ni kukutaga mbopesi. 18 Panaliji nkutenda yeleyo ni paŵasimene une pa Nyumba ja Akunnungu ndili masile kuliswejesya. Nganiupagwa mpingo wa wându natamuno utindiganyo. 19 Nambo wâpalî Wayahudi wâne wâwâtyochele ku Asia, wânyawo ni wâwâwâjilwe kuwâa paujo penu ni kuumechetela une iŵaga akwete chakuumechetela. 20 Pane achinsyene wâa asale chileŵo chiwâchisimene kukwangu panaliji pa Nkungulu wao wekulu, 21 ikaŵe yankati lilowâ limo peli linâwechetete panajimi paujo pao kuti, 'Ngulamulikwa lelo jino pakuwa ngukulupilila kuti wâwile chasyuswe.' 22 Nambo che Felikisi nsyene wâliji nkulimanyilila uchenene litala lyo, wâaurichile ligambo lila ni kwasalila, "Pataiche che Lusia jwankulu jwa wângondo mia moja jo, chilamule magambo genu." 23 Ni jwankulu jula wâlamwile anjigale che Paolo ni kwalindilila, nambo aŵe ni uhulu kanandi ni akasaalekasya achambusangagwe kwapa yaikwasôwa. 24 Pagapite moâa gampepe, wâiche che Felikisi pamo ni che Dulusila wânkawwo juwâliji Myahudi. Wâlamwile kuti aŵilanjkwe che Paolo ni wâmpilikililaga achiwâcheteta yankati kwakulupilila Che Yesu Kilisito. 25 Nambo paŵatandite che Paolo kuwâcheteta yankati indu yaikwatenda wându aŵe wâmbone ni ungapundanganya ni lyuwa Akunnungu lichiwâlamule wându wose, che Felikisi wâjogwepe ni wâtite, "Sano rjauleje, chinammlanje sooni napataga lipesa." 26 Katema ko che Felikisi wâlolelaga kuti chapegwe mbiya ni che Paolo. Ligongo lyo wâpundile kwaŵâlangu sooni ni sooni kunguluka nawo. 27 Payapite yaka iŵili, che Polikio Festo wâliji chilongola pamalo pa che Felikisi juwâliji jwankulu jwa chilambo. Pakuwâ che Felikisi

wâsachile kwanonyelesya Wayahudi wâlesile che Paolo mu nyumba jakutâwîlwa mula.

25 Moâa gatatu pakumala che Festo kwinjila ku Kaisalia kugatanda masengo gakwe, wâkxesile kwaula ku Yelusalemu. 2 Kweleko achakulu wâmbopesi pamo ni ilongola wâ Wayahudi wânsalile che Festo magambo ga che Paolo. 3 Wachondelele che Festo kuti wâsalalisye ntima kwa kwaikanawo che Paolo ku Yelusalemu kuti wâjuwâlile petala ni kwaaulaga. 4 Nambo che Festo wâajanjile, "Che Paolo ali mu nyumba jakutâwîlwa ku Kaisalia ni nansyene chirinyale kukoko pangakaŵa. 5 Mwaleche ilongola wênu ajaulangane pamo ni une kweleko akaawâchetete naga atesile yangalumbana." 6 Che Festo wâtemi nawo kwa moâa nane pane likumi, nipele wâujile ku Kaisalia. Malawi jakwe wâjajile ni kutama pa chitwencha ulamusi, wâlamwile kuti wâichenawo che Paolo. 7 Paŵâiche che Paolo, Wayahudi wâwâkopochele ku Yelusalemu wânsyungwile ni kutanda kwaŵechetela yejinji yakutopa ni nganakombolanga kuisalichisyâ. 8 Nkulichenjela, che Paolo wâtite, "Uneji nganimbanganya magambo gagaligose gankati malajisyâ ga Wayahudi pane nkati Nyumba ja Akunnungu natamuno kwa Mwenye jwa ku Loma." 9 Nambo che Festo wâsachile kulinonyelesya kwa Wayahudi ni wâmbasisye che Paolo, "Ana nkusaka kwâula ku Yelusalemu nkalamulikwe kweleko yankati magambo ga paujo pangu?" 10 Nambo che Paolo wâtite, "Ngwima paujo pa nkungulu wa Mwenye jwa ku Loma, pelepa ni panguwâjilwa kulamulikwa. Alakwe mwasyene nkumanyilila uchenene, uneji nganinaapanganichisyâ Wayahudi changalumbana chachili chose. 11 Nipele iŵaga ngwete magambo pane ndesile yangalumbana yakuwâjilwa kuulajikwa, ngangukana kuwa. Nambo iŵaga ngapagwa usyene wa magambo gakumechetela une wându wâ, ngapagwa mundu juchakombole kuundaga mmakono mwa wânyawo. Ngusaka mumbeleche kwa Mwenye jwa ku Loma." 12 Nipele che Festo paŵamasile kuwâcheteta ni wându wâ nkungulu wânsalile che Paolo, "Nkusaka kunjausya kwa Mwenye jwa ku Loma, ayaga, chinjaule kwa Mwenye jwa ku Loma." 13 Gali gapite moâa gampepe, mwenye che Agilipa ni che Belinike nlumbugwe, wâiche ku Kaisalia kukwakomasya che Festo. 14 Ni wâtemi kweleko moâa gampepe ni che Festo nombe wânsalile mwenye ngani ja magambo ga che Paolo achitiji, "Kwana mundu jumo pelepa juwânnesile che Felikisi ali mu nyumba jakutâwîlwa. 15 Panajawile ku Yelusalemu achakulu wâmbopesi pamo ni achachekulu wâ Wayahudi wâmbechetete mundu jo ni kuunjondelela kuti naalamule ni kwajamuka. 16 Nambo uneji naasalile kuti Wâloma nganakola masyowêlo go ga kuntosya mundu alamulikwe akanaŵe kuchingangana ni wându wâkumbechetela meeso ni meeso, ni kwapa lipesa lya kulichenjela kwa iŵambechetete yo. 17 Nipele, paŵasongangene apano, nganiningâwâ, malawi jakwe natempi pachitengu changu cha ulamusi ni kulajisyâ annyichenawo mundu jo. 18 Wâkumbechetela wâkwe paŵajimi, nganakoposya magambo ga yangalumbana mpela inaganisaya. 19 Nambo wâkanilanaga ine pe yankati dini jao ni yankati mundu jumo jwakuwâlanjkwa Che Yesu jwâwâwile nambo che Paolo

akulimbila kuti ali wajumi. 20 Nganinaimanyilila chakutenda nkati magambo ga. Nipele, nambusise che Paolo iŵaga chasache kwaula ku Yelusalemu kukulamulikwa kweleko magambo ga. 21 Nambo che Paolo wāsachile kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nalamwile kuti angose mu nyumba jakutawīlwa mpaka pachinaapeleche kwa Mwenye jwa ku Loma." 22 Che Agilipa wāne juŵaliji mwenye jwa liuto liine wānsalile che Festo, "None ngusaka kumpilikaniла nansyene mundu jo." Che Festo wātite, "Chimumpikanile malaŵi." 23 Malāwi jakwe che Agilipa ni che Belinike wāiche ali nkusangalala pa nkungulu ali alongene ni achakulu wā wāngondo ni achakulu wā musi. Che Festo wālamwile kuti wāichenawo che Paolo. 24 Che Festo wātite, "Mwenye che Agilipa ni wāwanawose wāntemi apano pamo ni uweji! Wāyahudi wose wā pelepa ni wā ku Yelusalemu akummechetela mundu ju kukwangu ni akusaka aulajikwe. 25 Nambo uneji nganinagawona magambo gagaligose gakwāwajila kuulajikwa. Ni pakuwā che Paolo nsyene wāsachile alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma, noneji najitichisy e kunjausya ku Loma. 26 Kwa uneji nganiningola usyene wankati wēlewo wakunlembela Mwenye jwa ku Loma. Kwa ligongo lyo nannyichenawo paujo penu nopennope kukwenu achimwene mwenye che Agilipa, mwamalaga kumbusausya mbate chakulemba. 27 Pakuwā nguwna chiiŵe yakusekasya kwajauchisy jwantawe pangasala uchenene yakwāwetehetela yo."

26 Nipele che Agilipa wānsalile che Paolo, "Nkukombola kulichenjela." Pelepo che Paolo wāgolwesye nkono wao ni kulichenjela, achiijji. 2 "Mwenye che Agilipa, nguliwona ngwete upile lelo jino kwima paujo penu ni kulichenjela yankati yanayose yakumechetela une Wāyahudi. 3 Nopennope pakuwā alakwe mwasyene nkumanyilila uchenene masyōwelo ga Wāyahudi ni umenyani wao, ngunchondelela mumbilikanile mu upiliu. 4 "Wāyahudi wose akuumanyilila une uchenene chitandile uchanda wangu. Akumanyilila inatite pakutama ni wānyawo mu chilambo changu ni ku Yelusalemu nombeko chitandile ndanda jo. 5 Akuumanyilila une chitandile kalakala ni asakaga akukombola kuwālanga umboni kuti chitandile ndanda jo nali jumo jwa mpingo wa Mafalisayo wākwapopelela Akunnungu kupunda wāndu wāne wose. 6 Ni sambano nyimi pelepa kulamulikwa ligongo nguchilolela chilanga chiwālanjile Akunnungu kwa achambuje wētu chila. 7 Chilanga cho ni chichocco chaakuchilolela ngosyo kumi na mibili sya wāndu wētu kuti chimalile, achatumichilaga Akunnungu nkulimbangana muusi ni chilo. Ni kwaligongo lyo alakwe mwenye, Wāyahudi wā akummechetela une. 8 Wānyamwe wose wāndi apano kwa chichi nkuganisy kuti Akunnungu ngakukombola kwasyusya wāwe? 9 Isyene uneji nansyene naliweni kuti ngusachilwa kutendekanya yejinji yakunkanila Che Yesu jwa ku Nasaleti. 10 Yelei ni inaitesile ku Yelusalemu kula. Napochele lilamulo kutyochela kwa achakulu wāmbopesi, naakamwile wāndu wājinji mwa wāndu wā Akunnungu ni kwataŵa mu nyumba jakutawīlwa. Ni wānyawo paŵalamulikwe kuulajikwa, uneji nakundile aulajikwe. 11 Naalagesye mmajumba gao ga kupopelela ni kwakanganichisy atukane. Naatumbilile kwannope namose najawile kukwasosasosa mmisi ja ilambo yakulalichila kuti naalagasye. 12 "Ligongo lya masengo gagogo pego

najawile ku Damesiki ndili ni ulamusi ni malajisyo ga achakulu wāmbopesi. 13 Alakwe mwenye, panaliji mwitala muusi, lyuŵa lili pa ntwe naliweni lilanguka lyekulungwa kupunda lilanguka lya lyuŵa lichilanguchisyaga kutyochela kwinani. Ni lyatusungwile uneji pamo ni achinjangu wānaliji nawo mu ulendo mo. 14 Wose twagwile, none napiilikene liloŵe lichisalilaga mchiebulania, 'Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuulagasya? Nkuululasya mwasyene pangali ligongo mpela ng'ombe jajikuchiputa chiboko cha mmbujegwe.' 15 Noneji nausise, 'Ana wāani alakwe, Ambuje?' Ni Ambuje wo wājanjile, 'Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya mmwejo. 16 Nambo Sambano njime, nankopochele kuti nambiche mme nkamusijwangu. Mmwejo chimmalanje ya uneji, chimwasalile wāndu yanyiweni lelo jino ni ichinannosye kanyuma. 17 Chinankulupusye kutyoka mwa wāndu wa ku Isilaeli pamo ni wāndu wāngāwā Wāyahudi kuchinantume une ko. 18 Mwatatanukule meeso gao kuti akombole kopoka mu chipi ni kwinjila mu lulanga nombe akopoche mu ulamusi wa Shetani ni kwagalauhila Akunnungu kuti kwa kungulupilila une alecheleswe sambi syao ni kwinjila majumba pamo ni wāndu wāsagulikwe ni Akunnungu.' 19 "Kwapele, alakwe mwenye che Agilipa, uneji nganileka kwitichisy yakwiwona yaikopochele kwinani. 20 Nipele natandite kulalichila maloŵe ga Akunnungu kwa wākutama ku Damesiki ni ku Yelusalemu ni chilambo chose cha ku Yudea pamo ni wāndu wāngāwā Wāyahudi. Naatalichile aleche sambi ni kwaujilila Akunnungu ni kulosya kwa isambo yao kuti alesile sambi. 21 Kwa ligongo lya maloŵe go Wāyahudi wāngamwile une ndili pa Nyumba ja Akunnungu ni kusaka kumulaga. 22 Nambo Akunnungu aang'osile, mpaka lelo jino ndili jwansima. Noneji nguŵalanga kwa achanandi ni achakulungwa. Ngangusala ine ikaŵe yeila yasasile wākulondola wā Akunnungu ni che Musa kuti chiikopochele, 23 yakuti yaŵajilwe Kilisito alaje ni kuŵa mundu jwaandanda kusyuka mwa wose wāwile. Nombejo chakombole kwaichisy lilanguka Wāyahudi ni wāndu wāngāwā Wāyahudi." 24 Che Paolo paŵalichenjele mpaka pelepo, che Festo wāwēchete kwa liloŵe lyekulungwa, "Mmwe che Paolo ntekupungwana! Kulijiganya kose kuntasile mpungwane." 25 Che Paolo wājanjile, "Nganimbungwana, alakwe ambuje che Festo. Chinguŵecheta cho chili chisyene ni cha lunda. 26 Alakwe mwenye che Agilipa nkumanyilila uchenene yose yaikopochele yo. Noneji ngukombola kuwēcheta pangali lipamba paujo penu pakuwā nguimanyilila isyene kuti ngapagwa chichatendekwe pachisypela. 27 Mwenye che Agilipa, ana nkugakulupilila maloŵe gawāwēchete wākulondola wā Akunnungu, wā kalakala? Ngumanyilila kuti nkugakulupilila!" 28 Ni che Agilipa wānsalile che Paolo, "Ana nkuganisy kuti kwa katema kakajipi peka chinkombole kundendekasya meje Mkilisito?" 29 Che Paolo wājanjile, "Iŵaga kwa katema kakajipi pane kakajinji, ngwpopolela Akunnungu, ngaŵa alakwe pe nambo ni wānawose wākumbikanila lelo jino wā aŵanje mpela indite pakuwā une, nambo anaichile kutaŵikwa minyolo mpela une." 30 Pelepo mwenye che Agilipa ni jwankulu che Festo ni che Belinike pamo ni wāne wose wāwāliji pamo nawo wājimi. 31 Ni paŵakopokaga wāsalilene, "Mundu ju nganapanganya chachili chose chakusachilwa kuulajikwa natamuno kwataŵa."

32 Che Agilipa wānsalile che Festo, "Ikakomboleche kungopola mundu ju ngaakaŵende kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma."

27 Paŵalamwile kutu tijaule ku Italia ni ngalaŵa wāmmisile che Paolo pamo ni wātawé wāne mmakono ga che Juliasi, juŵaliji jwankulu jwa wāngondo mumpingo waukuŵilanjikwa "Mpingo wa Agusto." 2 Twakwesile ngalaŵa jekulungwa jijatyocheлага ku Adiliamiti, jijalji chile kutanda ulendo kuitipila mbwani ja chilambo cha ku Asia ni twatandite ulendo. Che Alisitako mundu jwa ku Makedonia kutyochela ku Sesalonike wālongene noweji. 3 Lyuŵa lyaawīlī twaiche ku Sidoni ni ngalaŵa. Nipele che Juliasi wāapanganichisyé yambone che Paolo, wālesile ajaule kwa achambusangagwe kuti apegwe yaikwasōwa. 4 Kutyochela kweleko twajendelechela ni ulendo, ni twapite mungulugulu chilumba cha Kupulo tuchilisepusyaga ni mbungo jijalji jininkupuga nnope kutyochela paujo petu. 5 Twajombweche bahali ja Kilikia ni Pamfilia ni twaiche mmusi wa Mila chilambo cha ku Likia. 6 Ni kweleko jwankulu jwa wāngondo jula wājisimene ngalaŵa jekulungwa jichikopochelaga ku Alekisandilia kwaula ku Italia, nomebejo wātujinjisyé mwelemo. 7 Twajesile mbolembole moŵa gamajinji ni twaiche pachiŵandi ni Nido nkulaga. Pakuŵa mbungo jatusiŵilile kuendelechela ni twapite kusini kwa chilumba cha Kilete kuwāndikana ni Salomone. 8 Twapite mumbwani kwa kulaga ni twaiche peuto papakuŵilanjikwa "Bandari jambone," pachiŵandi musi wa Lasea. 9 Gaapite moŵa gamajinji ni moŵa gakutawā gaapite, ni twaliji mmoŵa ga kogoya kuendelechela ni ulendo wa mu ngalaŵa. Nipele che Paolo wāajamwiche achitiji, 10 "Achalongo achinjangu, nguwona kuti ulendo wu chiuŵe wa kogoya ni kusoyesya indu, ngāŵa kwa ndundu ni ngalaŵa pe, nambo kwa umi wetu nombe." 11 Nambo jwankulu jwa wāngondo jula wāgapikanile nnope malowē ga juŵalongosyaga ngalaŵa ni nsyene ngalaŵa kupunda malowē gawāwēchete che Paolo gala. 12 Pakuŵa bandari jo nganijiŵa jambone kutama moŵa ga mbepo, wāndu wāwātupile wājitchisyé kuendelechela ni ulendo yakombolekaga aichanje ku Finikisi ni kutama kweleko katema ka mbepo ko. Finikisi jili bandari ja Kilete jajilolite kwiŵanda ni kwichela. 13 Mbungo ja kusi jatandite kupuga ni wāganisise kuti chakombole kutendekanya iŵasachile yo. Nipele wānyakwile nanga ni kuŵika mu ngalaŵa, wājendelechete ni ulendo wāpate mbwani kwa mbwani ni kwika ku mbwani ja Kilete. 14 Nambo pangakaŵa, mbungo jekulungwa jati mpela chimbunga jajikuŵilanjikwa "Mbungo ja kaskazi" japusile kutyochela ku chilumba. 15 Ngalaŵa jila jagombilwe ni mbungo, nomebejo nganijikombola kujipunda mbungo, nipele twajilesile jiseleleche ni mbungo. 16 Nkwenda mo twapite upande wa kusini mwa chilumba chachinandi liina lyakwe Kauda, twakombewe kwakulimba nnope kugopola ntumbwi wa kwakulupuchisyā wāndu mu ngalaŵa jekulungwa jila. 17 Achikatumerume ūaalii mu ngalaŵa wāla paŵānyakulile ntumbwi ula nkati, wāautawīlile mu ngalaŵa jila ni ngonji kuulimbisa kuti unajonasiche ni mbungo. Ni pakuŵa wājogopaga kutitima munsanga wejinji mu mbwani ja Libia, kwa yele wāgatulwisyē matanga ni wāgambaga kwenda pe ni mbungo. 18 Mbungo jekulungwa jila jajendelechete kupuga ni malawī jakwe wātandite kwasila ndundu mu bahali.

19 Ni lyuŵa lyaatatu wājasile ni makono gao achinsyene yoombo ya mu ngalaŵa jekulungwa. 20 Moŵa gamajinji nganitukombola kuliwona lyuŵa atamuno ndondwa ni mbungo jekulungwa jila jupundile nnope. Chilolelo chose chati tutulame chamasile. 21 Paŵatemi pangalya moŵa gamajinji, wajimi che Paolo pasikati pao ni kuti, "Achambusanga wāngu nkambikanichisyé une kuti kasintyoka ku Kilete ngankalaje kwantinyi ni kupotesya indu yi. 22 Sambanio ngunchondelela, nkamulichisyé ntima pakuŵa ngapagwa jwalijose mwa wānyamwe juchawe nambo ngalaŵa pe ni jichijijonasiche. 23 Pakuŵa chilo katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu, Akunnungu jwandesile une kuŵa jwao ni jungwapopelela wāngopochele, 24 ni kuusalila, 'Kasinjogopa che Paolo! Ikuŵajilwa mmwejo kwima paujo pa Mwenye jwa ku Loma. Kwaligongo lyenu mwe Akunnungu chiŵakulupusye wose wāali mu ulendo pamo nomwe.' 25 Nipele nkamulichisyé ntima, pakuŵa ngwakulupilila Akunnungu kuti chittendekwe mpela indite pakusalilwa. 26 Nambo chituponyekwe pa chilumba chimo." 27 Chilo cha lyuŵa lya kumi na nne twaliji tuninkukwekelemya akuno ni akunokuno ni meesi mu bahali ja Mediteleniani. Chilo nnope achikatumerume ūaalii mu ngalaŵa wāganisise kuti tuŵandichile munsanga. 28 Nipele wātulwisyē ngoji wawataŵilile chindu chakutopela achisakaga kupima amanyilile ipatite kwendesya ni wāpatile makono alobabini. Kanyuma kanandi wāpimile sooni ni wāpatile makono selasini. 29 Ni pakuŵa wājogopaga kukwama papali ni lwalā, wātulwisyē nanga ncheche sya kunyuma kwa ngalaŵa ni kupopela kuti kucheje. 30 Ni wāwālongosyaga ngalaŵa wāla wāsachile kutila kutyochela mu ngalaŵa ni wātulwisyē ntumbwi ula achinamanilaga akutulusya nanga sya paujo. 31 Nambo che Paolo wānsalile jwankulu jwa wāngondo jula pamo ni wāngondo wāne, "Iwāga wānyawā ngaatama mu ngalaŵa ngankulupuswa." 32 Papopo wāngondo wāla wākatile migoi jijakamulile ntumbwi ni wāulesile ujigalikwe ni meesi. 33 Kukanaŵe kucha che Paolo wāchondellele wose kuti alye chakulya achitiji, "Lelo jino lyuŵa lya kumi na nne ntemi ni sala nli nkulolela, pangalya chindu chachili chose. 34 Nipele ngunchondelela nlye, pakuŵa chichinkulupusye kuti nkawa. Pakuŵa ngalusiasa namuno luumbo lumo lwa pa mitwe jenu." 35 Che Paolo paŵāmasile kuŵecheta yeleyo wājigele nkate, nipele wātogolele Akunnungu paujo pa wose, wāgawenye ni kutanda kulya. 36 Nipele wose wākamulisyé ntima, nombewo wālile. 37 Wātawīlī mu ngalaŵa twaliji wāndu mia mbili ni sabini na sita. 38 Patwālile wose ni kwikuta, wājijalwisyē ngalaŵa jekulungwa kwakwasila ngano mu bahali. 39 Pakwachele wāwālongosyaga ngalaŵa wāla nganachimanyilila chilambo chila, nambo wāuweni nsanga ku mbwani. Nipele wāsachile kujijimika ngalaŵa kweleko naga chakombole. 40 Wakatile ngonji sya nanga ni kusileka mu bahali ni wāgopwele ngonji sisyatāŵikwe pa usukani ni kwinamukula tanga ja paujo pa ngalaŵa kuti jikamule mbungo ni kwajausya ku mbwani. 41 Nambo wāiche pamalekano pagachingangene matala gawili ga meesi ga bahali ni ngalaŵa jatanjile palapala. Upaande wa paujo pa ngalaŵa watitimile munsanga pangali kutinganyika, nambo upaande wa panyuma watandite kutemeka kwa ligongo lya machili ga matumbela. 42 Wāngondo wāsachile wāulaje wātaŵikwe wose atakojelela wāne ni kutila. 43 Nambo jwankulu jwa wāngondo achisakaga

kwakulupusya che Paolo, waalekasisye ḫangondo akatenda yeleyo. Ḫalamwile ḫaakukombola kojelela alilechelele mmeesi ni kwika kunsanga. **44** Ni ḫaakusigalila wo, ḫane akamulile mba ni ḫane ipitingwa iyatemeche mu ngalaŵa. Iyoyo ḫandu wose ḫaiche kwa chitendewelete ku nsanga.

28 Patwaiche kwa chitendewelete ku nsanga, twaimanyi kuti chilumba chila chikuŵilanjikwa Melita. **2** Ni ḫandu ḫangali lunda ḫatutendele yambone nnope. Ula jatandite kunya ni kwaliji ni mbepo, ḫatukolechesye moothu tujootele ni kutukalibisy. **3** Che Paolo ḫalokwete literje lya sasu ni ḫasivisile pa mooto. Paŵawikaga, lijoka lyakopweche ligongo lya ntukuta wa moothu ula lyaliwilijile pankono wakwe. **4** ḫandu ḫa kweleko wo paŵaliweni lijoka lili nkulilijila pankono wakwe ḫasallene, "Kusyene mundu ju ali jwakuulaga, namuno akulupwiche mmeesi nambo chisasi cha nnungu jwetu jwankongwe jwakuŵilanjikwa Haki ngachikunneka alame." **5** Nambo che Paolo ḫalikung'undile lijoka lya pa mooto ni nganilimpeteka namose kanandi. **6** ḫandu ḫala ḫalijji nkulolela kuti pane tuimbe nkono, pane chagwe ni kuwa papopo. Nambo paŵalolele nnope ni nganachiwona chindu chakwaŵenga chichapatile, ni ḫagalawisye ng'anisyo syao ni kuti ali jumo jwa achiminungu. **7** Pachiŵandi ni pepala kwaliji ni migunda ja jwankulu jwa chilumba chila jwakuŵilanjikwa che Pabulio. Mundu ju ḫatupochele yambone ni twatemi mu nyuumba jao ja achalendo kwa moŵa gatatu. **8** Atati ḫao che Pabulio ḫalijji agonile ali nkulwala chiiu ni mmatumbo mwa miasi. Che Paolo ḫajawile kukwalola ni paŵamasile kupopela, ḫasajchile makono gao ni kunlamya. **9** Payakopochele yeleyo, iyoyo peyo ḫakulwala ḫajinji ḫawātamaga mu chilumba chila ḫaiche, nombewo ḫalamiswe. **10** ḫandu ḫala ḫatuchimbichisyennope, ni katema patwatayokaga ḫatupele yose iyatusowile mu ulendo wetu. **11** Pajapite miesi jitatu, twatandite sooni ulendo wetu kwa ngalaŵa jekulungwa jimo jijasigele mu chilumba mula, jichilindililaga gapite kaje moŵa ga mbepo. Ngalaŵa jila jakopochele ku Alekisandilia ni jāwilanjikwe "Achiminungu Maŵila." **12** Twaiche ku Silakusa ni twatemi pelepo moŵa gatatu. **13** Kutyochela pelepo twasyungwile mumbali ni twaiche ku Legio. Malaŵi jakwe jatandite kupuga mbungo kutyochela kulujenda ni pagapite moŵa gaŵili twaiche ku Puteoli. **14** Kweleko twasimene ḫandu ḫakunkulupilila Che Yesu achinjetu ni ḫatuchondelele tutame pamo nawo chijuma chimo. Kwanti nyi ni itwatite pakwika ku Loma. **15** ḫandu ḫakunkulupilila Che Yesu ḫa ku Loma paŵapilikene ngani syetu ḫaiche mpaka Pakusumichisyen Malonda che Apio ni ḫane ku Majumba Gatatu ga Achalendo kukutuchingamila. Che Paolo paŵaweni ḫelewō ḫaatogolele Akunnungu ni ḫalimbiswe ntima. **16** Patwaiche ku Loma ḫakundile kuti che Paolo atame pajikape pamo ni jwangondo juŵanlindililaga. **17** Pagapite moŵa gatatu che Paolo ḫaawâlisile achakulu ḫa ḫayahudi ḫawātamaga kweleko. Paŵasongangene pamo ni ḫaasalile, "Achalongo achinjangu, uneji nataŵikwe ku Yelusalemu kula ni kutagwa mmakono ga ḫaloma namuno nganindende magambo gagaligose kwa ḫandu ḫangu pane kugapwanya masyowelo ga achambuje ḫetu. **18** Paŵamasile kuusyausya, ḫaloma ḫasakaga kung'opola pakuŵa kwangu une nganagasimana magambo gakuŵajilwa kuulajika. **19** Nambo ḫayahudi paŵakanile yeleyo, nasachile

kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nachiŵamuno nganingola chakwaŵechetela ḫandu ḫa musi wangu. **20** Kwaligongo lyo nanchondelele ḫanyamwe kuti tuonegane ni kuwecheta nomwe pakuŵa ndawikwe kwa nyolo si ligongo lya chilolelo cha ḫaisilaeli chiŵalanjile Akunnungu." **21** Ni ḫanyawo ḫatite "Uweji nganitupochele chikalata kutyochela ku Yudea nkati alakwe atamuno achinjetu ḫaiche akuno kukutusalila pane kuwecheta chindu chakusakala nkati alakwe. **22** Nambo tukusaka kupilikana pakang'wa penu inkuti paaganisa pakuŵa tukumanyilila kuti palipose akusala kuti mpingo wo uli wangalumbana." **23** Nipele ḫasagwile lyuŵa lya kuchingangana ni che Paolo ni ḫaiche ḫandu ḫajinji nnope ku nyuumba kuwātamaga. Kutandila kundawî mpaka ligulo che Paolo ḫalijji nkwasalila yejinji ya Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya ngani sya Che Yesu kutyochela mmalajisyga ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni itabu ya ḫakulondola ḫa Akunnungu achisakaga kwanyenga kuti ḫakulupilila Che Yesu. **24** ḫane ḫajitichisyen iwasalilaga yo nambo ḫane ḫakanile. **25** Nipele nganajilana achinsyene pe, ni ḫatytosile pelepo pakuŵa che Paolo ḫaasalile, "Mbumu jwa Akunnungu ḫasasile usyene kwa achambuje ḫenu kwa kang'wa ja jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya, **26** achitiji, 'Njaule kwa ḫandu ḫa nkaasalile, kupilikana chimplikane, nambo ngasammanyilila, Kulola chinhole nambo ngasambona. **27** Pakuŵa mitima ja ḫandu ḫa jilimbile, asiŵille mawiwi gao ni meeso gao gasisine. Melepe akasaona kwa meeso gao, akasapilikana kwa mawiwi gao, akasamanyilila kwa mitima jao, akasapitikuchila kwa une, noneji ngalamisyen." **28** Nombe che Paolo ḫatite sooni, "Mmanyilile ḫanyamwe kuti, ukulupusya wa Akunnungu wu wejausye kwa ḫandu ḫangawa ḫayahudi, nombewo chaupilikane!" **29** Che Paolo paŵamasile kuwecheta yeleyo ḫayahudi ḫakopweche ali nkukanilana nnope achinsyene pe. **30** Nipele che Paolo ḫatemi yaka iŵili mu nyuumba jiŵalipilaga jila. Ni ḫaapochele ḫandu wose ḫawāikaga kukwalola. **31** ḫalalichilaga ḫandu ngani ja Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya ḫandu nkati Ambuje Che Yesu Kilisito pangajogopa ni nganapagwa jwannekasisye.

Waloma

1 Une che Paolo, jwakutumichila ju Che Yesu Kilisito, nguchilemba chikalata chi. Akunnungu amilasile me nduna ni asagwile naaalalchile wāndu Ngani jao Jambone. 2 Kalakala ko, Akunnungu wāasalile wāndu ajiji Ngani Jambone kwa litala lya wākulondola wāo mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu. 3 Ngani Jambone ji jikungamba Mwana jwa Akunnungu, Ambuje wētu Che Yesu Kilisito. Jwati nkati undu wakwe wāpagwile mu lukosyo lwa mwenye che Daudi. 4 Nambo nkati umi wao wa chibumu, Mbamu jwa Akunnungu wālosisye kwa litala lya ukombole wakwe kuti Mwana jwa Akunnungu kwa kusyuka kwakwe yaani Kilisito Ambuje wētu. 5 Kwa litala lyakwe mbegwile upile wa kuwā nduna kuti kwa ligongo lya Kilisito nalongsye wāndu wā ngosyo syose, akulupilile ni kuitichisy. 6 Wānyamwe nli pasikati ja wāndu wo, wānkutama ku Loma mmilanjkwe ni Akunnungu mme wāndu wākwe Che Yesu Kilisito. 7 Nipele, une che Paolo ngunlembela wānyamwe wose wānkunonyelwa ni Akunnungu wānkutamanga ku Loma, ummilanjikwe mme wāndu wakwe. Ngunsachila upile ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wētu ni Ambuje wētu Che Yesu Kilisito. 8 Ikanaŵe yaili yose, ngwatogolela Akunnungu wāngu kwa litala li Che Yesu Kilisito kwa ligongo lya wānyamwe wose, pakuŵa chikulupi chenu chikupikanika ku chilambo kose. 9 Akunnungu ungwtatumichila ni ntima wangu wose, nkulalichila Ngani Jambone ja Mwanagwao, ali jwaumboni jwangu kuti ngunkumbuchila wānyamwe, 10 mōwa gose pangupopela. Ngwapopela Akunnungu yanonyelaga ambe lipesa lyambone lya kunjimajimila. 11 Pakuŵa sachile kwannope kummona wānyamwe, kuti ngamulangane ni wānyamwe mu ntuuka ungupegwa ni Mbamu jwa Akunnungu, kuti mme wālimbangene. 12 Chingusalâ, wānawose tutusyaneje mitima, wānyamwe mulimbisy e une mu chikulupi changu ni uneji nanlimbisye wānyamwe mu chikulupi chenu. 13 Achalongo achinjangu, ngusaka mmanyilile kuti kakajinji nasakaga icheukwenu, nambo nekasiswe mpaka sambano. Nasachile kwika kuti ngombole kunkamuchisa mwanya nlimbangane mu chikulupi, mpela indite pakwakamuchisa wāndu wāngāwā Wāyahudi kulimbangana mu chikulupi. 14 Pakuŵa ngusachilwa kwalalichila wāndu wose Wāgiliiki ni wāngāwā Wāgiliiki, ni kwalalichila wāali ni lunda ni wākulowela. 15 Kwaligongo lya ngulajila kwannope kunnalichila Ngani Jambone wānyamwe nombe wānkutama ku Loma. 16 Ngangujikolela soni Ngani Jambone, pakuŵa jikwete machili ga Akunnungu gakunkulupusya kila mundu jwakukulupillila, kutandila kwa Wāyahudi ni sooni kwa wāngāwā Wāyahudi. 17 Pakuŵa Ngani Jambone jikulosya yattite Akunnungu pakwatenda wāndu kuwā wāmbone paujo pao. Kwa litala lya chikulupi, chitandile kundanda mpaka kumbesi. Mpela yaitite pakulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, "Mundu jwatendekwe jwambone paujo pa Akunnungu chatame kwa chikulupi." 18 Kutyochela kwinani Akunnungu alosisye uchimwa wao kwa litala lya sambi syose ni kwa litala lya ugongomalo wose wa awāla wāndu wākuuliwātila usyene ukamanyika kwa litala lya ugongomalo wao. 19 Pakuŵa yose

yaikuntesya Akunnungu amanyiche kukwao, imanyichikwe, ligongo Akunnungu nsyene ailosisye kwa wānyawo. 20 Chitandile Akunnungu paŵagumbile chilambo, ukombole wao wa mōwa gose pangali mbesi ni Unungu wao, ikuwoneka pangasisika namuno ngaikuoneka ni meeso. Wāndu akukombola kuumanyilila kwa indu yagumbile. Kwapele wāndu ngakombola kulichenjela kwa yaili yose. (aiōdios g126) 21 Namuno akumanyililanga kuti Akunnungu apali, nambo ngakunkusya atamuno kuntogolela yakuti pakuŵajilwa, nambo ng'anisyo syao sili syangalimate ni mitima jao jitajikwe chipi. 22 Akulitendanga wā lunda, nambo ali wākulowela. 23 Alesile kwapopelela Akunnungu wāngakuwa, nambo akwipopela inyago yaikulandana ni mundu jwakwasika, chisau inyama pane ijuni pane inyama yaikukwāwā. 24 Kwa ligongo lya yeleyo, Akunnungu wāalesile mu tama jangalumbana ja mitima jao ni kupanganyichisyana indu ya soni mu ilu yao. 25 Akuutindanya usyene wa Akunnungu kwa unami, akipopelela ni kuitumichila indu yepanganyikwe ni Akunnungu ni kwaleka Akunnungu wāaipanganyisye, wākusachilwa kulapikwa mōwa gose pangali mbesi Elo. (aiōn g165) 26 Kwa ligongo lyo Akunnungu wāalesile akuyanje tama syao sya soni. Namosé achakongwe wālesile kugonana ni achalume yaikuti pakusachilwa, wāgonanaga ni achakongwe achinjao. 27 Achalume nombe iyoyo peyo akulekanga kugonana ni achakongwe yaikuti pakusachilwa, wākolelene mchesele jwannume ni jwannume. Akupanganyichisyana ipanganyo ya soni achalume kwa achalume, kwayele akulichisyka kwamukwa kwa ugongomalo wao wautesile. 28 Pakuŵa wāndu wo wākanile kuuŵika mu ng'anisyo usyene wa kwamanyilila Akunnungu, nombe Akunnungu wāailesile akuyanje ng'anisyo syao syangalumbana, wāipanganyisye aila yekanye kui panganya. 29 Wāndu wā aguumbele ugongomalo wose, ungalumbana ni lipamo ni wiu ni uulasi ni unami ni ngomo ni kulambusa. Ni kunong'ona, 30 ni kunamanilana, wākwachima Akunnungu, wākutukana ni wākulilapa ni wākulifura, wākwilana kuitendekanya yangalimate ni wāngajitichisyachawālesi wāo. 31 Wākulowela, wāngakukamula chilanga, wāngali unonyelo ni nganakola chanasa kwa wāne. 32 Wākumanyilila kuti malajisyo ga Akunnungu gakuti wākugapanganya gelego akuwājilwa kuwa. Natamuno yeleyo akwendelechela ngāwā kugapanganya pe nambo akwilana ni awāla wākugapanganya gelego.

2 Kwayele, mmwe mwajangu, iŵaga nkwalamula wāne ngankombola kulichenjela natamuno mme wāani. Pakuŵa, pankwalamula wāne akuno nomwe nkwendelechela kui panganya iyoyo, nkulilamula mwasyene. 2 Nowe tukumanyilila kuti ulamule wa Akunnungu uli wa usyene kwa awāla wākuitendekanya indu yanti yeleyo. 3 Nambo alakwe junkwalamula wākuitendekanya yeleyo ni mwasyene nkuitendekanya iyoyo peyo. Ana nkuganisya chinchiuwāmbala ulamule wa Akunnungu? 4 Pane nkuunyelusya umbone wekulu wa Akunnungu ni utulale ni upiliu wao, uli ngankuimanyilila kuti umbone wa Akunnungu ukunnongosya kuti nneche sambi? 5 Nambo mmwe nkakatime ntima ni nkwete ntima wangasaka kuleka sambi, kwa ligongo lyo nkuligosela mwasyene magambo pa lyuŵa lya Akunnungu lya lutumbilo lwa ni kulamula kwa kwa chigolochelo pachikulolechele. 6 Pakuŵa Akunnungu chachinlipa jwalirose malinge ni masengo gakwe. 7 Wāndu

Wakuitendekanya yambone pangali kupela akuno achisosaga ukulu ni kusichila ni umi wangaukujonasika, Akunnungu chachapa wāndu wā, umi wa mōwa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 8 Nambo aŵala wālipamo, aŵala wākuukanila usyene, ni kuikuya yangalumbana, isyene Akunnungu chachalamula kwa lutumbilo ni uchimwa wakwe wekulu. 9 Chigapagwe masauko ni kulaga kwa jwalijose jwakuitendekanya yangalumbana, kutandila kwa Wāyahudi ni sooni kwa wāndu wāngawā Wāyahudi. 10 Nambo jwalijose jwakutendekanya yambone, Akunnungu chachimpa ukulu ni luchimbichimbi ni chitendeweles, kutandila kwa Wāyahudi ni sooni kwa wāndu wāngawā Wāyahudi. 11 Pakuŵa Akunnungu wāngali lusagu. 12 Wāndu wāngawā Wāyahudi wāngakugamanyilila Malajisygo ga che Musa chasochele pangagamanyilila Malajisygo go. Ni Wāyahudi wākugamanyilila Malajisygo ali nkutenda sambi chalamulikwe ni Malajisygo go. 13 Pakuŵa, wākugapilikana Malajisygo ngaŵa wākuŵalanjikwa wāmbone paujo pa Akunnungu, nambo aŵala wākugajitichisy Malajisygo ni wākuŵalanjikwa wāmbone paujo pa Akunnungu. 14 Pakuŵa wāndu wāngawā Wāyahudi wāngakugamanyilila Malajisygo, nambo pakutenda indu kwa Iwendo Iwapagwile nawo chisau ni yaitite pakulamulikwa mmalajisygo, achinsyene wo akulosya kuti akumanyilila chakusachilwa kupanganya namuno nganagamanyilila Malajisygo go. 15 Pakuŵa Iwendo Iwao lukulosya kuti Malajisygo galembekwe mu mitima jao. Miningwa jao jikulosya kuti au uli usyene, pakuŵa ng'anisygo syao sikwāwéchetela kuti atesile yangalumbana pane sikwachenjela kuti atesile yambone. 16 Yeleyo ni ichikopochele pa lyuŵa litachilamula Akunnungu yantemela ya wāndu, kwa litala li Che Yesu Kilisito mpela Ngani Jambone jinantalichile ijkuti pakusala. 17 Ni mmwe junkuliŵilanga Myahudi, nkugakulupilila Malajisygo ni kulifunila ndi mundu jwa Akunnungu, 18 nkulitenda kuti nkumanyilila yaikwanonyela Akunnungu ni kwitichisy indu yao yambone pakuŵa nyiganichikwe ni Malajisygo. 19 Nkulaniganichisy mwasyene kuti ndi chilongola jwa wāngalola ni lilianguka lyao wāali mu chipi, 20 junkwaunda wākulowela ni njiganyo jwa wānache achanandi. Pakuŵa nkuganisya mu Malajisygo nkplete umanyilisi ni usyene. 21 Nipele mmweji junkwajiganya wāne, ana kwa chichi ngankulijiganya mwasyene? Mmweji junkwalalichila wāne nkajiwā kwachichi mwasyene nkwiwā? 22 Mmweji junkusal, "Nkatenda chikululu," kwachichi mwasyene nkutenda chikululu? Nkuichima inyago ya achiminungu, kwachichi mwasyene nkwinjila ni kwiwā indu mu majumba ga achiminungu? 23 Nkulilapa kuti nkugamanyilila Malajisygo ja Akunnungu nambo nkunjalusya Akunnungu pankuleka kugakamulisy Malajisygo go! 24 Pakuŵa mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, "Wāndu wāngawā Wāyahudi akulitukana liina lya Akunnungu kwa ligongo lya agala gankugatenda wānyamwe Wāyahudi." 25 Kuumbala kwenu chikuŵe ni malumbo iŵaga chingajitichisy Malajisygo. Nambo iŵaga nkugapwanya Malajisygo, mbaya ngankaumbale. 26 Ni iŵaga wāndu wāngawā Wāyahudi wānganaumbale akugakamulichisy Malajisygo, uli ungaumbala wao ngauwīlanjikwa uumbale? 27 Wāndu wāngawā Wāyahudi wānganaumbale mu chiilu, nambo akugakamulichisy Malajisygo namose nkugamanyilila Malajisygo gamalembekwe ni

ndi wāumbale. 28 Myahudi jwa usyene ngawā ajula jwakuloleka kwa meeso, atamuno mundu ngakuŵa Myahudi jwa usyene pakuwā aumbele mu chiilu. 29 Nambo Myahudi jwa usyene ni ajula jwali jwati iyoyo nkati, malumbo gakwe ajula jwaumbele mu ntima. Kuumbala kusyene kuli, Mbūmu jwa Akunnungu akukupanganya mu ntima mwa mundu, ni ngawā kwa malembo ga Malajisygo. Nambo mundu jwati yeleyi ngaakulapikwa ni wāndu nambo akulapikwa ni Akunnungu.

3 Ana Myahudi akwete chichi cha kwapunda wāndu wāne?

Pane kuumbala kukumpokasya ichichi? 2 Elo, kwana upoche wekulungwa mose mose. Kundanda, Akunnungu wāpele Wāyahudi Liloŵe lyao kuti alikamule. 3 Nambo chiiŵe uli iŵaga wāmpepe mwa wēlewo nganakulupilila? Ana ungakulupilila wao chiuchityose chikulupichiko cha Akunnungu? 4 Ngaŵa! Akunnungu aŵe jwausyene namuno kila mundu aŵele jwaunami. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Kila pankuŵelecheta malowē genu gāwālanjikwe kuti gali ga usyene ni pachachimmechetela nchipunde." 5 Nambo iŵaga chigongomalo chetu chikulosya kuti Akunnungu akupanganya yambone, ana tujileje uli? Uli, tutujile Akunnungu ali wā chigongomalo pakutumajuka? Pelepa nguŵecheta ni ng'anisygo sya chiundu. 6 Ngaŵa! Ikaliji yeleyo, Akunnungu akakombwele chinauli kwalamula wāndu wā pachilambo? 7 Nambo, iŵaga unami wangu chiukamusye kuulosya kwannope usyene wa Akunnungu ni konjechesya ukulu wakwe, ana kwa chichi noneji ngulamulikwa kuti jwa sambi? 8 Iwaga yeleyo, tusaleje, "Tutende yangalumbana kuti iiche yambone?" Kusyene kwana wāndu wāne wāakundukana une achitiji mechete yeleyo. Wāndu wā chachilamulikwa yaikuti kuŵajilwa. 9 Sambano tujileje uli? Tujileje uweji Wāyahudi twapundle wāndu wāne? Ngaŵa! Pakuŵa masile kulosya kuti Wāyahudi ni wāndu wāngawā Wāyahudi wose akulongoswa ni sambi. 10 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Ngapagwa namuno jumo jwali jwambone paujo pa Akunnungu, 11 ngapagwa namuno jumo jwali ni umanyilisi, ngapagwa namuno jumo jwakulajila kwamanyilila Akunnungu. 12 Wose wālesile Akunnungu, wose wāngalimate. Ngapagwa jwakutendekanya yambone, nachiŵamuno jumo. 13 Malowē gao gakununga nti lilembe lyangasiŵilwa ni ndimi syao sigumbele ulamba. Mu ngomo syao mukukopoka malowē gagali ni sumu chisau ni sumu ja majoka. 14 Kang'wa syao sigumbele malweso ni malowē gakuŵāwā. 15 Ali wāndu wākuutuchila kukwaulaga wāndu, 16 mwakupita mose akwikanago masauko ni malagasyo. 17 Ngakukumanyilila kutama kwa chitendeweles, 18 Ngakwajogopa Akunnungu namose kanandi." 19 Nipele tukumanyilila kuti malowē gose gagakuŵéchetekwa ni Malajisygo ga che Musa gakwagamba wēlewo wāali paasi pa Malajisygo go kuti kila mundu akakombola kulichenjela, ni wāndu wose wā pachilambo alamulikwe ni Akunnungu. 20 Kwayele ngapagwa mundu juchaŵalanjikwe kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kwitichisy Malajisygo, pakuŵa Malajisygo go gakunkamuchisy mundu kumanyilila kuti atesile sambi. 21 Nambo sambano, litala lya Akunnungu lya kwaŵalanjila wāndu kuti ali wāmbone paujo pao liwoneche pangagakulupilila malajisygo. Malajisygo gagalembekwe ni che Musa ni wākulondola wā Akunnungu gakusala umboni nkati

chindu chi. 22 Akunnungu akwaŵalanjila wāndu ali wāmbone paujo pao kwa litala lyā kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Akunnungu akutenda yeleyo kwa wānawose ūkunkulupilila Kilisito, pakuŵa nganikupagwa kulekangana pasikati ja Wāyahudi ni wāndu wāngāwā Wāyahudi. 23 Pakuŵa wāndu wose atesile sambi ni atalichile ni ukulu wa Akunnungu. 24 Nambo kwa ntuuka wa bule wa Akunnungu, wāndu wose akuŵalanjikwa wāmbone paujo pa Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito jwakwawombola. 25 Akunnungu wāntyosisye Che Yesu aŵe mbopesi, kuti kwa miasi jakwe akombole kwalechelesya wāndu sambi syao kwa kunkulupilila Che Yesu. Akunnungu wātesile yeleyo kuti alosye umbone wao. Akanaŵe Kilisito kuwa Akunnungu wāgambaga kwalola pe pangaalamula kwa ligongo lyā sambi syao, 26 nambo sambano wātyosisye Che Yesu alosye kuti ali wāmbone. Kwa kutenda yele Akunnungu asyene akulosya kuti ali wāmbone ni akukombola kuntenda mundu jwaliyose jwakulupilila Che Yesu aŵalanjikwe jwambone paujo pao. 27 Sambano chitulifunile chichi? Ngapagwa! Kwachichi! Pakuŵa akugajitichisyisye malajisy? Ngwamba! Nambo kwa litala lyā kwakulupilila Che Yesu. 28 Kwayele tukulola kuti mundu akuŵalanjikwa kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa litala lyā chikulupi ni ngāwā kwa litala lyā kugajitichisyisye Malajisy. 29 Ana Akunnungu ali Akunnungu wā Wāyahudi pe? Ana nganāwā Akunnungu jwa wāndu wāngāwā Wāyahudi nombe nawo? Elo, ali Akunnungu jwa wāndu wāngāwā Wāyahudi nombe nawo. 30 Akunnungu ali wāmo pewo. Ni wāwōwo wāchachāŵalanjila umbone Wāyahudi ni wāndu wāngāwā Wāyahudi kwa chikulupi chichochi. 31 Ana ni kuti tukugajasa malajisy kwa ligongo lyā chikulupi? Ngwamba! Nambo tukulosya kuti tukugachimbichisyisye Malajisy.

4 Ana tujileje uli yankati atati wētu wā chiundu che Iblahimu? Wāchimanyilile chindu chi? 2 Iwāga che Iblahimu jwāŵalanjikwe kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa ligongo lyā ipanganyo yao, akwete chakulifunila, nambo ngāwā paujo pa Akunnungu. 3 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Che Iblahimu ūaakulupilile Akunnungu, ni kwa ligongo lyā chikulupi chao jwāŵalanjikwe kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu." 4 Jwakupanganya masengo, mbote jakwe ngajikuŵalanjilwa nti ntulilo, nambo gali malipilo gakwe gakuŵajilwa. 5 Nambo mundu jwangukkulupilila ipanganyo yakwe nsyene, nambo akwakulupilila Akunnungu ūakwatenda wāndu wāali ni sambi kuŵa wāndu wāngali ni sambi. Nipele Akunnungu akuchiŵalanjila chikulupi cha mundu jo ni kuntenda mundu jo kuŵa jwambone paujo pao. 6 Ni che Daudi wātite iyiyi pawātite mmbaya kwa mundu jwakuŵalanjikwa jwambone ni Akunnungu paujo pakwe pangailolechesya ipanganyo yakwe. 7 "Mmbaya kwa wāndu wālecheleswe ilewō yao, ni sambi syao syepukute. 8 Mmbaya kwa mundu jwati Ambuje ngaakukumbuchila sambi syakwe." 9 Ana mmbaya ji jili kwa wāumbale pe, pane ni wāngāumbala nombe nawo? Ni kwa wāngāumbala nombe nawo. Pakuŵa tusasile kuti, "Che Iblahimu ūakulupilile nombe Akunnungu ūammalanjile kuŵa jwambone paujo pao." 10 Ana che Iblahimu ūāŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu katema chi? Akanaŵe kuumbala pane ali aumbele?

Wāŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu akanaŵe kuumbala ni ngāwā ali aumbele. 11 Che Iblahimu ūaumbale kanyuma, ni kuumbala ko kwaliji chimanyisyo chichalosisye kuti Akunnungu ūammalanjile kuŵa jwambone paujo pao kwa ligongo lyā chikulupi chiŵakwete akanaumbale. Kwapele che Iblahimu aŵelete atati wā wāndu wose ūakwakulupilila Akunnungu namuno nganauumbala kuti Akunnungu ūāŵalanjile kuŵa ūambone paujo pao. 12 Iyoyo peyo che Iblahimu ali atati wā ūaumbale, nambo ngāwā pakuŵa aumbele pe, nambo akukuya litala lilalila lyā chikulupi cha atati wētu che Iblahimu chiŵakwete akanaŵe kuumbala. 13 Akunnungu wāapele chilanga che Iblahimu ni uŵelesi ūakwe kuti chachapa chilambo chose. Chachapa chilambo cho ngāwā kuti che Iblahimu ūagajitichisyisye Malajisy nambo ligongo ūaakulupilile Akunnungu ni Akunnungu ūammalanjile kuŵa jwambone paujo pao. 14 Pakuŵa iŵaga ūakugapilikansyisye Malajisy ni ūachapochele chilanga cha Akunnungu, kwayele chikulupi changalimate, iyoyo peyo chilanga cha Akunnungu changali chindu. 15 Pakuŵa Malajisy ni gakwikanago lutumbilo lwa Akunnungu, nambo ngakagapagwe Malajisy, ngakukapagwe kuleŵa. 16 Kwa ligongo lyā chilanga chikukuyana ni chikulupi, kuti chilanga cho chili ntuuka wa Akunnungu ni kuti chili chimanyisyo chachikulosya kuti isyene chilanga chili kwa uŵelesi wose u che Iblahimu, ngāwā kwa aŵala pe ūakugapilikansyisye Malajisy nambo kwa aŵala ūakwete chikulupi mpela che Iblahimu, jwali atati wētu uweji wose. 17 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Nammisile mme atati jwa wāndu wā ilambo yejinji." Chilanga cho chili chisyene paujo pa Akunnungu ūaakulupilile ni che Iblahimu. Akunnungu ūakwasyusyisye wāwe, ni kwa malajisy gakwe indu yanganipagwe ikupagwa. 18 Nachiŵamuno nganichipagwa chindu chichantesile che Iblahimu ūaakulupilile chilanga. Che Iblahimu ūaakulupilile Akunnungu ni kuchilolela chilanga ni ūatendekwe "Atati jwa wāndu wā ilambo yejinji." Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Uŵelesi wēnu chiuŵe yejinji nti ndondwa." 19 Che Iblahimu ūāŵandichile yaka mia moja, nambo chikulupi chao nganichiweseka, namuno wāimanyilile kuti ngakukombola kuŵeleka, pakuŵa chilu chao chalij ni mundu jwammwe, ni che Sala ūankwakwe nganakombola kuŵeleka. 20 Che Iblahimu nganaleka kukulupilila pane kuchikolela lipamba chilanga chapegwilwe ni Akunnungu, nambo ūapatile machili kwa chikulupi chakwe, kwa yele ūakusisye Akunnungu. 21 Wāimanyi kwa usyene kuti Akunnungu akukombola kuitendekanya aila yalanjile. 22 Kwa ligongo lyā chikulupi chao, Akunnungu ūammalanjile che Iblahimu kuŵa jwambone paujo pao. 23 Ni malowé ga, "Akunnungu ūammalanjile che Iblahimu kuŵa jwambone paujo pao," nganigalembekwa kwa ligongo lyakwe nsyene pe, 24 nambo galembekwa ni kwa ligongo lyā uweji ūtūŵalanjikwe kuŵa ūambone paujo pao, ūweji ūtukwakulupilile Akunnungu ūāŵayusyisye Che Yesu Ambuje wētu. 25 Che Yesu ūtātysosiekwe kuwa kwa ligongo lyā sambi syetu ni ūāywuchile kuti tuŵalanjikwe kuŵa ūambone paujo pa Akunnungu.

5 Sambano pakuŵa tuŵalanjikwe ūambone paujo pa Akunnungu kwa chikulupi, kwapele tukutama kwa

chitendewelete pasikati jetu ni Akunnungu kwa litala lya Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito. 2 Kwa litala lya chikulupi chetu, Che Yesu attutesile tuumanye umbone wa Akunnungu mwatukutama mu, noweji tukusangalala kwa chilolelo cha kukamulangana mu ukulu wa Akunnungu. 3 Ni ngāwā yeleyo pe, nambo tukusengwa kwa ligongo lya malagasyo gatukugapata, pakuwa tukumanyiliila kuti malagasyo gakuichisyia upiliili, 4 ni upiliili ukuichisyia kulimbangana ni kulimbangana kukuichisyia chilolelo. 5 Ni chilolelo cho ngachikunsupusa ntima mundu, ligongo Akunnungu aŵisile unonyelo wao mu mitima jetu kwa litala lya Mb̄umu jwakwe jwatupele. 6 Pakuwa patwaliji tukanaŵe kola ni machili, pakaichile katema kaŵakasagwile Akunnungu, Kilisito w̄awile kwa ligongo lyetu uweji w̄achigongomalo. 7 Ili ya kulimba kwa mundu jwalișe kuwa kwaligongo lya mundu jwambone paujo pa Akunnungu, nambo ikomboleka mundu kuwa kwaligongo lya mundu jwambone. 8 Nambo Akunnungu akutulosya kuti akutunonyela, pakuwa patwaliji chiwela w̄andu w̄a sambi, Kilisito w̄awile kwaligongo lyetu. 9 Pakuwa sambano tuŵalanjikwe w̄ambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya miasi ja Kilisito, isyene chitukulupuswe ni w̄elewo kutyochela mu lutumbilo lwa Akunnungu. 10 Pakuwa patwaliji w̄ammagongo w̄a Akunnungu, Akunnungu w̄atujilene ni nsyene kwa chiwa cha Mwanagwe. Ni sambano pakuwa tujilanikwe nawo, isyene tutukulupuswe kwa litala lya umi wa Kilisito. 11 Ni ngāwā iyoyope, nambo tukusengwa kwa ligongo lya aila yaitesile Akunnungu kwa litala lya Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito jwatujiłene ni Akunnungu. 12 Kwa litala lya mundu jumo sambi syajinjile mu chilambo muno ni kuchisyia chiwa. Kwayele chiwa chaichilile w̄andu wose, ligongo wose atesile sambi. 13 Akunnungu akanaŵe kwapa che Musa Malajiso, sambi syajinjile mu chilambo. Nambo sambi ngasikuŵalanjikwa kuti sili sambi pangali Malajiso. 14 Nambo chitandile katema ka che Adamu kwichila katema ka che Musa, chiwa chaatawele w̄andu wose namose aŵala w̄anganatenda sambi chisau sambi siŵasitesile che Adamu. Che Adamu ali mpela Kilisito juchaiche. 15 Nambo chileŵo chi che Adamu ngachikomboleka kulandanya ni ntuuka wa Akunnungu. Pakuwa iŵaga sambi sya mundu jumo syaichisyie chiwa kwa wose, ikulosya kuti ntuuka wa Akunnungu upundile nnope ni ntulilo wao uli kwa w̄andu w̄ajinji, nombewo ukukopoka kwa mundu jumo, jwele mundu ali Che Yesu Kilisito. 16 Ntuuka wa Akunnungu ngaukulandana ni sambi sya mundu jumo. Akunnungu w̄anlamwile jwaleŵile kwa ligongo lya mundu jumo, nambo w̄andu w̄ajinji paŵatesile sambi, Akunnungu w̄aichisyie ntulilo wa kwaŵalanjila aŵe w̄andu w̄ambone paujo pao. 17 Ili isyene kuti kwa litala lya chileŵo cha mundu jumo, chiwa chatawele. Nambo achilla chiwachitesile mundu jumo, yaani Che Yesu Kilisito chili chambone mwakupunda. W̄andu wose chapochele umbone wekulu wa Akunnungu ni ntulilo wekulu wakutendekwa w̄ambone paujo pa Akunnungu, chatawele mu umi kwa litala lya mundu jumo, mundu jo ali Che Yesu Kilisito. 18 Nipele iŵaga kwa chileŵo cha mundu jumo w̄andu wose w̄alamulikwe kwamukwa, iyoyo peyo kwa chipanganyo chambone cha mundu jumo, chikwawombola w̄andu wose ni kwapa umi. 19 Pakuwa kwa litala lya ungajitichisyia wa mundu jumo, w̄andu w̄ajinji w̄atendekwe ali ni sambi, iyoyo

peyo kwitichisyia kwa mundu jumo, kukwatenda w̄andu w̄ajinji aŵalanjikwe w̄ambone paujo pa Akunnungu. 20 Malajisyo gaiche kuti w̄andu alimanyiliile yatile kukola sambi, nambo w̄andu paŵapundile kutenda sambi, ntuuka wa umbone wa Akunnungu wapundile nnope. 21 Mpela ila sambi syasitite pakutawala ni kwitichisyia chiwa, iyoyo peyo ntuuka wa umbone wa Akunnungu chiutawale kwa kwtenda w̄andu aŵe w̄ambone paujo pao ni kwalongosya akole umi wa moŵa gose pangali mbesi kwa litala li Che Yesu Kilisito Ambuje w̄etu. (aiōnios g166)

6 Nipele, sambano tujileje uli? Ana tujendelechele kusigala mu sambi kuti umbone wa Akunnungu upunde? 2 Ngwamba! Patukusala nkati machili ga sambi syasili mwetuwé, uweji tulimpela w̄atuwile, ana tutukombole uli kutama sooni mu sambi? 3 Pakuwa nkumanyiliila kuti twabatiswe nkulumbičana ni Kilisito Che Yesu, ni kwa litala lya ubatiso twalumbikene nawo mu chiwa chao. 4 Patwabatisilwe twalumbikene ni chiwa chao ni kusikwa pamo nawo, kuti mpela iŵatite pakususwa Kilisito mu w̄awe kwa litala lya ukulu wa Atati, iyoyo peyo noweji tukombole kutama mu umi wa sambano. 5 Pakuwa iŵaga uweji twalumbikene ni Kilisito kwa chiwa chao, iyoyo peyo tutulumbikane nawo kwa kususwa mpela w̄elewo. 6 Tukumanyiliila kuti wende wetu wa kalakala waŵambikwe pa nsalaba pamo ni Kilisito kuti chiilu cha sambi chijonasiche, tukasitumichila sooni sambi. 7 Pakuwa mundu jwawile ngakuŵa sooni paasi pa machili ga sambi syasikupanganya masengo nkati mwao. 8 Nambo iŵaga tuwile pamo ni Kilisito, tukukulupilila kuti chitutame pamo nawo. 9 Pakuwa tukumanyiliila kuti Kilisito asyuchile, nombewo ngaawa sooni, pakuwa chiwa ngachatawala sooni. 10 Pakuwa w̄awile kamo pe kwa ligongo lya sambi, ngaawa sooni, nambo kwakutama kwakwe, sambano akutama nkulumbičana ni Akunnungu. 11 Iyoyo peyo ni w̄anyamwe nomeb nliŵalanje w̄awe nkati ngani ja machili ga sambi ni kutama pamo ni Akunnungu nkulumbičana ni Kilisito Yesu. 12 Nipele, nkasileka sooni sambi sitawale mu iilu yenu ya kuwa, kuti nkasijitichisyia tama sysa pachiilu. 13 Kasinyikoposya iŵalo yenu nachiŵamuno chimo kwa ligongo lya kutenda sambi. Nambo nliyosye mwachinskyene kwa Akunnungu nti w̄andu w̄asyuswe, ni nnyityosye iŵalo yenu itumiche kwa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. 14 Sambi sinantawale sooni, ligongo nganimmma paasi pa malajiso nambo nkulongoswa ni ntuuka wa Akunnungu. 15 Nipele, tujileje uli? Ana tujendelechele kutenda sambi pakuwa nganituwá paasi pa malajiso, nambo tukulongoswa ni ntuuka wa umbone wa Akunnungu? Ngwamba! 16 Nkumanyiliangala kuti mwalityosyaga mwachinskyene mpela achikapolo kwa kunjtitichisyia mundu jwine, isyene nkūwa achikapolo w̄a mundu jo. Mwâwaga achikapolo w̄a sambi, mbesi jakwe chiwa ni mwaŵaga achikapolo w̄a kwajitichisyia Akunnungu, mbesi jakwe nkutendekwa kuwa w̄ambone paujo pao. 17 Nambo ngwatogolela Akunnungu, namose mwaliij achikapolo w̄a sambi kalakala ko, nambo sambano mpochele kwa ntima wose usyene wauli mmajiganyo gimpochele. 18 Mmombochekwe kutyochela mu ukapolo wa sambi, ni sambano mmele achikapolo w̄akupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. 19 Nguŵecheta kwa malowē ga moŵa gose pakuwa ngankukombola kumanyiliila. Pakuwa

kalakala ko mwalityosisye iilu yenu mme achikapolo wa usakwa ni ugongomalo. Iyoyo peyo sambano nlityosye mwachinsyene mme achikapolo wakupanganya yambone paujo pa Akunnungu kuti nkombole kuswejeswa. **20** Pamwalinji achikapolo wa sambi, nganintawíkwa kupanganya indu yambone paujo pa Akunnungu. **21** Ana mwapochile chichi pa moŵa go pamwapangenye indu yankuiwona kuti ili indu ya soni sambano jino? Pakuwá kumbesi kwa indu yo kuli chiwa. **22** Nambo sambano mmasile kuwombolwa mu ukapolo wa sambi ni kutendekwa achikapolo wa Akunnungu. Chinkupoka sambano chili kutama mu kuswejeswa kwakukwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi. (**aiónios g166**) **23** Pakuwá mbote ja sambi jili chiwa nambo ntuuka waakukoposa Akunnungu uli umi wa moŵa gose pangali mbesi mu kulumbikana ni Kilisito Yesu Ambuje wétu. (**aiónios g166**)

7 Achalongo achinjangu, sambano ngukunguluka ni wándo wakugamayilila Malajisyo. Ngankumanyilila kuti lilajisyo likuntawala mundu awaga jwanjumi? **2** Tujile jwankongwe jwalombekwe atawíkwe ni lilajisyo mu utame wakwe ni wankwakwe, wankwakwe awaga jwanjumi. Nambo ajasikaga wankwakwe, jwankongwe jo chaaŵe jwangatawíkwa ni lilajisyo lya ulombela. **3** Nipele, iŵaga chalombekwe ni jwannume jwine wankwakwe ali jwanjumi, jwankongwe jo châwilanjikwe jwa chikululu. Nambo ajasikaga wankwakwe, jwankongwe jo nganatawíkwa ni malajisyo, ni iŵaga akulombekwa ni jwannume jwine, jwelejo nganawa jwa chikululu. **4** Achalongo achinjangu, iyoyo peyo wanyamwe nganimma paasi pa Malajisyo, pakuwá mwalumbikene ni chiilu cha Kilisito ni malumbo gakwe gali yele, Kilisito paŵawile ni wanyamwe mwawile pamo nawo. Sambano nli wakwe wélewo wâwasyuchile kuti mwatumichile chambone Akunnungu. **5** Pakuwá patwatem i nkulongoswa ni tama syangalumbana sitwapagwile nasyo, tama sisyaliji nkuchiswa ni malajisyo, syapanganyisye masengo mu iilu yetu ni yose itwatendaga yamalile mu chiwa. **6** Nambo sambano tulechelewe kutyochela mu Malajisyo gagatutawíle nti wakutawíkwa, pakuwá twawile pamo ni Kilisito. Sambano tukwatumichila Akunnungu mu umi wa sambano wa Mbumu, ngawa nti kalakala kwa Malajisyo gagalembekwe. **7** Nipele, ana tujile uli? Malajisyo gali sambi? Ngwamba! Nambo pangali Malajisyo ngangasimanyilile sambi sili chichi. Pakuwá ngangaimanye kuti kulajila kuli kuleŵa, iŵaga Malajisyo ngagakasale, “Kasinlajila.” **8** Nambo kutyochela ni makanyo go, sambi syapatile lipesa lya kwimusya tama jangalumbana jajili mwa uneji. Pakuwá pangali Malajisyo sambi sili chindu chewe. **9** Kundanda ko naliji jwanjumi pagamanyilila Malajisyo, nambo pagaičhe makanyo, sambi syajenele mu utame wangu, noneji naliji mpela jwammwe. **10** Ni naiweni kuti makanyo gagasachilwe kunyigalila umi, kwaune ganyigalile chiwa. **11** Pakuwá sambi syapatile lipesa kwa litala lya makanyo galagala, syanambwisye ni kumulaga. **12** Nipele Malajisyo gali gamaswela ni makanyo nombe nago gali gamaswela ni gakwanonyelesya Akunnungu ni gali gambone. **13** Ana ni kuti chelecho chichaliji chambone chinyichisyé chiwa? Ngwamba. Nambo sambi, pakuti siwoneche kuti sili sambi sisylene, sitesile achila chambone chinyichisyé chiwa. Kwayele sambi kwa litala lya Makanyo syalosisye

pangasisika sambi syasitite kuwa syangalumbana kwanno. **14** Tukumanyilila kuti Malajisyo gali nkati indu ya chimbumu ni une nganiŵa mundu jwachimbumu, jusumichikwe nti kapolo mu sambi. **15** Pakuwá nganguchimanyilila chinguchitenda, ligongo achila chinguchisaka nganguchitenda nambo achila chinganguchisaka kuchitenda chelecho ni chinguchitenda. **16** Nipele, iŵaga nguchitenda achila chinganguchisaka kuchitenda, ngwitzichisa kuti Malajisyo gala gali gambone. **17** Nipele nganima une nansyene junguchitenda chelecho, nambo asila sambi syasikutama mwangu une. **18** Ngumanyilila kuti nkati mwangu une, malumbo gakwe mu chiilu changu cha sambi ngachikutaama chindu chambone. Ligongo namuno ngusaka kuchitenda chambone ngangukombola. **19** Pakuwá chambone chinguchisaka nganguchitenda, nambo changalumbana chinganguchisaka kuchitenda, chelecho ni chinguchitenda. **20** Nipele, iŵaga nguchitenda achila chinganguchisaka kuchitenda, nganima une junguchitenda, nambo asila sambi syasikutama nkati mwangu ni syasikuchitenda chelecho. **21** Nipele, nachiweni chindu chi chikupanganya masengo nkati mwangu, pakuwá pangusaka kuchitendekanya chambone, kutenda ungalumbana ni unguusagula. **22** Pakuwá mu ntima mwangu ngugasengwela Malajisyo ga Akunnungu. **23** Nambo ngugaona malajisyo ga sambi syasikupanganya masengo mu chiilu mwangu. **24** Kulaga kwangu une! Ana wáani wâchangulupuse ndyoche mu chiilu chachikunongosya mu chiwa? **25** Ngwatogolela Akunnungu wakuitendekanya yeleyo kwa litala lya Ambuje wétu Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni yandi une, kwa lunda lwangu ngugatumichila malajisyo ga Akunnungu, nambo kwa tama syangalumbana sya chiilu simbagwile nasyo, ngugatumichila malajisyo ga sambi.

8 Kwa yeleyo, sambano nganikupagwa kulamulikwa kwa kwamukwa kwa awala wakutama mu kulumbikana ni Kilisito. **2** Pakuwá malajisyo ga Mbumu jwa Akunnungu jwakwichisa umi mu kulumbikana ni Kilisito Yesu gaamombwele une kutyochela mu lilajisyo lya sambi ni chiwa. **3** Akunnungu achitesile achila chaniganichikomboleka kutendekwa ni malajisyo ga che Musa pakuwá tama syetu syangalumbana syatupagwile nasyo syatesile Malajisyo go gaŵe gakulepetala. Akunnungu wântumile Mwanagwe jwa jika juŵaliji ni chiilu chisau ni iilu yetu uweji wâtuli ni sambi, kuti asilamule sambi mu iilu yetu, ni kwa chiilu chakwe cho wâsiuleje sambi. **4** Akunnungu wâtesile yeleyo kuti aila yaikusachilwa mu Malajisyo ga che Musa gatendekwe kwa uchenene nkati mwetu uwe wâtukutama ngawa kwa machili ga tama syangalumbana sya chiilu syatupagwile nasyo, nambo kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. **5** Pakuwá wélewo wakutama kwa kusikuya tama syangalumbana sya chiilu syapagwile nasyo, nganisyo syao sikulongoswa ni tama syao syangalumbana. Nambo wélewo wakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, akgianisya indu ya mu Mbumu. **6** Kuipanganya indu yaikusachilwa ni tama syangalumbana sya chiilu kukuichisyá chiwa. Nambo, kuipanganya indu yaikusachilwa ni Mbumu kukuichisyá umi ni chitendewe. **7** Pakuwá mundu jwakulongoswa ni tama

syangalumbana syapagwile nasyo pe ali jwammagongo jwa Akunnungu, ngakugapilikanichisyga malajisyo ga Akunnungu, namose ngakupakombola kugapilikanichisyga. **8** Ni wélewo wákulongoswa ni tama syangalumbana sya chiilu syapagwile nasyo ngakupakombola kwanonyesya Akunnungu. **9** Nambo iŵaga Mbumu jwa Akunnungu akutama nkati mwenu, wányamwe ngankulongoswa ni tama syangalumbana syampagwile nasyo, nambo nkulongoswa ni Mbumu. Mundu jwalijose jwanganakola Mbumu jwa Kilisito nganawa mundu jwa Kilisito. **10** Nambo iŵaga Kilisito akutama nkati mwenu, Mbumu jwa Akunnungu akumpanga umi pakuwa mmalanjikwe kuwa wambone paujo pa Akunnungu, namuno ilu yenu chiiwe kwa ligongo lya sambi. **11** Ni iŵaga Mbumu jwa Akunnungu juŵansyusise Kilisito Yesu akutama nkati mwenu, jwelejo juŵansyusise Kilisito Yesu, iyoyo chachiipa umi ilu yenu yaikuwa. Chatende yeleyo kwa litala lya Mbumu jwao jwakutama nkati mwenu. **12** Nipele, achalongo achinjangu, tukwete ligambo, nambo ngaŵa lya kusikuya tama syetu syangalumbana sya chiilu syatupagwile nasyo syasikuti pakutusaka. **13** Pakuwa mwatamaga kwa kusikuya tama syangalumbana syampagwile nasyo, isyene chinjasiche. Nambo kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu chinyulaje isambo yangalumbana iyatendekwe ni chiilu nipele chinchilama. **14** Wándu wose wákulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu wélewo ali wánache wá Akunnungu. **15** Pakuwa nganimpochela Mbumu jwakuntenda wányamwe achikapol ni kwichisy lipamba, nambo mumpochela Mbumu jwakuntenda wányamwe wánache wá Akunnungu, ni kwa Mbumu jo, uweji tukwáwilanga Akunnungu, "Aba" malumbo gakwe Atati. **16** Ni Mbumu jwa Akunnungu nsyene akuŵalanga umboni pamo ni mbumu syetu, yakuti uweji tuli wánache wá Akunnungu. **17** Pakuwa uweji tuli wánache wá Akunnungu, tutupochele aila yatugosele Akunnungu tutupochele pamo ni Kilisito, pakuwa iŵaga tulageswe pamo ni wélewo, iyoyo chitutame pamo ni wélewo mu ukulu wao. **18** Pakuwa ngúwalanga kuti masausyo ga mówa gano ngaŵa chindu ni ngagakuŵajilwa kulinganichikwa ni ukulu utichimanyiswa kukwetu. **19** Nome yepanganyikwe yose ikuilindilila kwa lung'wanu lwekulungwa kuunukulikwa kwa wánache wá Akunnungu. **20** Pakuwa yepanganyikwe yose yagalauchikwe ni kuwa yangalimate, ngaŵa kwa kusaka yepanganyikwe isyene, nambo yatendekwe yeleyo kwa kusaka kwakwe Akunnungu nsyene. Namosé kwana chilolelo, **21** pakuwa yepanganyikwe yo nome chilecheleswe kutyochela mu ukapolo wa konanga ni kwinjila mu kulechelelwa kwekulu kwa wánache wá Akunnungu. **22** Pakuwa tukumanyilila kuti mpaka sambano yepanganyikwe yose ikuuwuula mpela ila jwankongwe yakuti pakupikana chilungusi katema ka kuligopola. **23** Ngáwa yepanganyikwe yo pe ni ichiuwule, nambo nowe wákwetewa mbumu, nti ntuuka waandanda wa Akunnungu, iyoyo tukuwuwula mu mitima jetu, tuchilindililaga kwa lung'wanu lyuŵa lyati Akunnungu litachituunkule kuti tuli wánache wáo wá usyene ni kuigalausya ilu yetu kuwa ya sambano. **24** Pakuwa twakulupwiswe, nombe tuli mu chilolelo. Nambo mundu achionaga chindu chakuchilolela, chelecho ngaŵa chilolelo sooni. Pakuwa ana wáani wákulombola kuendelechela kuchilolela chindu chakuchiona? **25** Nambo twachilolelaga

chindu chingatukuchiona tukuchilindilila mu upililiu. **26** Iyoyo peyo, ni Mbumu jwa Akunnungu akutukumuchisyga mu kulepetala kwetu. Pakuwa ngatukumanyilila itukuŵajilwa kupopela, nambo Mbumu nsyene akutupopelela kwa Akunnungu nkuuwuula kwangatukombola kukuŵalanga. **27** Ni Akunnungu wákiwiona yaili mu mitima jetu, iyoyo akiimayilila chakuchiganisyga Mbumu jo, pakuwa Mbumu akwapopelela wándu wá Akunnungu mpela yaikuti kwanonyela Akunnungu. **28** Tukwimanyilila kuti mu indu yose, Akunnungu akupanganya masengo kwa upoche wa aíwála wákanonyela, yaani wéwála wáválanjikwe kutenda malinga ni lisosa lyao. **29** Pakuwa aíwála Akunnungu wávámanylilie chitandile kundanda ni wáwásagwile kuti alandane ni Mwanagwe, kuti Mwanagwe jo awé jwandanda kupagwa pasikati ja achapwakwe wájinji. **30** Ni aíwála wáwásagulikwe chitandile kundanda, ni wáwowo wáváawilasile, ni wéle wáváawilasile, wélewo wáváalanjile kuwa wambone paujo pao, ni wéle wáváalanjile kuwa wambone paujo pao, wélewo ni wáváakusise. **31** Kwapéle, Ana tujileje uli nkati yeleyi yose? Iŵaga Akunnungu ali upaande wetu, wáani wáchakombole kutukanila uwe? **32** Akunnungu nganankolela chanasa Mwanagwe jwa jikape, nambo wántyosisye kwa ligongo lya uweji wose. Iŵaga atesile yeleyo, ana chalepele chinauli kutupa indu yose pangalipila pamo ni Mwanagwe? **33** Ana wáani wáchakombole kwáwéchetela magambo wándu wásagulikwe ni Akunnungu? Akunnungu nsyene wáváalanjile kuwa wángali ilewó. **34** Ana wáani wáchachitulamula? Ngáwa Kilisito Yesu! Pakuwa Kilisito Yesu ni juwáwile, ni kupunda yeleyo wáyuchile, ni sambano akutama kundyo kwa Akunnungu, ni wélewo ni wákutupopelela. **35** Ana wáani wákulombola kutulekanganya ni unonyelo wa Kilisito? Ana kulaga pane kusauka pane ipwetesi pane sala pane usauchi pane kogoya pane chiwa? **36** Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Kwa ligongo lyenu tukutama mu chakogoya cha chiwa mówa gose, tuwálanjikwe nti ngondolo sya kusinga." **37** Nambo mwa yele yose uweji tukupunda, elo kupunda mwakupunda mwa wéle wákutunonyela. **38** Pakuwa ngumanyilila isyene kuti, ngapagwa chindu chachikombola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, atamuno chiwa, atamuno umi, atamuno achikatumetume wá kwinani, atamuno machili gane ga kwinani, atamuno indu yaikukopochela sambano yi, atamuno ichikopochela yo, atamuno wákutawala, **39** atamuno yaili mwinani, atamuno yaili paasi, atamuno yepanganyikwe yaili yose ngaikombola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, wauli mwa Kilisito Yesu Ambuje wéetu.

9 Nguŵecheta isyene kuti une ndili jwa Kilisito, ngangusalá unami. Nningwa wangu ukuumalanjila umboni kwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, isyene ngulgambusa. **2** Ngusupuka kwannope ni ndili ni ipwetesi yangamala mu ntima mwangu, **3** pakuwa ngakombwele kupopelela nweseche ni kulekanganya ni Kilisito kwa ligongo lya achinjangu Waisilaeli, wáali lukoso lumo ni une kwa chiilu. **4** Wélewo ali Waisilaeli wáwásagulikwe ni Akunnungu awé wánache wáo wáwálosisye ukulu wao. Wálangene nawo ni kwapa Malajisyo, wáalosisye yakuti pakwapopelela ni kwapa

ilanga yakwe. 5 Wanyawo ali isukulu ya achambuje w̄etu, ni kutyochela mu ūwelesi wao, Kilisito w̄apagwile kwa chiili. W̄eleo ali Akunnungu w̄akutawala yose, alapikwe mōwa gose pangali mbesi. Elo. (aiōn g165) 6 Nganguw̄echeta kuti chilanga cha Akunnungu nganichimalila. Pakuŵa nganaŵa Waisilaeli wose w̄aali w̄andu ūa Akunnungu. 7 Atamuno nganaŵa ūwelesi wose u che Iblahimu w̄aali w̄anache ūa Akunnungu, nambo Akunnungu w̄apele chilanga che Iblahimu achitiji, "Ūwelesi wenu chiutyochele ni che Isaka." 8 Malumbo gakwe gali, ngāŵa w̄anache w̄aŵapagwile kwa chiili ni w̄aali w̄anache ūa Akunnungu, nambo awāla w̄anache w̄aŵapagwile kwa chilanga cha Akunnungu ni w̄achāwīlanjikwe ūvelesi u che Iblahimu. 9 Pakuŵa chilanga chiwachilanjile Akunnungu ni chelechi, "Katema kakasagulikwe chingaiche, ni che Sala chaligopole mwanache jwannume." 10 Ni ngāŵa yeleyo pe, nambo che Lebeka w̄akwete w̄anache w̄aŵili w̄achilume w̄aŵaŵelekwe ni atati w̄amo, w̄aali che Isaka ambuje w̄etu. 11 Pakuŵa akanapagwe māwila, namose akanatende indu yambone pane yangalumbana, pakuti nr̄ingwa wa Akunnungu wa kusagula uwoneche. 12 Akunnungu w̄ansalile che Lebeka, "Jwankulungwa chachintumichila mpwakwe." Lusagu lwa Akunnungu lukutendekwa malinga ni ūwilanje wakwe ni ngāŵa kwa ipanganyo ya w̄andu. 13 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Naanonyele a Yakobo nambo a Esau naachimile." 14 Nipele, ana tujileje uli? Ana Akunnungu ngakulamula yaikuti pakusachilwa? Namuno kanandi! 15 Pakuŵa w̄aasalile che Musa, "Chinjintendela wema jungunsaka kuntendela wema, ni chinjimpililila ajula jungunsaka kumpililila." 16 Nipele, yele yose ikukulupilila chanasa cha Akunnungu ni ngāŵa kwa kuchalila kwa mundu atamuno kwa usache wa mundu. 17 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi kwa mwene jwa ku Misili, "Nanjimiche mme mwene melepe, kwa litala lya mmwejo nosye machili gangu ni kuti liina lyangu limanyiche pachilambo pose." 18 Kwayele, Akunnungu akunkolela chanasa ajula jwakunsaka nsyene, nome jwakusaka aŵe jwa kulimba ntima, akunlimbisya. 19 Pane chimusye, "Iŵaga ili yele, ana ligongo lyachi Akunnungu akuti w̄andu aleŵile? Pakuŵa w̄aani w̄akukombola kukanilana ni aila yakuksaka Akunnungu?" 20 Nambo mmwe mundu, ana mmwe nduni junkwajanga Akunnungu? Ana chiwiga chikukombola kummusya juŵachigumbile, "Kwachichi mung'umbile yeleyi?" 21 Jwakugumba akukombola kugumba iŵiga iŵili kwa ilongo limo yakuti pakusaka, chiwiga chimo kwa ligongo lya masengo gakuchimbichikwa ni chine kwa ligongo lya masengo gangachimbichikwa. 22 Yeleyo ni ialijii kwa Akunnungu. W̄asachile kulosya lutumbilo lwa ni kugamanyisa machili gao. Nambo w̄aapililile nnope awāla w̄andu w̄aŵaŵajilwe kulamulikwa ni lutumbilo lwa, w̄eleo ni w̄aakuŵajilwa konangwa. 23 Sooni w̄asachile aumanyisyenji wa ukulu wao ūapele aŵala w̄aŵaŵajilwe kupochela chanasa chao, aŵala w̄aŵaŵichikwe chile kalakala apochele ukulu wakwe. 24 Uweji ni w̄atūwīlanjikwe ni jwelejo, ngāŵa kutyochela kwa W̄ayahudi pe nambo kwa w̄andu w̄angawa W̄ayahudi nome nawo. 25 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala mu chitabu chi che Hosea jwakulondola jwa Akunnungu, "Aŵala w̄angawa w̄andu w̄angu, chinawīlanje,

'Wandu w̄angu.' Ni awāla w̄angangwanonyela, 'Chinanonyele.' 26 Ni pamalo paŵawīlanjikwe, 'W̄anyamwe nganimma w̄andu w̄angu,' chaŵīlanjikwe 'W̄anache ūa Akunnungu w̄ajumi.' 27 Nombe che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu akwakalipila Waisilaeli kuti, "Namose winji wa ūwelesi wa Waisilaeli uli mpela nsanga wa kumbwani, nambo nganatupa w̄achachikulupuswa. 28 Pakuŵa, Ambuje ngaakaŵa kwalamula w̄andu ūa pachilambo pa." 29 Mpela che Isaya iŵalongolele kusala, "Ambuje ūa ukombole ngakatulechelle ūvelesi wa Waisilaeli, wose tukaawile mpela w̄andu ūa ku Sodoma, tukalandene ni w̄andu ūa ku Gomola." 30 Nipele, ana tujileje uli? W̄andu w̄angawa W̄ayahudi w̄anganatenda chindu chachili chose kuti aroleche wambone paujo pa Akunnungu, w̄aloleche ali wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi. 31 Nambo Waisilaeli w̄wasosile malajisyo gakatesile aroleche wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya malajisyo, nganalolecheka wambone paujo pa Akunnungu. 32 Ligongo lyachi nganalolecheka wambone paujo pa Akunnungu? Pakuŵa w̄wasosile kutendekwa wambone kwa ipanganyo yao, ngāŵa kwa litala lya chikulupi. W̄alikuŵe pa "Liganga lya kulikuŵalita." 33 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Nnole chimiche liganga ku Sayuni, lichilyatende w̄andu agwarje, misile lwalaluchilwagwisye w̄andu. Nambo juchankulupilile jwelejo, jwelejo ngajaluswa kose."

10 Achalongo achinjangu, chingulajila kwannope mu ntima mwangu, ni ngwapopelela Akunnungu kwaligongo lya Waisilaeli, kuti akulupuswe. 2 Pakuŵa isyene ngunsalila umboni kuti akuchalila kwatumichila Akunnungu, nambo ngāŵa mu umanyilisi wambone. 3 Pakuŵa nganaimanyilila yakuti Akunnungu pakwāalanjila w̄andu kuŵa wambone paujo pao, nombewo atandisy e litala lya achinsyene. Ngakulikuya litala lya kuŵāalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu. 4 Pakuŵa kwa kwika kwakwe Kilisito, malajisyo gaichile kumbesi kwakwe, pakuŵa mundu jwalijose jwakunkulupilila Kilisito aŵālanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu. 5 Nkati ngani ja kuŵāalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kukamula Malajisyo, che Musa walembile yele, "Mundu jwakugakmulichisa Malajisyo chatame kwa litala lya Malajisygo." 6 Nambo nkati ngani ja kuŵāalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi, ikuŵecheteka yele: "Kasinliusya mu ntima mwenu kuti, ana w̄aani w̄achakwele kwinani kuti annyichisy Kilisito paasi kukwetu?" 7 Atamuno kasinliusya kuti, "W̄aani juchatuluche mu lisimbo lyangali mbesi kuti annyichisy Kilisito pachanya?" (Abyssos g12) 8 Nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi: "Lilowē lya Akunnungu liwāndikene nomwe, lili mu kang'wa jenu ni mu ntima wenu." Lilowē lio lili utenga wa chikulupi chachitukwalalichila w̄andu. 9 Mwajitichisyaga ni kuŵecheta kwa kang'wa jenu kuti Che Yesu ali Ambuje ni kukulupilila mu ntima mwenu kuti Akunnungu w̄asyusise mu w̄awe, chinchikulupuswa. 10 Pakuŵa kwa ntima mundu akukulupilila ni kuŵāalanjikwa kuŵa wambone paujo pa Akunnungu, sooni kwa kang'wa jakwe pakwitichisyia ni kuŵecheta, akukulupuswa. 11 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Mundu jwalijose jwakunkulupilila jwelejo ngajakola soni." 12 Chindu chi chili kwa w̄andu wose, nganikupagwa kulekangana

pasikati ja Ḧayahudi ni ḫandu ḫangaŵa Ḫayahudi, pakuŵa Akunnungu ali Ambuje ū ḫandu wose, ni sooni ali ḫambone kwa ḫandu ḫakwopopela. 13 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Mundu jwaliyose juchaŵilanje kwa liina lya Ambuje chakulupuswe." 14 Nipele, ana champopele chinauli jwelejo jwanganankulupilila? Ana chankulupilile uli iŵaga nganapilikana utenga wakwe? Sooni chapilikaniile chinauli utenga wakwe pangali ḫandu ḫakwalichila? 15 Ana chalalchile chinauli Ngani Jambone pangaalajisy? Mpela Malembelo gamaswela yagakuti pakusala, "Nlole yaikuti kusengwasya kwika kwa aŵala ḫakulalichila Ngani Jambone!" 16 Nambo ngawaŵa ḫandu wose ḫaŵakulupilile Ngani Jambone. Pakuŵa che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu ḫatite, "Ambuje, ana nduni jwakulupilile utenga wetu?" 17 Kwayele, chikulupi chikuika kwa kupilikana utenga, ni utenga wo ukwika kwa kulalichila Liloŵe lya Kilisito. 18 Nambo nguusya, ana nganaupilikana utenga wo? Elo, kupilikana ḫapilikene! Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti, "Liloŵe lyao lyapikaniche mu chilambo mose ni maloŵe gao gaichile mpaka kumbesi kwa chilambo chose." 19 Nguusya sooni, ana Ḫaisilaeli nganaimanyilila? Akunnungu ḫatite kuŵecheta kwa litala li che Musa, "Chinantende nkole wiu kwa litala lya ḫandu ḫangaŵa chilambo, chinantesye ntumbile kwa litala lya ḫandu ḫakuloŵela." 20 Che Isaya jwakulondola ḫaŵechete pangali woga maloŵe ga, Akunnungu ḫatite, "Mbatikene kwa ḫandu ḫanganasasosa une, naliunukwile kwa ḫandu ḫanganausya nkati ngani jangu." 21 Nambo nkati Ḫaisilaeli, che Isaya akutusalila kuti, "Akunnungu ḫatite yeleyi, 'Lyuŵa tetete najongwele makono gangu kwa ḫandu kwaŵilanga ḫandu ḫangakunyitichisa ni ḫamakan."

11 Nipele, nguusya, ana Akunnungu ḫakanile ḫandu ḫakwe? Ngwamba! Uneji nansyene ndili Mwisielaeli jwa uŵelesi u che Iblahim ni jwa lulosyo lu che Benyamini. 2 Akunnungu nganīwakanā ḫandu ḫakwe ḫawasagwile chitandile kundanda. Nkukumbuchila yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu nkati che Elia, katema paŵalatalile Ḫaisilaeli paujo pa Akunnungu? 3 ḫatite, "Ambuje, ḫauleje ḫakulondola ḫenu ni kugumula ilisa yenu, noneji signalie jika. Ni ḫanyawo akuusosa amulaje." 4 Nambo Akunnungu ḫanjanjile uli? Ḫansalile, "Nalisigachisyē ḫandu elufu saba ḫawakanile kuntindiŵalila Baali nnungu jwa unami." 5 Ni iyoyo peyo katema ka sambano kano, apali ḫandu kanandi ḫasigalile ḫasagulikwe ni Akunnungu ligongo lya umbone wao. 6 Lusagu lwa Akunnungu lukukulupilila umbone wakwe, ni ngiiŵa kwa ipanganyo ya ḫandu, iŵaga Akunnungu akwasagula ḫandu kwa litala lya ipanganyo yao, nipele umbone wakwe ngaukaŵe umbone wa usyene. 7 Nipele, itite uli? Chindu chiŵachisosaga Ḫaisilaeli nganachisima, nambo aŵala ḫawasagulikwe ḫachisimene, ni ḫane ḫawasigalile wo Akunnungu ḫatesile aŵe ḫakukakatima ntima. 8 Mpela yaitite kulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, "Akunnungu ḫaapele lunda lwangamanyilila, ḫaapele meeso nambo ngakulola ni ḫaapele mawiwi nambo ngakulupilikana mpaka lelo jino." 9 Ni che Daudi akuti, "Chindimba chao chiŵe chitanje chakwatanjisy, agwanje ni kulagaswa. 10 Meeso gao gatajikwe chipi kuti akalola ni migongo jao jipindiche moŵa gose." 11 Nipele, nguusya sooni, ana Ḫayahudi alikuŵe

kwichila kugwa kusyene? Ngwamba! Nambo kwa chileŵo cha Ḫayahudi, ḫandu ḫangaŵa Ḫayahudi waichilile ukulupusyo, kuti Ḫayahudi ḫakolele wiu. 12 Kuleŵa kwa Ḫayahudi kuichisyé upile weujinji pachilambo, ni kupunguchilwa kwao kwa chikulupi kuichisyé upile weujinji kwa ḫandu ḫangaŵa Ḫayahudi. Ana ngakukuičisyá upile wakupunda nnope katema Ḫayahudi wose pachiŵajilile Akunnungu? 13 Sambano, nguŵecheta ni mwanya ḫandu ḫangaŵa Ḫayahudi. Pakuŵa uneji ndili nduna kwa ḫandu ḫangaŵa Ḫayahudi, ngulilapila masengo gangu. 14 Pane chingombole kwatenda Ḫayahudi akole wiu kuti ngombole kwakulupusya ḫampepe mwa ḫelewo. 15 Pakuŵa iŵaga kukanikwa kwao ni Akunnungu kuichisyé kwilana pasikati ja Akunnungu ni ḫandu wose ū pachilambo, isyene pachakundikwe ni Akunnungu chikuŵe mpela kuichisyá umi kwa ḫandu ḫawile. 16 Naga chipande chandanda cha nkate chityochekwe ligongo lya Akunnungu, nkate chiuŵe wakwe iyoyo peyo, ni nchiga watyochekwaga ligongo lya Akunnungu, nipele nyambi syakwe chisiŵe syakwe iyoyo peyo. 17 Nyambi simpepe sya mseituni wepande syekate ni lujambi lwa mseituni wa mwitinji upandichikwe pachanya chitela cha mseituni wepande. Ḫanyamwe ḫangawā Ḫayahudi nkulandana ni mseituni wa mwitinji, sambano nkupoka umi wa chimbumu wa Ḫayahudi. 18 Kwayele kasimwajalusya aŵala ḫakatikwe mpela nyambi. Ḫanyamwe nganinkola chakulifunila, pakuwa nganimma ḫanyamwe ḫankujikamulila michiga, nambo michiga jo ni jajikunkamulila ḫanyamwe. 19 Panepa chinjile, "Nyambi syakatikwe melepe kuti une ngapandichikwe pachanya pakwe." 20 Mwambone! Syakatikwe kwaligongo lya ungakulupilila wao ni mmwejo ntemi pamalo pao kwaligongo lya kukulupilila. Sambano nkafuna nambo njogope. 21 Pakuŵa iŵaga Akunnungu nganīwalechelela Ḫayahudi ḫakulandana ni nyambi sisyene, ana Akunnungu channechelele mmwe? 22 Nipele, nganichisyé yankati umbone wa Akunnungu ni chikali chao nombe nacho. ḫelewo ali ḫachikali kwa aŵala ḫagwile nambo ḫelewo ali ḫambone kwa aŵala ḫakutama mu umbone wao. Naga ngawaŵa yele, nomwe ḫakwe tachintyosya. 23 Ni Ḫayahudi nombe nawo alekaga ungakulupilila wao chapandichikwe peuto paŵaliji kundanda, pakuŵa Akunnungu akupakombola kwapandichisyá sooni. 24 Ḫanyamwe ḫandu ḫangawā Ḫayahudi nkulandana ni lujambi lwa mseituni wa mwitinji lwekate ni kupandichikwa pa mseituni waupandikwe. Nambo chelechi nganichiwā chindu chachipago. Ḫayahudi akulandana ni mseituni wepande ni chiiŵe yangasakalisa kwa Akunnungu kupandichisyá sooni nyambi sisyakatikwe pa chitela chao cha chipago. 25 Achalongo achinjangu ngusaka mmayilile usyene wausische, nambo ngusaka mmayilile kuti nkafilapa nkwtete lunda nnope. Makani ga Ḫaisilaeli galij ga katema pe mpaka ḫandu ḫangawā Ḫayahudi wose ḫakusachilwa pachiŵajilile Akunnungu. 26 Pelepo Ḫaisilaeli wose chakulupuswe mpela yaitite pakulebekwa mu Malembelo ga Akunnungu, "Mu Sayuni chachityochela nkulupusyo chachichityosya chigongomalo pasikati ja uŵelesi u che Yakobo. 27 Lyeleli lili lilangano lyangu lichindende ni ḫelewo katema pachinaalechelesye sambi syao." 28 Pakuŵa akujikana Ngani Jambone, Ḫayahudi aŵele ḫammagongo ū Akunnungu nambo kwa kupoka kwenu

ŵanyamwe ūwangaŵa Ŵayahudi. Nambo pakuwa Akunnungu ūwasagwile, chiŵela Akunnungu akwanonyela kwa ligongo lya achambuje ūao. 29 Pakuwa Akunnungu ngakugalausya nganisyo syao kwa aŵala ūwāwasagwile ni kwapa upile. 30 Kalakala ko ūnyamwe nganimwajitichisyia Akunnungu nambo sambano ankolele chanasa ūnyamwe ligongo lya ungapilikanichisyia wa Ŵayahudi. 31 Iyoyo peyo mpela ūnyamwe yantite pakukolelwā chanasa, Ŵayahudi nombewo ngakwajitichisyia Akunnungu melepe kuti nombewo akolelwā chanasa. 32 Pakuwa Akunnungu ūwatesile ūwandu wose aŵe ūwangajitichisyia kuti ūkolele chanasa ūwanawose. (eleesē g1653) 33 Ipanje ya Akunnungu ni lunda ni umanyilis wao ili yekulungwa kupunda! Ngapagwa jwakupakombola kusasosa ulamusi wao natamuno kugamanyilila matala gao. 34 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Ana ūaani ūkusimayilila ng'anisyo sya Ambuje? Ana ūaani uchiŵasalile chakupanganya? 35 Ana ūaani ūvalongolele kwapa Akunnungu chindu kuti ni ūvelewo ūauchisyie?" 36 Pakuwa indu yose ipanganyikwe ni ūvelewo, ni ili kwa ukombole wao ni kwa liwamba lyao. Akunnungu akuswe mōwa gose pangali mbesil Elo. (aiōn g165)

12 Kwayele, achalongo achinjangu, pakuwa Akunnungu annosisye chanasa chao, ngunchondeleta ntrosye iilu yenu mpela mbopesi jejumi ni jeswela ni jajikwanonyesya Akunnungu. Lyele lili litala lya usyene lya kwapopelela Akunnungu. 2 Nkansasya indu ya pachilambo pano nambo Akunnungu ajigalausye miningwa jenu kuti mmanyilile unonyelo wa Akunnungu. Nipele chinkombole kulimayilila lisosa lya Akunnungu lyalili lyambone ni yakuti pakusaka ūnyamwe mme. (aiōn g165) 3 Pakuwa kwa umbone waambele Akunnungu, ngunsaila ūnyamwe wose, mundu akasaliganichisyia kuti ali jwankulu kupunda yaikuti kwaŵajila. Nambo mmeje ūa lunda pankuganisa, ni kulilamula mwachinsye malinga ni chikulupi chimpegwile ni Akunnungu. 4 Mu chiilu chimo mwana iŵalo yejinji, ni kila chiŵalo chikupanganya masengo gakwe. 5 Uwejî ūatuli ūajinji tuli chiilu chimo mu kulumbikana ni Kilisito, noweji wose tulumbikenye jumo kwa jwine nti iŵalo ya kupisyangana ya pachiilu. 6 Nipele, pakuwa tuli ni mitulilo jakupisyangana, malinga ni ntuuka watupele Akunnungu. Jwapegwilwe ntulilo wa kuŵecheta utenga kutyochela kwa Akunnungu, aŵechete malinga ni chikulupi chakwe. 7 Iŵaga mundu apegwilwe ntulilo wa kutumichila, nneche atumichile. Jwapegwilwe ntulilo wa kwiganya, nneche ajiganye. 8 Jwapegwilwe ntulilo wa kutusya ntima, atendeje yeleyo. Ni jwapegwilwe ntulilo wa kutyosya kwa ūane, atyosye kwa lulele. Jwakwimilila, ajimilile kwa kuchalila ni jwa chanasa, atendekanye yeleyo kwa kusangalala. 9 Unonyelo wenu uŵe wangali ulamba. Nchichime changalumbana chilichose, mnyambatilane ni yambone. 10 Nhonyelane jwine ni jwine mpela achalongo ni kuchimbichisyana jwine ni jwine. 11 Npanganye masengo kwa kuchalila, nkaŵa ūa ulesi. Mwatumichile Ambuje, kwa ntima wenu wose. 12 Nsengwanje nli ni chilolelo. Mpililile mu kulagasawa, ni kupopela katema kose. 13 Mwakamuchisyie ūwandu ūa Akunnungu mu yaikwasowā yao ni kwapochela achalendo kwa unonyelo. 14 Mwape upile ūwakunnagasya, mwape upile

ngasimwalwesya. 15 Nsengwanje pamo ni ūwakusengwa, nlie pamo ni ūkulila. 16 Ntame yambone jwine ni jwine. Kasinlifuna nambo nkunde kutama kwa kultulusya. Kasinliganichisyia kuti nkweste lunda nnope. 17 Ngasimwauchisyia yangalumbana mundu jwampanganyichisyie yangalumbana. Mpanganye yambone kwa ūandu wose. 18 Yaikuti pakukomboleka kukwenu nchalile kutama mu chitendewelete ni ūandu wose. 19 Achalongo achinjangu, kasimmuchisyana yangalumbana jwine ni jwine, nambo mwalechele Akunnungu attende chindu cho kwa lutumbilo Iwakwe, pakuwa ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, Ambuje akuti, "Kuuchisyia chisasi kuli kukwangu, uneji chimuchisyie." 20 Mpela Malembo ga Akunnungu yagakuti, "Jwammagongo jwenu jakolaga sala mwape chakulya ni jankamulaga njota mwape meesi ang'weje. Pakuwa kwakutenda yeleyo chimwatende akole soni jajikulungwa nti mwaŵichile makala ga mooto pantwe pakwe." 21 Nkakunda ungalumbana umpunde, nambo nkaupunde ungalumbana kwa kuitendekanya yambone.

13 Kila mundu ūajitichisyie ūaali ni ulamusi ūa pachilambo, pakuwa ngapagwa mundu jwakukombola kulongosya ūwaga nganaŵichikwa ni Akunnungu kuti alongosye, Akunnungu jika pe ni ūkwapa ūandu machili ga kulongosya. 2 Jwakukanilana ni ūkwete ulamusi, akugakanā malajisyo ga Akunnungu, ni ūkuitendekanya yeleyo akulichisyia kulamulikwa nsyene. 3 Pakuwa ūkutawala ngakogopeka ni ūandu ūkuitendekanya yambone, nambo akogopeka ni ūandu ūkuitendekanya yangalumbana. Ana ngankusaka kunjogopa jwali ni ulamusi? Ntendeje yaili yambone nomejo chanlape, 4 pakuwa jwelejo ali katumetume jwa Akunnungu jwakupanganya masengo kwa kupoka kwenu. Nambo ūwaga nkuitenda yangalumbana munjogope, pakuwa isyene akwete ulamusi wa kunnagasya. Jwelejo ali jwakwatumichila Akunnungu, akulosya lutumbilo Iwa Akunnungu ūandu ūkuitendekanya yangalumbana. 5 Kwa ligongo lio ikuŵajilwa kwajitichisyia ūkwete ulamusi, ngāwā kwa ligongo lya kogopa kulamulikwa ni Akunnungu, nambo kwa ligongo lya nningwa wenu nkumanyilila chinkusachilwa kuchitenda. 6 Kwa ligongo li, ūnyamwe nkupeleka nsongo, pakuwa ūwakulongosya wo ali achikatumerume ūa Akunnungu pakuwa pakupanganya masengo go akuntumichila Akunnungu. 7 Mwape ūandu wose indu iyawajile, jwakupochela nsongo mwape nsongo ni jwakupochela ushulu mwape ushulu ni luchimbichimbi kwa jwakuwajilwa kuchimbichikwa. 8 Nkakola ligambo kwa mundu jwalilose, ikaŵe kunonyelana. Pakuwa jwakunnonyela njakwe amalisisye Malajisyo ga che Musa. 9 Pakuwa malajisyo gakuti, "Kasintenda chikululu, ni kasimmulaga ni kasinjīwa ni kasinnajila," ni malajisyo ga ni malajisyo gane gose gatawiķe mu lilajisyo limo lyalikuti, "Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene." 10 Jwakunnonyela njakwe ngaakombola kumpanganyichisyia yangalumbana. Nipele, unonyelo uli utindimisyo wa Malajisyo gose. 11 Ntende yele, nchimanyililaga katema, yakuti ndawi ja kwimuka mu lugono jiiche, pakuwa sambano ukulupusyo wetu uli pachiŵandi ni uweji kupunda iyaliji patwatandite kukulupilila. 12 Chilo chiŵandichile kumala ni muusi ūwāndichile. Nipele tuleche ipanganyo ya

muchipi ni kuwala yakumenyanilana ya lilanguka. **13** Tujende yambone nti wāndu wātakutama muusi. Tuleche chindimba chachili ni ipanganyo yangalumbana, kukolelwa ni chigwagwa ni usakwa ni umenyan ni wiu. **14** Mwatende wāndu ammone Ambuje Che Yesu Kilisito mu utame wenu, kasinganisa tama syangalumbana syampagwile nasyo ni kusikuya.

14 Mumpochele jwelejo jwakulepetala mu chikulupi nkakanilana nawo nkati ng'anisyosyao. **2** Mundu jumo akwete chikulupi, akulya indu yose, nambo jwine jwalepetele mu chikulupi, akulya maponda pe. **3** Mundu jwakulya indu yose, akasanjalusya jwelejo jwangakulya indu yose. Ni mundu jwakulya maponda pe, akasanlamula jwelejo jwakulya indu yose, pakuwa Akunnungu ankundile jwelejo. **4** Ana mmwejo nduni junkunlamula jwakutumichila jwa jwine? Ajimaga uchenene pa masengo gao pane agwaga, lyele lili pachanya pa mmbujegwe. Nombejo chajime mwakulimbila, pakuwa Ambuje chakombole kunjimika. **5** Mundu jumo akukombola kuganisa kuti lyuwa limo lili lyambone kupunda moŵa gane nambo jwine akukombola kuganisa kuti moŵa gose gali yalumo. Kwapele mundu jwalijose ajitichisyeyakuti pakuganisa nsyene. **6** Mundu jwalijose jwakuliwona lyuwa lili lyambone, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje. Ni jwakulya indu yose, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje, pakuwa akwatogolela Akunnungu kwaligonge lya chakulya chiwapele. Iyoyo ni jwangakulya indu yose, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje, ni jwelejo nombe akwatogolela Akunnungu. **7** Pakuwa ngapagwa namose jumo pasikati jetu jwakutama kwa liwamba lyakwe nsyene atamuno ngapagwa jwakwasika kwa liwamba lyakwe nsyene. **8** Pakuwa iŵaga tukutama, tukutama kwa liwamba lya Ambuje ni iŵaga tukwasika, tukwasika kwa liwamba lya Ambuje. Nipele, iŵaga tukutama pane tukwasika, uwe tuli wāndu ūa Ambuje. **9** Pakuwa Kilisito wājasiche ni kusyuka kwa ligongo lio, melepe aŵeje Ambuje wāo wāajasiche ni wājumi nombe nawo. **10** Kwachichi mmwe nkunlamula mpwenu jo? Pane uli alakwe kunjalusya mpwenu jo? Pakuwa uweji wose tutujime paujo pa chitengu cha ulamusicha Akunnungu. **11** Pakuwa mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, Ambuje akuti, "Isyene indite kuwa Akunnungu jwanjumi, kila mundu chachitindiwāla paujo pangu ni kila mundu chachijitichisyakuwēcheta nsyene kuti Une ndili Akunnungu jwanjumi." **12** Kwayele, kila jwalijose pasikati jetu chalīwalanje nsyene kwa aila iyatiesile paujo pa Akunnungu. **13** Nipele, tukasalamulana twachinsyene nambo tulilolechesye, mundu akasammichila njakwe chakukuwāsya pane kuntenda agwilile mu sambi. **14** Une jwanumbikene ni Ambuje Che Yesu, ngumanyilila kuti ngapagwa chakulya chachili chakusakala paujo pa Akunnungu. Nambo mundu aganisaga kuti chakulya chine chili chakusakala paujo pa Akunnungu, chele chakulya cho chili chakusakala kwa jwelejo. **15** Nambo mwansupusyaga mpwenu kwa ligongo lya yakulya irkulya, nlesile kutenda mu unonyelo. Chakulya chinkulya chikāwa ligongo lya kunsoyasya mpwenu juŵawillwe ni Kilisito. **16** Iyoyo kasinjitchisyekuti chindu chinkuchiwona wānyamwe chambone chijaluswe. **17** Pakuwa, Umwenye wa Akunnungu nganiwu kulya ni kug'wa, nambo kuli kupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ni chitendewelete ni

sangalala jajikwika ni Mbūmu jwa Akunnungu. **18** Pakuwa mundu jwalijose jwakutumichila Kilisito kwanti yeleyo, akwanonyesya Akunnungu, sooni akukundika ni wāndu. **19** Nipele, iŵaga yeleyo, tulimbile nnope kutendekanya indu yaikwikanawo chitendewelete ni yaikutukamuchisyakulimbisyana mitima mu chikulupi. **20** Kasingajonanga masengo ga Akunnungu kwa ligongo lya yakulya. Isyene yakulya yose yeswejeswe, nambo ngāwa yambone kulya chakulya chachikuntendekasya jwine agwilile mu sambi. **21** Ili yambone kuleka kulya nyama ni kung'wa divai, pane kuleka ineine yaikukombola kuntendekasya mpwenu agwilile mu sambi. **22** Chikulupi chinkwete cho chisigalile kukwenu ni Akunnungu. Jwana upile jwelejo jwangakulilamula nsyene, pakuwa akukulupilila kuti aila yaitesile iwanonyesya Akunnungu. **23** Nambo mundu jwakwete lipamba ni indu yakulya, Akunnungu akunlamula pakulya pakuwa chakuchitenda akutenda pangali chikulupi. Ni chindu chachili chose chakupanganya mundu iŵaga akuchipanganya pangali chikulupi, chelecho chili sambi.

15 Uweji wātuli ni chikulupi chakulimbangana tukuŵajilwa kwakamusya ūaalni chikulupi chakulepetala, ngāwa kutenda indu yakulinonyesya twachinsyene pe. **2** Mundu jwalijose pasikati jetu akusachilwa annonyesesyenjakwe, kwa kwapanganyichisyayambone kuti anlimbisye mu chikulupi. **3** Pakuwa, namose Kilisito nganalinonyesya nsyene, nambo mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala, "Kutukana kose kuwantukene mmwe, kumujilile une." **4** Pakuwa yose iyalembekwe kalakala mu Malembelo ga Akunnungu, yalembekwe kuti itujiganyew, kuti kwa upililu ni kutuswa ntima kwtatupatile ni malembelo go, tukole chilolelo. **5** Akunnungu wākwapa wāndu machili gakupililila ni kutulasika antende nkole nningwa umo, nchikuyaga chitagu cha Kilisito Yesu. **6** Kuti kwa ntima umo ni liloŵe limo nkombole kwakusya Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. **7** Nipele, mpochelane jwine ni jwine mpela Kilisito iŵatite pakutupochela kwa ligongo lya ukulu wa Akunnungu. **8** Pakuwa, isyene ngunsalila, Kilisito atendekwe katumetume jwa ūaumbale kuti alosye usyene wa Akunnungu, kuti amalichisyelilangaiwapegwilwe achambuje ūtē. **9** Sooni kuti wāndu ūangāwa ūyahudi ūvakusye Akunnungu ligongo lya chanasa chao. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Kwayele chinamlapasikati ja wāndu ūangāwa ūyahudi, chinyimbe kunlapa mmwe." **10** Ni sooni Malembelo gakuti, "Nsengwanje wānyamwe wāndu ūangāwa ūyahudi pamo ni wāndu ūakwe Akunnungu." **11** Malembelo ga Akunnungu gakuti sooni, "Mwalape Ambuje, wānyamwe wāndu ūangāwa ūyahudi, ngosyo syose mwalape!" **12** Ni che Isaya nombe akuti, "Mu uwēlesi u che Yese chakopochele mundu, juchiŵalongsye wāndu ūangāwa ūyahudi, nombewo chankulupilile." **13** Nipele, Akunnungu jwali ndande ja chilolelo angumbalichisyewānyamwe lukondwa lusyene ni chitendewelete nkukulupilila kwenu namose chilolelo chenu chipunde kwa machili ga Mbūmu jwa Akunnungu. **14** Achalongo achirinjangu, uneji nansyene ngumanyilila kuti wānyamwe mgumbele umbone, ni umanyilisi wose ni sooni nkukombola kujiganyana yambone. **15** Nambo mu chikalata chi, nanlembele mwakulimbila nkati indu impepe kuti nankumbusye

sooni indu yo. Ndesile yeleyo kwa ligongo lya umbone wambele Akunnungu, **16** kuti meje katumetume jwa Kilisito Yesu pasikati ja ḫandu ḫangawa Ḫayahudi. Nagapanganye masengo ga chimbopesi ga kulalichila Ngani Jambone ja Akunnungu kuti ḫandu ḫangawa Ḫayahudi aƿe mbopesi jajikundikwe ni Akunnungu, ni mbopesi jajiswejeswe ni Mbumu jwa Akunnungu. **17** Kwayele, nkulumbikana kwangu ni Kilisito Yesu, ngwete chakulilapa pa masengo gakwatumichila Akunnungu. **18** Pakuwa ngangulinga kuƿecheta chindu chine, ikaƿe yele yatesile Kilisito kwa litala lyangu une kwakwalongosya ḫandu ḫangawa Ḫayahudi ḫajitichisyé Akunnungu. Ḫatesile yeleyo kwa malowé ni ipanganyo, **19** kwa machili ga imanyisyo ni yakusimonjeka ni kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. Kwayele mu ulendo wangu kutyochela ku Yelusalemu ni mwingulugulu mwakwe mpaka kwichila ku lluliko naalalichile ḫandu Ngani Jambone ja Kilisito kwa utindimiso. **20** Katema kose nningwa wangu uli umo pe kuti nalichile Ngani Jambone palipose panganilipikaniche liina lya Kilisito, melepe ninaiche kutaƿa pachanya pa nsingi wauƿichikwe ni mundu jwine. **21** Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Awala ḫanganasalilwa nkati jwelejo chachilola ni awala ḫanganapikane ngani syakwe chachimanyili.” **22** Lyeleyo lili ligongo lilyanekasisye kakajinji kwika kukwenu. **23** Nambo sambano malisisye masengo gangu mu ilambo yi, ni sooni chitandile kalakala nasachile nnope kwika kukwenu, **24** ngukulupilila kutenda yele sambano. Patinyaule ku Isipania, ngulolela kupertila kwele ni kuonegana ni ḫanyamwe ni kusangalala kanandi pamo ni ḫanyamwe, ni ngulolela ukamuchisyó wenu mu ulendo wangu. **25** Nambo sambano ngwaula kaje ku Yelusalemu kukwatumichila ḫandu wa Akunnungu kweleko. **26** Pakuwa mpingo wa ḫandu ḫakunkulupilila Kilisito ḫa ku Makedonia ni ku Akaya, yanonyele kusonganya indu yakwakamuchisyá ḫakulaga ḫaali mumpingo wa ḫandu ḫa Akunnungu ḫakutama ku Yelusalemu. **27** Elo, yanonyele kuitenda yeleyo, nambo kusyene akuƿajilwa kwakamuchisyá mu yeleyo. Pakuwa iƿaga ḫandu ḫangawa Ḫayahudi akamulene ni Ḫayahudi mu upile wa chimbumu ni ḫandu ḫangawa Ḫayahudi, akuƿajilwa kwakamuchisyá Ḫayahudi mu indu yaikwasówa ya pachilambo. **28** Pachimalisyé masengo go ni kwapa Ḫayahudi ukamuchisyó wo, chisepuchile kukwenu ndi mu ulendo wa ku Isipania. **29** Ngumanyiliila kuti patiache kukwenu tiiche ni upile weujinji nnope wa Kilisito. **30** Achalongo achinjangu, ngunchondelela kwa Ambuje wétu Che Yesu Kilisito ni kwa unonyelo waukwika ni Mbumu jwa Akunnungu, mungamuchisyé une kwa kumbopelela kwannope kwa Akunnungu. **31** Mumbolele ngulupuche kutyoka mu makono ga ḫandu ḫangakunkulupilila Kilisito ḫakutama ku Yudea, nombe kutumichila kwangu ku Yelusalemu ko kundikwe ni ḫandu ḫa Akunnungu ḫaali kweleko. **32** Kwayele, Akunnungu asakaga chiiche kukwenu kwa kusengwa, none sisimiswe ntima pamo ni ḫanyamwe. **33** Akunnungu ḫakwikanacho chitendeweles aƿe pamo ni ḫanyamwe wose. Elo!

16 Ngusaka kummanyisyá kukwenu che Foibe mlumbu gwetu, jwali katumetume jwa mpingo wa ḫandu ḫakunkulupilila Kilisito waali ku Kenkelea. **2** Mumpochele kwa ligongo lya Ambuje

mpela yakuti kuƿajilwa ḫandu wa Akunnungu kupochelwa. Munkamuchisyé mu yose yaikwasówa, pakuwa nsyene jo nombe ḫaakamuchisyé ḫajinji, ni une jwakwe. **3** Mungomachisyé che Pilisila ni che Akila achikatumetume achinjangu mu masengo ga Kilisito Yesu. **4** Ḫanyawo ḫaautyosisye umi wao kwa ligongo lyangu. Ngwatogolela, ngáwa une jika pe nambo ni mpingo ja ḫandu ḫakunkulupilila Kilisito jose ja ḫandu ḫangawa Ḫayahudi, nombewo akwatogolela. **5** Sooni mungomachisyé mpingo wa ḫandu ḫakunkulupilila Kilisito wakusongangana mu nyumba jao. Mungomachisyé mmbusanga jwangu jungunnonyela che Epaineto juƿaliji jwandarda kwakulupilila Kilisito ku chilambo cha Asia. **6** Mungomachisyé che Maliamu jwapanjerye masengo kwannope ligongo lya ḫanyamwe. **7** Mungomachisyé che Andiloniko ni che Yunia, Ḫayahudi achinjangu ḫawatāwíkwe mu nyumba jakutawílwa pamo ni une. Ḫanyawo akumanyika nnope pasikati ja achinduna, nombewo ḫanongolele une kuƿa ḫakilisito. **8** Mungomachisyé che Ampulato, mmbusanga jwangu jungunnonyela nkulumbikana ni Ambuje. **9** Mungomachisyé che Ulubano katumetume njetu pa masengo ga Kilisito ni che Sitakisi mmbusanga jwangu jungunnonyela. **10** Mungomachisyé che Apele pakuwa alosisyé chikulupichiko chakwe kwa Kilisito. Mungomachisyé ḫandu wose ḫakutama mu nyumba ji che Alisitabulo. **11** Mungomachisyé che Helodiana, myahudi njangu. Mungomachisyé mpingo wa ḫandu wose ḫakunkulupilila Ambuje ḫakutama mu nyumba ji che Nalikisi. **12** Mungomachisyé che Tilifena ni che Tilifosa achakongwe ḫakupanganya masengo ga Ambuje ni che Pelisi mmbusanga jwangu jungunnonyela, jwalmibchile kupanganya masengo ga Ambuje. **13** Mungomachisyé che Lufo mundu juƿasagulkwe kwatumichila Ambuje ni achikulugwe jwaali nti achikulu ḫangu none. **14** Mungomachisyé che Asinkilito ni che Fulego ni che Helime ni che Patuloba ni che Helima ni achinjetu wose ḫakunkulupilila Kilisito ḫakutama nawo. **15** Mungomachisyé che Filogo ni che Yulia ni che Neleo ni nlumbugwe ni che Olimpa ni ḫandu wose ḫa Akunnungu ḫakutama nawo. **16** Nkomasyane jwine ni jwine kwa unonyelo wa chikilisito. Mipinga ja ḫandu ḫakunkulupilila Kilisito jose jikunkomasya ḫanyamwe. **17** Ngunchondelela, achalongo achinjangu, mwalosye pangasisika ḫakwikanawo utinda ni kwatendekasya ḫandu ḫane aleche kugakamula majiganyo gaƿapochele. Nlisepusye nawo. **18** Pakuwa ḫandu ḫanti yeleyo ngakuntumichila Kilisito Ambuje wétu, nambo akugatumichila matuumbo gao achinsyé. Sooni kwa malowé gao gakoolowa ni gagakunyenga, akwalambusa ḫandu ḫambone, ni mme ḫangali ileƿo mu indu yangalumbana. **19** ḫandu wose akumanyiliila inkuti pakumpilikanichisyá Ambuje, ni kwa ligongo li ngusenga liwamba lyenu. Nambo ngusaka ḫanyamwe mme ḫa lunda kwa kupanganya yambone, ni mme ḫangali ileƿo mu indu yangalumbana. **20** Akunnungu ḫakwikanawo chitendeweles ngaakaƿa kunliwatiла Shetani paasi pa makongolo genu. Umbone wa Ambuje wétu Che Yesu Kilisito uƿe pamo ni ḫanyamwe. **21** Che Timoseo katumetume njangu akunkomasya. Iyoyo peyo che Lukio ni che Yasoni ni che Sosipateli ḫaali Ḫayahudi achinjangu akunkomasya. **22** None che Telitio, jungulemba chikalata chi che Paolo chi, ngunkomasya mu liina lya Ambuje. **23** Che Gayo, juƿambochele une ni juƿaƿopochele

mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wākusongangana
kukwakwe akunkomasya. Che Elasto jwakugosa mbiya sya
musi wu pamo ni nlongo njetu che Kwalito akunkomasya.
24 Umbone wa Ambuje wāetu Che Yesu Kilisito uŵe pamo ni
wānyamwe wose. Elool! **25** Sambano Akunnungu akuswe!
Welewo akukombola kunlimbisa mu chikulupi malinga ni Ngani
Jambone jingulalichila ji yankati Che Yesu Kilisito, ni malinga ni
uunukuko wa usyene uwaliyi usisikwe chitandile kalakala. (aiōnios
g166) **26** Nambo sambano usyene wo uunukulikwe kwa litala lya
malembelo ga wākulondola wā Akunnungu. Ni kwa makanyo
ga Akunnungu wa moŵa gose pangali mbesi umanyiche kwa
ngosyo syose kuti wāndu akombole kwakulupilila ni kwajitichisyā.
(aiōnios g166) **27** Nipele, kwa Akunnungu jika pe, wākwete lunda
lose, upagwe ukulu kukwakwe kwa litala lya Che Yesu Kilisito,
moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Elool!
(aiōn g165)

1 Wakolinto

1 Une che Paolo jumilanjkwe kuti meje ndunu jwa Kilisito Che Yesu kwa kusaka kwakwe Akunnungu ni alongo ajetu che Sositene **2** tukunembela mwanya wānli wāndu wā Akunnungu wā ku Kolinto, wānyamwe mmilanjkwe mme wāndu wā Akunnungu mu kulumbikana ni Kilisito Che Yesu, pamo ni wāndu wose wāali papalipose wākwapopele Ambuje wētu Che Yesu Kilisito jwali chilongola jwao ni jwetu. **3** Tukunsachila umbone ni chitendeweleye kutyochela kwa Akunnungu Atati wētu ni Ambuje Che Yesu Kilisito. **4** Ngwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu moŵa gose kwa ligongo lya umbone wa Akunnungu umpatile kwa litala li Che Yesu Kilisito. **5** Pakuwā mu kulumbikana ni Kilisito mmele wākusichila mu indu yose, mpatile umanyilisi wose ne ukombole wose wa kulalichila. **6** Pakuwā umboni nkati Kilisito ulimbichikwe mwa wānyamwe, **7** kwayele nganimmā wākusōwekwa ni ntuuka wauliwose kutyochela kwa Mbamu jwa Akunnungu, mpela inkuti kulolela kuunukulikwa kwa Ambuje wētu Che Yesu Kilisito. **8** Wēlewo chanlimbisyē mpaka kumbesi kuti mme wāngali chilewō pa lyuŵa lichauje Ambuje wētu Che Yesu Kilisito. **9** Akunnungu ali wākulukuliplichika, wēlewo wāmmilasile kuti ntame mu kukamulangana ni Che Yesu Kilisito mwanagawawo wāali Ambuje wētu. **10** Achalongo achinjangu, ngunchondelela mlina lya Ambuje wētu Che Yesu Kilisito, njilane wose mu inkutu wēcheta kuti kukapagwa kulekangana pasikati jenu, nnopennope nkole nganisyō simo ni nningwa umo. **11** Achalongo achinjangu, wāndu wāali mu mpingo u che Kiloe asalile kuti wānyamwe nkulekangana kwa malowē. **12** Ngusaka sale chimbilikenekukwenu, mundu jwine akuti, "Une ngwakuya che Paolo," ni jwine akuti, "Une ngwakuya che Apolo," jwine akuti, "Une ngwakuya che Kefa," ni jwine akuti, "Une ngwakuya Kilisito." **13** Ana nkuganisyō kuti Kilisito agaŵaniche? Ana che Paolo ni juwāwāmbikwe pa nsalaba kwaligongo lyenu? Pane ana mwabatiswe kuti mme wākulijiganya wā che Paolo? **14** Ngwatogolela Akunnungu pakuŵa nganinambatisya jwalijsōe pasikati jenu ikaŵe che Kilispo ni che Gayo pe. **15** Kwayele ngapagwa mundu jwakukombola kusala kuti abatiswe aŵe jwakulijiganya jwangu. **16** Ngukumbuchila, iyoyo nambatisye che Sitefano ni wāali mu nyumba jao, nambo ngangukumbuchila kuti nambatisye mundu jwine. **17** Pakuwā Kilisito ngananajichisya kwabatisya wāndu, nambo naalalichile wāndu Ngani Jambone, ni ngāwā kwa malowē gakwanonyelesya wāndu, kuti chiwa cha Kilisito pa nsalaba chinawē cha bule. **18** Pakuwā utenga nkati chiwa cha Kilisito pa nsalaba ukuwoneka ulowēlo kwa wākusochela, nambo kwetuwē wātakukulupuswa, tukugaona machili ga Akunnungu. **19** Malembelo ga Akunnungu gakusalā, "Chinalujonanje lunda lwa wāndu wāali ni lunda, ni umanyilisi wa wāndu wāali ni umanyilisi chinaukane." **20** Alikwapi jwakwete lunda? Alikwapi jwakwiganya malajisyo? Alikwapi jwakumanyilila kutagula indu ya pachilambo? Akunnungu alutesile lunda lwa chilambo chino luŵe ulowēlo. (aiōn g165) **21** Nti yalutite lunda lwa Akunnungu, wāndu wā pachilambo ngakukombola kwamanyilila Akunnungu kwa lunda lwaachinsyene. Nambo Akunnungu wāsachile

kwakulupusya wāndu wākakulupilila kwa litala lya utenga utukwalalichila, aula waukuoneka uli ulowēlo kwa aŵala wāali ni lunda lwa chiundu. **22** Wāyahudi akusaka imanyisyo ni Wāgilikī akusosa lunda. **23** Nambo uweji tukunlalichila ngani ja Kilisito juwāwāmbikwe pa nsalaba. Ngani jajikuloleka chakukuŵasya kwa Wāyahudi ni ulowēlo kwa wāndu wāngāwā Wāyahudi. **24** Nambo kwa wēle uŵāwilanjwe ni Akunnungu, Wāyahudi pane wāndu wāngāwā Wāyahudi, Kilisito ali machili ga Akunnungu ni lunda lwa Akunnungu. **25** Pakuwā chachikuloleka uli ulowēlo wa Akunnungu chikwete lunda kupunda lunda lwa wāndu, nombe chachikuloleka uli ulepetelo wa Akunnungu chikwete machili kugapunda machili ga wāndu. **26** Nipele achalongo achinjangu, nkumbuchile imwaliji pāvāmmilasile Akunnungu. Kwa chipimo cha wāndu nganimmā wājinji wāwākewte lunda, iyoyo nganimmā wājinji wāmwaliijī ni machili, nombe nganimmā wājinji uwamanyiche nnope. **27** Nambo Akunnungu wāisagwile indu yaikuwoneka ili yakulowēla pachilambo kuti wātaje soni wāndu wāali ni lunda, sooni Akunnungu aisagwile yakulepetala ya pachilambo kuti wātaje soni wāndu wāali ni machili. **28** Akunnungu wātesile yeleyo kuti akapagwa mundu wākulilapa paujo pao. **29** Akunnungu nsyene anlumbikenye mwanya ni Che Yesu Kilisito. Nombe Akunnungu antesile Kilisito aŵe lunda Iwetu. Tukuŵālanjkwa wāmbone paujo pa Akunnungu, ni kuŵa wāndu wātūwāchikwe pa jika kwa ligongo lya Akunnungu ni wāwombweche. **30** Mpela itite kulembekwa Mmalembelo Gamaswela, "Jwalijose jwakulilapa alilape kwa achila chatesile Ambuje."

2 Achalongo achinjangu, uneji panaiche kukwenu kukunnalichila ngani ja ntemela wa Akunnungu, nganimecheta malowē ga kunonopa namose lunda lwa chiundu. **3** Pakuwā panaliji kukwenu nawamwiwe ninamanyilile chindu chachili chose nambo kwamanyilila Che Yesu Kilisito pe, ajula juwāwāmbikwe pa nsalaba. **4** Panaiche kukwenu naliji jwakulepetala, ni natetemele kwa lipamba. **5** Majiganyo gangu ni kulalichila kwangu nganikuŵa kwa lunda lwa kwanyenga wāndu, nambo yaliji kwa machili ga Mbamu jwa Akunnungu. **6** Natesile yele kuti chikulupi chenu chikakulupilila lunda lwa wāndu, nambo chikulupililo cha machili ga Akunnungu. **7** Tukunlalichila utenga wa lunda kwa aŵala wākusile mu chikulupi nambo ngāwā lunda lwa chilambo chino, namose ngāwā lunda lwa aŵala achakulu wā chilambo chi wāali mumpingo wakupotela. (aiōn g165) **8** Nganijupagwa namose jwankulu jumo mwa wākutawala chilambo chi jwalamanyilile lunda lu. Akalumanyilile ngakammambe pa nsalaba Ambuje wā ukulu. (aiōn g165) **9** Nambo mpela itite pakulembekwa Mmalembelo Gamaswela, "Indu yanganiiwoneche atamuno kupikanika indu yanti ngapagwa mundu jwawayiye kuganisyō yele ni indu iŵāwāchile chile Akunnungu aŵala wākwanonyela." **10** Nambo Akunnungu

atuunukulile uweji yantemela yakwe kwalitala lya Mbamu jwakwe. Pakuwa Mbamu jo akulolesyalolesya kila chindu natamuno indu yantemela yaikwagamba Akunnungu. 11 Ngapagwa mundu jwakwimanyilila nganisyo sya mundu ika'we mundu nsyenepe. Iyoyo ni indu ya Akunnungu ngapagwa jwakwimanyilila ika'we Mbamu jwa Akunnungu. 12 Uwe nganitupochela mbamu jwa pachilambo pano, nambo twampochele Mbamu jwatyochele kwa Akunnungu, kuti tumanyilile indu yose yatupele Akunnungu. 13 Kwapele ngatukusala malowé ga kwa lunda lwalukujiganyika ni wāndu nambo tukusala malowé ga kwa lunda lwalukujiganyika ni Mbamu jwa Akunnungu. Tukutagula indu ya Mbamu jwa usyene kwa awala waali ni Mbamu jwa Akunnungu. 14 Nambo mundu jwanganakola Mbamu jwa Akunnungu ngakukombola kuipochela indu yaikutyochela kwa Mbamu jwa Akunnungu. Pakuwa kukwakwe akuiwona ili ulowélo ni ngakukombola kui manyillila pakuwa ikumanyika kwa ukamusyo wa Mbamu jwa Akunnungu. 15 Mundu jwali ni Mbamu jwa Akunnungu akukombola kuipima indu yose nambo ngapagwa mundu jwakukombola kunlamula. 16 Mpela itite pakulembekwa Mmalembelo Gamaswela "Nduni jwaaumanyi umanyilisi wa Ambuje? Nduni jwakukombola kwajiganya?" Nambo uweji tukwete umanyilisi wa Kilisito.

3 Achalongo achinjangu, uneji ngani'wecheta nomwe mpela wāndu wākulongsowa ni Mbamu jwa Akunnungu nambo na'wechete ni wānyamwe mpela wāndu wā pachilambo pa nti twanache mu kwakulupilila Kilisito. 2 Nang'wesiyse mawele, nga'wa yakulya yakulimba, pakuwa nganinkombola kulya, namose sambano ngankupakombola kulya. 3 Pakuwa wānyamwe chiwēla nkutama mpela wāndu wā pa chilambo yakuti pakutama. Uli pasikati jenu nganiupagwa wiu ni utinda? Yele yose ikulosya kuti wānyamwe chiwēla nli wāndu wā chilambo chino, ni wānyamwe nkutama mpela chilambo ichikuti pakusaka. 4 Jumo jwenu pakuti, "Une ngwakuya che Paolo," ni jwine asalaga, "Une ngwakuya che Apolo," uli ngankutenda mpela wāndu wā pa chilambo yakuti pakutenda? 5 Ana che Apolo ali waani? Ni che Paolo ali waani? Uweji tuli achikatumetume wā Akunnungu utukunnyichisa chikulipi. Jwalijose apanganyisye masengo ga pegwilwe ni Ambuje. 6 Une napandile mbeju ni che Apolo wājitiilie meesi nambo Akunnungu ni wājimelesye. 7 Nambo wāpandile nga'wa chindu sooni wājitiilie meesi nga'wa chindu nambo Akunnungu pe wājimelesye mbeju ali jwankulu. 8 Mundu juwāpandile ni juwājitiilie meesi wose ali yalumo ni Akunnungu chachimpa jwalijose mbote jakwe malinga ni masengo gakwe gapangenyé. 9 Pakuwa uwe wose tuli achikatumetume wā Akunnungu, wānyamwe nli ngunda wa Akunnungu, iyoyo nli nyumba ja Akunnungu. 10 Kwa ligongo lya umbone wa Akunnungu ambele masengo, misile nsingi mpela jwakutawā jwambone yakuti kukolosya, ni mundu jwine akutawā pachanya pakwe. Nambo jwalijose jwakutawā alilolechesye yakuti pakutawā pachanya pakwe. 11 Pakuwa ngapagwa mundu jwakupakombola kuwika nsingi wine kupunda aula wemale kuwīchikwa, yaani Che Yesu Kilisito. 12 Pachanya nsingi wo mundu akukombola kuta'wa kwa sahabu pane kwa feza pane

kwa maganga ga ntengo wekulungwa pane kwa itela pane kwa manyasi pane kwa masamba. 13 Usalale wa masengo ga mundu jwalijose chiuwoneche ni kuwīchikwa pangasisika, pa lyuwa litaiche Kilisito kukwalamula wāndu. Pakuwa pa lyuwa lya, mooto chiuunukule masengo ga kila mundu ni wele mooto chiulinje umbone wa masengo ga mundu jwalijose ni kulosya iwa gakusalala. 14 Iwaga chatawile mundu pachanya pa nsingi wo ngachipyä kwa mooto wo, mundu jo chapochele ntlilo. 15 Iwaga chatawile cho chichipyé, nipele mundu jo ngaapata ntlilo wao, nambo nsyene jo chakulupuswe mpela ila apokweche pa mooto. 16 Ana ngankumanyillila kuti wānyamwe nli Nyumba ja Akunnungu ni kuti Mbamu jwa Akunnungu akutama nkati mwenu? 17 Nipele naga mundu akujijonanga Nyumba ja Akunnungu, nombe Akunnungu chanjonanje mundu jo. Pakuwa Nyumba ja Akunnungu jili jeswela, ni wānyamwe nli Nyumba jo. 18 Mundu jwalijose akalilambusya nsyene, iwaga mundu mwa wānyamwe akuliganisya kuti ali ni lunda lwa chilambo chino, mbaya a'weje jwakulowēla kuti akole ni lunda lusyene. (aiōn g165) 19 Pakuwa lunda lwa chilambo chino luli ulowélo paujo pa Akunnungu pakuwa ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, "Akunnungu akwatanjisya wāndu waali ni lunda mu ukalamuche wao." 20 Ni sooni ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, "Ambuje akusimanyillila nganisyo sya wāndu waali ni lunda lwa pachilambo kuti syangali chindu." 21 Pele mundu jwalijose ngasalilapila wāndu. Pakuwa indu yose ili yenu wānyamwe. 22 Awāga che Paolo pane che Apolo pane che Kefa pane chilambo pane umi pane chiwa pane katema ka sambano pane katema kakakwika, yoseyo ili yenu wānyamwe, 23 ni wānyamwe nli wāndu wā Kilisito ni Kilisito ali wā Akunnungu.

4 Mundu atu'walanje kuti tuli achikatumetume wā Kilisito wātupegwilwe masengo ga kwalalichila wāndu mitemela ja Akunnungu. 2 Pelepo kwa jwalijose jwapegwilwe masengo go ikusachilwa a'weje jwakulupichika. 3 Nambo kwa une nga'wa chindu, nalamulikwaga ni wānyamwe pane ni mundu jwalijose, ni une ngangulilamula nansyene. 4 Mu ntima mwangu ngangulamulikwa ni chindu chachilichose, nambo chindu cho ngachikulosya kuti nganigola chilewo, Ambuje ni wākunamula une. 5 Nombe mwanya ngasinlamula lilöwe kakana'we kwika katema kakwe, nneche mpaka pachaiche Ambuje. Wēlewo chauunkule indu yesisiche mu chipi ni kuwika palulanga nganisyo sya mitima ja wāndu. Nipele kila mundu chapochele ulape wakwe kutochela kwa Akunnungu. 6 Achalongo achinjangu, mechete yankati che Apolo ni une, kuti kwalitala lya uweji nlijiganyé chiwēcheto chi, "Nkamulichise malowé ga." Kuti mwa wānyamwe akapagwa mundu jwalijose jwakulilapila mundu ju ni kunnyelusya mundu jwine. 7 Waani wānsagwile mmwe mme jwakwapunda wāne? Ana nga'wa Akunnungu wāmpele indu yose inkwete? Iwāga mpegwilwe kwachichi nkulifuna mpela ila nga'wa yakupegwa? 8 Sambano mmasile kupata yose yaikunso'wa! Sambano nsichile. Mmele mamwenye pangali uweji! Mbaya nkaliyi mamwenye kuti nowe wākwe tu'we mamwenye pamo nomwe. 9 Ikuloleka kukwangu kuti Akunnungu atuwisile uweji achinduna nti wābesi wā wosepe, mpela wāndu wālamulikwe

kuulagwa paujo pa wāndu, tuwēle chindu chakusekasya paujo pa chilambo ni mmbujo mwa achikatumetume wā kwinani ni mmbujo mwa wāndu. 10 Tuli wākulowela kwa liwamba lya kwatumichila Kilisito, nambo wānyamwe nli wā lunda mu kulumbikana ni Kilisito! Uwe tuli wākulepetala nambo wānyamwe nkewete machili, wānyamwe nkuchimbichika nambo uwe tukwaluka. 11 Namuno sambano tukwete sala ni njota ni usauchi, tukuputikwa nnope ni nganitukola pakutama. 12 Tukulaga kupanganya masengo ni makono getu twachinsyene. Paakutulwesa uweji tukwapa upile, pakutusausya tukupillila, 13 paakututukana uweji tukwajanga kwa kwachimbichisa. Namuno sambano tukuoneka mpela usakwa wa pachilambo, ni kila mundu akutulola mpela wāpugwe. 14 Ngangulemba yelei kuti nantesye soni nambo ngunjiganya mpela achiwānangu wākunonyelwa. 15 Namose nkewete wākunnella achajinji nkulumbikana ni Kilisito nambo nganinkola achatati wājinji. Pakuwa mu kulumbikana ni Kilisito une mele atati wānu kwakunlalichila Ngani Jambone. 16 Nipele ngunchondelela ntende mpela ingutendaga une. 17 Kwaligongo li nguntuma che Timoseo kukwenu, mwanangu jwakunonyelwa ni jwakukulupilchika nkulumbikana ni Ambuje. Wēlewo chankumbusey litala lyangukuya une nkulumbikana ni Kilisito. Litala lingwiganya papali pose mmipingo ja wāndu wose wākunkulupilila Kilisito. 18 Wāne mwa wānyamwe atandite kulifuna achiganisyaga kuti nganyika sooni kukwenu. 19 Nambo chiiche kukwenu chitema pe Ambuje asakaga, nipele chinaiwone nansyene ngāwa malōwe gao gakulifuna pe nambo ni machili galinago wēle wākulifuna. 20 Pakuwa umwenye wa Akunnungu ngāwa kwa kusalpa pe nambo mu machili. 21 Chichi chachikunnonyela? Iche kukwenu ndili ni lubokola, pane iche ni ntima wa unonyelo ni wakulitimalika?

5 Ipikaniche isyene kuti pasikati jenu chipali chikululu, sooni chikululu cho chili chakogoya, ni nganichipagwe namose kwa wāndu wāngakwamanyilila Akunnungu. Mundu akugona ni jwankongwe jwa atatigwe. 2 Ni wānyamwe nkukombola chinauli kulilapa? Ikaliji mbaya kukwenu kunkolela chanasa mundu jo ni mundu jwatesile chindu cho aŵinjikwe pasikati jenu. 3 Uneji ndili kwakatalichila ni wānyamwe mchiilu, nambo ntima wangu uli pamoo ni wānyamwe. Jwampagwe mmbumu nansyene masile kunlamulila jwelejo jwatesile chindu cha soni mpela ila ndili papopo. 4 Pankusongangana kwa lina lya Ambuje wetu Che Yesu, noneji ndili pamoo ni wānyamwe kwa mbumu, ni machili ga Ambuje Che Yesu gali papopo, 5 muntyosye mundu jo kwa Shetani kuti chiilu chao chijonasiche ni mbumu jao jikulupuswe pa lyuwa lya kwika kwa Ambuje Che Yesu kukwalamula wāndu. 6 Kulilapa kwenu ngāwa kwambone. Ana ngankumanyilila kuti amila kanandi jikchesula utandi wejinji? 7 Nipele, ntysyoe amila ja kalakala kuti nswejele mbee. Nipele chinlandane ni utandi wasambano wa nkate wangataga amila, mpela yaikusachilwa kuwa. Pakuwa Kilisito wāali Mwanangondolo jwa Pasaka atyosyekwe kuti aŵe mbopesi jetu. 8 Nipele tutende chindimba cha Pasaka, ngāwa kwa amila ja kalakala, ajila amila ja sambi ni ugongomalo. Nambo kwa nkate wangataga amila, wauli ntima weswela ni wausyene. 9 Nannembele mu chikalata changu chiine kuti nkasyōwēkana

ni wāndu wā chikululu. 10 Ngangusala kuti nkasyōwēkana ni wāndu wose pachilambo, awāla wāchikululu, pane wākunyela, ni wākumulala ni wākupopelela inyago. Pakuwa kuliwāmbasya ni wāndu wo ikambajile kutyoka pachilambo. 11 Nambo sambano ngunlembela wānyamwe kuti ngasinsyōwēkana ni mundu jwaliyose jwakutu akunkulupilila Kilisito akuno ali jwa chikululu pane jwakunyela pane jwakupopelela inyago pane jwakwatindanya wāndu pane jwakolelwā pane jwakusumula. Mundu jwanti yele ngasinkunda namose kulya nawo. 12 Nganigaŵa masengo gangu kwalamula wāndu wānganaŵa mu mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito. Wānyamwe nkusachilwa kwalamula wāali mu mpingo wo. 13 Nambo Akunnungu nsyene chiwālamule wānganaŵa mu mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito. Pakuwa ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, "Mumminje mundu jwangalumbana jwali pasikati jenu."

6 Mundu pasikati jenu amenyanaga ni njakwe iŵevele uli akunjausya kukummechetela pa nkungulu wa wāndu wāngakwamanyilila Akunnungu badala ja kunjausya paujo pa wāndu wā Akunnungu? 2 Ana ngankwimanyilila kuti wāndu wā Akunnungu chachichilamula chilambo? Iwaga wānyamwe chinchalamula wāndu wose wā pachilambo kwachichi ngankukombola kugalamula magambo gamwana ga? 3 Ana ngankumanyilila kuti chinchalamula achikatumetume wā kwinani? Ana gelego ngāwa gamakulungwa kupunda gelega ga pachilambo? 4 Pankuwa ni umenyani wa pakang'wa, kwachichi nkwaŵilanga wāndu wāngachimbichika mu mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito anlamule? 5 Nguŵecheta yele kuti nanjalusye. Ana nganapagwa mundu mu mpingo wenu jwali ni lunda lwa ukombola kwajilanya wākukulupilila achinjakwe? 6 Nambo isyōwēleche, jwakukulupilila akunjausya jwakukulupilila njakwe paujo pa nkungulu ni kwaleka wāndu wāngakunkulupilila Kilisito anlamule. 7 Kujausyna mwachinsyene kunkungulu kukulosya kuti ntesile chileŵo. Ana ngaikāŵe mbaya kukwenu kuleŵelwa? Ngaikāŵe mbaya kukwenu kusumulwa ipanje yenu? 8 Nambo wānyamwe mwachinsyene nkwatendela wāndu ya yangalumbana ni kwasumula ipanje yao, nkwatendela gagogo namuno wākukulupilila achinjenu. 9 Ana ngakwimanyilila kuti wāchigongomalo ngajinjila mu umwenye wa Akunnungu? Ngasinlilabusya, ngāwa wāchigwagwa namose wākwipopelela inyago, namose wāchikululu atamuno wākugonana jwannume ni jwannume, nombe jwankongwe ni jwankongwe, 10 atamuno wā wiyi atamuno wākunyela atamuno wākolelwā atamuno wākunong'ona atamuno wākusumula, wānanawose wo ngajinjila mu umwenye wa Akunnungu. 11 Wāne mwa wānyamwe wāliji wānti iyoyo, nambo sambi syenu silecheleswe, ni mmichikwe pajika kwa ligongo lya Akunnungu ni mmoneche wāmbone paujo pao kwa litala lya Ambuje Che Yesu Kilisito ni kwa litala lya Mbamu jwa Akunnungu wētu. 12 Mundu akukombola kuti nyi, "Kukwango nechelelwē kuipanganya indu yose." Nambo ngāwa kila chindu chachikufai. Ngukunda kuti ngukombola kupanganya kila chindu nambo nganguchileka chindu chachilichose chindawale. 13 Nkukombola kusala, "Yakulya kwa ligongo lya lutumbo ni lutumbo kwa ligongo lya yakulya." Nambo Akunnungu chajionanje yose. Chiilu ngāwa

kwa chikululu nambo chili kwa ligongo lya kwatumichila Ambuje nombe Ambuje akuchigosa chiilu. **14** Kwa machili gao Akunnungu waasyusise Ambuje, nombe chatusyusye noweji kwa machili gakwe. **15** Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu wānyamwe ili iwalō ya Kilisito? Ana nyigale iwalō ya Kilisito kuilumbikanya ni chiilu cha jwachigwagwa? Ngwamba! **16** Ngankwimanyilila kuti jwalumbikene ni jwachigwagwa ali chiilu chimo ni jwele? Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Wele wāwīli wo chaŵe chiilu chimo.” **17** Nambo jwelejo jwalumbikene ni Ambuje ali pamo najo mu mbumu. **18** Ntame kwakatalichila ni chikululu. Sambi sine syose syasikutendekwa ni wāndu ngasikutendekwa mu illu yao, nambo jwachigwagwa akuchitendela sambi chiilu chakwe nsyene. **19** Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu ili nyuumba ja Mbamu jwa Akunnungu, jwali munkati mwenu, jumwampochele kutyochela Akunnungu? Kwapele, wānyamwe umi wenu ngāwā umi wenu mwachinsyene nambo nli wāndu wā Akunnungu. **20** Nsumikwe kwa ntengo wekulungwa. Nipele, sambano mwalape Akunnungu kwa iilu yenu.

7 Sambano tulole imwanembe ila, kwambone wālume atame pangalombela. **2** Nambo kwaligongo lya chikululu, kila jwannume akole wānkakwe nsyene, nombe kila jwankongwe akole wānkakwe nsyene. **3** Ikusachilwa jwannume wāpeje wānkakwe yaikuŵajilwa, iyoyopeyo ikusachilwa ni jwankongwe wāpeje wānkakwe yaikuŵajilwa. **4** Jwankongwe nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene nambo wānkakwe, iyoyopeyo jwannume nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene ikaŵe wānkakwe. **5** Nkajimana, nambo njitichisyane kwa mówa kanandi kuti nkole katema kambone ka kupopela. Nkakawā kwonegana sooni, Shetani ngasaika kunlinga kwakulepela kipiililila. **6** Maloŵe ganansalile nganigawā malajisyo, nambo nkukombola kusagula. **7** Ngulajila wāndu wose aŵeje mpela indite pakuŵa une, nambo jwali jose akwete ntulilo wakwe nsyene kutyochela kwa Akunnungu, jwine akwete ntulilo wu ni jwine akwete ntulilo aula. **8** Nipele aŵala wāngalombela ni kulombwa ni wāwililwe ni achivankwawo, ngwasalila nyi, mbaya atame mpela mungutamila une. **9** Nambo iŵaga mundu ngakukombola kulisiŵila, alombele. Ili mbaya kulombela ngāwā kukolewla ni msese. **10** Kwa aŵala wāmasile kulombana ngumpa malajisyo ga, ngāwā gangu une nambo ga Ambuje, jwankongwe ngasalekana ni wānkakwe. **11** Nambo iŵaga alekengene atameje pangalombewka, pane ajilane ni wānkakwe, iyoyopeyo ni jwannume ngasiwaleka wānkakwe. **12** Nombe kwa wāne uneji nguti nyi, gelega ngāwā malajisyo ga Ambuje, iŵaga jwannume akwete jwankongwe jwangakunkulipilila Kilisito ni jwankongwe jo akundile kutama ni wānkakwe, jwannume jo akasanleka wānkakwe. **13** Jwankongwe jwakwete wānkakwe jwangakunkulipilila Kilisito ni jwannume jo akundile kutama ni wānkakwe, jwankongwe jo akasanleka wānkakwe. **14** Pakuŵa jwele jwannume jwangakunkulipilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya wānkakwe. Ni jwankongwe jwangakunkulipilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya wānkakwe. Ikaŵaga yeleyo wānache wāo akaliji mpela wānache wā wāndu wāngakwamaryilila Akunnungu nambo sambano akundikwe ni Akunnungu. **15** Iŵaga jwangakunkulipilila Kilisito jula akusaka kunneka njakwe jwakukulipilila,

muneche atende yeleyo, pelepo jwankongwe pane jwannume jwakunkulipilila Kilisito ngaakutaŵikwa. Akunnungu atuwilasile uwe tutame mu chitendewe. **16** Pakuŵa nkwmianyilila uli mwe jwankongwe junkwakulipilila Kilisito panjipa chinkombole kwakulupusya wānkwen. Pane nkwmianyilila uli mwe jwannume junkwakulipilila Kilisito panjipa chimpakombole kwakulupusya wānkwen. **17** Mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame wapegwilwe ni Ambuje, atame mpela yatite kutama paŵāwālanjikwe ni Akunnungu. Gelega ni gangwasalila wāndu wose mu mipingo jose ja wāndu wākunkulipilila Kilisito. **18** Iŵaga mundu wāwālanjikwe ni Akunnungu ali aumbele, ngasalitesya mpela nganaumbala. Ni iŵaga mundu wāwālanjikwe ni Akunnungu akanaŵe kuumbala, ngasaumbala. **19** Kuumbala ngāwā chindu niungaumbala ngāwā chindu, nambo chindu chachikusachilwa chili kugakamulisa makanyo ga Akunnungu. **20** Jwalijose asigalile iyoyo mpela iŵaliji paŵāwālanjikwe ni Akunnungu. **21** Ana mwaŵālanjikwe nli kapolo? Nkaikosya, nachiŵāmuno nkwtē lipesa lya kuŵa mundu jwanganintaŵikwa nambo ntumiye lye lipesa kupanganya yambone. **22** Pakuŵa jwele jwaŵālanjikwe ni Ambuje ali kapolo, jwelejo chaŵe jwalechelelwé ni Ambuje. Iyoyo peyo jwelejo jwaŵālanjikwe ali alechelelwé, jwelejo akuŵa kapolo jwa Kilisito. **23** Akunnungu ansumile kwa ntengo wekulungwa, ngasimma achikapolo wā wāndu. **24** Achalongo achinjangu, mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame ulauila mpela iŵaliji paŵāwālanjikwe, pakuŵa Akunnungu ali pamo ni wānyamwe. **25** Sambano, nkati aila innembile kukwangu nkati wāliŵali pe ni wāngalombela, une nganiningola malajisyo kutyochela kwa Ambuje nambo nguŵecheta yeleyo mpela mundu jwakukulipilicha ni jumbochela chanasa cha Ambuje. **26** Kwaligongo lya kulaga kunkulaga, une nguganisya kuti, ili yambone mundu atameje iyoyo yaali. **27** Ana nnombele? Nkasaka kulekangana ni wānkwen. Ana nganinnombele? Nkasaka kulombela. **28** Nambo iŵaga chinnombele, ngankola sambi, ni mwali wālombwagwa, ngakola sambi, wāndu wānti yele talaje mu umi wa pachilambo pa, nambo une ngusaka ganansimane gelego. **29** Achalongo achinjangu, ngusaka sale nyi: Katema kakasigalile kali kakajipi, kutandilila sambano aŵala wālombele aŵeje mpela ila nganalombela. **30** Aŵala wākulilia aŵeje mpela ngakulilia. Aŵala wākusengwa aŵeje mpela ngakusengwa. Aŵala wākusuma aŵeje mpela wāngali chindu. **31** Wākulichenjeusya ni indu ya pa chilambo pano aŵeje mpela ngaakulichenjeusya ni indu yo. Pakuŵa indu ya pa chilambo pano ikuŵandichila kuita. **32** Ngusaka wānyamwe nkawā ni lipamba. Mundu jwangalombela akulichenjeusya ni masengo ga Ambuje, pakuŵa akusosa itajile pakwanonyelesya Ambuje. **33** Nambo jwannume jwalombele akulichenjeusya ni masengo ga pachilambo chi, pakuŵa akusosa itajile pakwanonyelesya wānkakwe, **34** nombejo asigalile pamalekano. Jwankongwe jwangalombewka pane mwali akulichenjeusya ni masengo ga Ambuje kuti aliŵiche pa jika kwa chiilu ni mbumu kwa ligongo lya Ambuje. Nambo jwankongwe jwalombewka akulichenjeusya ni indu ya pachilambo chi, pakuŵa akusosa itajile pakwanonyelesya wānkakwe. **35** Ngusala yele kuti nankamusye, ngangusaka kummichila chakusiŵila, nambo ngusaka ntendekanye yaikusachilwa kuti nkombole kwatumichila Ambuje, kwa ntima umo ni nningwa

umo. 36 Nambo mundu jwalirose iwgaga akuganisa kuti ngakumpanganyichisa yambone mwali jwantomelé kwa kuleka kwalombela, ni aiwonaga kuti yaka ikupita, ni misese jakwe jikwatesya alepele kuliswila, atende yakuti pakusaka, alombane. Kwa kutenda yeleyo ngakutenda sambi. 37 Nambo jwannume jo asakaga nsyene pangakanganichisa kuti ngaalombela, ni iwgaga ngaakwakolela misese achakongwe, jwelejo akutenda yambone pangannombela mwali jwantomelé jo. 38 Nipele jwele jwakulombela akupanganya yambone ni jwele jwangakulombela akupanganya yambone nnope. 39 Jwankongwe jwakulombekwe akutawikwa ni wankakwe kwa katema kose wankakwe ali wajumi. Nambo wankakwe ajasikaga, akukombola kulombwa sooni ni mundu jwakunsaka, nambo jwannume jo aweje jwakunkulupilila Kilisito. 40 Nambo inguti pakuganisa une, jwankongwe jo chasangalale kwanno iwgaga chatame iyoyo pangalombewa. Syele sili nganisyo syangu, none nguganisa kuti ngwete Mbumu jwa Akunnungu.

8 Sambano kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukumanyilila kuti wose tukwete umanyilisi. Umanyilisi ukututendekasya tulilape twachinsyene nambo unonyelo ukutugumba. 2 Mundu aganisyaga kuti akuchimanyilila chindu, nganaŵe kuchimanyilila chachili chose mpela yakuti pakusachilwa kwimanyilila. 3 Nambo iwgaga mundu akunnonyela Akunnungu, akumanyika ni Akunnungu. 4 Nipele, kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukwimanyilila kuti inyago ngawa chindu pachilambo, ni kuti ngapagwa Akunnungu wane ikaŵe Akunnungu wamo pe. 5 Namuno ipali indu yejinji yati wandu akuiŵlanga minnunu, pachilambo pano ni kwinani, namuno kwana minnunu ni achambuje wajinji, 6 nambo kukwetue Akunnungu ali wamo pe waaali Atati jwagumbile yose, ni uweji tukutama kwa ligongo lya welewo. Sooni tukwete Ambuje wamo pe welewo ali Che Yesu Kilisito, kwalitala lya welewo indu yose yagumbikwe, noweji tukutama kwalitala lya welewo. 7 Nambo ngawa kila mundu jwakwimanyilila yose yi, wandu wane wasyoŵelele kutaga mbopesi kwa inyago, mpaka sambano alyaga chakulya cho akuganisa chili cha inyago. Pakuwa miningwa jao jili jakulepetala akuliganisa kuti akulisakasya kwakulya chakulya cho. 8 Chakulya ngachikukombola kutujausya chiwandi ni Akunnungu, twalekaga kulya ngapagwa chachikutusowa, ni twalyaga ngapagwa chachikonjchecha kulkwetu. 9 Nambo nlilolechesye ni kulechelewa kwenu, nkaika kwatendekasya waali ni chikulipi cha kulepetala kwinjila mu sambi. 10 Pakuwa mundu jwaali ni chikulipi chakulepetala, ammonaga mmwe junkwimanyilila nkulya mu nyumba ja inyago, ana ngasanyengeta nomebejo kulya yakulya yetaje mbopesi kwa inyago? 11 Kwayele, mundu jwaali ni chikulipi chakulepetala chasocheye kwa ligongo lya umanyilisi wenu, ni Kilisito wawile kwa liwamba lya jwelejo! 12 Iwgaga nkwasoyasya achirijenu wakunkulupilila Kilisito kwanti yeleyo, ni kujulasya miningwa jao jakulepetala, nkwalewela Kilisito. 13 Nipele chakulya chankuwasyaga njangu jwakunkulupilila Kilisito ajinjile mu sambi, ngangulya nyama nglo, pakuwa nalyaga chinannewesye njangu jwakunkulupilila Kilisito ajinjile mu sambi. (aiōn g165)

9 Ana une ngawa mundu junechelelwé? Ana une ngawa nduna? Ana une nganinawona Ambuje wétu Che Yesu? Ana wanyamwe nganintyochela ni masengo gangu ga kwatumichila Ambuje? 2 Natamuno une nganiŵa nduna kwa wandu wane nambo isyene ndili nduna kukwenu mwanyamwe. Wanyamwe nli waumboni wa unduna wangu pakuwâ nlumbikene ni Ambuje. 3 Yele ni inguti pakulichenjela kwa wandu wakuusya une. 4 Ana ngatukusachilwa kulya ni kung'wa kwaligongo lya masengo getu? 5 Ana ngatukusachilwa kulongana nawo ulendo umo achiwankwetu wakunkulupilila Kilisito mpela yakuti kupanganya achinduna wane ni achapwakwe Ambuje ni che Kefa? 6 Pane uweji jikape, uneji ni che Banaba ni watushukusachilwa kupanganya masengo kuti tukole yatukuisaka? 7 Ana jwangondo chi jwakwaula ku ngondo ni kuliipila nsyene? Ana jwakulima chi jwa ngunda wa misabibu jwangalya isogosi ya itela yakwe? Ana jwakuchinga chi jwangakug'wa maŵele ga ilango yakwe? 8 Ana nguŵecheta gelego chiundu? Ana Malajisyo ga Che Musa ngagakusala malowé gagogo pego? 9 Pakuwa ilembekwe Mmalajisyo ga che Musa, "Ngasimwataŵa ng'ombe kang'wa pakujiliŵata ngano." Ana pele Akunnungu akukunguluchila nkati ng'ombe? 10 Ana paŵâvèchete yeleyo nganatugambaga uwe? Eloo, yele yalembekwe kwa liwamba lyetu kuti jwakulima ni jwakugowola wose akusachilwa apanganye masengo go kwa kulolela kukola mmagowolo. 11 Uweji twapandile mbeju ja mmbumu mwa wanyamwe. Ana ngawa chindu chachikulungwa uweji kupata yaikutusowa kutyochela kukwenu? 12 Iwgaga wandu wane akusachilwa kupata indu kutyochela kukwenu, ana uwe ngatukusachilwa kwannoce kupata kwapunda welewo? Nambo uweji nganitumia lipesa lya, nambo twapililile kila chindu kuti tukaisiŵila Ngani Jambone ja Kilisito kulačihila kwa wandu. 13 Ngankwimanyilila kuti wakupanganya masengo na Nyumba ja Akunnungu, akupata chakulya chao pa Nyumba ja Akunnungu, ni awala wakutumichila pakutyochesa mbopesi akupata liunjili mu mbopesi jo? 14 Ambuje iyoyopeyo walaſisye kuti awala wakwalalichila wandu Ngani Jambone apate yaikwasowa kila luyuwa kutyochela mmasengo go. 15 Nambo une nganindumia namose lipesa limo mwa gelego. Namose ngangulemba gelega kuti iŵeje yeleyo kukwangu, mmbaya une nyasiche kupunda kuilechelela yeleyi inguipanganya, ni mundu amone kuti ngulilapa pangali chindu. 16 Naga une ngwalalichila wandu Ngani Jambone, chelecho ngawa chindu chakulilapila, gele gali masengo gangu gambegwiwe ni Ambuje kugapanganya, ulaje kukwangu naga ngangwalalichila wandu Ngani Jambone! 17 Ikaliji ngwalalichila wandu Ngani Jambone kwa lisosa lyangu, ngalolele mbote, nambo pakuwâ ngusachilwa mbanganye masengo go, yeleyo ikulosya kuti Akunnungu angulupilile kuti mbanganye. 18 Sambano ngupochela mbote chi? Mbote jangu jili lipesa lindinalyo lya kwalalichila wandu Ngani Jambone pangali malipilo, pangawenda indu yaikusachilwa kupegwa kwaligongo lya masengo ga kulačihila Ngani Jambone. 19 Uneji nechelelwé kwa wandu wose, nambo nalitesile kapolo jwa wose kuti naichisyé Kilisito wandu achajinji. 20 Panaliji nkupanganya masengo ni Wayahudi naliji mpela Myahudi, kuti napate Wayahudi wakulupilile Kilisito. Namose une nansyene nganima paasi pa Malajisyo ga che Musa, nambo naliji mpela

ndili paasi pa Malajisyo go kuti napate áwala áwali paasi pa Malajisyo ga che Musa. 21 Panaliji nkupanganya masengni wándu wágawá Wáyahudi, natamaga mpela wányawo, kuti napate wélewo wákulupilile Kilisito. Pakusalá yeleyo ngawa kuti une ngangugakamula malajisyo paujo pa Akunnungu, kusyene une ngugajitichisa malajisyo ga Kilisito. 22 Panaliji nkutama ni wándu wákulepetala, natemi mpela jwakulepetala kuti napate wéle wáali wákulepetala. Nalitesile yailiyose kwa wándu wose kuti natesye akulupuswe kwa litala lyalili lyose. 23 Noneji ngutenda yele yose kwaligongo lya Ngani Jambone kuti mbate ntuuka wakwe. 24 Ana ngankwimanyilila kuti áwala wákuutuka luwilo, akuutuka wosepe, nambo jwakwalongolela achinjakwe ni jwakupochela ntulilo? Mbutche iyoyopeyo kuti ni wányamwe mpochele ntulilo. 25 Mundu jwaliyose jwakusaka kwapunda achinjakwe mu ung'asi wa kuutuka, akulekaga yose kaje, akutenda yele kuti apochele chindu chachili mpela singwa chakwonasika nambo uweji tutupochele chindu mpela singwa changajonasika. 26 Noneji nguutuka iyoyopeyo mpela mundu jungsaka kupunda. Nganguputana mpela mundu jwakujiputa mbungo lingumi. 27 Nambo nguchilagasya chiilu changu kuti ngombole kuchitawala, ngutenda yeleyo kuti pangumalisya kwalichila wándu wáne, une nansyene ngasaika kukanikwa.

10 Achinjangu ngusaka mmayilile yakuti, achatati wétu wáliji wose paasi liunde, ni wose wájombeche salama Bahali ja Shamu. 2 Wose wállile chakulya chilachila cha mbumu. 3 Wose wállile chakulya chilachila cha mbumu, pakuwa wáng'wele meesi gagatyochele mu lwalla lwa mbumu luwálukuiye, lwalla lula lwalli Kilisito nsyene. 5 Nambo achainjinji nnope mu wele mpingo wo, Akunnungu ngananonyelwa nawo, kwapele wávile ni ilu yao yajenele mwipululu. 6 Kwapele indu yo yose yatyochele kutujamuka uwe tukáwa wándu wákulajila yangalumbana mpela wányawo iwatite pakulajila. 7 Ngasinnypopelela inyago mpela wáne iwatite kutenda, mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu, "Wándu wátemi kulya ni kung'wa, nipele wájimi ni kutyala kwa kupunilana." 8 Tukatenda chigwagwa mpela wáne mwa wányawo iwatite pakupanganya, pa luyáwa limo wájasiche wándu elufu ishilini na tatu. 9 Tukaalinga Kilisito mpela wáne mwa wányawo iwalinjile, wose wájasiche kwa kulumikwa ni majoka. 10 Ngasinnyniita mpela wáne mwa wányawo iwatite kunyinyita, waulajikwe ni katumetume jwa kwinani jwakuichisya chiwa. 11 Yeleyo yose yaagwílile wányawo kuti uwé tujiganyikwe, yalembekwe kutujamuka uweji iwatuli mmowá gaambesi. (aïñg g165) 12 Kwapele mundu jwakuliganisa kuti ajimi kwakulimbila alilolechesye anaiche kugwa. 13 Kulinjikwa kunkulinjikwa kuli kwa kawaiida kwapatá wándu. Akunnungu ali wákukulupilichika, nombewo ngasanneka nlínjikwe kupunda ukombole wenu. Nambo parkulinjikwa, wélewo champe machili ga kupililila ni litala lya kukopochela. 14 Kwaligongo lyo achaalongo achinjangu wákunonyelwa ntame kwakatalichila kuiopopelela inyago. 15 Nguwécheta ni wányamwe wándu wáali ni umanyilisi, muiganisyeye ingunsalila yi. 16 Chikombe chitukuchitumia pa chakulya cha Ambuje ni chitukwatogolela Ambuje, tukulumbikana

ni miasi ja Kilisito. Patukulya nkate, tukulumbikana ni chiilu cha Kilisito. 17 Pakuwá nkate uli umo, namuno tuli wájinji, tuli chiilu chimo, pakutipala wose tukugáwana nkate umo pevo. 18 Nchilole achila chakuchipanganya wándu wá ku Isilaeli, wélewo wákulya mbopesi sya pa chilisa, akukamulangana pamo kutyosya mbopesi syo kwa Akunnungu. 19 Ana nyile uli? Chakulya chachitajkwe mbopesi kwa inyago, chikwete malumbo? Pane chinyago chikwete malumbo? 20 Ngwamba! Chingusaka kusala chili chelechi: Mbopesi sya wándu wángakwamanyilila Akunnungu akusyosya kwa masoka ni ngaáwa kwa Akunnungu. Noneji ngangusaka wányamwe nlumbikane ni masoka. 21 Ngankombola kuching'welela chikombe cha Ambuje akuno nkung'welela chikombe cha masoka. Ngankombola kulya chakulya cha Ambuje ni papopo nkulya chakulya cha masoka. 22 Ana tukusaka kwatendekasya Ambuje akole wiu? Ana tukuganisyta tukwete machili nnope kwapunda wélewo? 23 Wándu wáne akuti, "Indu yose ngaikukanywa," nambo une nguti, ngaáwa yose pe yaikuwájila. Ni wándu wáne akuti, "Indu yose ngaikukanywa," nambo une nguti, ngaáwa yose pe yaikukamuchisya. 24 Mundu jwaliyose mwa wányamwe akalisosela kupoka kwakwe nsyene pe, nambo asoseje ni kupoka kwa achinjakwe. 25 Yose yaikusumikwa pakusumichisya malonda nlyeje pangausya, kwa liwamba lya miningwa jenu. 26 Pakuwá Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Chilambo chili chao Ambuje ni yose yali mwelemo ili yakwe." 27 Naga mundu jwagakunkulupilila Kilisito annaliche pa chakulya, ni wányamwe nkusaka kwaula, nlyeje yaili yose ichammichile pangausausya kwa liwamba lya miningwa jenu. 28 Nambo ansalilaga mundu, "Chakulya chi chetaja mbopesi kwa inyago," nkalya, kwaligongo lya mundu jwammanyisye ni kwa liwamba lya miningwa, 29 nguti, kwa liwamba lya miningwa, nambo ngaáwa miningwa jenu nambo nningwa wa ajula jwammanyisye. "Kwa chichi kulechelelwá kwangu une kulamulikwe ni nningwa wa mundu jwine? 30 Iwága une ngwatogolela Akunnungu kwa chakulya chingulya, kwa chichi mundu alalatile une kwa ligongo lya chakulya chinaatogolele Akunnungu?" 31 Nipele, pankutenda chachilichose iweje kulya namuno kung'wa mwitendekanye yose kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu. 32 Nkasamwakuwáysa Wáyahudi atamuno Wágiliki atamuno mpingo wa Akunnungu, wa wándu wákunkulupilila Kilisito. 33 Mmeje mpela une, ngusaka kwanonyelesya wándu wose mu indu yose inguipanganya. Pakuwá ngangulisosela kupoka kwangu nansyene, nambo ngwasosela wándu kupoka kuti akulupuswe.

11 Muusasye une mpela une inguti pakwasyasya Kilisito. 2 Ngunlapa wányamwe pakuwá nkungumbuchila mu indu yose, mwanya nkamulisyé majiganyo ilaila mpela inatite pakumpa. 3 Nambo ngusaka mmayilile kuti Kilisito ali ntwe wa jwannume jwaliyose, ni jwannume ali ntwe wa wáankwakwe, ni Akunnungu ali ntwe wa Kilisito. 4 Jwannume jwali jose jwakuunichila ntwe katema pakupopela pane jwakulalichila utenga wa Akunnungu, akuujalusya ntwe wakwe wáli Kilisito. 5 Nambo jwankongwe jwaliyose jwakupopela pane jwakulalichila utenga wa Akunnungu jwangauchila ntwe akunjalusya wáankwakwe jwali ntwe wakwe, jwankongwe jo ali chisau ni

jwankongwe jwammyole umbo sya ntwe wakwe. 6 Iwaga jwankongwe ngakuliunichila ntwe wakwe mbaya amyole umbo syakwe, nambo iwgaga ili soni jwankongwe kuutula umbo syakwe pane kumyola mbaya aunicchile ntwe wakwe. 7 Jwannume ngakusachilwa kuunichila ntwe wakwe pakuwa welewo ali chisau ni Akunnungu ni ukulu wa Akunnungu. Nambo jwankongwe ali ukulu wa jwannume. 8 Pakuwa jwannume nganagumbikwa kutyochela kwa jwankongwe nambo jwankongwe ni juwigumbikwe kutyochela kwa jwannume. 9 Sooni jwannume nganagumbikwa kwaligongo lya jwankongwe nambo jwankongwe ni juwigumbikwe kwaligongo lya jwannume. 10 Kwa ligongo li ni kwa ligongo lya achikatumerume wa Kwinani, jwankongwe aunicchile ntwe wakwe, kuti chiwe chimanyisyo cha ulamusi wauli pachanya pao. 11 Natamuno yeleyo, nkulumbikana ni Ambuje, jwankongwe pangali jwannume ngaawa chindu, ni jwannume pangali jwankongwe ngaawa chindu, wose akukulupililana. 12 Pakuwa, iwgaga jwankongwe wigumbikwe kutyochela kwa jwannume, iyoyo jwannume nombe akupagwa ni jwankongwe, ni indu yose yo ikutyochela kwa Akunnungu. 13 Nlamule mwachinsyene. Ana ikuwajila jwankongwe wapopele Akunnungu pangaunichila ntwe? 14 Ana upagwe usyene ngaukijiganya kuti jwannume awaga ni umbo syasile akulitesya soni nsyene? 15 Nambo jwankongwe akolaga umbo syasileu, chili chindu chakuchimbichikwa kukwakwe, pakuwa atekupegwa umbo syasileu kuti syaunichile. 16 Iwaga mundu akukola makan kwa yeleyo, kukwetu uwe atamuno mu mpingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito, uweji nganitukola masyowelo ga makan. 17 Nambo mmalajisyga gangumpa ngangunlapa, pakuwa pankusimana kwapopela Akunnungu, nkutendekanya indu yangalumbana kwipunda indu yambone. 18 Kundanda napilikene kuti, pankusimana pamo nti mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito, kukutyochela kulekangana, ni une ngukulupilila kanandi kuti pane ili isyene. 19 Pakuwa iwele yambone kupagwe kulekangana pasikati jenu kuti awala wakukundikwa ni Akunnungu amanyiche pangasisika. 20 Nipele pankusimana, nkuganisa kuti nkulya nkate kwa kuchikumbuchila chiwa cha Ambuje nambo ngaawa, 21 pakuwa pankulya, kila mundu akulya chakulya pangaalindilila achirjakwe, ni kwatenda wane asigalile ni sala ni wane akolelwe. 22 Ana ngankukombola kulya ni kung'wa mmajumba genu? Pane ana nkuunyelusya mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito ni kwachembulusya wandu wangali ni chindu? Ana sambano nansalile ichichi? Ana nanlape kwa yeleyo? Ngwamba, ngangunlapa kwaligongo lya chindu cho. 23 Pakuwa une napochele kutyochela kwa Ambuje majiganyo ganampele wanyamwe, yakuti, Ambuje Che Yesu, chilo chila pawangalawiche, waujigele nkate, 24 ni pawatogolele Akunnungu waujigene nkate ni kuti, "Achi ni chiilu changu chachityocheckwe kwaliwamba lyenu. Ntendeje nyi kwakungumbuchila une." 25 Iyoyo paamasile kulya wachinyakwile chikombe ni kuti, "Achi chikombe chi chili lilangano lya sambano lyalikulimbichikwa kwa miasi jangu. Ntendeje nyi kila pankung'wa, kwakungumbuchila une." 26 Pakuwa kila pankulya nkate wu, ni kuching'welela chikombe chi, nkwenesya chiwa cha Ambuje mpaka pachaiche sooni. 27 Kwapele kila mundu juchalye nkate wu ni kuching'welela chikombe chi kwa litala

lyangasachilwa, jwelejo chakole magambo mchiilu ni mmiasi ja Ambuje. 28 Kwapele kila mundu alilolechesye kaje nsyene ni pele akukombola kulya nkate wo ni kuching'welela chikombe cho. 29 Pakuwa jwalijose jwakulya ni kung'wa pangaimanyilila malumbo ga chiilu cha Ambuje, jwelejo akulilamula nsyene. 30 Kwa ligongo lya, wandu achajinji mwâ wanyamwe ali wakulepetala ni wakulwala, ni wane wakwe ajasiche. 31 Nambo tukalilolechesye yambone twachinsyene, ngatukalamulikwe ni Akunnungu. 32 Nambo patukalamulikwa ni Ambuje akutujamuka kuti tukasalamulwa pamo ni wandu wa pachilambo. 33 Kwayele achalongo achinjangu pankusimana pamo kulya nkate kwa kuchikumbuchila chiwa cha Ambuje ndindiliilane. 34 Naga mundu jakwete sala alye kaje kumusi, melepe pankusimana pamo Akunnungu akasanlamula. Indu ine yo chinjinjiganya pachiicche.

12 Sambano achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile yambone yankati mituuka jajikutyochela kwa Mbamu jwa Akunnungu. 2 Nkumanyilila kuti pamwaliji ngankwamanyilila Akunnungu, mwatawalikwe ni kulongsowa mpopele minungu jangali ni umi yaani inyago. 3 Kwaligongo lya ngusaka mmanyilile kuti, ngapagwa mundu jwakulongoswa ni Mbamu jwa Akunnungu jwakukombola kuwecheta, "Che Yesu alweseche." Ni sooni ngapagwa mundu jwakukombola kuwecheta kuti, "Che Yesu ali Ambuje," pangalongsowa ni Mbamu jwa Akunnungu. 4 Jipali mituuka jakupisangana, nambo Mbamu jwakupeleganya ali jumope. 5 Sooni kutumichila kuli kwa kupisangana nambo Ambuje wakutumichilwa ali wamope. 6 Ni sooni kupali kupisangana kwa masengo, nambo Akunnungu ali wâlawâla wakupanganya masengo gose kwa wandu wose. 7 Mbamu jwa Akunnungu akuliunukula kwa kila mundu kwa uwêle wakupisangana kwaligongo lya upoche wa wandu wose. 8 Mbamu jwa Akunnungu akumpa mundu jwine lîlowe lya lunda, ni Mbamu jwa Akunnungu jujojo akumpa mundu jwine lîlowe lya umanyilisi yakuti pakusaka. 9 Mbamu jujojo akumpa mundu jwine chikulipi, Mbamu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kwalamya wandu. 10 Mbamu jwa Akunnungu akumpa mundu jwine ntuuka wa kupanganya yakusimonjeka. Mbamu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kulondola, ni Mbamu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kujimanyilila mbumu ja unami ni Mbamu ja usyene. Ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kuwecheta iwecheto ineine ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kugopolela. 11 Nambo masengo gose go akugapanganya Mbamu jwa Akunnungu jumo pejo, achingawilaga kila mundu ntuuka wakupisangana mpela yakuti pakusaka nsyene. 12 Mpela ila chiilu yachitite kuwa chimo chachili ni iwalo yejinji, ni iwalo yo namuno ili yejinji, ikuchigumba chiilu chimo, ni yaitite kuwa kwa Kilisito. 13 Pakuwa uweji wose twabatiswe kwa Mbamu jumo tuwe chiilu chimo, iwgaga tulî Wayahudi pane wandu wangâwa Wayahudi, iwgaga tulî achikapolo pane wandu walechelelwe, wose twang'wechekwe Mbamu julajula jumo. 14 Pakuwa chiilu nganichigumbikwa kwa chiwalo chimo pe, nambo kwa iwalo yejinji. 15 Lukongolo Iwatiji, "Une nganima nkono, kwapele une ngaawa wa chiilu," Ana lukongolo ngaluwâ lwa chiilu kwa ligongo lya? 16 Ni liwiwi lyatiji, "Pakuwa une ngawa liso, une ngaawa lya chiilu," Ana liwiwi ngaliwa lya chiilu kwa

ligongo lyo? 17 Naga chiilu chose chikaliji liso kupikana kukaliji kwapi? Ni chiilu chose chikaliji liwiwi, mundu akakombwele chinauli kunusya? 18 Nambo Akunnungu aiwîsile iîwalo yose mu chiilu cha kila mundu mpela iîwatiye pakusaka. 19 Nambo iîwalo yose ikaliji chiîwalo chimo, chiilu chikaliji kwapi? 20 Mpela yachitite kuîwa, chikwete iîwalo yejinji nambo chiilu chili chimo pe. 21 Liso ngalikukombola kuusalila nkono, "Ngangunsaka!" Namose ntwe nawo ngaukukombola kugasalila makongolo kuti, "Ngangunsaka!" 22 Kupunda pele chiiwoneche kuti iîwalo ya chiilu yaili yakulepetala ni yaili yakusachilwa nnope. 23 Sooni aila iîwalo yatukwiganisa kuti yangali uchimbichisyø ni yatukuiuchimbichisyø, ni iîwalo ya chiilu yaikuwoneka ili ya soni ni itukuiunichila nnope. 24 Nambo iîwalo yaikuwoneka pa meeso pa wându, ngauskasa kuunichikwa. Akunnungu nsyene achiwîsile chiilu mu chikotopasyo chanti yele ni kuipa uchimbichisyø aila iîwalo yaili yakulepetala. 25 Kwapele kukaîwa ni kulekangana muchiilu, nambo iîwalo inayose igosane. 26 Chiîwalo chimo chapotekaga iîwalo ine ikupoteka pamo nacho. Chiîwalo chimo chalapikwaga iîwalo ine iksengwa pamo nacho. 27 Nipele wânyamwe wose ndi chiilu cha Kilisito, kila jumo jwenu ali chiîwalo cha chiilu cho. 28 Mu mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito, Akunnungu wâwîsile wândanda achinduna ni wâwîli wâkulondola wâ Akunnungu ni wâtatu wâkwiganya, sooni wâkupanganya yakusimonjeka ni sooni wâali ni mituuka jakulamya wâkulwala, ni wâkukombola kwakamusya wându, ni wâkukombola kwimili masengo ni wâkukombola kuîecheta iîecheto ineine. 29 Ana wose ali achinduna? Ana wose ali wâkulondola? Ana wose ali wâkwiganya? Ana wose ali wâkupanganya yakusimonjeka? 30 Ana wose akwete mituuka jakulamya wâkulwala? Ana wose akuîecheta iîecheto ineine? Ana wose akwete ntuuka wa kugopolela iîecheto ineine? 31 Nipele nlajile kwannope kupata mituuka jajili jekulungwa. Nambo sambano chinannosye litala lyambone kupunda matala gose.

13 Namose ngâîechete iîecheto ya wându ni iîecheto ya achikatumerume wâ kwinani, naga nganiningola unonyelo, ngulandana ni chikungu chachikusona pane njuga. 2 Namose nakolaga ntuuka wa kulalichila utenga wa Akunnungu ni kwimanyiliya yantemela yose ni kumanyiliila kila chindu, namose ngakwete chikulupi chakomboleka kuchityosya chitumbi, naga nganiningola unonyelo, une ngâwa chindu. 3 Namose natyosyaga ipanje yangu yose ni kwalisya wâkulaga, namuno nachityosyaga chiilu changu chitiniche pa mooto, naga nganiningola unonyelo ngamboka kwakulikose. 4 Mundu jwaali ni unonyelo akupillila, ni akusalala ntima, ni ngakukola wiu, ni ngakulifuna, ni ngakulkwesya. 5 Mundu jwaali ni unonyelo akwachimbichisyø wându wâne, ni ngakulisosa kupoka kwakwe nsyene, ni ngakutumbila kwachitema, ni ngakukumbuchila yangalumbana. 6 Mundu jwaali ni unonyelo ngakuchiniliila chigongomalo nambo akuuchiniliila usyene. 7 Mundu jwaali ni unonyelo moâwa gose ngakupwa ntima, ni moâwa gose akukulupilila, ni moâwa gose akulolela pangali kupela ni akiupillila indu yose. 8 Unonyelo wangali mbesi. Iwaga kwana ntuuka wa kulondola tiuiche mbesi, iwaga kwana ntuuka wa iîecheto ineine, yeleyo chiimale, pane iwaga kwana kulijiganya ni kumanyiliila indu chikupite. 9 Pakuâwa

kulijiganya kwetu ni kwimanyiliila indu kuli kwangamalilwa, iyoyo kulalichila kwetu utenga kutyochela kwa Akunnungu kuli kwangamalilwa. 10 Nambo Akunnungu chaitende yose iîwe yemalilwe, ni indu yangamalilwa yose chiityochekwe. 11 Panaliji mwanache jwannandi, naîechete chiwanache, naimanyi chiwanache, ni naganisisye chiwanache, nambo pangusile indu yachanache yose nesile. 12 Pakuâwa sambano tukulola mpela usyo wangaloleka yambone mlindala, nambo katema ko chitulogane usyo kwa usyo. Sambano nguimanyiliila panondi, nambo katema ko tinaimanye yose kwauchenene mpela Akunnungu yakuti pakumanyiliila une kwauchenene. 13 Nipele, sambano indu itatu yi ni ichitame, chikulupi ni chilolelo ni unonyelo, nambo chindu chachili chechikulungwa kupunda yose, uli unonyelo.

14 Nlimble kukola unonyelo, iyoyo ni kusaka kwannope mituuka jine ja Mbamu jwa Akunnungu, nambo nnopennope, mpate ntuuka wa kwalalichila wându utenga kutyochela kwa Akunnungu. 2 Mundu jwakuîecheta chiîecheta changamanyika jwelejo ngakuîecheta ni wându nambo akuîecheta ni Akunnungu, pakuâwa ngapagwa mundu jwakumanyiliila, jwelejo akuîecheta kwa machili ga Mbamu jwa Akunnungu indu yesische. 3 Nambo mundu jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu akuîecheta ni wându malowé ga kwalimbisyø mu chikulupi ni kwakamulisyø ntima ni kwtulasya ntima. 4 Jwakuîecheta chiîecheta changamanyika akulilimbisyø nsyene, nambo ajula jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu akulilimbisyø mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito. 5 Uneji ngusaka wânyamwe wose mmechete iîecheto yangamanyika, nambo nnopennope ngusaka wânyamwe nlalichile utenga kutyochela kwa Akunnungu. Pakuâwa mundu jwaali ni ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu akutenda yambone kumpunda jwakuîecheta iîecheto yangamanyika, iwaga apali mundu jwine jwakukombola kwagopolela wându wâne chaîechete cho, kuti mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito ukombole kugumbikwa. 6 Sambano achalongo achinjangu, iwaga ngwika kukwenu ni kuîecheta iîecheto yangamanyika, ana chinkole ichichi? Kusyene ngampoka ikaîwe nguntagulila kwalitala lya chiunukuko kutyochela kwa Akunnungu pane kwa umanyili pane kwa liloâwe lya Akunnungu pane kwa majiganyo? 7 Namose indu yangali umi ikwete liloâwe lyakwe, chindu mpela chitolito pane chityatyat, iwaga ngaikutyosya liloâwe lya kulekangana, mundu chalumanyiliile chinauli lujimbo lwalukung'andikwa? 8 Lipenga lyasonga pangamanyika usone wakwe, wâani wâchaliwîche chile kwauala kungondo? 9 Wânyamwe iyoyo, mwâîechetaga chiîecheto changamanyika, wându chaimanye chinauli inkuîecheta yo? Pelepo nkuâwa mpela wându wâkuîecheta ni mbungo. 10 Ipali iîecheto yejinji pachilambo pano nombe iîecheto yose ikwete mate. 11 Iwaga ngangombola kugamanyiliila mate gakwe chiîecheto chakuîecheta mundu, chime jwannendo kwa mundu jwakuîecheta, ni jwelejo kukwangu chaîwe jwannendo. 12 Iyoyo peyo ni wânyamwe, pakuâwa nkulajila kwannope kupochede mituuka ja Mbamu jwa Akunnungu, nlimble kwannope kukola mituuka jajikukamusya kuugumba mpingo wa wându

ŵakunkulupilila Kilisito. 13 Nipele ŵakuŵecheta chiŵecheto changamanyika, apopele kuti akombole kwagopolela ŵandu chawechete cho. 14 Pakuŵa pangupopela mchiŵecheto changamanyika, mbumu jangu ni jajikupopela, nambo lunda Iwangu ngalukupanganya chachili chose. 15 Ana sambano ndende uli? Chimbole kwa mbumu jangu, nombe chimbole kwa umanylisi wangu, chinyimbe kwa mbumu jangu, nombe chinyimbe kwa umanylisi wangu. 16 Mwalapaga Akunnungu kwa mbumu jenu pe, Iwaga kwana mundu jwine jwangamanyilia chinkuŵecheta cho, chajitichisyé chinali “Eloo,” kwa kwatogolela Akunnungu iŵaga ngaimanya chinkuŵecheta? 17 Namuno nkukombola kwatogolela Akunnungu kwa usyene, nambo ngaikwakamuchisyá mundu jwine. 18 Ngwatogolela Akunnungu kuti uneji nguŵecheta iŵecheto yangamanyika kumpunda ŵanyamwe wose. 19 Nambo naŵaga pasikati ja mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, mbaya mechete maloŵe nsano gagakumanyika kuti najiganyé ŵane kupunda kuŵecheta maloŵe gamajinji nnope kwa iŵecheto yangamanyika. 20 Achalongo achinjangu, nkaganisyá mpela ŵanache achanandi, nambo mme mpela ŵanache achanandi mu igongomalo. Pankuganisyá mmeje mpela ŵandu ŵakule. 21 Malajisyó ga Akunnungu gakuti: “Ambuje akuti, ‘Chimechete ni ŵandu ūa kwa chiŵecheto cha chilendo. Ni chimechete ni ŵandu ūa kwa ngomo sya achalendo, namose yeleyo ŵandu ūa ngasambiliakanila.’” 22 Nipele kuŵecheta iŵecheto yangamanyika kuli chimanyisyó kwa ŵandu ŵangakukulupilila, ni ngáwa kwa ŵandu ŵakukulupilila. Nambo kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu kuli kwa ligongo lya ŵandu ŵakukulupilila ni ngáwa kwa ŵandu ŵangakukulupilila. 23 Nipele iŵaga mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ukuchingangana pamo, ni kila mundu kuŵecheta chiŵecheto changamanyika, ni áwala ŵandu ŵangamanyilia ni ŵangakulupila ajinjilaga mwelemo ngasasala kuti ŵanyamwe nli ŵampugwe? 24 Nambo iŵaga ŵandu wose nkulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu, ajinjilaga mundu jwangamanyilia pane jwangakulupilila yose ichapilikane chiyalosye ungalumbana wakwe nsyene ni aila yaipilikene chiyalamale. 25 Yaisisiche mu ntima wakwe chiŵe yeunukukwe, nombejo chatindíwale ni kwalamba Akunnungu achitiji, “Isyene Akunnungu ali pasikati jenu mwanya pelepa!” 26 Ana tujile uli achalongo achinjangu? Pankuchingangana pamo kwapopelela Akunnungu, jwine ajimbe lujimbo ni jwine ajiganyisyé, ni jwine akole uunukuko waukuyochela kwa Akunnungu ni jwine aŵechete kwa chiŵecheto changamanyika ni jwine ŵagopolele ŵandu chachiŵechetekwe cho. Indu yose itendekwe kwa kwagumba ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu. 27 Iwaga ŵandu akuŵecheta iŵecheto yangamanyika, aŵecheteje ŵawili pane ŵatatu, ngasapunda, nambo aŵecheteje jumo jumo ni kuweje ni mundu jwakugopolela. 28 Nambo iŵaga ngapagwa mundu jwakugopolela ŵandu chachiŵechetekwe cho, jwele jwakuŵecheta chiŵecheto changamanyika atame jii mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, aŵechete ni nganisyó syakwe nsyene ni Akunnungu. 29 ŵandu ŵakusala utenga kutyochela kwa Akunnungu, asaleje ŵawili pane ŵatatu ni ŵane agapime agala gakugasala. 30 Nambo iŵaga apali mundu pachingangene po apochele utenga kutyochela kwa

Akunnungu, juŵatandite kuŵecheta jula amyale. 31 Pakuŵa ŵanyamwe wose nkukombola kulalichila jumo jumo utenga umpegwilwe ni Akunnungu kuti kila mundu alijiganyé ni kutulaswa ntima. 32 Ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu ukusachilwa kulongsowa ni ajula jwaali ni ntuuka wo, 33 pakuŵa Akunnungu ngáwa Akunnungu ŵakuwatanganya nambo ali Akunnungu ūa chitendewe. Mpela yaikuti pakuŵa kwa mipingo jose ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ūaali ŵandu ūa Akunnungu, 34 achakongwe amyale mmipingó jose ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito pakusongangana. ŵeleo ngakusachilwa kuŵecheta. Nambo akusachilwa ajitichisyé, mpela igakuti kusala Malajisyó ga ŵayahudi. 35 Iwaga akwete mausyo ga kusya, akaausye achiŵankwawo kumusi, pakuŵa jili soni kwa achakongwe kuŵecheta chachilichoše pa nsongangano wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. 36 Ana lilöwe lya Akunnungu lyatyosile kukwenu? Pane ana lyannyichilile mwanya pe? 37 Mundu jwalijose aliganisyaga kuti akwete ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu pane akwete Mbamu jwa Akunnungu, aimanyilile kuti ingulemba yi, ngulemba makanyo ga Ambuje. 38 Nambo mundu agajalusuya agaga, nombejo ajaluswe. 39 Kwayele, achalongo achinjangu, nlajile kwannope kwalalichila ŵandu utenga kutyochela kwa Akunnungu ni ngasimwakanya ŵandu kuŵecheta chiŵecheto changamanyika. 40 Nambo indu yose ipanganyikwe mwambone ni mwaukotopasyo.

15 Sambano achalongo achinjangu, ngusaka nankumbusye yankati Ngani Jambone jinanlalichile, jimwajipochele jajili nsingi wa chikulupi chenu. Ni ŵanyamwe nkwima chilimbile pa wele nsingi wo. 2 Utenga unanalalichile wo uli Ngani Jambone, ŵanyamwe nkukulupuswa mwaikamulisyaga yambone yeila inannualichile, ikâwaga yeleyo chikulupi chenu ngáwa chindu. 3 Pakuŵa kundanda nampele ŵanyamwe indu yaili ni mate nnope inapochele une nansyene: Kuti Kilisito ŵawilile sambi syetu mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, 4 ni ŵawichikwe mwilembe ni kusyuka pa lyuŵa lyatatu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, 5 kundanda ŵaakopochele che Petulo, ni kanyuma ŵaakopochele aŵala likumi ni ŵawili. 6 Sooni ŵaakopochele achalongo achinjetu kupunda mia tano kwa pamo ni ŵane mwa ŵanyawo ali chiŵela ni umi ni ŵane ajasiche. 7 Kanyuma ŵaakopochele che Yakobo ni sooni ŵaakopochele achinduna wose. 8 Mbesi ŵangopochele une jundi mpela jumbagwile ngáwa katema kao. 9 Pakuŵa une ndili nduna jwamwana kupunda achinduna wose, nganguŵajila kuŵilanjika nduna, ligongo nalagasisye mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ūaali ŵandu ūa Akunnungu. 10 Nambo, kwa upile wa Akunnungu mele yele indi, ni upile wambele, nganamba kwa iiyiy peyi. Ngáwa kuti napanganyisye masengo kwakuchalila kwapunda achinduna wose, nganiŵa une, nambo umbone wa Akunnungu ŵaliji pamo none. 11 Nipele yaŵaga une ni jungulalichila pane ŵeleo, chelecho ni chatukulalichila, ni chelecho ni chinkuchikulupilila. 12 Iwaga yalalichikwe kuti Kilisito ŵasyuchile, ŵampepe mwa ŵanyamwe akukombola chinali kusala, ngapagwa kusyuka? 13 Nambo iŵaga kwangali kusyuka, nipele Kilisito nganasyuka. 14 Iwaga

Kilisito nganasyuka, kulalichila kwetu kuli kwangali chindu, ni kukulupilila kwenu kuli kwangali chindu. **15** Kupunda yeleyo, tukuloleka kuwa ūaumboni wa unami paujo pa Akunnungu, pakuwa twasasile kuti Akunnungu ūyasyusise Kilisito, nambo nganiūasyusa, iŵaga ili isyene, ūwile ngaasyuka. **16** Pakuwa naga ūwile ngakusyuswa nipele Kilisito nombe nganasyuka. **17** Iŵaga Kilisito nganasyuka, chikulupi chenu changali chindu ni ūnyamwe ndi chiwela mu sambi. **18** Sooni ūakukulupilila wose ūwāwile achakulupililaga Kilisito asoije. **19** Ni iŵaga tukwalolela Kilisito mu umi awuwupewu, uweji tukusachilwa tukolelwe chanasa kwapunda ūandu wose. **20** Nambo isyene, Kilisito asyuchile, Jwelejo ali jwaandanda ni chimanyisyo chisyene kwa aŵala ūandu ūwāwile kuti chasyuchikwe. **21** Pakuwa mpela ila chiwa chaichiswe ni mundu jumo, iyoyopeyo, kusyuka kwaichiswe ni mundu jumo. **22** Mpela ila ūandu wose iyakuti pakuwa kwaligongo lya kulumbikana ni che Adamu, iyoyopeyo wandu wose akutendekwa ūvajumi kwaligongo lya kulumbikana ni Kilisito. **23** Nambo kila mundu chasyuche kwa katema kakwe, Kilisito ūasyuchile kundanda nipele aŵala ūaali ūandu ūakwe Kilisito chasyusikwe, apala Kilisito pachaiche. **24** Pele mbesi chijiiche katema Kilisito pachachapa Akunnungu Atati umwenye, pachamale kwonanga mbumu sya ulamusi ni mbumu sya ukulu ni mbumu sya machili. **25** Pakuwa Kilisito tachitawala mpaka Akunnungu pachachawika ūammagongo ūao paasi pa makongolo gao. **26** Jwammagongo jwambesi kwonasika ali chiwa. **27** Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Akunnungu aŵisile yose paasi pa makongolo gakwe." Nambo Malembelo pagakusala, "Indu yose iŵichikwe paasi pa makongolo gakwe aitawale," ikuwoneka pangasisika yakuti Akunnungu nganapagwa mu indu yo, pakuwa welewo ni ūaiwisiile indu yose paasi pa makongolo ga Kilisito. **28** Indu yose yaŵichikwaga paasi pa ulamusi wa Kilisito nombe Mwana chaliŵiche nsyene paasi pa Akunnungu, kuti Akunnungu aitawale indu yose ni papali pose. **29** Sambano, iŵaga nganikupagwa kusyuka, chatendeuli aŵala ūaŵabatiswe kwaligongo lya ūawe? Iŵaga ūawe ngaasyusikwa, kwachichi ūandu akubatiswa kwaligongo lyao? **30** Ni kwetu uwe, kwachichi tukulitaga mu yakogoya katema kose? **31** Achalongo achinjangu, une nguutyosa umi wangu moŵa gose! Isyene ngusal! Ngulilapa kwaligongo lyenu kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito Ambuje ūetu. **32** Kumenyana kwangu ni ūandu ūaŵaliji mpela inyama yakalipa ku Efeso kula, namenyene kwa usache wa ūandu, ana napatile ichichi? Iŵaga ūawe ngaasyusikwa sambano nneche, "Tulye ni kung'wa, pakuwa malaŵi chituwe." **33** Ngasinlambuchikwa: "Umbusanga ūakusakala ukonanga wende wambone." **34** Mpitikusye ng'anisyosyenu, mpanganye yambone, pakuwa ūampepe mwa ūnyamwe ngakwamanyillila Akunnungu ng'oo. Nguwecheta yeleyi kuti nantesye soni. **35** Nambo mundu akukombola kuusya, "Ana ūawe akusyuswa chinauli? Ana chachiwa ni ilu yantiuli?" **36** Ūakulowela mmwe! Chinkuchipanda ngachimela mpaka chiwe kaje. **37** Pankupanda, nkupanda lusongolo pe, lwaŵaga lusongolo lwa ngano pane mbeju jine, ngawa mmela wansima waukutyochela kanyuma. **38** Nambo Akunnungu akujipa mbeju jo uloleche mpela yakuti kusaka nsyene, ni kila lusongolo lukwete uloleche wakwe. **39** Ilu

ya yepanganyikwe yose ngaikulandana. Ūandu akwete ilu yao ni inyama ikwete ilu yao, ijuni ikwete ilu yao ni somba sikhwete ilu yao. **40** Sooni ipali ilu ya kwinani ni ilu ya pachilambo, nambo usalale wa ilu ya kwinani ngaukulandana ni usalale wa ilu ya pachilambo. **41** Lyuwa likwete usalale wakwe ni lwesti lukwete usalale wakwe, ni ndondwa sikhwete usalale wakwe. Namose ndondwa nasyo silekangene kwa usalale. **42** Ni ichiŵe katema ka kusyuswa kwa ūawe. Mpela ila mbeju, chiilu chikusikwa akuno chili chiosile nambo chikusyuka akuno chili chejumi. **43** Chiilu chikusikwa mwa kwaluka chikusyuka mu lumbili, chiilu chikusikwa mwakulepetala chikusyuka mu machili. **44** Chiilu pachikusikwa, chikusikwa kwa chiilu chatupagwile nacho, nambo pachikusyuswa, chikusyuswa kwa chimbamu, iŵaga kwana chiilu chatupagwile nacho nipele chipali nombe chiilu cha chimbamu. **45** Ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu, "Mundu jwaandanda, che Adamu, ūaliji mundu jwanjumi," nambo Adamu jwambesi ali Mbamu jwakwapa ūandu umi. **46** Ngawa chiilu cha chimbamu chichalongolele, nambo chiilu chitupagwile nacho, ni mbesi achila chiilu cha chimbamu. **47** Che Adamu jwaandanda ūagumbikwe kutyochela mu litaka, nambo che Adamu jwaawili jwatyochele kwinani. **48** Wose ūali pachilambo ali mpela ajula juŵagumbikwe mu litaka, nambo aŵala ūaa kwinani ali mpela ajula juŵatyochele kwinani. **49** Ni mpela itutite kulantana ni mundu juŵagumbikwe kwa litaka, iyoyo chitulandane ni mundu juŵatyochele kwinani. **50** Ngunsalila achinjangu, chiilu cha mundu ngachikombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu, atamuno chiilu chachikuwola ngachikukombola kwinjila peuto paikwinjila ilu yangaikuwola. **51** Mpilikanile, ngunsalila yantemela, ngatuwa wose, nambo wose chitungalauswe, **52** indu yi chikopochele katema lipenga lya mbesi pachilisone, chisisimuchile. Pakuwa lipenga pachilisone, ūawe chachisyuswa akawa sooni, noweji chitungalauswe. **53** Pakuwa chiilu chakonasika chikusachilwa chigalauswe ni kuwa changajonasika, ni chiilu chakuwa chikusachilwa chigalauswe chiwé changawa. **54** Nipele chiilu chakonasika cho pachichigalauswe ni kuwa changajonasika, ni chiilu chakuwa pachichigalauswe kuwa changawa, nipele alila lilöwe lyalilembekwe patiliŵe isyene, "Chiwa chijonasikwe ni kupunda kumalile!" **55** "Ana ugwe chiwa, kupunda kwenu kuli kwapi? Ana ugwe chiwa machili genu gagakwika nako kupoteka galikwapi?" (Hadēs g86) **56** Chiwa chikukola machili gakuulasya kutyochela mu sambi, ni sambi sikukola machili kutyochela mmalajisy ga che Musa. **57** Nambo twatogolele Akunnungu, ūeleo akututenda tupunde kwa litala lya Ambuje ūetu Che Yesu Kilisito. **58** Nipele achalongo achinjangu, njimanje kwakulimbila, nkatinganyika. Moŵa gose mpunde kuityosya mmasengo ga Ambuje pakuwa nkumanyillila kuti masengo gankugapanganya kwa ligongo lya Ambuje nganigawa ga iyiŷi peyi.

16 Sambano ngusala yankati mbiya kwa ligongo lya kwakamuchisya ūandu ūa Akunnungu: Mpanganye achila chinalajisy mmipingo ja ūandu ūakukulupilila Kilisito ūa ku Galatia. **2** Kila chijuma, kila mundu mwa ūnyamwe asapule mbiya syasikutyochela mu yakupata yakwe, nipele agose kuti pachiîche ngasindenda nanjenunanjenu sooni. **3** Namalaga

kwika kukwenu, áwala wándu uchimwasagule pasikati jenu, chinaatume ni chikalata chakwamanyisya, ni ajausye mbote syenu ku Yelusalemu. 4 Iwaga chiwoneche ili yambone noneji nyaule, nipele wéle wánduwo chalongane none. 5 Chiiche kweleko namalaga kupita ku Makedonia, pakuwá ngusaka kwaula ku Makedonia. 6 Panjipa chindame ni wanyamwe kwa mówa kanandi pane chindame katema kose kambepo kuti mpakombole kungamusya mu ulendo wangu kulikose kuchinyaule. 7 Pakuwá ngangusaka kuonegana ni wanyamwe ni kuperenganya. Ngulolela kutama ni wanyamwe kwa katema kakajinji Ambuje asakaga. 8 Chindame ku Efeso mpaka lyuwa lya Pentekosite, 9 pakuwa Ambuje amugulile nnango kupanganya masengo gamakulungwa, namuno kweleko kwana wándu achajinji wakunganila. 10 Che Timoseo aikaga kukwenu, nkantendekasya akole lipamba pachatame ni wanyamwe, pakuwa wélewo akugapanganya masengo ga Ambuje mpela une. 11 Nipele mundu jwalijose akasannyelusya jwelejo, nambo munkamusye ajendelechele ni ulendo kwa chitendewelete kuti apakombole kumujila. Pakuwá ngwalolela auje pamo ni achalongo wáne. 12 Sambano ngusala yankati ngani ja nlongo njetu che Apolo: Nachondelele kwannope aiche kukwenu pamo ni achalongo wáne. Nambo ngakusaka kwika kweleko katema kano, nambo chaiche pachachikola lipesa. 13 Nchesye, njime uchenene mu chikulipi, mmeje wakulimbila ni mmeje wámachili. 14 Kila chindh chinkupanganya mpanganyeje kwa unonyelo. 15 Sambano achalongo achinjangu, nkwanmanyilila che Sitefano ni wándu wáali mu nyuumba jakwe, wélewo wálongolele kuwa Wakilisito ku Akaya ko, nipele wálityosisye achinsyene kwatumichila wándu wá Akunnungu. Kwapele achalongo achinjangu ngunchondela, 16 mwajitichisyé wándu mpela wélewo ni kila mundu jwakupanganya masengo ni kutumichila pamo nawo. 17 Ngusengwa nnope paikangene che Sitefano ni che Futunata ni che Akaiko, pakuwá wélewo wángamuchisyé kupanganya masengo agala gamwapanganyaga wanyamwe katema kanganimpagwa. 18 Wélewo angonjile ntima wangu mpela iwatite pakujikonga mitima jenu, wándu mpela wélewo ili yambone kwakumbuchila. 19 Mipingo jose ja wándu wakunkulupilia Kilisito wá ku Asia jikunkomasya. Che Akila ni che Pilisila pamo ni mpingo wa wándu wakunkulupilia Kilisito waukusongangana mu nyuumba jao, akunkomasya kwa lina lya Ambuje. 20 Ni achalongo wose wáali pelepa akunkomasya. Nkomasyane kwakulosya unonyelo wa Kilisito. 21 Uneji, che Paolo ngunkomasya, ngulemba kwa nkono wangu nansyene. 22 Mundu jwalijose jwangasaka kwanonyela Ambuje, jwelejo alwesechekwe! Maranatha malumbo gakwe njise Ambuje wétu. 23 Ngunsachila umbone kutyochela kwa Ambuje Che Yesu. 24 Unonyelo wangune uwé pamo ni mwanyamwe wose wánlumbikene ni Kilisito Che Yesu.

2 Wakolinto

1 Uneji che Paolo nduna ju Che Yesu Kilisito kwa usache wa Akunnungu, ndili pamo ni nlongo njetu che Timoseo. Ngunnembela wanyamwe wāndu wa Akunnungu unkukulupilila Kilisito wānli ku Kolinto pamo ni wāndu wose wa Akunnungu wāali ku Akaya kose. **2** Tukwāwenda Akunnungu Atati wētu ni Ambuje Che Yesu Kilisito ampe ntuuka ni chitendewelete. **3** Alapikwe Akunnungu wāali Atati wa Ambuje wētu Che Yesu Kilisito ni Atati wāali ni chanasa ni Akunnungu wa utilasyo wose. **4** Akunnungu akututulasya mitima mmalagasyo gose kuti noweji tukombole kwatulasya mitima awāla wāali mmalagasyo gagaligose. Tukwātulasya mitima mpela wēlewo iwatite pakututulasya uwe. **5** Mpela ila igakundi kupunda kukwetu malagasyo kwaligongo lya kwatumichila Kilisito, iyoyopeyo ni itukuti kutulaswa kwannope ni Kilisito. **6** Iwāga uwe tukulagaswa, tukulagaswa kuti wānyamwe ntulaswe mitima ni kukulupuswa. Pane iwāga tukutulaswa mitima, wānyamwe nkutulaswa mitima iyoyopeyo ni kupata machili gakunkombolesya kugapililila malagasyo galagala gatukugapililila. **7** Kwayele chilolelo chatulinacho kukwenu chili chakulimba, pakuwa tukumanyilila kuti mwāwaga noweji mmalagasyo chinchiwa pamo noweji mu kutulaswa kwetu. **8** Achalongo achinjetu tukusaka kummanyisa kulaga kwtwalasile ku chilambo cha Asia, pakuwa kulaga ko kwagapundile machili getu ni kwichila mwakupwa mitima ja kupunda kukola umi. **9** Isyene mmitima jetu twaganisyé kuti tulipela wālamulikwe kuulagwa. Yakopochele yeleyo kuti tutakagakulupilila machili getu twachinsyene nambo twakulupilile Akunnungu wākwasusya wāndu wāwile. **10** Wēlewo wātakulupwisy e mmalagasyo gala gagasachile kutuulaga ni chapunde kutukulupusya. Noweji tukwālola wēlewo kuti chatukulupusye sooni. **11** Wānyamwe nkutukamusya uwe kwakutupopelela. Nipele Akunnungu chagajane mapopelo genu ni chatuse upile, ni wāndu achajinji chiwātogolele Akunnungu kwaligongo lyetu. **12** Uweji tukulifunila chindu chimo, miningwa jetu jikutuwālanjila kuti utame wetu pachilambo pano nnopennope ni wānyamwe kutama kwauswela ni ntima wambone utupegwilwe ni Akunnungu. Nganitunda yeleyo kwa lunda lwa chiundu nambo kwa ntuuka wa Akunnungu. **13** Tukunnembela wānyamwe indu yankukombola kusyoma ni kuimanyilila. Ngulolela chinnyimanyilile yambone, **14** nachi wāmuno sambano nkutumanyilila kanandi, nipele pa luyā lichauje Ambuje chinlifune kwaligongo lyetu ni uweji yachitujile pa kulifuna kwaligongo lyetu. **15** Isyene naliji ni chele chilolelo, nasachile kaje kwika kukwenu kuti nkole upile kwa kumona une kaawīli. **16** Ngulapilila kupitila kukwenu ndili ngwaula kuchilambo cha ku Makedonia ni pakuuya, kuti mungamusye mu ulendo wangu wa kwaula ku Yudea. **17** Ana panasachile kutenda yeleyo nkuganisyá naliji jwagalaukagalauka? Pane inguganisyá nguganisyá kwa nganisyó sya chiundu pinguti, "Elo," ni "Ngwamba," kwakatema kamo? **18** Akunnungu ali wākukulupilichika, utenga wetu kukwenu ngawā lilo we lyakuti "Elo," ni "Ngwamba" kwakatema kamo. **19** Pakuwā Mwana jwa Akunnungu, Che Yesu Kilisito, jutwanlalichilaga kukwenu une ni che Siluwano ni che Timoseo, ngana wā mundu jwa "Elo" ni

"Ngwamba," kwakatema kamo, nambo mōwa gose ali "Elo" ja Akunnungu. **20** Pakuwā ilanga yose ya Akunnungu kwa litali li Che Yesu Kilisito ikuwa "Elo". Kwa ligongo lio tukuti "Elo" kwa litali lya wēlewo kwa kwakusya Akunnungu. **21** Akunnungu nsyene ni wākutulimbisyá uwe ni wānyamwe mkulumbikana ni Kilisito. Ni uwātusagwile, **22** atupele Mbamu jwakwe mmitima jetu awe chimanyiso chachikulosya kuti tulipela wāndu wākwe, nombewo awele poni kwa indu yose yaatugosele. **23** Akunnungu ali jwaumboni jwangu, wēlewo akuumanyilila mtima wangu. Uneji naamwiwe ninaiche sooni ku Kolinto kukunsupusya kwakunsalila malowē gakalipa. **24** Ngatukusaka kunkanganichisya nkati aila inkuikulupilila, pakuwa tukwimanyilila kuti nli wākulimba mu chikulipi chenu, nambo tukupanganya masengo pamo ni wānyamwe ligongo lya kusengwa kwenu.

2 Nambo, naililapilile kuti nganyika sooni kukwenu kukunsupusya. **2** Pakuwā nansupusyaga wānyamwe, ana wāani chachisengwasya une? Ali wāndu wālawāla unaasupwisyé. **3** Noneji nanlembélé lyle lilo we kuti naikaga kukwenu ninasupuswe ni awāla wākusachilwa kundenda sangalale. Nguimanyilila isyene, nasangalalaga une ni wānyamwe wose nkusangalala. **4** Pananlembelélagá ndili ngusongoneka akuno ndili ngulilasika ni misosi, ngawā kuti nansupusye wānyamwe nambo kuntenda mmanyilile kuti ngunnonyela kwannope. **5** Ni sambano apali mundu jwansupwisyé, mundu jo nganasupusya une nambo ni wānyamwe wose ni ngangusaka meje jwakalipa nnope. **6** Kwamukwa kwajamwikwe mundu jo ni wāndu achajinji kwakwanile. **7** Ikusachilwa kunnechelesya mundu jo ni kuntulasya ntima kuti akapunda kusupuka nnope ni kupwa ntima. **8** Nipele ngunchondelela mwalosye kuti nkwanonyela kwannope. **9** Pakuwā nalembile chikalata chila kuti naimanyilile iwāga nkukombola kwitichisya mu yosepe. **10** Mwannechelesya mundu jwalirose chile wā chakwe noneji ngunnechelesya chile wā chakwe. Pakuwā pangulechelesya, ni iwāga isyene ngwete chakulechelesya, ngulechelesya paujo pa Kilisito kwaligongo lyetu, **11** kuti Shetani ngasatulambusya pakuwa tukumanyilila ukalamuche wakwe. **12** Panaiche ku Tuloa kukulalichila Ngani Jambone ja Kilisito, nakusimene kuli kuwāchikwe chile ni Ambuje kwaligongo lya masengo gao. **13** Nambo nganiningombola kutulala muntima pakuwa nganinasimana nlongo njangu che Tito kweleko. Nipele nalangene nawo wāndu wā kweleko ni kwaula ku Makedonia. **14** Nambo tukwātogolela Akunnungu pakuwa mōwa gose akutulongsya tulipela nnunjí wambone wa Kilisito utupegwilwe ni Akunnungu, waukwenela pasikati ja wākukulupuswa ni wākusochela. **16** Kwa awāla wākusochela nnunjí wo uli chiwa nambo kwa wākukulupuswa nnunjí wo ukwikanawo umi. Ana wāani wākulombola kuipanganya yeleyo? **17** Uweji nganituwā mpela wāne wākulismisya lilo we lya Akunnungu, nambo kwakulumbikana ni Kilisito tukulalichila

mu usyene paujo pa Akunnungu mpela wāndu wātumikwe ni Akunnungu.

3 Uli, tukutanda sooni kulilapa twachinsyene? Pane tukusaka chikalata cha kutumanyisa kukwenu pane chikalata kutyochela kukwenu kutumanyisa uwe mpela wāndu wāne yakuti pakupanganya? **2** Wānyamwe nli chikalata chetu, chikalata chachilembekwe mmitima jetu chikumanyika ni kusyomekwa ni jwalijose. **3** Isyene kuti wānyamwe nli chikalata chachilembekwe ni Kilisito, chachikulosya isogosi ya masengo getu pasikati jenu. Chele chikalata cho nganichilembekwa ni windo, nambo kwa Mbamu jwa Akunnungu wāajumi ni nganichilembekwa pachanya chipande cha liganga chachisepekwe nambo mmitima ja wāndu. **4** Tukukombola kusalas yeleyo pangali woga kwaligongo lya chikulipi chatulinacho paujo pa Akunnungu kwa aila yatesile Kilisito. **5** Ngāwā kuti uweji tukukombola kuchipanganya chachili chose mu ukombole wetu twachinsyene nambo ukombole wetu ukutyochela kwa Akunnungu. **6** Nombewo ni wākututenda uwe tukombole kulitumichila Lilangano lya Sambano, ni ngāwā lilangano lya malajisyo gagalembekwe, nambo kwa lilangano lya Mbamu jwa Akunnungu. Pakuwa malajisyo gagalembekwe gakwikanawo chiwa, nambo Mbamu jwa Akunnungu akwikanawo umi. **7** Malajisyo gagalembekwe mu ipande ya maganga gagasepkwe, ni ukulu wa Akunnungu wakopochele pajatysyekwe. Namuno ukulu wa ku meeso ku Che Musa waliji wa katema pe, waliji ni machili gati Wāsilaeli nganakombola kukulolechesyu ku meeso ku Che Musa ligongo lya kung'alima kwakwe. Iwāga malajisyo gagakwikanawo chiwa pagakupanganya masengo gaiche ni ukulu wo, **8** uli ana utumichile wa Mbamu ngaupunda kuwa ni ukulu wakupunda nnope? **9** Iwāga kwaliji ni ukulu mu aula utumichile uwaichenawo ulamusi, isyene utumichile waukwatenda wāndu aīwē wābonge paujo pa Akunnungu chiupunde kukola ukulu nnope. **10** Kwapele, achila chichaliji ni ukulu kalakala chisoyesye ukulu wakwe, pakuwa chiiche chachili ni ukulu nnope. **11** Pakuwa, iwāga achila chichaliji cha kupita chaliji ni ukulu nipele achila chakulama chichikole ni ukulu wakupunda nnope. **12** Nipele pakuwa tukwete chilolelo chati nyi tukuŵecheta pangali lipamba. **13** Uweji ngatukutenda mpela Che Musa juwāunichile ku meeso kwa ni chiguo cha mwana kuti Wāsilaeli akakulola kumbesi kwa kung'alima kwakukusisina. **14** Nambo nganisyosyao syalepele kumanyilila, pakuwa mpaka lelo jino, palikusyomekwa lilangano lya kalakala chitambaa cho chipali, chiunichile nganisyosyao. Chitambaa cho chichityochekwe apala pe mundu pakulumbikana ni Kilisito. **15** Nambo mpaka lelo jino pagakusyomekwa malajisyosyao ga Akunnungu gāwāpele Che Musa chitambaa cho chikuyochekwa apala pe mundu pachiwāgalauchile Ambuje Che Yesu. **17** Nipele, Ambuje ali Mbamu jwa Akunnungu, ni paali Mbamu jwa Ambuje pelepo pali ni kulechelelwa. **18** Nipele noweji wose wānganituunichilwa ku meeso kwetu, tkuulositya ukulu wa Ambuje mpela kung'alima kwakukuyochela mu lindala. Noweji tukugalauswa tulandane nawo kutyochela mu ukulu kwauala mu ukulu wine mpela ukulu waukuyochela kwa Ambuje, wāali Mbamu jwa Ambuje.

4 Nipele kwa chanasa cha Akunnungu atupele masengo ga, kwaligongo lya ngatukupwa ntima. **2** Tuilesile indu yose ya mitemela ni ya soni, ngatukunlambusa mundu jwalijose namuno kuliungasya lilöwe lya Akunnungu, nambo kwakusala usyene pelanga chikwatende wāndu amanyilile mmitima jao yatutite kuwa paujo pa Akunnungu. **3** Nambo iwaga Ngani Jambone jitukujilalichila uwe jiunichikwe, jele jiunichikwe kwa wāndu wākonasika pe. **4** Ni wēlewo ngakukulupilila pakuwa nganisyosyao syetaje chipi ni achisoka, wāali nnungu wā pachilambo pano, kuti akakombola kuliwona lilanguka lya Ngani Jambone ja ukulu wa Kilisito, wāali chisau ni Akunnungu yatite kuwa. (aiōn g165) **5** Pakuwa ngatukulalichila ngani syetu twachinsyene nambo tukunlalichila Che Yesu Kilisito wāali Ambuje, noweji tuli achikapolo wānu kwaligongo li Che Yesu Kilisito. **6** Akunnungu wālāwāla uwasasile kuti, "Lilanguka lilanguchisyé mu chipi," wāwōwo ni wālanguchisyé mitima jetu, atupele lilanguka lya umanyilisi wa ukulu wa Akunnungu waukung'alima ku meeso kwa Kilisito. **7** Nambo uwe wātukwete mbiko ji tuli mpela yombo ya litaka yaiwīchikwe indu ya mmbumu nkati mwakwe, pakuti gawoneche machili gamakulungwa go, gakuyochela kwa Akunnungu ngāwā kutyochela kukwetū twachinsyene. **8** Uweji tukupata masausyo gakupisyangana nambo ngatukulepela. Tukukola lipamba nambo ngatukupwa mitima. **9** Tukulagaswa nambo ngatukulekwa pangali ukamuchisyosy. Namuno tugwisiswe nambo ngatukujonasika. **10** Moŵa gose tukwenda ni chiwa chi Che Yesu pa ilu yetu, kuti umi u Che Yesu uwoneche iyoyo mu ilu yetu. **11** Pakuwa uweji wātulī wāajumi tukuulajikwa moŵa gose kwaligongo lyakwatumichila Che Yesu, kuti umi wāo uwoneche mu ilu yetu yaikuwa. **12** Kwapele uwe tuli chile namose kuwa kwaligongo lyakulalichila wānyamwe kuti wānyamwe mپate umi wa moŵa gose pangali mbesi. **13** Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Nakulupilile ni kwa ligongo lya naŵechete." Uwe nowe tukwete ntima uwovo wa chikulipi, tukukulupilila kwayele tukuŵecheta, **14** pakuwa tukui manyilila kwaisyene kuti Akunnungu ni wānsusyisye Ambuje Che Yesu, chatususye noweji pamō ni Ambuje Che Yesu ni kutuwīka paujo pao pamō ni wānyamwe. **15** Yele yose itendekwe kwa liwamba lyenu kuti ntua wa Akunnungu paukwaichilila wāndu achañinji, chīwātende wātogoolele kwannope Akunnungu, ni kwakusya Akunnungu. **16** Kwapele ngatukupwa mitima, namuno ilu yetu ikuwisala nambo mbamu syetu munkati mwetu sikutendekwa syasambano moŵa gose. **17** Kulaga kwetu kuli kwamwana sooni kuli kwa katema kakajipi nambo kukutupa ukulu waukupunda nnope, ukulu wa moŵa gose pangali mbesi wauli wambone kupunda kulaga kwatulī nako. (aiōnios g166) **18** Tukailolela yaikuwonēka nambo tuilolele yangaikuwonēka. Pakuwa aila yaikuwonēka ili ya katema kakajipi nambo yangaikuwonēka ili ya moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166)

5 Pakuwa tuimanyi yakuti chiiu chetu cha paasi pano chili mpela lisakasa lyalikukomboleka konasikwa, ni chajonasikwaga, Akunnungu chachitupa chiiu chachili mpela nyuumba kwinani, nyuumba jangataŵikwa ni makono ga wāndu nambo jitāŵikwe ni Akunnungu nsyene ni jichijitame moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **2** Ni sambano mutukutama mu tukuuwuwa

akuno tuchilolelaga kwakulajila kwannope kupata chiilu chetu cha kwinani. 3 Pakuwa twamalaga kupegwa chiilu cha kwinani ngatulolechela sooni nganitukola chiilu. 4 Twawaga chiwela mu chiilu chi chachili mpela lisakasa lya pachilambo tukuuwuwa ni kutopelwa pakuwa ngatukusaka kuchileka chiilu chi chachikuwa, nambo tukusaka kupegwa chiilu cha kwinani kuti chiilu chachikuwa chigalauswe ni umi wa mowa gose pangali mbesi. 5 Akunnungu nsyene ni watakolochesy indu yi, nombewo ni wataupele Mbumu jwakwe awje poni ja indu yose yatugosele. 6 Nipele katema kose tukulimbiswa mitima, sooni tukumanyilila kuti katema katukuwa mchiilu chi, tukutama kwakutalika ni Ambuje. 7 Pakuwa tukutama kwa chikulupi ngawa kwa yatukuiwona pe. 8 Nambo tukulimba mitima ni ikaliji mbaya tuchileche chiilu chi ni kwaula kukutama pamo ni Ambuje. 9 Nambo chindu chachili chambone kupunda yose, chili kwanonyesya Ambuje tulu mu ilu ya pachilambo pano pane tulu mu ilu ya kwinani. 10 Kwayele uweji wose tukusachilwa tujime paujo pa Kilisito ni kulamulikwa kuti mundu jwalijose apochele nti iwitatite pa kupanganya pawahlji pachilambo, iwaga yambone pane yangali mate. 11 Nipele, tukugamanyilila malumbo ga kwajogopa Ambuje kwayele tukuchalila kwachisywa wando. Akunnungu akutumanyilila uchenene, noneji ngwete chilolelo chakuti ni wanyamwe wakwe nkutumanyilila uchenene. 12 Uweji ngatukulilapa sooni twachinsyene paujo penu nambo tukusaka kumpa wanyamwe ligongo lya kulisila kwaligongo lyetewe kuti mpakombole kwajanga wakulilapa kwa indu yaikuwoneka ni ngawa kwa indu ya munitima. 13 Iwaga tukulolechela waapugwe, tulu waapugwe kwaligongo lya kwanonyesya Akunnungu, ni iwaga tukwete umanyilisi wambone, yeleyo ili kwa liwamba lyenu. 14 Pakuwa unonyelo wa Kilisito ukutulongosya, sambano tukumanyilila kuti mundu jumo pe ni juwawile ligongo lya wando wose, nipele wando wose tuwile pamo nawo. 15 Nombewo wajile ligongo lya wando wose, kuti wando waali wajumi anaawe wajumi sooni kwa kulinonyesya achinsyene, nambo kwakwanonyesya welewo uwawile ni kusyuka kwa liwamba lya wanyawo. 16 Kwayele chitandilile sambano ni kwendelechela ngatukumpima mundu jwalijose kwa lunda lwa chiundu. Namuno twampimile Kilisito kwa lunda lwa chiundu, nambo sambano ngatukutenda yeleyo sooni. 17 Iwale kuti mundu awaga munkati mwa Kilisito apanganikwe mundu jwasambano ni yakalakala ipiite, mnole, itendekwe yasambano. 18 Ayiyi yose ikutyochela kwa Akunnungu watajilenye ni nsyene kwalitala lya chiwa cha Kilisito, ni wataupele masengo ga kwajilanya wando wane ni Akunnungu. 19 Welewu uli utenga wetu, Akunnungu waaajilenye wando wa chilambo chino ni asyene kwalitala lya chiwa cha Kilisito pangaawanjalila sambi syao. Nombe atupele uweji utenga wa kwilanya. 20 Nipele, uwe tukuwecheta pamalo pakwe Kilisito, mpela ila Akunnungu asyene akunchondelela wanyamwe kwa kang'wa syetu. Tukunchondelela wanyamwe pamalo pakwe Kilisito njilanikwe ni Akunnungu. 21 Kilisito nganakola sambi nambo kwa liwamba lyetu Akunnungu wantesile ajigale sambi syetu kuti kwakulumbikana ni welewo tukombole kuwa wambone paujo pa Akunnungu.

6 Nipele uweji watakipanganya masengo pamo ni Akunnungu, tukunchondelela nkautenda ntuuka wa Akunnungu mpela

nganiukola masengo kukwenu. 2 Pakuwa Mmalembelo Gamaswela Akunnungu akuti, "Pa katema kangu ka chanasa nampikene, ni pa lyuwa lya ukulupusyo nankamuchisye." Nnole, sambano kali katema ka chanasa cha Akunnungu ni lelo lili lyuwa lya ukulupusyo! 3 Uweji ngatukusaka kuwa chakukuwasya chakwatenda wando akasankulupilia Kilisito, kuti masengo getu ganalatalilwe. 4 Nambo mu indu yose itukupanganya tukulosya kuti, uweji tulu achikatumerume wa Akunnungu, kwa upililiu katema ka masausyo ni katema ka kusowekwa ni indu ni katema ka kulaga. 5 Twapatikwe ni twatawakwe ni twasokolekwe pa wando ni twapangenyen masengo gakulimba, ni katema kakajinji twachesisye ni twatemi pangalya. 6 Tukulosya kuti uweji tulu achikatumerume wa Akunnungu kwa kutama chambone ni kwa umanyilisi ni kwa upililiu ni kwa umbone. Tukukulupilia Mbumu jwa Akunnungu ni tukwanonyela wando kwausyene. 7 Twatalichile utenga wa usyene kwa machili ga Akunnungu. Yakutilana yetu yakulichenjela ni yakwputila ili kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. 8 Tulu chile kuchimbilichikwa ni kujaluswa, kutukanwa ni kulapikwa. Tukuwoneka nti waunami nambo tkuwecheta usyene. 9 Tukuwoneka mpela wangatukumanyika nambo tukumanyika nnope, twapatikwe nambo nganitwu, mpela inkuti pakulola uweji tulu wajumi. 10 Nachiwamuno tukuwoneka mpela wakusupuka nambo tukusengwa mowa gose. Nachiwamuno tukuwoneka mpela wakulaga nambo tukwasichisya wajini. Nachiwamuno tukuwoneka mpela wangali chindu nambo tukwete indu yose. 11 Achalongo achinjangu wa ku Kolinto, tukungulwiche ni wanyamwe pangasisika, ni tukunnonyela wanyamwe kwa mitima jetu jose. 12 Nganitulisiwila kunnonyela wanyamwe, nambo wanyamwe mpungwisyere kutunonyela. 13 Sambano nguwecheta ni wanyamwe mpela achiwanangu nipele wanyamwe ntunonyele uweji mpela itutesile. 14 Nkakamulana ni wando wangakukulupilia Kilisito pakuwa kwana uganja chi pasikati ja umbone ni ungulumbana? Ana lulanga ni chipi komboleka kutama pamo? 15 Ana kwana kwilana pasikati ja Kilisito ni Shetani? Ana wando wakukulupilia ni wangakukulupilia akukombola kutama pamo ni kwilana? 16 Sooni ana kwana kwilana pasikati ja Nyumba ja Akunnungu ni kuipolela inyago? Pakuwa uweji tulu Nyumba ja Akunnungu, Akunnungu waali wajumi mpela iwitatite asyene, "Chindame mwa welewo, ni chinijenda pasikati jao. Chinjiwa Akunnungu wao, nombewo chawé wando wangu." 17 Kwapele Ambuje akuti, "Ntyoche pasikati jao, nkalisepusye nawo. Nkakwaya chachili cha usakwa, noneji chinampochele. 18 Ambuje jwali ni ukombole akuti yele, Chinjiwa Atati wenu, wanyamwe chinchiwa achiwanangu."

7 Nipele, achambusanga wangu pakuti tukwete ilanga yose yi menema tuliswejesye ilu ni mbumu ni tuweje waswela mbee tuchitamaga nkwalamba Akunnungu. 2 Ntupochele mmitima jenu. Nganitunnewela jwalijose atamuno kummulasya mundu jwalijose atamuno kunlambusa mundu jwalijose. 3 Ngangusala yeleyi kwakunlamulila wanyamwe. Mpela inatite pakusala katasi kuti wanyamwe nli mmitima jetu, iwaga mchiwa pane mkulama, tulu pamo. 4 Uneji ngunkulupilia wanyamwe kwannoje ni kulifuna kwaligongo lyenu. Nkulaga kwetu une nansyene ndusiswe ntima, ni lukondwa lwangu lwangali chiwani.

5 Pakuŵa namose patwaiche ku Makedonia nganitukombola kumpumulila mu iili yetu. Twalasile mosemose, kwa paasa kwaliji kwana umenyani ni muntima mwaliji ni lipamba. **6** Nambo Akunnungu âwakwatulasya mitima âwakupwa ntima âwtutulasisye mitima jetu pakwika Che Tito. **7** Ni ngâŵa kwa kwika Che Tito pe nambo tupilikene imwaitite pakuntulasya ntima. Atusalile inkuti pakulajila kumona ni inkuti pakusupuka kwa aila iyangopochele ni inkuti pakusaka kunjenjela une, chelecho chikusengwasya kwannope une. **8** Nipele, namose nansupwisye kwa chikalata chila une ngangulilasika. Namuno nalilasiche kwa katema pe, ngangulilasika sooni, pakuŵa naimanyi kuti chikalata changu chansupwisye kwakatema pe. **9** Sambano ngusengwa, ngâŵa ligongo mwasupwiche, nambo ligongo kusupuka kwenu kwantesile ngalauche ni kuleka sambi. Pakuŵa mwasupwiswe mpela yakuti pakusaka Akunnungu, kwaapele nganitumpanganyichisa chachili chose changalumbana. **10** Pakuŵa kusupuka kwakuchuichiswa ni Akunnungu kukwaptikusya âwando mitima jao ni kuuleka sambi, ni kupocheila ukulupusyo wangali kulilasika, nambo pachilambo kusupuka kwa chiundu kunknyichisa mundu chiwa. **11** Sambano nnole yaikopochele nkati mwenu kwaligongo lya kusupuka kwenu mpela Akunnungu yakuti pakusaka. Kunesile mme âwakuchalila kwannope kwakulosya kuti nganimpanganye chileŵo chachili chose. Mwapotekwe muntima ni kutojima, nkwete lung'wanu lwa kumona, ni nkunonyelana ni nkunlechela Akunnungu alamule. Kwa yailiyose nlilosise kuti nganinkola chileŵo mu yele yose. **12** Kwaapele namose nanlembele, nganinanlembela ligongo lya jwaleŵile atamuno jwaleŵelwe. Nambo nasachile iloleche paujo pa Akunnungu inkuti pakutukamusya uweji. **13** Kwaapele twatusiswe mitima jetu. Ngâŵa kutuswa ntima pe nambo Che Tito âwatusengwasisye kwannope kwaligongo lyakusangalala kwakwe pakuŵa mwaukonjisye ntima wao. **14** Uneji nalilapile paujo pa Che Tito kwaligongo lyenu ni âwanyamwe nganimundaga soni. Nambo kila chindu chitunsalile chaliji usyene ni kunlapa âwanyamwe paujo pa Che Tito chaliji chindu cha usyene. **15** Unonyelo wakwe kukwenu ukupunda nnope paakukumbuchila âwanyamwe wose imwaitite pakwitichisya ni imwaitite pakumpochela kwa ntima ni kwa kunchimbichisya. **16** Ngusangalala pakuŵa ngukombola kunkulupilila âwanyamwe ni indu yose.

8 Achalongo achinjetu tukusaka kummanyisya yatite Akunnungu kwapa ntuuka mipingo ja âwando âwakunkulupilila Kilisito ja chilambo cha ku Makedonia. **2** âWakunkulupilila âwa kweleko âwalinjkwe nnope kwa kulagaswa nambo kusangalala kwoa kwaliji kwakukulungwa mpaka âwapultile kupeleganya mwakupunda kwa ntima wa unonyelo namuno âwali âwakulaga nnope. **3** Isyene ngunsalila umboni, âwapelegenye kwa ukombole wao ni âwapultile kupeleganya kupunda ukombole wao ni nganapagwa mundu juâwaakanganyichisye nambo kwa kusaka kwoa achinsyene. **4** âWatuchondelele kwannope tukamulangane nawo kwatumichila âwando âwa Akunnungu âwaali ku Yudea. **5** Nganapanganya mpela itutite kulolela, nambo âwalityosisye achinsyene kaje kwa Ambuje ni kwetuwe, malinga ni yaikuti pakwanonyela Akunnungu. **6** Ni twanchondelele che Tito juâwagatandite masengo go ankamusye âwanyamwe mmalichisye

masengo go gakupeleganya kwa ntima wa unonyelo. **7** âWanyamwe nkupanganya yambone mu yiali yose, mchikulupi ni ukombole wa kuwêcheta ni umanyillisi ni kuchallila kose ni unonyelo wenu kukwetu. Kwayele tukunchondelele nkole unonyelo wakupunda mmasengo gakupeleganya ga. **8** Nganguwêcheta kwa kunkanganyichisa nambo ngusaka kuulola unonyelo wenu iŵaga uli wausyene kwa kuulandanya ni unonyelo wa âwando âwane. **9** Pakuŵa âwanyamwe muumanyi ntuuka wa Ambuje âwet Che Yesu Kilisito, namuno âwali âwakusichila nambo âwaliitesile âwakulaga kwa liwamba lyenu kuti kwa kulaga kwoa âwanyamwe ntendekwe âwakusichila. **10** None pa liloŵe li ngunshauli yelei, ili yambone kukwenu kumalichisya aila imwaitandisy e mwacheso. âWanyamwe mwaliji âwandanda kupeleganya ni mwaliji âwandanda kuwa ni lung'wanu Iwakutenda yeleyo. **11** Sambano mmalichisye masengo gakupeleganya go mpela ila imwaitite pakuŵa ni lung'wanu lwa kumamusya. Ni kwa lung'wanu lulalula lumwakwete Iwakukamusya, iyoyo peyo mmalichisye masengo go kwa kupeleganya malinga ni ukombole wenu. **12** Iŵaga mundu akwete ntima wa kupeleganya, Akunnungu akupochela chindu chakutyosya cho kwakuchilola achila chakwete, ngâŵa kwakuchilola achila chananakola. **13** Nningwa wangu ngâŵa kuti âwanyamwe nrâjeje kuti âwane apocheje ngwamba nambo iŵeje imo. **14** Aka katemaka âwanyamwe nkewte indu yaijinji nnope, ni pele mwakamuchisye âwâla âwaikwasowâ. Ni âwanyawo patachipata indu yejinji akombole kunkamuchisya âwanyamwe yaikunsoâ. Ni pelepo chiîwe imo. **15** Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, "Juâwkumbikenye yejinji nganakola yakupunda, ni ajula juâwkumbikenye kanondi nganakola litika." **16** Ngwatogolela Akunnungu âwâapele che Tito ntima wa kunkamusya âwanyamwe mpela indite kunkamusya une. **17** Ngâŵa kuti ajiitichisye itwâwendile pe nambo âwali ni lung'wanu Iwalukulungwa lwa kunkamusya mpaka âwasachile nsyene kwika kukwenu. **18** Pamo nawo tukunlajisa njetu, jwakulapikwa ni mipingo jose ja âwando âwakunkulupilila Kilisito kwa kulalichila Ngani Jambone. **19** Kupunda gelego asagulikwe ni mpingo wa âwando âwakunkulupilila Kilisito kuti alongane ni uweji patukuijaysa indu yetyosekwe, masengo gatukugapanganya kwa ligongo lya ukulu wa Ambuje ni kulosya kuti tukusaka kwakamusya âwando. **20** Tuchilisepusuya ni liloŵe li kuti mundu jwalijsone ngasakola ni chachili chose chakutulatalila yankati itukuti kuutumichila ntuuka wu. **21** Tukusaka kupanganya yambone ngâŵa kwa Ambuje pe nambo ni kwa âwando nombe. **22** Kwayele tukunnajisa nlongo njetu jwine pamo ni âwanyawo jwatuñlinjile ni kunkulupilila, nomejo akusaka kwannope kunkamusya, ni sambano akulajila kwannope pakuŵa akwete chikulupi chachikulungwa ni âwanyamwe. **23** Che Tito jwele ali njangu, jwatuñkumichila pamo kwaligongo lyenu. Nambo kwagamba achalongo achinjetu âwane âwâili âwakulongana nawo wo âwelewo ali âwantenga kutyochela mu mpingo wa âwando âwakunkulupilila Kilisito nombewo akunchimbichisya Kilisito. **24** Sambano mwalo sye âwando wo unonyelo wenu kuti mipingo jao ja âwando âwakunkulupilila Kilisito jiâwatumile amanyilile kuti patukulilapa kwaligongo lyenu kuli kwakusyene.

9 Kwa ngani jankati kwajauchisya indu yetyosekwe kwa wāndu wā Akunnungu wākutama ku Yudea, nganingola ligongo lya kunnembela sooni. **2** Pakuŵa ngumanyillia intite pakukola ntima wa kupeleganya, noneji ngulilapa nkati ngani jo kwa wāndu wā ku Makedonia, njasalilaga kuti wāndu wā ku Akaya aliwīsile chile kupeleganya chitandilile mwacheso. Nipele ntima wenu wakupeleganya wachisisye wāndu achajinji, akole ntima wakupeleganya. **3** Nambo sambano ngwatumwa achalongo achinjetu wā kuti kulilapa kwetu nkati wānyamwe kunaŵe kwa iyiypeyi, mpela indite pakusalna nlīwiche chile kwakamusya. **4** Iwāga akwika wā ku Makedonia pamo ni une ni kunsimana nganinlīwiche chile, tutujaluche pakuŵa twalilapile kwaligongo lyenu, ni wānyamwe wākwe chinchikola soni. **5** Kwayele, naiweni yambone naŵende achalongo wā alongolele kwika kweleko kuti awīche chile mitulilo jimwalanjile kupeleganya. Mitulilo jo chijilosye kuti nkukeleganya kwa usache wenu ni ngāŵa kwa kukanganichiswa. **6** Nkumbuchile yakuti, jwakupanda kanondi chagungule kanondi, nombe jwakupanda yeijinji chagungule yeijinji. **7** Mundu jwalijose apeleganye chasachile muntima mwakwe kupeleganya, ngāŵa kwa kukanganichiswa namose kwakusupuka, pakuŵa Akunnungu akunnonyela jwakupeleganya kwa kusangalala. **8** Ni Akunnungu akukombola kumpa wānyamwe kupunda aila yaikunsoŵa kuti katema kose nkole indu yejinji yakupanganyichisya masengo gagali gambone. **9** Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala, "Jwele jwakwapa wākulaga kwa kusangalala. Umbone wakwe ukutama moŵa gose pangali mbesi." (aiôn g165) **10** Akunnungu ni wākwapa jwakupanda mbeju ni chakulya. Iyoy Champe wānyamwe mbeju syakisunkosôwa ni kusimelesya nombewo chachinjonjchesya magungulo kwa upeleganyo wenu wambone. **11** Wānyamwe chimme wākusichila kuti mme wākupeleganya kwa kusangalala moŵa gose ni wāndu chiwātogoole Akunnungu kwa ligongo lya mitulilo japochele kwa litala lyetu uwe. **12** Pakuŵa masengo gakupeleganya gankugapanganya ga, ngāŵa kwakkawakamuchisya wāndu wā Akunnungu indu yaikwasoŵa pe, nambo chigakamusye wāndu achajinji kwatogolela Akunnungu. **13** Malinga ni kupeleganya kwenu kwaunyelo, wāndu chiwākusye Akunnungu kwaligongo lya kwitichisya kwenu ni kujikamulisa Ngani Jambone ja Kilisito pamo ni ntima wa kupeleganya kunkwapa wēle ni wāndu wose. **14** Nombewo chachimpopelela wānyamwe kwa ntima wa unonyelo, kwaligongo lya indu yekulungwa yampanganyichisye Akunnungu. **15** Twatogolele Akunnungu kwa ntulilo wao wejinji wangaukūalanjika.

10 Nipele une che Paolo nansyene junguwoneka jwakulitimalika pinguŵa ni wānyamwe nambo natalichilaga ni wānyamwe nguŵa jwachikali mpela wāne yakuti kusala. Ngunchondelela kwa chanasa ni umbone wakwe Kilisito. **2** Ngunchondelela ngasimundendekasya meje jwakalipa pachinjika kukwenu pakuŵa ikomboleka chinjiŵa jwa chikali kwa wāndu wākutunganichisya kuti tukutama mpela wāndu wā pachilambo chi. **3** Isyene tukutama pachilambo, nambo ngatukumenyana mpela wāndu wā pachilambo yakuti pakumenyana. **4** Pakuŵa, yakumenyanilana yetuwe ngāŵa ya

pachilambo, nambo gali machili ga Akunnungu gagakukombola kugumula maboma gose ga wāmmagongo, tukusijonanga nganisyo syosye sya unami, **5** ni kugwisya nganisyo ni indu yose yaikilitutumula kuukanila umanyilisi wa Akunnungu, ni kusikamula nganisyo syose kuti sinjitchisyé Kilisito. **6** Mwaŵaga wā utindimisyu mu kwitichisya pelepo ni pachituŵe chile kunjamuka mundu jwalijose jwakukana kwitichisya. **7** Wānyamwe nkulesya indu chapasa pe. Ana kwana mundu jwakuliganichisya kuti jwelejo ali jwa Kilisito? Illi yambone, nambo aganichisyeye iyoyo kuti noweji tuli wā Kilisito mpela jwelejo yatite kuŵa jwa Kilisito. **8** Namosi iwāga mbundile kulilapa ligongo lya ukombole watupele Ambuje nganingola soni pakuŵa ukombole wo uli kwaligongo lya kunlimbisyé mchikulupi ni ngāŵa kungwisya wānyamwe. **9** Ngangusaka nganisye kuti ngusaka kunjogoya ni ikalata yangu. **10** Pakuŵa wāndu wāne akuti, "Ikalata i che Paolo ili yachikali yaili ni malowē gakutopela, nambo nsyene jo pakuŵaga noweji akuŵa mundu jwakulepetala, ni pakukunguluka, malowē gao gakuŵa gangali chindu." **11** Mundu jwakuŵecheta yeleyo aimanyilileje kuti, pangali utinda wa yaili mu ikalata tuli totalichile ni yachituitendekanye twāwaga pamo ni wānyamwe. **12** Ngatukulivika mu mpingo umo namuno kulilandanya ni wēle wākulilapa achinsyene. Welewo ali wākulōwela, akulipima malinga ni chipimo chao achinsyene ni kulilandanya achinsyene kwa achinsyene. **13** Uweji ngatukulilapa mwakupelenganya, nambo kullilapa kwetu chikusigalile mu chipimo cha masengo gaatupele Akunnungu, masengo gatukugapanganya kukwenu nombe. **14** Kulilapa kwetu nganitupelenganya, pakuŵa patwannyichisye Ngani Jambone ja Kilisito twaliji mmipika jetu. **15** Nipele ngatukulilapila masengo gapangenyē wāndu wāne nambo tukulolela kuti, chikulupi chenu chichipunde konjecheka, masengo getu kukwenu chigapunde kwenela malinga ni mipika jatupele Akunnungu. **16** Pelepo chitukombole kualichila Ngani Jambone mu ilambo ine, kwapelē chitulilapile masengo gatupangenyē twachinskyene ni ngāŵa masengo gapangenyē wāndu wāne. **17** Nambo, mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusalna, "Jwakulilapa alilape kwa achila chapangenyē Ambuje." **18** Pakuŵa jwakukundikwa ngāŵa mundu jwakulilapa nsyene nambo ajula jwakulapikwa ni Ambuje.

11 Ikaliji mbaya nkaambililile kanondi mu kulōwela kwangu, ngummenda, mumbililile kanondi. **2** Ngunkolela wiu mpela ila Akunnungu yakuti kunkolela wiu, pakuŵa wānyamwe nli mpela mwalimwalipe junantomele kwaligongo lya jwannume jumo pe, jwele jwannume jo ali Kilisito. **3** Nambo ngogopa kuti, mpela ila lijoka iyatite pakunlambusa che Hawa kwa ukalamuche wakwe, iyoyopeyo nganisyo syenu sikalyungaswa mpaka kuleka kilityosya kwenu kwa ntima wambone kwa Kilisito. **4** Pakuŵa aikaga mundu jwalijose kukunlalichila Che Yesu jwine jwanganitulalichila uwe, ngunsimonga pakuŵa wānyamwe nkupililila. Ni wānyamwe nkumpochela mbumu jwine jwangaŵa Mbamu jwa Akunnungu, ajula jumwampochele. Ni nkujipochela ngani jambone jiine ni ngāŵa Ngani Jambone jimwalalichilwe jilal! **5** Nganguganisya kuti chisowîle chindu chalinacho wākulilwanga, "Achinduna wākulu." **6** Nachiŵamuno nganingola

umanyilisi wakuwécheta yambone nambo ngwete umanyilisi. Noweji tulosisye yelei paujo penu papali pose ni katema kose. 7 Uli, natesile sambi panalitulwisyé nansyene ni kunkusya wanyamwe, pananlalichile Ngani Jambone ja Akunnungu pangali malipilo? 8 Panatumikaga pasikati jenu, napochele ukamusi kutyochela kwa mipingo jine ja wāndu wākulukulupilila Kilisito. Ni kwa yelei naliji mpela ngwapokola wélewo kuti ngombole kuntumichila wanyamwe. 9 Panaliji ni wanyamwe, nganinanlagasya jwalijose panasakaga chhindu chachili chose. Pakuwā achinjetu wāwāumile ku Makedonia wāmbelechele yose iyasoŵāga. Nganisaka kummenda wanyamwe chachili chose ni napundile kutenda yeleyo. 10 Mpela ila usyene wa Kilisito yautite kuwā nkati mwangu, ngapagwa mundu jwali jose mu chilambo chose cha ku Akaya juchakombole kusiŵila une kulilapila chelecho. 11 Kwa chichi nguwécheta yelei? Ana ligongo ngangunnonyela wanyamwe? Ngwamba! Akunnungu akui manyilila kuti ngunnonyela. 12 Nambo indu inguipanganya chimbunde kuipanganya, kuti naajime lipesa awāla wākulūwilanga "Achinduna wākulu," awāla wākusosa lipesa lya kuilapa kuti akupanganya masengo mpela uwe. 13 Wāndu wānti yeleyo ali achinduna wā unami, akupanganya masengo gao kwakulambusa achilitenda kuti ali achinduna wā Kilisito. 14 Ngāwā chhindu chakusimonga, pakuwā namose Shetani nsyene akukombola kulitenda kuti, ali katumetume jwa kwinani jwa lilanguka. 15 Kwapele ngāwā chhindu cha kuchisimonga, yaŵāga nombewo achikatutemume wā Shetani akulitenda ali wākutumichila wāmbone paujo pa Akunnungu. Nambo mbesi jao chalamulkwe malinga ni ipanganyo yao. 16 Nguti sooni, mundu jwalijose ngasang'anichisyá jwakulowela une, nambo mwang'anichisyaga yeleyo, mumalanjile mpela jwakulowela, kuti none nalilape kanandi. 17 Chinguwécheta sambano ngāwā chanajisyé Ambuje mechete, nambo yankati chhindu chakulilapa chi, uneji nguwécheta mpela jwakulowela. 18 Wāndu wājinji akulilapa mpela wāndu wā pachilambo yakuti pakulilapa. Kwaligong lio, noneji chinalilape iyoyo peyo. 19 Wānyamwe nkuliganichisyá kuti nkwtete lunda, kwayele nkwapililila wākulowela nkusengwa. 20 Pakuwā nkumpililila mundu jwakuntenda wānyamwe achikapolo, ni jwakunjiŵila ipanje yenu ni jwakunjigala pangankusaka, achinniyelusyaga ni kumputa majanda ku meeso. 21 Ngwete soni pangwitichisyá kuti twali jwakulepetala mkupanganya yeleyo. Iwēje yanti yose, iŵaga kwana mundu jwalijose akukombola kulilapila chhindu, none jwakwe ngulinga kulilapa, sambano nguwécheta mpela jwakulowela. 22 Ana wélewo ali Wāebulania? None jwakwe ndili Mueblania. Ana wélewo ali Wāsilaeli? None jwakwe ndili mu Isilaeli. Ana wélewo ali wā lukoso lu che Iblahimu? None jwakwe ndili jwa lukoso lu che Iblahimu. 23 Ana ali wākutumichila wā Kilisito? Une ndili jwakwapunda wélewo, none nguwécheta mpela jwampugwe kuti uneji ndili jwakutumichila jwambone. Une nagapangenyé masengo gakulimba kwapunda wélewo ni nataŵikwe kwpunda wélewo ni naputikwe kwpunda wélewo ni kakajinji naŵandichile kuwa kwpunda wélewo. 24 Kasano Wāyahudi wāmbutile iboko selasini ni tisa. 25 Katatu Wāloma wāmbutile iboko ni kamo naponyekwe maganga. Ni katatu jangasichile ngalaŵā jajikulungwa mu bahali ni

nalonjele mu bahali chilo ni musi. 26 Najesile kakajinji, naliji mchakogoya chakukumbwa ni mesi, naliji mchakogoya ni wāchiswamba ni naliji mchakogoya ni Wāyahudi achinjangu ni wāndu wāngāwā Wāyahudi. Naliji mchakogoya mu mmisi ni naliji mchakogoya mwipululu ni naliji mchakogoya mu bahali ni naliji mchakogoya kwa achambusanga wāngu wā unami. 27 Ndesile masengo gakulimba ni kulaga ni njesisyé kakajinji. Kakajinji jangwete sala ni njota ni kakajinji nganingola chakulya ni kakajinji naliji mu mbepo ni nganingola nguo. 28 Kupunda yeleyo yose, lyuŵā ni lyuŵā ngujiganisyá mipingo jose ja wāndu wākulukulupilila Kilisito. 29 Iwāga mundu jwalijose ali jwa kulepetala ni une nguŵā jwakulepetala iyoyo, iwāga mundu akwatendekasya wāndu atende sambi une ikumbeteka muntima. 30 Nalilapaga, chinalilape kwa indu yaikulosya kulepetala kwangu. 31 Akunnungu, Atati wā Ambuje Che Yesu akuswe moŵā gose pangali mbesi. Wélewo akui manyilila kuti ngangulambusa. (aiōn g165) 32 Katema kanaliji ku Damesiki, nkamusi jwa mwenye che Aleta wāvisile wākulindilila mminango ja musi wa ku Damesiki kuti angamule. 33 Nambo wāmisile mu chitundu ni kundulusya kwakupitila palidilisha lyalili pa lipupa lya musi. Noneji nakombwele kwapeleta mmakono mwao.

12 Chinalilape namose ngaikuŵājilwa, nambo chisale yankati yakiwona ni uunukuko umbatile kutyochela kwa Ambuje. 2 Ngummaryilila mundu jumo mwa Kilisito, ni sambano ipitle yaka likumi ni nccheche, mundu jo wājigalikwe kwinani. Ngangwimanyilila kanga mchiilu pane mu mbumu nambo Akunnungu akwimanyilila. 3 Une nguimanyilila yakuti mundu jo wājigalikwe kwinani, nambo nganguimanyilila kanga wātemi kweleko mchiilu pane ngāwā mchiilu, Akunnungu nsyene akwimanyilila. 4 Kweleko kumbepo ko, wāpilikene indu yanti, indu yo ngaikusachilwa mundu kuiŵalanga. 5 Nipele chinalilape kwaligongo lya mundu jwanti yelei nambo ngangulilapa nansyene, ikaŵe chinalilape kwaligongo lya kulepetala kwangu. 6 Ngasachile kulilapa ngangaŵē jwakulowela, pakuwā ngasasile isyene pe. Nambo ngulisiŵila, kuti jwalijose atakung'anichisyá une mbundle nnope kwipunda yakwiwona njitendaga ni kwipilikana kutyochela kwangune. 7 Nambo kuti aasiŵile une kulilapa kwannope kwa winji wa iunukuko, napotekwe mchiilu changu mpela ila ngusomwa ni miiŵā, jijilji mpela jwantenga jwa Shetani kwa kunagasya ni kusiŵila kuti ngasililapa kwakupunda. 8 Nachondele Ambuje katatu kuti kuptetaka ko kundyoché. 9 Nombewo wāasalile, "Ntuuka wāngu ukunjenela, pakuwā ukombole wāngu ukumalichika mu kulepetala." Kwayele chinalilape kwa kwangala mu kulepetala kwangu kuti machili ga Kilisito gatame pachanya pang. 10 Kwa yelei ngusengwa pangulepetala ni pangutukanwa ni pangusowékwa ni indu ni pangulagaswa ni pangusauka ligongo lya Kilisito. Pakuwā naŵāga jwakulepetala, katema ko ni pingukola machili. 11 Ndili mpela jwakulowela, nambo wānyamwe ni mundesiye meje jwanti nyi. Wānyamwe mwaŵājilwe kunapa une, pakuwā naŵājilwe kulapikwa ni wānyamwe, ligongo atamuno nganima chhindu nambo ngakunyichilia wéle wākulūwilanga, "Achinduna achakulu." 12 Imanyisyo ni yakusimonjeka yaikumanisyá kuti une ndili nduna yapanganyikwe kukwenu kwa upililiu wose. 13 Ana

chindu chi changanimbanganya kukwenu chinachipangeny mu mipingo jine ja wāndu wākunkulupillila Kilisito? Nganinansausya kwakusaka mungamuchisy. Munechelesye chilewō chi. **14** Nhole, sambano naliwīchile chile kunjimajimila kaatatu ni ngasinantopela. Ngangusaka ipanje yenu nambo ngunsaka mwachinsyene. Pakuwā achaŵelesi akwaŵichila mbiko achiwana wāo nambo wānache ngakwaŵichila mbiko achaŵelesi wāo. **15** Chinjisengwa nnope kupeleganya yose ingwete ni namose kultyosya nansyene kwaligongo lya kunkamusya wānyamwe. Ana chimunonyele kanandi pakuwā nannonyele kwannnnope? **16** Nipele chinjitchisy kuti nganinantopela. Nambo wāne akuganisa kuti, "Pakuwā che Paolo ali jwakalamuka, antanjisyé kwakunlambusa." **17** Ana panamtumile jwantenga kukwenu nampokwele chachili chose kwa litala lya jwantenga jula? **18** Nanchisisye che Tito ni kwatuma pamo ni nlongo njetu jwine. Uli che Tito wānjiwile? Ana ngankuimanyilila kuti uwe twapanganyisyé masengo kwa nningwa umo, ni tukupanganya chindu kwa litala lilalila? **19** Ana nkuganisa kuti mpaka sambano tukulichenjela twachinsyene kukwenu? Uweji tukuŵecheta paujo pa Akunnungu tuli tulumbikene ni Kilisito. Achambusanga wāngu yele yose tukwipanganya kwa kunlimbisyā wānyamwe. **20** Ngogopa, apala pachinjiika kukwenu ndakunsimana nganimma inguti pakusaka une, mbesi chimoneche kukwenu ingangusaka moneche. Ngogopa kunsimana nli ni umani ni wiū ni ugongomalo ni makani ni kulambuchisyana ni kunong'onana ni kulifuna ni utindiganyo pasikati jenu. **21** Ngogopa kuti pachiiche sooni, Akunnungu wāngu chanylusuye mmbujo mwenu, noneji chinjililasika kwaligongo lya aŵala wāndu wātesile sambi kalakala nambo nganaleka usakwa wao ni chigwagwa ni chikululu chiwatesile.

13 Au ulendo wangu waatatu uchiiche kukwenu. Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala, "Magambo gose chigakaluche kwa kang'wa sya wāndu wāwili pane kupunda" **2** Natandite kunjamuka panaiche kukwenu pa ulendo wangu wāwili, ni sambano ngunjamuka sooni pandi kwakutalichila, yakuti pachinjiika ngaangola chanasa kwa aŵala wose wālongolele kutenda sambi ni akwendelechela kutenda sambi, ni wāne wose. **3** Chimuumanyilile usyene wose, kuti Kilisito akuŵecheta ni wānyamwe kwalitala lya kang'wa jangu. Kukwenu Kilisito nganawa wākulepetala paakulichenjeusya ni indu yenu, nambo akugalosya machili gao pasikati jenu. **4** Atamuno wālijji wākulepetala paŵawambikwe pansalaba, nambo sambano akutama kwa machili ga Akunnungu. Iyoyopeyo noweji tuli wākulepetala kwakulumbikana nawo, nambo patukulilagasya kwa ligongo lyenu chitutame nawo kwa machili ga Akunnungu. **5** Nlipime mwachinsyene, nnyimanyilile kanga nlimbilichile mu chikulupi. Ana, ngankwimanyilila kuti Che Yesu Kilisito akutama munkati mwenu? Naga ngakutama nkati mwenu, nlepeli. **6** Nambo ngwete chilolelo chakuti wānyamwe nkuimanyilila kuti uweji nganitulepela. **7** Noweji tukwapopelela Akunnungu, nkantenda chachili chose changalumbana, ni uwe ngatukusaka tulolechele ni wāndu kuti wākombole. Nambo, nkombole kui panganya yaili yambone, namose yalolechelaga mpela wālepele. **8** Pakuwā ngatukukombola kupanganya

chachili chose chachikukanilana ni usyene. Nambo kuujimilila usyenepe. **9** Tukusengwa patukuŵa wākulepetala, wānyamwe nli wākulimbangana. Kwayele tukwapopela Akunnungu kuti mmeje wāmalile. **10** Kwaligongo lyo, ngulemba aga ndili ndalichile ni wānyamwe, melepe kuti katema kachiiche kweleko, ngasima jwachikali malinga ni ukombole wambele Ambuje wa kunlimbisyā wānyamwe ngāwa kunlepetesy. **11** Pambesi achalongo achinjangu nguti nne mwanja. Mmeje wāmalilwe, mpembesanyeje jwine ni jwine, mmeje ni nningwa umo, ntame mu chitendewe. Nombe Akunnungu wā unonyelo ni chitendewe chachiwa ni wānyamwe. **12** Nkomasyane kwakulosana unonyelo wa Kilisito. **13** Ntuuka wa Ambuje Che Yesu Kilisito, ni unonyelo wa Akunnungu ni ukamulangano wa Mbamu jwa Akunnungu utame ni wānyamwe wose. **14** Ntuuka wa Ambuje Che Yesu Kilisito ni unonyelo wa Akunnungu ni ukamulangano wa Mbamu jwa Akunnungu utame ni wānyamwe wose.

Wagalatia

1 Une che Paolo, jundi nduna ngāwa kwa kusagulikwa ni wāndu atamuno ngāwa kwa ukombole wa wāndu, nambo sagulikwe ni Che Yesu Kilisito ni Akunnungu Atati, wāwānsyusisyse Che Yesu, **2** ni achapwetu wose wāali pamo ni une tukunkomasaya mwanya mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito jajili ku chilambo cha ku Galatia. **3** Tukummendela upile ni chitendewelee kutyochela kwa Akunnungu Atati wētu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito. **4** Kilisito wālityosisye asyene kuwā mbopesi kwa ligongo lya sambī syetu kuti atukulupuse pachilambo changalumbana cha sambano chi, kwa usache wa Akunnungu wētu ni Atati. (**aiōn g165**) **5** Twakusye Akunnungu mōwā gose pangali mbesi! Eloo. (**aiōn g165**) **6** Nkusimosya inkuti pakwaleka chitemape Akunnungu wāmmilasile kwa upile wa Kilisito ni nkujikuya ngani jambone jine jine. **7** Isyene ngapagwa Ngani Jambone jine. Nambo apali wāndu wākuntindanya wānyamwe, wāndu wākusaka kujigalausa Ngani Jambone ja Kilisito. **8** Nambo, iŵaga jumo jwetu pane achikatumetume ūa kwinani, channalichile ngani jine jine jangajikulandana ni ajila jitwannalichile uweji, alwesechekwe ni Akunnungu! **9** Twamasile kuwēcheta, ni sambano nguujila nguūcheta, iŵaga chachinnalichila mundu jwine Ngani Jambone jine, jangajikulandana ni jejila jimwamasile kupochela, alwesechekwe ni Akunnungu! **10** Sambano ngusaka nanonyelesye wāani! Nanonyelesye wāndu, pane Akunnungu? Ngasachile kwanonyelesya wāndu, ngangaŵe kose jwakutumichila jwa Kilisito. **11** Achalongo achinjangu, ngusaka mmanyilile kuti Ngani Jambone jinanthalichile jila nganijīwa ngani ja kutyochela kwa mundu. **12** Nipele une nganainjipochela kutyochela kwa mundu jwalijose atamuno nganapagwa mundu juwānyigenye. Che Yesu Kilisito asyene ni jwamunukulile une. **13** Usyene mwamasile kupilikana indite pakutama kalakala kwa kulikuya litala lya Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu ni indite pakwalagasya kwa nnope mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito ni kusaka kwajonanga pangali chanasa. **14** Elo, une naapundile Wāyahudi achinjangu achajinji ūa lisusa limo ni une kwa kulikuya litala lya Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu, ni nachalile kuchikamulisa chisyoŵelo cha achambuje wētu. **15** Nambo Akunnungu, kwa upile wao wāsagwile une namose ngunaŵe kupagwa, wāmilaſile naatumichile. **16** Paŵasachile kuumunukulila Mwanagwe munkati mwango kuti nalichile Ngani Jambone nkati Che Yesu Kilisito kwa wāndu wāngāwa Wāyahudi, nganinyaula kukausya wāndu wāne yakuti kuganisa, **17** namose nganinyaula ku Yelusalemu kukuwonegana ni awāla wāwālijji achinduna kabula nganime nduna nambo najawile kaje ku Alabia, nipele nausile sooni ku Damesiki. **18** Payapite yaka itatu pe, nipele nakwesile kwaula ku Yelusalemu kukuwonegana ni che Kefa jwakumanyika kwa liina lya che Petulo, nalonjele nawo kwa moŵā likumi ni nsano. **19** Nambo nganinaawona achinduna wāne ikawé che Yakobo, apwao Ambuje. **20** Gelega gingunnembela gali ga isyene, Akunnungu akumanyilila kuti nganguŵecheta ya unami. **21** Kanyuma najawile ku chilambo cha Silia ni Kilia. **22** Nambo katema ko, mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito ūa chilambo cha ku Yudea

wālijji nganamone une. **23** Chiwachimanya ni chechila pe chiwachipilikene, "Jwejula mundu juwātusawisyse uwe kalakala, sambano akulalichila chikulupi chilachila cha Ngani Jambone chiwalingaga kuchijonanga kalakala chila." **24** Nipele, wāakusisyse Akunnungu kwa ligongo lyangu une.

2 Payamasile yaka likumi ni ncheche, une ni che Banaba twajawile sooni ku Yelusalemu, twalongene ni che Tito. **2** Najawile kweleko pakuŵa Akunnungu wāmunukulile kuti nyaule. Patwatemti nkungulu pamo ni achakulu pe, naasalile nkati Ngani Jambone jinalalichile wāndu wāngāwa Wāyahudi. Natesile yele kuti masengo gangu ganatesile, ni gangugapanganya sambano, ganaŵe gangalimate. **3** Nambo, namose ajangu che Tito, jwali Mgilikī, nganakanaganichiswa kuumbala, **4** atamuno kwaliji ni wāndu wāwālitendaga wākukulupilila achinjetu wāwāsachile aumbale. Wāndu wāwālijinjise kwa chisypela ni kuuchilichisa kulecheleswa kwetu kutuli nako kwakulumbikana ni Kilisito Che Yesu, kuti atutende achikapolo. **5** Nambo nganatusaka kwajitichisa namose kanandi, kuti usyene wa Ngani Jambone usigale ni wānyamwe katema kose. **6** Nambo wāndu wākutinji ali ilongola, iŵaga isyene wālijji ilongola pane ngāwa ilongola, ngāwa chindu kukwangu, pakuŵa Akunnungu ngakulamula kwa kulolechesya indu ya paasa, wāndu wo nganakola indu yasambano yakunyonjchesya une. **7** Kwayele, wāimanyilile kuti Akunnungu wāngulupilile kuti nalalichile Ngani Jambone kwa wāndu wāngāwa Wāyahudi mpela iŵatite pakwakulupilila che Petulo kwalalichila Wāyahudi. **8** Pakuwā Akunnungu wāntesile che Petulo kuwā nduna kwa Wāyahudi, ni jujojo jwandesile une nombe kuwā nduna kwa wāndu wāngāwa Wāyahudi. **9** Nipele, che Yakobo, che Petulo ni che Yohana, wāwālijji ilongola achakulu, paŵaimanyilile kuti Akunnungu wāmbele upile wa masengo ga jikajikape ga, wātukamwile uwe makono, une ni che Banaba, chiwē chimanyisyo cha kuti tuli wāmo. Uwe twajawile kupanganya masengo kwa wāndu wāngāwa Wāyahudi ni wānyawo kwa Wāyahudi. **10** Nambo iŵatūwēndile chindu chimo kuti, tukaaliwālila wākulaga wāali mu mpingo wa wāndu wākakulupilila Che Yesu, chelecho none nachikamulichisyse kuchitendekanya. **11** Nambo che Petulo paŵaiche ku Antioquia naakanile paujo pa wāndu pakuŵa wālijji alewile. **12** Kundanda, akañaiche wāndu wāmpepe kutyochela ku che Yakobo, che Petulo wālyaga pamo ni wāndu wāngāwa Wāyahudi. Nambo paŵaiche pe, wālesile kulya ni wāndu wāngāwa Wāyahudi, ni kulisepusa nawo kwa ligongo lya kwajogopa wāndu wāwākanganichisyse wāndu wāngāwa Wāyahudi aumbale. **13** Nombe achinjangu Wāyahudi wāne wāliunjile pamo ni che Petulo kutendekanya ya ulamba, nombe che Banaba wājinjilwe ni ulamba wao. **14** Nipele, panaiweni kuti indu yakupanganya ngaikwilana ni usyene wa Ngani Jambone, nansalile che Petulo paujo pa wāndu wose kuti, "Namuno mmwe nli Myahudi, nkutama mpela wāndu wāngāwa Wāyahudi ni ngāwa mpela Myahudi! Nipele nkukombola chinauli kulinga kwakanganichisyse wāndu wāngāwa Wāyahudi kutama mpela Wāyahudi?" **15** Isyene, uwe tuli Wāyahudi chipagwile, ni ngāwa wāndu wāngāwa Wāyahudi wāali ni sambi! **16** Isyene tukwimanyilila kuti ngaikkomboleka mundu kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugajitichisyse Malajisyo ga Akunnungu, nambo kwa kwakulupilila

Che Yesu Kilisito. Noweji ñakwe tumasile kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Tutendekwe ñambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi chetu kwa Kilisito, ni ngawa kwa kugajitichisyia Malajisyo. Pakuwa ngapagwa mundu jwakutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugakuya Malajisyo. 17 Sambano, iñaga tukusosa kutendekwa ñambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kulumbikana ni Kilisito, ueji tukuñalanjikwa kuti tulí wa sambi, uli, achi chitendo chikulosya kuti Kilisito akwataenda ñandu apanganye sambi? Ngwamba! 18 Nambo iñaga ngugumba sooni Malajisyo gunagagumwile, nipele nguti une ndili jwakulewa. 19 Malajisyo gandesile naimanyilile kuti ngusachilwa kuwa. Kwayele nawile kuti ndyoche mu ulamusi wa malajisyo go kuti ndame kwa ligongo lya kwatuminchila Akunnungu. None ñambikwe pamø ni Kilisito pansalaba. 20 Sambano ngawa une sooni jungutama, nambo Kilisito ni ñakutama nkati mwangu. Umi ungwete sambano mu chiilu, ngwete pakuwa ngunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, juwanonyele une mpaka ñawutyosisye umi wao kwa ligongo lyangu. 21 Ngangusaka kuukana upile wa Akunnungu. ñwaga mundu akutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugajitichisyia Malajisyo ga Akunnungu, nipele, chiwa cha Kilisito changalimate!

3 Ñanyamwe ñagalatia ñakuloñela! Ana ñaani annosile ñanyamwe? Ntekusalilwa pangasisika nkati chiwa chi Che Yesu Kilisito, kuti ñawambikwe pansalaba mpela ila mwachinskyene intite pakulola kwa meeso genu. 2 Ngusaka kuchimanyilila chindu chimo kutyochela kukwenu, ana mwampochele Mbamu jwa Akunnungu kwa ligongo lya kutendekanya yaikusachilwa ni Malajisyo pane kwa ligongo lya kujipilikila ni kujikulupilila Ngani Jambone? 3 Ana ñanyamwe ndi ñakuloñela kwanti yelei? Ñanyamwe mwatandite yose kwa ukamuchisyio wa Mbamu jwa Akunnungu, sambano nkusaka kumalichisyia kwa machili genu mwachinskyene? 4 Ana, malagasyo gamwalasile ñanyamwe galiji gangalimate? Ngaikomboleka! 5 Ana, Akunnungu akumpanga Mbamu jwakwe ni kupanganya yakusimonjeka kukwenu kwa ligongo nkupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo, pane kwa ligongo nkujipilikila Ngani Jambone ni kujikulupilila? 6 Munnole che Iblahimu, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala "Che Iblahimu ñaakulupilile Akunnungu, ni kwachikulupi cho ñatendekwe kuwa ñambone paujo pa Akunnungu." 7 Nipele sambano, mmayilile kuti ñandu wose ñakwakulupilila Akunnungu, ñeleo ali ñanache wa usyene wa che Iblahimu. 8 Malembelo ga Akunnungu galongolele kulosya kuti, Akunnungu chiwatende ñambone paujo pao ñandu ñwangawa ñayahudi kwa litala lya chikulupi. Pakuwa Akunnungu ñansalie kaje che Iblahimu Ngani Jambone ji achitiji, "Kwalitala lyenu, ngosyo syose chisikole upile." 9 Nipele, ñakwete chikulupi akukola upile pamø ni che Iblahimu ñaakulupilile. 10 Nambo ñanawose ñakwakulupilila pe kupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo alweseche. Pakuwa, Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Jwalijose jwangakukamulisa ni kupanganya yose yailembekwe mchitabu cha Malajisyo, jwele jwanlweseche." 11 Sambano ikulosya kuti Malajisyo ngagakutenda mundu awei jwambone paujo pa Akunnungu, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Mundu jwambone paujo pa Akunnungu chatame kwa chikulupi." 12

Nambo Malajisyo ngagakulupilila chikulupi, nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Mundu jwakupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo chatame kwa Malajisyo go." 13 Kilisito ñatuwombwele kutyochela pa malweso ga Malajisyo kwa kulijigalila malweso go kwa ligongo lyetu, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Alweseche mundu jwalijose jwañichikwe pa chitete." 14 Chiwombosocho chatendekwe kuti upile wa pegwilwe che Iblahimu watuluchile ñandu ñwangawa ñayahudi kwa litala lya Kilisito Yesu, ni kuti kwa litala lya chikulupi tumpochele Mbamu juñatulanjile Akunnungu. 15 Achalongo achinjangu, chinampe chitagu kutyochela mu umi wetu wa lyuwa ni lyuwa. ñwaga ñandu ñawili añichilene malangano kwa kulumbilila, ni ngapagwa mundu jwakombola kupungusya pane kujonjchesya chindu mu gele malangano. 16 Nipele, Akunnungu ñampele che Iblahimu chilanga ni ñwelesi wao. Malembelo ga Akunnungu ngagakusala, "Ni ñwelesi yao" nambo gakuti, "Ni ñwelesi wao," yaani jumo pe, ni jwelejo ali Kilisito. 17 Chingusaka kuñecheta ni achi, Akunnungu ñatesile lilangano lyakwe, ñañechete isyene. Malajisyo gaiche payapite yaka machila ncheche ni makumi gatatu. Malajisyo go ngagakombola kultyositya lilangano lya Akunnungu namose kuchitema chilanga. 18 Pakuwa, chilanga cha Akunnungu chikakulupilile kugajitichisyia Malajisyo, nipele, ntuuka wo ngaukombole kukulupilila chilanga cha Akunnungu. Nambo Akunnungu kwa ligongo lya wema wakwe, ñapele ntuuka che Iblahimu, kwa ligongo lya lilangano lyo. 19 Sambano Malajisyo gana masengo gachi? Malajisyo gajonjekewa pelepo ligongo lya kulosya sambi sili chindu chachi, mpaka pataiche ajula ñwelesi u che Iblahimu juñapele chilanga chila. Malajisyo gaiche ni achikatumetume ña kwinani kwa litala lya che Musa juñalii jwakwilanya. 20 Nambo jwakwilanya ngakusachilwa kwa ligongo lya chindu chachikungamba mundu jumo, ni Akunnungu ali ñamo pe. 21 Uli, Malajisyo gakukanilana ni chilanga cha Akunnungu? Ngwamba! Pakuwa, naga gakakopweswe malajisyo gagakombola kwapa ñandu umi, nipele, tukakombwele kutendekwa ñambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kugajitichisyia malajisyo. 22 Nambo, Malembelo ga Akunnungu gamasile kuñecheta kuti chilambo chose chili paasi pa ulamusi wa sambi, kwayele, ñawala ñaakulupilila apegwe ntuuka waulanjile Akunnungu, kwa kwakulupilila Che Yesu Kilisito. 23 Nambo chikanaiche chikulupi, twatañikwe ni Malajisyo ni ñatañikwe, mpaka chikulupi cho pachichiunukulikwe. 24 Nipele, Malajisyo galiji ni ulamusi pachanya uwe mpaka pañwaiche Kilisito, kuti kwa litala lya chikulupi tukundikwe kuwa ñambone paujo pa Akunnungu. 25 Nambo pakuwa chikulupi chiiche, malajisyo nganigakola ulamusi pachanya petu. 26 Kwa litala lya chikulupi, ñanawose ndi ñanache wa Akunnungu mu kulumbikana ni Kilisito. 27 Pakuwa ñanyamwe wose umwabatiswe ni kulumbikana ni Kilisito, ntame mpela yakuti pakusaka Kilisito. 28 Kwayele ngapagwa sooni kutindana pasikati ja Myahudi ni ñwangawa Myahudi, kapolo ni jwalechelelwe, jwankongwe ni jwannume. ñanawose ndi chindu chimo kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito. 29 ñwaga ñanyamwe ndi ñandu ñakwe Kilisito, sambano ndi ñwelesi u che Iblahimu, chimpochele achila chalanjile Akunnungu.

4 Nambo une nguti yeleyi, juchajigale indu iŵagosele, aŵaga mwanache akuwā mpela kapolo namuno ali nsyene ipanje. **2** Katema kose ko jwelejo ali paasi pa ulamusí wa ūandu ūakunlela ni ūkawajimilila ipanje yakwe mpaka katema kakawichikwe ni atatigwe. **3** Iyoyo noweji patwaliji ngatukuumanyillila usyene twaliji achikapolo wa masoka gagakutawala pachilambo. **4** Nambo pakaichile katema kakawichikwe, Akunnungu ūannajisyé Mwanagwe, ūaŵapagwile ni jwankongwe ni kulongoswa ni Malajisyó, **5** kuti ūwombole aŵala ūkulongoswa ni Malajisyó kuti uwe tukombole kutendekwa ūanache ūa Akunnungu. **6** Ni pakuwa ndi achiŵanagwe, Akunnungu ūannajisyé Mbamu jwa Mwanagwe mmítima jetu, Mbamu jwakuŵilanga, "Aba", malumbo gakwe "Atati!" **7** Nipele mmwe nganimma kapolo sooni, nambo mwana ni pakuwa mmwe ndi mwana, Akunnungu champe indu yose yaŵisile chilanga kwa achiŵanagwe. **8** Kalakala pamwaliji ngakwamanyillila Akunnungu, mwali ji achikapolo ūa minungu jangalimate. **9** Nambo sambano nkumanyillila Akunnungu pane nkumanyika ni Akunnungu, kwa chichi nkugaujilila sooni majiganyo gandanda gagali gakulepetela ni gamapunguchilwe? Nkusaka kugatumichila sooni? **10** Kwa chichi nkuchenjeuka ni kukamulisa masyowélelo genu ga moŵa ni miesi ni katema ni yaka? **11** Ngwete lipamba nkati ūnyamwe, pakuwa ikukomboleka kuti nalisiswyse pangali chindu kwa ligongo lyenu. **12** Achalongo achinjangu, ngunchondelela mmeje mpela une, pakuwa namose une naliji mpela ūnyamwe. Ngarimumbanganyichisyá ungalimate wauli wose. **13** Nkumanyillila kuti ulwele uwasmene wambele lipesa lya kunlalichila Ngani Jambone kaandanda. **14** Namuno ulwele wangu waliji mpela malagasyo gamakulungwa kukwenu, nganimuyelusya namose kuungana, nambo mwambochele mpela katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu ni mwambochele mpela nkumpochela Kilisito Yesu nsyene. **15** Ūnyamwe mwali ji ūakusengwa! Sambano chinsimene chichi? Pakuwa ngunsallila umbori usyene kuti pa moŵa gala ikakomboleche, nkatosisyé meeso genu ni kuumba une. **16** Ana, une mele jwammagongo jwenu ligongo ngunsalila yaili ya usyene? **17** Ŧe ūandu akulosya kuti akunchenjeuchila ūnyamwe, nambo nningwa wao nganiuŵa wambone. Ūnyawo akusaka ūnyamwe ni une tutindane kuti nkombole kwachenjeuchila. **18** Ili yambone kukola lung'wanu kupanganya indu yambone moŵa gose, ngawa katema pangutama ni ūnyamwe pe. **19** Achiŵanangu ūangunnonýela, mpela jwankongwe yakuti pakukola chilungusi pakuligopola, none iyoyo, ngunkolela chilungusi sooni mpaka pachimme ni uŵele wa Kilisito nkati mwenu. **20** Ngasachile kuwa nomwe sambano, kuti mechete ni ūnyamwe kwa kultimalika. Pakuwa ngwete lipamba kwa ligongo lyenu. **21** Musalile ūnyamwe ūankusaka kulongoswa ni Malajisyó, ana ngankumanyillila igakuti kusala Malajisyó? **22** Ilembekwe mutabu ya Malajisyó kuti che Iblahimu ūakwete achiŵanagwe ūâwili, jumo ūapagwile ni jwankongwe kapolo ni jwine ūapagwile ni ūankwakwe juŵalombele. **23** Juŵapagwile ni jwankongwe kapolo jula ūapagwile mpela yakuti pakupagwa ūandu ūane ni juŵapagwile ni ūankwakwe jula ūapagwile kwa chilanga cha Akunnungu. **24** Malowé ga gali mpela chitagu, ūele achakongwe ūâwili ali chitagu cha malangano gaŵili. Lilangano lyaandanda

lili lyelila lilyatendekwe pa chitumbi cha Sinai lyalikungamba che Hajili ni achiŵanagwe ūaŵapagwile mu ukapolo. **25** Che Hajili akulandanya ni chitumbi cha Sinai chachili mu chilambo cha Alabia, nombe chili chitagu cha musi wa Yelusalemu ja sambano, pakuwa weleu uli musi wauli mu ukapolo pamo ni ūakutama mwelemo. **26** Nambo Yelusalemu ja kwinani uli musi waulechelelwé, ni musi wo uli achikulu ūetu. **27** Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Nsengwe, mmwe ūngankuweleka, nlulute mmwe ūnganimmeleche mwanache, Pakuwa ūanache ūa jwankongwe jwalekangene ni ūankwawo ali achajinji, kupunda ūanache ūa jwankongwe jwakwete ūalume." **28** Nipele achalongo achinjangu, ndi ūanache ūa Akunnungu ūampagwile kutyochela mu chilanga chao mpela yaili ku che Isaka. **29** Nambo mpela ila moŵa gala, ajula mwanache juŵapagwile mpela yakuti pakupagwa ūandu ūane ūanlagesye ajula juŵapagwile kwa machili ga Mbamu jwa Akunnungu, iyoyo ni yaili mpaka sambano. **30** Nambo ana Malembelo ga Akunnungu gakuti uli? Gakuti, "Mumminje jwankongwe kapolo jo ni mwanagwe, ligongo mwanagwe kapolo ngaapochela yaigosekwe pamo ni mwanache jwa jwankongwe jwalechelelwé." **31** Nipele achapwanga, uwe nganitúwa ūanache ūa jwankongwe kapolo jula, nambo tulí ūanache ūa jwankongwe jwalechelelwé.

5 Pakuwa Kilisito atulechelele kutyochela mu ukapolo. Nipele njimanje mpela ūandu ūalechelelwé, ni kasinjitchisyá kuwa mu itawiko ya ukapolo sooni. **2** Mpilikane! Une che Paolo ngunsalila ūnyamwe kuti mwajitichisyá kuumbala, Kilisito chawoneche ngawa chindu kukwenu. **3** Uneji ngusala pangasisa, mundu jwakwiticisyá kuumbala akusachilwa akamulisyé Malajisyó gose ga Akunnungu gaŵapele che Musa. **4** Iwaga nkusosanga tuŵalanjikwe ūandu ūambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kugakamulisyá malajisyó, nlisapwile kwakutalichila ni Kilisito ni nkaniile wema wa Akunnungu. **5** Nambo uweji tukulolela kutendekwa ūandu ūambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi ni kwa litala lya machili ga Mbamu jwa Akunnungu, tukulindilila chele chindu. **6** Pakuwa twalumbikanaga ni Che Yesu Kilisito, kuumbala paneungaumbala ngakukutenda chindu. Nambo chachili chambone chili chikulupi chachikuloswa kwa kunonyelana. **7** Mwali ji nkupanganya yambone mu utame wenu! Ana ūaani annekasisye kuti nkaupilikanichisyá usyene? **8** Jwatesile chelechi nganawá Akunnungu ūakumbilanga ūnyamwe. **9** Majiganyo ga unami ga, gali mpela amila kanandi jajikututumusa utandi wantundu. **10** Nkulumbikana kwetu ni Ambuje ngukulupilila kuti chituwe ni ntima umo. Jwelejo jwakunsupusyangá chalamulikwe ni Akunnungu, namose awé ncheni. **11** Achalongo achinjangu, iwaga ngwendelechela kwalalichila ūandu aumbale, ligongo chi ngusauswa? Ikaliji yeleyo, ūandu ngakachimwe ni kulalichila kwangu yankati nsalaba wa Kilisito. **12** Mmbaya ūele ūakunsausya ūnyamwe kwa kunkanganichisyá mmumbale akalikatile iŵalo yao ya uŵelesi. **13** Ūnyamwe achalongo achinjangu mwaŵilanjkwe ni Akunnungu nlechelelwé kutyochela mu ukapolo. Nambo kulecheleswa kwenu kunawé ligongo lya kujikuya tama simpagwilwe nasyo, nambo ntumichilane

kwa unonyelo. **14** Pakuŵa Malajisyo gose gakumalila kwakukamula lilajisyo limo, nombelyo, "Munnoneye njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene." **15** Nambo mwalumanaga ni kulyangana mpela inyama ya chikali ya mwikonde, nlilolechesye kuti ngasinjonangana. **16** Nipele nguti yelei: Utame wenu ulongoswe ni Mbumu jwa Akunnungu, ni wanyamwe ngasankuya sooni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo. **17** Pakuŵa tama simpagwilwe nasyo sikukanilana ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ikukanilana ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo. Yeleyo indu iwlili ikukanilana, kwa ligongo lyo ngankombolanga kupanganya inkusaka mwachinskyne. **18** Nambo iŵaga nkulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nganimma sooni paasi pa ulamusi wa Malajisyo. **19** Nipele masengo gagakutyochelela ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo ni, chigwagwa ni chikululu ni lipamo, **20** kupopelela inyago ni usaŵi ni umagongo ni uwanga ni wiu ni lutumbilo ni chilema ni makani ni kujitindanya mipingo ja wându, **21** kuchimwa ni kukolewla ni chindimba changalumbana ni indu ine yaikulandana ni yeleyo, ngunjamuka mpela inatite pakulongolela kunjamuka, wându wâkupanganya yeleyo ngaajinjila mu Umwenye wa Akunnungu. **22** Nambo mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu akuŵa ni unonyelo ni lukondwa ni chitendewelete ni upililiu ni ntima wa kutyosya ni umbone ni chikulupilichiko, **23** kulitimalika ni kulisiŵila kutenda sambi. Ngapagwa malajisyo gagakukombola kuikanila indu yi. **24** Nombe wându wâali wâkwe Kilisito Yesu, asîwambile tama syao syangalumbana syapagwile nasyo ni kuleka kuipanganya indu yangalumbana iŵanonyelaga kuipanganya. **25** Twatamaga kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nipele tukuye yakuti kusaka Mbumu jwa Akunnungu. **26** Tukalilapa, ni tunatandane atamuno kukolelana wiui.

6 Achalongo achirjangu, iŵaga mundu chapanganye sambi, wanyamwe wânkulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu munjamuche mundu jo kwa kulitimalika. Nambo nlilolechesye mwachinskyne kuti nkalinjikwa. **2** Njigilane misigo, kwakupanganya yeleyo chingamalichisyte malajisyo ga Kilisito. **3** Pakuŵa mundu aliganisyaga kuti welewo ali chindu, namuno welewo nganaŵa chindu, akulilambusa asyene. **4** Nambo jwalijose arolechesye yakuti pakutama. Iŵaga akutama yambone, chakombole kusangalalila nsyene pangalilandanya ni utame wa mundu jwine. **5** Pakuŵa jwalijose chalamulikwe kwa ipanganyo yakwe nsyene. **6** Mundu jwalijose jwakujiganya Ngani Jambone akusachilwa angawile jwakunjiganya indu yambone yakwete. **7** Nkalambusanya, Akunnungu ngakutendelwa chipongwe, pakuŵa chachili chose chakupanda mundu, chelecho ni chaagungule. **8** Pakuŵa mundu jwakupanda kwakusikuya tama syangalumbana syapagwile nasyo, chaagungule uwonasi nambo jwakupanda kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, chagungule umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aīōnios g166) **9** Sooni tukapela kutendekanya yambone, pakuŵa naga ngatukupwa ntima chitungungule kwa katema kakwe. **10** Nipele, kila patukukola lipesa, twatendele wându wose indu yambone, npopennope kwa achinjetu wâkunkulupilila Che Yesu. **11** Nlole inguti pakunnembela malembo gamakulungwa kwa nkono wangu

nansyene! **12** Awâla wose wâkusaka kuloleka wâkusala kwa indu ya mchiilu ni wâkunkanganichisyte wanyamwe mmumbale. Akupanganya yeleyo kuti anasauche kwa ligongo lya kujiganya pe nkati nsalaba wa Kilisito. **13** Pakuŵa namose wâumbele wâla ngakugapilikanicisyte Malajisyo, nambo akusaka wanyamwe mmumbaswe akombole kulifuna kuti ntekwajitichisyte ligongo lya kuimbala kwa iilu yenu. **14** Nambo une ngangulifuna kwa chachili chose, ikaŵe ngulifunila kuwâmbikwa pansalaba Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito, pakuŵa kwa litala lya nsalaba wo, indu yose ya pachilambo ili yangalimate kukwango ligongo ndili nti mundu juwile kwa indu yo. **15** Pakuŵa kuumbala atamuno unaugaumbala ngaŵa chindu, nambo chindu chachikulungwa chili mundu kutendekwa jwasambano. **16** Ni wose wâkukulupilila yeleyo, ngwasachila chitendewelete ni chanasa, wându wâ ku Isilaeli, ni wându wose wâ Akunnungu. **17** Chitandise sambano anaasausye mundu sooni nkati indu yi, pakuŵa ngwete chimanyisyo pa chiilu pangu chachikulosya kuti une ndili jwakwe Che Yesu Kilisito. **18** Achalongo achirjangu, upile wa Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito utame ni wanyamwe wose. Elooo.

Waefeso

1 Une che Paolo, nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu. Ngunnembela wanyamwe wāndu wa Akunnungu wānkutama ku Efeso, wānkukulupilichika nkulumbikana ni Kilisito Yesu. **2** Ngummendela upile ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati wētu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito. **3** Twakusye Akunnungu wāali Atati wā Ambuje wētu Che Yesu Kilisito. Pakuwā nkulumbikana ni Kilisito, atupele uwe upile wose waukutyochela kwinani kwa litala lya Mbamu jwa Akunnungu. **4** Namose chillambo chikanawē gumbikwa, Akunnungu wātusagwile uwe kuti tuwē wāndu wākwe nkulumbikana ni Kilisito, kuti tuwē wāswela ni wāngali sambī paujo pao. Kwa ligongo lya unonyelo wao, **5** Akunnungu wāsachile chitandile kundanda, ni wātusagwile uwe, kuti tutendekwe wānache wāo kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni iāvitate pakunonyelwa ni kusaka. **6** Nipele twalape Akunnungu kwa ligongo lya umbone wao wekulū, pakuwā wātupele Mwanagwao juwānnonyele nti ntuuka. **7** Kwa kulumbikana ni Kilisito uwe tukuwombolwa kwa miasi jao, yaani tukulecheleswa sambī syetu. Yele ni wautite ukulu wa upile wao, **8** wātutujitilile kwakuchuluka kwa lunda lose ni umanylisi wakwe wose. **9** Akunnungu atesile achila chiwāsakaga kuchipanganya. Atumanyisyē yantemela yaisachile amalichisyē kwa litala lya Kilisito. **10** Yeleyo chitendekwe pa katema kakaŵichikwe ni Akunnungu, pachasonganganye indu yose pamo yaili kwinani ni yaili mu chillambo ni yose ilongoswe ni Kilisito. **11** Kwa kulumbikana ni Kilisito, uwe twasagulikwe tuwē wāndu wākwe mpela iāvitite pakusaka Akunnungu chitandile kalakala. Akunnungu akupanganya indu yose mpela yakuti pakusaka ni kulamula nsyene. **12** Kwa yeleyo, uweji wātulongolele kwakulupilila Kilisito, tuulape ukulu wa Akunnungu. **13** Ni wānyamwe wāndu wāngāwā Wāyahudi nombe, mwapilikene utenga wa usyene, yaani Ngani Jambone jajikunnyichisyē ukulupusyo. Mwakulupilile Kilisito, nombe Akunnungu kwakulosya kuti wānyamwe ndi wāndu wākwe, kwakulumbikana ni Kilisito annembile chimanyisyo kwakumpa Mbamu jwa Akunnungu mpela iāvitite pakulanga kalakala. **14** Mbamu jo ni jiwakwimiliha indu yose yalanjile Akunnungu kwa wāndu wākwe. Chindu chi chikutumanyisya kuti Akunnungu chiwāwombole wāndu wākwe. Tuulape ukulu wakwe. **15** Kwa ligongo lya, chitandile panapiilikene inkuti pakwakulupilila Ambuje Che Yesu ni inkuti pakwanonyela wāndu wose wā Akunnungu, **16** une nganguleka kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyen. Ngunkumbuchila mmapopelo gangu. **17** Ngwendelechela kwapopela Atati wāali ni ukulu, Akunnungu wā Ambuje wētu Che Yesu Kilisito, ampe wānyamwe Mbamu jwakwe kuti nkole lunda ni chiunikuko kuti nkombole kwamanyilila welewo uchenene. **18** Ngwāwenda Akunnungu ambunukule mitima jenu kuti nkombole kulola lilanguka lyakwe kuti mmanyilile chilolelo chammilasile ni ukulu wekulungwa wa upile uwāaagosele wāndu wākwe, **19** ni kugamanyilila machili gakwe gamakulungwa nnope kwetu uwe wātukwakulupilila. Machili gagakupanganya masengo mwa uweji ni gakulandana ni machili gamakulungwa gala, **20**

gāwatumie pāwānsyusise Kilisito ni kuntamika kunkono wakwe wa kundyō wa machili kwinani. **21** Kweleko Kilisito ali jwankulu pachanya pa achakulu wose ni wāali ni ulamusi wose ni machili ni mamwenye. Ni liina lyakwe lili lyekulu pachanya meena gaakupegwa wāndu pa chilambo chi ni chilambo chachikwika. (aiōn g165) **22** Akunnungu wāpele Kilisito ulamusi pa indu yose. Nombe Akunnungu ammisile aŵe ntwe wa mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito kuti alongosye indu yose. **23** Wāndu wākunkulupilila Kilisito ali chiilu cha Kilisito, nombewo ali utindimisyō wa Kilisito wākutimisyā indu yose.

2 Wānyamwe kalakala mwalihi wāwe mu utame wa mmbumu kwa ligongo lya ungaajitichisyā Akunnungu ni sambī syenu. **2** Katema ko mwatemī malinga ni wende wangalimate wa wāndu wā chillambo chino. Mwampiliikanichisyā jwankulu jwa masoka ga machili jwa kwiunde, lisoka lyalikwatawala sambano wāndu wāngakwajitichisyā Akunnungu. (aiōn g165) **3** Kalakala, noweji twaliji mpela welewo. Twatemi kwakukuya tama syangalumbana sitwapagwile nasyo ni kutendekanya yeila pe yakuinonyesya illu ni lunda lwetū. Kwa ligongo lya kulantana kwetu nkupagwa, twāwājilwe kulamulikwa ni Akunnungu mpela wāndu wāne. **4** Nambo Akunnungu ali wā chanasa chachijinji, wātunonye wejji kwa unonyelo wao wekulungwa, **5** namose patwalihi mpela tuwile mu utame wetu wa chimbunu, kwa ligongo lya sambī syetu, Akunnungu wātutesile wājumi pamo ni Kilisito. Kwayele tutukulupiswe kwa upile wa Akunnungu. **6** Kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito, Akunnungu atusyusise pamo nawo kuti tukatawale pamo nawo kwinani. **7** Watesile yeleyo kuti alosye umbone wao wekulungwa wāngaukipimika kwa iāwelesi yose ichiiche kwa litala lya unonyelo wakwe nkulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito. (aiōn g165) **8** Pakuwā, kwa umbone wa Akunnungu, nkulpwiche kwa litala lya chikulupi. Chelecho ngachikutyochela kukwenu mwachinsyene nambo uli ntuuka wa Akunnungu. **9** Ngāwā kwa ipanganyo yenu, kwayele mundu jwaliyose akalikusya kwa chachili chose. **10** Akunnungu atugumbile ni kuwā wāsambano, ni kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito, wātugumbile kuti tutame ni kupanganya yambone yaiwāchikwe chile ni Akunnungu tui panganya. **11** Nipele nkumbuchile imwatite pakuwā kalakala wānyamwe wāndu wāngāwā Wāyahudi wānkuwilanjikwa wāngauimbala ni Wāyahudi wākulūwilanga wāumbele, kwa ligongo lya chindu chachitendekwe ni wāndu mu illu yao. **12** Kele katema ko mwalihi ngankwamanyilila Kilisito, wānyamwe mwasapulikwe kutyochela mu Wāsilaeli wāwāsagulikwe ni Akunnungu. Mwaliji achalendo pasikati jao. Nganinkola chachili chose pa chilanga cha Akunnungu chiwāchilanjile kwa wāndu wākwe ni mwatemī pachilambo pangali chilolelo ni kwamanyilila Akunnungu. **13** Nambo sambano, nkulumbikana ni Kilisito Yesu, wānyamwe umwaliji kwakutalika kalakala, nli pachiwāndi kwa litala lya miasi ja Kilisito. **14** Pakuwā Kilisito nsyene atujigalile chitendeweles chakwatenda Wāyahudi ni wāndu wāngāwā Wāyahudi kuwā wāmo. Kwa litala lya kuchityosya chiilu chao mpela sadaka, wāutyosisye umagongo uwaliji nkialekanganya mpela likumba pasikati jao. **15** Welewo wāgatyosisye Malajisyō ga Chiyahudi pamo ni majiganyo gakwe kuti wāaatende Wāyahudi ni wāndu

ŵangawâ Wayahudi kuŵa ŵamo nkulumbikana nawo, ni kwa kutenda yele ŵachiichenawo chitendewe. 16 Kwa kuchityosa chiiu chakwe mpela sadaka pa nsalaba, Kilisito aujonasile umagongo wao. Kwa nsalaba ajitesile mipingo jiŵili jo kuŵa ŵamo ni kwajilanya ni Akunnungu. 17 Nipele, Kilisito waiche kukulalichila Ngani Jambone ja chitendeweke kukwenu ŵanyamwe ŵandu ŵangawâ Wayahudi, ŵandi kwakutalikangana ni Akunnungu ni kwa Wayahudi ŵaali chiwândi ni Akunnungu. 18 Pakuwâ kutyochela ni aila yaitesile Kilisito, uweji wose, Wayahudi ni ŵandu ŵangawâ Wayahudi, tukukombola kwajaulila Atati kwa litala lya Mbamu jwa Akunnungu jumo. 19 Nipele chitandile sambano, ŵanyamwe ŵandu ŵangawâ Wayahudi nganimma achalendo sooni namose nganimma ŵakupita. Sambano ndi ŵandu ŵa nnango umo pamo ni ŵandu ŵa Akunnungu, ni sooni ŵaali mu nyumba ja Akunnungu. 20 Iyoyo ŵanyamwe ntaŵikwe pa nsingi wauŵichikwe ni achinduna ni ŵakulondola ŵa Akunnungu ni Che Yesu Kilisito asyene lili luchanamilia lwekulungwa lwekwimichila nyumba. 21 Ŵelewo ni ŵakujilumbikanya nyumba jose ni kujikusya mpaka jiŵe Nyumba ja Akunnungu jajiswela jajityosiekwe kwa ligongo lya Ambuje. 22 Nkulumbikana ni Kilisito, nomwe ŵakwe nkutâwika pamo ni ŵandu ŵane wose, mme pakutama pao Akunnungu kwa litala lya Mbamu jwakwe.

3 Kwa ligongo li, une che Paolo, ndili jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Che Yesu Kilisito ni kwa ligongo ngunnalichila ŵanyamwe ŵandu ŵangawâ Wayahudi. 2 Isyene mpilikene kuti, kwa upile wao, Akunnungu ambele masengo ga kwa ligongo lyenu. 3 Akunnungu amunukulile nachimanye chindu chantemela chachisisiche, mpela inalongolele kunnembela kwa wipi. 4 Ni ŵanyamwe mwasyomaga yeleyi, chinkombole kumanylilia inguti kuumanylilia ntemela wa Kilisito. 5 Kalakala ŵandu nganamanyiswa chantemela cho, nambo sambano Akunnungu ŵaunukulile achinduna ni ŵakulondola ŵao ŵaswela achimanylile chantemela cho kwa litala lya Mbamu jwa Akunnungu. 6 Ntemela wene ni weleu, kwa litala lya Ngani Jambone ŵandu ŵangawâ Wayahudi akupegwa ni Akunnungu upile wao yalumo ni Wayahudi. ŵandu wo ali iŵalo ya chiiu chimo, nombewo akupochela iyoyo liuto lya indu ya chilanga cha Akunnungu kwa litala lya Kilisito Yesu. 7 Natendekwe katumetume jwa Ngani Jambone kwa litala lya ntuuka wa umbone wambele Akunnungu kwa litala lya machili gao. 8 Uneji ndili mundu jwannandi kupunda ŵandu wose ŵa Akunnungu, nambo Akunnungu ambele ntuuka wa kwalalichila ŵandu ŵangawâ Wayahudi Ngani Jambone ja upile wa Kilisito wangaukomboleka kuŵalanjika. 9 Nasagulikwe kuti naalosye ŵandu wose chantemela cha Akunnungu yachikutu pakupanganya masengo. Akunnungu ŵawagumbile indu yose, ŵasisile chantemela cho kwa iŵelesi yose chitandile kalakala. (aiōn g165) 10 Nambo sambano, kwa litala lya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilia Kilisito ni ŵakutawala ni ŵaali ni machili kwinani alumanyilile lunda lwa Akunnungu mu indu yose. 11 Akunnungu ŵatesile yele kwa litala lya Ambuje iŵetu Kilisito Yesu mpela iŵasachile mowâ gose pangali mbesi. (aiōn g165) 12 Kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito ni kwa kwakulupilia

ŵelewo tukukombola kwajaulila Akunnungu nkulimbila ni pangali lipamba. 13 Nipele ngunchondelela kuti kasintenguka ntima kwa kulaga kungulaga kwa ligongo lyenu, pakuŵa ayi yose ili kwa ligongo lya ukulu wenu. 14 Kwa ligongo li ngutindiŵala kwapopela Atati, 15 kutyochela kukwao ngosyo syose kwinani ni pachilambo tutupochele meena ga usyene. 16 Ngawâwenda Akunnungu, ŵaali winji wa ukulu, anlimbisye mitima jenu kwa machili ga Mbamu jwakwe. 17 Ni Kilisito atame mmitima jenu kwa chikulupi. Ngumpopelela kuti nkole michiga ni kwima nkulimbila mu unonyelo wa Akunnungu, 18 kuti ŵanyamwe pamo ni ŵandu wose ŵa Akunnungu nkombole kuumanylilia unonyelo wa Kilisito, yauli chitando ni uele ni mu chikwesya ni mu kwendesy. 19 Isyene, nkombole kuumanylilia unonyelo wa Kilisito, waukupunda umanylilia wose ni kwayele ngumbaswe ni ujenelo wose wa Akunnungu. 20 Twakusye Akunnungu ŵakukombola kutendekanya gamakulungwa nnope kupunda itukuiŵenda ni kuiganisa, kwa litala lya machili gao gagakupanganya masengo nkati mwetu. 21 Elo, twakusye Akunnungu kwa litala lya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilia Kilisito ni kwa litala lya Kilisito Yesu nsyene, katema kose ni mowâ gose pangali mbesi. Elo. (aiōn g165)

4 Nipele, uneji jundi jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Ambuje, ngunchondelela ntame mpela yatite kunsalila Akunnungu ntame paŵammilasile. 2 Mmeje ŵakultimalika ni chitungato ni ŵakupililila, mpilililane jwine ni jwine kwa unonyelo. 3 Nlimble nnope kuugosa umo wauičiswe ni Mbamu jwa Akunnungu kwa litala lya chitendeweke chachikunlumbikanya. 4 Chipali chiiu chimo cha Kilisito ni Mbamu jwa Akunnungu jumo, nti chilolelo chimwâwilanjikwe ni Akunnungu chachitite kuŵa chimo. 5 Apali Ambuje ŵamo ni chikulupi chimo ni ubatiso umo. 6 Akunnungu ŵamo, ŵaali Atati ŵa wose, ŵelewo ali pachanya pa wose ni akupanganya masengo kupunda wose ni ali nkati mwa ŵandu ŵakwe wose. 7 Kila mundu pasikati jetu apochela ntuuka kutyochela kwa Akunnungu mpela yatite pakupegwa ni Kilisito. 8 Mpela ila igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Paŵakwesile kwinani, ŵaulongwesye mpingo wa ŵandu ŵitawâwika, ni ŵapele ŵandu mituuka.” 9 Nipele, pakuwâcheta, “ŵâkawesile kwinani,” ana malumbo gakwe chichi? Malumbo gakwe ni kuti ŵatulwiche kaje mpaka paasi chilambo. 10 Ŵelewo ŵâwâtulwiche ali ŵawowo ŵâwakwesile kwinani nnope kupunda kwiunde kose kuti airende indu yose yaigumbile imalile. 11 Jwelejo ni juwasagwile ŵandu ŵane kuŵa achinduna ni ŵane kuŵa ŵakulondola ŵa Akunnungu ni ŵane kuŵa ŵakulalichila Ngani Jambone ni ŵane kuŵa ŵakuchinga ni ŵakwiganya. 12 ŵatesile yeleyo kuti akombole kwâwika chile ŵandu wose ŵa Akunnungu kwa ligongo lya masengo ga Chikilisito, kuti achigumbe chiiu cha Kilisito. 13 Kwayele uweji wose tulumbikane kwapamo mu chikulupi ni kuumanylilia Mwana jwa Akunnungu, tuŵe ŵatukusile mu chikulupi ni kuicihila utindimisywa wa Kilisito. 14 Nipele, ngatuŵa sooni mpela ŵanache, tuchijigalikwaga akuno ni akuno mpela matumbela gagakuutwa ni mbungo jajilijose ja majiganyo gagakutosekwa ni ŵandu ŵakwalambusya ŵane ni kwasoyasya ŵandu kwa kwalungasya. 15 Nambo twaŵechetaga yankati usyene kwa unonyelo, tutukule mu chikulupi ni kwaichilila Kilisito, ŵaali ntwe wa mpingo wa

wandu wakunkulupilia. **16** Kwa kulongswa ni Kilisito, iwalo yose ya chiilu ikulumbikana pamo kwa ntasi ni chiilu chose chikukamulangana kwa ukamuchisyu wa iwalo yakwe. Nipele chiwalo chachili chose chapanganya masengo uchenene, chiilu chose chikukula ni kuligumba mu unonyelo. **17** Nipele, kwa liina lya Ambuje ngunjamuka yeleyi, kasinjenda sooni mpela wandu wangakwamanyiliila Akunnungu, wakusikuya ng'anisyu syao syangalimate. **18** Wandu wo lunda lwo luli mu chipi, ni alekangenyewe ni umi wa Akunnungu kwa ligongo lya kuloewela kwo ni kukakatima kwa mitima jao. **19** Wanyawo nganakola soni ni ajinjile mu chigongomalo ni akusaka kupanganya indu ya soni pangaleka. **20** Nambo wanyamwe nganinlijiganya yeleyo nkati Kilisito. **21** Isyene mwapilikene uchenene nkati Che Yesu ni wanyamwe ndi wvakulijiganya wakwe, mwajiganyikwe mwa welewo ni usyene wauli nkati mwao. **22** Mwajiganyikwe kuula utame wenu wa kalakala, yaani undu wenu wa kalakala uwaliyi nkonasikwa kwa ligongo lya misese ja kulambusa. **23** Mpanganyikwe wa sambano mmitima ni ng'anisyu syenu. **24** Mmwale undu wa sambano waupanganyichikwe chisau ni Akunnungu, waukuloleka kwakutama yambone ni uswela wa usyene. **25** Kwa yeleyo, nneche unami. Jwalijose a'wechete usyene ni njakwe, pakuwa uwe wose tuli iwalo ya chiilu cha Kilisito. **26** Mwatumbilaga, ni lutumbilo lwenu lukantendekasya kupanganya sambi, ni lutumbilo lwenu lukalonjela muusi wose. **27** Kasimwapa lipesa Shetani. **28** Juwajiwaga akajiwa sooni, nambo apanganye masengo gambone kwa makono gakwe kuti akole chindu chakwakamuchisyu wakulaga. **29** Nkawecheta malowé gangalimate, nambo mmechete malowé gambone gagakwalimbichisyu wandu kuti malowé gunkuwecheta gakumuchisyu wandu wakugapilikana. **30** Ngasimunsupusya Mbamu jwa Akunnungu pakuwa welewo ali chimanyiso cha Akunnungu kukwenu chakulosya kuti wanyamwe ndi wandu wakwe, nombe mbamu akulosya lyuwa lichaiche Akunnungu kukwawombola wandu wakwe. **31** Ngasimma ni ligogo mu ntima mwe ni ngasimwatumbilila wandu wane ni ngasimma ni uchimwa ni ngasimmenyana ni kutukana ni kuleka chigongomalo chachili chose. **32** Nambo mme ni mitima jambone ja kukolelana chanasa jwine ni jwine, mnechelesyane mpela yatite pakunnechelesya Akunnungu kwa litala lya Kilisito.

5 Mwasysaye Akunnungu pakuwa wanyamwe ndi wanache wao wakunonyelwa. **2** Ntameje kwa kunonyelana, mpela Kilisito iwatite pakutunonyela ni kuutiosya umi wakwe kwaligongo lyetu nti mbopesi jakunjilu ni sadaka jajikwanonyela Akunnungu. **3** Nambo pakuwa wanyamwe ndi wandu wa Akunnungu, nipele chikululu ni usakwa wauli wose pane chilema chikakolanjikwa pasikati jenu. **4** Ngasimecheta malowé ga soni ni gangalimate pane ga makani ngagakwajilwa kose kukwenu, nambo mmbaya kuwecheta malowé gakwatogolela Akunnungu. **5** Mmanyilile isyene kuti jwachikululu jwalijose ni jwausakwa ni jwalipamo, mundu jwanti yele ali chisau mundu jwakuchipopelela chinyago ni mundu jwalijose jwanti yele ngaapata chindu mu Umwenye wa Kilisito ni wa Akunnungu. **6** Akanlambusa mundu kwa malowé gangalimate, kwa ligongo lya gelego Akunnungu akwalamula wele wakwipilikichisyu. **7** Nipele wanyamwe

nkakamulangana nawo. **8** Wanyamwe kalakala mwaliji pa chipi, sambano wanyamwe ndi wandu wa Ambuje, ncutamanga palulanga. Kwayele ntamanje mpela wandu waali mu lulanga, **9** pakuwa kutama palulanga kukuntenda mpanganye indu yambone ni kupanganya indu yakusaka Akunnungu ni kuwecheta ya usyene. **10** Nchaille kuimanyiliila yaikwanonyelesya Ambuje. **11** Nipele nkaliwanganya nkupanganya ipanganyo yangalimate ya mu chipi, nambo mwaichisyu wandu palulanga. **12** Ligongo indu yakuipanganya kwachisyepela ikutesya soni namose kuiwalanga. **13** Nambo yose yaikwichisa palulanga, ikuoleka pangasisika, **14** pakuwa lulanga ni lwalukulosya indu yose pangasisika. Kwa ligongo lyo Malembelo gakuti, "Njimuche mmweji ungonile, nsyuce, nombe Kilisito chanlanguchisyu." **15** Nipele nlilolechesye inkuti kutama. Nkatama mpela wandu wakulowela nambo ntame mpela wandu wandi ni lunda. **16** Ntumie uchenene katema kandi nako kwa kupanganya indu yambone, pakuwa mowa ga gali gakusakala. **17** Kwa ligongo lyo nkawa wakulowela, nambo nsose kuimanyiliila aila yakuisaka Ambuje mpanganye. **18** Kasinkolelwaa divai pakuwa kukolelwaa kukuntesya mundu apanganye indu yangalumbana pangaganisa ichikopochele. Nambo ngumbaswe Mbamu jwa Akunnungu. **19** Pankukunguluka, mmechete kwa malowé ga Sabuli ni nyimbo sya kulapa ni nyimbo sya kupopelela. Mwajimbile Ambuje ni kwajangalalilla kwa mitima jenu. **20** Mwatogolele Akunnungu Atati, mowa gose kwa indu yose, mu liina lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. **21** Kila mundu annoleschesye njakwe kwa kulinlusya kwa ligongo lya kwachimbichisyu Kilisito. **22** Wanyamwe achimbumba, mwapilikanicisyu achiwankwenu mpela inkuti kwapilikanicisyu Ambuje. **23** Pakuwa jwannume akunlongosya wankwakwe, mpela Kilisito nome ali jwakuulongsya mpingo wa wandu wakunkulupilia Kilisito. Nombe Kilisito nsyene ali wakwakulupusya wandu wakunkulupilia, waali chiilu chao. **24** Mpela ila mpingo wa wandu wakunkulupilia Kilisito yakuti pakwipilikanicisyu Kilisito, iyoyo achimbumba nome wapilikanicisyu achiwankwato mu yose. **25** Ni wanyamwe achalume, mwanonyele achiwankwenu mpela Kilisito yatite pakwanonyela mpingo wa wandu wakunkulupilia Kilisito kwa kuutiosya umi wao kwa ligongo lya. **26** Watesile yeleyo kuti auwiche pajika mpingo wa wandu wakunkulupilia Kilisito kwa ligongo lya Akunnungu, ni kwajosya kwa liloé lya mpela akwajosya ni meesi, **27** kuti akombole kuliichisyu mpingo wa wandu wakunkulupilia Kilisito waali waswela ni wambone, wangali chilewo, atamuno ngwinyata, atamuno chachili chose chati iyoyo. **28** Iyoyo peyo achalume akusachilwa wanyonyele achiwankwato mpela yakuti kuinonyela ilu yao achinsyene. Jwannume jwakunnonyela wankwakwe akulinonyela nsyene. **29** Pakuwa ngapagwa mundu jwaakuchichima chiilu chakwe nsyene, nambo akuchilisa ni kuchigosa mpela Kilisito yakuti pakuuugosa mpingo wa wandu wakunkulupilia Kilisito, **30** ligongo uwe wose tuli iwalo ya chiilu chao. **31** Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, "Kwa ligongo li, jwannume chiwaaleche atatigwe ni achikulugwe ni chalumbikane ni wankwakwe, nombe waali wo chaewe wamo." **32** Kwana usyene wausisiche waunukulikwe kukwangu mmalembelo nkati Kilisito ni mpingo wa wandu wakwe wakunkulupilia. **33**

Nambo ukungamba ni wanyamwe wakwe: Jwannume jwalijose annonyele wankwakwe mpela yakuti kulinonyela nsyene, ni jwambumba nombe amplilikanichisyé wankwakwe.

6 Wanyamwe wanache mwapilikanicisyé achaŵelesi wenu ligongo nkunkulupilla Ambuje, pakuwa chelecho chili chambone kuchipanganya. **2** Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, "Mwachimbichisyé atati wenu ni achikulu wenu." Lyeleli lili lilajisyó lyaandanda lyalili ni chilanga, **3** ni, "Pachinkole upile ni kutama yaka yejinji pa chilambo." **4** Ni wanyamwe achatati kasimwatanda wanache wenu, nambo mwalele mpela yakuti pakusaka Ambuje kwakwalosya yakuti pakusachilwa kutama ni kwajiganya yele indu. **5** Wanyamwe achikapolo mwapilikanicisyé achambuje wenu wa pachilambo pano kwa kwachimbichisyá ni kwapiilikanicisyá ni kwa ntima wambone mpela nkatumichila Kilisito. **6** Ntendeje yeleyo ngaŵa pe katema pakumbona wāndu kuti mmoneche wāmbone, nambo mpanganye yaili unonyelo wa Akunnungu ni kwa ntima wose pakuwa wanyamwe ndi achikapolo wa Kilisito. **7** Mpanganye masengo genu kwakusangalala mpela nkatumichila Ambuje ni ngaŵa mpela nkatumichila wāndu. **8** Mmanyilile kuti mundu jwalijose jwakutenda yambone, atamuno ali kapolo pane jwalechelelwe chapochele mbote jakwe kutyochela kwa Ambuje. **9** Ni wanyamwe achakulu wa pachilambo ntende iyoyo kwa achikapolo wenu, nneche kwajogoya. Mmanyilile kuti wanyamwe ni ūelewo, nkwesternje Ambuje wāmo pe kwinani, nombewo nganakola lusagu. **10** Nipele kwakumalichisyá, njime nkulimbla nkulumbikana ni Ambuje ni kwakukamuswa ni machili gao gamakulungwa. **11** Njigale yakumenyanila yose yampegwilwe ni Akunnungu kuti nkombole kugakanila malindi ga Shetani. **12** Ligongo ngondo jetu ngatukumenyana ni wāndu, nambo tukumenyana ni masoka gagakutama mu chilambo cha mbumu yaani achakulu ni wākwete ulamusi ni wākwete machili, wākuchilongosya chilambo cha chipi cha chigongomalo. (aiōn g165) **13** Kwa ligongo lyo njigale yakumenyanila yose yampegwilwe ni Akunnungu kuti pachijiche ngondo nkombole kugapunda machili ga jwachigongomalo jula, pachimmale kumenyana chinkombole kwima nkulimbla. **14** Nipele, njime nkulimbla, usyene ūweje mpela nkanda mchiunu mwenu, ni kuwoneka kwenu wambone paujo pa Akunnungu kuweje mpela chiwalo cha chisyano chakulichenjela pa ntima, **15** ni kukola lungwanu lwa kwalalichila wāndu Ngani Jambone ja chitendewe luweje mpela inkuti pakuwala ilatu ya ngondo. **16** Kupunda yeleyo yose, chikulupi chenu chichiŵe mpela ngao mmakono genu kuti nkombole kujisima mipamba jose ja mooto ja Jwachigongomalo. **17** Mpochele ukulupusyo mpela chisoti cha chisyano, ni lilöwe lya Akunnungu mpela lipanga lyankupegwa ni Mbamu jwa Akunnungu. **18** Mpopelele katema kose, nchiŵendaga ukamuchisyó wa Akunnungu. Mpopelele katema kose mpela inkuti pakulongsowa ni Mbamu jwa Akunnungu. Nchesyanje pangapela nkwapopelela wāndu wose wa Akunnungu. **19** Iyoyo mumbolele, kuti Akunnungu ambe malowé gakuŵecheta ni ngombole kwamanyisia wāndu yantemela ya Ngani Jambone pangali lipamba. **20** Une ndili jwantenga kwa ligongo lya Ngani Jambone namuno sambano

ndili mu chitawiko. Mumbolele, kuti ngombole kujilalichila Ngani Jambone pangali lipamba inguti pakusachilwa. **21** Che Tukiko, njetu jwakunonyelwa ni jwakutumichila jwakukulupilichika nkulumbikana ni Ambuje chansalile ngani syang syose ni inguti pakwendelechela ni mmanyilile inguti pakupanganya masengo. **22** Nguntuma kukwenu kwa ligongo lya chindu chi, ansalile ngani sya nkati uweji ni kuntulasya mitima jenu. **23** Achalongo achinjangu, ngummendela chitendewe ni unonyelo ni chikulupi kutyochela kwa Akunnungu Atati ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito. **24** Ngwaiŵendela umbone kwa Akunnungu awala wose wākwanonyela Ambuje wētu Che Yesu Kilisito kwa unonyelo wangali mbesi.

Wafilihi

1 Une che Paolo pamo ni che Timoseo, wakutumichila wa Kilisito Yesu, tukunmembela wanyamwe, wändu wa Akunnungu wose wankutama ku Filipi wanlumbikene ni Kilisito Yesu, pamo ni achakulu ni achikamusi wa mpingo wa wändu wakunkulupilila Kilisito. **2** Tukummendela umbone ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Ambuje wetu Kilisito Yesu. **3** Ngwatogolela Akunnungu wangu katema kose pangunkumbuchila. **4** Katema kose pangumpopelela wanyamwe wose, ngupopela njisengwaga, **5** kwa yankuti kamulangana ni une, pa masengo ga kwalalichila wändu Ngani Jambone, chitandile lyuwa lyaandanda lila mpaka lelo jino. **6** Isyene ngumanyilila kuti Akunnungu juwagatandisyé masengo gambone ga mmítima mwenu, chagajendelechesye mpaka pachigamalile pa lyuwa lya kuuja Kilisito Yesu lila. **7** Nguwajilwa kuganisyá kwanti nyi nkati wanyamwe, ligongo ngunkumbuchila katema kose. Pakuwa mwakamulene none pa umbone ula umbegwilwe ni Akunnungu wa kujichenjela ni kujilimbiya Ngani Jambone katema panaliji mu chitawíko ni panaliji nechelelwé. **8** Akunnungu ali jwaumbori jwangu kuti ngusala isyene kuti ngunnonyela wanyamwe kwa ntima wangu wose, kwa unonyelo ulaula wa Kilisito Yesu. **9** Ngwapopelela Akunnungu kuti unonyelo wenu ujonjeche kukula nnopennope ni nkole lunda ni umanylisi, **10** kuti nkobole kusagula indu yaili yambone. Sooni mitima jenu jiwoneche jeswela, wangali magambo mpaka lyuwa lya kuuja Kilisito lila. **11** Utame wenu tiugumbaswe ipanganyo yambone paujo pa Akunnungu yaikutyochela kwa Kilisito Yesu pe, kwa ligongo lya ukulu ni ulape wa Akunnungu. **12** Achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile kuti, iyasimene yangamwisye kwannope kwenesya Ngani Jambone. **13** Kwa ligongo lyo wakulindilila wose wa nyuumba ja mwenye, pamo ni wane wose, akumanyilila kuti ndili mchitawíko, ligongo ngwatumichila Kilisito. **14** Kutawíkwa kwangu kwatesile achalongo wájinji wáwankulupilile Ambuje kuchalila kwannope mu kualalichila Liloë lya Akunnungu pangali lipamba. **15** Isyene, wampepe mwa wändu wo akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa wiu ni umenyani, nambo wändu wane akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa ntima wambone wa kwakamuchisa wändu. **16** Wändu wa ntima wambone akulalichila Ngani Jambone kwa ntima wa unonyelo, akumanyilila kuti Akunnungu ambele masengo ga, gakujichenjela Ngani Jambone. **17** Wändu wane wo akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa ntima wangalumbana ni ngaáwa kwa ntima wambone. Wanyawo akuganichisa kuti tanyonjechesye kulaga nkutawíkwa kwangu. **18** Ngáwa chindu kwangu une! Une ngusengwa iwgaga wändu akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito mwamulimose, atamuno kwa ntima wambone pane kwa ntima wangalumbana. Sooni tinyendelechele kusengwa, **19** pakuwa ngumanyilila kuti kwakupopela kwenu ni kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Che Yesu Kilisito chingulupuswe kutyochela nkutawíkwa. **20** Chingusaka ni chinguleola, ninajaluche kwa kuleka kupanganya ingusachila kupanganya. Nambo ngamuliswe ntima mówa gose nnopennope sambano, kuti nankusye Kilisito mu utame

mu chiilu changu, iwgaga ndili jwanjumi pane ndili wile. **21** Pakuwa kwa uneji kutama kuli kwatumichila Kilisito ni kuwa kuli kwambone nnope. **22** Nambo iwgaga kwendelechela kutama chingombole kupanganya masengo kwa kwakamuchisa wändu wane, pelepo nganguchimanyilila chakusagula. **23** Ndili pamalekano, ngusaka kutyoka mu chilambo chino nyaule kutama ni Kilisito pakuwa chelecho chili chindu chambone kupunda, **24** nambo chili chindu chambone nnope kwa ligongo lya wanyamwe najendelechelaga kutama. **25** None ngumanyilila kuti chindame. Ni chinyendelechele kutama ni wanyamwe wose kuti nyendelechele kunkamuchisya mchikulupi ni kukola lukondwa. **26** Nipele pachiniwiwa sooni ni wanyamwe chinkole ligongo lya kupunda kulifunila nkati une mu utame wenu nkulumbiciana ni Kilisito Yesu. **27** Nipele, chachikusachilwa utame wenu uwé wakuwajilana ni Ngani Jambone ja Kilisito, kuti atamuno naikaga pane iwgaga ngangwiwa, mbilikane kuti nkwima chiimile ni kwa ntima umo, ni wose kwa pamo nchichichenjela chikulupi chachikwika ni Ngani Jambone. **28** Ngasimwjogopa kose wámmagongo wenu, katema kose muukamulisyé ntima. Chelechi chichiwi chimanyisyo chisylene kwa wanyawo kuti chajonasiche, nambo wanyamwe chimpunde pakuwa ukulupusyo ukutyochela kwa Akunnungu. **29** Pakuwa Akunnungu ampele wanyamwe lipesa lya kwatumichila Kilisito, ngaáwa kwa kukulupilila pe, nambo ni kwakulagaswa kwa ligongo lya. **30** Sambano nkukamulana none pa ngondo. Ngondo iijojo jimwaweni njimenyanaga kalakala mpaka sambano ndili kungondo mpela inkuti pakupilikana.

2 Ana umi wenu nkulumbiciana ni Kilisito ukuntaga machili?

Ana unonyelo wao ukuntulasya? Ana nkweste umo ni Mbumu jwa Akunnungu ni kukolelana chanasa ni kukosyana jwine ni jwine? **2** Nipele ngummenda nlugumbasye lukondwa lwangu kwa nganisyó simo ni kwa unonyelo umo ni kwa ntima umo ni nningwa umo. **3** Kasintenda chindu chachili chose kwa kukangana atamuno kwa kulikanganichila nambo nlitulusye jwine kwa jwine, jwalijose ammalanjile njakwe jwambone kumpunda nsyene. **4** Mundu jwalijose akasosa kutenda indu yaikunsangalalisa nsyene nambo asose kutenda indu yaikwasangalalisa wändu wane. **5** Nkolanje ntima uwovo waalinawo Kilisito Yesu. **6** Namose Kilisito wálijí chisau Akunnungu, nambo ngagananichisa kuti kuwa chisau Akunnungu, chili chindu chakukamulana nacho. **7** Nambo wálesile indu yose yaili yakwe, wálijí mpela jwakutumichila, wápagwile ni kuwa mundu mpela wändu wane. **8** Wálitulwisyé ni kwajitichisa Akunnungu mpaka kwasika, elo, kwasika pa nsalaba. **9** Kwa ligongo lyo Akunnungu wánniyakwile mwinani nnope, wápele liina lyekulu kugapunda meena gose, **10** kuti kwakuchimbichika kwa liina lya Che Yesu, yepanganyikwe yose yaili kwinani, ni yaili pachilambo, ni indu yaili paasi chilambo chitindiwále paujo pao, **11** ni mundu jwalijose asale kwa kang'wa jakwe kuti, Che Yesu Kilisito ali Ambuje kwa ukulu wa Akunnungu Atati. **12** Nipele, achambusanga wangu wákunonyewa, mpela imwatite kwitichisa mówa gose panaliji kukwenu, chiwiye yambone mwajendelechelaga kunyitichisa pa mówa gano pandalichile ni wanyamwe. Njendelechele

kuipanganya yambone yaikuilana ni ukulupusyo wenu kwa kutetemela ni kwa lipamba mpaka ukulupusyo wenu pachiumalile. **13** Pakuwa Akunnungu akupanganya masengo munkati mwenu ni kumpa ntima wakusaka ni ukombole wa kupanganya aila yakuisaka asyene. **14** Mpanganye yaili yose panganyinyita atamuno pangakangana, **15** kuti mme ḫānache ḫā usyene ḫā Akunnungu ni ḫāngali ni sambi, ḫānkutama pasikati ja chilambo changalumbana ni chelyungasiche. Mmoneche pasikati jao nti ndondwa, syasikulanguchisyia kwiunde, **16** akuno nli nkamulile uchenene lilöwe lyalikwichisyia umi. Mwapanganya yeleyo chingole hindu chakulunila kukwenu pa luyā lya kuuya kwa Kilisito, pakuwa chichiwe chimanyisyo chakulosya kuti, kulimbila kwangu, ni masengo gangu, nganigāwa ga bule. **17** Namose naujalikwaga ni miasi jangu jajitika kuwa mbopesi pamo ni chikulupi chenu ni masengo genu paujo pa Akunnungu, ngusengwa ni kusangalala pamo ni ḫānyamwe wose. **18** Ni ḫānyamwe iyoyo nsangalale, sooni nsangalaleje pamo ni une. **19** Nambo asakaga Ambuje Che Yesu, ngulolela kuntuwa che Timoseo kukwenu pangakaŵā, kuti ngamulise ntima pachachimba ngani syenu. **20** Nganingola mundu jwine jwali ni nningwa mpela wangu jutachichenjeuchila utame wenu. **21** ḫāndu ḫāmpepe akusosasosa kupoka kwao achinsyene pe, ngakuchenjeuka ni Ngani sya Che Yesu Kilisito. **22** Nkumanyilla mwachinskyene che Timoseo yatite kulosya kuti akuŵajilwa, pakuwa ḫēlewo atumichile pamo ni une nti mwanache ni atatigwe kunlalichila Ngani Jambone. **23** Ngulolela chinjintuma kukwenu chitema patinjiimanyilla itiingopochele apano. **24** None ngwakulupilila Ambuje kuti tiiche kukunnola pangakaŵā. **25** Nambo yamajile kumusya kukwenu nlongo njetu che Epafloidito katumetume njangu pa masengo ga kujichenjela Ngani Jambone. Iyoyo ali jwantenga jwenu jumwantumile achenjeuchile yaikuusōwa. **26** Jwelejo akunnajila kwannope kwawona ḫānyamwe wose, ḫāsonganeche nnope pakuwa mwapilikene kuti alwasileje. **27** Kusyene, alwasileje mwa kuŵandichila kuwa. Nambo Akunnungu ḫānkolele chanasa, nganankolela chanasa jwelejo pe, nambo ni une jwakwe kuti ninapunde kusongoneka. **28** Kwayele, nguntuma kukwenu chitema pe kuti pachimwaone sooni nsangalale ni une kulisika kwangu kumale. **29** Nipele mumpochele kwa lukondwa lose nti nlongo njenu, nkulumbikana ni Ambuje. Mwachimbichisyie ḫāndu ḫāali mpela jwelejo. **30** Pakuwa ḫāliji mchakogoya cha kuwa kwa liwamba lya masengo ga Kilisito. Nombewo ḫāliji mchakogoya kuti angamuchisyie une apala pamwalepele mwachinskyene kungamuchisyie.

3 Mbesi, achalongo achinjangu, nsengweje kwa ligongo lya kulumbikana ni Ambuje. Ngangupela kunlembela sooni indu ilaila inalongolele kunnembela, pakuwa yeleyo chiinfai ḫānyamwe. **2** Nlilolechesye ni awālā ḫākuitendekanya ya chigongomalo, ḫāali mpela mbwa, ḫāndu ḫāukanganyichisyia kuumbala. **3** Uweji tuli ḫāndu ḫāumbale isyene, ngāwa ḫānyawo, pakuwa tukwapopelela Akunnungu kwa kulongsowa ni Mbamu jwao ni tukulilapa kwakulumbikana ni Kilisito Yesu. Ngatukukulupilila indu yaikutendekwa mu chilu. **4** Nambo uneji ngakombwele kuikulupilila indu yaikutendekwa mu chilu.

ḥāwaga kwana mundu jwakuganisa kuti akukombola kulfunila chisyōwelo cha kuumbala, une naapundile. **5** Naumbele panaliji ni moŵā nane pakumala kupagwa. Uneji ndili Mwisielaell jwa lukoso lwa Benyamini ni Mwebulania kwa chipago. Nkati kugakamulisyia malajisyo, naliji Mfalisayo, **6** nachalile nnope kwalagasya mpingo wa ḫāndu ḫākunkulupilila Kilisito. Nkati kutendekwa ḫāmbole paujo pa Akunnungu kwa kwitichisyia Malajisyo, naliji ḫāngali chileŵo. **7** Aila indu yose inaiweni ili yakupoka kwaune, sambano nguiwona yangali chindu kwa ligongo lya Kilisito. **8** Elo, ngāwa yeleyo pe, indu yose nguiwona yangali chindu kwa ligongo lya chindu chachikulungwa chambone cha kwamanyilla Kilisito Yesu, Ambuje ḫāngu. Kwa ligongo lyao nyasile indu yose ni kwiŵalanjila usakwa kuti naapate Kilisito **9** ni kulumbikana nawo kuli kusyene. None nganguŵalanjila sooni jwambone paujo pa Akunnungu kwakujitichisyia malajisyo, nambo nguŵalanjila jwambone paujo pa Akunnungu kwa kwakulupilila Kilisito. Kwele kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kukutyochela kwa Akunnungu kwa litala lya chikulupi. **10** Ngusaka namanyillile Kilisito ni machili ga kusyuka kwakwe, ngusaka laje mpela iŵatite kulaga ni kuwa kwa ligongo lyao mpela iŵatite kuwa kwa ligongo lyangu, **11** akuno njilolelagha kuti Akunnungu chasyuse. **12** Ngangusaka kusala kuti masile kwika kumbesi pane ndili jwamalilwe. Nambo nguchalila kuti mbate ntulilo, kwa litala lya wele ntulilo wo Kilisito Yesu asyene ambatile une meje jwao. **13** Achalongo achinjangu, nganguliganichisyia kuti masile kupochela ntulilo, nambo nguchitenda hindu chimo pe, nguiŵalila indu yepite ni nguchalila kuti ngole indu yaikwika. **14** Nguutuka kuti nyiche kumbesi luwilo, kuti mbochele ntulilo wa Akunnungu wa moŵā gose pangali mbesi, aula uŵilanje watuwilasile Akunnungu kwa litala lya Kilisito Yesu. **15** Uwe wose ḫātukusile mmbumu, tuganisyejimo. Naga nkwtete maganisyio gane, Akunnungu tambunukulile hindu cho. **16** Nambo, kwa yailiyose tujendelechele mmbujo mu litala lilyolyo lyatukuiye mpaka sambano. **17** Achalongo achinjangu, musyasye une. Mwaloleje yambone ḫākuchikuya chisyasyo cha majende gatumpele ḫānyamwe. **18** Nansatile kakajinji hindu chi, ni sambano ngunsalila sooni akuno njililaga, ḫāndu ḫājinji akutama nti ḫāmmagongo ḫā nsalaba wa Kilisito. **19** Mbesi jao jili wonasi, pakuwa nnungu wao ali misese ja chilu. Akulilapila indu ya soni, ni ng'anisyio syao sili pachanya pa indu ya pachilambo pa. **20** Nambo uweji kumangwetu kwinani, ni kutyochela kweleko tukwalolela Nkulupusyo jwetu kwa lungwanu Ambuje ḫātē Che Yesu Kilisito aiche kutyochela kwinani. **21** Welewo chaigalausye ilu yetu ya kuwola, ni kuilandanya iŵē mpela ni chilu chao cha ukulu. Kwa ukombole wo akukombola kui longosya indu yose.

4 Kwayele, achalongo achinjangu ḫākunonyelwa, ngulajila kwannope kwaona sooni. ḫānyamwe ni ḫānli lukondwa lwangu ni hindu changu chachili mpela singwa. ḫākunonyelwa ḫāngu ngummenda njime kwakulimbangana nkulumbikana ni Ambuje. **2** Ngunchondelela che Euodia ni che Sintike mme ni nningwa umo nti achalongo kwa kulumbikana ni Ambuje. **3** Nomwe katumetume njangu jwakukulupichika, ngummenda mwakamuchisyie achakongwe ḫā, pakuwa ḫālasile kwannope pamo noneji, pamasengo ga kwenesya Ngani Jambone pamo ni che Kelementi ni achinjangu ḫāne ḫāwāpanganyisyie masengo

pamo noneji, wosewo meena gao galembechekwe mchitabu cha umi. 4 Nsengweje mowa gose nkulumbikana ni Ambuje. Ngusalasooni nsengweje! 5 Kulitimalka kwenu kumanyiche kwa wändu wose, Ambuje ali chiwändi kuuja. 6 Kasinlisausya nkati chindu chachili chose, nambo kwa chachili chose mwasalile Akunnungu kwa kupopela ni kwachondelela ni kватоголе. 7 Ni chitendewelete kutyochela kwa Akunnungu chachikupunda umanyilisi wauli wose wa wändu, tichigose mitima jenu ni miningwa jenu uchenene mu kulumbikana kwenu ni Kilisito Yesu. 8 Mbesi, achalongo achinjangu nganisyeye nkati yose yambone ni yaikuwajila kulapikwa ni indu yose ya usyene ni indu yambone ni indu yaikwanonyelesya Akunnungu ni yose yaili yambone, ni yakuwajila kwilapa, ni yose yakusalala ni yakuchimbichikwa. 9 Ntendeje indu yose imwalijigenye ni imwaipochele kutyochela kwangune, ni yanayose imwaiplikene ni imwaiweni kwangune. Ni Akunnungu wakwatenda wändu atame kwa chitendewelete chaîne pamo ni wanyamwe. 10 Nasengwile nnope nkulumbikana ni Ambuje, pakuwa nkungumbuchila sooni. Isyene nguti, ngangusala kuti mwandivâlile nambo lyansowile lipesa lya kulosya kuti nkuungumbuchila. 11 Nganguêcheta yelei pakuwa ngwete yaikuusowâ, ligongo nalijigenye kulisinga mu indu indi nayo. 12 Nakumanyi kutama ndili jwangali chindu ni sooni ngumanyilila kutama ndili ngwete ipanje. Nalijigenye indu yose, kola sala pane kwikuta, kukola yachuluka ni kusoékwa nombe. 13 Ngukombola kupanganya indu yose kwa litala lya Kilisito wakuumba machili. 14 Nambo mwatesile yambone kumakulangana none nkulaga kwangu. 15 Wanyamwe Wafilipi nkumanyilila yambone kuti, panatyosile ku Makedonia, chitandilile kundanda pananalichilaga Ngani Jambone, nganiupagwa mpingo wa wändu wakunkulupiila Kilisito uwakamulene noneji kwa ngani jakwausya ni kupochele, ikaîe wanyamwe pe. 16 Pakuwâ, namose panaliji ku Sesalonike mwambelechele indu yakungamuchisya kakajini. 17 Ngawa kuti ngusaka mbochele mbote pe nambo ngusaka upile ujonjechekwe kukwenu. 18 Ngwete indu yose ni yakupunda, sooni igumbele, pakuwa che Epafloido ambelechele yose yaityosile kukwenu. Mitulilo ji jili nti sadaka jajikununjila yambone ni mpela mbopesi jakukundikwa ni jajikwanonyelesya Akunnungu. 19 Nipele Akunnungu wângu tangumbalichisye kwa ukombole wao wekulu yaikunsoowâ kwa litala lya Kilisito Yesu malinga ni ipanje yakwe ni ukulu wakwe. 20 Ukulu uwê kwa Akunnungu Atati wétu mowa gose pangali mbesi ni mowa gose pangali mbesi. Elo. (aión g165) 21 Mungomachisye wändu wose wâ Akunnungu wakwakulupiila Kilisito Yesu. Achalongo achinjetu wâali pamo ni une akunkomasya. 22 Wându wose wâ Akunnungu wâkutama pelepa akunkomasya, nnopennope wându wâali mu nyuumba ja Mwenye jwa ku Loma. 23 Umbone wa Ambuje Che Yesu Kilisito utame pamo ni wanyamwe.

Wakolosai

1 Une che Paolo, Nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu ndili ni mpwanga jwetu che Timoseo, 2 tukunnembela wanyamwe wāndu wa Akunnungu wānkutama ku Kolosai, achirjetu wākukulupilichika mu kulumbikana ni Kilisito. Tukumpopelela umbone ni chitendewelete kutochela kwa Akunnungu Atati wētu. 3 Moŵa gose patukumpopelela wanyamwe, tukwatogolela Akunnungu, Atati wa Ambuje wētu Che Yesu Kilisito. 4 Pakuŵa tupilikene inkuti pakwakulupilia Kilisito Yesu ni inkuti pakwanonyelo wāndu wose wa Akunnungu. 5 Chikulupi chenu ni unonyelo wenu ikukulupilia chilolelo chammichile chile kwinani. Mwapilikene kaandanda nkati chilolelo cho, katema pamwalalichile Ngani Jambone ja usyene. 6 Ngani Jambone jo jannyichilile wanyamwe ni kwenula mu chilambo chose ni kumpelechela umbone, ni kukula mpela ijite kula pasikati jenu chitandile lyele lyuŵa pamwapilikene ni kuumanŷilila umbone wa Akunnungu wautite kuŵa. 7 Che Epafula kapolo njetu jwakunonyelwa, jwelejo ni juŵanigenye wanyamwe jele ngani jo. Jwelejo ali jwakutumichila jwakukulupilichika jwa Kilisito pamalo petu kwa ligongo lyenu. 8 Jwelejo ni jwatusallle ngani ja unonyelo wenu umpegwilwe ni Mbamu jwa Akunnungu. 9 Kwa ligongo li nowe wākwe chitandilile lyuŵa litwapilikene nkati wanyamwe, ngatukuleka kumpopelela. Tukwachondelela Akunnungu antende mmanyilile aila yakwísaka mpanganye mu lunda lose ni umanyilisi wose umpegwilwe ni Mbamu jwa Akunnungu. 10 Tukumpopelela yeleyi kuti nkombole kutama mpela yakuti pakusaka Ambuje, njendelechele kupanganya yaikwanonyela welewo moŵa gose. Kwa litala lyo chinkombole kupanganya masengo gagali gose gambone ni kupunda kwamanyilila Akunnungu. 11 Akunnungu amlimbisye kwa litala lya ukombole wose ni ukulu wao, kuti nkombole kupililila indu yose pangapela, 12 ni kwakusengwa mwatogolete Atati, wāntesile wākuwājilwa kupochela indu yose iŵagosele wāndu wākwe mu umwenye wa lilanguka. 13 Pakuŵa welewo atukulupwisyte kutochela mmachili ga chipi ni kutujinjisyta mu umwenye wa Mwanagwe jwakunnonyela. 14 Kwa litala lya jwelejo tuwombolechekwe ni kulecheleswa sambi syetu. 15 Kilisito akulandana kwa usyene ni Akunnungu wāngakuwoneka. Jwelejo wāpalii ikanaŵe yepanganyikwe yose kugumbikwa. 16 Pakuŵa kwa litala lya jwelejo, Akunnungu wāigumbile indu yose ya kwinani ni indu yose ya pachilambo ni yaikuwoneka ni yangaikuwoneka pamo ni ūaali ni machili pane achakulu pane llongola pane ūaali ni ulamusi. Akunnungu wāigumbile indu yose kwa litala lyakwe ni kwa liwamba lyakwe. 17 Kilisito wāpalii ikanaŵe indu yose kugumbikwa ni kwakulumbikana ni welewo indu yose ilumbikene pamo. 18 Kilisito ali ntwe wa chiilu chakwe ni chiilu cho chili mpingo wa wāndu wākunkulupilia Kilisito, nombejo ali ndande ja umi wa chiilu cho nome ali ndande. Jwelejo ali jwaandanda kusyuka kuti aŵe jwaandanda mu indu yose. 19 Pakuŵa yanonyesye Akunnungu asyene kuti utindimiso wakwe wose uŵe mu nkati mwa Kilisito. 20 Akunnungu wājilienye indu yose kwa litala lya Kilisito, ni kwa miasi jakwe jijamwasiche pa nsalaba jatesile chitendewelete

ni indu yose yaili pachilambo ni kwinani. 21 Ni wanyamwe kalakala mwaliji ntalikangene ni Akunnungu, nombe mwaliji wāmmagongo wāo pakuŵa mwaganisise yachigongomalo ni mwatesile yachigongomalo. 22 Nambo sambano, Akunnungu wāntesile mwanya mme achambusangagwe kwa litala lya chiwa cha chiilu cha Kilisito kuti anjausye paujo pao akuno ndi ūaswela, wāngali sambi namose chileŵo. 23 Nambo wanyamwe nkusachilwa kwendelechela kutama mu chikulupi, namose nkakunda kutinganyikwa ni kusaama mu chilolelo chila chimwachipatile katema pamwapilikene Ngani Jambone. Une che Paolo natendekwe kuŵa jwakutumichila jwa Ngani Jambone jila jijalalichile kwa wāndu wose pachilambo pose. 24 Sambano ngusengwa kwa masausyo gangupata kwa ligongo lyenu. Kwa litala lya kulaga kwangu kwa chiilu, ngugumbalichisa aila yaipungwiche mu kulaga kwa chiilu cha Kilisito, yaani mpingo wa wāndu wākunkulupilia Kilisito. 25 Ni une natendekwe ni Akunnungu kuŵa katumetume jwa wāndu wākunkulupilia Kilisito. Masengo gasyene gali, kulalichila Lilowé lyao kwa utindimiso, 26 ni liloŵe lio lili chantemela chichasisiche kwa wāndu wose chitandile kalakala, nambo sambano chimanyichikwe kwa wāndu wākwe. (aiōn g165) 27 Pakuŵa Akunnungu asachile kwamanyisya wāndu chantemela cho yachitite pakuŵa chachikulungwa ni cha ukulu chichajenele kwa wāndu wāngawā Wāyahudi wose. Chantemela cho chili achi, Kilisito ali nkati mwenu, ni wanyamwe wākwe chinkole liunjili lya ukulu wa Akunnungu. 28 Kwa ligongo lio, tukunjalichila Kilisito kwa wāndu wose. Tukunjamuka ni kunjiganya kila mundu kwa lunda lose, kuti tukombole kunnyikanawo kila mundu paujo pa Akunnungu ali jwautindimiso mu nkulumbikana ni Kilisito. 29 Kuti ndende yeleyo ngupanganya masengo ni kuchalila kwa machili gamakulungwa ga Kilisito gagakupanganya masengo nkati mwangu.

2 Ngusaka mmanyilile inguti pakupanganya masengo kwa kuchalila kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya wāndu wāku Laodikia ni kwa ligongo lya wose wānganamone une. 2 Ngupanganya yelei kuti atulaswe mitima ni kulumbikana pamo mu unonyelo ni pakupunda yeleyo akombole kugumbalichiswa upile kwa winji ni kumanŷilila kwa kusyene. Pele chakombole kuchimanyilila chantemela cha Akunnungu, malumbo gakwe kwamanyilila Kilisito asyene. 3 Welewo pe ni wākukombola kwatenda wāndu alumanyilile lunda lose ni umanyilisi wose wa Akunnungu. 4 Ngunsalila wanyamwe malowē ga kuti mundu akanlambusya kwa malowē gakunnyenga namuno gakuwoneka gambone. 5 Pakuŵa atamuno ndalichile kwa chiilu, nambo ndili pamo ni wanyamwe mu mbumu, none ngusengwa kwiwona ipanganyo yenu ikwendelechela kwa ukotopasyo ni inkuti pakwima chimile nkukulupilia Kilisito. 6 Nipele pakuŵa mwapochele Kilisito Yesu kuŵa Ambuje wēnu, iyoyo njendeje nkulumbikana ni welewo. 7 Njendelechele kukamulangana nawo mpela ila nkwiŵka michiga nkati mwakwe ni umi wenu utaŵikwe pachanya pakwe ni kwima nkulimbangana mu chikulupi mpela imwitatite kujiganyikwa. Pakupunda yeleyo mmeje wākutogolela nnope. 8 Nilolechesye akaika mundu kukunnambusya kwa malowē ga majiganyo gaunami, ndande jakwe jili mapochelo ga wāndu ni ga masoka gagakulamula pachilambo nambo

ngagakutyochela kwa Kilisito asyene. **9** Pakuwa chinungu chose cha Akunnungu chili mu nkati mwa chiilu cha Kilisito. **10** Ni nkulumbikana nawo, wanyamwe nkewete umi wautindimiso. Wélewo akwete ulamus pa masoka gagakutawala ni achakulu wose. **11** Nkulumbikana ni Kilisito wanyamwe mwaumbele ni kusileka tama syangalumbana simpagwile nasyo nambo kuumbala kwangatendekwa kwa makono ga wándu nambo mmumbeswe ni Kilisito nsyene. **12** Pakuwa pamwabatisilwe mwasichikwe pamo ni Kilisito, ni mu ubatiso wo iyoyo wanyamwe mwasuchile pamo nawo ligongo mwakulupilile machili ga Akunnungu, juwansusyisye Che Yesu. **13** Kalakala mwaliji wáwe ligongo lya sambi syenu ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo syasikusaka kupanganya sambi syaliji syangatyocheckwa. Nambo sambano Akunnungu ampele umi pamo ni Kilisito. Nombe Akunnungu atulechelesye sambi syetu syose, **14** paŵachipukwite chikalata chachilebekwe magambo getu pamo ni malajisyo gakwe chati Akunnungu akatulamulile uwe, wáchipukwite kusyene kwa kuchiwamba pa nsalaba. **15** Pa nsalaba po Kilisito wágasumwile machili masoka gagakutawala ni achakulu wákatawala. Watasile soni paujo pa wándu kwa kwakwekelemya ntí wándu wátaŵikwe mu ulendo kwalosya kuti wápandise. **16** Nkakunda mundu jwalirose kummichila lilajisyo nkati chakulya ni yakung'wa atamuno yankati lyuwa lya chindimba pane Lyuwa lyakuwoneka lwesti pane Lyuwa lya Kupumullia. **17** Ayiyi yose ili chiwilili cha indu yaikwika yo, nambo usyene wa yele yose uli Kilisito nsyene. **18** Nkajitichisyu kulamulikwa ni mundu jwalirose jwakulilola kwa paasa kuti ali jwakulitlusya ni jwakwapelela achikatumetume wá kwinani. Mundu jwanti yele akulifuna kwa indu yaiweni ni kwa ligongo lya lunda lwakwe. **19** Mundu jo alesile kukamulangana ni Kilisito waali ntwe wa chiilu. Kwa litala lya wélewo chiilu chose chikutagwa machili ni kulumbikanywa pamo kwa iŵalo ni mitasi jakwe, nombecho chikukula kwa unonyelo wa Akunnungu. **20** Wanyamwe mwawile pamo ni Kilisito ni kuwombolwa kutyochela mu machili ga masoka gagakulamula pa chilambo. Ana ligongo chi nkutama mpela wándu wá pa chilambo? Kwa chichi nkugajitichisyu malajisyo gati yeleyo, **21** "Nkakamula chelechi, nkapsaya chelechi, nkalkwaya achila"? **22** Yeleyo yose chiive yangalimate yamalaga kutumiika. Yeleyo yose ili malajisyo ni majiganyo ga wándu pe. **23** Isyene malajisyo ga gakuwoneka kuwa ga lunda, nkupopela kwalíwiche achinsyene ni nkulitlusya kwa o ni nkuchilongosa chiilu kwakuchisausya. Nambo yele yose nganikola machili ga kusilekasya tama sya chiilu.

3 Nsyuchile pamo ni Kilisito, kwayele muiganisyе indu yaili kwinani kwali Kilisito atemi upande wauli ni ulamus pa chilambo pano. **3** Pakuwa wanyamwe mwaliji wáwe ni umi wenu usisiche pamo ni Kilisito munkati mwa Akunnungu. **4** Kilisito ali umi wenu wa usyene, nombewo pachawoneche sooni nipele wanyamwe chimmoneche pamo nawo mu ukulu wao. **5** Nipele, nsiulaje kila tama syangalumbana simpagwile nasyo sya pachilambo yaani chikululu ni usakwa ni tama ni nganisyo syangalumbana ni lipamo yaili nti kupopela inyago. **6** Kwa ligongo

lya sambi si, lutumbilo lwa Akunnungu lukwaichilila wélewo wakukana kupilikichisy. **7** Kalakala, wanyamwe mwatamaga nkusikuya tama syangalumbana simpagwile nasyo. **8** Nambo sambano nneche yeleyi, lutumbilo ni tama ni chigongomalo ni kwatukana Akunnungu. Malowé gangalimate ganakopoche nkang'wa mwenu. **9** Kasinnambusyana, pakuwa ntyosisye tama syangalumbana simpagwile nasyo pamo ni isambo yakwe yose, **10** ni kuuwala umi wa sambano, aula umi waukwendelechela kutendekwa wa sambano ni Akunnungu wákugumba. Ni kwa kwamanyiila uchenene chikuntende mme mpela wélewo. **11** Kwa ligongo lyo, ngapagwa sooni utinda pasikati ja Wayahudi ni Wágiliiki, wáumbele ni wángaumbala, jwasyomile ni jwangasyoma, kapolo ni jwalechelelwe. Nambo Kilisito ali yose nombe ali mu yose. **12** Wanyamwe ndi wándu wá Akunnungu, jwelejo wánnonyele ni kunsagula kuti mme wándu wakwe. Kwa yele mmanje ni ntima wa chanasa ni ntima wambone ni wa kulitlusya ni kulitimilika ni upiliu. **13** Mpilililane jwine ni jwine ni kulechelesyana katema kakalikose mundu akolaga ni malowé gakummechetela jwine. Nnechelesyane mpela Ambuje yatite pakunnechelesya wanyamwe. **14** Pakupunda indu yose, njonchesye unonyelo pakuwa unonyelo ukutawíkanya indu yose mu umo uuli utindimiso. **15** Chitendewelesye cha Kilisito chitawale mmitima jenu, pakuwa Akunnungu ammilasile wanyamwe kuti chipagwe chele chitendewelesye mu chiilu chimo, ni mme wákutogolela. **16** Utenga wa Kilisito ugumbale nkati mwenu. Njiganyane ni kujamukana kwa lunda lose. Njiimbe sabuli ni nyimbo syakwalapa Akunnungu ni nyimbo sya kwapopela akuno nchajimilaga Akunnungu kwa kutogolela mmitima jenu. **17** Chichintende chose pane kuŵecheta, mpanganye yose kwa liina lya Ambuje Che Yesu ni kwtogolela Akunnungu Atati kwa litala lya Che Yesu. **18** Wanyamwe achakongwe, mwapilikichisyе achiwankwenu, yeleyi ni yakuti pakwanonyelesya Ambuje. **19** Ni wanyamwe achałume, mwanonyelesye achiwankwenu, ni kasimma wákalipa kukwao. **20** Ni wanyamwe wáanche mwapilikichisyе achahelesi wenu mu yose, pakuwa chelechi chikwanonyelesya Ambuje. **21** Ni wanyamwe achahelesi kasimwalipula wáanche wenu, kuti akapwa ntima. **22** Ni wanyamwe achikapolo mwapilikichisyе aŵala waali achakulu wenu kwa chiilu mu indu yose, nkapilikichisyе pe katema pakummona kuti mmoneche wámbone kukwao nambo ntendeje yeleyo ni ntima wenu wose ligongo lya kwachimbichisy Ambuje Che Yesu. **23** Chinkutenda chachilichose, ntende ni ntima wenu wose, mpela nkwatendela Ambuje ni ngáwa nkwatendela wándu. **24** Nkumbuchile kuti Ambuje chachimpa wanyamwe mbote jakwagosela wándu wao. Pakuwa Kilisito ali Ambuje wá usyene unkwtumichila. **25** Pakuwa jwalirose jwakupanganya yangalumbana, chapochele malipilo ga yangalumbana yapangenyе, ligongo Akunnungu nganakola lusagu kose.

4 Ni wanyamwe achakulu mpanganye yaili yambone kwa achikapolo wánu mpela yakuti pakusaka Akunnungu, nchimanyiilaga kuti nomwe wákwe nkewete Ambuje kwinani. **2** Mwapopelela Akunnungu pangapela ni pankupopela mmeje meeso ni kwtogolela Akunnungu. **3** Iyoyo ntupopelele nowe, kuti Akunnungu atupe lipesa lya kulačhila ntemela nkati Kilisito.

Kwa ligongo lya utenga wo, une ndili mu chitawiko. 4 Nipele mumbopelele kuti ngombole kuwecheta yaikuti kuwajilwa kwa litala lyalikukombola kuchiwika chantemela cho pangasisika. 5 Njendeje kwa lunda pankutama ni wāndu wāngakunkulupilila Kilisito, nchitumiyaga yambone lipesa linkwete. 6 Moŵa gose aila yose inkusala yakamuchisyé wāndu, ni nkusachilwa kunjanga chambone mundu jwalijose. 7 Nguntuma che Tukiko kukwenu, jwelejo ali nlongo njetu jwakunonyelwa, jwakutumichila jwakukulupilichika ni kapolo njetu mmasengo ga Ambuje, chammanyisyé wānyamwe ngani syangu syose. 8 Kwa ligongo lya nguntuma kukwenu kuti ajitusye mitima jenu kwakunsalila ngani syetu. 9 Akwika pamo ni che Onesimo nlongo njetu jwakunonyelwa ni jwakukulupilichika, jwelejo ali mundu jwa kukwenu. Wānyawo ni uchansalile yose yaikutendekwa apano. 10 Jwantawe njangu che Alisitako akunkomasya. Nombe che Maliko mwipwagwao che Banaba iyoyo akunkomasyanya. Malajisyó gakwe mmasile kugapochela, aikaga kukwenu mwapochele chambone. 11 Nombe che Yoshua, jwakuwīlanjikwa Yusto iyoyo akunkomasya. Mwa Wāyahudi wāwakulupilile ni wātatu pewo wākupanganya masengo pamo ni une kwa ligongo lya Umwenye wa Akunnungu, wānyawo ni wākungamusya une. 12 Che Epafula, njenu, kapolo jwa Kilisito Yesu akunkomasya. Moŵa gose ngaakupela kumpopelela kuti nlimbangane ni kwima chiimile ni kwendelechela kukulupilila ni kupanganya yakuisaka Akunnungu. 13 Ngukombola kusala umboni nkati wēlewo kuti akupanganya nnope masengo kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya wāndu wā ku Laodikia ni kwa ligongo lya wāndu wā ku Hielapoli. 14 Che Luka jwantela jwetu jwaunonyelo ni che Dema akunkomasya. 15 Mwakomasye achalongo achinjetu wā ku Laodikia pamo ni che Nimfa ni mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wākusimana mu nyumba jao. 16 Mwamalaga kusyoma chikalata chi mwape mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wa ku Laodikia achisyome. Nombe chikalata chinalembele wāndu wā ku Laodikia ampanje wānyamwe nsyome. 17 Mwasalile che Alikipo kuti masengo gapegwile ni Ambuje kupanganya amalichisyé. 18 Uneji che Paolo ngulemba yeleyi ni nkono wangu nansyene kunkomasya. Kasindiwālila kuti une ndili muchitawiko. Ngummendela umbone kutyochela kwa Akunnungu.

1 Wasesalonike

1 Une che Paolo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunnembela wanyamwe mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wa kwele ku Sesalonike wāndi wāndu wākwe Akunnungu Atati ni Ambuje wetu che Yesu Kilisito. Tukummendela ntuuka ni chitendewelete kutyochela kwa Akunnungu. **2** Tukwatogolela Akunnungu moŵa gose kwa ligongo lyenu wose ni kunkumbuchilanga mmapopelo getu pangapela. **3** Pakuŵa paujo pa Akunnungu Atati wetu tukukumbuchila inkuti pakutumichila kwa chikulupi ni inkuti pakulisausya ni masengo ligongo lya unyelyo wenu. Iyoyo tukukumbuchila ichitite kulimbichika chilolelo chenu kwa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. **4** Achalongo achinjetu wākunonyelwa ni Akunnungu, tukumanyiliila kuti wēlewo ansagwile mme wāndu wākwe. **5** Pakuŵa patwalalichile Ngani Jambone kukwenu nganitulalichila kwa malōwe pe, nambo kwa machili ni ukamuchisyō wa Mbamu jwa Akunnungu tuchimanyillaga kuti utenga wo uli wa usyene. Nkumanyiliila itwatite kutama pamo ni wānyamwe, twatemi yambone kwa kunkamuchisyō wānyamwe. **6** Wānyamwe mwatusysisye uweji ni mwatusysisye Ambuje. Namuno mwalageswe kwannope mwalipochele Liloŵe lya Akunnungu kwa lukondwa lwalukutyochele mu Mbamu jwa Akunnungu. **7** Kwa litala li wānyamwe mwatendekwe chisyasyo kwa wākulupilila wose ūa ku Makedonia ni ku Akaya nombe nako. **8** Pakuŵa kutyochela kukwenu lisonile liloŵe lya Ambuje, ngāŵa pa Makedonia ni pa Akaya pe, nambo posepose ngani ja chikulupi chenu kwa Akunnungu chijenele. Kwa pele uweji nganitukola chindu chakusala. **9** Achinsyene wo akuŵalanga ngani ja ulendo wetu patwanjimajimile, intite pakutupochela ni intite kuileka inyago ni intite pakwagalauchila Akunnungu. Mwatesile yeleyo kuti mwatumichile Akunnungu wājumi ni wāausyene. **10** Sambano nkunlindilila Mwanagwe juchatuluche kutyochela kwinani, yaani Che Yesu juŵansysisye mu wāwe, nombewo ni wākutukulupusya mltumbilo lwa Akunnungu lwalukwiwa.

2 Achalongo achinjetu, mwanya mwachinsyene nkumanyiliila kuti kunjimajimila kwetu nganikuŵa kwa iyyi peyi. **2** Mpela inkuti kumanyiliila, tukanaŵe kwika kukwenu twalageswe kaje ni kutukanwa ku Filipi ko. Namose kwaliji ni kutukanila kwanno, Akunnungu wetu wātukamuchisyē kunlalichila Ngani Jambone jakwe pangajogopa. **3** Utenga watukuulalichila kukwenu ngaukulupilila unami atamuno nningwa wangalumbana atamuno ngatukusaka kunlambusa mundu jwalijose. **4** Nambo moŵa gose tukusala mpela yakuti kutukulupilila Akunnungu pakuŵa wēlewo paŵatukundile kuti tukuŵajilwa, wātupele masengo ga kulalichila Ngani Jambone ji kwa wāndu. Nningwa wetu ngāŵa kwanonyesya wāndu nambo tukusaka kwanonyesya Akunnungu, wākusimanyiliila nganisyo sya mitima jetu. **5** Akunnungu ali jwaumboni jwetu, ni wānyamwe mwachinsyene nkumanyiliila kuti namose luyā limo nganitūŵa ni malōwe ga kulikombakomba kwa wāndu atamuno malōwe ga kuryenga, namose kukola ipanje yenu kwa kalamuka. **6** Nganitusaka kulapikwa ni wāndu atamuno ni wānyamwe atamuno ni wāndu wāne, **7** namuno uweji tuli achinduna ūa

Kilisito, tukakombwele kunkanganichisyā kuti ntujitichisyē uwe. Nambo uweji twalitimale pasikati jenu mpela achikulu yakuti kwalela achiŵanagwe. **8** Uweji twannonyele nnope mwanya namose kuŵa chile ngāŵa kwa kunnalichila Ngani Jambone ja Akunnungu pe, nambo ni kukoposya umi wetu iyoyō kwa ligongo lyenu, pakuŵa kusyene mwanya ndi wākunonyelwa wetu. **9** Achalongo achinjangu, nkukumbuchila itwatite kulaga ni kugapanganya masengo ga kulimba. Patwalalichilaga Ngani Jambone ja Akunnungu, twapanganyisyē masengo muusi ni chilo kuti tukantopela atamuno jumo jwa wānyamwe. **10** Wānyamwe ndi wāumboni wetu, ni Akunnungu nombe ali jwaumboni jwetu itwatite pakutama pasikati jenu mwanya wānkukulupilila, twatemi yaikuti pakuŵajilwa kwa uswela ni pangali kulalatilwa. **11** Nkumanyiliila kuti twanjamwiche jwalijose nti atati yakuti kwapanganyichisyā achiŵanagwe. **12** Twanlimbisye ni kwatusya mitima ni kwajamuka kuti nkombole kutama kwa kwāwajila Akunnungu wākummilanga kwinjila mu Umwenye ni ukulu wao. **13** Sooni tukwete ligongo liine lya kwatogolela Akunnungu pangaleka pakuŵa patwannyichisyē Ngani Jambone ja Akunnungu, mwajipilikene ni kujipochela. Mwajipochela ngāŵa nti liloŵe lya wāndu nambo nti liloŵe lya Akunnungu, ni isyene ni ilitite pakuŵa. Pakuŵa Akunnungu ni wākupanganya masengo mmitimā jenu mwanya wānkukulupilila. **14** Achalongo achinjangu, indu iyaakopochela mpingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito wāali wāndu ūa Akunnungu ūa ku Yudea, ni wānyamwe wākwe inkopochela iyoyō peyo. Pakuŵa mwanya mwalageswe ni wāndu ūa mu chilambo chenu laila mpela iwalageswe wānyawo ni Wāyahudi achinjao. **15** Aŵala Wāyahudi wāngakukulupilila ni uwāmmuleje Ambuje Che Yesu ni wākulondola ūa Akunnungu ni kutulagasya nowe wākwe. Wāndu ūa ngakwanonyesya Akunnungu, sooni ali wāmmagongo ūa wāndu wose! **16** Namose wālinjile kutukanya kulalichila Ngani Jambone kwa wāndu wāngawā ūyahudi kuti akakombola kukulupuswa. Kwa kutenda yeleyo wājorjechesyē sambi ni kugumbalichisyā ngoo pachanya sambi syatesile moŵa gose. Nambo mbesi jakwe lutumbilo lwa Akunnungu lwaichilile. **17** Achalongo achinjetu, uwe twalekangene nomwe kwa moŵa pe, sooni kwaliji kwa ungawonegana nambo ngāŵa kwa nganisyo syetu. Kanyuma kanandi twasachile kummona sooni. **18** Kwa yele twasachile kunjimajimila sooni, uneji che Paolo, nalinjile kawilikaŵili kuti iche kukwenu, nambo Shetani wātulekasisye. **19** Uli, patutujime paujo pa Ambuje wetu Che Yesu pataiche tutulilapile chichi nkati kupunda kwetu? Chitulilapilile wānyamwe mwachinsyene. Wānyamwe ni wāndi chilolelo chetu, ni lukondwa lwtu ni wāndi chindu mpela singwa. **20** Kusyene kwaligongo lyenu, uwe tukulilapa ni kusengwa.

3 Mbesi nganitukombola kupililila kwakupunda, nipele, twaiweni yambone kusigalila uwe pe ku Asene. **2** Twantumile kukwenu nlongo njetu che Timoseo, jwakwatumichila Akunnungu pamo ni uwe mmasengo ga kulalichila Ngani Jambone ja Kilisito. Twantumile kukwenu kuti anlimbisye mwanya ni kuntasya ntima nkati chikulupi chenu, **3** kuti chikulupi cha jwalijose pasikati jenu chinatinganyiche kwaligongo lya malagasyo getu ga. Mwachinsyene nkumanyiliila kuti chitupate malagasyo go pakuŵa

uli usache wa Akunnungu kulagaswa. **4** Pakuŵa, patwaliji pamo ni wanyamwe twansalile chile kuti tutulagaswe, ni mpela inkuti pakumanyilila ni iyoyo yaitite pakuŵa. **5** Kwa ligongo lyo panalepele kwendelechela kupililila, nantumile che Timoseo kuti manyilile ngani sya chikulupi chenu. Najogwepe kuti pane jwachigongomalo jula anaiche kukkanngengni masengo gose gatupanganyisye kukwenu gaŵe gangali chindu. **6** Nambo sambano che Timoseo ausile kukwetu kutyochela kukwenu, nombejo atusalile ngani sya kusengwasya sya chikulupi ni unonyelo wenu. Atusalile kuti nkutukumbuchilanga mowâ gose, ni kuti nkulajila kutuwona mpela ila nowe wâkwe itukuti kulajila kumbona. **7** Kwa yeleyo achalongo achinjetu, nkusauka kwetu ni malagasyo gatukugapata tukutulaswa ntima nomwe kwa kupilikana nkati chikulupi chenu. **8** Pakuŵa sambano tukwete umi, kwa kummona wanyamwe ndi chiimilile nkutama kwa kulumbikana kwenu ni Ambuje. **9** Sambano tukukombola kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu, malinga ni lukondwa lwatukwete paujo pao kwa ligongo lyenu. **10** Muusi ni chilo tukwapopelela Akunnungu kwa kuchalila nnope kuti tukole lipesa lyu kurengana sooni kuti tumpe chachilichose chachipungwiche mu chikulupi chenu. **11** Nipele tukwapopelela Akunnungu wâali Atati wêtu ni Ambuje wêtu Che Yesu atukolochesye litala lyu kwika kukwenu. **12** Ambuje anjonjechesye ni kunchuluchisya unonyelo wa jwine ni jwine ni kwanonyela wându wose mpela itukuti kunnonyela wanyamwe. **13** Kwayele Akunnungu anlimbisye mitima jenu ni wanyamwe ngamma ni chilewô ni chimme wâswela paujo pa Akunnungu wâali Atati wêtu pachauje Ambuje wêtu Che Yesu pamo ni wându wao wose.

4 Mbesi achalongo achinjetu uweji tunjiganyisye yakuti pakutama kuti nkombole kwanonyesya Akunnungu. Kusyene ntameje yeleyo. Ni sambano tukunchondelela ni kunchisya mu liina lyu Ambuje Che Yesu njendelechele kwannope mu utame wo. **2** Pakuŵa nkugamanyilila malajisyo gatumpele kwa ukombole wa Ambuje Che Yesu. **3** Akunnungu akusaka wanyamwe mme wâswela ni ngasimma wându wâ chikululu. **4** Jwannume jwalirose pasikati jenu akuwajilwa kumanyilila yakuti pakutama yambone ni wânkawalo mu uswela ni kuchimbichika, **5** ngâwa kwa tama jangalimate mpelaga wându wâ ilambo ine wângakwamanyilila Akunnungu. **6** Kwa chindu cho, mundu jwalirose akasannewâla jwakunkulupilila Kilisito njakwe namuno kunnengengni, pakuŵa Ambuje ni wâkwalamula wose, mpela ila itwamasile kunsalila ni kunjamuka kwachikali. **7** Pakuŵa Akunnungu nganatuwîlenga kuti tutame mu usakwa nambo tutame mu uswela. **8** Kwayele, mundu jwalirose jwakugakana majiganyo ga, ngakunkana mundu, nambo akwakana Akunnungu wâkumpa wanyamwe Mbumu jwao. **9** Nambo yankati unonyelo wa wâkukulupilila achinjetu, ngatukusaka kunlembela chachili chose, pakuŵa Akunnungu nsyene anjigenye mwanya inkuti pakusachilwa kunonyelana. **10** Wanyamwe kusyene nkwanonyela achinjeni wose wâ pa Makedonia pose. Ni sambano tukunchondelela achinjetu mpundisyenewa kwannope kupanganya yeleyo. **11** Nchallile nnope kuti nkombole kutama kwa kutulala. Mpanganye indu yenu mwachinsyene ni kupanganya masengo wanyamwe mwachinsyene mpela itwannajisye ila.

12 Kwanti yeleyo utame wenu chiuwê wa kuchimbichikwa mmbujo mwa wându wângakwakulupilila Kilisito, nombe ngannajila kukamuswa ni mundu jwalirose mu yaikunsowâ. **13** Achalongo achinjetu ngatukusaka mme wângamanyilila yankati ngani sya wându wâjasiche, kuti nkasupuka mpela wându wâne wânganakola chilolelo. **14** Tukukulupilila kuti Che Yesu wâjasiche ni wâsyuchile, iyoyo peyo tukukulupilila kuti Akunnungu chiwâichenawo kukwakwe pamo ni Che Yesu, wose wâwile achakulupililaga Che Yesu. **15** Pakuŵa malinga ni majiganyo ga Ambuje, tukunsalila yeleyi, uweji wâtuli chiwâla wâjumi, wâchitusingale mpaka pa lyuŵa lyu kuuja kwa Ambuje, isyene ngatwalongolela wâlewo wâjasiche. **16** Pakuŵa lilamulo chilityosyekwe kaje ni lilöwe lyu katumetume jwankulu jwa kwinani ni lipenga lyu Akunnungu, nombe Ambuje nsyene chatuluche kutyochela kwinani. Nipele wâle wâjasiche achakulupililaga Kilisito chasyuce kaje. **17** Pakumala yeleyo uweji wâtuli wâjumi, wâtusigele, chitunyakulikwe pamo ni wâlewo mmaunde kuti tukasimane ni Ambuje kwiunde. Kwayele chitutame pamo ni Ambuje mowâ gose pangali mbesi. **18** Nipele, ntusyane mitima jenu ni malowê go.

5 Nambo achalongo achinjangu, ngapagwa ligongo lyu kunnembela ngani jankati saa ni ndema pachikopochele yeleyo. **2** Pakuŵa mwachinsyene nkumanyilila kuti lyuŵa lyu kuuja Ambuje likwika chisisimuchile mpela jwawiyyi yakuti pakwika chilo. **3** Wându pachâwéchete, "Indu yose itulele ni kwana chitendewe," papopo wonasi ukwaichilila mpela chilungusi cha kuligopola chachikunsimana jwankongwe jwakwete chitumbo, namose wându wose ngaakombola kuwâmbala. **4** Nambo wanyamwe, achalongo achinjangu nganimma mchipi, namose lyuŵa lyo linnyichilile chisisimuchile mpela yakuti pakwika jwawiyyi. **5** Wanyamwe wose ndi wându wânkutamanga mu lilanguka, ni wându wâ muusi. Uweji nganituu wându wâ chilo atamuno wâ chipi. **6** Nipele tukagona mpela wâne wo, nambo tuchesye ni kulilongsya twachinsyene. **7** Pakuŵa wându wâkugonâ wâla, akugona chilo ni wându wâkukolelwâ, akukolelwâ chilo. **8** Nambo uwe tuli wându wâ muusi, tukusachilwa kulilongsya twachinsyene. Tukusachilwa kukamulangana ni chikulupi ni unonyelo mpela chakuwala cha chisiano cha kulichinga pantima, ni chilolelo chetu cha ukulupusyo nti chisoti cha chisiano chakulichinga mu ntwe. **9** Pakuŵa Akunnungu nganatuwîka tujonasiche kwa lutumbilo Iwao, nambo kuti tukulupuswe kwa litala lyu Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito, **10** juwâwile kwa ligongo lyetu kuti namose twâwâga wâjumi pane tujasiche tukcombe kutama nawo pachauje. **11** Nipele ntusyane ntima jwine ni jwine ni kulimbisyana jwine ni jwine mpela inkutenda sambano. **12** Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwachimbichisye wâlewo wâkupanganya masengo pasikati jenu ni wâkunnongsya ni wâkunjiganya mu utame wa kunkulupilila Kilisito. **13** Mwachimbichisye nnope ni kwanonyela kwa lîwamba lyu masengo gaakupanganya. Ntameje mu chitendewelesye pasikati jenu. **14** Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwajamuche wându wâali ni ulesi, mwakamulisyenewa ntima wâali ni lipamba, mwakamuchisye wâkulepetala, mwapiilile wându wose. **15** Nlilolechesye mwachinsyene kuti akasauchisya mundu

chakusakala ku chakusakala, nambo mōwa gose ntendelane yaili yambone kwa jwine ni jwine ni kwa ḫandu wose. 16 Nsangalale mōwa gose, 17 mwapopelele Akunnungu pangapela, 18 mwatogolele Akunnungu mu yose yaikutyochela pakuwā yeleyo ni yakuti pakusaka Akunnungu kukwenu ḫanlumbikene ni Che Yesu Kilisito. 19 Nkausima mooto wa Mbamu jwa Akunnungu, 20 nkaupwanya utenga waukutyochela kwa Akunnungu. 21 Nsosesose yose ni kukamulisyā chachili chambone, 22 nchiwambale chachilichose chachikuwoneka changalumbana. 23 Akunnungu asyene ḫakutupa chitendewelete answejesye mose, mu mbumu syenu ni mitima jenu ni mu ilu yenu, yele yose ikasimanikwa ni ileŵo kukwenu katema kakwika Ambuje ḫetu Che Yesu Kilisito. 24 Akunnungu ḫammilasile ḫanyamwe chaitendekanye yeleyo pakuwā ḫelewo ali ḫakulupilichika. 25 Achalongo achinjetu, ntupopeleleje. 26 Mwakomasye achalongo wose kwa kwalosya kuti nkwanonyela. 27 Ngunnajisya mu liina lya Ambuje kuti mwasyomele chikalata chi ḫandu wose ḫakunkulupilila Kilisito. 28 Tukunsachilanga umbone wa Ambuje ḫetu Che Yesu Kilisito.

2 Wasesalonike

1 Une che Paolo pamo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunmembela chikalata wanyamwe mpingo wa wāndu wākunkulupilia Kilisito wa ku Sesalonike, wānlumbikene ni Akunnungu Atati wētu ni Ambuje Che Yesu Kilisito. **2** Tukummendela umbone ni chitendewelete kutyochela kwa Akunnungu Atati wētu ni Ambuje Che Yesu Kilisito. **3** Achalongo, ikutuwajila kwtogolela Akunnungu mōwa gose kwa ligongo lyenu. Ili yambone kutendekanya yeleyo ligongo chikulupi chenu chikukula nnope ni Kunyelana kwenu kukuchuluka. **4** Kwa ligongo lyo, uweji tukulilapa kwa ligongo lyenu, mu mipinga ja wāndu wākunkulupilia Kilisito wāali wāndu wā Akunnungu. Tukulilapa parkwendelechela kwakulupilia Ambuje ni kupililila malagasyo ni masauko gagakunsimana. **5** Yeleyo yose ikulosya isyene kuti Akunnungu akulamula kwa umbone kuti mmalanjkwé wākuwājilwa kwinjila mu umwenye wa Akunnungu waunkulajila. **6** Akunnungu chachitendekanya yaili yambone, chiwauchisye malagasyo awāla wose wākunlagasya wānyamwe, **7** ni kumpumusya mwanya wānkulagaswa pamo nowe. Chelecho chichitendekwe pachaoneche Ambuje Che Yesu achityochelaga kwinani pamo ni achikatutemute wākwe wā kwinani wāali ni machili. **8** Akunnungu chiwajamuche kwa malamba ga mooto wekolele awāla wāndu wākunkana ni wāngakujitichisa Ngani Jambone jankati Ambuje wētu Che Yesu. **9** Kwamukwa kwawo chikuwē konangwa kwa mōwa gose pangali mbesi ni kutalkanganywa ni Ambuje ni kutalkanganywa ni ukulu wa ukombole wao, (aiōnios g166) **10** patachiika lyuwa lyo kuti akuswe pasikati ja wāswela wākwe ni kusimonjekwa ni wāndu wose wākwakulupilia. Mwanya iyoyo peyo chimme pamo ni wānyawo pakuwā nkulupiliile umboni utwansalile ula. **11** Kwa ligongo lyo tukumpopelelanga mōwa gose kuti Akunnungu wētu ankombolesye kutama malinga ni inkuti pakusachilwa kutama. Tukupopelela kuti kwa ukombole wao amalichisye yose yambone inkusaka kupanganya ni kila masengo ga chikulupi. **12** Tukupopelela yele kuti liina lya Ambuje wētu Che Yesu likuswe nkati mwenu, ni wānyamwe nkuswe kwa litala lya umbone wa Akunnungu wētu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

2 Achalongo achinjangu wākunonyelwa, aji jili ngani ja kwika kwa Ambuje wētu Che Yesu Kilisito ni kusongangana kwetu pamo paujo pao. Kwayele tukunchondelela nnope, **2** kasimpweleswa chitema namuno unantojimye utenga, namose ni liloŵe, namose ni chikalata chachikuganichikwa kuti chityochele kukwetu, chachikusala kuti lyuwa lya kuuja kwa Ambuje limasile kwika. **3** Nkakunda kulambuchikwa ni mundu jwalijose kwa litala lyalili lyose. Pakuwa lyuwa lyo ngaliika mpaka uiche kaje utindiganyo wekulungwa ni Jwachigongomalo awoneche, mundu jo mbesi jakwe jili kujonangwa titikiki pa mooto wangali mbesi. **4** Jwelejo akulikwesya pachanya pa kila chindu chakuchiŵilanga wāndu kuti achiminungu pane kuchipopelela. Kwayele chajinjile mu Nyumba ja Akunnungu ni kutama mwelemo achiliŵilangaga nsyene kuti ali Akunnungu. **5** Ana ngankukumbuchila kuti panaliji pamo ni wānyamwe nansalile indu yose yi? **6** Nambo kwana chindu chachikulekasya kopochela yeleyo

sambano, ni wānyamwe nkuchimanyiliila chelecho. Kwayele lyuwa pachiliiche Jwachigongomalo chawoneche pa katema kambone. **7** Pakuwa machili gagasisiche ga chigongomalo cho gakupanganya masengo, nambo Jwachigongomalo jula yaani Shetani ngawoneka kose mpaka jwele jwakunlekasya jo pachatyosyekwe. **8** Pelepo ni pachakopochela Mundu Jwachigongomalo, nambo Ambuje Che Yesu pachaiche chambulaje kwa mbumu ja pakang'wa pao ni kunjonanga kwa ung'alime wa ukulu pachaiche. **9** Mundu Jwachigongomalo chachiika ni machili ga Shetani ni kutendekanya imanyiso yaili yose ni yakusimonjeka ya unami, **10** ni kutumia chigongomalo chachili chose kwalambusa wose wākusochela. Wānyawo chasochele ligongo nganaunonyela usyene kuti akulupuswe. **11** Kwa ligongo lyo Akunnungu wāpelechele machili ga kusoyasya kuti aukulupilile unami. **12** Kwayele wāndu wose uŵakanile kuukulupilia usyene nambo akusisangalalila sambi, chalamulikwe. **13** Nambo ikutuwajila kwtogolela Akunnungu mōwa gose kwa ligongo lyenu, achalongo wānkunonyelwa ni Ambuje, pakuwa Akunnungu ansagwile wānyamwe chitandile kundanda kuti nkulupuswe kwa machili ga Mbamu jwa Akunnungu kuti ntendekwe wāndu wāo wāswela kwa chikulupi chenu mu usyene. **14** Akunnungu annaliche mwanya kwa litala lya Ngani Jambone jitwalalichile uwe kuti mpochele liuto lya ukulu wa Ambuje wētu Che Yesu Kilisito. **15** Nipele, achalongo achinjetu, njimeje chilimbile ni kukamulisyia majiganyo gamwalijiganisyse kukwetu kwa ulalichile wetu pane chikalata chitwannembele. **16** Tukwāwenda asyene Ambuje wētu Che Yesu Kilisito ni Akunnungu Atati wētu juŵatunonyele ni kwa umbone wao, wātupele utulasyo wa mōwa gose pangali mbesi ni chilolelo chambone, (aiōnios g166) **17** ajitusye mitima jenu ni kunlimbisya mmasengo ni kuŵecheta gambone.

3 Mbesi, achalongo achinjetu, ntupopeleleje kuti utenga wa Ambuje ujenele kwa chitema ni kupochelwa kwa kuchimbichikwa mpela ilitte kuwa kukwenu. **4** Iyoyo mpopelele kwa Akunnungu kuti atukulupusye ni wāndu wāchigongomalo ni wāngalumbana, pakuwa nganaŵa wose wākukunda kujikulupilia Ngani Jambone. **5** Nambo Ambuje ali wākukulupichika, nombe chanlimbisye ni kungosa ni Jwachigongomalo jula yaani Shetani. **6** Tukumanyillila isyene mwa Ambuje yakuti nkuitenda ni chinjendelechele kuitenda aila itukunlajisy. **5** Ambuje anlongosye mu kuumanyillila kwannope unonyelo wa Akunnungu ni upililiu umpegwile ni Kilisito. **6** Kwa liina lya Ambuje wētu Che Yesu Kilisito tukunnajisy achalongo achinjetu, nlisepusye ni achalongo achinjetu wose wāali wā ulesi ni wāngakugakuya majiganyo gatwanjiganisyse. **7** Wānyamwe mwachinsyene nkumanyiliila inkuti pakusachilwa kutusyasya. Pakuwa patwaliji pasikati jenu, uwe nganitwu wā ulesi. **8** Uweji nganitulya chakulya cha mundu jwalijose panganlipa. Nambo twapanganyisyse masengo kwa kuchalila ni nkulaga muusi ni chilo, kuti tukampa mundu jwalijose masengo ga kutulela. **9** Tukakombwele kutumia ulamusi wetu kuti ntukamuchisy, nambo nganitunda yeleyo ligongo twasachile tunnosye inkuti pakusachilwa kutenda. **10** Pakuwa, namose patwaliji nomwe twannajisy yeleyi, "Mundu jwalijose

jwargasaka kupanganya masengo, akasalya iyoyo peyo.” 11 Tuku’echeta yeleyi ligongo tupilikene kuti wampepe pasikati jenu ali wa ulesi, wangakupanganya masengo kose, nambo akwamba kulijinjisa mu indu ya wandu wane. 12 Kwa liina ly a Ambuje Che Yesu Kilisito tukwalajisa ni kwajamuka wele wandu kuti atulale ni kupanganya masengo kwa ligongo ly a kulikolela chakulya chao achinsyene. 13 Nambo wanyamwe, achalongo achinjangu, kasimpela kutendekanya yambone. 14 Naga apali mundu jwargasaka kugakamulichisa malajisyo gatukunlembela nchikalata chi, munlochesye kwannope mundu jo, nkasyo’ewkana najo melepe akole soni. 15 Ngasimummalanjila jwelejo nti jwammagongo, nambo munjamuche chisau nlongo njenu. 16 Ambuje wachitendewelete asyene ampe chitendewelete mo’wa gose ni mulimose. Ambuje atame ni wanyamwe wose. 17 Chelechi ni chikomasyo chingulemba ni makono gangu une che Paolo nansyene. Chelechi ni chimanyisyo changu cha ikalata yangu yose, yeleyi ni inguti pakulemba. 18 Ngummendela umbone wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito utame ni wanyamwe wose.

1 Timoseo

1 Une che Paolo nduna jwa Che Yesu Kilisito kwa kulajiswa ni Akunnungu Nkulupusyo jwetu pamo ni Che Yesu Kilisito chilolelo chetu. **2** Ngunnembela che Timoseo mwanangu jwa usyene syene mu chikulupi. Ngummendela umbone ni chanasa ni chitendewelete kutyochela kwa Akunnungu Atati jwetu ni kwa Che Yesu Kilisito Ambuje jwetu. **3** Ngusaka nnonjele ku Efeso mpela ila inatite pakunchondeleta katema panaliji nkwaula kwa Makedonia. Kweleko kwana wāndu wākujiganya majiganyo ga unami nkaakanye. **4** Mwasalile alekangane ngano sya unami ni mōwā gose kugatanga meena ga achambuje wāo pangali mbesi. Yele yose ikutandisyu makani. Ngaikwalimbisa wāndu mmasengo ga Akunnungu gagakutendeka kwa litala lya chikulupi. **5** Nningwa wa lyele lilajisyu uli unonyelo waukuyochela mu ntima weswela ni nkuimayili kuitenda yaili yambone ni chikulupi cha usyene. **6** Nambo wāndu wāne gasowīle gelego ni kugalauchila kuusyanausyana indu yangalimate. **7** Wēlewo akusaka ayeje wākujiganya Malajisyu nambo achinsyene ngaakugamayiliila malōwē gaakugawēcheta atamuno indu yaakulimbila kuisala. **8** Tukumanyiliila kuti Malajisyu ga Akunnungu gali gambone, iŵāga mundu chagawone kwa litala lyalikusachilwa kugawona. **9** Tukumanyiliila kuti Malajisyu nganigawīchikwa kwa ligongo lya wāndu wāmbone, nambo gaŵichikwe kwa ligongo lya wāndu wāngalumbana ni wāngakugajitichisa Malajisyu, ni wāndu wāngakwapopela Akunnungu ni wāali ni sambi, ni wāndu wāngakwamayiliila Akunnungu ni wākutukana ni wāndu wākualaga atati ni achikulu wāo ni kaulaga wāndu wāne. **10** Malajisyu gaŵichikwe kwa ligongo lya wāchigwagwa ni kwa achalume wākugonana achinsyene pe ni kwa wākasumisya wāndu kuwa achikapolo ni kwa wāunami ni kwa wākulumbilila unami ni kwa wākupanganya ipanganyo yangakulandana ni majiganyo gausyene. **11** Majiganyo ga gakutyochele mu Ngani Jambone jambele Akunnungu jwangulupilile lalichile Ngani Jambone jajikutyochela kwa Akunnungu wāali ni ukulu ni wākulapikwa mōwā gose. **12** Ngwatogolela Ambuje jwetu Che Yesu Kilisito wāndasile machili pa masengo gangu, pakuwa amweni ndili jwakukulupilichika nipele wāsagwile kuti natumichile. **13** Namuno kalakala naliji ngwatukana Akunnungu ni kwalagasya wāndu ni naliji mundu jwaumenyani, Akunnungu wāangolele chanasa, ligongo natesile yeleyo nkulōwela kwangu ni kwa ungamayiliila wangu ni pakuwa nganiningola chikulupi. **14** Ambuje jwetu wāmbele umbone wao wejinji ni chikulupi ni unonyelo watulinawo nkulumbikana ni Che Yesu Kilisito. **15** Liloŵe li lili lyakukulupilichika ni kukundikwa, yakuti Che Yesu Kilisito wāiche pachilambo kukwakulupusya wāali ni sambi. None ndili jwa sambi kwapunda wose, **16** nambo kwa lye ligongo lya Akunnungu wāngolele chanasa. Watesile yele kuti kwa litala lyangune jwa sambi kwapunda wāndu wose, Che Yesu Kilisito akombole kulosya upiiliu wao. None mme chisyaso kwa wose uchakulupilile ni kupochela umi wa mōwā gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **17** Sambano kwa Mwenye wā moŵā gose pangali mbesi, nombe wāngakuwa namose wāngakuwoneka, ni wāali Akunnungu wājika, wāndu wose wāape luchimbichimbi

ni ukulu mmōwā gose pangali mbesi! Elooo. (aiōn g165) **18** Mwanangu che Timoseo, ngumpa ali lilajisyu li malinga ni malōwē gakulondola gagawechetekwe kalakala gankati mwe. Malōwē go ni gachigantende nkombole kumenyana ngondo jambone, **19** mpunde kukamulisa chikulupi chenu ni majiganyo ga usyene ga chikulupi ni kuitenda yaili yambone pe. Wandu wāne akanile kugajitichisa majiganyo ga usyene, kwayele achijonasisle chikulupi chao. **20** Mwa wēlewo apali che Himeneyo ni che Alekisanda unajamwiche kwa kwalechela mmakono mwa Shetani kuti ajiganyikwe anaatukane Akunnungu.

2 Nipele, chikanaŵe chachili chose mwasalile Akunnungu yankwisaka ni mwapopele Akunnungu ni mwapopelele wāndu wāne ni mwatogolele Akunnungu kwa ligongo lya wāndu wose. **2** Mwapopelele mamwenye ni wāndu wāali ni ulamusi kuti tutame kwa kutulala ni chitendewelete pamo ni kwachimbichisa Akunnungu ni lwendo Iwambone. **3** Chindu chi chili chambone ni chakukundikwa paujo pa Akunnungu Nkulupusyo jwetu, **4** jwakusaka wāndu wose akulupuswe ni akombole kuumayiliila usyene. **5** Pakuwa Akunnungu ali wāmo pe, nombe kwana jwakwilanya jumo pe pasikati ja Akunnungu ni wāndu, ni mundu jo ali Che Yesu Kilisito, **6** uwalityosisye nsyene kwawombola wāndu wose. Ayiyi ikulosya kuti kele kaliji katema kakasachikwe kanti Akunnungu akusaka kwaŵombola wāndu wākwe. **7** Kwayele naŵichikwe me jwantenga ni jwakwajiganya wāndu wāngawā Wāyahudi ni nalichile ngani ja chikulupi ni usyene. Une nguŵecheta yausyene nganguŵecheta ya unami. **8** Nipele papali pose pankusimana kwapopelela Akunnungu, ngusaka achalume wākultyosya kwaligongo lya Akunnungu anyakule makono gao gakusalala apopele pangali lutumbilo atamuno makani. **9** Iyoyopeyo ngusaka achakongwe alitusyé ni kuwala minjilo yaikuchimbichikwa ni kulikwatula kwao kukaŵa kwa kutiŵa utiŵe wakusimosya pane kulilemba kwa indu yekolochekwe kwa sahabu atamuno igogo ya lulu pane minjilo ja ndalamá jekulungwa. **10** Nambo kulikwatula kwao kuŵe kwa isambo yambone ikuwājilwa kutendekwa ni achakongwe wākwapopelela Akunnungu. **11** Achakongwe atameje jii ni mklilitusya katema ka kulijiganya Liloŵe lya Akunnungu. **12** Une ngangumpa jwankongwe lipesa lya kwiganya, atamuno kwatawala wānkawake, nambo atame jii. **13** Pakuwa che Adamu ali jwaandanda kugumbikwa ni kwikaga che Hawa. **14** Ni che Adamu ngāwā juwānyenjekwe, nambo jwankongwe ni juwānyenjekwe ni kulipwanya Lilamulo lya Akunnungu. **15** Nambo jwankongwe chakulupuswe ni chaligopole uchenene, naga chalonjele mu chikulupi ni unonyelo ni uswejelo pamo ni kuligosa.

3 Ali liloŵe li lili lya usyene lyati, naga mundu asakaga aŵe chilongola jwa mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito, akulajila masengo gambone. **2** Nipele chilongola akusachilwa ayeje mundu jwangali chileŵo, akusachilwa ayeje ni wānkawake wāmope ni jwangakutolwa ni jwalunda ni jwakulichimbichisa ni jwapochela achalendo ni jwakukombola kwiganya. **3** Ngakusachilwa aŵe jwakolelwā ni jwaumenyani, nambo ayeje jwakulitimalika ni jwakusaka chitendewelete, atamuno jwangakunyelya nnope mbiya. **4** Akusachilwa ayeje

mundu jwakwajimila uchenene wāndu mu nyumba jakwe ni kwajiganya achiwānagwe aŵe wā kupilikachisya kwa luchimbichimbi lose. 5 Pakuwa iŵaga mundu ngakukombola kwajimilla uchenene wāndu wa mu nyumba jakwe, chakombole chinauli kuujimilla mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito yaani wāndu wā Akunnungu? 6 Ngakusachilwa aŵe jwakukulupilila jwasambano, atakulifuna ni kugwa ni kulamulikwa mpela ila iyaliji kwa Shetani. 7 Sooni ikummajila aŵe mundu jwaali ni umboni wambone pasikati ja wāndu wā paasa pa mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito, kuti atakunyeluswa ni kugwa pa chitanje cha Shetani. 8 Iyoyopeyo wākupanganya masengo ga kwakamusya wāndu wāne wāali mu mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito aŵeje wāali ni lwendo lwambone ni wāndu wākusala chindu chimo ni wāngakung'wa nkologo kwannope ni wāndu wāngali ni lipamo. 9 Akusachilwa kukamulangana kwannope ni usyene wausisikwe wa chikulupi kwa nningwa wambone. 10 Ikuwājilwa alinjikwe kaje ni awonekaga kuti akufai nipele apanganye masengo ga ukamusi. 11 Achakongwe wāo iyoyo aŵe wāndu wā mbili jambone, akaŵa wākulambusa, ni aŵeje ni ukombole wakulitawala ni wākukulupilichika mu yose. 12 Jwakupanganya masengo ga kuukamusya mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito, aŵe mundu jwa wānkawo wāmo pe ni kwalongosya achiwānagwe uchenene pamo ni wāndu wāali mu nyumba jao. 13 Pakuwa wākamusi wākupanganya masengo uchenene akulapikwa ni wāndu, nombewo akupakombola kwasalila wāndu chikulupi chakwete nkulumbikana ni Che Yesu Kilisito pangajogopa. 14 Ngunnembela chikalata chi, akuno ndi ngulolela kwika kukwenu pangakawa. 15 Nambo naga chingaŵe kwika, chikalata chi chichimmanyise lwendo lwa wāndu yalukuti kusachilwa kuŵa mu nyumba ja Akunnungu, yaani mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito. Wāndu wo ali chimila ni nsingi wa usyene ni ali wāndu wākwe Akunnungu wājumi. 16 Usyene, nganitukola lipamba nkati usyene wa chikulupi chekulu chachiurukulkwe, usyene wo ni kuti, Wēlewo wāwonechekwe mu chéiliu cha chiundi, wāwālanjkwe ni Mbamu jwa Akunnungu kuti ali wākupanganya yakusaka Akunnungu, wāloleche ni katumetume jwa kwinani. Wālalichikwe pasikati ja wāndu wā ilambo, wākulupilichikwe papali pose mu chilambo, wānyakulikwe kwinani mu ukulu.

4 Mbamu jwa Akunnungu akusala pangasisa kuti moŵa ga mbesi wāndu wāne chaleche chikulupi chao ni kusipilikachisya mbamu syasikulambusa ni majiganyo ga masoka. 2 Majiganyo ganti yele gakujenechekwa ni wāndu wā unami, wātati mitima jakukumbuchila kupanganya yambone jiwile mpela ila jijochekwe ni chisyanu cha mooto. 3 Wēle wāndu wo akwiganyanga kuti ili sambi kulombela ni sooni kulya yakulya impepe. Nambo Akunnungu wāigumbile yele yakulya lio kuti, wāndu wākakulupilila wēle ni kuumanyilila usyene alyanje kwa kwatogolela Akunnungu. 4 Pakuwa chili chose chachipanganyikwe ni Akunnungu chili chambone ni nganichipagwa chakukanilwa, nambo ipochelwe kwa kwatogolela Akunnungu. 5 Pakuwa kwa litala lya Liloŵe lya Akunnungu ni kwa kupopelela, kukuchitenda chindu cho chikundikwe ni Akunnungu. 6 Iŵaga chimwasalile achalongo achinjetu wose malajisyo ga,

chimme jwakutumichila jwambone jwa Kilisito Yesu, chinkule mu chikulupi kwa malowē ga chikulupi ni majiganyo ga usyene gankugakuya. 7 Nambo nnekangane ni ngano syakalakala sya unami syanganisiŵa sya Akunnungu ni syangalumbana. Nchalile nkole mbili ja kwanonyelesya Akunnungu. 8 Pakuwa kulijongola kukuchikamusya chiilu nambo kupanganya aila yakuksaka Akunnungu kwana ukamuchisyo mu indu yose, pakuwa ikutulanjila umi mu utame wa sambano ni waukwika wo. 9 Ali liloŵe li lili lyakukulupilichika, sooni lyalikuwājilwa kukundikwa ni kukulupilichika. 10 Uwe tukusauka ni kupanganya masengo kwa kuchalila pakuwa tukwete chilolelo chetu kwa Akunnungu wāali wājumi, ni wāali Nkulupusyo jwa wāndu wose nnopennope jwa wēle wākukulupilila. 11 Gele ni malowē gagakuwājilwa kugalajisyi ni kugajiganya. 12 Nkajitichisya kuti mundu jwalijsye anyosye pakuwa ndi jwanchanda, nambo mme chisasyo cha wāndu wākukulupilila, mu uŵechete wenu ni mu lwendo lwenu ni mu unonyelo wenu ni mu chikulupi chenu ni mu utame waukwanyelesya Akunnungu. 13 Moŵa gose nlimble kwaŵalanjila wāndu Malembelo ga Akunnungu pangalisisa, ni kulalichila Ngani Jambone ni kwiganya mpaka patiiche. 14 Nkaleka kuupanganyichisya masengo ntuuka kutyochela kwa Mbamu jwa Akunnungu umpochele kwa litala lya utenga wa wākulondola wā Akunnungu ni apala nkungulu wa achachekulu paŵansajichile makono. 15 Nganichisye nkati gelego ni kuityosya mwasyene nkupanganya indu yose. 16 Nlilolechesye inkuti pakutama ni inkuti pakwiganya. Njendelechele kutenda yeleyo kuti nkombole kulikulupusya mwasyene ni wēlewo wākumpilikana wo.

5 Nkankalipila jwannume jwanchekulu, nambo mmechete nawo nti atati wānu. Mwapanganyichisye achachanda nti achapwenu, 2 mwapanganyichisye achakongwe achachekulu nti achikulu wānu ni achiwāli nti achalumbu wānu, pagaganichisya yangalumbana. 3 Mwakamuchisye achakongwe wāwililwe ni achiwānkawo, wānganakola mundu jwakwakamuchisya. 4 Nambo iŵaga jwāwililwe akwete wānache pane isukulu, wānyawo akusachilwa alijiganye kupanganya indu yaokusachilwa kupanganyikwa ni wāndu wākwapopelela Akunnungu kwa wāndu wāali mu nyumba jao. Ni kwa kutenda yeleyo akwauchisya kwalela achaŵelesi ni achachekulu wāo mpela yatite kulelekwa wānyawo paŵaliji achanandi. Pakuwa achichi chili chakunonyelesya pauijo pa Akunnungu. 5 Jwele jwankongwe jwāwililwe kusyene jwanganakola mundu jwakunella, achiwālisie chilolelo chakwe kwa Akunnungu ni kutama nkwapopelela Akunnungu muusi ni chilo kuti akole ukamuchisyo. 6 Nambo jwankongwe jwāwililwe jwakutama kwa kusaka kulinonyelesya nnope jwelejo jwammwe, namuno ali jwansima chiwēla. 7 Mwape wāndu malajisyo ga, kuti wāndu wāne akasaona wāna ilewō. 8 Nambo iŵaga mundu ngakwakamuchisya achapwakwe nnopennope awāla wāndu wāali mu nyumba jakwe asyene, jwelejo achikanile chikulupi chakwe nombe ali jwanganlumbana nnope kumpunda mundu jwanganakulupilila. 9 Kasimwalemba mu chitabu cha meena ga achakongwe wāwililwe, jwāwililwe jwalijsye jwanganamallia yaka sitini. Sooni aŵeje jwālombekwe kamo pe. 10 Sooni aŵeje jwana umboni wa ipanganyo yambone,

jwalelite achiwanagwe uchenene, jwawapochele achalendo mu nyuumba jakwe, wakundile sajo sya wāndu wā Akunnungu, wakamuchisyē wākulaga ni wākupanganya indu yambone yailiyose. 11 Nambo mu chitabu cho nkagalemba meena ga wāwililwe ali achiwāli, pakuwā wājinjilwaga tama ja kusaka kulombekwa sooni, chaleche kwatumichila Kilisito. 12 Kwayele chaawē ni chilewō kwa kuleka chikulupi cha kwatumichila Akunnungu chiwāchīwīsile kundanda. 13 Nkupunda yeleyo, akuwā wā ulesi, achendajendaga mu nyuumba jimo mpaka jine, ni akuwā wāndu wākwasongona wāndu wāne ni kuliinjisyā mu indu ya wāndu wāne ni kusala indu yangawājilwa kuisala. 14 Kwa ligongo lyo ngusaka wēle wāwililwe ni achiwānkawalo ali achiwāli alombokwe, awēleche wānache ni kusigosa nyuumba syao kuti wāmmagongo wētu anakombole kukola lipesa lya kuwēcheta indu yangalumbana yaikutugamba uwe. 15 Pakuwā wāne wāwililwe ni achiwānkawalo, amasile kulyungasika ni kunkuya Shetani. 16 Iwāga jwankongwe jwalijose jwakunkulupilila Kilisito, akwete wāwililwe ni achiwānkawalo mwa achalongo achinjakwe, jwelejo akusachilwa kwagosa ni ngawā kuulechela masengo go mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito, kuti mpingo wo ukombole kwagosa wāwililwe ni achiwānkawalo wānganakola ukamuchisyō wauli wose. 17 Achachekulu ilongola wākuulongsya uchenene mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito akuwājilwa kuchimbichikwa ni kupegwa malipilo gambone, nnope mnope wākuchalila kulalichila Ngani Jambone ni kujiganya. 18 Pakuwā Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Nkantawā kang'wa ng'ombe pakupanganya masengo ga kuputukula magowolo," ni "Jwa masengo akuwājilwa malipilo gakwe." 19 Ngasimpochela magambo gagakungamba jwanchekulu chilongola jwa mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito ikaawē kwa umboni wa wāndu wāwīlī pane wātatū. 20 Wēle wākutenda ya sambi mwajamuche paujo pa wāndu kuti wāndu wāne wo ajogope. 21 Ngunlajisyā mmbuoja pa Akunnungu ni mmbuoja pa Kilisito ni mmbuoja mwa achikatumetume wā kwinani wāswela wāsagulikwe, nkamulisyē malajisyō ga pangaleka nachiwanamu limo ni kutenda yaikusachilwa pangali lusagu. 22 Kasintend chitema kunsajichila makono mundu pakusagulikwa kuwā chilongola nkupanganya masengo ga Ambuje. Sooni nkaliinjisyā mu sambi sya wāndu wāne, nambo nligose mwasyene, mpanganye yaikwanonyesya Akunnungu. 23 Ngasinng'wa meesi pe, nambo mng'weje divai kanandi ligongo lya lutumbo lwenu pakuwā nkulwalalwala. 24 Sambi sya wāndu wāne sikuwoneka pangasisika namose kakanaawē katema ka kulamulikwa, nambo sambi sya wāndu wāne sikuwoneka kanyuma pakumala kulamulikwa. 25 Iyoyopeyo ipanganya yambone ikuwoneka pangasisika, namose aila yangaikuwoneka pangasisika ngaikcombeleka kusikisa.

6 Achikapolo wose akuwājilwa kwachimbichisyā kwannope achakulu wāo kuti akapagwa mundu jwa kwatukana Akunnungu ni kugatukana majiganyo getu. 2 Nombe achikapolo wāali ni achakulu wāo wākulupilila akasaŵānyosya pakuwā ali achalongo achinjao mwa Kilisito. Nambo akuwājilwa kwatumichila uchenene, pakuwā nombewo akupochela indu yambone kutyochelela mmasengo ga Wākilisito wākwanonyela. Gelego

ni malowē gankusachilwa kujiganyikwa ni kulalichikwa. 3 Mundu jwalijose ajiganyaga majiganyo gagakupisyangana ni aga ni ngakugakunda malowē ga usyene ga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, atamuno majiganyo ga kutama nkwanonyesya Akunnungu, 4 jwelejo aguumbele kuligamba ni jwangachimanyilila chachili chose. Jwele ali mundu jwakusaka makani ni umenyanu wa malowē gangalimate gagakwikanawo wiu ni ngondo ni kutukana pane tama syangalumbana, 5 ni ukangani wangali mbesi kutyochela kwa wāndu wāsakele mmitima jao ni wāngali usyenesyene. Wākuganichisyā kuti kwatumichila Akunnungu lili litala lya kulisipatila chipanje. 6 Isyene kwatumichila Akunnungu ngakukuntenda mundu awē jwachipanje, iwāga mundu inkwanile indu yalinayo. 7 Pakuwā nganituika ni chindu chachili chose mchilambo muno, namuno ngatutuoya ni chindu mu chilambo muno. 8 Nipele iwāga tukwete yakulya ni yakuwala, yeleyo ikutukwana. 9 Nambo wēle wākusaka kusichila wo akugwa mu yakulinjikwa ni kutanjila mu chitanji cha tama syasijini syangalumbana, syasikwautila wāndu mu kukongoloka ni chiwa. 10 Pakuwā kujinonyela kwannope mbiya jili ndande ja ungalumbana wose. Wāndu wājinji asachile kwannope akole mbiya, kwayele achilesile chikulupi ni kulisipatila mitima jao kwa kupereteka kwakukulungwa. 11 Nambo mmwe mundu jwa Akunnungu nlisepusye ni yeleyo, nsose kuwā wāmbone paujo pa Akunnungu ni kutama mu utame wa kwatumichila ni iyoyo nkole chikulupi ni unonyelo ni upiliili ni kulinimalika. 12 Mmeje jwakupunda mu kumenyanila liloŵe lyambone lya chikulupi, nkakole umi wa moŵa gose pangali mbesi, uwammilanjile katema pamwajitichisyē mwasyene kwakuchitanga chikulupi chenu paujo pa wāndu wā umboni wājinji. (aiōnios g166) 13 Ngunnajisyā paujo pa Akunnungu wākuitenda indu yose iŵe yejumi ni paujo pa Yesu Kilisito uŵāwalasile usyene paujo pa Pontio Pilato, 14 kuti nlikamulichisyē lilaſiyo li kwa kulisipatila pangalewā mpaka lyuwu litachiuja Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. 15 Kuua kwakwe chikutendekwe pa katema kakakusachilwa kakaŵichikwe ni Akunnungu. Akunnungu jwakulapikwa ni jwakulongsya ni Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje wā achambuje. 16 Wēlewo pe ni wākukombola kutama moŵa gose pangali mbesi nombe akutama palilanguka kwanti mundu jwalijose ngapakombola kuwāndichila ni ngapagwa mundu jwawaiye kwaona ni jwakukombola kwaona. Wāndu wose wāchimbichisyē wēlewo nombewo alongosye moŵa gose pangali mbesi Elo. (aiōnios g166) 17 Mwasalile wāali wāchipanje mu chilambo chasambano chino kuti akalifuna, atamuno akasachiwika chilolelo chao mu ipanje yangaikulupilichika. Nambo wākulupilile Akunnungu wākutupa indu yose mkuchuluya kuti tukole lukondwa mu yele. (aiōn g165) 18 Mwasalile atende yambone, atende isambo yejinji yambone, awē wāndu wākwakamusya wāndu wāne kwa ntima wambone ni atame chile kwagaŵila wāndu wāne ipanje yao. 19 Kwa kutenda yele chikunkamusye kukola chipanje mu umi waukwika yaani umi usyene mpela ila mundu jwakulikumbila indu yejinji kuti yakamusye mmoŵa gagakwika. 20 Che Timoseo, choonde ngose aila imwapegwilwe. Nlisepusye ni iŵecheto ya wamba ni ukangani wangalumbana yaikuŵālanjikwa ni wāndu wāne, "Umanyilisi." 21 Pakuwā wāndu wāne akuliwona akwete

umanyilisi wo, ni kwakutenda yeleyo alesile kutenda yaikuwajilwa
kutendekwa mu chikulupi chao. Umbone wa Akunnungu uŵe
kukwenu.

2 Timoseo

1 Une che Paolo nduna jwa Kilisito Yesu, kwa kusaka Akunnungu uwāsagwile une kuti nyenesye chilanga cha umi watulinawo nkulumbikana ni Kilisito Yesu. **2** Ngunnembela mmwe che Timoseo mwanangu jwaunonyelo. Ngunsachila umbone ni chanasa ni chitendewelete kutyochela kwa Akunnungu Atati ni kwa Ambuje wētu Kilisito Yesu. **3** Ngwatogolela Akunnungu ungwatumichila kwa ntima waukuunosa kuti jwangali chilewō mpela iŵatite achambuje wētu, ngwatogolela Akunnungu kila pangunkumbuchila mmapopelo gangu muusi ni chilo. **4** Ngujikumbuchila misosi jenu, ngulajila kwannope kummona kuti ng'umbaswe lukondwa. **5** Nguchikumbuchila chikulupi chisyenesyene chachili mwenumwe, chikulupi chakwete anganga wēnu che Loisi ni iyoyopeyo achikulu wēnu che Eunike. Isyene nguimanyilila kuti nomwe nkwete. **6** Kwa ligongo lyo ngunkumbusya kuti nkvisile ntuka wa Akunnungu wauli nkati mwenu umwapochele panansajichile makono gangu. **7** Pakuwa Mbumu jwatupele Akunnungu ngāwa jwakututenda tuvē wākogopa, ngwamba, nambo ali Mbumu jwao jwakutupa machili ni unonyelo ni ntima wa kulisiwīla. **8** Ngasinkola soni nkwasalila wāndu wāne umboni wa ngani sya Ambuje wētu atamuno nkakola soni kwanguune jwandaŵikwe kwa ligongo lyao. Nambo mme pamo none nkulaga kwa ligongo lya Ngani Jambone malinga ni machili gampegwilne ni Akunnungu. **9** Wēlewo wātukulupwisy ni kutuwilanga kuti tuvē wāndu wākwe, ngāwa kwa isambo yetu yambone itwaitesile, nambo kwa ligongo lya kusaka kwao asyene ni kwa umbone wao. Ni wātupele umbone wao kwa litala lya Kilisito Yesu chitandilile moŵa gose pangali mbesi. (**aīōnios g166**) **10** Nambo sambano umbone wa Akunnungu uwunukulikwe kwa kwika kwakwe Nkulupusyo jwetu, Kilisito Yesu. Wēlewo agapundile machili ga chiwa ni kwa litala lya Ngani Jambone atuwunukulile umi wa moŵa gose pangali mbesi. **11** Kwayele une nasagulikwe ni Akunnungu kuti me nduna ni jwakwiganya kwa ligongo lya kwalalichila wāndu Ngani Jambone. **12** Kwa ligongo lya yele ngusauka ni indu yi. Nambo ngangujogopa kwa ligongo lya yele pakuwa ngwamanyilila wēlewo unakulupilile ni ngumanyilila kusyene kuti akukombola kuchigosa achila chivambele mpaka lyuwa lichauje. **13** Mgakamulichisyе majiganyo ga usyenesyene gananjiganyisyе, mu chikulupi ni unonyelo wauli nkulumbikana ni Kilisito Yesu. **14** Mchigose yambone chimpegwile kwa ukamuchisyо wa Mbumu jwa Akunnungu jwakutama mwetewe. **15** Mpela inkuti pakui manyilila kuti wāndu achajinji wa kuchilambo cha Asia anesile, mwa wēle apali che Fugelo ni che Hellmogene. **16** Ambuje wātendele chanasa wāndu wā pannango u che Onesifolo, pakuwa wāusengwasisyе ntima wangu katema kakajinji kwa kwika kukumona. Ni nganijatenda soni kwa chitawīka changu. **17** Katema pāwāiche ku Loma wātandite kusosasosa kwannope mpaka wāsimene. **18** Ngwachondelela Ambuje wātendele chanasa che Onesifolo pa lyuwa lya kulumulikwa! Nomwe nkuimanyilila yambone iŵandendele une ku Efeso kula.

2 Nipele mmwe mwanangu nlimbikwe mu umbone wa Akunnungu utukupochela nkulumbikana ni Kilisito Yesu. **2** Ngajigale majiganyo gimpikene kwanguune ginagasasile mmbujo mwa wāumboni wājinji, ilaila mwape wāndu wākukulupichika uchakombole kwajiganya wāne. **3** Mpililile mmalagasyo pamo nowe ntí jwangondo jwambone jwa Kilisito Yesu. **4** Jwangondo jwakumenyana ngondo akuliŵambasya ni indu ya umi wa moŵa gose nambo akupanganya indu yaikunnonyelesya jwankulu jwakwe. **5** Iyoyo mundu jwakupunda mu luwilo lwa kuutuka ngakupata chindu mpela singwa iŵaga nganakuya malajisyo ga luwilo lo. **6** Jwakulima jwaliimile kwa kuchalila akusachilwa aŵe jwaandanda kupata milimbu. **7** Mganisyе ingusala yi, pakuwa Ambuje champe lunda lwa kuimanyilila yose. **8** Mwakumbuchile Che Yesu Kilisito wāsyuchile, wā lukoso lu che Daudi mpela ijjiki kusala Ngani Jambone jingulalichila. **9** Une ngusauka ni kutawīka ni minyolo ntí mundu jwachigongomalo kwa ligongo lya kualalichila Ngani Jambone ji. Nambo Liloŵe lya Akunnungu ngalikutawīka ni minyolo. **10** Kwa ligongo li ngupililila yose kwa ligongo lya wāndu wāwasagulikwe ni Akunnungu kuti wēlewo nombe akulupuswe kwa litala lya Kilisito Yesu ni kwichisyä ukulu wa moŵa gose pangali mbesi. (**aīōnios g166**) **11** Au uŵechete u uli wausyene wati, "Iŵaga twawile pamo nawo, iyoyo tutulame pamo nawo. **12** Iŵaga tutupunde kupililila, sooni tutulongosye pamo nawo. Iŵaga tutwakane, nombewo chatukane uwēji. **13** Iŵaga ngatukukulupilichika, wēle chapunde kukulupilichika, pakuwa ngakukombola kugagalauka gaŵechete nsyene." **14** Yele indu yi mwakumbusye wāndu wēnu ni kwajamuka paujo pa Akunnungu kuti aleche kukanilana nkati malowē. Kukanilana kwangali malumbo pakuwa kukwalyungasya wāndu wākugapilikana. **15** Nchalile kwannope kuti nkombole kukundikwa ni Akunnungu ntí jwa masengo jwangaikuntesyə soni pa masengo gakwe, ni jwakwiganya uchenene ntenga wa usyenesyene wa Akunnungu. **16** Nliŵambasye mu iŵecheto ya wamba ni yangalumbana, pakuwa yele ikwatenda wāndu akaanonyelesya Akunnungu. **17** Majiganyo ganti yele gali mpela liwāngā ndonde lyalikautana chii. Mwa wēle wājiganyisyе yele apali che Himeneyo ni che Fileto. **18** Wēle wāndu ailesile litala lya usyene ni kuchiŵika chikulupi cha wāndu wāne mu lipamba achitiji kusyuka kwa wāndu wose kumasile kutendekwa. **19** Nambo usyene wa Akunnungu ujimi kwa kulimba ntí liganga lya nsingi ni pachanya pakwe galembechekwe, "Ambuje akwamanyilila wāndu wākwe," ni "Jwalijose jwakuti aŵeje jwa Ambuje, aleche sambi." **20** Mu nyuumba jajikulungwa kwana yoombo yaikolochekwe kwa sahabu ni kwa mbiya, ni yoombo ine ikolochekwe kwa itela ni kwa litaka, nombeyo ikutumikwa kwa masengo katema kose. **21** Nipele iŵaga mundu chaliswejesye kwa kulałitakanganya ni sambi, chaawē jwasagulikwe ni kuwīchikwa pajikajika pe kwa kwatumichila Ambuje wāo. Nombewo ali chile kwa masengo gambone. **22** Nliŵambasye ni tama ja uchanda ni nsose kupanganya yakusaka Akunnungu ni nkole chikulupi ni unonyelo ni chitendewelete pamo ni wāndu wose wākwapopelela Ambuje kwa ntima wambone. **23** Ngakane makani ga kuloŵela gangalimate pakuwa nkuimanyilila kuti gelego gakutandisa umenyani. **24** Jwakatumichila Ambuje akakanilana. Akusachilwa aŵeje jwakulitimalika kwa wāndu

wose ni jwakwiganya jwambone ni jwakupililila, **25** jwakwajamuka kwa kulitimalika awala wakwakanila pakuwa panepa Akunnungu akukombola kwapa lipesa lya kuleka sambi syao ni kuumanillya usyene. **26** Kwa litala lyo lunda lwao chilwajile, kwayele chakulupuche pa chitanji cha Shetani chiwatanjisyne ni kwtenda ajitichisye kupanganya yakusaka.

3 Mmanyilile kuti mowa ga mbesi chikuwe ni ndawi sya malagasyo gamakulungwa. **2** Pakuwa wandu chachiwa wakulinonyesya achinsyene ni wakusinonyela mbiya ni wakullapa ni wachibuli ni wakwatukana Akunnungu ni wangakwipilikichisy achaewelesi ni wangali ni kutogolela ni wandu wachigongomalo. **3** Chapagwe wandu wangali ni unonyelo muntima ni wangakusaka kwilana ni wakulambusa ni wakutolwa ni wachikali ni wangakuinonyela indu yambone. **4** Chachiwa wakugalaukana jwine ni jwine ni wandu wangakusoya ni wa chibuli ni wakusaka kulinonyesya kwa indu kupunda kwanonyela Akunnungu. **5** Kwa paasa chaoneche mpela wandu wakwapopelela Akunnungu nambo akugakan machili gakwe. Nliwambasye ni wandu wo. **6** Mwa welewo akwaula mmajumba ga wandu ni kwalambusa achakongwe wakulowela ni kwtenda wapikanile wanyawo pe. Achakongwe wo aguumbele sambi ni kulongoswa ni tama ja kupisyangana. **7** Achakongwe wo akusaka kulijiganya moiva gose nambo ngakukombola kwika mwa kuumanillya usyene. **8** Wakwiganya wo akuukanila usyene mpela ila che Yane ni che Yambule iwatite kwakanila che Musa. Nganiso sya wele wandu syejonasiche ni chikulupi chao chili chaunami. **9** Nambo welewo ngasajendechela kose pakuwa kuloewela kwao chikuwoneche pakulanguka kwa wandu wose. Yele ni iyatite kwa che Yane ni che Yambule. **10** Nambo mmwejo ngakuiye majiganyo gangu ni lwendo lwangu ni aila inasakaga kuitenda ni chikulupi changu ni upilili wangu ni unonyelo wangu ni kulindilila kwangu nkupililila, **11** masausyo gangu ni kulaga kwangu. Nkumanyilila indu yose iyangopochele une ku Antioquia ni ku ikonio ni ku Lisita. Nagapililile masausyo gamakulungwa nnope! Nambo Ambuje wangulupisye mu yose. **12** Elo, ni wose wakusaka kutama ni kwapopelela Akunnungu nkulumbikana ni Kilisito Yesu alindilile kulagaswa. **13** Nambo wandu wangalumbana ni wakulambusa chapunde kuwa wangalumbana, chiwalambusye wandu wane ni welewo chachilambusa ni wandu wane. **14** Nambo mmwejo nlimbile kutama mu usyene umwajiganyikwe ni kuukunda. Pakuwa nkumanyilila waani wanjigenye ni wankwakulupilila. **15** Nkumbuchile kuti chitandile uwanaxe wenu mkugamanyilila Malembelo ga Akunnungu yagakuti kumpa lunda lwalukuikanawo ukulupusyo kwa litala lya kwakulupilila Kilisito. **16** Malembelo ga Akunnungu gose galembekwe kwa kulongoswa ni Akunnungu nombe gana masengo gakwiganya usyene ni gakwamuka ni gakulinganya ilewo ni kwajiganya wandu atame mu utame wambone paujo pa Akunnungu, **17** kuti mundu jwakuntumichila Akunnungu awei jwakomboleswe mu indu yose kuti awei chile kupanganya masengo gagali gambone.

4 Ngunnajisy mmbujo mwa Akunnungu ni Kilisito Yesu uchiwalamule wajumi ni wawe, pakuwa akwiwa kulongosya ali Mwenye, **2** nnalichile Lilo we lya Akunnungu katema pakusaka

wandu pane ngakusaka, njamuche ni kukalipila kwa upilili wose ni kwajiganya majiganyo gambone. **3** Pakuwa chikaiche katema wandu pachagakane kugapilikana majiganyo ga usyene, nambo chasache kugakuya agala gakugasaka achinskye kugapilikana ni kulisonganyichisy wajinji kuti wajiganye indu yakuksaka nnope kuiplikana. **4** Chakane kuupilikana usyene ni chapilikaniile ngano sya unami. **5** Nambo mmwe, nligose mu yose, ngapililile malagasyo, mpanganye masengo genu ga kulalichila Ngani Jambone ni kupanganya masengo genu ga kwatumichila Akunnungu. **6** Pakuwa katema kangu ka kuwa kawandichile ni chajijite miasi jangu mpela ila wambopesi yakuti kupungula sadaka ja divai paujo pa Akunnungu. **7** Menyene ngondo jambone, utwiche mpaka kumbesi kwa luwilo lwangu ni nachigosile chikulupi. **8** Ni sambano isigalile kupegewa chindu mpela singwa wauli ntuuka uwagosele wandu waali wambone paujo pa Akunnungu. Ambuje wakwalamula wandu yaikusachilwa chachimba une pa luywa lyo, ngawa une pe, nambo wandu wose wakulolela kwa unonyelo kuuja kwao. **9** Nchahile kwika kukwangu chitema. **10** Pakuwa che Demainonyele indu ya pachilambo chino, wanesile ni kwaaula ku Sesalonike. Che Kilesike ajawile ku Galatia ni che Tito ajawile ku Dalimatis. (aiōn g165) **11** Che Luka jika pe ni waali none. Muntole che Maliko njise pamono, kuti akombole kungamuchisy mu masengo gangu. **12** Nambo che Tukiko nantumile ku Efeso. **13** Pachinchika munyigalile likoti lyangu linalesile ku che Kalipo ku Tula, nombe pankwika po munyigalile itabu, nnope nnope yeila yekolochekwe kwa mapende. **14** Che Alekisanda jwakusiana isyano ambanganyichisy yakusakala yejinji, Ambuje chiwauchisye kwa agala gagapanganyisye. **15** Nomwe niliolechesye ni jwelejo pakuwa wakakanile kwachikali malowé getu. **16** Katema panaliji nkulichenjela pa nkungulu kandanda nganapagwa namose jumo juwangamwisye, nambo wose walesile. Ngwachondelela Akunnungu kasiwawalanjila gele magambo go. **17** Nambo Ambuje waliyi pamono ni une wambele machili none nakombwele kualichila utenga wose kwa utindimisy kuti aupikane wandu wangawá Vayahudi wose. None nakulupiswe kutyochela nkulamulikwa chiwa mpela ila mu nkangwa mwa lisimba. **18** Ambuje changulupusye ni indu yose yangalumbana ni kung'osa mpaka ichile ku umwenye wao wa kwinani. Ukulu uwé kwa wele moiva gose pangali mbesi! Elo. (aiōn g165) **19** Mwakomasye che Pilisila ni che Akila, pamono ni wandu wose wa pannango u che Onesifolo. **20** Che Elasto watemti ku Kolinto nombe che Tilofimo naalesile ku Mileto ligongo waliyi nkulwala. **21** Njanguye kwika kakana we kwika katema ka mbepo. Che Eubulo ni che Pude ni che Lino ni che Kilaudia akunkomasya iyooyopeyo ahalongo wenu wane wose akunkomasya. **22** Ambuje awei pamono nomwe. Umbone wa Akunnungu uwé ni wanyamwe wose.

Tito

1 Une che Paolo, jundi jwakutumichila jwa Akunnungu ni nduna jwa Che Yesu Kilisito, ngunnembela chikalata chi mwe che Tito. Unej najichikwe kwalongosya wāndu wāsagulikwe ni Akunnungu kuti wākulupilile ni kuumanyiliila usyenesyene ni kutama yaikuti pakwanonyelesya Akunnungu. **2** Chikulupi ni umanylisi wa usyene wu ikutupa chilolelo cha umi wa mōwa gose pangali mbesi. Akunnungu wāngakombola kusala ya unami, wātupele chilanga cho chikanaŵe kugumbikwa chilambo. (*aiōnios g166*) **3** Wāliunukwile līlōwē lyakwe pa katema kakwe. Une napegwilwe utenga wo kwa lilajiso lya Akunnungu Nkulupusyo jwetu juwāngulupilile kuti naulalichile kwa wāndu. **4** Chikalata chi ngunnembela mmwe che Tito, mwanangu jwa usyenesyene jutukumulangana mu chikulupi chimo. Ngunsachila umbone ni chitendewe kuyochela kwa Akunnungu Atati ni Che Yesu Kilisito nkulupusyo jwetu. **5** Nanlesile ku Kilete kuti nkombole kuikolosa yanayose yaisigalle ni kwaŵika achakulu wā mpingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito mu musi wauli wose mpela indite kunnajisa, **6** chilongola jwa mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito akusachilwa kuŵa mundu jwngali magambo gagali gose, ni jwali ni jwankongwe jumo, ni wānache wākunkulupilila Kilisito ni wāngawēchetelwa nkatı wende wangalumbana atamuno ungapilikichisy. **7** Pakuŵa jwakuujimilila mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito akusachilwa kuŵa mundu jwngali magambo gagali gose, ligongo jwelejo ali jwakwimilila masengo ga Akunnungu. Ngakusachilwa kuŵa mundu jwa chibuli atamuno jwakalipa atamuno jwakolelwa atamuno jwakuputa atamuno kuŵa mundu jwakunonyelwa nnope mbiya. **8** Nambo ikuwājilwa aŵe jwakunonyelwa kwapochela achalendo ni jwakunonyelwa ni indu yambone ni jwakulitusya ni jwakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu ni jwanswela ni jwakukombola kulilongosya nsyene. **9** Akusachilwa kulikamulisa līlōwē lyakukulupilichika mpela yaitite kujiganyika, kuti akombole kwalimbisyę mitima wāndu wāne kwa majiganyo ga usyene ni kwalosa ileŵo yao wāndu wākugakan majiganyo go. **10** Pakuŵa kwana wāndu wājinji nnopennope wāali mu mpingo wa Wāyahudi wāwagalawiche ni kunkulupilila Kilisito, wēle wāukanila kupilikana, akuŵecheta wamba ni akwalyungasya wāndu wāne. **11** Wēle wāndu akanyichikwe kuŵecheta, pakuŵa akwatindiganya wāndu wā majumba gamajinji kwa kwiganya indu yangawājilwa kwiganya, akutenda yele kwa mn̄ingwa wangalumbana wa kupatila mbiya. **12** Namose jumo jwa wākulondola wāo achinsyene jwali Mkilete wātite, "Wākilete ali wā unami mōwa gose, ali mpela ijama yakusakala, wāulesi ni wākunyela." **13** Umboni wu uli wausyenesyene. Kwa ligongo lyo, mwajamuche kwa kalipa kuti akole chikulupi chisyene. **14** Mwajiganye aleche kupilikana ngano sya unami sya Wāyahudi namose malajisyo ga wāndu wākuukanila usyene. **15** Kila chindu chili cheswejele kwa wāndu wāswejele paujo pa Akunnungu, nambo ngapagwa chindu chachili cheswela kwa wāndu wāngalumbana ni wāngakwakulupilila Akunnungu, pakuwa nganisyo syao ni ntima wa kukumbuchila kuitenda indu yambone ijonasiche. **16** Wāndu wā akwitichisyas kuti

akwamanyiliila Akunnungu, nambo mu ipanganyo yao akwakana. Wāndu wo ali wākuchima ni wākutindiganya tindiganya, namose ngakukombola kupanganya masengo gagali gose gambone.

2 Nambo mmwejo njiganyo majiganyo ga usyene. **2**

Mwasalile achalume wāchekulwipe aŵe wākukombola kulilongosya achinsyene ni wākuchimbichikwa, ni wākulitusya, ni wāutindimiso mu chikulupi ni mu unonyelo ni mu upiliu. **3** Ni achakongwe wāchekulwipe iyoyo peyo mwasalile atameje mu utame wa kwajogopa Akunnungu. Analambuse atamuno akaŵa achikapolo wākukolelwa divai, nambo wākwiganya yālli yambone pe, **4** kuti wājiganye achiŵali kwanonyela achiwānkawaso ni kwanonyela wānache wāo, **5** ni wākukombola kulilongosya achinsyene ni wāswejele, wākugagosa yambone majumba gao ni wā ntima wambone ni wākwapilikichisyas achiwānkawaso kuti Līlōwē lya Akunnungu likasatukanwa ni wāndu. **6** Ni iyoyo achachanda mwalimbisyę kuti akombole kulilongosya achinsyene. **7** Mu indu yose mwasyene mme chisyasyo cha kupanganya yambone nchilosyaga usyene ni mmajiganyo genu nlosye kuti mmwe mwasyene nkugakulupilila ni kugakuya. **8** Malōwē gankuŵecheta ganaŵe ni chileŵo chachilichose kuti wāmmagongo wānu jatende soni, pakuŵa nganakola chachilichose changalumbana chakusala nkati ngani syetu. **9** Achikapolo wāpilikichisyas achiakulu wāo wā pachilambo ni kwanonyelesya mu yanayose. Alisepusye kwangangana nawo, **10** pane kwājīwā indu yao. Nambo alosye katema kose kuti ali wā ntima wambone ni wākukulupichika, kuti majiganyo ga Akunnungu Nkulupusyo jwetu galoleche yambone mu yose. **11** Pakuŵa umbone wa Akunnungu waukwikanawo ukulupusyo kwa wāndu wose uwunukulikwe. **12** Nombewo ukutujiganya kuti tuleche chigongomalo ni tama syangalumbana sya pachilambo pano, tutameje kwa kulilongosya achinsyene ni kuŵa wāmbone paujo pa Akunnungu ni kutama kwa kwanonyelesya Akunnungu mu chilambo chino, (*aiōn g165*) **13** tuchilindillaga lyuŵa lya upile lyatukulilolela, pelepo chiyutochele ukulu wa Akunnungu Wākulu ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. **14** Jwelejo wālityosisye nsyene kwa liwamba lyetu uwe kuti atuwombole mu ileŵo yose ni kutuswejesya kuti tuwē wākwe asyene, wāndu wāali ni lung'wanu lwakupanganya ipanganyo yambone. **15** Sambano mwajiganye indu yi kwa ulamusi wose, mwalimbisyę mitima ni kwajamuka. Mundu jwalișe anannysosye.

3 Mwakumbuse wāndu kulitusya paujo pa ilongola ni wākutawala ni ulamusi, wāpilikichisyas ni kuŵa chile kupanganya ipanganyo yambone. **2** Mwasalile akasantukana mundu jwalișe, anaŵe wāumanı, aŵeje wāmbone achilosyaga kulitusya katema kose kwa wāndu wose. **3** Pakuŵa nowe wākwe kalakala ko twaliji wākulowela, wāukanila ni wākulungasika. Twaliji achikapolo wā tama syangalumbana ni kulinonyelesya kwa pachilambo. Twatemi mu chigongomalo ni kukolelana wiu, wāndu wātuchimile ni uejji twachimile wānyawo.

4 Nambo pawawoneche umbone ni unonyelo wa Akunnungu Nkulupusyo jwetu, **5** wātakulupwisye uejji, ngaŵa kwa ligongo lya chindu chachilichose chambone chitutesile uwe, nambo kwa ligongo lya chanasa chao. wātujosisye sambi syetu ni kwa litala lya Mbamu jwa Akunnungu jwatusesile tupagwe kaawili ni kuŵa

ni utame wa sambano. **6** Pakuwā Akunnungu wātujitilile kwa winji Mbamu jwa Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito Nkulupusyo jwetu, **7** kuti kwa umbone wao tukombole kuwālanjikwa wāmbone ni kuukola umi wa mōwa gose pangali mbesi utukuulolela. **(aiōnios g166)** **8** Liloŵe li lili lya usyene. Ngusaka nsale chindu chi kwakulimbila, kuti wāndu wāwakulupilile Akunnungu, akumbuchile kulimbila mu ipanganyo yambone. Chelecho chili chambone ni chakwakamuchisa wāndu. **9** Nambo nlisepusye ni mausyano ga kuloŵela, ni kugamanya meena ga ngosyo ngano ni kulipulana pamo ni makani gankati Malajisyo, pakuwā indu yo ngāwā chindu kwa Akunnungu ni yangalimate. **10** Mundu jwakwikanawo kulekangana, pakumala kunjamuka kaandanda ni kaaŵili, munnecheje. **11** Nipele nkumanyilila kuti mundu jwati iyoyo alyungasiche, ni kukola sambi, ni sambi syakwe sikunlamula nsyene. **12** Pachinannajisyé che Atema pane che Tukiko kukwenu njanguye kwika ku Nikapoli kukuunola une pakuwā ngusaka ndame kweleko katema kambe. **13** Ntende inkuti pakukombola munkamuchisye che Sena, mundu jwakugamanyilila malajisyo pamo ni che Apolo kuti akombole kutanda ulendo wao, nipele nnole kuti anasowekwe ni chindu chachilichoze chakusaka mu ulendo wao. **14** Ikusachilwa wāndu wētu alijiganye kulimbichila kupanganya masengo gambone, kuti akombole kwakamuchisya wāndu wākusowekwa ni indu ya kila lyuŵa ni anatame utame wangaukwapokasya. **15** Wāndu wose ūaali pamo ni une akunkomasya. Mungomachisye mpingo wa wāndu wākutunonyela, wākunkulupillila Kilisito. Umbone wa Akunnungu utame ni wānyamwe wose.

Filimoni

1 Une che Paolo jundaŵikwe kwa ligongo lya kwatumichila Che Yesu Kilisito. Une pamo ni che Timoseo nlongo njetu, tukunnembela alakwe che Filimoni jwakunonyelwa jwetu, ni junkupanganya masengo pamo nowe, **2** ni kwa mpingo wa wându âwakunkulupilila Kilisito wose waukusongangana mu nyumba jenu, ni kwa alumbu âwet che Afia ni kwa che Alikipo jwagondo njetu. **3** Tukunsachilanga umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati âwetu, ni Ambuje âwetu Che Yesu Kilisito. **4** Nlongo njangu che Filimoni, katema kose pangupopela, ngunkumbuchila mmwe, ni kwatogolela Akunnungu âwangu, **5** pakuâwa ngupilikana inkuti pakwakulupilila Ambuje Che Yesu ni inkuti pakwanonyela âwându wose âwa Akunnungu. **6** Ngumpopelela kwa Akunnungu kuti mme ni machili ga wasalila âwându âwane chikulupi chenu, kuti akombole kumanyilila indu yambone itukwete uwe âwatulumbikene ni Kilisito. **7** Nlongo njangu, unonyelo wenu usengwasisyeyewa kwannope ni kulimbisa ntima. Pakuâwa njisengwasisyeyewa mitima ja âwându âwa Akunnungu. **8** Kwa ligongo lyo, naâwaga nlongo njenu nkulumbikana ni Kilisito, ngakombwele kunnajisyeyewa pangali lipamba mpanganye chinkusachilwa kuchipanganya, **9** nambo kwa ligongo lya unonyelo, mmbaya nammende. Ngutenda yeleyi namuno uneji che Paolo jundi jwanchekulwipe, ni sambano ndâwîkwe kwa liwamba lya Che Yesu Kilisito. **10** Kwayele ngunchondelela munkamuchisyeyewa che Onesimo jwali mwanangu nkulumbikana ni Kilisito. Pakuâwa ndili atatigwe chibumu kutyochela patwaliji pamo mu nyumba jakutâwîlwa âwându. **11** Jwelejo kalakala nganakola masengo kukwenu, nambo sambano akwete masengo kukwenu ni kukwangu. **12** Sambano ngummusya kukwenu, namuno ngwanonyela kwannope. **13** Ngasachile atame none papapa kuti angamuchisyeyewa pamalo pernu pandili jwantawewe ligongo naliji nkulalichila Ngani Jambone. **14** Ngangusaka kunkanganichisyeyewa mungamuchisyeyewa, nambo ngusaka mpanganye inkuti pakusaka mwasyene. Kwayele ngangupanganya chachilichose mpaka pachinsache. **15** Panepa lyeleli lili ligongo, che Onesimo âwalekangene ni mmwe kwa katema, kuti auje sooni kukwenu ni kutama ni jwelejo mowâ gose pangali mbesi. (*aiōnios g166*) **16** Sambano jwelejo nganâwâ kapolo sooni nambo jwambone kumpunda kapolo, sambano jwelejo ali nlongo nkulumbikana ni Kilisito. Jwelejo ali jwambone nnope kwangune, nombe kukwenu châwê âwambone mwakupunda, pakuâwa jwelejo ali njetu ni nlongo njenu kwa chiilu ni nkulumbikana ni Ambuje. **17** Nipele, âwaga nkumona ndili jwamasengo njenu, mumpochele che Onesimo mpela inkatite pakuumbochela une nansyene. **18** Iwaga annewele chachili chose, pane akwete ligambo, chinanlipe. **19** Une che Paolo ngulemba kwa nkono wangu nansyene kuti chilipe. Ngangusachilwa kunkumbusya kuti nkwtete magambo kukwangu lyallili umi wenu. **20** Kwayele, nlongo njangu, ngunchondelela mungamuchisyeyewa kwa litala li kwa liwamba lya Ambuje, sambano ntì nlongo njangu nkulumbikana ni Kilisito, muunonyeseye ntima wangu. **21** Ngunnembela njimanyililaga kuti chimumbilikanile, sooni ngumanyilila isyene

kuti chimumpanganyichisyeyewa yakupunda ni ingusala yi. **22** Pamo ni yose yi, mumichile chile chuumba chakugona, pakuâwa ngulolela kuti Akunnungu chajanje mapopelo genu ni une chinechelelewé ni chinanjimajimile. **23** Che Epafula jwantawewe pamo ni une kwa ligongo lya kwatumichila Kilisito Yesu akunkomasya. **24** Iyoyo che Maliko ni che Alisitako ni che Dema ni che Luka âwakumichila achinjangu akunkomasya. **25** Umbone wa Ambuje âwet Che Yesu Kilisito uâwe pamo ni âwanyamwe wose.

Waebulania

1 Kalakala ko Akunnungu ñakungulwiche ni achambuje ñetu kakajini ni matala gamajini kwa litala lya ñakulondola ñakwe. **2** Nambo moða ga mbesi gano aþechete nowe kwa litala lya Mwanagwe, jwapegwilwe ni Akunnungu indu yose iþe yakwe, nombe kwa litala lya jwelejo ñachigumbile chilambo chose. (aiðn g165) **3** Ñelewo ali ung'aliwe wa ukulu wa Akunnungu ni chisau chisyenesyene nti yaali Akunnungu nsyene, indu yose ikwendelechela kupagwa mpela yaitite kuwa pachilambo malinga ni ukombole wa liloðe lyao lyalili ni machili. Nombewo pañamasile kwaswejesya ñandu mu sambi syao, ñatemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa Akunnungu ñakulu. **4** Mwana ali jwankulu kwapunda achikatemetume ña kwinani mpela ili itite liina lyapegwile ni Akunnungu lili liina lyekulu kugapunda meena gao. **5** Pakuwa Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatemetume ñakwe ña kwinani katema kakali kose kuti, "Mmwejo ndi Mwanangu lelo une ndili Atati ñenu." Ni sooni nganansalila katemetume jwa kwinani jwalijose kuti, "Une chime Atati kwa jwelejo nombejo chawë Mwanangu." **6** Ni sooni Akunnungu pañantumile mu chilambo mwanache jwanume jwakwitiwo ñatite, "Achikatemetume ña kwinani ña Akunnungu wose akuñajilwa kwapopelela." **7** Nambo nkati achikatemetume ña kwinani wo ñatite, "Akunnungu akwatenda achikatemetume ñakwe ña kwinani kuwa nti mbungo ni ñakutumichila ñakwe ña kwinani nti malamba ga mooto." **8** Nambo nkati Mwana, Akunnungu akuti, "Umwenye wenu, alakwe Akunnungu chuitame moða gose pangali mbesi ni moða gose pangali mbesi. Nkwalongosa ñandu ñenu kwa kwanonyesya Akunnungu. (aiðn g165) **9** Mwainonyele aila yaili yambone paujo pa Akunnungu ni mwachichimile chigongomalo. Lyeleli lili ligongo Akunnungu, Akunnungu ñenu ansagwile mmwe ni kumpakasya mauta ga sangalala ni kunchimbichisya kwapunda achinjenu wose." **10** Sooni Akunnungu ñatite, "Alakwe Ambuje, kuundanda mwachigumbile chilambo, ni kwinani gali masengo ga makono genu. **11** Yeleyo chiipite, nambo alakwe chinsigale moða gose. Nombe yose chiichiwisala mpela nguo. **12** Chimpindanye mpela mwinjilo, nombe chiigalauchikwe nti nguo. Nambo alakwe nli julajula ni umi wenu ngaumala." **13** Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatemetume ñakwe ña kwinani pa katema kakalikose kuti, "Ntameje kundyo kwango, mpaka pachinaawiche ñammagongo ñenu paasi pa sajo syenu." **14** Ana achikatemetume ña kwinani ali ñaani? Ñelewo ali mbumu ñakutumichila Akunnungu, akulajiswa kwakamuchisya ñandu ñachachipochela ukulupusyo.

2 Nipele, tukuñajilwa kuukamulichisya nnope usyene utwaupilikene kuti tukaupelela. **2** Pakuwa aula utenga uwatangeswe ni achikatemetume ña kwinani kalakala waliji wa usyene, ni mundu jwalijose jwanganajitichisya ñalamulikwe yaikuti pakusachilwa. **3** Nipele, ana uwe chitulame chinauli natukuunyosya ukulupusyo wekulu wati nyi? Kundanda waþechetekwe ni Ambuje nsyene, ni aþala ñaþapilikene ñala ñatusalile kuti uli usyene. **4** Iyoyo Akunnungu akulosya kuti ili isyene, kwa kutenda imanyiso ni yakusimonjeka, ni

kwapa ñandu mituuka ja Mbamu jwa Akunnungu malinga ni ñivasachile nsyene. **5** Akunnungu nganiñapa achikatemetume ña kwinani ulamusi wa kuchilongosa chilambo chachikwika, achila chitukuchisala. **6** Nambo kwana liuto line Mmalemba ga Akunnungu likusala, "Ana mundu ali chindu chachi, chati mwakumbuchile, atamuno Mwana jwa mundu ali chindu chachi, chati mwagose? **7** Nganimumpa mundu ukombole nti aula wa achikatemetume ña kwinani. Munchimbichisyé kwannope mpela mwenye yakuti pakuchimbichikwa kwa kuwasikwa chindu mpela singwa. **8** Mwaiñisile yose paasi pa sajo syakwe." Paikusalikwa kuti Akunnungu ñambisile mundu jwakulongosa indu yose pangasigasya namuno chimo. Namose yeleyo mpaka sambano ngatukuwona achilongosaga indu yose. **9** Nambo chitawone Che Yesu ñati kwa katema kakajipi nganapegwa ukombole nti wa achikatemetume ña kwinani kuti kwa umbone wa Akunnungu awe kwa liwamba lya ñandu wose. Ni kwa ligongo lya masauko mpaka chiwa chao, sambano tukwawona ñawasisye chindu mpela singwa ja ukulu ni luchimbichimbi. **10** Yawoneche yambone kuti Akunnungu ñaigumbile indu yose ni kuiñika mpela yaitite kuwa. Ñantesile Che Yesu aþe jwamalilwe kwa litala lya masauko, kuti ñaichisyé ñandu ñajilji mu ukulu wakwe, pakuwa Che Yesu ni jwakwalongosa ñandu mu ukulupusyo. **11** Ñelewo akwaswejesya ñandu sambi syao, ni ñelewo pamo ni aþala ñaþaswejekwe, wose Atati ñao ñamope. Kwa ligongo lyo ngasikwatenda soni kwañilanga ñandu wo achalongo achinjakte. **12** Ñaasalile Akunnungu, "Chingaañilie ñandu ñangu aila intesile, chinanlape pakusongangana kunlamba." **13** Sooni akuti, "Chinaawichile Akunnungu chilolelo changu." Ni sooni akuti, "Une ndili apano pamo ni ñanache ñambele Akunnungu kuti aþe achiñanangu." **14** Nipele, pakuwa ñanache ña mpela ila inkuti pakwañilanga ali ñandu ñaali ni chii ni miasi, Che Yesu asyene ñaice ni ñaliji mpela ñanyawo ni kulumbikana nawo mu undu wao. Ñatesile yeleyo kuti kwa litala lya chiwa chao, ampunde Jwaulamba jwaali ni machili nkati chiwa, **15** kuti ñakulupusye aþala ñaþaliji mpela achikapolo mu utame wao wose kwa kuchijogopa chiwa. **16** Pakuwa isyene nganaika kukwakamuchisya achikatemetume ña kwinani, nambo ñaice kukwakamuchisya ñuelesi u che Iblahimu. **17** Ligongo lyo, ñaliji mpela ñandu yaali mu indu yose, kuti aþe Jwambopesi jwao Jwankulu jwakukulupilichika ni ñaliji ni chanasa mu kwatumichila Akunnungu, kuti sambi sya ñandu silecheleswe. **18** Ni pakuwa asyene wo ñalageswe pañalinjikwe, akukombola kwakamuchisya aþala ñakulinjikwa.

3 Achalongo achinjangu, ñandu ña Akunnungu, ñammlanjikwe ni Akunnungu, mwaganichisyé Che Yesu kwannope jwatumikwe ni Akunnungu aþe Jwambopesi Jwankulu jwa chikulupi chitukusala kwa kang'wa syetu kuti tukuchikulupilila. **2** Jwelejo jwaliji jwakukulupilichika paujo pa Akunnungu juñammisile kupanganya masengo gao, mpela ila che Musa iþatela kukulupilichika mu kwatumichila ñandu ña Akunnungu ñaþamnjikwe nyuumba ja Akunnungu. **3** Mundu jwakutuña nyuumba akuchimbichikwa kujipunda nyuumba jisylene. Iyoyo Che Yesu akuñajilwa kuchimbichikwa kwapunda che Musa. **4** Pakuwa nyuumba jajilijose jikutawikwa ni mundu, nambo

Akunnungu ni wāipanganye indu yose. 5 Che Musa jwaliji katumetume jwakukulupilichika mu kwatumichila wāndu wā Isilaellī wāwāwālānjikwe nyumba ja Akunnungu. Kuti awālanje umboni wa aila indu yakaisasile Akunnungu kanyuma. 6 Nambo Kilisito ali jwakukulupilichika nti Mwana, jwakwimilila nyumba ja Akunnungu, nyumba ja Akunnungu jo jili uweji, iwāga chitujendechele kwima pangali woga ni pangali kupwa ntima mu chilolelo chitukuchilolela. 7 Kwa yeleyo, mpela yakuti kusala Mbamu jwa Akunnungu, "Lelo mwapilikana Akunnungu achiwēcheta ni wānyamwe, 8 nkajilimbisa mitima jenu mpela achambuje wānu, pāwakanile kunyitichisa, katema pāwaningaga mwipululu. 9 Kweleko achambuje wānu wānjinile ni kumbima, namuno wāgaweni masengo gangu yaka alobaini. 10 Kwa liwamba lye nautumbilile uwelesi wo ni natite, 'Mōwā gose wāndu wā, nganisyō syao silyungasiche, nombewo nganagamanyilila kose matala gangu.' 11 Kwa liwamba lye nalumbilile mu lutumbilo lwangu kuti, 'Ngaajinjila ng'o mu chipumulilo changu.' 12 Nipele, nlilolechesye achalongo achinjangu, akapagwa mundu jwalijose mwa wānyamwe jwali ni ntima wangalumbana wangaukulupiila, ni kwakana Akunnungu wājumi. 13 Nambo pankupunda kupilikana lilo wā "Lelo" lili nkusomeka Mmalembo ga Akunnungu, ntusyane mitima mōwā gose kuti jwalijose mwa wānyamwe akasalambuchikwa ni sambi ni kuwā jwamakanī. 14 Paku wā uweji tukukamulangana ni Kilisito iwāga tukuchikamulisyā mwakulimbila chilolelo chitwakwete kutandilla kundanda cho mpaka kumbesi. 15 Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Lelo mwapilikana Akunnungu ali nkuwēcheta, nkajilimbisa mitima jenu mpela achambuje wānu iwatite kupanganya pāwakanile kunyitichisa." 16 Ana wāani wāwāpilikene Akunnungu ali nkuwēcheta ni kukana kunjitchisya? Ngaāwā awāla wose wāwālongweswē ni che Musa kutyochela ku Misili? 17 Sooni ana wāani wāwantumbilisyē Akunnungu yaka alobaini? Ali wāndu wāwātesile sambi, ni mitembo jao jajenele mwipululu. 18 Sooni Akunnungu pāwālumbile ni kuti, "Ngaajinjila mu chilambo changu ni kupata chipumulilo changu," wāasalilaga wāani? Ali wēlewo wānganajitichisa. 19 Nipele tukuwona kuti wēlewo nganapakombola kwinjila mu chilambo cho, ligongo nganakulupilila.

4 Paku wā Akunnungu atupele chilanga cha kupochele chipumulilo, nipele tulilolechesye kuti jwalijose mwa wānyamwe akalepela kuchipata chipumulilo cho. 2 Paku wā nowe wākwe twalachilwe Ngani Jambone kwa litala lilalila mpela iyatite pakulachilwa kwa wānyawo. Nambo utenga wo nganiwakamuchisya chachili chose paku wā awāla wāwāpilikene nganaupochela mu chikulipi. 3 Nambo uweji wātukulupilile tutujinjile mu chipumulilo cho mpela iwatite kusala, "Natumbile ni nalumbile kuti 'Ngaajinjila peuto pakupumulila pangū,' Akunnungu wātite yeleyo namuno masengo go gamasile chitandile pāwagumbile chilambo. 4 Paku wā, mu liuto line Mmalembo Gamaswela gaguti, "Akunnungu wālesile kupanganya masengo gao gose pa lyu wā lya saba, wāpumulile" 5 Ni mu ngani jo liuto lye likusala, "Ngaajinjila ng'o mu chilambo chachinjapa kuti apumulile." 6 Wāndu wāvalalichilwe Ngani Jambone kundanda

nganapochela chipumulilo ligongo nganaajitichisa. Namuno chilanga cho chipali chiwēla kwa wāne kupochele. 7 Kwa ligongo lye, Akunnungu awišile sooni lyu wā lyalikuwālānjikwa "Lelo." Yaka yejini yapite nombewo wāwasile kwa litala li che Daudi nti Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala, "Lelo mwapilikana Akunnungu ali nkuwēcheta kasinjilimbisa mitima jenu." 8 Paku wā ikaliji che Yoshua wāpele wāndu liuto lya kupumulila, Akunnungu ngaaka wēchete sooni nkati yeleyo lyu wā line. 9 Kwayele, kupali kupumulila kwa wāndu wā Akunnungu mpela iwatite pakupumulila Akunnungu pa Lyu wā lya Kupumulila. 10 Paku wā wāndu wose wākwinjila peuto pakupumulila paakupakunguluchila Akunnungu, chaleche masengo gao ni kupumulila mpela Akunnungu iwatite pakuleka masengo gao ni kupumulila. 11 Nipele, tulimbichile kuchipochela chipumulilo cho, kuti akapagwa mundu mwa wānyamwe juchakose kwinjila mpela ila awāla wāwakanile kwitichisa. 12 Paku wā Lilo wā lya Akunnungu lili lyejumi ni likwete machili. Likutema kupunda lipanga lyalikutema kuwīli. Sooni likupeleta mpaka munkati mwaukusimana ntima ni mbumu, iyoyō likutema ni kupeleta mpaka papakulumbikana iwalō ni wongō wa mmaupa. Nombelyo likukombola kulamula kwa chitema maganisyō ni miningwa ja mitima ja wāndu. 13 Ngapagwa chindu chachikusikwa paujo pa Akunnungu nambo indu yose ili yeunukukwe paujo pao, wēlewo ni wākulamula indu yose itutesile. 14 Nipele, paku wā tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwinjila kwinjila kwa Akunnungu, yaani Che Yesu Mwana jwa Akunnungu, tukamulisyē kwanno pē chikulipi chitukuchisala. 15 Jwambopesi Jwankulu ni jwakutukolela chanasa kwa kulepetala kwetu. Wēlewo wālinjikwe mose yalumo ni uweji nambo nganatenda sambi. 16 Kwa ligongo lye, tuchi wāndichile pangali woga chitengue cha ulamusi cha Akunnungu papali ni umbone, kuti tupochele chanasa ni umbone wakwe wa kutukamuchisya pa katema ka kulaga.

5 Jwambopesi Jwankulu jwalijose jwasagulikwe pasikati ja wāndu, awāchikwe kwatumichila Akunnungu kwa liwamba lya wāndu kuti apeleche sadaka ni kutyosya mbopesi kwa ligongo lya sambi sya wāndu. 2 Paku wā asyene wo nombe alepetele mu matala gamajinji, kuti akombole kwatendela chanasa wāndu wose wākutenda sambi ni ngakuchimanyilila chindu. 3 Kwa ligongo lye aku wājilwa kutyosya mbopesi ngāwā kwa liwamba lya sambi sya wāndu pe, nambo ni kwa liwamba lya sambi syakwe nsyene. 4 Ngapagwa mundu jwakuli wāka nsyene jwakuchimbichikwa kwa kulisenda aŵe Jwambopesi Jwankulu, nambo akusachilwa aŵe jwāwālānjikwe ni Akunnungu mpela ila che Haluni iwatite pakūwālānjikwa. 5 Iyoyō Kilisito nombe nganalitenda nsyene jwakuchimbichikwa kwa kulisenda aŵe Jwambopesi Jwankulu, nambo Akunnungu ni juwānsagwile ni kunsalila kuti, "Mmwejo ndi Mwanangu, lelo mechete une ndili atati wānu." 6 Iyoyō iwatite sooni peuto pane Mmalembo ga Akunnungu kuti, "Mmwejo ni Jwambopesi kwa mōwā gose pangali mbesi mpela uwatite kuwā umbopesi wa Melikisedeki." (aiōn g165) 7 Che Yesu pāwātamaga pa chilambo pano wāpopele kwanno pē ni kunkulilila ajula juwākombwele kunkulupusya mu chiwa, ni kwa ligongo lya kunchimbichisya Akunnungu, Akunnungu wāmpilikene. 8

Namose wālīji Mwana jwa Akunnungu, mmasauko gao wāimanyi kūnjitichisya Akunnungu. 9 Ni pāwāmasile kūnā wā utindimisyo mu yose, wālīji ndande ja ukulupusyo wa mōwā gose pangali mbesi kwa wāndu wose wākwājtichisya. (aiōnios g166) 10 Nipele, Akunnungu wānsagwile awē Jwambopesi Jwankulu mpela uwatite kūnā umbopesi wa Melikisedeki. 11 Tukwete indu yejini yakusala nkati ngani ji, nambo ikulimba kunsalila wānyamwe pakuwā wānyamwe ngankumanyilila kwa chitema. 12 Isyene pa katema kano ika wājile mme wākwiganya nambo ikunso wā chiwēla kuti mundu jwine anjiganye majiganyo gandanda nkati malowē ga Akunnungu. Badala ja kulya chakulya chakulimba nkwendelechela kung'wa māwēle mpela mwanache. 13 Pakuwā mundu jwalijose jwakutama kwa kung'wa māwēle pe ali mpela mwanache jwannandi ngakukombola kugamanyilila majiganyo gankati kuitenda indu yambone paujo pa Akunnungu. 14 Nambo chakulya chakulimba chili kwa wāndu wāwākusile, wālījigenye kwendelechela kupanganya yeleyo kuti akombole kulekanganya indu yambone ni yangalumbana.

6 Nipele tugaleche panyuma agala majiganyo gandanda gankati Kilisito, nambo tujendelechela mmbujo mmajiganyo gagakomele ga chimbumu, ni ngāwā kwendelechela kunguluchila nkati kuleka sambi ni ipanganyo yaikwikanawo chiwa, ni kwachichi twakulupilile Akunnungu. 2 Ni indu yankati majiganyo ga ubatiso ni yakwasajichila wāndu makono, ni majiganyo nkati kusyuka kwa wāwe ni majiganyo nkati kulamula kwa mōwā gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 3 Yeleyo chitutende Akunnungu asakaga. 4 Pakuwā wāndu wāunukulikwe usyene wa Akunnungu, ni wāupasisye ntuuka wa kwinani ni wāmpochele Mbamu jwa Akunnungu nti wāndu wāne, 5 ni wāupasisye umbone wa Lilowē lya Akunnungu ni machili ga chilambo chachikwika cho, (aiōn g165) 6 wāggwililaga sooni mu sambi, ngaikomboleka kwatenda wēlewo aleche sambi, ligongo wāmmambile pansalaba Mwana jwa Akunnungu kaa wālīji kwa mele ni kuntasya soni paujo pa wāndu. 7 Ngunda waukunyelelwa ula kāwīli kāwīli ni kumesya mimela jambone jajikwakamuchisya wēlewo wālimile, ngunda wo upatile upile wa Akunnungu. 8 Nambo ngunda wo wamesyaga itela ya miiwā ni masindi, ngunda wo wangali ukamuchisyo kwa jwakulima, nombewo ukuwāndichila kulwesekwa ni Akunnungu, ni mbesi jakwe kuli kujochekwa mooto. 9 Nambo wākunonyelwa wāngu, namose tukuwēcheta yeleyi nkunjamuka, nganitukola lipamba ni wānyamwe, tukwete usyene kuti wānyamwe nkwtete indu yambone nnope yaikutyochela mu ukulupusyo. 10 Pakuwā Akunnungu akulamula yaikuti pakusachilwa, ni ngakuliwālila masengo genu ni unonyelo unlosisyē kukwakwe kwa kwakamusya wāndu wākwe ni mpunde kwakamusya. 11 Nambo tukulajila nnope kuti jwalijose mwa wānyamwe akulosye kuchalila kulakula mpaka kumbesi kuti chinkulolela cho chiwē isyene. 12 Ngatusaka mme wā ulesi, nambo mwasyasye wēlewo wākulupilila ni wāali ni upilili ni wāchapochela aīla yalanjile Akunnungu. 13 Akunnungu pāwāmpele che Iblahimu chilanga wālumbile kwa liina lyao asyene ligongo nganapagwa jwankulu jwine jwakumpunda jwele Akunnungu jwakakombwe kulgumbila kwa jwelejo. 14 Ni wālanjile, "Isyene chinampe upile wakupunda ni chinampe wānache wājinji." 15 Che Iblahimu wālindilile kwa upilili, nipele wāchipatilie achila chalanjile Akunnungu.

16 Pakuwā wāndu pakulumbila kwa liina lya jwaali jwankulu kwpunda achinsyene, ni chilumbilo chikumalichisya makani gao gose. 17 Ni Akunnungu wāchitesile chilanga chijime nkulimbila kwa kulumbilila. Ni kwakutenda yeleyo wāalosisye pangasisika awāla wāwālangene nawo kuti ngakukombola kugalauka ng'o. 18 Nipele kwana indu iwiwā yangaikombola kugalauka, chilanga ni chilumbilo, mu yeleyo Akunnungu ngakukombola kulambusa. Nipele, uwe wātumbutuchile tukulimbichikwa ntima nnope, ni tukuchikamulisyā kwannope chilolelo chatuwāchile paujo petu. 19 Chilolelo cho chijimi mkulimbangana ni kujigosa mitima jetu nti chita wālīli chachikwimika ngalawā. Ni chilolelo cho chili salama ni chisyenesyene, chikupelenganya pa nguo ja lusasa mpaka papaswela nnope mu Nyumba ja Akunnungu jajili kwinani. 20 Che Yesu wālongole kwinjila mwelemo kwa liwamba lyetuwe. Atendekwe Jwambopesi Jwankulu kwa mōwā gose pangali mbesi mpela wautite kūnā umbopesi wa Melikisedeki. (aiōn g165)

7 Melikisedeki wālīji mwenye jwa musi wa Salemu ni jwambopesi jwa Akunnungu Wākulū. Che Iblahimu pāwājaga kungondo kuwāuleje mamwenye kula, wāsimene ni Melikisedeki ni Melikisedeki wāmpele upile che Iblahimu. 2 Che Iblahimu nome wāmpele liunjili lya kakumi lya indu wājigele kungondo. Malumbo ga liina Melikisedeki gali "Mwenye jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu", ni sooni mwenye jwa ku Salemu malumbo gakwe "Mwenye jwa chitendewe." 3 Ngapagwa papalembe kwe Mmalembo ga Akunnungu liina lya atatigwe Melikisedeki atamuno liina lya achikulugwe, ngapagwa jwakwimanyilila wāpagwile chakachi atamuno wāwile chakachi. Nombewo akulandana ni Mwana jwa Akunnungu, jwelejo chapunde kūnā Jwambopesi kwa mōwā gose pangali mbesi. 4 Nipele, nnoleje yatite kuwā jwankulu mundu jo. Ambuje wētu che Iblahimu wāmpele liunjili lya kakumi lya indu wājigele kungondo. 5 Tukumanyilila kuti malajisyō gakuti wānache wā che Lawi wālīji wāmbopesi ni wākusachilwa kupo chela liunjili lya kakumi kutyochela kwa wāndu wā Islaeli, wāali achalongo achinjao, nachi wāmuno ni wānyawo ali uwelesi u che Iblahimu. 6 Melikisedeki nganawā mundu jwa lukoso lu che Lawi nambo wājigele liunjili lya kakumi kutyochela ku che Iblahimu ni sooni wāmpele upile che Iblahimu juwāpegwilwe chilanga ni Akunnungu. 7 Nambo pangapangwa makani gati jwankulungwa ni jwakumpa upile jwannandi. 8 Wāmbopesi wākwigala liunjili lya kumi wāla ali wāndu wāchawē lyu wā limo, nambo che Melikisedeki juwāpochele liunjili lya kakumi akuwānjalilwa umboni kuti ali jwanjumi mpela yagakuti Malembelo ga Akunnungu. 9 Nipele, tukukombola kusala kuti che Iblahimu pāwātosisye liunjili lya kakumi, namose che Lawi wālīji jwa uwelesi u che Iblahimu pamo ni uwelesi wāo, wātosisye liunjili lya kakumi. 10 Pakuwā ikuwēchete kwa kuti Melikisedeki pāwāsimene ni che Iblahimu, che Lawi wālīji akana wāe kupagwa, wālīji mmiasi ja ambujegwe che Iblahimu. 11 Kopochela mu umbopesi wa Walawi wāndu wā ku Islaeli wāpegwilwe lilajisyō. Sambano iwāga masengo ga umbopesi u che Lawi gamalile ngakukasachilwe kutyochela umbopesi wine waukyiye umbopesi wa Melikisedeki ni ngāwā umbopesi u che Haluni. 12 Pakuwā pakukutyochela kupsiyangana kwa chimbopesi, ikuwājila kugagalausya malajisyō. 13 Ni Ambuje wētu jwakuwēchete mu

yeleyo ali jwa lukosyo lwine, nganapagwa namose jumo jwa lukosyo lwo juwatumichile pa chilisa nti jwambopesi. 14 Pakuŵa ikumanyika kuti Ambuje ūtētu ūtāyochete mu lukosyo lwa Yuda ni yankati lukosyo lo che Musa nganaŵecheta chindu chachili chose yankati umbopesi. 15 Sooni achi chikumanyika mwakupunda, kuti jwambopesi jwine jwakulandana ni Melikisedeki akopochele. 16 Jwele nganatendekwe aŵe jwambopesi kwa malajisyō ga ūwandu, nambo kwa machili ga umi wa mōwa gose pangali mbesi. 17 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gawālanjile umboni wati, "Mmwejo ndi Jwambopesi mpela wautite pakuŵa umbopesi wa Melikisedeki." (aiōn g165) 18 Kwayele, alila lilajisyō lya kalakala lyaŵichikwe pambali, pakuŵa lyaliji lyakulepetala nombelyo lyaliji lyangali chindu, 19 pakuŵa malajisyō ga Akunnungu gawâpele che Musa ngagakukombola kupanganya chindu chiŵe chakumalilwa. Nambo sambano peuto pakwe, kuichisyē chilolelo chambone nnope ni kwa litala lya chilolelo cho, tukukombola kwaŵandichila Akunnungu. 20 Kupunda yeleyo, apano chipali chilumbilo cha Akunnungu. Nambo ūwandu ūane wo ūtatendekwe kuwa ūambopesi pangali chilumbilo. 21 Nambo Che Yesu atendekwe Jwambopesi nkulumbia, katema Akunnungu paŵansalile, "Ambuje alumbile ni ngasagalausya 'Mmwejo ni jwambopesi kwa mōwa gose pangali mbesi.'" (aiōn g165) 22 Kwa ligongo lya chilumbilo chi, Che Yesu atendekwe chimanyisyo chachikulosya kuti isyene tukwete lilangano lyalili lyambone mwakupunda. 23 Sooni ūambopesi ūane ūwajinji ū lilangano lya kalakala, chiwa chalekasisye kwendelechela kupanganya masengo. 24 Nambo Che Yesu nganawa mpelea ūnyawo ni akutama mōwa gose pangali mbesi, ni umbopesi wakwe ngaukukombola kupegwa mundu jwine. (aiōn g165) 25 Ligongo li akupakombola kwakulupusya kusyene ūleleo ūakwaŵandichila Akunnungu kwa litala lya o pakuŵa akutama mōwa gose kuti ūapopeleje kwa Akunnungu. 26 Pakuŵa twasachilwe uweji tukole Jwambopesi Jwankulu jwantī nyi, yaani jwali jwanswela, jwngali chileŵo namose sambi ni jwalekangenyne ni ūwandu ū sambi, ni kunyakulikwa mwinani kupunda kwinani. 27 Jwelejo ngakulandana ni ūambopesi achakulu ūane ūwakusachilwa kutyosya mbopesi kila lyuŵa, kaje akutaga mbopesi kwa sambi syakwe nsyene, ni sooni kwa sambi sya ūwandu. Pakuŵa jwelejo ūtatesile kamo pe kwakatema kose paŵalityosisye nsyene kuwa. 28 Malajisyō ga che Musa gakwasagula ūwandu ūakulepetala kuwa ūambopesi achakulu, nambo ūlilangano lya Akunnungu liwāwisiſe kwa kulumbila ni sooni lilyaiche mu nyuma mwa malajisyō lyambisile Mwana, ūtatendekwe jwamalilwe kwa mōwa gose pangali mbesi. (aiōn g165)

8 Nipele, chindu chachili chekulungwa mu indu itukusala yi chili achi, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwati nnyi, jwatempi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu kwinani. 2 Ūleleo akupanganya masengo ga umbopesi peuto papaswela nnope, malumbo gakwe munkati mwa lisakasa lya usyene lya Akunnungu lyalitawikwe ni Ambuje, ni ngawā lyalitawikwe ni mundu. 3 Jwambopesi Jwankulu jwalișe asaqulikwe kutyosya mbopesi ni sadaka. Kwayele, ni jwambopesi jwankulu jwetu nomejo akusachilwa akole chindu chakwatyochesya Akunnungu. 4 Nambo akaapali

pachilambo pano, ngakatendekwe Jwambopesi ng'o, ligongo apali ūambopesi ūane ūakutyothesya mbopesi malinga ni yaikuti kulajiswa mu Malajisyō ga che Musa. 5 Masengo gao ga umbopesi gali chisyasyo ni mbwilili wa aila yaili kwinani. Pakuŵa che Musa paŵawāndichile kulitawā lisakasa lya Akunnungu lila, Akunnungu ūansalile kuti, "Nlole, mpanganyeje indu yose mpela chisyasyo chimwatite pakuloswa pamwaliji petumbi." 6 Nambo sambano Che Yesu apochele masengo ga umbopesi gagali gambone kupunda ga ūnyawo, pakuŵa lilangano lya kwilanya lyaŵisile pasikati ja Akunnungu ni ūandu lili lyambone kupunda, pakuŵa lijimi pa lilangano lyambone nnope lya Akunnungu. 7 Naga lilangano lyaandanda likaliji lyangali chileŵo ngalikasachilwe ūlilangano line. 8 Nambo Akunnungu ūkuweni kuleŵa kwao paŵatite, "Nlole gakwika mōwa, Ambuje akuti gatinjitaŵa ūlilangano lyasambano pasikati ja ūandu ūa ku Isilaeli ni ūandu ūa ku Yuda. 9 Lilangano li ngalivā yalumo ni ūlilangano linataŵile ni achambuje ūao pa lyuŵa linaalongwesye kwa kwakamula makono gao akopoche mu chilambo cha Misili. Pakuŵa nganakulupilichika mu ūlilangano lyangu noneji naalesile kwagosa, akuti Ambuje. 10 Sambano alili ni ūlilangano lichingataŵe ni ūandu ūa ku Isilaeli, pa mōwa go, akuti Ambuje. Chingagawiche malajisyō gangu mu nganisyo syao ni kugalemba mmitimia jao. Uneji chime Akunnungu ūao, ni ūnyawo chawē ūandu ūangu. 11 Ngapagwa juchanjiganye njakwe namose kunsalila mpwakwe kuti 'Mwamanyilile Ambuje.' Pakuŵa wose chachiimayilila une chitandile jwannandi mpaka jwankulungwa jwakwe. 12 Chinaalechelesye chigongomalo chao, ni sambi syao ngangumbuchila sooni." 13 Kwa kusala ūlilangano lili "Lyasambano," Akunnungu alitesile ūlilangano lyaandanda liwē lya kuwisala. Ni chindu chose chachichekulwipe ni kuwisala chichisowē pangakaŵa.

9 Lilangano lyaandanda lyakwete masyoŵelelo gakwe ga kupopelela ni peuto pakwe papaswela pakupopelela papataŵikwe ni ūandu. 2 Pakolochekwe lisakasa lya yuumba iŵili, ni chuumba chakwe chandanda paŵilanjikwe papaswela nnope. Mwelemo mwaliji ni chindu chakuwâchila lumuli ni mesa ni mikate jijatyochekwe paujo pa Akunnungu. 3 Munkati mwa chuumba chandanda cho paliji ni nguo ja lusasa jijalekangenyne yuumba iŵili ni panyuma pakwe paliji ni lisakasa lyalikuŵilanjikwa Papaswela nnope. 4 Ni mwelemo mwaliji ni chilisa cha sahabu chakututumisya ubani ni lisanduku lya ūlilangano, lyeuniche posepose kwa sahabu, munkati mwakwe mwana chiŵiga cha sahabu chichaliji ni mana ni nkongojo u che Haluni uwasiŵipwiche ula ni maganga gagasepekwe nti ibao gagalembeke Malajisyō likumi. 5 Ni penani pa lisanduku lyo kwaliji ni inyago iŵili yesepekwe yaikuŵilanjikwa makelubi yaikulosya ukulu wa Akunnungu, yana mapapiko ni mapapiko gao go gasambalukuchile kuunichila chiunichilo cha lisanduku lya ūlilangano peuto paakulechelesya Akunnungu sambi. Nambo sano ngatukukombola kwiŵecheta yeleyo yose kwannope. 6 Nipele, yeleyo ni yaitite kuŵichikwa indu yose. Ni ūambopesi ūwajinjile mu lisakasa, mu chuumba chandanda chachikuŵilanjikwa peuto Papaswela chila lyuŵa ni lyuŵa kupanganya masengo ga umbopesi. 7 Nambo Jwambopesi Jwankulu jikape ni jwakwinjila

mu chuumba chawili chachikuwilanjikwa peuto Papaswela nnope chila, nombejo akupanganya yeleyo kamo pe pa chaka ali ajigele miasi jakwatyochesya Akunnungu kwa liwamba lyam sambia syakwe nsyene jo ni kwa liwamba lyam sambia sya wāndu siwāsatesile pangamanyilila. 8 Mbumbu jwa Akunnungu akwiganya pangasisika indu yi, kuti litala lyawinjilila peuto Papaswela nnope lyaliji chiwēla likanawē kuugulikwa katema kose palyajimi lisakasa lyaandanda. 9 Chindu chi chili chitagu cha sambano, iyoyopeyo sadaka ni mbopesi sikutyosyekwa ni wāndu kwa Akunnungu, nambo ngasikukombola kwatenda awē wāmalilw mmitima jao. 10 Pakuwā yeleyo indu yose yo ya chiilu, lyaliji nkati yakulya ni yakung'wa ni masyowēlo ganegane ga kunawā ni kosya. Indu yose yo ili malajisyo ga paasa pe, ni machili gakwe chigamale katema Akunnungu pachaipanganye sooni indu yose iwe yasambano. 11 Nambo Kilisito amasile kwika, ali Jwambopesi Jwankulu jwa indu yose yambone yaimasile kwika. Wēlewo akupanganya masengo gao mu lisakasa lyalili lyambone nnope ni lya utindimisyo, lyanganilipanganyichikwe ni wāndu malumbo gakwe nganiliwā lyam pachilambo pano. 12 Wēlewo wājinjile peuto Papaswela

nnope kamo pe. Nombewo nganajinjila mwelemo ali ajigele miasi ja mbusi atamuno ja ng'ombe jamwana kwa ligongo lya kutyosya mbopesi, nambo wājinjile ali ajigele miasi jakwe nsyene. Ni kwa litala lya wātupele chiwombosyo cha mōwā gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 13 Iwāga miasi ja mbusi ja mikambaku ni ng'ombe sya mikambaku ni liu lya ng'ombe ja mwana, yaimisikwe pachanya pa wāndu wājalil wākuskala paujo pa Akunnungu kuti aswejkwe kwa kwyatyochesya usakawa wao. 14 Ana miasi ja Kilisito ngajitenda kugapunda gelego? Kwa machili ga Mbumbu jwakutama mōwā gose pangali mbesi, Kilisito wālityosisye nsyene kwa Akunnungu kuwā mbopesi jemalilwe. Ni miasi jao jo jikuswejesya miningwa jetu kuyochela mu masengo gagakwichisya chiwa kuti twatumichile Akunnungu wājumi. (aiōnios g166) 15 Kwa ligongo lya, Kilisito ali jwakwilanya jwaichenalyo lilangano lyasambano. Kwa litala lya chiwa chao wāwombwele wāndu mu ilewō yaitesile katema ka lilangano lyaandanda kuti awāla uŵāwilanjikwe ni Akunnungu apochele chilanga cha indu iŵāgosele mōwā gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 16 Kwa ngani ja lilangano lyalilembekwe nkati kupochedela indu yailesile mundu jwajasiche, ikusachilwa imanyiche kuti ili isyene jwelejo jwachilembile chikalata cho awile. 17 Lilangano lyalilembekwe nkati kupochedela indu yailesile mundu jwawile chichikole machili pachichityochele chiwa. Ni ngachichiwā ni machili iŵāga nsyene jo ali jwanjumi. 18 Kwayele lilangano lyaandanda nganiliwāchikwa pangali kwitika miasi. 19 Kundanda che Musa paŵasalile wāndu wose makanyo gagali mmalajisyo, ni wājigele miasi ja ng'ombe jamwana pamo ni mbusi nombejo wāmisile pachanya pa chitabu cha malajisyo ni pachanya pa wāndu wose kwa nyambi sya chitela chachikuwilanjikwa esopo ni pamba jechejeu. 20 Ni wātite, "Ajiji ni miasi jajikullimbisyā lilangano lya Akunnungu lyannajichisye nlitjichisye." 21 Iyoyo peyo che Musa wānyulwisyē miasi pachanya lisakasa lya Akunnungu ni pachanya yoombo yose yaikutumika mu mapopelelo. 22 Usyene mmalajisyo ga Akunnungu gāwapele che Musa, indu yose ikuswejeswa ni miasi, nombe pangali kwita

miasi, sambia ngasikomboleka kulecheleswa. 23 Nipele, indu yaili chisau ni indu ya kwinani yaŵajilwe iswejkwe kwa litala lya. Nambo indu ya kwinani ikusaka mbopesi jajli jambone kupunda. 24 Pakuwā Kilisito nganajinjila Peuto Papaswela nnope papakolochekwe ni makono ga wāndu papali chisau ni Peuto Papaswela pasyene, nambo wājinjile kwinani kusyene, pakwima sambano paujo pa Akunnungu kwa liwamba lyetu. 25 Jwambopesi Jwankulu akwinjila kamo pe kila chaka Peuto Papaswela Nnope achijigalaga miasi ja inyama. Nambo Kilisito nganajinjila kwinani kwa Akunnungu kuti alityosye mbopesi nsyene kakajinji. 26 Ikaliji yeleyo, Kilisito akawājalil kulagwaswa kakajinji kutandila gumbikwa chilambo. Nambo katema kano pakakuwāndichila kumala, wēlewo akopochele kamo pe, kulechelesya sambia sya wāndu kwa kultyosya nsyene mbopesi. (aiōn g165) 27 Mundu jwalijose chawé kamo pe, ni kulamulikwa ni Akunnungu. 28 Iyoyo peyo Kilisito nombejo wālityosisye mbopesi kwa wāwile kamo pe kwa ligongo lya kusityosya sambia sya wāndu wājinjili. Nombejo chauje sooni ngāwa kwa ligongo lya kusichenjeuchila sambia, nambo kukwakulupusya awāla wākunnindilila.

10 Nti ila Malajisyo igatite chiwili pe, cha indu yambone yaikwika, ni ngāwa indu isyene yaitite kuwā. Yeleyo usyene ikulosya kwa kanandi pe yakuti, indu yaikwika ngakukombola kwakulupusya wāndu mu sambia syao, kwa litala lya kutyosya mbopesi chaka ni chaka ni kwatenda awē wāmalile. 2 Ikaliji apali wāndu wākwapopelela Akunnungu ni sambia syao kuswejkewa kusyene, ngakaliwone sooni akwete sambia, ni mbopesi syo syose sikalesikwe kutyochekwa. 3 Nambo pamalo pakwe kwa litala lya mbopesi syo sikkumbusya wāndu sambia syao chaka ni chaka. 4 Ligongo miasi ja mikambaku ja ng'ombe ni mbusi ngajikombola kusityosya sambia. 5 Kwa ligongo lya Kilisito paŵaiche pachilambo wāsalile Akunnungu, "Alakwe nganinsaka mbopesi namose sadaka. Nambo mwambanganichisye chiilu. 6 Mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambia nganinnonyelwa nasyo. 7 Pelepo natite, 'Ndili pelepa, Alakwe Akunnungu, iiche kukulitenda lisosa lyenu mpela yaitite pakulembekwa nkati une mu chitabu cha Malajisyo.'" 8 Kundanda Kilisito wātite, "Mbopesi ni sadaka ni mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambia nganinsaka atamuno nganinnonyelwa nasyo." Wātite yeleyo namuno mbopesi syo syosye sikutyochekwa malinga ni Malajisyo. 9 Sooni wātite "Uneji Ndili pelepa, Alakwe Akunnungu iiche kukulitenda lisosa lyenu." Kwapele Akunnungu atyosisye mbopesi syakalakala, pamalo pakwe wāmmisile Kilisito awē mbopesi jimo pe. 10 Pakuwā Che Yesu Kilisito achitesile achila chasachile Akunnungu, uweji tupatile uswejelo kwa litala lya chiilu chao chaachityosisye mbopesi kamo pe kwa liwamba lya wāndu wose. 11 Jwambopesi jwalijose akwima paujo pa Akunnungu lyuwa ni lyuwa achitumichilaga ni kutyosya kaŵili kaŵili mbopesi silasila, syangasikukombola kose kusityosya sambia. 12 Nambo Kilisito wātityosisye mbopesi jimo pe kwa kusityosya sambia, mbopesi jajli ni machili moŵā gose pangali mbesi, nipele wātemi peuto pakuchiimbichikwa kundyo kwa Akunnungu. 13 Chitandilile katema ko akulindilila wāmmagongo wākwe wose awāchikwe ni

Akunnungu paasi pa sajo syao. **14** Pakuwā kwa mbopesi jimo pe akwatemala aŵe ūamalilwe kwa mowā gose pangali mbesi ūele wose ūakuswejechekwa sambi syao. **15** Nombe Mbamu jwa Akunnungu akuŵalanga umboni nkati yeleyo. Kundanda akuti, **16** "Alili ni lilangano lichindawé nawo pa mowā gagakwika, akuti Ambuje chimiche malajisyo gangu mmitima jao ni kugalemba mu nganisyo syao." **17** Nombejo akupunda kusala, "Ni une ngangumbuchila sooni sambi syao, namose yangalumbana yao yatesile." **18** Nipele, sambi syamalaga kulecheleswa, ngapagwa sooni kutyosya mbopesi kwa ligongo lya kusityosya sambi. **19** Nipele, achalongo achinjangu, kwa miasi ji Che Yesu tukwete ntima wangali woga wa kupajinjila Peuto Papaswela Nnope. **20** Jwelejo atugopolele litala lyasambano, lyalikupitila pa ajila nguo ja lusasa, malumbo gakwe chiiul chakwe nsyene. **21** Nipele, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwete ulamusi pa nyumba jose ja Akunnungu. **22** Kwayele twāwandichile Akunnungu kwa ntima wa usyene ni chikulupi chemalilwe, kwa mitima jeswejechekwe, jangajikunlamula kuti nkwtete sambi kwa iilu yejosyekwe kwa meesi gakusalala. **23** Tuchikamulisy e chilolelo chetu chitukuchisala kwa kang'wa syetu, pakuwa Akunnungu juŵatupele chilanga ali jwakulupichika. **24** Tukamuchisane jwine ni jwine kuti tuchisanye mu unonyelo ni masengo gambone. **25** Tukaleka kusongangana pamo mpela yaitite pakuwa masyōwelelo ga ūane. Nambo tujamukangane ni kupunda nnope pankuliwona luyā lya Ambuje lilinkuŵandichila. **26** Pakuwā twajendelechelaga kutendekanya sambi melepe tulī tuumanyillē usyene, ngajipagwa mbopesi jiine jajikombola kutyosyekwa sooni kwa ligongo lya kusityosya sambi syetu. **27** Chachikusigallia kuli kulindilila mu woga kulamulikwa ni Akunnungu, kwa mooto wakalipa uchiwajonanje wose ūakwakanila Akunnungu. **28** Mundu jwalijose jwanyosisye Malajisyo, akuulajika pangali chanasa, kwaŵaga ni umboni wa ūandu ūâwili pane ūtatatu. **29** Ana mundu jwakunnyosya Mwana jwa Akunnungu ni kuijwona miasi ja lilangano lya Akunnungu jīŵaswejechekwe najo kuwa ngawā chindu, ni kuntukana Mbamu jwa Akunnungu jwakwikanawo umbone, nganisye ana ngakusachilwa kupegewa lijamuko lyalikulungwa? **30** Pakuwā tukummanyillē jwelejo juŵatite, "Kuchisya magambo kuli kwangune, uneji chiuchisye." Sooni ūatite, "Ambuje chachalamula ūandu ūakwe." **31** Kugwilila mmakono mwa Akunnungu ūajumi chili chindu chakogoya nnope! **32** Nkumbuchilanje iyakopochele mmowā gandanda go, pamwatandite kuumanyillē usyene wa Akunnungu. Namuno mwapatile masausyo gamakulungwa, nambo mwajimi mwakulimbila nganinleplea. **33** Katema kane mwatukenwe ni kunyeluswa pelanga, ni katema kane mwakundile kwakamuchisya aŵala ūatendelwe yeleyo. **34** Mwaatendele chanasa ūelewo ūataŵikwe, sooni mwakundile kunsumulanga ipanje yenu, ni mwapililile kwa lukondwa, pakuwa mwaimanyi kuti nkwtete indu yejinji yambone nnope yaikulonjela. **35** Kwayele nkakujasa kulimbangana kwenu pakuwa chikumpe ntulilo weukulungwa. **36** Nkusachilwa kupililila kuti nkombole kultendekanya lisosa lya Akunnungu ni sooni chimpegwe aila iŵalanjile. **37** Pakuwā mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, "Pasigalile kanandi pe jwakwika jo, chaiche, nombejo ngasakaŵa. **38** Mundu jwali jwambone

paujo pangu, chakulupilile ni kutama kwa chikulupi, nambo alekaga kungulupilila nganonyelwa najo." **39** Uweji nganitūwa ūandu ūakuchileka chikulupi ni kusôwa, nambo uwe tuli ūandu ūakukulupilila ni kukulupuswa.

11 Chikulupi chili kukola usyene wa indu itukuilolela ni kuitichisa kusyene kuti indu yangaikuwoneka ipali. **2** Pakuwā, kwa chikulupi chao, achachekeku ūtē ūakundikwe ni Akunnungu. **3** Kwa chikulupi tukumanyillē kuti chilambo chagumbikwe kwa lilöwe lya Akunnungu, namose indu yaikuwoneka yagumbikwe mu indu yangaikuwoneka. (*aioñ g165*) **4** Kwa chikulupi che Habili ūatajile Akunnungu mbopesi jambone kupunda ni ji che Kaini. Kwapele ūakundikwe ni Akunnungu pakuwa Akunnungu nsyene ūajikundile mbopesi jakwe. Namuno che Habili awile, ipanganyo yao ikutujiganya mpaka sambano. **5** Kwa chikulupi, che Enoki ūanyakulikwe ni Akunnungu kuti akasachiona chiwa. Nganaoneka sooni pakuwa ūajigalikwe ni Akunnungu. Malembelo ga Akunnungu gakusala kuti akanawē kwigalikwa che Enoki ūaanonyesye Akunnungu. **6** Nambo, pangali chikulupi ngapagwa mundu jwakukombola kwanonyesya Akunnungu. Pakuwā mundu jwakusaka kwajaulila Akunnungu akusachilwa akulupilile kuti Akunnungu apali, sooni kuti akwapa ntulilo ūelewo ūakwasosa. **7** Kwa chikulupi, che Nuhu ūajamwikwe ni Akunnungu nkati indu ichikopochele, yakanaiwoneche chiŵela, ūanjitichisyé Akunnungu ni kukolosa ngalawā jajikulungwa jajikuŵilanjkwa safina. Mwelemo nsyene pamo ni ūandu ūa pannango wakwe chakulupuswe. Kwa chikulupi chakwe ūandu ūa pa chilambo wose ūalamulikwe kuti akwete sambi nomejo ūâwalanjkwe jwambone paujo pa Akunnungu. **8** Kwa chikulupi, che Iblahimu ūanjitichisyé Akunnungu apala ūâwâlanjkwe ajaule ku chilambo chiŵalanjkwe ni Akunnungu kuti chiŵe chao. Ūatyosile pa chilambo chao ni kwaaula kwiuto kwanganakumanyillē. **9** Kwa chikulupi, ūatemi mu chele chilambo cha chilanga mpela jwannendo. Ūatemi kweleko mu masakasa mpela iŵatesile che Isaka pamo ni che Yakobo, ūati nombewo ūapochele chilanga chila chila kutyochela kwa Akunnungu. **10** Pakuwā che Iblahimu ūâwolele musi wauli ni misingi jakulimbangana, musi wati Akunnungu nsyene ni ūâganisisye ni kuutawā. **11** Iyoyo peyo kwa chikulupi che Sala, namuno ūachekulipwe kwannope, ūapochele ukombole wa kukola chitumbo, pakuwa ūakulupilile kuti Akunnungu chatindimisyé chilanga chakwe. **12** Kwa ligongo li, kutyochela kwa mundu jumo che Iblahimu juŵaliji mpela jwammwe, ūapagwile ūandu ūajinji ūangâwalanjkwa mpela ndondwa sya kwinani ni mpela nsanga wa mungulugulu bahali. **13** Aŵa wose ūawile ali nkakulupilila Akunnungu nganapochela aila iŵalanjile, nambo ūaiweni kwakutalichila ni kuisangalilila, ūajitichisyé kuti ūaliji achalendo ni ūandu ūanganakola pakutama pa chilambo nti pao. **14** Pakuwā ūandu ūakuŵecheta malowē gati iiyi akulosya kuti ali nkuchisosasosa chilambo chiŵe chao achinsyene. **15** Ikaliji akuganisya ku chilambo ūakupochele kula, akawete lipesa lyakuujila kukoko. **16** Nambo sambano akusakanga chilambo chachili chambone kupunda, chachili chilambo cha kwinani. Kwa ligongo lya Akunnungu ngasikwatenda soni ūandu wo pakwaŵilanga

kuti ali Akunnungu wao pakuwa wâwîchile chile musi. 17 Kwa chikulupi, che Iblahimu paŵalinjikwe chikulupi chao ni Akunnungu, wântyosise a Isaka nti mbopesi. Che Iblahimu wâpochele chilanga cho, ni wakundile kuntyosya mbopesi mwanagwe jwa jikajika pe. 18 Namuno Akunnungu wâasalile, "Uâwelesi wenu chiutyochele ni che Isaka." 19 Che Iblahimu wâkulupilile kuti Akunnungu akukombola kwasyusya wându wâwile, ni tukukombola kusala nti chitagu kuti isyene che Iblahimu wâkombwele kumpata sooni mwanagwe juâlalij mpela jwammwe. 20 Kwa chikulupi che Isaka wâpele upile che Yakobo ni che Esau kuti akole upile kwa indu yaikwika mmbujo. 21 Kwa chikulupi che Yakobo paŵaliji kuâwindichila kuwa, wâmpele upile kila jumo jwa wâanache wâ che Yusufu, ni kwapopelela Akunnungu achijegamilaga nkongojo wakwe. 22 Kwa chikulupi, che Yusufu paŵâwindichile kuwa, wâwêchete yankati kutyoka kwa Waisilaeli mu chilambo cha Misili, ni wâlajichisy agajigale maupa gao pachachityoka ku Misili. 23 Kwa chikulupi che Musa paŵapagwilwe wâsisikwe miesi jitatu ni achaâwesi wâkwe, pakuwa wâiweni kuti ali mwanache jwakusalala, ni nganagajogopa makanyo ga mwenye jwa ku Misili. 24 Kwa chikulupi che Musa paŵakusile, wakanile kuâlânjkwa mwanache jwa mwali jwa mwenye jwa ku Misili. 25 Wâiweni mbaya kusauswa pamo ni wându wâ Akunnungu kupunda kukola lukondwa mu sambi kwa katema kakajipi. 26 Wâimanyi kuti kulaga kwa ligongo lya Kilisito kuli kwakusichila kupunda ipanje yose ya chilambo cha Misili, pakuwa wâlalji nkulolela mbote. 27 Kwa chikulupi che Musa wâasaamile ku Misili pangajogopa lutumbilo lwa mwenye, ni wâjendelechele mmbujo, pakuwa wâlalji mpela mundu juâwaweni Akunnungu wângakuwoneka. 28 Kwa chikulupi wâchipangenyе chindimba cha Pasaka ni kulajisyia miasi jimiskwe pachanya nnango kuti katumetume jwa kwinani jwatumikwe kwikanacho chiwa, aksaulaga wâanache wâ kwitiwo wâ chilume mu chilambo cha Isaeli. 29 Kwa chikulupi Waisilaeli wâjombweche bahali ja shamu mpela petaka, nambo Wâmisili paŵalinjile kutenda yeleyo, wâtitimile ni kuwa mmeesi. 30 Kwa chikulupi makumba ga chilambo cha ku Yeliko gagwile Waisilaeli paŵagasyungwile makumba go mowâ saba. 31 Kwa chikulupi che Lahabu jwakulâwâlaâwa jula nganajonasikwa pamo ni wâwakanile kwajitichisy Akunnungu wâla, ligongo wâapochele kwa chitendewele wâkuuchilichisy wâla. 32 None chinyonjechesye malowâ chi? Pakuwa katema kapelembre kusala ngani si che Gideoni ni che Balaki ni che Sansoni ni che Yefuta ni che Daudi ni che Samwelli ni wâkulondola wâ Akunnungu. 33 Kwa chikulupi wânyawo wose wâmenyene ni mamwenye ni wâapundile, wâtesile indu yambone paujo pa Akunnungu, wâpochele ilanga ya Akunnungu. Watawile kang'wa sysa masimba, 34 wâgasimile machili ga mooto wakalipa, ni wâutwiche kulajikwa kwa lipanga. Kulepetala kwao kwagalawiche ni wâpatile machili, wâlimbichile mu ngondo ni kwapunda wângondo wâchilendo. 35 Achakongwe wâne wâwâkulupilile wâapochele wându wâo wâwâsyusikwe paŵamasile kuwa. Nambo wâne wâkanile kugopolwa, wâkundile kulagaswa mpaka kuwa, kuti ausimane usyusyo ni kwinjila mu utame wauli wambone mwakupunda. 36 Wâne wânyelwiswe ni kuputikwa mbokola, ni wâne wâtawâkwe

nyolo ni kuponyekwa mu nyuumba jakutâwîlwa. 37 Wâulajikwe kwa kwaponya maganga, wâne wâaakatenye ipandeipande kwa misumeno pane kuwa kwa lipanga. Wâjendajendaga achiwalaga mapende ga ngondolo ni mbusi, wâlalji wâ kulaga, wâlageswe ni kupanganyichisa yangalumbana. 38 Chilambo nganichiwâjilwa kuwa ni wându mpela wânyawo. Wâjendajendaga mwikonde ni mmatumbi achitamaga mu mbugu ni mmasimbo. 39 Wându wâ wose wâwoneche ni Akunnungu kuti atesile yambone mu chikulupi chao nambo nganachipochela chiwâlanjile Akunnungu cho, 40 pakuwa Akunnungu wâlongolele kutuwâchila chindu chachili chambone mwakupunda kwa liwamba lyetu. Akunnungu wâsachile kuti wânyawo âwaga ni uwe pe tutendekwe wâmalile.

12 Nipele, uweji tukwete mpingo wekulungwa wa wâumboni wanti nyi waukutusyungula, kwayele tutyosye indu yose yaikutusiyilla, ni sambi syasikutukamullila kwa chitema. Tuutuche pangapwa ntima mu luwilo lwaluli paujo petu. 2 Twalole Che Yesu jwachitandisy chikulupi chetu, jwelejo ni juchachimalichisy. Kwa liwamba lya lukondwa lulwalij paujo pao, jwelejo jwâpililile kuwa pa nsalaba, namose chaliji chindu cha soni. Ni sambano akutama kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu. 3 Mwaganichisyekwanno Che Yesu, juwâpililile nkukanilwa kwekulungwa kutyochela kwa wându wâ sambi. Nipele nkapela namose kupwa ntima. 4 Pakuwa, mkulimbana ni sambi nganimme kputana mpaka kuwa. 5 Sooni ana nliwâlile agala malowâ ga kuntusya ntima gakusala Akunnungu? "Mwanangu nkanyelusya Ambuje pakunjamuka, namuno nkapwa ntima pakunkalipila. 6 Pakuwa Ambuje akunjamuka jwâlijose jwakunnonyela, ni kumputa jwâlijose jwakunkunda kuwa mwanagwe." 7 Mpililile kujamukwa pakuwa gali majiganyo. Akunnungu akuntendela wânyamwe nti wâanache wâkwe, pakuwa ana mwanache jwapi jwangakujamukwa ni atatigwe? 8 Iwaga ngankwamukwa ni Akunnungu chisau achiwânagwe wose yakuti pakwamukwa, wânyamwe nganimma wâanache wâusyene wâ Akunnungu, mmele wâanache wâ kuichila. 9 Sooni, iwaga achatati wâtu wâ chilu wâwâtuwâleche, paŵatujamwiche uwe twaachimbichisy, ana ngati tukusachilwa kulinulusya nnope kwa Atati wâtu wâ kwinani kuti tutame? 10 Achatati wâwâtuwâleche wâtujamwiche mmoâwa kanandi mpela iwatite kuwona ili yambone achinsyene. Nambo Akunnungu akutujamuka kwa ligongo lya kutukamusya, akutenda yeleyo kuti tutendekwe wâswela mpela asyene. 11 Pakukutyochela kwamukwa ngakukuwa kwakusengwasya, nambo kukusupusya. Nambo kumbesi kwa awâla wâwâjiganyikwe ni kwamukwa ko, kukwapa ukombole wa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni utame wa chitendewe. 12 Kwayele ngalimbisyek makono genu ni malungo genu gagapesile. 13 Njendelechele kwenda mmatala gagoloka kuti chindu chachilemeli chikatiningu ka nambo chilame. 14 Nlimble kutama kwa chitendewe ni wându wose, sooni ntame kwa uswela pakuwa ngapagwa mundu juchiwâwone Ambuje iwaga mundu jo nganâwa jwanswela. 15 Nilolechesye chenene, kuti jwâlijose akasausoyasya upile wa Akunnungu, nilolechesye kuti mundu akaâwa mpela chitela chakuwââwa pasikati jenu ni kwika nago malagasyo, ni kuujonanga umi wa wându wâjinji. 16 Akapagwa jwachigwagwa, pane mundu jwangaajogopa

Akunnungu mpela a Esau, jwakujasile kupagwa kwakwe kwaandanda kwa chakulya chimo. 17 Pakuwa nkumanyililanga kuti namuno kanyuma paŵasosile sooni kuupochela upile wakwe kutyochela kwa atatigwe ūakanilwe. Pakuwa nganapata lipesa ly auleka sambi ni kugagalausya gawatesile, namuno ūwasosile nnope kwa misosi. 18 Wanyamwe nginginnyika ku chitumbi cha Sinai mpela iwatite kuchiichilila ūandu ūa ku Isilaeli. Chitumbi chikukomboleka kuchikwaya chili nkukolela mootho, pa chipi, ni kusona kwakukulungwa kwa chimbunga, 19 ni lisegeye ly aipenga, ni ūlowe lininkuwecheta malowē. Aŵala ūwāpilikene usone wo ūachondelele Akunnungu kuti akakunguluka nawo sooni, 20 pakuwa nganakombola kipiililia lilajisyo lilyatyochekwe lyalikuti, "Juchakwaye chitumbi chi namose chiwe chinyama, chaponyekwe maganga." 21 Ni indu iyaoneche yo yaliyi yakogoya nnope, namose che Musa ūatite, "Ngogopa ni kutetemela." 22 Nambo ūnyamwe nkuichilile ku chikwesya cha Sayuni, ni ku musi wa Akunnungu ūwajumi, nnyiche Yelusalemu wa kwinani kwakusongangene achikatutemume ūa kwinani ūangakuŵalanjikwa, ūakusangalala. 23 Nnyiche ku mpingo wekulungwa wa ūandu ūakunkulupiilia Kilisito ūaali ūandanda kupagwa wa Akunnungu ni meena gao galembekwe kwinani. Nnyiche paujo pa Akunnungu jwali ūjakulamula jwa ūandu wose, ni paujo pa mbumu sya ūandu ūambone paujo pa Akunnungu ūatendekwe ūamalilwe. 24 Nnyiche ku Che Yesu ūjakwilanya jwa ūlangano ly sambano ni ku miasi jakwe jajijitiche jajikuwecheta yambone kupunda miasi ji che Habilii. 25 Nipele, nilolechesye kuti nkakana kumpilikaniла jwelejo ūjakuwecheta nomwe. Mpela aŵala ūaisilaeli ūawakanile kumpilikaniла che Musa, juŵaasalilaga utenga kutyoka kwa Akunnungu paŵaliji pachilambo pano nganakulupuka. Isyene, uweji ngatukombola kukulupuka iŵaga tukukana kumpilikaniла jwelejo ūjakuwalisa utenga kutyochela kwinani. 26 Katema Akunnungu paŵawechete pa chitumbi cha Sinai ūachitenganyisye chilambo, nambo sambano alanjile kuti, "Chinachitenganye chilambo ni ngawa chilambo pe nambo kwinani nombe nako." 27 Liloŵe li "Soonii" likutulosya kuti indu yose yepanganyikwe chitienganikwe ni kutyosyekwa, kuti indu yangaikukomboleka kutenganyikwa isigalile. 28 Kwayele, pakuwa tukupochela umwenye wangatenganyika, twatogolele kwa woga ni kwa kwapopelela Akunnungu, kwa litala lichilyanonyelesye ni kwa kultulusya ni kwapopelela, 29 pakuwa Akunnungu ūetu ali mootho waukutinisa.

13 Njendechele kunyelana chiuolongo. 2 Kasiniliŵalaila kwapochela achalendo, pakuwa kwa kutenda yeleyo ūandu ūane ūaaopchele achikatutemume ūa kwinani pangamanyilila. 3 Mwakumbuchile ūandu ūataŵikwe mpela ila ntaŵikwe pamoo nawo, ni mwakumbuchile ūakulagaswa nti nomwe nkulagaswa mpela ūnyawo. 4 Ulomba uchimbichikwe ni ūandu wose, achalume ni achakongwe aŵe ūakukulupilichika kila mundu kwa njakwe, pakuwa Akunnungu chiŵalamule ūachigwagwa ni ūachikulu. 5 Nkaŵa ūandu ūakunonyela nnope mbiya, nlisinje ni indu inkwete yo pakuwa Akunnungu nsyene atite, "Ngangunneka ng'o atamuno ngangunjasa ng'o." 6 Kwa ligongo lyo kwa ntima wakulimba tukuti, "Ambuje ali ūakungamuchisya une, ngasinyogopa. Mundu chandende

chichi?" 7 Mwakumbuchile ilongola ūenu ūawansalile ūlowe lya Akunnungu. Nganichisye lwendo lwo mpaka kumbesi kwa umi wao, ni kuchisyasya chikulupi chao. 8 Che Yesu Kilisito ali julajula, liiso ni lelojino ni moŵa gose pangali mbesi. (aiōn g165) 9 Nkajigalikwa akuno ni akuno kwa majiganyo gane ga chilendo. Umbone wa Akunnungu ūkujilimbisa mitima jenu, ni ngawa makanyo nkati ja yakulya, pakuwa makanyo go nganigankamuchisya mundu jwali jose juŵagakuiye. 10 Tukwete chilisa, chakuti ūandu ūakutumichila mu lisakasa lya ūyahudi ūyakupopelela nganasachilwa kulya indu yaikutyochekwa mbopesi pa chilisa pala. 11 Jwambopesi Jwankulu jwa ūyahudi akwausya miasi ja inyama Peuto Papaswela Nhope, kukutaga mbopesi kwa sambi nambo mitembo ja inyama yo ikocheckwa paasa pa chigono. 12 Kwa ligongo lyo Che Yesu nombewo ūwageswe ni kuwa paasa musi kuti ūwasjesye ūandu kwa miasi jao asyene. 13 Nipele, tukopoche twajaulile paasa pa chigono tuchikundaga kunyeluswa mpela ūelewo yatite kunyeluswa. 14 Pakuwa pachilambo pano nginitukola musi waukutamilisya, nambo tukusosa aula musi waukwika. 15 Nipele, kwa litali li Che Yesu, twatajile Akunnungu mbopesi jakwalapa moŵa gose, mbopesi ja kwalapa jo ili ipanganyo yetu apala patukujitichisya kuti, ūelewo ali Ambuje. 16 Nambo kasiniliŵalila kutenda yambone ni kumamusana pakuwa syelesi ni mbopesi syasikwanonyelesya Akunnungu. 17 Mwajitichisye ūakunlongosya ni kugakamulisya malajisyo gao, pakuwa ūnyawo akuchesanya kwa ligongo lya umi wenu ni chasale ya masengo gao paujo pa Akunnungu. Mwapiłikanichisya chapanganye masengo gao kwa lukondwa, ngawa kwa kudandaula pakuwa atumichilaga nkudandaula ngainkamusya mwanya. 18 Ntupopelele ni uwe, pakuwa tukwimanyilila kuti mitima jetu ngajikutusalila kuti tukwete chilewo. Ni tukusaka kutenda yaili yambone moŵa gose. 19 Choonde none ngunchisya kwannope kuti mumbolelele kwa Akunnungu kwa kuchalila, kuti ngombole kuuju kukwenu chitema. 20 Akunnungu ūa chitendewele ūawânsyusisye Ambuje ūetu Che Yesu, Jwakuchinga Jwankulu jwa ngondolo kwa miasi jajikulosya kuti ūlangano lya moŵa gose pangali mbesi lili lya usyene. (aiōnios g166) 21 Antende ūnyamwe ūamallilwe mu indu yose kuti nkombole kupanganya lisosa lya, nombewo atende mwenumwe yaikwanonyelesya, kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Ukulu uŵe ni ūelewo moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Elooo. (aiōn g165) 22 Achalongo, ngunchisya mpochele malowē gangu gangunjamuka ga kuntusya ntima, gangunnembela mu chikalata chachijipi chi. 23 Ngummanyisya kuti nlongo njetu che Timoseo agopolekwe mu nyuumba jakutawilwa. Aikaga mwachitema, chiiche pamo nawo pachiliche kukwenu. 24 Mwakomasye wose ūakunlongosya, pamo ni ūandu ūa Akunnungu wose. Achalongo achinjetu kutyochela ku Italia akunkomasya. 25 Umbone wa Akunnungu utame ni ūnyamwe wose.

Yakobo

1 Une che Yakobo, jwakutumichila jwa Akunnungu ni jwa Ambuje Che Yesu Kilisito, ngunnembela mwanya wāndu wā Akunnungu wose wāmpwilingene ku chilambo kose, ngunkomasya. 2 Achalongo achinjangu, nnyiwone ili yakusengwa pe, pankukola masauko gagali gose. 3 Nchimanyilaga kuti kulinjikwa kwa chikulupi chenu kukunnyichisyia upiliu. 4 Nkole usyene wakuti kupililila kwenu kukupanganya masengo mu nkati mwenu mpaka kumbesi, kuti nkule ni kuwā wāmalilwe mpela yakuti pakusaka Akunnungu, pangapunguchilwa ni chindu chachili chose. 5 Nambo mundu jwalijose mu mpingo wenu, lwansōwāga lunda wāpopolele Akunnungu wākwapā wāndu wose mwamujirini ni kwa ntima wambone nomebejo chachipegwa. 6 Nambo apopeleje ali akwete chikulupi pangali lipamba lyalili lyose. Pakuwa mundu jwali ni lipamba ali mpela litumbela lya mu bahali lyalukujigalika ni mbungo ni kwauswa akuno ni akunokuno. 7 Mundu jwati yeleyo akaganisyia kuti chapochele chachili chose kutyochela kwa Ambuje. 8 Jwelejo ali mundu jwagalaukagalauka ni ngakukombola kulamula chindu chakupanganya. 9 Nambo nlongo jwakulupiile jwaali jwakulaga akusachilwa asengwe, katema Akunnungu pakunkwesya. 10 Nlongo jwakulupiile jwaali jwachipanje akusachilwa asengwe, katema Akunnungu paakuntulusya. Pakuwa jwachipanje chasowē mpela uluwā lwa mwikonde. 11 Lyuwa likukopochela ni kuwāla nnope ni kuumusya masamba, uluwā wakwe ukugwa ni usalale wakwe ukusowā. Iyoyo peyo jwachipanje nomebejo chawe mmasengo gakwe. 12 Jwana upile mundu jwakupililila nkulinjikwa, pakuwa amalaga kupunda kulinjikwa chapegwe chindu mpela singwa ja umi, Ambuje jiālānjile wākwanonyela. 13 Mundu alinjikwaga akajila, "Ngulinjikwa ni Akunnungu." Pakuwa Akunnungu ngakunilinga mundu kwa kutenda yangalumbana, nome Akunnungu ngakulinjikwa kwa kutendelwa yangalumbana. 14 Nambo mundu akulinjikwa pakukwekwelemwa ni kutanjikwa ni tama jakwe atende yangalumbana. 15 Mwajilechelelagá tama jintawale jikwichisyia sambi ni sambi syapundaga sikwichisyia chiwa. 16 Achalongo achinjangu wākunonyelwa nkalambuchikwa. 17 Kila ntuuka wambone ni waumalilwe ukutyochela kwinani kwa Atati Akunnungu wāwagumbile lulanga, jwangakugalaukagalauka, nombewo ngakulosya chimanyisyo chachili chose kuti chagalauche. 18 Kwa unonyelo wakwe nsyene wātūwēleche kwa litala lya lilöwe lya usyene, kuti tuwēje mpela milimbu mu yepanganyikwe yakwe yose. 19 Achalongo achinjangu wākunonyelwa, mmanyillile chindu chi, yakuti mundu jwalijose aŵe jwachitema kupilikana, nambo ngasaŵa jwachitema kuwecheta namose kutumbila. 20 Pakuwa wāndu wāali ni lutumbilo ngakukombola kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. 21 Kwayele, mneche masoyôwo genu gangalumbana ni ipanganyo yenu yangalumbana. Mpochele kwa kulinlusya lilöwe lyalipandikwe mmitima jenu lyalukombola kunkulupusya. 22 Nkalambusya mwachinsyene, nambo mmeje wāndu wākupanganyichisyia masengo Liliôwe lya Akunnungu, ngâwa wākupilikani pe. 23 Pakuwa naga

mundu ali jwakupilikani pe Liliôwe lya Akunnungu nombe ngâwa wākulipanganya lyalipikene, chalandane ni mundu jwakullilola ku meeso mu lindala. 24 Ni paakumalisya kuliola yatite ni kutyoka, kwakamo akuliwâlila yatite pakuwa. 25 Nambo mundu jwakugalechesya uchenene malajisyo ga usyene gagakwalechelesya wāndu, ni akwendelechela kugapanganyichisyia masengo, pangapikanila pe ni kugaliwâlila, jwele mundu jo chapegwe upile mu indu yose yakuipanganya. 26 Mundu aganisyaga kuti akwajogopa ni kwapopelela Akunnungu, nambo ngakusivâlila lulimi lwakwe, kwapopelela kwao Akunnungu nganikukola mate ni akulilabusya nsyene. 27 Litala lya kwapopelela Akunnungu lyalili lyambone lyangali chilewô paujo pao lili ali: Kwakamuchisyia wāmalekwa ni wāwililwe ni achiwankawo ni nkalisakasya kwa indu yangalumbana ya pachilambo.

2 Achalongo achinjangu, iŵaga nkakulupilila Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito, Ambuje wā ukulu, nkakola lusagu kwa wāndu kwa kwalola ku meeso. 2 Tujileje, mundu jumo awete pete jajikolochewke kwa sahabu ni iwalo yakusalala, akwinjila mu nyuumba jenu ja kupopelela, nomebe akwinjila mundu jwa usauchi jwana iwalo yakuwisala. 3 Iŵaga wānyamwe nkunchimbichisyia jwelejo jwawete iwalo yakusalala ni kunsalila "Ntameje apano pa chitengu chambone," nambo ajula jwa usauchi nkunsalila, "Mwe, njimeje pelepo, pane ntameje paasi," 4 ana lwele ngâwa lusagu ni kulamula ko ngakukuika ni nganisyo syangalumbana? 5 Mpilikanile achalongo achinjangu wākunonyelwa! Ana Akunnungu nganiwâsagula wākulaga wā pachilambo kuti aŵe wāchipanje mu chikulupi ni kupochela umwenye uŵalanjile aŵala wākwanonyela? 6 Nambo wānyamwe nkunnyosya jwausauchi. Ana ngâwa wāchipanje wākulnîwâtilanga ni kunjausyanga pa nkungulu? 7 Ana ngâwa wānyawo ni wākulitukana alila liina lyambone lya Ambuje, jwati wānyamwe nli wāndu wākwe? 8 Naga isyene nkugajitichisyia malajisyo gamakulu mu umwenye wa Akunnungu, gagali mu Malembelo ga Akunnungu gagakuti, "Munnonyele njenu jwammandichile mpela inkuti pakulinonyela mwasyene," nkutendekanya yambone. 9 Nambo iŵaga nkutenda lusagu kwa wāndu kwa kwalola ku meeso nkutenda sambi ni malajisyo ga Akunnungu gakulosya kuti nganiningajitichisyia. 10 Pakuwa mundu jwangakujitichisyia likano limo mmalajisyo gose ga Akunnungu, chaaŵe ngakugajitichisyia malajisyo gose. 11 Pakuwa jwelejo juwâtite, "Nkatenda chikululu," ni jujojo juwâtite, "Nkaulaga." Iŵaga ngankutenda chigwagwa nambo nkuulaga, nkutema malajisyo. 12 Nipele mmecheteje ni kupanganya mpela wāndu wāchalamulkwe malinga ni malajisyo gagakutuwâka wâlechelelwé. 13 Pakuwa Akunnungu ngaalosya chanasa pachiwâlamule wāndu wāngalosya chanasa. Nambo wāali ni chanasa ngasajogopa kulamulikwa ko. 14 Achalongo achinjangu, ana mundu akukola chichi asalaga kuti ngwete chikulupi nambo ngakuchilosya kwa ipanganyo yambone? Ana chikulupi cho chichikombole kwakulupusya? 15 Tujileje, jwakulupilila njetu jwannume pane jwankongwe nganakola chakuwala pane yakulya. 16 Mundu jumo jwenu wāasalilaga, "Njaulanje kwa chitendewelete nkajotele mooto ni kwikuta," pangaapa iyasowile mu kutama ana chakole chichi? 17 Iyoyo

peyo chikulupi pe iwaga changali ipanganyo chiwile. **18** Nambo mundu akombolaga kusala, "Mmwe nkewete chikulupi noneji ngwete ipanganyo." Uneji chinyanje, "Munose chikulupi chenu pangali ipanganyo noneji chinannosye chikulupi changu kwa ipanganyo yangu." **19** Mmwejo nkukulupilila kuti Akunnungu ali wamo, yambone. Nambo masoka nombego gakukulupilila iyoyo, nombego gakutetemela. **20** Mmwe jwakulowela! Ana nkusaka kuloswa kuti chikulupi changali chipanganyo chiwile? **21** Ana Atati wetu che Iblahimu wakundikwe uli ali wambone paujo pa Akunnungu? Wakundikwe kwa chipanganyo pawantyosisye a Isaka mwanagwao pa chilisa. **22** Nkulola yakuti chikulupi chatesile masengo pamo ni chipanganyo chakwe ni chikulupi chatindimiswe kwa litala ly a chipanganyo yakwe. **23** Malembelo ga Akunnungu gala gamalile gagatite, "Che Iblahimu wankulupilile Akunnungu ni kwayele wakundikwe kuwa wambone paujo pao." Nombejo wawilanjikwe ambusanga jwa Akunnungu. **24** Nkulola kuti mundu akukundikwa kuwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa ipanganyo nambo ngaŵa kwa chikulupi pe. **25** Iyoyo peyo che Lahabu jwakulawala jula, wakundikwe jwambone paujo pa Akunnungu kwa ipanganyo yakwe pawapochele wakusosasosa ni kwakoposya paasa kwa litala line. **26** Mpela ila chiilu pangali mbumu cheewe, iyoyo peyo chikulupi pangali ipanganyo chiwile.

3 Achalongo achinjangu, nkaŵa wakwiganya wajinji pakuwā nkumanyilila kuti uweji utukwiganya tutulamulikwe kwa chikali nnope kwapunda wāndu wāne. **2** Uweji wose tukulewā mwamujinji. Nambo iwaga mundu ngakulewā mu nkuwecheta kwakwe, jwelejo ali jwamalilwe, nombejo akupakombola kuchilongosya chiilu chakwe chose. **3** Uwe tukuwika chipaande chamwana cha chisyano chachitawikwe kwa migoi nkang'wa sya falasi kuti tukobole kuilongosya illu yao kwaula kwakuli kose kwatukusaka uweji. **4** Iyoyo ngalaŵa namose jili jekulungwa nnope jikujigalikwa ni mbungo jakalipa nambo jikugalauswa ni chipande cha mwana cha chibao, ni jikwaula kwakusaka jwakujilongsya. **5** Iyoyo peyo lulimi luli chiwalo cha mwana nnope pa chiilu nambo lukulilapilila indu yekulungwa nnope. Nganisyé mooto kanandi yaukuti pakolesya litinji lyekulungwa nnope. **6** Nombe lulimi luli mpela mooto. Lugumbele igongomalo ya pachilambo. Lulimi luli chiwalo cha mwana nambo lukukombola kuchiriyakasya chiilu chose. Lukutinisa umi wetu chitandile kupagwa mpaka kuwa, kwa mooto waukuyochela ku jehanamu. (Geenna g1067) **7** Mundu akukombola kulanga inyama yailiyoze nombe amasile kukombola kulanga, inyama ya mwitinji ni ijuni yailiyoze ni inyama yaikukwaŵa yailiyoze ni yaikutama mmeesi. **8** Nambo ngapagwa mundu jwakukombola kululanga lulimi. Lulimi luli lwangalumbana ni ngalukukoboleka kululanga, ni lugumbele sumu jajikuulaga. **9** Kwa lulimi tukwalapa Ambuje ni Atati wetu, ni kwa lulimi lulolo tukwalwesya wāndu wāgumbikwe chisau cha Akunnungu. **10** Mu kang'wa jimo mukukopochela malowē ga upile ni malowē ga kulgresa. Achalongo achinjangu ngaikuwajilwa indu iweje yeleyo. **11** Ana chisima chikukombola kukoposya kwanakamo meesi gambre ni meesi ga njete? **12** Ana achalongo achinjangu chitela cha ntini chikukombola kusogosya isogosi ya seituni pane chitela cha msabibu

chikukombola kusogosya isogosi ya tini? Ngwamba, chisima cha meesi ga njete ngachikukombola kukoposya meesi gambone. **13** Ana nduni jwali ni lunda ni umanyilisi pasikati ja wanyamwe? Nipele aloseye yeleyo kwa lwendo lwakwe lwambone kwa litala ly a ipanganyo yaikupanganyikwa kwa kulitulusya ni lunda. **14** Nambo iwaga mmitimia jenu mugumbele wiu ni uchimwa ni lipamo, nkasisa usyene kwa kulilapa ni kusala unami. **15** Lunda lwati yeleyo ngalukutuluka kutyochela kwinani nambo luli lunda lwa pa chilambo, lwele lunda luli lwa chiundu ni lukutyochela kwa Shetani. **16** Pakuwā papali ni wiu ni lipamo, pana utindiganyo ni ipanganyo yose yangalimate. **17** Nambo lwele lunda lwalukutyochela kwinani, luli lwakusalala, lukusaka chitendewe kwa kulitimalika, luli chile kupilikanila malowē ga wāndu. Lugumbele chanasa ni ipanganyo yambone, nganilukola lusagu, namuno kulambusa. **18** Wāndu wākuchinonyela chitendewe akupanganya indu yaikwikanawo chitendewe kwa wāndu wāne, mbesi jakwe wāndu akutendekwa wāmbone paujo pa Akunnungu.

4 Ngondo ni kutupana mwa wanyamwe ikukopochela kwapi?

Ana ngaŵa ikutyochela mu tama syenu syasikanilana mu nkati mwenu? **2** Nkulajila indu, ni pakuwā ngankwipata, nkukombola kuulaga. Nkulajila kwannope kukola indu yejinji nambo ngankukombola kwipata, kwayele nkutandana ni kutupana. Ngankupata indu inkwisaka pakuwā ngankwāwenda Akunnungu. **3** Namose pankuwānda, ngankupata pakuwā nkuwānda ni nningwa wangawa wambone, kuti nkombolle kukwanisya tama syenu. **4** Mwanya wāndu wāngakulupilichika! Ngankwimanyilila kuti kutenda uganja ni chilambo uli umagongo ni Akunnungu? Kwapele jwaliyose jwakusaka kutenda uganja ni chilambo akulitesya jwammagongo jwa Akunnungu. **5** Nkaganichisya kuti Malembelo ga Akunnungu gakuti malowē gangali chindu pagakuti, "Mbumu jwa Akunnungu jwaŵichikwe mwetuwe akwete wiu ligongo lyetu." **6** Nambo umbone wa Akunnungu ukwete machili gamakulungwa nnope mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, "Akunnungu akwakanila ūali ni chibili nambo akwapa upile wākulitulusya." **7** Kwayele nkunde kulongoswa ni Akunnungu. Mwakanile Shetani nombewō chambutuche. **8** Mwāwāndichile Akunnungu nombewō chambandichile. Njosye makono genu mwanya wāndi ū sambi. Nswejesye mitima jenu mwanya wāulamba. **9** Nsupuche, nlii ni kulila kwamalumbo. Lukondwa lwenu luŵe kusupuka ni kuseka kwenu kuwē kulila kwamalumbo. **10** Nlitulusye paujo pa Ambuje nombewō chankwesye. **11** Achinjangu nkatalatilana mwachinsyene. Mundu jwakunlatilila njakwe ni kunlamula, jwelejo akugalatalila ni kugalamula malajisyo. Naga nkugalamula malajisyo mmwe ngankugajitichisa malajisyo nambo nkugalamula. **12** Akunnungu jikape ni wākugatyosya Malajisyo ni kulamula. Ni wēlewo pe ni wākukombola kulkulupusya ni kuulaga. Ana mmwe nli ūaani junkwalamula wāndu wāne? **13** Sambano mpilikanile mwanya wānkuti, "Lelo pane malaŵi tutujaule lisi limo, tukatame chaka chansima kweleko, ni kusumisa malonda ni kupata mbiya." **14** Mwanya ngankwimanyilila ichiikopochele malaŵi mu umi wenu. Mwanya ndi mpela lipundugulu lyalikuwoneka katema kakajipi ni kusowā. **15** Wanyamwe mwasachilwe kuwēcheta yeleyi: "Ambuje asakaga

chitutame ni kuchipanganya achi ni chelechi." 16 Nambo sambano, nkulilapa ni kuligamba. Kulilapa kwati yeleyo kuli chigongomalo. 17 Nipele, mundu jwalirose jwakumanyilila chachili chambone chakusachilwa kuchitenda, nambo ngakuchitenda, mundu jo akupanganya sambi.

5 Sambano mpilikane wanyamwe waipanje! Nlile ni kulila kwa malumbo kwa ligongo lya kulaga kwakukunnyichilila. 2 Ipanje yenu iwosole ni minjilo jenu jillikwe ni chimbulukuku. 3 Sahabu jenu ni mbiya syenu sikamwile ukutu ni ukutu wakwe chiwé umboni pasikati jenu pakuwá chijonanje ilu yenu mpela mooto yauskuti kutinisa. Wanyamwe nliunjichile ipanje kwa mówa ga mbesi. 4 Ngarimwalipa áivala wáwápangenyé masengo mmigunda mwenu. Mpilikaniye yakuti kulatalila, kulila kwa wándu wakugowola mmigunda jenu kuiche mmapikanilo ga Ambuje wáali ni ukombole. 5 Ntemi mchilambo kwa utame wakulisengwasya kwannope. Nlijimesye mwachinsyene mpela ng'ombe jajili chile kwa lyuwa lya kusingwa. 6 Mwalamwile ni kwaaulaga wándu wámbone paujo pa Akunnungu, wanganankanila wanyamwe. 7 Kwayele achalongo achinjangu, mpilikileje mpaka pataiche Ambuje. Nlole jwakulima yakuti pakulindilila kwa kupililila aila yaipandile, isogosye magungulo gambone ni yakuti pakujilindilila ula jandanda ni jambesi. 8 Iyoyo peyo ni wanyamwe wakwe mpilikile, nkole mitima jakulimba ligongo kwika kwa Ambuje kuwandichile. 9 Achalongo achinjangu, nkanyintilana mwachinsyene pe ntakulamulikwa ni Akunnungu. Jwakulamula awandichile kwika. 10 Achalongo achinjangu, mwasakaga kulola chisyasyo cha kulindilila ni kupililila mmasausyo, mwakumbuchile wakulondola wáwasalaga utenga wa kutyochela kwa Ambuje ni wanyamwe nsyasye chitagú chao. 11 Tukwáwilanga wélewo akwete upile pakuwá wapililile. Mpilikene ngani sya kupililila ku che Ayubu, ni nkwmányilila Ambuje iwantendele kumbesi. Pakuwá Ambuje aguumbele chanasa ni umbone. 12 Kupunda yeleyo yose achinjangu nkalumbila kwa kwinani atamuno kwa chilambo atamuno kwa chindu chachili chose. Njileje, "Elo" iwgá nkusaka kuti elo ni "Ngwamba" iwgá nkusaka kuti ngwamba, pelepo nganlamulikwa ni Akunnungu. 13 Aha apali mundu jwalirose mu mpingo wenu jwakusa? Apopeleje. Jwakusangalala ajimbe nyimbo sya kulapa. 14 Ana apali mundu mu mpingo wenu jwakulwala? Wawílanje achakulu ilongola wá mpingo wa wándu wakunkulupilila Kilisito wapopelele ni kwapakasya mauta mu liina lya Ambuje. 15 Ni akula kupopelela kwa chikulupi chikunnamisye jwakulwala jo, nombe Ambuje chanlamye. Naga watesile sambi, chalecheleswe. 16 Nsalilane sambi syenu kwa jwine ni jwine ni kupopelelana kuti nlamiswe. Mapopelo gakwe mundu jwambone paujo pa Akunnungu gana machili gakupanganya gamajinji. 17 Che Elia wáliji mundu mpela uwe, wapopelele kwa kuchalila kuti jikanya ula ni nganijinya ula pachilambo yaka itatu ni miesi sita. 18 Nipele wapopelele sooni ni ula janyele kutyochela kumaunde ni chilambo chasogwesye magungulo. 19 Achalongo achinjangu, iwgá mundu jwalirose mwa wanyamwe asochelaga ni kuuleka usyene, ni mundu jwine ammusyaga, 20 nipele mmayilile kuti mundu jwalirose jwakummusya jwa sambi kutyochela nkusoya kwakwe, jwelejo chankulupusye mundu jo kutyochela mchiwa ni kwatenda Akunnungu wátayochesye sambi syao syejinji.

1 Petulo

1 Une che Petulo, nduna ju Che Yesu Kilisito, ngunnembela wanyamwe wändu wansagulikwe ni Akunnungu, ni wampwilingene ni wankutama nti achalendo ku Ponto ni ku Galatia ni ku Kapadokia ni ku Asia ni ku Bisina. 2 Akunnungu Atati wansagwile wanyamwe malinga ni iwasachile ni kuntenda mme waswejekwe kwa litala lya Mbamu, kuti nkombole kunjitchisyia Che Yesu Kilisito ni kujosekwa ni miasi jao. Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendewele chachijinji. 3 Twalape Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito! Kwa chanasa chao chachikulungwa watuswaleche sooni kwa kunsusya Che Yesu. Atupele chilolelo cha umi, 4 nipele tukulolela kupochela indu yambone yejini, yati Akunnungu wåavichile wändu wao kwinani kwangaikuwola atamuno kujonasika atamuno kusisina. 5 Chiuûe wenu wanyamwe wankugosekwa ni machili ga Akunnungu kwa litala lya chikulupi, kwa ukulupusyo wauli chile kuunukukwa pa lyuwa lya mbesi. 6 Msengwarje nkati yeleyo, namuno sambano, kwa katema kakajipi, chinsachilwe kulaga kwa ligongo lya malinjilo gamajinji. 7 Kulinkjwa kwenu ko kuli kwa liwamba lya kuchipima chikulupi chenu iwgaga chili cha usyene. Pakuwa namose sahabu jili chindu cha konasika, jikulinjikwa ni mooto. Iyoyo peyo chikulupi chenu chachili cha ndalamu kupunda sahabu chichilinjikwe kuti chimanyiche iwgaga chili chisyene. Ni kwa ligongo lyo chimpochele lumbili ni ukulu ni luchimbichimbi katema Che Yesu Kilisito pachakopochele. 8 Wanyamwe nkwanonyela wélewo namuno nganimawone ni nkakulupilila namuno ngankawwona kwa sambano. Nipele nkusengwa nnope kwa lukondwa lwekulu lwangalukuwéchetekwa, 9 pakuwa mkupochela mbote ja kukulupilila kwenu, jelejo jili chiwombosyo chenu. 10 Wakulondola wa Akunnungu wåasosilesosile ni wålitolitelote yankati ukulupusyo wo, wanyawo wåasagamukwile yankati ntuuka watí Akunnungu chachimpa wanyamwe. 11 Wåasosile kumanyilila chiiûe katema chi ni chiwéuli. Hindu chachiwéchetekwe ni Mbamu jwa Kilisito wåali nkati mwao, juwâlongole kusala nkati masauko gachigaa simane Kilisito ni ukulu uchiukopochele pakumala yeleyo. 12 Akunnungu wåunukulile wakulondola kuti utenga uwâjenesye ula nganiwagamba wéle achinsyene, nambo wangambaga wanyamwe. Ni sambano utenga wo ulalichikwe kukwenu ni wéle wåwanalalichile wanyamwe Ngani Jambone kwa litala lya Mbamu jwa Akunnungu juwâtumikwe kutyochela kwinani. Indu yo, namuno achikatemetume wa kwinani akulajila kwimanya. 13 Kwa ligongo lyo, mmeje chile ni kuchesya. Mmichanje chilolelo chenu chose mu umbone wa Akunnungu uchimpegwe katema Che Yesu Kilisito pachaunukulkwe. 14 Mmeje mpela wåanache wa Akunnungu wåkujitchisyia, nkatama kwa kujikuya misese jenu jangalumbana jimwaliji najo katema pamwaliji ngankuumayilila usyene wa Akunnungu. 15 Nambo mpela jwele jwammilasile yatite kuwa jwanswela, nomwe wåkwe mme wåswela mu lwendo lwenu lose. 16 Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Mme wåswela, pakuwa none ndili jwanswela." 17 Pankwakolanga Akunnungu, wanyamwe nkwaâwilanga Atati. Nipele, mmanyililane kuti wélewo

akunlamula jwalirose malinga ni aila yaitesile pangali lusagu. Kwayele njendelechele kutama yambone pa katema kakasigalile pachilambo pano nkwichimbichisyia Akunnungu kwannope. 18 Pakuwa ngumanyilila kuti wanyamwe wåmammobwelwe mu wende wenu wangalimate, umwapochele kutyochela kwa achachekulu wenu. Nambo nganammombola kwa indu yakuwola, pane kwa maganga ga mbiya pane sahabu. 19 Nambo mwakulupwiswe kwa miasi ja ndalamu jajikulungwa ja Kilisito. Jwali mpela mwanangondolo jwangali chilema namose lidoa. 20 Wélewo wåasagulikwe ni Akunnungu chikanaâve kugumbikwa chilambo, wåaunkulikwe mmoâga mbesi gano kwa ligongo lyetu. 21 Kwa litala li Che Yesu Kilisito, nkakulupilila Akunnungu juwânsysisye ni kwapa ukulu, ni mwa yeleyo chikulupi ni chilolelo chenu ili kwa Akunnungu. 22 Pakuwa sambano, kwa kuujitchisyia usyene, wanyamwe nswejeswe mbumu syenu ni kwanonyela achinjenu pangali ulamba. Nipele nnonyelane jwine ni jwine kwa ntima wenu wose. 23 Pakuwa mpagwile kaâwili ngaâwa kwa mundu jwakuwa nambo kwa mundu jwangakuwa, lisylene lili Liloâwe lya Akunnungu lyalili lyalijumi, ni lyalikulama mowâgose pangali mbesi. (aiõn g165) 24 Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala, "Wandu wose ali mpela masamba, ni ukulu wao wose uli mpela uluwâwa masamba. Masamba gakuumula ni uluwâwa ukupatuka. 25 Nambo, liloâwe lya Ambuje likulama mowâgose pangali mbesi." Liloâwe lyo lili Ngani Jambone jajjalichilwe kukwenu. (aiõn g165)

2 Nipele, nnechanje ungalumbana wose, unami ni ulamba ni wiu ni kutukana ikapagwa sooni. 2 Moâgose nlajile liloâwe lya uswela lya Akunnungu nti mwanache yakuti pakulajila maîevele, kuti kwa lyeleyo isyene nkombole kukula ni kukulupuswa. 3 Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, "Nnyimanyi mwachinskyne kuti Ambuje ali wambone." 4 Nipele, mwajaulile Ambuje! Wélewo ali nti liganga lyalijumi lyekanikwe ni wändu, nambo paujo pa Akunnungu lili liganga lyesagulikwe ni lya ndalamu jajikulungwa. 5 Wanyamwe nombe nli nti maganga gamajumi nkagumbikwe ni kuwa nyuumba ja chimbamu muchinkatumichile mpela wåmbopesi wåswela, nkatosye mbopesi sya mmbumu syasikundikwa ni Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito. 6 Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Sagwile liganga lya ndalamu, lingulîwika nti liganga lya nsingi lya petumba ku Sayuni. Mundu juchankulupilile jwelejo ngaintenda soni." 7 Kukwenu wanyamwe wånkukulupilila, liganga lyo lili lya ndalamu jajikulungwa, nambo kwa wéle wångakukulupilila mpela Malembelo ga Akunnungu yagakutu pakusalu, "Liganga lyalikanile wåkutawâ kuti ngalikufai, sambano lilyolyo lili liganga lyalikusachila kwannope." 8 Sooni Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Liganga lyo lili liganga lyalikwatenda wändu alikuâvale, lwa lukwagwisywa wändu." Wändu akulikuâwala kwa ligongo akanile kuukulupilila utenga wa Akunnungu. Yeleyo ni iyatochele mpela Akunnungu iwtâite pakuganisisa. 9 Nambo wanyamwe nli wändu wånsagulikwe, wéleesi wa wåmbopesi wa mwenye, ni lukosyo lwaluswela ni mpingo wa wändu wa Akunnungu, wånsagulikwe kugasala masengo gakwe gamakulu gawâmmilasile ntyoche mu chipi, ni kunjinjisyia mu lilanguka lyakwe lyekulu. 10 Kalakala wanyamwe nganimma

ŵandu ū Akunnungu, nambo sambano ŵanyamwe nli ŵandu ūakwe, kalakala Akunnungu nganantendela chanasa, nambo sambano mpochele chanasa chao. 11 Achambusanga ŵangu ŵangunnonyela, ngunchondelela ŵanyamwe nti achalendo ni ŵandu ūa ulendo pa chilambo pano! Nnekangane ni tama syangalumbana simpagwile nasyo syasikupisyangana ni mbumu. 12 Wende wenu pasikati ja ŵandu ŵangakwamanyiila Akunnungu ukusachilwa uŵe wambone, kuti pachachinnambuchisa po kuti nkupanganya ya sambi, chaiwone ipanganyo yenu yambone ni Akunnungu pachaiche chiŵakusye. 13 Nipele mwajitichisyę ŵandu wose ūaali ni ukulu kwa ligongo lya Ambuje. Munjitchisyę mwenye jwali chilongola jwankulu, 14 ni mwajitichisyę achakulu ūaŵasagulikwe ni mwenye kwalamula ŵandu ūa sambi ni kwalapa ūakupanganya yambone. 15 Pakuŵa Akunnungu akusaka ntende yambone kuti nkombole kusitâwa kang'wa sya ŵandu ŵangali lunda ŵangakwimanyiila aila yakupanganya. 16 Mtameje nti ŵandu ŵanganataŵikwa, ni ungataŵikwa wenu wo ukaŵa litala lya kuisisa yangalumbana yenu, nambo mtameje nti ūakutumichila ūa Akunnungu. 17 Mwachimbichisyę ŵandu wose, mwanonyele ūakukulupilila achinjenu, mwachimbichisyę kwannope Akunnungu ni kumchimbichisa mwenye. 18 ŵanyamwe ūakutumichila, mwapiłikanichisyę achakulu ūenu kwakwachimbichisyę, ngâwa kwa ūaali ūambone ni chitungato pe, nambo ni ūachikali. 19 Pakuŵa iŵaga nkupililila ipwetesi ya masauko gangankuŵajilwa ligongo nkumanyiila kuti Akunnungu akusaka yele, nipele Akunnungu champanje upile. 20 Pakuŵa, chimpate chichi mwapiłilikaga kuputwa kwankusachilwa mputwe ligongo lya ileŵo yenu? Nambo iŵaga nkupililila kusauswa atamuno ntesile yambone, Akunnungu champe upile kwa ligongo lyo. 21 Yeleyo ni yammilanjikwe nayo, pakuŵa Kilisito nsyene ūwasawiche kwa ligongo lyenu, ni anlosisyę ntende nti ūwatesile. 22 Ŭelewo nganatenda sambi, atamuno nganaŵecheta liloŵe lyalili lyose lya unami. 23 Ŭelewo paŵatukanikwe nganaluchisyę kwa kutukana. Ni ūwasawiche nganiŵajogoya ŵandu kuti ūajogope, nambo ūchilesile chilolelo chakwe kwa Akunnungu, ūkulamula mu usyene. 24 Ŭelewo asyene ūsijigele sambi syetu mu chiilu chao pa nsalaba, kuti uwe tuleche kutenda sambi, ni kutama kwa kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. Ni kwakupotekwa kwao, ŵanyamwe nlamiswe. 25 Pakuŵa mwaliji mpela ngondolo sysoschelele, nambo sambano mmusile kwa jwakuchinga ni Jwkwmilila umi wenu.

3 Iyoyo ŵanyamwe achakongwe ŵannobilwe, mwajitichisyę achiŵankwenu, kuti iŵaga kwana ŵampepe mwa ſelewo ŵangakulikulupilila Liloŵe lya Akunnungu, apatanje kukulupilila kwa kuuwona wende wenu, pangaasalila chachili chose. 2 Pakuŵa chalole wende wenu yautite kuŵa wambone ni wakuchimbichisyę. 3 Kulikwatula kwenu, kunaŵe kwa paasa mpela ila kutiŵa umbo yakusimosya ni kuwala indu yekolochekwe kwa sahabu ni kuwalla iwalo ya ndalama jekulungwa. 4 Nambo kulikwatula kwenu kuŵe mu ntima, kulikwatula kwangakukomboleka konasika yaani ntima wa kutulala ni wa kulitimalka. Kweleko ni kwakukusachilwa paujo pa Akunnungu. 5 Pakuŵa yeleyo ni iŵatite pakulikwatula achakongwe ūaswela ūachiikala ūaŵawisile chilolelo chao kwa Akunnungu

achajitichisyaga achiŵankwawo. 6 Mpela che Sala iŵatite pakwajitichisyę che Iblahimu ni kwâwilanga ambuje. Sambano ŵanyamwe nli achiŵali ūakwe, iŵaga chintende yambone pangali kogopa chachili chose. 7 ŵanyamwe achalume, iyoyo peyo ntameje kwa lunda ni achiŵankwenu akuno nchimanyililaga kuti nganakola machili nti ŵanyamwe. Nkusachilwa kwachimbichisyę pakuŵa nombewo chapochele ntulilo wa umi pamo ni ŵanyamwe. Mwatendaga yeleyo ngansiŵililwa ni chachili chose pankwapopela Akunnungu. 8 Pakumalichisyę, nguti yeleyi, ŵanyamwe wose mmeje ni ng'anisyø simo ni kukamuchisyana ni nnonyelane chiuongo nchikolelanaga chanasa ni kulitulusya mu ntima. 9 Ngasimwauchisyę yangalumbana ŵandu ūakumpanganyichisyę yangalumbana pane kutukana mpela yakuti pakuntukana, nambo mwâwendele upile, pakuŵa ŵanyamwe mwaŵilanjikwe ni Akunnungu kuti mpochele upile. 10 Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, "Jwakusaka kuunonyela umi, Ni kuliwona lyuŵa lyambone, Alusiŵile lulimi lukaŵecheta yangalumbana, Ni kang'wa jikaiŵecheta yakulabusya. 11 Aisepuche yangalumbana, atende yambone, achisose chitendewe kwa ntima wakwe wose ni kuchikuya. 12 Pakuŵa Ambuje akwagosa ŵandu ūambone ūakwanonyeslesa ni kugapilikichisyę mapopelo gao, nambo akwakanila aŵala ūakutenda yangalumbana." 13 Ana nduni juchampoteche, mwaliimbilaga kutendekanya yambone? 14 Nambo nachiŵamuno nkupotekwa kwa ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, nkwete upile. Ngasimunjogopa mundu jwalișo, atamuno ngasimma ni lipamba. 15 Nambo mwalambe Kilisito mmitima jenu pakuŵa ali Ambuje. Ntameje chile kunjanga mundu jwalișo jwakummusya yankati chilolelo chachili nkti mwenu. 16 Nambo ntende yeleyo kwa chitungato ni luchimbichimbi. Mme ni ntima wangaukulosya kuti nli ni sambi, kuti ūele ūakunnamanila ni kuntukana nkti wende wenu wambone nkulumbikana kwenu ni Kilisito jatende soni. 17 Pakuŵa mmbaya kusauswa kwa ligongo lya kutenda yambone, iŵaga lili lisosa lya Akunnungu, kupunda kusauswa kwa ligongo lya kutenda yangalumbana. 18 Pakuŵa Kilisito asyene ūwabile kamo pe kwa ligongo lya sambi syenu, mundu jwambone paujo pa Akunnungu ūwasawiche ni kuwa kwa ligongo lya ŵandu ŵangalumbana, kuti anjigale mwanya kwa Akunnungu. Ūaulajikwe chiiu nambo ūatendekwe ūajumi kwa ukombole wa Mbamu jwa Akunnungu. 19 Kwa litala lya Mbamu jwa Akunnungu jo ūajawile kweleko kukusilalichila asila mbumu syasili mchitawiko. 20 Syelesyō sili mbumu sya ŵandu ūakanile kwajitichisyę Akunnungu kalakala, paŵalindililaga nkupililila katera che Nuhu paŵakolosyaga ngalaŵa jajikulungwa jajikuŵilanjikwa safina. Nkti mwa chelecho ūandu kanandi pe, yaani ŵandu nane, ūkulupwiche mmeesi. 21 Ni meesi go gali chimanyisyo cha ubatiso waukunkulupusya sambano ji. Wele ubatiso uli ngâwa kwa ligongo lya kutyochesyę likaku lya pa chiilu, nambo nti lilangano lyaliŵichikwe kwa Akunnungu lyalikutendekwa mu ntima waukulosya kuti nganitukola sambi. Nombe ubatiso wo ukunkulupusya ŵanyamwe kwa litala lya kusyuka ku Che Yesu Kilisito, 22 ūajawile kwinani ni sambano atemi peuto pakuchimbichikwa kundyo kwa Akunnungu, akwalongosya

achikatumetume wā kwinani ni achakulu ni wāali ni ukombole wekulungwa wa kwinani.

4 Nipele pakuwā Kilisito wāwasiche mu chiiu, nomwe wākwe nlilimbisyē nkuganisyā iyoyo mpela yatite kuwā jwelejo, pakuwā jwelejo jwasawiche mu chiiu, alekangene ni sambī. **2** Ni mmwe wākwe chitandile sambano, mmowā genu gagasigele pachilambo pano, kasintama kwa kusikuya tama syangalumbana syampagwile nasyo, nambo ntame kwa unonyelo wa Akunnungu. **3** Pakuwā katema kakapite ka umi wetu mwakwete katema kakaleu kakupanganya indu yaakupanganya wāndu wāngakwamanyila Akunnungu. Mwatemī mu chigwagwa ni tama syangalumbana ni indimba yakutendekasya soni ni kupopela inyago yaikwachima Akunnungu. **4** Sambano, wēle wāndu wāngakwamanya Akunnungu akunsimonga wānyamwe pakummona ndi ngankukamulangana nawo sooni mu ipanganyo yao ya soni, nipele akuntukananga. **5** Nambo wēle wāndu chachiliwālanga achinsyene indu yao paujo pa Akunnungu, wākutama chile kwalamula wājumi ni wāwe. **6** Lyele lili ligongo lyati Ngani Jambone jalalichilwe ilaila kwa wāwe, kuti alamulikwe mu ilu yao yakuti akusachilwa kuwa nti wāndu wāne. Ngani Jambone ji jalalichilwe kwa wānyawo kuti mu utame wao wa chimbamu akole umi mpela Akunnungu yatite kuwā wājumi. **7** Nambo mbesi ja indu yose jiwāndichile. Nkusachilwa mme ni lunda, nlitawale mwachinsyene ni kupopela. **8** Kwpunda yose nnoneyelane jwine ni jwine kwa ntima wenu wose, pakuwā unonyelo ukuunichila sambī seyinji. **9** Mpochelangane jwine ni jwine pangadandaula. **10** Jwalijose akusachilwa atumichileje ntulilo wakwe wapegwilwe ni Akunnungu kwa ligongo lya wāne. Naga akutenda yeleyo chaŵe jwakulindilila jwambone jwa ntulilo wauliwose umpegwilwe ni Akunnungu. **11** Jwakulalichila jwalijose, akusachilwa kuutyosya utenga wa Akunnungu. Ni jwakutumichila, atumichile malinga ni machili gapecgwilwe ni Akunnungu, kuti ajinichilwe Akunnungu mu yose kwa litala li Che Yesu Kilisito. Uku ni ukombole uvē kwa wēlewo moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo. (aiōn g165) **12** Wākunonyelwa, nkakusimonga kuptekwa ligongo lya kulinjikwa kwakukulungwa. Kasimmalanga kuti chili chindu chachilendo kukwenu. **13** Nambo nsengwarje pakuwā nkusoyōékana mmasausyo gao Kilisito, kuti nkombole kusengwa kwakupunda katema pachiunikulikwe ukulu wao. **14** Nkwete upile iŵaga wāndu chantukane kwa ligongo lya Kilisito, chelechi chikulosya kuti Mbūmu jwa ukulu, yani Mbūmu jwa Akunnungu, akutama nomwe. **15** Akapagwa jwalijose mwenumwe jwakuwājilwa kusauka ligongo ndi jwakululaga pane jwawii pane jwakutenda yangalumbana ni jwakulijinjisa mmasengo ga wāne. **16** Nambo iŵaga nkusauka ligongo ndi jwakunkuya Kilisito, ikantenda soni, nambo mwakusye Akunnungu pakuwā mmwe ndi jwakwe Kilisito. **17** Pakuwā katema ka ulamusī kaiche, ni ulamusī wo ukutanda kwa wāndu wakwe Akunnungu asyene. Ni kulamulikwa ko iŵaga kukutanda kukwetu uwe, mbesi jakwe chijiŵe uli kwa wāndu wāngakujitichisa Ngani Jambone ja Akunnungu. **18** Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusalā, "Iŵaga ili yakulimba kwa mundu jwali jwambone paujo pa Akunnungu kukulupuswa, chiŵe uli kwa jwangakwalamba Akunnungu ni

jwali ni sambī?" **19** Nipele, wēle wākusauka ligongo lya kusaka kwa Akunnungu, akusachilwa aliŵiche achinsyene mmakono mwa Akunnungu jwaali Jwakugumba jwao jwakukulupilichika, ni kwendelechela kupanganya yambone.

5 Une jwanchekulū chilongola jumo mwa wānyamwe achachekulu ilongola achinjangu ni jwa umboni junagaweni masauko ga Kilisito ni juchilumbikane nawo mu aula ukulu wauchiunikulikwe, ngunchondelela **2** nchinganje mpingo wa wāndu wā Akunnungu umpegwile, ngaŵa kwa kunkanganichisyā, nambo kwakusaka kwenu mwachinsyene mpela yakuti kusaka Akunnungu. Kasintumichila kwa misese jakukola mbiya, nambo kwa kultyosya kwa ntima wenu wose. **3** Kasimwalongsya kwa machili awāla wāndu wāmpegwile kwagosa, nambo wānyamwe mwachinsyene mme chitagu chambone kwa wāndu wo. **4** Ni Jwakuchinga Jwankulu pachaiche sooni, wānyamwe chimpochele chindu mpela singwa ja ukulu jangajikusisina. **5** Iyoyopeyo wānyamwe achachanda nkusachilwa mwajitichise achakulungwa. Wānyamwe wose nkusachilwa kultulusya nkombole kutumichilana, pakuwā Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Akunnungu akwakanila wākulinanamila, nambo akwalosya umbone wao awāla wākulitulusy." **6** Nipele nlīwiche paasi pa nkono wa Akunnungu wauli ni machili, kuti antende mme jwankulu kwa katema kakwe. **7** Mwāwīchile indu yaikunsausya mmitima jenu, pakuwā wēlewo akungosanga wānyamwe. **8** Nlilolechesye ni nchesyanje! Pakuwā jwammagongo jwenu Jwaulamba, akusyungulasyungula mpela lisimba lyalikutongola lichinsosaga mundu jwakummila. **9** Ni wānyamwe munkanile jwelejo, mkulimbichila mchikulupi, nchimanyiilaga kuti wākulukulipilila achinjenu wose pachilambo pose akusimanwa ni masauko ganti iyoyo. **10** Nambo mwamalaga kulagaswa kwa katema kakajipi, Akunnungu wāali wāmbone mu wose wāwāmmilasile njinjile mu ukulu wao wa moŵa gose pangali mbesi nkulumbikana ni Kilisito. Wēlewo asyene chantende wāmalilwe ni kuntaga machili ni kuntenda njime mwakulimbila mu nsingi wakulimba. (aiōnios g166) **11** Kwa wēlewo kupagwe ukombole moŵa gose pangali mbesi! Eloo. (aiōn g165) **12** Nannembele chikalata chachijipi chi kwa ukamusī u che Siluwano, nnongo jungummanyilila ni kunkulupilila. Ngusaka kunlimbisyē ntima ni kunsalila kuti chindu chi uli umbone wa usyene wa Akunnungu. Ntameje nkulimbila mu umbone wo. **13** Mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wauli ku chilambo cha Babeli, akunkomasya. Iyoyopeyo che Maliko jwali nti mwanangu jwa usyene nomejo akunkomasya. **14** Nkomasyane kwa unonyelo wa Kilisito. Ngunsachila chitendewelete wānyamwe wānli wāndu wākwe Kilisito.

2 Petulo

1 Une che Simoni Petulo, jwakutumichila ni nduna ju Che Yesu Kilisito. Ngunnembela wanyamwe umpochele chikulupi chachikulu chambone nnope mpela chitwapochele uweji kwa litala lya umbone wa Akunnungu w̄etu ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. **2** Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendeweile kwa kuchuluka mkwamanyilila Akunnungu ni Che Yesu Ambuje w̄etu. **3** Kwa ukombole wao, Akunnungu atupele yose itukulajila mu umi wa kwalamba ni kwanonyesya kwa litala lya kwamanyilila w̄elewo w̄atuw̄ilasile tujinjile mu ukulu wao ni umbone wao asyene. **4** Kwanti yele atupele chilanga chachikulungwa ni cha ndalama, kuti kwa litala lyo tutkombole kuwambala uwonasi waukwika kwa ligongo lya misese jangalumbana ja pachilambo, ni kuwā mpela Akunnungu yakuti pakusaka tuwē. **5** Kwa ligongo lyo, nlimbichile nkonjechesye umbone mu chikulupi chenu ni mu umbone wo njonjechesye umanyilisi wenu. **6** Mu umanyilisi wenu njonjechesye kuukombola ntima ni mu kuukombola ntima mo njonjechesye upililiu ni mu upililiu wenu njonjechesye kwalamba Akunnungu. **7** Ni mu kwalamba Akunnungu kwenu njonjechesye umbusanga wa chilongo ni mu umbusanga wa chilongo njonjechesye unyoyelo kwa w̄andu wose. **8** Pakuŵa indu yi yachulukaga kukwenu, chiintende w̄angaŵa w̄a ulesi nipele chintende yambone nkwanayilila Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito. **9** Nambo mundu jwanganakola yele yose ali jwangalola, ngakukombola kulola indu yaitalichile, nome aliwālile kuti amasile kuswejkwa sambi syao sya kalakala. **10** Kwa ligongo lyo achinjangu nchalile kukturenda kuw̄ilanjikwa kwenu ni kusagulikwa ni Akunnungu kuwē chindu chachikwendelechela pangali mbesi, mwatendaga yele ngangwa ng'oo. **11** Pakuŵa mwatendaga yele, chinkundikwe kwinjila mu Umwenye wa mōwa gose pangali mbesi wa Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. (*aiōnios g166*) **12** Kwa ligongo lyo chimbunde kumkumbusya gelego mōwa gose, namose mmasile kwimanyilila ni nli chilimbile mu usyene wammupochele. **13** Nguganichisa kuti ili yambone kwangune, pandili pachilambo pano, kunjimusya kwa kunkumbusya nkati gelega. **14** Ngumanyilila kuti mandichile kuuleka umi wa pachilambo, mpela yatiite pakuunosya Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito. **15** Nipele chilimbile kutenda chachili chose chingukombola kuti pachimale kuwa nkombole kuikumbuchila yele yose katema kose. **16** Katema patwanjiganyaga nkati machili gaakwika nago Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito, nginitukuya ndamo syangalimate. Uweji twachinsyene twauweni ukulu wakwe. **17** Pakuŵa uweji twapali katema kaw̄apegwile luchimbichimbi ni ukulu kutyochela kwa Akunnungu Atati, palyaichile liloŵe kutyochela kwa w̄ele w̄aali ukulu wekulu, lichitiji, "Aju ni Mwanangu jwakunonyelwa, jungunonyelwa najo." **18** Uweji twachinsyene twalipikene lye liloŵe kutyochela kwinani patwaliji pamō nawo pachanya chikwesya chachiswela. **19** Tukukulupilila kuti, utenga uŵawechetekwe ni w̄akulondola w̄a Akunnungu waliji wa usyene, nomwe nkutenda yambone iŵaga chimuupikanile. Pakuŵa utenga wo ukwikanawo lilanguka liyalikulanguchisa mu chipi mpaka kucha ni lilanguka lya

ndondwa ja nng'aandu pachililanguchisyē mmitima jenu. **20** Nkupunda yeleyo, mmanyilile kaje kuti ngapagwa mundu jwakukombola kusagamukula nsyene utenga wa Akunnungu wauli Mmalembelo. **21** Pakuŵa utenga wa Akunnungu nganiuika kwa usache wa mundu, nambo w̄andu w̄ausasile achilongoswaga ni Mbamu jwa Akunnungu.

2 Kalakala ko w̄apali w̄akulondola w̄a unami pasikati ja w̄andu, iyoyo peyo chapagwe w̄akwiganya w̄a unami pasikati jenu. Nombewo chajinjisye kwa kalamuka majiganyo ga unami gagakwika nawo uwonasi ni kwakana Ambuje w̄awāmmombwele. Ni kwa litala lyo chakuichisyē konasika kwawo kwa chitema. **2** Sooni w̄ajinji chagakuye mata la gao gangalumbana gagakwichisyē soni, ni kwa ligongo lya w̄elewo, litala lya usyene chilitukanikwe. **3** Ni kwa misese jao jangalumbana chalipatile mbiya kutyochela kukwenu kwa litala lya kunsalila ngano syapanganyisyē achinskyne. Nambo Akunnungu w̄amasile kulamula chitandise kalakala kuti chiwālamule. Nombewo ali meeso pe kuti w̄ajonanje. **4** Akunnungu nganatenda chanasa kwa achikatumetume w̄a kwinani paŵatesile sambi, nambo w̄ajasile ku jehananu. Kweleko ataŵikwe minyolo mu chipi totoloo, achilindililaga lyuŵa lya kulamulikwa. (*Tartaroō g5020*) **5** Iyoyopeyo Akunnungu nganachitendela chanasa chilambo cha kalakala, pelepo pajanye le ula jijaichenacho chikumba meesi chichaunichile pachilambo chose cha w̄andu w̄angakwalamba Akunnungu. Nambo w̄ankulupwisye che Nuhu juwālijii nkulalichila indu yambone iŵasakaga Akunnungu pamo ni w̄andu w̄ane saba. **6** Ni Akunnungu w̄ajilamwile misi ja ku Sodoma ni ku Gomola, w̄ajijonasile kwa mooto. Ni kwa litala lyo alosisye chitagū cha indu ichitendekwe kwa w̄andu w̄angakwalamba Akunnungu. **7** W̄ankulupwisye che Lutu, mundu jwambone, juwālasile nnope muntima kwa utame wa wamba wa w̄andu w̄awāgakanile Malajisyō. **8** Pakuŵa che Lutu mundu jwambone jo w̄atemi pasikati jao, w̄aiwēni ni kwipikana indu yangalumbana iŵatendaga w̄andu wo ni kila lyuŵa ntima wao waliji nkulagaswa kwanno. **9** Nipele, Ambuje akumanyilila yakuti pakwakulupusya nkulinjikwa w̄andu w̄akwalamba Akunnungu, ni yakuti pakwāŵika w̄a sambi nkulaga mpaka lyuŵa lya kulamulikwa kwawo. **10** Nambo nnopennope w̄elewo w̄akujikuya tama jangalumbana ja chiilu ni kuunyelusya ukulu wa Akunnungu. W̄akwiganya w̄a unami w̄a ali w̄akukanila ni w̄akulifuna, akuitukana yepanganyikwe ya kwinani yaili ni ukulu. **11** Nambo achikatumetume w̄a kwinani ali ni ukombole ni machili kwapunda w̄akwiganya w̄a unami, ngakwāwēchetela atamuno kwatukana w̄ele w̄akwiganya w̄a unami paujo pa Ambuje. **12** Nambo w̄andu w̄a akuitukana chachilichose changakuchimanyilila. Ali mpela inyama yangali lunda, yaikuŵelekwa kuti ikamulikwe ni kusinjikwa. Ni w̄ele w̄andu wo chajonanjikwe mpela inyama yo. **13** Chalipwe malagasyo kwa ligongo lya malagasyo gagatesile. W̄anyawo akusengwa kwa kupanganya indu yaili yose yaikujisengwasya misese ja chiilu musimusi pe. W̄andu wo akwete wende wakusakala ni kwichisyē soni paakuchingangana nomwe mu chindimba cha yakulya akuno ali nkugasengwela mata la gao ga kulambusa. **14** Meeso gao gamagumbale igwagwa, ngaakuleka kutenda

sambi ng'oo. Wâkwanyenga wându wângakwima chilimbile mu itanje. Mitima jao jisyôwêelele kusaka mbiya. Akunnungu wâl wesiyé wele wându. 15 Alesile litala lyegoloché, asochele ni kulikuya litala lya Balaamu, mwana ju che Beoli juwânonyelwe nnope mbiya, syakapegwile kwa kutenda yangalumbana, 16 nambo wâkâlipilwe kwa ligongo lya ungalumbana wakwe. Nipele mbunda jingajikuwêcheta, jâwêchete mpela mundu, ni kugasiwila masoka ga jwakulondola jo. 17 Wêle wându ali mpela isima yangali meesi ni mpela maunde gamapujikwe ni chimbunga. Akunnungu wâwâchile liuto lya kutama papali ni chipi totolo. (questioned) 18 Pakuwa wâkwiganya wâ unami wo, akuwêcheta malowé ga kulikanganichila ni gangalimate ni kwa misese jao jangalumbana, akwatanjisya wându wâtandite kuliwâmbasya kutyochela mwa wându wâkutama mu sambi. 19 Akwapa wându wâne chilanga chakuti chalecheleswe namuno achinsyene wo ali achikapolo wâ indu yaikukombola kuujonanga umi wao. Pakuwa mundu akuwa kapolo mu chachili chose chakukamulwa nacho. 20 Wându wâmasile kukulupuka mu kusocheva kwa chilambo kwa kwamayilila Ambuje ni Nkulupusyo Che Yesu Kilisito, atanjilaga ni kulepela ni sambi, wându wo chaâwé wângalumbana kwannope kupunda iwaliji kundanda. 21 Pakuwa ikaliji mmbaya kwa wânyawo iwâga ngakanalimayilile litala lyambone paujo pa Akunnungu, kupunda kuimayilila, nipele kulileka ni kulpotesya lilajisyo lyaliswela lyapegwilwe. 22 Nambo iwoneche kukwao malinga ni chitagu cha usyenesyene chati, "Mbwa aujilile yaalukwile nsyene," ni "Liguluwé lyejoje likuujia kugalagata pa matope." Ni yaili kukwawo sambano.

3 Achambusanga wângu, achichi chili chikalata chaawâili chingunnembela mwanya. Mu ikalata iwlî yo liinjile kusijimusya nganisyó syenu syambone kwa kunkumbusya indu yi. 2 Ngusaka nkumbuchile malowé gawâgawêchete kalakala wâkulondola wâswela wâ Akunnungu, ni lilajisyo lya Ambuje ni Nkulupusyo limpegwilwe ni achinduna wânu. 3 Chikanâwé chachili chose mmanyilile kuti moâa gambesi chaiche wându wâkulongoswa ni misese jao jangalumbana, nombewo chachimpanganyichisa ya chipongwe, 4 achitiji, "Wâlanjile kuti chaiche! Ana sambano ali kwapi? Pakuwa chitandile lyuwa liwâwile achambuje wâtu, indu yose ili ilaila chitandile kugumbikwa chilambo." 5 Pakuwa wându wâ akuliwâlila melepe kuti kalakala Akunnungu paâwêchete liloâe pe kwinani ni chilambo yagumbikwe. Ni wâchigumbile chilambo kutyochela mmesi ni kwa meesi, 6 ni kwa malajisyo ga Akunnungu, chilambo cha ndanda chila chajonanjikwe kwa chikumbameesi. 7 Nambo kwinani kwa sambano ni chilambo iwichikwe kwa Liloâe lya Akunnungu ligongo lya kujonanjikwa kwa mootho. Iwichikwe mpaka lyuwa lya kulamulikwa ni konanjikwa kwa wându wângakwalamba Akunnungu. 8 Nambo, wâkunonyelwa wângu, ngasinliwâlila chindu chimo chati, kwa Ambuje, lyuwa limo lili nti yaka elufu moja ni yaka elufu moja nti lyuwa limo. 9 Ambuje ngakukâwa kuchitimisya chilanga chao mpela wâne yakuti kuganisya kuti chakaâwé. Wâlewo akwete upilili kukwenu, pakuwa ngakusaka hata mundu jumo ajonanjikwe nambo kuti wose aleche sambi. 10 Nambo lyuwa lya Ambuje chiliche chisisimuchile mpela kwika

kwa jwawii, pa lyuwa lya kwinani chikutyoche kwa chisindo chachikulungwa ni indu yose yaili kwinani mpela ila lyuwa, ni ndondwa ni lilanguka lineline chijonanjikwe kwa mooto. Chilambo chino ni indi yose yaili mwelemo chijonanjikwe. 11 Pakuwa indu yose chijonanjikwe kwanti yele, ana nkusachilwa wânyamwe kuwa wându wânti uli? Nkusachilwa ntameje mu uswela ni kwalamba Akunnungu, 12 nchilindililaga Lyuwa lya Akunnungu ni kultenda liice kwakwanguya, pa leye lyuwa lya kwinani chikutiniswe kwa mooto ni konanjikwa ni indu yose yaili kwinani chiinyelenduche. 13 Nambo malinga ni chilanga chao, tukulolela kwinani kwasambano ni chilambo chasambano mwati jwalijose akui panganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. 14 Kwayele achambusanga wângu, nchilolelaga Lyuwa lya, nlimbisye kuti mmoneche wâswela ni wângali chilewâo paujo pa Akunnungu ni kutama nawo kwa chitendewe. 15 Ni wânyamwe nkumbuchile kuti upilili wa Ambuje wâtu uli lipesa lyakumpa kuti nkulupuswe, mpela njetu che Paolo iwatite pakunnembela kwa lunda lwapegwilwe ni Akunnungu. 16 Gele ni gaâwâchete mu ikalata yao yose pakukunguluchila indu yo. Mu ikalata yao kwana indu impepe yakulimba kuimayilila, indu yati wându wâkulowâla ni wându wâkugalaugalauka akuityungasya mpela yakuti kugagalausya Malembelo ga Akunnungu gane. Kwayele akuliulaga achinsyene. 17 Nambo wânyamwe achambusanga wângu, mmasile kuimayilila chile ayi. Nlilolechesye kuti nkalyungasikwa ni uwonasi wa majiganyo gangalumbana ga wându wângakugajitichisa malajisyo kuti nkagwa kutyochela mu aila indu inkukulupilia. 18 Nambo njendelechele kukula mu umbone wa Akunnungu, ni iyoyo mu nkwanayilila Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. Kwa wâlewo uâwe ukulu sambano namose mowâ gose pangali mbesi! Elooo. (aiõn g165)

1 Yohana

1 Tukunlembela wanyamwe utenga wa Ngani ja ajula jwakuwilanjika Lilowé jwakwikanawo umi, juŵapali chitandile kundanda. Uwe twampikene ni kumbona kwa meeso getu twachinsyene, twammweni ni kunkwaya kwa makono getu twachinsyene. **2** Jwele jwakwikanawo umi wo paŵaiche, twammweni, noweji tukuŵalanga umboni ni kunlalichila wanyamwe nkati umi wa mowa gose pangali mbesi. Jwelejo waliji kwa Atati ni sambano atukopochele uweji. (aiōnios g166) **3** Tukunlalichila nkati Che Yesu, jutwammweni ni kumpiliana, kuti nome wanyamwe nlumbikane pamo noweji mu umo watukwete nkulumbikana kwetu ni Akunnungu Atati w̄etu ni Che Yesu Kilisito Mwanagwe. **4** Tukunlembela wanyamwe indu yi kuti lukondwa lwenu ni lwetu lunalilwe. **5** Ngani jitwajipikene kutyochela ku Che Yesu ni jitukunlalichila wanyamwe jili: Akunnungu ali lulanga, ni ngapagwa chipi munkati mwakwe. **6** Twasalaga tulumbikene ni Akunnungu, akuno tuli nkupanganya ya chigongomalo ili mpela tukutama muchipi, tukusala unami ni indu yatukuitendekanya ngawa ya usyene. **7** Nambo twatamaga mu lulanga, mpela Akunnungu nsyene yakuti kutama mu lulanga, tulumbikana pamo jwine ni jwine, ni miasi ji Che Yesu jwaali Mwanagwao, jikutuswejesya sambi syose. **8** Twajilaga nganitukola sambi, tukulilampusya twachinsyene, ni usyene nganiuwa mwetuwe. **9** Nambo twajitichisyaga ni kusala kwa Akunnungu kuti tukwete sambi, welewo ali wakulupilichika ni ali wambone mowa gose, nomeboj chatulechelesye sambi syetu ni kutuswejesya ni yakunyakasya yose. **10** Twajilaga nganitukola sambi tukuntenda Akunnungu ali jwaunani, ni liloŵe lyao nganilipagwa mwetuwe.

2 Achiwanangu wakunonyelwa, ngnlembela malowē ga, kuti nkatenda sambi. Iwaga jwaliжose atesile sambi, tukwete nkamusi jwakutupopelela kwa Akunnungu Atati pamalo petu, jwele ali Che Yesu Kilisito, jwali jwambone paujo pa Akunnungu. **2** Kilisito nsyene ali mbopesi jajityochekwe kwa ligongo lya kulecheleswa sambi syetu, ni ngawa kwa sambi syetu pe, nambo iyoyo kwa ligongo lya sambi sya wāndu wose wāali pachilambo. **3** Twajitichisyaga Malajiso ga Akunnungu, pelepo, tukukombola kuimanyilila isyene kuti tukwamanyilila Akunnungu. **4** Mundu jwakuti akwamanyilila Akunnungu, nambo ngakugajitichisa malajiso gakwe, jwele mundu ali jwaunami ni usyene nganiupagwa munkati mwakwe. **5** Nambo jwaliжose jwakwitichisyia Lilowé lya Akunnungu, unyonyelo wa Akunnungu umalilwe munkati mwakwe. Kwanti yele tukukombola kuimanyilila isyene kuti tukulumbikana ni Akunnungu. **6** Mundu jwakusala kuti alumbikene ni Akunnungu, atameje mpela iwatamaga Che Yesu nsyene. **7** Achambusanga wāngu wāngunnonyela, lilajiso lingunlembela li ngawa lilajiso lya sambano, nambo lilajiso lya kalakala, limwaliji nalyo kutyochela kundanda. Lilajiso lya kalakala lyo, lili utenga umwaupikene. **8** Atamuno, ngnlembela lilajiso lya sambano, liloŵe lya usyene lili munkati mwa Kilisito iyoyopeyo likuwoneka munkati mwenu. Pakuŵa chipi chimasile ni lilanguka lya usyene litandite kulanguchisyia. **9** Mundu jwaliжose jwakuti akutama mu lilanguka nambo akunchima nlongo njakwe, mundu jo akutama mu chipi mpaka lelo jino.

10 Ni mundu jwaliжose jwakunnonyela nlongo njakwe, jwelejo akutama mu lulanga, nome munkati mwakwe ngapagwa chindu chachikwatendekasya wāndu wāne atende sambi. **11** Nambo mundu jwaliжose jwakunchima nlongo njakwe jwelejo akutama muchipi, ni akwenda muchipi, ngakukumanyilila kwakwaula, ligongo chipi chatuswile meeso gakwe. **12** Ngnlembela wanyamwe wānache ligongo nnecheleswe sambi syenu kwa litala lya aila yaitesile Kilisito. **13** Ngnlembela wanyamwe achatati ligongo mummanyi Kilisito juŵaliji kutyochela kundanda. Ngnlembela wanyamwe achachanda ligongo mumpundile Shetani. **14** Ngnlembela wanyamwe wānache pakuŵa mummanyi Akunnungu Atati w̄etu. Ngnlembela wanyamwe achatati, pakuŵa mummanyi Kilisito juŵaliji kutyochela kundanda. Ngnlembela wanyamwe achachanda ligongo nkweste machili ni Lilowé lya Akunnungu likutama nkati mwenu, ni wanyamwe mumpundile Jwangalumbana jula. **15** Nkachinonyela chilambo atamuno chachilichoze chachili mu chilambo. Iwaga mundu akuchinonyela chilambo ngaakombola kwanonyela Akunnungu Atati w̄etu. **16** Pakuŵa indu yose yaili pachilambo, mpela ila tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo ni tama ja indu yaikulolecheka kwa meeso, ni kulifunila ipanje inkwete, yele yose ngaikutyochela kwa Akunnungu Atati w̄etu nambo ikutyochela pachilambo. **17** Chilambo ni indu yakuilajila wāndu ikupita, nambo mundu jwakuipanganya yaikwanonyelesya Akunnungu, jwelejo chatame mowa gose pangali mbesi. (aiōn g165) **18** Achiwanangu, aka kali katema kambesi. Mpela imwattie kupilikana kuti chaiche jwakunkanila Kilisito, ni sambano wakukanila Kilisito aikangene achajinji. Ni kwayele tukuimanyilila kuti akano kali katema kambesi. **19** Wāndu wo wātyochele pasikati jetu, nambo nganawa mu mpingo wetu pakuŵa akaliji mu mpingo wetu, akasigalile ni uweji. Nambo wātulesile, kuti ilolechele pangasisika kuti nganawa mu mpingo wetu. **20** Nambo wanyamwe mumpochela Mbamu jwa Akunnungu ni Kilisito ni wose nkumanyilila usyene. **21** Ngnnembela wanyamwe ngawa pakuŵa ngankumanyilila usyene, nambo ligongo nkumanyilila ni sooni nkumanyilila yakuti, unami wauli wose ngaukutyochela mu usyene. **22** Ana nduni jwaali jwaunam? Wāndu wakukanila kuti Che Yesu nganawa Kilisito. Wāndu mpela welewo ali wāmmagongo wā Kilisito, pakuŵa akunkana Akunnungu Atati w̄etu pamni Mwana. **23** Mundu jwakunkana Mwana iyoyo akunkana Atati nome, ni mundu jwakunjitichisyia Mwana iyoyo akunjitichisyia Atati nome. **24** Nipele, utenga umwaupilikenе chitandile kundanda utame mmitima jenu. Utenga wo watamaga mmitima jenu, nipele, wanyamwe chinlonjele nkulumbikana ni Mwana ni Atati. **25** Achi ni chilanga chaatulanjile Kilisito, chaatupe umi wa mowa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **26** Nanlembela wanyamwe gelega nkati wāndu wākusaka kunlyungasya wanyamwe. **27** Nambo wanyamwe, mumpochela Mbamu jwa Akunnungu kutyochela kwa Kilisito. Nomeboj akwendelechela kutama munkati mwenu, kwayele ngankulajila mundu anjiganye. Pakuŵa Mbamu jwa Akunnungu akunjiganya indu yose, ni majiganyo gakwe galigga usyene, ni nganigawa ga unami. Nipele ngakamulichisyie majiganyo ga Mbamu jwa Akunnungu ni kulonjela nkulumbikana ni Kilisito. **28** Sambano achiwanangu, nlonjele nkulumbikana nawo kuti katema kachauje ngatujogopa ni ngatukola soni paujo

pao lyuwa lyakwika kwakwe. 29 Nkumanyilila kuti Kilisito ali jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, iyoyo mmanyili kuti wāndu wākupanganya yambone paujo pa Akunnungu, wēlewo ali wānache wā Akunnungu.

3 Nnole yatite kutunonyela Atati, mpaka tukuŵilanjikwa wānache wā Akunnungu, noweji ni yatuli. Kwaligongo lyo wāndu wā pachilambo pa ngaakutumanyilila, pakuwa nganiwāmamanyilila Akunnungu. 2 Achambusanga wāngu, sambano uweji tuli wānache wā Akunnungu, nambo nginiwē kumanyika chituŵē wānti uli. Nambo tukwimanyilila yakuti pachachiika Kilisito, chitulandane nawo pakuwa chitwawone uwele waali nawo. 3 Nipele, jwaliyose jwakulolela kwawona Kilisito aliswejesye, mpela ila Kilisito nsyene yatite kuswejela. 4 Mundu jwaliyose jwakutenda sambi ngakulikamulisa lilajiso lya Akunnungu, pakuwa kutenda sambi kuli kuleka kukamulisia lilajiso. 5 Nkumanyilila kuti Kilisito wāiche kuti asityosye sambi syetu, nombewo nganakola sambi sysasili syose. 6 Kwayele mundu jwakwenedelechela kutendekanya sambi nganaŵe kwawona wēlewo atamuno kwamanyilila. 7 Achiŵanangu, mundu jwaliyose ngasanlyungasya. Mundu jwakutenda ipanganyo yambone, mundu jo akwanonyesya Akunnungu mpela ila Kilisito yatite kwanonyesya Akunnungu. 8 Mundu jwaliyose jwakwenedelechela kutendekanya sambi jwelejo ali jwa Shetani, pakuwa Shetani atesile sambi chitandile kundanda. Kwa ligongo li, Mwana jwa Akunnungu wāiche pachilambo kukugajonanga masengo ga Shetani. 9 Mundu jwaliyose jwaali mwanache jwa Akunnungu ngakwenedelechela kutendekanya sambi, pakuwa umi wa Akunnungu ukutama munkati mwakwe, kwapele ngaakukombola kuendelechela kutendekanya sambi ligongo Akunnungu ali Atati wāo. 10 Mundu jwaliyose jwangakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, pane jwangakunnonyle nlongo njakwe, jwelejo nganawa mwanache jwa Akunnungu. Yele ni yakuti pakumanyika wānache wā Akunnungu ni wānache wā Shetani. 11 Pakuwa ngani jimwajipikene chitandile kundanda ni aji: Tunoyelane jwine ni jwine. 12 Tukawa mpela che Kaini juŵalongweswe ni Shetani ni kumbulaga che Abeli mpwakwe. Kwa chichi wāmmuleje? Ligongo ipanganyo yao yaliji yangalumbana ni mpwakwe wāliji ni ipanganyo yambone paujo pa Akunnungu. 13 Achalongo achinjangu nkasisonga naga wāndu wā pachilambo pa akunchima. 14 Uweji tukwimanyilila yakuti tupitile kutyochela mu chiwa ni kwinijlila mu umi, pakuwa tukwanonyela achalongo achinjetu. Mundu jwanganakola unonyelo akutama mmachili ga chiwa. 15 Mundu jwaliyose jwakunchima njakwe ali jwauulasi ni wānyamwe nkwimanyilila, jwauulasi nganakola umi wa mōwa gose pangali mbesi munkati mwakwe. (aiōnios g166) 16 Yeleyi ni yatukuti pakumanyilila unonyelo yauli, pakuwa Kilisito wāutysisye umi wao kwa ligongo lyetu. Noweji tukuŵajilwa kuutiyosa umi wetu kwaligongo lya kwakamuchisya achalongo achinjetu. 17 Nambo mundu akolaga chipanje cha pachilambo, ni kummona mpwakwe akwete yaikwasowā, nombejo ngakwakolela chanasa, ana mundu jo akukombola chinauli kusala akwanonyela Akunnungu? 18 Achiŵanangu, tuleche kwanonyela wāndu kwa malōwe pe,

nambo twanonyele kwa kwalosya isambo. 19 Yeleyi ni yatukuti pakumanyilila kuti uweji tuli wā usyene ni mitima jetu nganijikola lipamba paujo pa Akunnungu. 20 Pakuwa atamuno mitima jetu ngajikutulamula kuti tulewile, tukwimanyilila kuti Akunnungu ali jwankulu kujipunda mitima jetu, nombewo akwimanyilila indu yose. 21 Achambusanga wāngu naga mitima jetu ngajikutulamula kuti tulewile, nipele nganitukola lipamba paujo pa Akunnungu. 22 Ni chilichose chatukuŵenda kukwao tukupochela, pakuwa tukwitzisya malajiso gao ni kuipanganya yaikwanonyesya. 23 Ni lilajiso lyao lili lyelei, tulikulupilile lina lya Che Yesu Kilisito, Mwanagwe ni kunonyelana jwine ni jwine mpela yatite pakutulajisa. 24 Wāndu wose wākwitichisya malajiso ga Akunnungu, akutama nkulumbikana ni Akunnungu ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni wāndu wo. Tukumanyilila yeleyi kuti Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe kwa litala lya Mbamu jwa Akunnungu jwatupele.

4 Achambusanga wāngu, ngasimunkulupilila mundu jwaliyose jwakuti akulongoswa ni Mbamu jwa Akunnungu, nambo munninje nnole kanga mbumu jo akutyochela kwa Akunnungu pane ngāwa, pakuwa wākulondola wā unami wājinji akopochele pachilambo. 2 Yeleyi ni ichinjile pakumanyilila mundu jwakulongoswa ni Mbamu jwa Akunnungu, mundu jwaliyose jwakuitichisya kuti Che Yesu Kilisito wāiche ni kuŵa mundu, mundu jo akulongoswa ni Mbamu jwa Akunnungu. 3 Nambo mundu jwaliyose jwangakunjitchisya Kilisito yeleyi, jwelejo nganakola Mbamu jwakutyochela kwa Akunnungu. Mundu jo akulongoswa ni mbumu jwakwakanila Kilisito, ni mbumu jumwapilitike akwika, sambano amasile kwika pachilambo. 4 Wānyamwe wānache ndi wānache wā Akunnungu ni mwampundile wākulondola wāunami, ligongo mbumu jwa Akunnungu jwali munkati mwenu ali jwankulu kumpunda jwele jwali munkati mwa wāndu wā pachilambo. 5 Wākulondola wāunami akuŵecheta indu ya pachilambo, ni wāndu wā pachilambo akwapiilitanila ligongo wēlewo ali wā pachilambo pano. 6 Uweji tuli wāndu wā Akunnungu, ni mundu jwaliyose jwakwamanyilila Akunnungu, jwelejo akutupilitanila. Nambo mundu jwaliyose jwangakummanyilila Akunnungu, jwelejo ngakutupilitanila. Yeleyi ni yatukuti pakumanyilila Mbamu jwaasyene ni mbumu jwaunami. 7 Achambusanga wāngu, tunoyelane, pakuwa unonyelo ukutyochela kwa Akunnungu. Ni mundu jwaliyose jwakwete unonyelo ali mwanache jwa Akunnungu ni akwamanyilila Akunnungu. 8 Mundu jwaliyose jwanganakola unonyelo, jwelejo ngakummanyilila Akunnungu, pakuwa Akunnungu ali unonyelo. 9 Akunnungu wāulosisyse unonyelo wao kukwetu kwa kuntuma Mwanagwe jwajkajikape pachilambo, kuti kwa litala lya jwelejo tukole umi wa usyene. 10 Weleu ni unonyelo, ngāwa kuti uweji twanonyele Akunnungu, nambo kuti wēlewo wātunonyele uweji, ni wāntumile Mwanagwe aŵe mbopesi kuti tulecheleswe sambi syetu. 11 Wākunonyelwa wāngu, naga Akunnungu wātunonyele kwanti yeleyo, nipele nowe ikutuwājila tunoyelane jwine ni jwine. 12 Ngapagwa mundu jwawayiye kwawona Akunnungu, nambo twanonyelanaga Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe, ni unonyelo wakwe ukumalila mwetuwe. 13 Kwa litala li tukumanyilila kuti tukutama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akunnungu

akutama nkulumbikana ni uweji, pakuwa atupele Mbumu jwao. **14** Noweji tuiweni ni tukwasalila wāndu wāne umboni kuti, Atati antyosisye Mwanagwe aŵe Nkulupusyo kwa wāndu wā pachilambo. **15** Mundu jwalijose jwakuitichisyia ni kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu, Akunnungu akutama nkulumbikana ni jwele, nombejo akutama nkulumbikana ni Akunnungu. **16** Noweji tuumanyi ni kuukulupilila unonyelo wa Akunnungu walinawo kukwetu. Akunnungu ali unonyelo ni mundu jwalijose jwakutama mu unonyelo akutama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni jwelejo. **17** Unonyelo umalile mwetuwé, kuti tukole chilolelo pa lyuwa Akunnungu pachiwalamule wāndu. Nombe chitukole chelecho pakuwa umi wetu pachilambo pa, ukulandana ni umi wa Che Yesu Kilisito. **18** Mu unonyelo mwangali lipamba. Unonyelo waumalilwe ukutopala lipamba, pakuwa mundu jwakwete lipamba nganaŵe kumalilwa mu unonyelo. Pakuwa mundu jwakwete lipamba akukujogopa kulamulikwa. **19** Uweji tukunonyelana pakuwa Akunnungu wātunonyele uweji kaje. **20** Mundu atiji ngwanonyela Akunnungu, akuno alinkunchima nlongo njakwe, ali jwaunami. Pakuwa mundu jwangakunonyela nlongo njakwe jwakumbona, ngakupakombola kwanonyela Akunnungu wāngakwāwona. **21** Kilisito wātupele lilajisyo li: Mundu jwakwanonyela Akunnungu akusachilwa iyoyo annonyele ni nlongo njakwe.

5 Mundu jwalijose jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Nkulupusyo, mundu jo ali mwana jwa Akunnungu. Ni mundu jwakwanonyela atati akunnonyle ni mwanagwe nombe. **2** Yeleyi ni yatuimanyi kuti tukwanonyela wānache wā Akunnungu, apala patukwanonyela Akunnungu ni kugakunda malajisyo gakwe. **3** Pakuwa kwanonyela Akunnungu kuli kugajitichisyia malajisyo gakwe. Ni malajisyo gakwe ngagakulimba, **4** pakuwa jwali mwana jwa Akunnungu akukombola kuipunda indu ya pachilambo. Nowe tukukombola kuipunda indu ya pachilambo kwa chikulupi chetu. **5** Ana, nduni jwakukombola kuchipunda chigongomalo cha pachilambo? Ali jwejula pe jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu. **6** Che Yesu Kilisito ni juŵaiche kwa meesi katema paŵaliji nkubatiswa ni kwa miasi paŵawile. Nganaika kwa meesi pe nambo kwa meesi ni miasi. Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuŵalanga umboni kuti ili isyene, pakuwa Mbumu ali usyene. **7** Pakuwa apali ūaumboni wātatu. **8** Mbumu jwa Akunnungu ni meesi ni miasi, wose wātatu akuŵalanga umboni waukwilana. **9** Twaukundaga umboni wa wāndu, umboni wa Akunnungu uli wekulu nnope kupunda wa wāndu, ni umboni wauŵalasile Akunnungu nkati Mwanagwe uli wausyene. **10** Mundu jwakunkulupilila Mwana jwa Akunnungu akwete umboni wo mu ntima mwakwe. Jwangakunkulupilila Akunnungu, antesile Akunnungu ali jwa unami, pakuwa nganaukulupilila umboni ūwauŵalasile Akunnungu nkati Mwanagwe. **11** Umboni wene ni au, Akunnungu wātupele umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni umi wo ukupatikana kwa Mwanagwe. **(aiōnios g166)** **12** Mundu jwalijose jwali Mwana jwa Akunnungu akwete umi wo, ni mundu jwangaŵa Mwana jwa Akunnungu nganakola umi wo. **13** Ngunlembela wānyamwe aga, kuti mmanyilile yakuti nkewete umi wa moŵa gose pangali mbesi, wānyamwe wānkunkulupilila Mwana jwa

Akunnungu. **(aiōnios g166)** **14** Ni tukwima pangali kuogopa paujo pa Akunnungu, pakuwa twāwendaga chindu chachilichose mpela yakuti pakusaka akutupilikilila. **15** Iwaga tukumanyilila kuti akutupilikilila patukwāwenda chachilichose, iyoypoyeo tukui manyilila kuti chitupochele chachilichose chitukwāwenda. **16** Iwaga mundu ammweni nlongo njakwe ali nkutenda sambi syasikwikanasyo chiwa, ampopele kwa Akunnungu, nombe Akunnungu champe umi. Nguwecheta yeleyi nkati aŵala wātesile sambi syangasikwajausya ku chiwa. Nambo sipali sambi syasikwikanasyo chiwa, ni une ngangusala kuti ampopele kwa Akunnungu kwa ligongo iya sambi syo. **17** Ipanganyo yose yangaikwanonyelesya Akunnungu ili sambi, nambo sipali sambi sine syangasikunjausya mundu ku chiwa. **18** Tukwimanyilila kuti kila jwali Mwana jwa Akunnungu ngakwendelechela kutenda sambi, pakuwa Mwana jwa Akunnungu akungosa, ni ajula jwachigongomalo ngakupakombola kuntenda chachilichose. **19** Tukumanyilila kuti uweji tuli wānache wā Akunnungu namuno chilambo chose chikulongoswa ni Jwachigongomalo. **20** Noweji tukumanyilila kuti Mwana jwa Akunnungu amasile kwika, nombejo atupele umanyilisi kuti twamanyilile Akunnungu wā usyene. Noweji tukutama nkulumbikana ni Akunnungu wālī wā usyene kwa litala iya Mwana gwao Che Yesu Kilisito. Aŵa ali Akunnungu wā usyene ni awu uli umi wa moŵa gose pangali mbesi. **(aiōnios g166)** **21** Achiŵanangu nlilolechesye ni achiminungu jaunami.

2 Yohana

1 Une chilongola junjekulwipe, ngunnembela mmwe Achikulu unsagulikwe ni Akunnungu pamo ni achiwana wenu wāngwanonyela mu usyene. Ngāwa une jikape jungwanonyela, nambo iyoyo ni aŵala wose wākuumanyillila usyene akunnonyela wānyamwe, **2** ligongo lya usyene wo waukutama munkati mwetu, nombe chiutame nowe moŵa gose pangali mbesi. (aiōn g165) **3** Akunnungu Atati, ni Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Atati, atupe umbone ni chanasa ni chitendewelete mu usyene ni unonyelo. **4** Nasengwile nnope panaiweni wānache wānu wāmpepe, akulonjela mu usyene mpela ila Atati yatite pakutulajisy. **5** Ni sambano Achikulu unsagulikwe ni Akunnungu, ngummenda ngāwa kwakunlembela lilajisy lyasambano, nambo ngunnembela lilajisy litwalipochele chitandile kundanda kuti tunonyelane jwine ni jwine. **6** Weleu ni unonyelo, kuti tutamaje nkugakunda malajisy ga Akunnungu. Lyeleli ni lilajisy lya Akunnungu, limwalipikene chitandile kundanda kuti, ntameje nkunonyelana jwine ni jwine. **7** Wākulambusya achajinji akopochele pachilambo, wāndu wā ngakwitzisya kuti Che Yesu Kilisito wāiche ni wāliji mundu. Mundu mpela jwelejo ali jwaunami ni jwakwakanila Kilisito. **8** Nipele, nililolechesye mwachinsyene, kuti nkaisoyasya aila indu imwaipanganyichisye masengo, mwatendaga yeleyo ngampochela mbote jemalilwe. **9** Mundu jwalirose jwanganutama mmajiganyo ga Kilisito nambo akonjchesesy ine mmajiganyo go, jwelejo ngakukamulangana ni Akunnungu. Nambo mundu jwalirose jwakutama mmajiganyo go, akukamulangana ni wose wānaŵāwili, Atati ni Mwanagwe. **10** Mundu jwalirose aikaga kukwenu ni ngakunjiganya majiganyo ga Kilisito, nkampochela mmajumba genu namose kunkomasya. **11** Pakuwā jwakumpochela mundu mpela jwelejo akukamulangana nawo mu ipanganyo yao yangalumbana. **12** Ngwete gamajinji gakunsalila, nambo ngangusaka kutenda yele kwa kunlembela, nambo ngulolela chiiche kukwenu ni kukunguluka ni wānyamwe tuchiloleganaga kuti lukondwa lwetu lumalilwe. **13** Wānache wā alumbu wānu jwasagulikwe ni Akunnungu akunkomasya.

3 Yohana

1 Une chilongola jwankulu, ngunnembela alakwe che Gayo mbusanga jwangu jungunnonyela kwa usyenesyene. **2** Ambusanga wangu, ngumpopelela kwa Akunnungu kuti nsichile mu yose ni kukola umi wambone malinga ni yajikuti kusichila mbumu jenu. **3** Nasengwile nnope paŵaiche achalongo achinjetu ni kuuŵalanga umboni nkati chikulupilichiko chenu mu usyene ni inkuti kuendelechela kutama kwa kuukuya usyene. **4** Ngapagwa chachikusengwasya une kwannope kupunda kupikana kuti achiŵanangu akutama kwa kuukuya usyene. **5** Mbusanga jwangu, mmwe nli jwakukulupilichika mu yose inkwapanganyichisya achalongo achinjetu, nnopennope kwa achalendo. **6** Achalongo wo wâauŵâlasile umboni kwa mpingo wa wându âwakunkulupilila Kilisito nkati unonyelo wenu. Choonde mwakamuchisyе apunde kwaula mmbujo mu ulendo wao, kwa litala lyalikanonyelesya Akunnungu. **7** Pakuâwa akuutanda ulendo wao wakwatumichila Kilisito, ni nganasaka kupochela ukamuchisyо wauliwose kutyochela kwa wându wângakunkulupilila Kilisito. **8** Uweji wâtukunkulupilila Kilisito tukusachilwa kwakamusya wându mpela aâwa, kuti nowe tupanganye masengo pamo nawo kwa ligongo lya kuulalichila usyene. **9** Nalembile chikalata chachijipi kwa mpingo wa wându âwakunkulupilila Kilisito âwa kweleko nambo che Diyottele jwakusaka aâwe chilongola âwao ngakusaka kumbilikani. **10** Nipele pachinjilka chinjiiumbulukanya yose yaitesile, aila yangalumbana yakutuwechetela uwe ni unami wakwe. Kupunda yeleyo akukananga kwapochela achalongo wâli mu ulendo, ni kwasiâwila wâne âwakusaka kwapochela ni kwatopola mu mpingo wa wându âwakunkulupilila Kilisito. **11** Ambusanga wangu nkaisyasya yangalumbana, nambo nsyasye yaili yambone. Mundu jwalijose jwakutendekanya yambone ali jwa Akunnungu, nambo mundu jwalijose jwakutendekanya yangalumbana ngakwamanyilila Akunnungu. **12** Wându wose akwakunguluchila yambone che Demetilio, ni usyene nombe ukwaâalanjila umboni. Noweji tukukunguluka yambone nkati wâelewo, nomwe nkwmayilila kuti tukuâwecheta usyene. **13** Ngwete yejinji yakunsalila, nambo ngangusaka kunlembela mu chikalata. **14** Ngulolela kuti chituwonegane pangakâwa ni kukunguluka ni wânyamwe tuchiloleganaga. Ngunsachila mme ni chitendewe. Achambusanga wânu akunkomasya. Nipele mwakomasye achambusanga wâtu wose wâali kweleko jumo jumo.

Yuda

1 Uneji che Yuda jundi jwakutumichila ju Che Yesu Kilisito ni mpwao che Yakobo, ngunnembela wanyamwe ummilanjikwe ni Akunnungu ni wakunonyelwa ni Akunnungu Atati ni Che Yesu Kilisito wakungosa wanyamwe. **2** Ngwapopelela Akunnungu kuti chanasa ni chitendewelete ni unonyelo ichuluche kukwenu. **3** Achambusanga wangu, panaliji nkulimbichila kunlembela nkati ukulupusyo watuli nawo uwe wose, naiweni yambone kunlembela ni kunlimbisyia ntima kwa ligongo lya kuchichenjela chikulupi, Akunnungu chiwapele wandu wao kamope kwa katema kose. **4** Pakuwâ wându wângakwajogopa Akunnungu wâwajinjile kwa chisyepele mu mpingo mwetu. Wându wo atindenye utenga wa umbone wa Akunnungu wêtu kuti atende chikululu, ni kwakana Che Yesu Kilisito jwaali Chilongola ni Ambuje pe. Nambo Malembelo ga Akunnungu galondwele chitandile kalakala kuti kulamulikwa kukwalolela wându wo. **5** Namose nkuimanyilila yeleyi yose, ngusaka kunkumbusya yatite Ambuje pakwakulupusya Waisilaeli kutyochela ku Misili, kanyuma kakwe waauleje awâla wose wâwakanile kukulupilila. **6** Ni achikatumetume wâ kwinani wanganakwanikwa ni ulamusi wao, ni kupaleka paâwasachilwe kutama, Akunnungu wâwâsile mu chipi ni kwatawâ kwa nyolo mowâ gose pangali mbesi kwa ligongo lya kulamulikwa pa lyuwa lyekulungwa lila. (aiônos g126) **7** Iyoyopeyo, wându wâ ku Sodoma ni ku Gomola ni misi jajiwândikene nawo wâlinonyesye kwa chigwagwa ni kupanganya indu yangaikusachilwa kutendekwa pa chiiu. Alamulikwe kwa kutama pa mooto wa mowâ gose pangali mbesi kuti awé chitagu kwa wându wâne. (aiônos g166) **8** Iyoyo ni yatite kuwa wându wa, sagamisi syao sikwalongosya kuchisakasya chiiu chao achinsyene, ni kuujalusya ulamusi wa Akunnungu ni kwatukana achikatumetume wâ Akunnungu wâkwete ukulu kwinani. **9** Nambo namose Mikaeli katumetume jwankulu jwa kwinani paâwakanilanaga ni Shetani nkati chiiu chi che Musa, nganalinga kwatalatila, nambo wâtite, "Ambuje ankalipile." **10** Nambo wându wâ, akuitukana yaili yose yanganaimanyilila. Kwana indu yakuimanyilila nambo akuitendekanya pangaganisa mpela inyama yaikuti kupanganya pangali lunda, ni yele indu ikwajonanga achinsyene. **11** Ulaje uwe kukwao, pakuwa wându wo akuiye litala li che Kaini. Kwa liwamba lya tama ja kukola iparje agwilerje mu chilewo chiwâpanganyisye che Balaamu. Pakuwâ wâtindigenye mpela iwatindigenye che Kola ni wâulajikwe mpela iwaâulajikwe che Kola. **12** Wându wâ akwika ku chindimba chenu cha chakulya chachikulosya unonyelo, wânya wâ ali wâkawajogopa pakuwa kwa wende wao wangalumbana akutaga soni. Wânya wo akulandana ni wâkuchinga wâkujijikutisa achinsyene pe. Wânya wo ali mpela maunde gangali ula gagakujigalikwa ni mbungo. Akulandana ni itela yaipukutiche masamba, yangali isogosi yetupulwe ni kuumula chwa. **13** Wându wâ ali mpela matumbela gakalipa ga mu bahali, ni ipanganyo yao ya soni ikukopoka nti chiulo. Wându wâ ali mpela ndondwa syasikwendajenda, syasiwîchikwe pa chipi cha mowâ gose pangali mbesi. (aiôñ g165) **14** Ni che Enoki, mundu jwa uwelesi wa saba chitandile che Adamu wâlondwele

nkati wându wâ, achitiji, "Mpilikane naweni Ambuje achiikaga ni mianda kwa mianda ja achikatumetume wâ kwinani wâkwe wâswela, **15** kukwalamula wându wose ni kukwajamuka wose wângakwajogopa Akunnungu, kwa ligongo lya ipanganyo yao yangalumbana iâpanganyisye, pamò ni malowé ga wamba gakuwêcheta wându wâ sambi, ga kwatukana Akunnungu." **16** Wându wâ ali wâ kusongoneka ni kwaâcheta wându wâne, ni akutamanga malinga ni tama syao syangalumbana. Akulifuna ni kwalapa wându wâne kwa ligongo lya kupoka kwa achinsyene. **17** Nambo wânyamwe achambusanga wangu, ngakumbuchile malowé gaâgasasile kalakala achinduna wâ Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito. **18** Wansalile mwanya yakuti, "Pa mowâ gambesi, chaachikopochela wându wângakwajogopa Akunnungu achitamaga malinga ni tama syao syangalumbana. Ni wânyawo chansechanje wânyamwe." **19** Welewa ali wându wâchansapulanye mwanya, wându wâkusikuya tama syao siwâpagwile nasyo, wânganakola Mbumu jwa Akunnungu. **20** Nambo wânyamwe achambusanga wangu, njendelechele kulitâwa pa nsingi wa chikulupi chenu chachiswela nnope, ni kupopela kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. **21** Ntame mu unonyelo wa Akunnungu nchalolelagha Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito kuti kwa chanasa chakwe ampeleche ku umi wa mowâ gose pangali mbesi. (aiôñ g166) **22** Mwakolele chanasa wându wâne wâali ni lipamba, **23** ni wându wâne mwakulupusye kwakwanyakula kwatyosya pa mooto. Ni wâne mwakolele chanasa nchillolesyaga, nchimeje tama syao syangalumbana nchichimaga namose iwalo yao yaili ni madoa ga tama syao syangalumbana. **24** Akunnungu akukombola kungosa kuti nkagwa mu sambi, ni kumpeleka mpaka mu ukulu wao kwa lukondwa lwakupunda akuno ndi nganikola chilewo. **25** Welewo wâali Akunnungu wâmope, Nkulupusyo jwetu, akole ukulu, ni umwenye ni ukombole ni ulamusi kwa litala lya Che Yesu Kilisito Ambuje wêtu, chitandile kalakala, sambano ni mowâ gose pangali mbesi! Elooo. (aiôñ g165)

Chiunukuko

1 Achichi ni chiunukuko chi Che Yesu Kilisito chiwapegwile ni Akunnungu kuti wālosye wākutumichila wākwe ichiwwoneche pangakawā. Kilisito wāntumile katumetume jwa kwinani jwakwe wāmanyise katumetume jwakwe che Yohana yeleyo. **2** Nombe che Yohana wāwasasile yose iwwaiweni nkati Liloŵe lya Akunnungu ni umboni u Che Yesu Kilisito. **3** Akwete upile mundu jwakusyoma maloŵe ga utenga waukulondola, akwete upile wakupilikana ni kukamulisa gagalembewke mwelemoni, pakuwā moŵa gakutyochela indu yi gaŵandichile. **4** Une che Yohana ngujilembela mipingo saba ja wāndu wākunkulupilila Kilisito jajili ku chilambo cha Asia. Umbone uŵe kukwenu ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu jwapali ni juŵapali ni juchaiche, ni kutyochela kwa mbumu saba syasili mmbujo mwa chitengu cha umwenye, **5** ni kutyochela ku Che Yesu Kilisito. Jwaumboni jwakukulupilichika ni jwaandanda kusyusikwa, ni jwakwatawala mamwenye ūa pachilambo. Wēlewo akutunonyela, ni kwa miasi jao atulechelele kutyochela mu kutawīkwa ni sambi syetu. **6** Atutesile tuwe wāmbopesi mu umwenye kuti twatumichile Akunnungu Atati ūao. Ku Che Yesu Kilisito upagwe Ukulū ni ukombole moŵa gose pangali mbesi! Eloo. (aiōn g165) **7** Nnole chaiche mmaunde ni mundu jwali jose chiwawone. Nombe aŵala wāwansomile ni mpamba, ni wāndu ūa ngosyo syose sya pachilambo chalile malilo ligongo lyao. Eloo. **8** Ambuje Akunnungu jwali ni ukombole wose, jwapali ni juŵapali ni juchaiche akuti, "Une ndili jwaandanda ni jwambesi." **9** Uneji che Yohana, mpwenu, jungulumbikana ni wānyamwe mmasauko ni mu umwenye wa Akunnungu ni mu upililiu kwa ligongo lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Une wāmbeleche mu kutawīkwa chilumba cha ku Patimo kwa ligongo lya kwalalichila wāndu Liloŵe lya Akunnungu ni kuŵalanga umboni nkati Che Yesu. **10** Pa lyuŵa lya Ambuje Mbamu jwa Akunnungu wānongwesye, ni napilikene liŵo lyekulungwa mu nyuma jangū mpela kusona kwa lipenga, **11** lichițji, "Nnembe mu chitabu chinkuchiwona ni kuchijausya kwa mipingo saba ja wāndu wākunkulupilila Kilisito, jajili mu misi ja Efeso ni Similina ni Peligamo ni Siatila ni Sadi ni Filadefia ni Laodikia." **12** Nipele nagalawiche naalole wēlewo wākuŵecheta none. Mkugalauka mo, naiweni indu saba yakuŵichila imuli yaikolocheckwe ni sahabu, **13** ni pasikati jakwe indu yakuŵichila imuli paliji ni jumo jwali mpela Mwana jwa Mundu jwawasile mwinijilo weleu ni jwantawē mkaanda wa sahabu pantima wakwe. **14** Umbo syakwe syaliji syeswela mbee ni meeso gakwe ganyesimaga mpela mooto waukulokela. **15** Makongolo gakwe gang'ålime mpela shaba jajikundikwe uchenene pa mooto ni liŵo lyao lyaliji mpela kukukuma kwa meesi. **16** Nombewo wākamulile ndondwa saba kunkono wao wa kundy, ni mu kang'wa mwakwe mwakopweche lipanga lyenole kosekose ni ngope jao jaliji mpela lyuŵa lyalikuti kung'alima kwa machili gakwe gose. **17** Noneji panammweni nagwiliile pamakongolo gao mpela mundu jwawile. Nombejo wāsajichile nkono wao wa kundy achtijji, "Ngasinjogopa, une ni jwaandanda ni jwambesi. **18** Sooni ndili jwanjumi, naliij wile, nnole ndili jwanjumi moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose

pangali mbesi. Ngwete ukombole wa kwatenda wāndu awe ni ngwete ukombole wa kwiuto kwa wāndu wāwile. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Nipele, nnembe indu inkwiwona ni indu yaipali sambano jino ni indu yachiityochele paujo. **20** Chantemela cha ndondwa saba simwasiwani ku nkono wangu wa kundy, ni aila indu saba yakuŵichila imuli yekolochekwe ni sahabu imwaiweni ni chelechi: Asila ndondwa saba sili achikatemetume ūa kwinani wākwima peuto pa mipingo saba ja wāndu wākunkulupilila Kilisito. Ni indu saba yakuŵichila imuli ili mipingo jisyene saba ja wāndu wākunkulupilila Kilisito.

2 "Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wa ku Efeso, ngunsalila aga. "Uneji ni jungukamulila ndondwa saba kunkono wangu wa kundy ni sooni ni jungwendajenda pasikati pa indu saba yakuŵichila imuli yaikolocheckwe ni sahabu. **2** Nguimanyilila ipanganyo yenu ni kuchalila kwenu ni upililiu wenu mu kundumichila une, nguimanyilila kuti ngankukombola kwapiilila wāndu wāngalumbana ni sooni mwalinjile aŵala wākulūŵilanga achinduna akuno nganawā achinduna ni mwamanyilile kuti ali wākulambusa. **3** Mmweji nli jwakupililila ni mwasawiche kwa liwamba lya liina lyangu pangapela. **4** Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe, yakuti: ngankuuononyela une mpela imwatiжi kundanda. **5** Nipele nkumbuchile imwaliжi nkanaŵe kulyungasika, ngalauche ni kuleka sambi ni ntende imwaitesile kundanda. Nambo iŵaga ngantenda yeleyo, ngunnyichilila ni kuchityosa chindu chenu chakuŵichila lumuli kutyochela peuto pakwe. **6** Nambo ngusengwa kwa ligongo lya chindu chimo: nkuichima ipanganyo ya Wānikolai inguichima none jwakwe. **7** "Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila apilikane agala Mbamu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito. "Jwakupunda chinannechele alye isogosi ya chitela cha umi chachili mungunda wa Akunnungu kumbepo. **8** "Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wa ku Similina. "Gelega ni gakusalā ajula jwali jwaandanda ni jwambesi, juŵajasiche ni sambano ali jwanjumi. **9** Ngugamanyilila masausyo genu ni iyoyo nguumanyilila ulaje wenu nambo isyene mwe nli wākusichila! Ngumanyilila yakuti pakuntukana wānyawo wākulūŵilanga Wāyahudi akuno nganawā Wāyahudi, nambo ali nyuumba ja kupopelela mpingo wa Shetani. **10** Nkjogopa masausyo gachigansimane. Mpilikane! Shetani chachaponya wāmpepe wānu mu nyuumba jakutawīlwa kuti anlinje, ni wānyamwe chinsauche moŵa likumi. Mmeje wākulupilichika mpaka kuwa, ni une chinampe chindu mpela singwa ja umi ntī mbote kwa ligongo lya kupunda. **11** "Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbamu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito! "Jwakupunda yeleyo ngapotekwa ng'o ni chiwa chaaŵili. **12** "Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wa ku Peligamo. "Gelega ni gakusalā ajula jwakwete lipanga lyenole mosemose. **13** Ngumanyilila kuti nkutama mu musi waukulongoswa ni umwenye wa Shetani. Nambo mwe nkwendelechela kulikamulisa liina lyangu. Nganinchikana chikulupi chandinacho kukwango, namose mmowā ga che

Antipa jwaumboni jwangu jwakukulupilichika, juwaulajikwe mu chilambo chenu chachikulongswa ni Shetani. 14 Nambo ngwete indu kanandi yangawá yambone nkati mmwe pakuwa mwalesile wándu wáne mwa wányamwe ajiganyikwe majiganyo gaŵajiganjaga che Balaamu kalakala. Wánjigenye che Balaki wányenje wándu wá Isilaeli atende sambi. Usyene wájigenye alye chakulya chachityochekwe mbopesi kwa inyago, ni kutenda chigwagwa. 15 Sooni nkwtete wáne wákugajitichisy majiganyo ga Wánkolai. 16 Ngalauche ni kuleka sambi, pangatenda yeleyo chinanyichilile chitema ni kumenyana nawo wándu wo kwa lipanga lyalikutyochela mu kang'wa jangu. 17 "Jwakwete mapilikanilo gakupilikana, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wándu wákunkulupilila Kilisito!" Jwakupunda, jwelejo chinaape chakulya chachikuŵilanjkwa mana jajisisiche kwinani ni sooni chinaape wélewo liganga lyeswela ni peganga po palembekwe liina lya sambano lyangalikumanyika ni jwine ikáwe ajula pe jwakulipochela." 18 "Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wándu wákunkulupilila Kilisito wa ku Siatila. "Ayi ni yakuaisala Mwana jwa Akunnungu, jwakwete meeso mpela lilamba lya mooto ni makongolo gakwe gali mpela shaba jajikundikwe kwannope. 19 Nguimanyilila ipanganyo yenu ni unonyelo ni chikulipi ni utumichile wenu ni upilili wenu. Ngumanyilila kuti sambano nkupanganya yambone nnope kupunda imwaliji kundanda. 20 Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe chingachikusengwasya chakuti: nkunkunda jwankongwe Yesebeli jwakuliŵilanga jwakulondola, ni kwa{jiganya} wákutumichila wángu ni kwalyungasya kuti atende chigwagwa ni kulya indu yetajikwe mbopesi kwa inyago. 21 None naapele lipesa kuti aleche sambi, nambo ngakusaka kugalauka ni kuleka sambi syatesile nawo. 22 Sooni chinaajamuche kwa kwataga ulwele wakalipa. Sooni áwala wákutenda nawo chikululu chasauche kwannope, iŵaga ngakugalauka ni kuleka sambi syatesile nawo. 23 Sooni chinaaulaje achalongo wákwe. Ni mipingo jose ja wándu wákunkulupilila Kilisito chijimanyilile kuti une ni jungujimanya mitima ni nganisyo sya wándu. None chinalipe jwalirose jwa mwenumwe malinga ni yakuitenda. 24 "Nambo mwanya wáne wáñli ku Seatela wánganirikye majiganyo ga wákwiganya wá unami ni nganinlijiganya indu yaikuŵilanjkwa kuti ili indu ya munkati nnope ya Shetani. Ngunsalila kuti ngisinantwika nsigo wine kupunda agala gunkwete. 25 Nkusachilwa kwendelechela kukulupilila ni kuujitichisy utenga wa chikulipi umpochele, mpaka pachiiche po. 26 Ni jwele jwakupunda ni kwendelechela kupanganya ingusaka mpaka kumbesi chinampe ulamusi ulaula umbochele kutyochela kwa Atati wángu, pachanya pa wándu wá ilambo yose. 27 Nombejo chachalamula wándu wá ilambo kwa nkongojo wa chisyanu ni kwaliŵata mpela yaikuti kukasikwa yombo ya llongo. 28 Chinampe ndondwa ja mng'andu mpela indite kupochele ulamusi kutyochela kwa Atati wángu. 29 "Jwakwete mapilikanilo gakupilikana, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wándu wákunkulupilila Kilisito!

3 "Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wándu wákunkulupilila Kilisito wa ku Sadi. "Yeleyi ni

yakuti jwali ni Mbumu saba sya Akunnungu ni ndondwa saba. Nguimanyilila isambo yenu, nkumanyika kuti nli jwanjumi nambo, usyene mmwile. 2 Njimuche, ngalimbisyé agala gambone gagasigalile kukwenu ni gelego gakaika kuwa. Pakuwa mpaka sambano nganinagaona masengo genu kuŵa gemalilwe paujo pa Akunnungu wangu. 3 Nipele nkumbuchile imwatite kupochele ni imwatite kupilikana ni imwatite kwitichisy yeleyo ni kugalauka ni kuleka sambi. Nambo iŵaga nganjimuka, chiiche mpela jwa wiyi, nomwe ngisimmanyilila ndáwi jachinannyichilile. 4 Nambo nkwtete wándu wángatupa ku Sadi wángananyakasya nguo syao. Wélewo chajende none ali awete iwalo yeswela pakuwa akuwájilwa. 5 "Juchapunde chinawasye iwalo yeswela mpela wányawo, none ngisinalityosya ng'o liina lyakwe mu chitabu cha umi. Sooni chinyitichisy kwa kang'wa jangu paujo pa Atati wángu, ni paujo pa achikatumetume wáo wá kwinani kuti jwelejo ali jwangu. 6 "Jwakwete mapilikanilo gakupilikana, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wándu wákunkulupilila Kilisito. 7 "Kwa katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wándu wákunkulupilila Kilisito wa ku Filadefia mwalembele yelei. "Yeleyi ni yakuti kusala ajula jwanswela ni jwausyenesyene, jwakwete ukombole wa kwalechela wándu ajinjile mu umwenye wakwe. Ni jwakuugala nnango, ni ngapagwa jwakukombola kuugala. Ni jwakuugala nnango ni ngapagwa jwakukombola kuugula. 8 Nguimanyilila ipanganyo yenu, ngumanyilila kuti nkwtete machili gamanandi nambo nkamulisye liloŵe lyangu ni nganinlikana liina lyangu. Mpilikane! Misile paujo penu nnango weugule, ngapagwa mundu jwakukombola kuugala. 9 Mpilikane! Ngumpa mpingo wa wándu wá nyuumba ja kupopelela ja Shetani, wákuliŵilanga Wáyahudi nambo nganáwa wáyahudi, nambo ali wákukambusa. Mpilikane! Chinaatende aichanje ni kuntindiŵalila paujo pa sajo syenu ni amanyilile kuti nannonyele. 10 Pakuwa nlkamulisye liloŵe nkupililila, none jwakwe chinangose katema ka malagasyo, kakali chile kuchiichilila chilambo chose, kuti wáalinej wélewo wákutama pachilambo. 11 Ngwika chitema, muukamulisye kwannope utenga wa chikulipi umpochele, kuti mundu jwalirose anakombole kunsumula mbote jenu. 12 "Juchapunde chinantende áwe luchanamila pa Nyuumba ja Akunnungu nombe ngasakopoka mwelemo ng'o. Sooni chilembe pachanya pakwe liina lya Akunnungu wángu ni liina lya musi wa Akunnungu wángu, yaani Yelusalemu wa sambano, musi uchiutuluche kutyochela kwinani kwa Akunnungu wángu. Iyoyo chinembe pachanya pakwe liina lyangu lya sambano. 13 "Jwakwete mapilikanilo gakupilikana, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wándu wákunkulupilila Kilisito. 14 "Mwalembele yeleyi katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wándu wákunkulupilila Kilisito wa ku Laodikia. "Uneji nguŵilanjkwa Elo, jwaumboni jwakukulupilichika jwausyene, ndande ja yepanganyikwe yose yaigumbile Akunnungu, nguti yelei. 15 Nguimanyilila ipanganyo yenu, kuti nganimma wá kusisima atamuno wá mooto. Ikaliji mmbaya nkaliji wá kusisima pane wá mooto. 16 Nipele pakuwa ndi wántukuta, nganimma wá kusisima namuno wá mooto, chinanlukule ntyoche mukang'wa jangu. 17 Ligongo nkuti, 'Ndili jwakusichila ni ngwete ipanje, ngangulajila chindu chachili chose.' Nambo ngankumanyilila kuti

nli jwausauchi ni jwakulaga ni jwaulanda ni jwangalola sooni nli matakope. **18** Ngumpa lunda kuti, nsuume kwangune sahabu jejenjetukule ni mooto, kuti nsichile ni kusuma iwalo yeswela kuti mbwale, ni kusisa soni sya kutama kwenu matakope. Ilyoyopeyo nsuume ntela ni kupakala mmeeso genu kuti nkombole kulola. **19** Uneji ngwajamuka ni kwalamula wose *ŵangwanonyela*. Nipele nlimble ni kuleka sambi syenu. **20** Mpilikane! Ngwima pannango ni kupoposya, mundu apilikana liloŵe lyangu ni kuugula, chinyinjile kwa jwelejo, none chilie pamo ni jwelejo ni jwelejo pamo ni une. **21** "Juchapunde chinjalechelela kutama chiwandi ni une pa chitengu changu cha umwenye, mpela une indite kupunda ni kutama chiwandi ni Atati *ŵangu* pachitengu chao cha umwenye. **22** "Jwkwete mapilikani gakupilikaniла, apilikane agala Mbamu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja *ŵandu* *ŵankunkulupilila* Kilisito."

4 Pakumala kugaona gelego, nauweni nnango weugule kwinani. Ni lilo^we linalipikene kundanda lilyapikaniche mpela lipenga lichitiji, "Nkwele akuno, none chinannosye indu yachiikopochele mmbujo." **2** Papopo Mbamu jwa Akunnungu wānongwesye une. Nachiwi chitengu cha umwenye kwinani kula ni jumo atemi pa chitengu chila. **3** Juwātemi pa chitengu jula jwang'alime mpela liganga ly alyumasni ni mpela liganga lyakusalala lychejeu ly aiki. Ukuⁿje wa ula wanyesime mpela liganga ly alyisamba lyaliku^wilanjikwa sumalidi uli usyungwile chitengu cha umwenye chila mbande syose. **4** Paliji ni itengu ine ya chimwenye ishilini na nne iyachisungwile achila chitengu cha umwenye. Ni pa itengu yo wātemi achachekulu ishilini na nne. Wāwete iwalo yeswela ni pa mitwe jao indu mpela singwa yaikolocheke^w ni sahabu. **5** Pa chitengu cha umwenye po pakopokaga kumesya ni ilindimo ni njasi. Paujo pa chitengu cha umwenye chila pakolelagu imuli saba, yeleyo ikulosya mbamu saba sysa Akunnungu. **6** Sooni paujo pa chitengu cha umwenye chila kwaliji ni chindu chichawonekaga mpela litanda lilyakolocheke^w ni lindala, chichanyesimaga nnope mpela ligilasi. Achila chitengu cha umwenye chichaliji pambindikati, chaliji chesungule ni yepanganyikwe yejumi ncheche yegumbale meeso paujo ni kunyuma. **7** Chepanganyikwe chandanda chalandene ni lisimba ni chepanganyikwe chaa^wili mpela ng'ombe jamwana ni chepanganyikwe chaatatu chalandene ni mundu ni chepanganyikwe chancheche chaliji mpela kapungu jwakuguluka. **8** Yepanganyikwe yejumi ncheche yo, kila chima chana mapapiko sita, ni igumbele meeso mbande syose mpaka kuusi kwa ipapiko, nombe nganileka ku^wecheta muusi ni chilo ichitiji: "Wāswela, wāswela, wāswela, Ambuje Akunnungu wāali ni ukombole wose, wāali wāwāliji ni wāchaiche." **9** Yepanganyikwe yejumi yo ikwimba nyiimbo sysa kwakusya ni kwalapa ni kwatogolelo wēlewo wākutama pa chitengu cha umwenye, wēlewo wāali wājumi mo^wa gose pangali mbesi ni mo^wa gose pangali mbesi. (**aiōn g165**) **10** Ni paikutenda yeleyo, achachekulu ishilini na nne wāla akuligoneka manguku pa sajo sysa wēlewo wākutama pachitengu cha umwenye, ni akwapopelela wēle wākutama mo^wa gose pangali mbesi ni mo^wa gose pangali mbesi. Wāwākaga indu yao yaili mpela singwa paujo pa chitengu cha umwenye achitiji: (**aiōn g165**)

11 "Nkuwajilwa mmwe Ambuje ñetu ni Akunnungu ñetu, kupochela lumbili ni luchimbichimbi ni machili, pakuwá alakwe ni umwaipanganyisye yose yaili, ni kwa kusaka kwenu indu yose yapanganyikwe ni ipali."

5 Nipele nachiwiensi chitabu mu nkono wa kunyo wa jwelelo jwakutama pa chitengu cha umwenye, chilembekwe nkati ni paasa pakwe ni kuugalikwa kwakulimba ni imatilo saba. **2** Sooni nammweni katumetume jwa kwinani jwali ni machili ali nkuŵilanga kwakunyanyisa achitiji, "Ana ūaani ūkauŵajilwa kumatukula imatilo ni kuchiunukula chitabu?" **3** Nambo nganapagwa mundu kwinani namose pa chilambo, namose paasi chilambo, juŵakombwele kuchiugula chitabu cho atamuno kuchilola chachilembekwe nkati mwakwe. **4** None nalisi nnope ligongo nganapagwa mundu juŵawoneche kuti jwakuŵajilwa kuchiugula chitabu atamuno kuchilola chachilembekwe nkati mwakwe. **5** Nipele jumo jwa achachekulu ūala ūasalile, "Nkalila. Nhole! Lisisimba lya lukoso lwa Yuda, uwelesi u che Daudi, wélewo ampundile Shetani ni kuŵajilwa kukutula imatilo saba ni kuchiugula chitabu." **6** Nipele nammweni Mwanangondolo ajimi chiŵandi ni chitengu cha umwenye pasikati ja yepanganyikwe yejumi ncheche ni achachekulu. Nombejo ūaoneche nti jwammulajikwe, jwana misengo saba ni meeso saba, yaikulosya Mbamu saba sya Akunnungu syasitumikwe mchilambo chose. **7** Mwanangondolo ūajawile ni kuchijigala chitabu chila ku nkono wa kunyo wa wélewo ūakutama pa chitengu cha umwenye chila. **8** Pawâchajigale chitabu chila, yepanganyikwe yejumi ncheche ila, pamo ni achachekulu ishilini na nne ūala ūagonile manguku paujo pa Mwanangondolo. Kila mundu akwete ching'wenyeng'wenye ni mbale sya sahabu syasigumbele ubani, gele ni mapopelo ga ūandu ūa Akunnungu. **9** Nombewo ūwajimbile lujimbo lwa sambano achitiji: "Mmwe ni ūankuŵajilwa kuchiunukula chitabu, ni kuitupula imatilo yakwe. Pakuwâa mwasikitwe, ni kwa miasi jenu mwawombolele Akunnungu ūetu, ūandu ūa ngosyo ni ūa ndimi ni ūandu ūa ilambo yose ni ūa mitundu jajili jose. **10** Mwatesile aŵewambopesi mu umwenye wa Akunnungu kuti ūatumichile, ni ūwanyawo chiwaatawale ūandu wose ūa pa chilambo." **11** Ni panapundile kulola, nagapilikene malowé ga achikatumetume ūa kwinani ūwajini nnope ūwangakuŵalanjika. Ūwajimi kuchisyungula chitengu cha umwenye pamo ni yepanganyikwe yejumi ncheche ila ni achachekulu ūala. **12** Ūwajimbaga kwa li洛e lyekulungwa: "Mwanangondolo jwaulajikwe akuwâjilwa kupochela ukombole ni usichilo ni lunda ni machili ni luchimbichimbi ni ukulu ni lumbili." **13** Naipilikene yepanganyikwe yose yaili kwinani ni pachilambo ni paasi pachilambo ni mu bahali ni yose yaili mwelemo naipilikene ilinkwimba: "Ukulu ni luchimbichimbi ni lumbili ni ukombole, uwe kwa wélewo ūakutama pa chitengu cha umwenye ni kwa Mwanangondolo moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi". (aiôn g165) **14** Ni yepanganyikwe yejumi ncheche yo yatite, "Elool!" Ni achachekulu ūala ūagonile manguku ni kwapopelela Mwanangondolo.

6 Nipele nambweni Mwanangondolo achimatukulaga chimo mwa imatilo saba ila, ni nampilikene jumo jwa yepanganyikwe veiumi vo alinkuiwecheta kwa liloŵe lvakulindima. “Niise!” 2

Nipele nachiweni chinyama chachiswela chachikuŵilanjikwa falasi. Ajula jwachikwesile ali ajigele ukunje. Akunnungu ūampele jwelejo chindu mpela singwa ja chimwenye. Nipele ajula juŵapundile jwatyosile ni kwaaula kwapunda ūandu. 3 Sooni paŵachimatukwile chimatilo chaŵili, nampilikene jwaawili jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, "Njise!" 4 Pelepo jwakopochele falasi jwine jwanchejeu. Juŵankwesile falasi jo ūapegwilwe masengo ga kuchisumula chitendewelete pa chilambo kuti ūandu aulagane achinsyene, nombewo ūapegwilwe lipanga lyalikulungwa. 5 Ni paŵachimatukwile chimatilo chaatatu, nampilikene jwaatatu jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, "Njise!" Nipele nammweni falasi jwampiliu ni juŵankwesile falasi jo ali ajigele chindu chakupimila chisilo mu nkono wakwe. 6 Nipele nampilikene mpela liłowę pasikati ja yepanganyikwe yejumi nccheche yo lichitiji, "Chibaba cha utandi wa shayili chikusumikwa kwa malipilo ga masengo ga lyuwa limo, ni ibaba itatu ya shaili ikusumikwa iyoyo nambo ngasingajonanga mauta ni divai!" 7 Paŵachimatukwile chimatilo cha nccheche, nampilikene jwa nccheche jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, "Njise!" 8 Ni nammweni falasi jwa chilu. Ni jwankwesile jwele falasi jo liina lyakwe lili Chiwa alongene ni liuto ly ūandu ūawile. Nombe wose ūawili ūapegwilwe ulamusí wa mbua ja nccheche ja chilambo, ūwalaue ūandu kwa lipanga pane kwa sala pane kwa ilwele pane kuulagwa ni inyama ya mu chilambo. (Hadēs g86) 9 Paŵachimatukwile chimatilo cha nsano nasiweni paasi pa chilisa cha kwinani, mbumu sysa ūandu ūawaulajikwe kwa ligongo lya kulalichila liłowę lya Akunnungu ni ligongo lya umboni ūwautyosile. 10 Ŭalisile kwa liłowę lyekulungwa achitiji, "Ambuje ūaali ni ukombole ni ūaswela ni ūausyenesyene chinkawę mpaka chakachi, kwika kukwalamula ūandu wa pa chilambo ni kwajamuka ūelewo ūawatuuleje!" 11 Akunnungu ūapele kila jumo chiwalo cheleu ni cheswela ni kwasalila kuti apunde kulindilila kwa mówa kanandi mpaka pachamalile kuulajikwa achikapolo achinjao ni achalongo achinjao mpela yatite kuulajikwa ūaryawo. 12 Nipele naiweni mwanangondolo paŵachimatukwile chimatilo cha sita, kwaliji ni chindendemesi chachikulungwa cha chilambo, lyuwa lyatendekwe lyepiliu wii, ni lwesti lwestendekwe lwechejeu nti miasi. 13 Ni ndondwa syagwile pachilambo, chisau chitela cha ntini yachikuti pakulakatisya isogosi yakwe yangakomala paukupukunyikwa ni mbungo jajikulungwa. 14 Kumaunde kwawīlwigę mpela mpasa ni kutyochekwa. Itumbi yose ni ilumba yose chisejechekwe kutyochela kwiuto kwakwe. 15 Mamwenye wa pachilambo, achakulu ni achakulungwa wa ngondo ni ūandu wa kusichila ni ūandu wa machili ni kapolo jwalirose ni mundu jwangaŵa kapolo, ūalisile mmbugu ni pasikati ja lwalla sysasili mmatumbi. 16 Achigasalilaga matumbi ni lwalla kuti, "Ntugwilile ni kutusisa kuti tukaloleka paujo pa ngope ja ūelewo ūakutuma pa chitengu cha umwenye ni lutumbilo lwa Mwanangondolo! 17 Pakuwā lyuwa lyekulungwa lya lutumbilo lwaoo liiche. Ana ūaani uchakombole kulama?"

7 Pakumala yeleyo naweni achikatumetume wâ kwinani ncheche ali ajimi mu mbande ncheche sya chilambo. Wajimi kuti asiwile mbungo iaijukutyochela kila mbande kuti iikasapuga

pachilambo pane mu bahali pane pa chitela chachili chose. 2 Nipele nammweni katumetume jwa kwinani jwine achikwelaga kutyochela kungopochelo lyuŵa, achikamulilaga chimanyisyo cha Akunnungu ūvajumi. ŵanyanyisye ni kwasalila achikatumerume ūa kwinani ncheche ūala ūwāapegwile ulamusí wa kuchijonanga chilambo ni bahali ūtatite, 3 "Nkachijonanga chilambo atamuno bahali atamuno itela mpaka pachitumale kuŵika imanyisyo pa usyo sya ūwakutumichila ūa Akunnungu ūtētu." 4 Nipele naupilikenе ūwālanjikwe wa ūleleo ūwālambekwe chimanyisyo cha Akunnungu ūwalinji ūwandu laki jimo ni alobaini ni nne elufu. ūandu ūa ūwalinji kutyochela mu ngosyo sya ūandu ūa Islaeli. 5 Mu lukosyo Iwa Yuda ūtatajikwe chimanyisyo ūandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo Iwa Lobeni ūtatajikwe chimanyisyo ūandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo Iwa Gadi ūtatajikwe chimanyisyo ūandu elufu kumi na mbili. 6 Mu lukosyo Iwa Asheli ūtatajikwe ūandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo Iwa Nafutali ūtatajikwe ūandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo Iwa Manase ūtatajikwe ūandu elufu kumi na mbili. 7 Mu lukosyo Iwa Simeoni ūtatajikwe ūandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo Iwa Lawi ūtatajikwe ūandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo Iwa Isakali ūtatajikwe ūandu elufu kumi na mbili. 8 Mu lukosyo Iwa Sabuloni ūtatajikwe ūandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo Iwa Yusufu ūtatajikwe ūandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo Iwa Benyamin ūtatajikwe ūandu elufu kumi na mbili. 9 Pakumala yeleyo naliweni liunjili lyekulungwa lya ūandu lyakanapakombola kuŵalanga mundu, ūandu kutyochela kila chilambo, ni ūandu ūa mitundu ni kila lukosyo ni ūandu ūa kila iwecheto, ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa Mwanangondolo, ali awete ivalo yeswela ni kukamulila nyambi sya itela ya mitende mmakono mwa. 10 ūandu ūala ūwanyanyisye achitiji, "Ukulupusyo wetu ukutyochela kwa Akunnungu ūtētu ūwakutama pa chitengu cha umwenye, ni sooni kutyochela kwa Mwanangondolo!" 11 Ni achikatumerume ūa kwinani wose ūwājimí kuchisyungula chitengu cha umwenye ni achachekulu ūala ni yepanganyikwe yejumi ncheche ila. ūwagwile manguku paujo pa chitengu cha umwenye chila ni kwapopelela Akunnungu, 12 achitiji, "Eloo! Ulape ni ukulu ni lunda ni utogolelo ni luchimbichimbi ni ukombole ni machili iwe kwa Akunnungu ūtētu moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi! Eloo!" (aiōn g165) 13 Jumo jwa achachekulu ūala ūausisye, "Ana ūaani ūlelewā ūwakuwala iwalo yeswela, nombewo aumile kwapi?" 14 None najanjile, "Ambuje ūangu mmwe nkumanyilila." Nombewo ūwasalile une kuti, "Aŵa ni ūewāla ūajombweche ni kulama mmasausyo gamakulungwa gala. Achapilene iwalo yao ni kuiswejesya kwa miasi ja Mwanangondolo. 15 Kwaligongo lyo ali paujo pa chitengu cha umwenye cha Akunnungu, ni akwatumichila ūleleo muusi ni chilo pa nyumba jao. Ni ūleleo ūwakutama pa chitengu cha umwenye chaŵe nawo ni kwagosa. 16 Nombewo ngajakola sala sooni namose njota, ngasiliyasa lyuŵa namose ntukuta wakalipa. 17 Pakuŵa Mwanangondolo jwali pasikati pa chitengu cha umwenye chaŵe jwakuchinga jwao ni chiŵalongosye ku uliŵa wa meesi ga umi. Ni Akunnungu chiŵasyule misosi jose pa meeso qao."

8 Mwanangondolo paŵakutwile chimatilo cha saba, kwinani kwaliji iji katema ka nusu saa. **2** None naweni achikatumetume

wa kwinani saba, awala wakwima paujo pa Akunnungu ali apegwilwe mapenga saba. 3 "Nipele waiche katumetume jwa kwinani jwine ni wajimi paujo pa chilisa akamulile cheteso cha sahabu. Wapegwilwe ubani wejinji kuti atyosye mbopesi pamo ni mapopelo ga wāndu wose wa Akunnungu pachanya pa chilisa cha sahabu chachili paujo pa chitengu cha umwenye. 4 Lyosi lya ubani wo pamo ni mapopelo ga wāndu wa Akunnungu yakwesile paujo pa Akunnungu kutyochela mmakono ga katumetume jwa kwinani jwakwima paujo pa Akunnungu. 5 Nipele katumetume jwa kwinani jula wāchijigele cheteso chila ni wāchigumbesye mooto kutyochela pa chilisa, ni wāchiponyisye cheteso pachilambo. Kwatyochele ilindimo ni njasi ni kumesya ni chindendemesi cha chilambo. 6 "Achikatumetume wa kwinani saba wāwaliji ni mapenga saba wāla wālīchile chile kugomba. 7 Katumetume jwa kwinani jwaandanda wāgombile lipenga lyekwe. Pelepo kwatyochele ula ja maganga jewanganyiche ni mooto ni miasi, ni janye mu chilambo. Liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu chilambo lyatiniche ni mooto ni liunjili liine lya itela lyatiniche ni mooto, ni masamba gamawisi gose gatiniche ni mooto. 8 Nipele katumetume jwa kwinani jwaawāli wāgombile lipenga lyakwe. Ni chaponyekwe mu bahali chindu chachili mpela chitumbi chekulungwa chachikolela mooto ni liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mmeesi ga bahali gasandwichie miasi. 9 Liunjili limo lya maunjili gatatu gagali yalumo ga yepanganyikwe yaili mu bahali lyawile, liunjili limo lya maunjili gatatu ga ngalawa lyajonasiche. 10 Nipele katumetume jwa kwinani jwaataatu wāgombile lipenga lyakwe. Ni ndondwa jajikulungwa jijakolelagha mpela lumuli jagwile kutyochela kwiunde, ni jagwile mu liunjili limo mwa maunjili gatatu ga solo ni pa ilīwa ya meesi. 11 Ndondwa jila jāwālānjikwe, "Uwāwe." Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga meesi ga wāwile, ni wāndu wājinji uwāng'wele gele meesi go wāwile ligongo lya kuwāwa kwa meesi. 12 Nipele katumetume jwa kwinani jwa ncheche wāgombile lipenga lyakwe. Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu lyuwa lyaputikwe chipi, ni kuitenda lwesti ni ndondwa itajikwe chipi. Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka muusi lyatajikwe chipi, ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka chilo lyatajikwe chipi. 13 Nipele panaliji nkupunda kulola, nampilikene kapungu jumo juwāgulukaga mwinani nnope achiwēchetaga kwa liloōe lyekulungwa achitiji, "Ulaje! Ulaje! Ulaje kwa wēlewo wākutama mchilambo, ligongo mapenga gane ga achikatumetume wa kwinani wātatu galii chiwēla nganagombe!"

9 Nipele katumetume jwa kwinani jwa nsano wāgombile lipenga lyakwe. None najiweni ndondwa jijagwile pachilambo nomebejo jwapegwilwe chiugulilo cha mbugu chakuugulila Lisimbo lyangali mbesi. (*Abyssos g12*) 2 Nipele paŵājaujugwile mbugu ja Lisimbo lyangali mbesi, lyosi lyatutwime kutyochela mwisimbo mula lyaoeche mpela lyosi lyalikututuma mu ng'aso jajikulungwa. Lyuwa ni kwiunde kwaunikwe ligongo lya lyosi lyalikututuma mwisimbo mula. (*Abyssos g12*) 3 Mu lyosi mo syakopweche sombe ni kwenela mchilambo, ni syapegwilwe machili ga kuluma mpela machili ga makoloto. 4 Wāasalile anagajonanje manyasi ga mchilambo, atamuno chachiwīsi

chachili chose, atamuno chitela chachili chose nambo wāpeteche wāndu pe, awala wānganakola chimanyisyo cha Akunnungu pa usyo pao. 5 Sombe sila nganisilamulikwa kwaaulaga wāndu wāla nambo kwapoteka kwa miesi nsano. Upeteche wao waliji mpela wa likoloto palikunluma mundu. 6 Kele katema ko wāndu tachisosasosa chiwa nambo ngasachiwona ng'o, tasache kuwa nambo ngawa. 7 Syele sombe syaoneche nti falasi wāwāchikwe chile kwa ngondo. Pa mitwe jao paliji ni chindu mpela singwa jajikolochekwe ni sahabu ni ngope syao sili chisau ngope sya wāndu. 8 Umbo syao syaliji sysialeu mpela umbo sya achakongwe, ni meeno gao galiji mpela meeno ga lisimba. 9 Nombewo wāwete iwaloo ya isyano ya kulichenjela pa mitima jao. Paŵagulukaga, mapapiko gao gatyosyaga lisegwe mpela lisegwe lya mutuka sya ngondo sya falasi wājinji pakuuutuka kuputukuputu kwaaula ku ngondo. 10 Ni wākwete michila chisau ja makoloto jijasomaga nti miiwā. Kwa jele michila wākwete ukombole wa kwapoteka wāndu kwa miesi nsano. 11 Sooni akwete mwenye jwakwatawala nomebejo ali katumetume jwa kwinani jwapegwile ulamusi nkati alila Lisimbo lyangali mbesi, liina lyakwe mchiebulania lili Abadoni ni mchigiliki akuwālanjikwa Apolioni, meena ganagāwili go malumbo gakwe "Jwakonanga." (*Abyssos g12*) 12 Katema kandanda ka kulaga kapitile. Nnole, ndema siwili sya kulaga sīkika. 13 Nipele katumetume jwa kwinani jwa sita wāgombile lipenga lya. Ni napilipikene liloōe kopochela mu mbande ncheche sya chilisa chachikolochekwe ni sahabu chichaliji paujo pa Akunnungu. 14 Liloōe lila lyansalile katumetume jwa kwinani jwa sita jula juwākamullile lipenga, "Mwagopole achikatumetume ncheche wa kwinani, wāwātawākikwe ku lusulo lwekulungwa lwalukuwālanjikwa Efulati" 15 Wantenga ncheche wāla wāgopolekwe. Nombewo wāwāchikwe chile kwa ligongo lya ndāwī jijojo ni lyuwa lilyolyo ni mwesi ulaula ni chaka chilachila kuti wāulaje liunjili limo mwa maunjili gatatu ga wāndu gagali yalumo. 16 Napilikene wālanjikwe wa wāngondo wāwākxesile pa falasi wāla wālī milioni mia mbili. 17 Nkulola kwangu kula, naweni falasi ni wākwela falasi alinji yeleyi: Vālī ni iwaloo ya isyano ya kulichenjela pa mitima jao yechejeu mpela mooto ni kwine buluu mpela kwiunde ni yamanjanoo mpela utandi wa baluti. Mitwe ja falasi wāla jaliji mpela mitwe ja masimba, ni mu kang'wa syao mwakopweche mooto ni lyosi ni maganga ga baluti gagakukolela. 18 Liunjili limo mwa maunjili gatatu ga wāndu gagali yalumo, lyaulajikwe kwa maputiko gatatu go, yaani mooto ni lyosi ni baluti jijakolelagha iyaumile mu kang'wa sya falasi. 19 Pakuwa machili ga inyama yaikuwālanjikwa falasi galii mu kang'wa syao ni mmichila jao. Michila jao jaliji ni mitwe nti ja majoka ni kwa michila jo wākombwele kwaluma wāndu. 20 Ni wāndu wāsigele, wānganaulajikwa ni iputiko itatu yo, nganaleka sambi sya kuipopelela indu iyaikolosisyne achinsyene. Nganaleka kugapopelela masoka ni inyago ya sahabu ni ya feza ni ya shaba ni ya maganga ni ya itela, indu yangaikombokola kulola pane kupilikana namose kwenda. 21 Namose nganagalauka ni kuleka sambi syao sya kuulaga namose usaŵi wao namose ikululu yao ni wiyi wao.

10 Nipele nammweni katumetume jwa kwinani jwine jwali ni machili achitulukaga kutyochela kwinani. Wālīji aunchikwe

ni liunde pamo ni ukunje wa ula waliji pa ntwe wakwe, usyo wao wang'alimaga mpela lyuwa ni makongolo gakwe gajimi mpela chanamila sya mooto. 2 Mmakono mwao ñakamullle chitabu cha mwana cheugule. Ñaluñisile lukongolo lwa lwa kunlyo mu bahali ni lwa kunchiji pa nsanga. 3 Ni ñanyanisyse kwannope nti lisimba palikutongola. Pañanyanisyaga, ilindimo saba ya njasi yajanjile kwa liloñe lyekulungwa. 4 Payapikaniche ilindimo saba yo nasachile kulemba. Nambo napilikenе liloñe kutyochela kwinani lichiñiji, "Malowе ga ilindimo saba yo ili ntemela, nkagalemba!" 5 Katumetume jwa kwinani junammweni achijimaga mu bahali ni pa nsanga jula, ñaunyakwile nkono wakwe wa kunlyo kwinani, 6 ñalumbilile kwa liina lya Akunnungu ñakutama moñwa gose pangali mbesi ni moñwa gose pangali mbesi, ñagumbile kwinani ni indu yose yaili mwelemo, ni ñagumbile chilambo ni indu yose yaili mwelemo, ni ñagumbile bahali ni indu yose yaili mwelemo. Ñatite, "Katema kakulindilila nnope kamasisle! (aiñ g165) 7 Nambo katema katumetume jwa kwinani jwa saba jula pachachiti agombe lipenga lyao, Akunnungu chamalichisye ikotopasyo yao yaisisile malinga ni iñatite kusala kwa kang'wa sya ñakulondola ñakwe ñawaatumichile Ngani Jambone." 8 Nipele liloñe linalipikenе kutyochela kwinani lichiñechetaga none kundanda lyañechete sooni, "Njaule nkatile chitabu cheugule mmakono ga katumetume jwa kwinani jwajimi mu bahali ni pansanga jula." 9 Nipele nanjaulile katumetume jwa kwinani jula, nansalile ambe chitabu cha mwana chila. Nombejo ñasalile kuti, "Njigale ndye, mu nkang'wa mwenu chichilyepele mpela uchi nambo mltumbo mwenu chichiyawé." 10 Nipele nachijigele chitabu cha mwana chila kutyochela pankono wa katumetume jwa kwinani jula ni nalile. Nombecho mu kang'wa mwangu chalyelyepele mpela uchi. Nambo panamisile, plutumbo mwangu chawáwile. 11 Nipele ñasaalile, "Ikumbajila mmwejo kulalichila sooni utenga wa Akunnungu kwa ñandu ñajinji ni mu ilambo yejinji ni kwa ñandu ña iñecheto yejinji ni mamwenye ñajinji."

11 Nipele napegwile nnasi uwaliji mpela chitela cha kupimila ni kuusalila, "Njaule, nkajipime nyumba ja Akunnungu ni chilisa ni kwañalanga ñandu ñakupopela mwelemo. 2 Nambo nkalupima luñala lwa paasa lwa nyumba ja Akunnungu, ligongo lupegwilwe kwa ñandu ñangáwa Ñayahudi. Ni ñanyawo chauliñate musi wauswela kwa miesi alobaini na mbili. 3 None chinaatume ñaumboni ñangu ñawíli ali awete magunia kuti akalalichile utenga kutyochela kwa Akunnungu kwa moñwa elufu moja na mia mbili na sitini." 4 Wele ñaumboni ñawíli wo ali itela iñili ya miseituni ni indu iñili yakuñichila imuli yaikwima paujo pa Ambuje jwakutawala chilambo. 5 Ni iñaga mundu akusaka kwapoteka, ukukopoka mooto nkang'wa mwao ni kummulaga jwammagongo jo. Ni jwaliñose jwakulinga kwapoteka, akuulajikwa kwanti iyoyo. 6 Ñanyawo akwete ukombole wa kuuugala kwiunde kuti jikanya ula kwa moñwa pakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu. Sooni akwete ukombole wa kugatenda meesi gañe miasi ni ukombole wa kuchiputa chilambo kwa maputiko gakupisangana katema kakali kose pachasache. 7 Nambo patachimalisya kuñalanga umboni wao, chinyama chachikali kutyochela Mwisimbo lyangali mbesi chichimenye nawo ni kwapunda ni kwañalaga. (Abyssos g12) 8

Mitembo jao chijisigale mmatala ga mmusi waukulungwa akula kuñawambikwe Ambuje ñao. Liina lya musi wo lili Sodoma pane Misili. 9 Ñandu ña kila lukoso ni kila kabila ni kila iñecheto, chajilole mitembo jao kwa moñwa gatatu ni nusu. Nambo ngaasaka kuti jwali jose ajisiche mitembo jao. 10 Ñandu ñakutama mchilambo chasangalaale ni kupelegana mituuka kwaligongo lya chiwa cha ñandu ñawíli wo. Pakuña ñakulondola wo ñaasawisaga kwannope ñandu ñakutama mchilambo mo. 11 Nambo nkupita pe moñwa gatatu ni nusu, mbumu ja Akunnungu jajikwikanawo umi jajinjile mmitembo mo, nombewo ñajimi. Ni wose ñawíaweni ñanyawo ñakamwilwe ni lipamba lyalikulungwa. 12 Nipele ñakulondola ñawíli wo ñapilikene liloñe lyalikulungwa kutyochela kwinani lili nkwasalila, "Ñjise akuno!" Nombewo ñakwesile kwinani mu liunde, ñammagongo ñao ali nkwalola. 13 Katema kakoko chatyochele chindendemesi chachikulungwa ni liunjili limo mwa maunjili kumi gagali yalumo pa musi lyajonasiche ni ñandu elufu saba ñawile ligongo lya chele chindendemesi. Nombe ñawasigele ñajinjile ni lipamba, ñaakusise Akunnungu ña kwinani. 14 Katema kañili ka kulaga kapite, nambo katema kaatatu kakulaga kakwika chitema! 15 Nipele katumetume jwa kwinani jwa saba ñagombile lipenga lyakwe. Ni malowе gamajinji gamakulungwa gapikaniche kwinani gachitiji, "Sambano umwenye wa chilambo utendekwe kuñwa umwenye wa Ambuje Akunnungu ñwetu ni Kilisito juñansagwile ña Jwakuwombola. Nombewo chatawale moñwa gose pangali mbesi!" (aiñ g165) 16 Nipele, achachekulu ishilini na nne ñakutama paujo pa Akunnungu mu itengu yao ya umwenye, ñagwile manguku ni kwapopelela Akunnungu, 17 achitiji, "Tukuntogolela alakwe Ambuje Akunnungu Asyene Ukombole wose, ñanli ni umwapali, pakuña nlosisye machili genu gamakulu, ni kutanda kutawala. 18 Ñandu ñangáwa Ñayahudi ñatumbile, nambo lutumbilo lweni luiche, ni katema ka kwalamula ñawé. Katema ka kwapa ntuuka achikapolo lweni ñakulondola ni ñandu lweni wose, wose ñakulikusya liina lyenu, achanandi ni achakulungwa. Katema kaiche ka kwajonanga ñakuchijonanga chilambo." 19 Nipele nyumba ja Akunnungu jajili kwinani jaugulikwe, ni nkati mwakwe lyawoneche lisandu lya lilangan. Nombe kwatyochele kumesya ni ilindimo ni njasi ni chindendemesi cha chilambo ni ula jekulungwa ja maganga.

12 Nipele, chimanyiso chakusimosya chawoneche kwinani. Kwaliji ni jwankongwe jwambwechekwe lyeñwa ni lwesti pa sajo syakwe, ni pantwe pakwe paliji ni chindu mpela singwa jajikolochekwe ni ndondwa kumi na mbili. 2 Nombe jwankongwe jo ñaliji pa chiiu. Nipele, ñaliji nkulila ligongo lya kupotekwa ni chilungusi cha kuligopola. 3 Chimanyiso chine chawoneche kwinani. Kwaliji ni lñoka lyeñkulungwa lyeñchejeu, lyana mitwe saba ni misengo likumi. Pantwe wauli wose paliji ni chindu mpela singwa. 4 Nchila wa lñoka lila, ukujita liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ndondwa sya kwiunde ni kusiponya pa chilambo. Lñoka lyeñkulungwa lila lyajimi paujo pa jwankongwe jula juñaliji chile kuñeleka kuti nkulekwa pe, akamile kanache kakwe. 5 Nipele jwankongwe jo ñaligopwele mwanache jwannume, juñawichikwe chile kuti ñalamule ñandu ña ilambo yose kwa nkongojo wa chisyan. Mwanache jo ñanyakulikwe ni kunjausya kwa

Akunnungu, pa chitengu chao cha umwenye. 6 Jwankongwe jula wautuchile kwiuto kwangali wāndu. Liuto liwāmpanganyichisye Akunnungu kuti agosekwe kweleko, kwa mōwā elufu moja mia mbili ni sitini. 7 Nipele, kwaliji ni ngondo kwinani. Che Mikaeli, katumetume jwankulu jwa kwinani ni achikatumetume achinjakwe wā kwinani wāmenyene ni lijoka lila, lijoka lila pampepe ni wākutumichila wākwe lyamenyene nawo. 8 Nambo lijoka lila ni wākutumichila wākwe wāputikwe, nipele wātāpolekwe kwinani. 9 Lijoka lyalikulungwa lila, lyaponyekwe paasa. Lyele ni lijoka lya kakalaka lyalikuwilanjika Jwachigongomalo pane Shetani, jwakwalambusy wāndu wā chilambo chose. Jwaponyekwe pachilambo, pampepe ni wākutumichila wākwe wose. 10 Nipele napilikene liloŵe lyalikulungwa kwinani lichitiji, "Sambano ukulupusyo wa Akunnungu uiche! Sambano ukulupusyo uiche ni machili ni umwenye wa Akunnungu wētu ni ulamusi wa Kilisito jwasagulikwe aŵe Jwakuwombolai! Pakuŵa ajula jwakwāwechetela achalongo achinjetu paujo pa Akunnungu aponyekwe paasi. Jwelejo akwāwechetela muusi ni chilo. 11 Achalongo achinjetu wo wāmpundile Shetani kwa machili ga miasi ja Mwanangondolo ni kwa kwasalila wāndu wāne umboni nkati chikulupi chao ku Che Yesu. Nganaunonyela umi wao, wālijī chile kuutyosya mpaka kuwa. 12 Kwayele, nsengwe mmwe kwinani ni wose wākutama mwelemo. Nambo, ulaje kwa chilambo ni bahali, pakuŵa Ibilisi antuluchile ali ni lutumbilo lwalukulungwa, pakuŵa akumanyilila kuti gaasigalile mōwā kanandipe." 13 Lijoka lyo palyaimanyilile kuti liponyekwe paasi pa chilambo, lyatandite kummutusya jwankongwe juwāmbeleche mwanache jwannume jula. 14 Nambo jwankongwe jula wāpegwile mapapiko gaŵili ntí ga kapungu jwankulungwa, kuti akombole kuguluka mpaka mwipululu, kwiuto kuchagosekwa uchenene, kuti agosekwe kwa yaka itatu ni miesi sita, kwati lijoka lila ngalikombola kwika. 15 Ni lyele lijoka lyakopwesye meesi gamajinji kutyochela mu kang'wa mwakwe mpela lusulo, kuti gankumbe jwankongwe jo. 16 Nambo litaka lyankamwisyé jwankongwe jo, litaka lyaunukwiche mpela kang'wa ni kugamila meesi gagakopweche nkang'wa mwa lijoka. 17 Lijoka lyantumbilile jwankongwe jula, lyajawile kukumenyana ni iwelesi ine ya jwankongwe jo, yaani wākugajitichisya makanyo ga. Akunnungu ni wākuukamulichisya umboni nkati usyene wausasile Che Yesu.

13 Ni lujoka lila lyajimi mmbwani mwa bahali. Nipele nachiweni chinyama chachikali chili nkukopoka mu bahali, chana mitwe saba ni misengo likumi ni pachanya pa kila msengo pana chindu mpela singwa. Ni pachanya pa jele mitwe paliji ni meena ga kwatukana Akunnungu. 2 Ni chinyama chachikali chinachiweni cho chalandene ni chisuwî, ni sajo syakwe chisau chisuûni ni kang'wa jakwe chisau kang'wa ja lisimba. Lijoka lyo lyachipele chinyama chachikali chila machili gakwe ni chitengu cha ulamusi ni ukombole waujinji. 3 Ntwe umo wa chinyama chachikali chila waoneche kuti waulele liwanga lyakogoya nnope lilyatyochele ni kukapikwa ni lipanga, nambo liwanga lyakogoya lyo lyalii lilamile. Wandu wose ñwa pachilambo ñachisimosile chinyama cho ni kuchikuya. 4 Wandu wose ñwalilambile lujoka lila ligongo lyachipele chinyama chachikali ukombole wakwe. Nombe ñachipopele chinyama achitiji, "Ana ñwaana ñakulandana ni chinyama chi? Ana

waani ñakukombola kumenyana nacho?" 5 Nipele chinyama chachikali chila chapegwile ukombole wa kuñecheta malowé ga kuligamba ni ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chapegwile ulamusi wa kupanganya masengo kwa miesi alobaini na mbili. 6 Nombe chinyama chachikali chila chatandite kwatukana Akunnungu ni kulitukana liina lya ni liuto lyakutama Akunnungu ni wose ñakutama kwinani. 7 Sooni chapegwile machili ga kumenyana ngondo ni ñandu ña Akunnungu ni kwapunda. Ñapegwile ulamusi wa kwatawala ñandu ña ngoso ni kila chiñecheto ni kila chilambo ni kila mitundu. 8 Ni ñandu wose ñakutama mu chilambo chaachipopele chinyama chachikali cho, ikawé ñewála pe ñawálembekwe meena gao chitandilile kupagwa kwa chilambo mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo juñaulajikwe. 9 "Wakwete mapikanilo, apikane! 10 Íwaga mundu akusachilwa kujigalikwa migole chajigalikwe migole. Íwaga mundu akusachilwa aulajikwe ni lipanga chaulajikwe ni lipanga. Kwa yele ñandu ña Akunnungu akusachilwa avêje ni upilili ni chikulupi." 11 Nipele nachiweni chinyama chine chachikali chili nkukopoka mu lisi. Chakwete misengo jiñili jati mpela ja ngondolo ni chawéchete mpela lijoka lyekulungwa lila. 12 Chinyama cho chaliji ni ukombole wemalile kutyochela kwa chinyama cha ndanda ni ñautumiye ukombole ula paujo pa chinyama. Nombecho kwa machili ñaatendaga ñandu ña chilambo chose achipopele achila chinyama chandanda chichaliji ni liñanga lyakogoya lilyalamile. 13 Nipele, chinyama chachikali chaawíli chatesile imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa ñandu namose kuutenda mooto utuluche pachilambo kutyochela kwinani. 14 Kwa ukombole uñapegwilwe wa kutendekanya imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa chinyama chandanda. Ñalyungesye ñandu ñakutama pachilambo kwakwasalila akolosye chinyago chakulandana ni chinyama chichaliji ni liñanga lilyatyochela ni kukapikwa ni lipanga ni kulama chila kuti achichimbichisyé. 15 Chinyama chaawíli chila chapegwile machili ga kuchitaga mbumu ja umi chinyago cha chinyama cha ndanda kuti chikombole kuñecheta ni kwaulaga ñandu wose ñangakuchiþopele chinyago cho. 16 Nombe ñaakanganichisyé ñandu wose, achanandi ni achakulungwa, ñachipanje ni ñakulaga, ñanganawa achikapolo ni achikapolo, kuti atajikwe chimanyisyo pa nkono wao wa kundyó pane ku meeso kwo. 17 Ñakanyisye akapagwa mundu jwalijose juchasume pane kusumisya chindu chachili chose akañwe jwakwete chimanyisyo, yaani liina lya chinyama chila pane uñalanjkwe wa liina lyakwe. 18 Pelepa pakusachilwa lunda! Jwakwete umanylisi akukombola kuñalanga uñalanje wa chele chinyama, pakuwá namba jo jili liina lya mundu jumpepe. Syele namba sili mia sita, sitini na sita.

14 Nipele namweni Mwanangondolo ali ajimi pachikwesya cha Sayuni. Pampepe najo paliji ni wându laki moja ni elufu alobaini na nne wâwâlembekwe pa usyo pao liina lya mwanangondolo ni liina lya Atatigwe. 2 Nipele napilikene lîlôwe kutyochelle kwinani, lîlôwe lyaliji mpela lya meesi gamajinji ni mpela lîlôwe lya chilindimo chachikulungwa. Ni lyele lîlôwe linalipikene lyaliji mpela malowe ga wându wâkutulyala chinq'wenyeng'wenve achiqombaqa ing'wenyeng'wenve yao. 3

Wājimbaga lujimbo lwa sambano paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa yepanganyikwe yejumi ncheche ni achachekulu. Ni ngapagwa juwākombwele kuliijganya lwele lujimbo akawē wāndu mia moja alobaini na nne elufu wāwāwombolekwe mchilambo. 4 Wele wāndu ni wēlewo wānganalisakasya kwa kugona ni achakongwe, nombewo ali wākusalala paujo pa Akunnungu. Aŵa ni wākunkuya Mwanangondolo mwakwaula mose. Wéle wāwombolekwe pasikati ja wāndu wājinji, kuti aŵe mpela sadaka ja milimbu jajikutyochekwa kwa Akunnungu ni kwa Mwanangondolo. 5 Wélewo ngakukombola kuwēcheta unami kose, nganakola magambo gali gose. 6 Sooni namweni katumetume jwa kwinani jwine ali nkuguluka mwinani, jwana Ngani Jambone ja Akunnungu moŵa gose pangali mbesi, alalichile kwa wāndu wose wākutama mchilambo ni kwa ilambo yose ni kwa ngosyo syose ni iŵecheto yose ni kwa mitundu jose. (aiōnios g166) 7 Nombewo wāwēchete kwa liloŵe lyekulungwa, "Mwajogope Akunnungu ni kwakusya! Pakuŵa katema ka kwalamula wāndu kaiche. Mwapopelele wēlewo pe wākupangenyé Kwinani ni chilambo ni bahali ni isima ya meesi." 8 Katumetume jwa kwinani jwaawīlī wāankuiye ajula jwaandanda nikuti, "Agwile, Babeli jwankulu agwile, Babeli juwāapele wāndu ū ilambo yose ang'we divai jakwe. Divai jakwe ja kuchinonyela chikululu." 9 Iyoyo katumetume jwa kwinani jwaatatu wākuuiye wéle wāwīlī achiwēchetaga kwa liloŵe lyekulungwa, "Mundu jwalijose jwakuchipopelela chinyama pane chinyago chakwe ni kukunda kutajikwa chimanyiso pa usyo pakwe pane mu nkono wakwe, 10 chang'we divai ja lutumbilo lwa Akunnungu jajitajikwe mu chikombe cha lutumbilo lwa ni jangawanganya ni meesi. Mundu jo chasauswe munkati mwa maganga ga baluti gagakuulika paujo pa Achikatumetume ū kwinani wāswela ni paujo pa Mwanangondolo. 11 Lyosi lya mooto waukwasausya chilikwele kwinani moŵa gose pangali mbesi. Wāwāchipopelela chinyama chachikali ni chinyago chakwe ni kutajikwa chimanyiso cha liina lyakwe, ngaapumulila muusi ni chilo." (aiōn g165) 12 Kwa yele, wāndu ū Akunnungu wākugakamulisa makanyo ga Akunnungu ni kunkulupiliла Che Yesu akusachilwa kola upiliili. 13 Nipele, napilikene liloŵe kutyochela kwinani lichiții, "Nhembe yele: akwete upile wāndu wākuwa sambano ali pamō ni Ambuje." Nombe Mbamu akuti, "Elo! Chapumulile kutyochela mmasausyo gao, ni chapegwe ntulilo kwa aila yaitesile." 14 Nipele, naliweni liunde lyeswela ni pa liunde po paliji ni jumo jwali mpela Mwana jwa Mundu. Ali awete chindu mpela singwa cha sahabu mu ntwe wakwe ni mu nkono wakwe ali akamulile chikwakwa chakutema. 15 Iyoyo katumetume jwa kwinani jwine wākopochele mu Nyumba ja Akunnungu ja kwinani ni liloŵe lyekulungwa ni kunsalila juwātemi mwiunde jula kuti, "Njigale chikwakwa chenu nkagungule magungulo, pakuŵa katema ka magungulo kaiche ni magungulo ga chilambo gakomele." 16 Nipele juwātemi penani liunde jula, wāchisungwisye chikwakwa pa chilambo ni kugungula magungulo. 17 Sooni wākopochele katumetume jwa kwinani jwine mu Nyumba ja Akunnungu ja kwinani, nombejo iyoyo ali akamwile chikwakwa chakutema. 18 Katumetume jwa kwinani jwine wākopweche pa chilisa, jwelejo ni jwali ni ulamusi wa pa mootho, ni wānsalile juwākwete chikwakwa chakutema jula kwa

liloŵe lyekulungwa, "Nomwe ntote chikwakwa chenu chakutema, nkakate mikungu ja sabibu ja chilambo, pakuŵa sabibu syakwe sijjile." 19 Katumetume jwa kwinani jula wāchisungwisye chikwakwa chakwe pa chilambo, wākatile mikungu ja sabibu sya chilambo, wāsitasile mu chombo chakuminyila divai ja lutumbilo lwa Akunnungu. 20 Sabibu sila syaminyikwe peuto pa kuminyila divai papali paasa musi. Ni divai jakopweche peuto pa kuminyila ni ugumbale wakwe walij mpela mita siŵili ni ulewakwe walij mpela wa falasi, walij kilomita mia tatu.

15 Nipele nachiweni chimanyiso chine kwinani, chachikulungwa ni chakusimonjeka. Paliji ni achikatumetume ū kwinani saba wāna iputiko saba yakumalichisy, pakuŵa mu yeleyo lutumbilo lwa Akunnungu lumalile. 2 Nipele nachiweni chindu mpela bahali jajikolochekwe ni lindala, chachiwanganyiche ni mooto. Sooni naweni wāndu wāwāchipundile chinyama ni chinyago chakwe, ni liina lyakwe likumanyika kwa namba jila. Wéle wāndu wājimi mungulugulu bahali jajikolochekwe ni lindala ali akamulile ing'wenyeng'wenye iŵapegwile ni Akunnungu. 3 Wājimbaga lujimbo lu che Musa, jwakutumichila jwa Akunnungu ni lujimbo lwa Mwanangondolo achitiji, "Ambuje Akunnungu ū ukombole wose, ntesile indu yekulungwa ni yakusimonjeka nnope! Alakwe Mwenye jwa ilambo yose, mata la genu gali gagoloka ni ga usyene! 4 Ambuje, ana ūaani jwangakunjogopa, ūaani jwangakulikusya liina lyenu? Pakuŵa alakwe jikape ndi wāswela. Wāndu wose ū ilambo chachiika ni kumpopelela, pakuŵa masengo genu gambone gaunukulikwe kwa wāndu wose." 5 Pakumala yelei, nipele najiweni Nyumba ja Akunnungu kwinani jiugulikwe ni munkati mwakwe mwana lisakasa lya umboni wausyene. 6 Awāla achikatumetume ū kwinani saba wāwākwete iputiko saba, wākopweche pa Nyumba ja Akunnungu jila ali awete iwalo yeswela yakunyesima ni nkanda wa sahabu pa mitima jao. 7 Ni jumo jwa wēle wāpanganyikwe wājumi ncheche wāpelele achikatumetume ū kwinani saba mbale saba sya sahabu syasigumbule lutumbilo lwa Akunnungu, wāali wājumi moŵa gose pangali mbesi. (aiōn g165) 8 Nyumba ja Akunnungu jagumbele lyosi lyalikopweche mu ukulu wa Akunnungu ni machili gakwe. Nganapagwa mundu juwākombwele kwinjila mu Nyumba jila mpaka payamasile iputiko saba ya achikatumetume ū kwinani saba wāla.

16 Nipele napilikene liloŵe lyekulungwa kutyochela pa Nyumba ja Akunnungu lili nkwasalila achikatumetume ū kwinani saba, "Njaule nkajitile pachilambo mbale saba sya lutumbilo lwa Akunnungu." 2 Nipele katumetume jwaandanda wājawile ni kwita mbale jakwe pachanya chilambo. Nombe yatochele ipute ya koogoya ni ya kupeteka nnope pa wāndu wāwākwete chimanyiso cha chinyama ni wāwāchipopelela chinyago chakwe. 3 Ni katumetume jwaawīlī wājitle mbale jakwe mu bahali. Nombe meesi gasandwichie ni kuŵa mpela miasi ja mundu jwawile ni yepanganyikwe yose yejumi yaili mu bahali yawile. 4 Ni katumetume jwaatatu wājitle mbale jakwe mu sulo ni mu iliŵa ya meesi, nombeyo yasandwichie miasi. 5 Nampikene katumetume jwa kwinani jwakwimilila meesi ali nkusalas, "Alakwe Wāswela, ūanli, ni jumwalij! Alakwe kwanti nyi nkulamula yaikuti

kuwajilwa. 6 Pakuwa wajitile miasi ja wändu wa Akunnungu ni wakulondola, nomwe mwapele miasi ang'we. Chelecho ni chawajilwe kupochele!" 7 Sooni napilikene lilöwe lyatyochele pa chilisa lili nkusala, "Eloo, Ambuje Akunnungu wa Ukombole wose! Kulamula kwenu kuli kusyene ni kwa chigolochelo." 8 Nipele katumetume jwa kwinani jwa ncheche wajitile mbale jakwe pa lyuwa, ni lyuwa lyapegwile machili ga kwa jocha wändu kwa mooto wakwe. 9 Nombe wändu wajochekwe ni mootho, sooni wàntukene Akunnungu waali ni ulamusi pa iputiko yose. Nambo nganasaka kugalauka ni kuleka sambi ni kwakusya Akunnungu. 10 Nipele katumetume jwa kwinani jwa nsano wajitile mbale jakwe pa chitengu cha umwenye cha chinyama chachikali chila. Umwenye wakwe watajikwe chipi ni wändu wàtandite kulilumanya ndimi syao ligongo lya kupoteka. 11 Ni wàntukene Akunnungu wa kwinani ligongo lya kupoteka kwao ni ipute yao. Nambo nganagalauka ni kuleka sambi sya ipanganyo yao yawamba. 12 Nipele katumetume jwa kwinani jwa sita wajitile mbale jakwe pa lusulo lwekulungwa lwalukuwìlanjikwa Efufati. Meesi gakwe gajumwile, kuti litendekwe litala ligongo lya Mamwenye kutyochela kungopochelo lyuwa. 13 Nipele nagaweni masoka gatatu gagali mpela moola, gali nkukopoka nkang'wa mwa lijoka lyekulungwa ni nkang'wa mwa chinyama chachikali chila ni nkang'wa mwa jwakulondola jwa unami. 14 Gele gali masoka gagakupanganya imanyiso. Nombego ni gagakwaula kwa mamwenye wa pachilambo chose ni kwasonganganya pamo ku ngondo pa lyuwa lyekulungwa lya Akunnungu wa Ukombole wose. 15 "Mpikane! Une ngwika mpela jwa wiyi! Akwete upile jwelejo jwali chile ali awete iwalo yakwe kuti akajenda matakope akuno ni akunokuno ni kwaseka ni wändu pachiwàone ali nkwendwa matakope." 16 Nipele masoka gala gaasongangenyenye mamwenye peuto papakuwìlanjikwa kwa Chiebulania Halimagedoni. 17 Nombe katumetume jwa kwinani jwa saba wajitile mbale jakwe mwinani. Liloë lyekulungwa lyapikaniche kutyochela pa chitengu cha umwenye mu nyumba ja Akunnungu lili nkusala, "Iteendekwe!" 18 Nipele kwatyochele kumesya ni ilindimo ni njasi ni chindendemesi chachikulungwa cha chilambo. Chindendemesi cho chalii chakogoya kwannope, ni chinganichityochele chitandile Akunnungu pawangumbile mundu. 19 Nipele musi waukulungwa ula waga wànyiche mbande sitatu, ni misi ja ilambo yose jagumulikwe. Akunnungu nganaulìwalila Babeli musi waukulungwa. Wàung'wesiyé chikombe cha divai ja lutumbilo lwo lwalukulu. 20 Ilumba yose yapotele ni ikwesa nganiwoneka sooni. 21 Nombe janyeje ula ja maganga gamakulungwa gagali ni chisilo, kila liganga kilo hansini ni kwaputa wändu. Nombewo wàntukene Akunnungu ligongo chiputiko cha ula jila chalii chekulungwa nnope.

17 Nipele jumo jwa achikatumetume saba wa kwinani juwàliji ni mbale saba waiche ni kuusalila, "Njise akuno, chinarnosye kulamulikwa kwa jwankongwe jwachigwagwa jula, musi wautawìkwe pa meesi gamajinji. 2 Mamwenye wa mchilambo wàtesile nawo chakululu, nombe wàkutama mchilambo akolelwé divai ja chigwagwa chakwe." 3 Nipele Mbamu jwa Akunnungu wànyigele ni katumetume wànanongwesye mpaka mwilambo. Kweleko nammweni jwankongwe ali atemi

pa chinyama chechejeu chegumbale meena ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chaliji ni mitwe saba ni misengo likumi. 4 Ni jwankongwe jula wàwete chiwalo cha sambalu ni chechejeu, wàlisalesye ni indu yekolochekwe kwa sahabu ni maganga ga ndalamu ni lulu. Nombejo wàkamullé chikombe cha sahabu mu nkono wakwe, chachigumbele indu yaikuchima ni isambo ya usakwa wa chikululu chakwe. 5 Nombewo wàlembekwe pa usyo wakwe liina lyanchitemela, "Babeli, musi waukulungwa, achikulugwe wa wàchigwagwa ni wa yose yaikuchima pachilambo." 6 Nammweni jwankongwe jo ali akolelwé miasi ja wändu wa Akunnungu ni miasi ja wändu wàwaulegwe kwa ligongo lya kwasalila wändu umboni wa ngani ji Che Yesu. Panammweni nasimosile nnope. 7 Nambo katumetume jwa kwinani jula wàmusisyé une, "Ligongochi nkusimonga? Chinansallé indu yaisisiche ya jwankongwe jwatempi pachanya pa chinyama chachikwete mitwe saba ni misengo kumi. 8 Chinyama chachikali chimwachiwi chili chachijumi kundanda, sambano chiwile. Nambo pachiwàndi chakopoche mu Lisimbo lyangalibesni nambo chajonanjikwe. Wändu wàkutama pa chilambo chasimonje, elo, wändu wose wànganalembekwa meena gao mu chitabu cha umi chitandile kupagwa chilambo, chasimonje kuchiwona chinyama chichalii chachijumi kundanda, ni kuwa nambo sambano chikukopochela sooni. (Abysos g12) 9 "Pele lukusachilwa lunda ni umanyilisi. Jele mitwe saba jo, gali matumbi saba gaakutama jwankongwe pachanya pakwe. Jele mitwe saba jo jili mamwenye saba. 10 Pasikati ja wéle mamwenye saba wo, mamwenye nsano amasile kuwa, jumo akulongsya ni jwine nganawé kwika, nambo pachaiche po chalongsya kwa katema kakajipi. 11 Ni chinyama chachikali chichalii chachijumi kalakala, nambo sambano nganachikola umi sooni, ali mwénye jwa nane. Ni jwelejo ali jumo jwa àwala saba, nombejo chaulajikwe. 12 "Ni misengo kumi jimwajiweni jili, ali mamwenye kumi wàganatande kutawala. Nambo chapegwe ulamusi wa kulongosya kwa katema kamo pe pamo ni chinyama chila. 13 Wose kumi chajilane nombewo chachimpa chinyama machili gao ni ulamusi wao wose wa kwatatala wändu. 14 Chamenyanie ni Mwanangondolo, nambo Mwanangondolo pamo ni àwala wàwàaùlasile ni kwasagula waali wàkukulupilichika, chiwàpunde ligongo jwele ali Ambuje jwa achambuje ni Mwenye jwa mamwenye." 15 Nipele katumetume jwa kwinani wàsalile une, "Meesi gamwagaweni pepala pawatemi jwachigwagwa jula, jili mipingo ja kila ngosyo ni kila chilambo ni kila chiwècheto ni kila mitundu. 16 Misengo kumi jimwajiweni ni chinyama chila, chiwàchime jwakulàwàala. Chiwàsumule yose yalinayo ni kwaleka makonope, chaalye nyama ja chilii chakwe ni kwatinisa kwa mootho. 17 Pakuwa Akunnungu wàtasile mmitima jao achila chakuchisaka kuti chitendekwe kuti ajilane achinsyene pe kuchipa chinyama chila ulamusi waukulongsya, mpaka pele malowé ga Akunnungu pachigamalile. 18 "Ni jwankongwe jumwambweni jula uli musi waukulungwa waukwalamula mamwenye wa pachilambo."

18 Pakumala yeleyo nammweni katumetume jwa kwinani jwine achitulukaga kutyochela kwinani, akwete ulamusi wekulungwa, ni kung'alima kwakwe chilambo chang'alime.

2 Nipele wanyanyisye kwa machili achitiji, "Ugwile, Babeli musi wekulungwa uwile, utendekwe pakutama masoka ni mbumu sili syose syausakwa, utendekwe pakutama ijuni yose ya usakwa ni yaikuchima. 3 Pakuwa wāndu wā ilambo yose wākolelwe divai jakalipa ja chigwagwa cho. Nombe mamwenye wā pachilambo wātesile najo chikululu. Nombe wāndu wā malonda wā pachilambo wāpatile ipanje kutyochela ni machili ga tama jakwe ja kusaka kulisengwasya kwanno." 4 Nipele napilikene liloŵe line kutyochela kwinani lichitiji "Nkopoche kukwakwe wāndu wāngu! Nkaŵa chindu chimo mu sambi syakwe; Ntakupochela iputo yakwe. 5 Pakuwa sambi syakwe siunjikene mpaka kwinani, ni Akunnungu aikumbuchile ileŵo yakwe. 6 Chimwatendele ilaila mpela iwaitesile kwa wānyamwe, mwauchisyse kawīl kwa aila iŵatendele wāne. Ngumbasye chikombe chakwe kawīl chakung'wa chakalipa, mpela iŵatite pakumgumbalichisa mmwe. 7 Mwape masausyo ni ipetesi malinga ni mwakulikusya ni kulipokasya kwakwe kwanno. Pakuwa akuŵecheta muntima mwakwe, 'Ngutawala ntí mwénye jwankongwe! Nginima jwambwililwe ni jwannume, Une ngasasupuka namose kanandi' 8 Kwa ligongo lyo iputiko yakwe tiiche pa lyuŵa limo pelyo, chiwa ni kusupuka ni sala. Kupunda ni gelego chajochekwe pa mooto pakuwa Ambuje Akunnungu wākwalamula wo, akwete machili." 9 Ni mamwenye wā pa chilambo wāwātesile najo chigwagwa ni kupoka pampepe najo chalile ni kwalillila kwa malumbo pachaliwone lyosi lya kutinika kwakwe. 10 Chajime kwakutali pakugajogopa masausyo gakwe, achitiji, "Chanasa, chanasa kukwenu Babeli musi wekulungwa ni wauli ni machili! Pakuwa kwa katema kamo pe kulamulikwa kwenu kuiche!" 11 Wā malondo wā pachilambo chalile ni kusupuka ligongo ngapagwa mundu jwakusuma malonda gao sooni, 12 ngapagwa sooni jwakusuma malonda ga sahabu ni feza ni maganga gandalama jajikulungwa ni lulu ni iwalo yeswela ni iwalo ya sambalau ni iwalo ya halili ni iwalo yechejeu, itela yose yakununjila uchenene, ni yoombo yose yekolocheckwe ni misengo ja ndembo ni yose yesepekwé mu itela ya ndalamá jajikulungwa, ni yoombo yose ya shaba ni ya chisiano ni yombo ya malumalum. 13 ni mdalasini ni iliki ni ubani ni mauta gambone ni divai ni mauta ga seituni ni utandi wambone ni ngano ni ng'ombe ni ngondolo ni falasi ni mutuka ja kukwekwelemya ni falasi ni achikapolo namose umi wa wāndu. 14 Wāndu wā malonda wāla wānsalile jwankongwe jula, "Indu yose ya kusalala imwasakaga mme nayo isowile, ni chiparie ni kulapikwa kummutfiche ni ngannyiwona sooni ng'o." 15 Wāndu wā malonda wāwasichile ni jwelejo musi ula, chajime kwakutalika kwaligongo lya kogopa masausyo gakwe gakaika kwasimana ni wānyawo. 16 Chalile ni kuliia kwamalumbo achitiji, "Chanasa! Chanasa kwa au musi wekulungwa wu. Wāsyōwelele kuwala iwalo yeswela, ni ya sambalau ni yechejeu ni kuliilemba kwa indu yaikolocheckwe kwa sahabu ni indu yekolocheckwe kwa maganga ga ndalamá jajikulungwa ni kuwala lulu! 17 Kwa katema kamo pe ipanje yejinji yanti jeji namuna ji ijonasiche." Wākusilongosya meli ni wākwendwa mu bahali ni wākupanganya masengo mu meli ni wāndu wose wākutenda malonda kwa litala lya bahali wājimi kwakutalika. 18 Wāliweni lyosi lya musi wo ni kuti, "Ngapagwa kose musi wekulungwa mpela musi wu." 19 Wālitasile luundu pa

mitwe jao kulosya kulilasika kwao, wālisile kwa liloŵe ni kuliila kwa malumbo achitiji "Kulaga! Kulaga kwa musi wekulungwa! Musi wati wose wāali ni ngalawā syasikulungwa syasikwenda mmeesi wāsicchile kutyochela ni ipanje yakwe yejinji. Nambo kwa katema kamo pe usoyesye indu yose." 20 Nsangalale mmwe kwinani! Nsangalale wānyamwe wāndu wā Akunnungu pamo ni achinduna ni wākulondola wā Akunnungu! Kwaligongo lya indu yaikopochela mmusi ula, pakuwa Akunnungu aulamwile kwa ligongo lya ipanganyo yampanganichisyse wānyamwe! 21 Nipele katumetume jwa kwinani jwali ni machili wānyakwile lisyago, wāliponyisye mu bahali achitiji, "Kwanti iyiyi musi wa Babeli ni uchijile pakugumulikwa kusyene ni ngasiuwoneka sooni. 22 Namose liloŵe lya wāndu wākwindiba ni liloŵe lya ing'wenyeng'wenye ni wākugombia ipeeta ni wākugombia mapenga ngasilipikanika sooni mwenumwe ng'o. Nombe fundi jwa masengo gagali gose ngasaoneka mwenumwe sooni ng'o namose lisegwe lya lisyago ngasilipikanika mwenumwe sooni ng'o. 23 Namose lilanguka lya lumuli ngasilumulika sooni mwenumwe ng'o. Liloŵe lya mlombela ni jwakulombwa ngasilipikanika sooni kukwenu ng'o. Wāmalonda wēnu wālaji ni machili pachilambo ni usaŵi wenu walyungasisye wāndu wose wā chilambo." 24 Wele musi wa Babeli wālamulikwe kwa ligongo mu nkati mwakwe jawoneche miasi ja wākulondola wā Akunnungu ni wāndu wā Akunnungu ni miasi ja aŵala wose wāwāulajikwe pachilambo.

19 Pagamasile gelego napilikene liloŵe kutyochela kwinani mpela liloŵe lyekulungwa lya mpingo wa wāndu wājinji lichitiji, "Alapikwe Akunnungu! Ukulupusyo ni ukulu ni machili ili ya Akunnungu wētu. 2 Ulamusi wakwe uli wa usyene ni wagoloka. Anlamwile jwankongwe jwachigwagwa jwakumanyika nnope, juwāchinyenjile chilambo ni chikululu chao. Akunnungu annagasisye kwaligongo lya kwalлага wākutumichila wāo!" 3 Nombewo kaavīlī wātite, "Alapikwe Akunnungu! Lyosi lya mooto wākutinisa musi ula likukwela mwinani moŵa gose pangali mbesi!" (aiōn g165) 4 Ni achakulungwa ishilini na nne wāla ni yepanganyikwe yejumi ncheche wāligwisisye manguku ni kwapoolela Akunnungu wākutama pa chitengu cha umwenye. Wātite, "Eloo! Alapikwe Akunnungu!" 5 Nipele liloŵe lyakopochela pa chitengu cha umwenye lichitiji, "Mwalape Akunnungu wētu mwanya achikapolo wākwe wose, wānyamwe wānkwajogopa wēlewo, achakulungwa ni achanand!" 6 Nipele napilikene liloŵe mpela liloŵe lya mpingo wa wāndu wājinji sooni mpela ila liloŵe lya meesi gamanjinji gagakwilima ni sooni mpela ila liloŵe lya ilindimo ichitiji, "Alapikwe Akunnungu!" Pakuwa Ambuje Akunnungu wētu, wā ukombole wose ali Mwene. 7 Ayaga tusengwe ni kusangalala, twakusye Akunnungu kwa ukulu wakwe, pakuwa ulombela wa Mwanangondolo uiche ni mwali jwaulombela ali chile. 8 Mwali jwaulombela jo akundikwe kuwala chialo chachikunyesima mnope." Pakuwa chialo chachikunyesima cho gali masengo gambone ga wāndu wā Akunnungu. 9 Pelepo katumetume jwa kwinani wāasalile une, "Nnembe gelega: Akwete upile wēlewo wāwālanjkwe ku chakulya cha ulombela wa Mwanangondolo." Wāsalile sooni, "Agaga gali maloŵe ga usyene ga Akunnungu. 10

None nalgewisise manguku paujo pa makongolo gakwe kuti naapopele." Nambo wāsalile, "Ngasintenda yeleyo, uneji ndili jwakutumichila jwa Akunnungu mpela mmwe ni mpela achinjenu wākuukulupila umboni nkati usyene ūwāunukwile Che Yesu. Usyene ūwāunukwile Che Yesu wo ukutyochela kwa Mbumbu jwa Akunnungu jwakwakamuchisa wāndu kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu." 11 Pelepo nakuweni kwinani kweuguche, nombeko kwana falasi jwanswela. Ni jwakwesile pachanya pakwe akuwālanjika Jwakukulupilchika ni Jwausyene, sooni akwalamula wāndu ni kumenyana ngondo kwa litala lyambone paujo pa Akunnungu. 12 Meeso gao galiji mpela lilamba lya mootho, ni pantwe pao wāwete indu yejinji mpela singwa sya chimwenye. Akwete liina lyalembechekwe lyangakulimanyilila jwine akaŵe asyene wo. 13 Wāwasile chiwalo chetōwelele mmiasi, ni liina lyao likuwālanjika, "Lilōw lya Akunnungu." 14 Ni mipingo ja wāndu wāngondo wā kwinani jankuiye jichikwelaga falasi wāswela ni kuwala iwalo yakunesima nnope. 15 Ni mu kang'wa mwao likutyochela lipanga lyakutema kuti wāpute wāndu wā ilambo yose. Nombejo chalongsye kwa nkongojo wa chisano. Nombejo chiwākasanye wāndu ntī mundu jwakuminya sabibu peuto pakuminyila divai ja lutumbilo lwekulū lwa Akunnungu wāali ni Ukombole. 16 Mu chakuwala chakwe ni mchiiga chakwe lilembekwe liina lyalikuti "Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje jwa achambuje." 17 Nipele nammweni katumetume jwa kwinani ali ajimi pa lyuŵa. Wānyanisyi ne kuisalila ijuni yose iyagulukaga mwinani, "Njise! Ni kusongangana pamo ku chakulya chachikulu cha Akunnungu. 18 Njise kunlye iilu ya mamwenye ni ya achakulu wā ngondo ni ya wāndu wā machili ni ya falasi ni wākukwela falasi wāo, njise kundye iilu ya wāndu wose wānganatāwīkwa ni achikapolo, wākuchimbichikwa ni wāngakuchimbichikwa." 19 Nipele nachiweni chinyama pamo ni mamwenye wā mchilambo ni wāndu wāo wā ngondo ali asongangene pamo kuti amenyane ni juwātemi pa falasi jwanswela pamo ni wāndu wā ngondo wākwe. 20 Nambo chinyama chila chakamwilwe pamo ni jwakulondola jwa unami juwāpangenye imanyisyo peuto pa wānyawo. Kwayele imanyisyo yo yalyungesye wāndu wāwālijii ni alama ja chinyama chila ni kuchipopelela chinyago chakwe. Chinyama chila ni jwakulondola jwa unami, wose wāwālijii wāponyekwe ali wājumi mu litanda lya mootho lyaligumbele maganga ga baluti gagakukolela. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Wāndu wā ngondo wākwe wāulajikwe ni lipanga lilyatiosile nkang'wa mwa juwātemi pa falasi jwanswela. Ni ijuni yose yajikwite kwa minou ja wāala wāwāulajikwe.

20 Nipele nammweni katumetume jwa kwinani achiikaga kutyochela kwinani mu nkono wakwe akamulile chiugulilo cha Lisimbo lyangali mbesi pamo ni unyolo wekulungwa. (Abyssos g12) 2 Wālikamwile lijoka, alila lijoka lya kalakala lyalikuwālanjika Jwachigongomalo pane Shetani ni kulitāwa minyolo kwa yaka elufu moja. 3 Katumetume jwa kwinani wāliponyele lijoka mu Lisimbo lyangali mbesi, wāugele nnango wa kwinjilla kweleko ni wāwālisile chimatilo kuti akakombola sooni kwalyungasya wāndu wā ilambo mpaka pachiimale yaka elufu moja. Nambo pachiimale yele yaka chasachilwe kugopolekwa

soonii kwa katema kakajipi. (Abyssos g12) 4 Nipele naiweni itengu ya umwenye ni wāndu wātemi mwelemo, wēle wāndu wāpegwile ukombole wa kulamula. Naswiensi mbumbu sya wāndu wāwākatikwe mitwe ligongo wālijii nkwasalila wāndu wāne umboni wa ngani ji Che Yesu ni kulalichila Liloŵ lya Akunnungu. Wāwā nganachipopelela chinyama ni chinyago chakwe atamuno nganatagwa chimanyililo pa usyo pao namose mmakono gao. Sooni wāpegwilwe umi, ni wātawele pamo ni Kilisito yaka elufu moja. 5 Wāndu wāne wāwāsigele mwa wāwāwile nganapegwa umi mpaka imalile yaka elufu moja. Aku ni kusuka kwaandanda. 6 Akwetenje upile, sooni mmbaya kukwawo wāndu wose wā Akunnungu aŵala wāali nkusuka kwaandanda ku. Chiwa chaaŵili ngachikola machili pachanya pao, chaaŵe wāmbopesi wā Akunnungu ni wā Kilisito, nombewo chalongsye pamo nawo ntī mamwenye kwa yaka elufu moja. 7 Katema pachimalile yaka elufu moja, Shetani chaugulikwe mkutawālikwa kwakwe. 8 Nombejo pachakopoche chatande kwalambusa wāndu wāpwilingene kila mbande ja pachilambo, wāndu wo akuwālanjika Gogi ni Magogi. Shetani chīwāsonganganye pamo kwaligongo lya ngondo. Nombewo chaaŵe achajinji mpela nsanga wa kumbwani. 9 Wāpite mchilambo chose, wālisyungwile likambi lya wāndu wā Akunnungu ni musi waunonyelwe ni Akunnungu. Nambo watulwiche mootho kutyochela kwinani ni kwatinisa. 10 Nipele, Jwaulamba juwālambusyaga wāndu jula wāponyekwe mu litanda lya maganga ga baluti gagakukolela, ni mwelemo mwana chinyama chachikali ni jwakulondola jwa unami, ni wose chasauswe muusi ni chilo, moŵa gose pangali mbesi. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Nipele nachiweni chitengu cha umwenye chachikulungwa cheswela ni ajula juwātemi pa chitengu cho. Kwinani ni chilambo yatisile paujo pao ni nganilipagwa liuto kwa ligongo lyao. 12 None nauweni wāndu wāwālijii awile achakulungwa ni achanandi ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye, ni itabu ili iugulikwe. Ni chitabu chiihe chaugulikwe chele ni chitabu cha umi. Wāndu wāwālijii awile wālamulikwe malinga ni ipanganyo yao, mpela yaitite kulembekwa mu itabu. 13 Bahali jakopwesye wāndu wāwālijii awile wāwālijii nkati mwakwe, chiwa ni kwiuto kwa wāndu wāwile kwakopwesye wāndu wāwālijii awile wāwālijii nkati mwao. Jwalirose wālamulikwe malinga ni ipanganyo yakwe. (Hadēs g86) 14 Nipele chiwa ni kwiuto kwa wāndu wāwile yaponyekwe mu litanda lya mootho. Lyele litanda lya mootho lyo lili chiwa chaawāili. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 Mundu jwalirose jwāngawoneka liina lyakwe kulembekwa mu chitabu cha umi, wāponyekwe pa litanda lya mootho. (Limnē Pyr g3041 g4442)

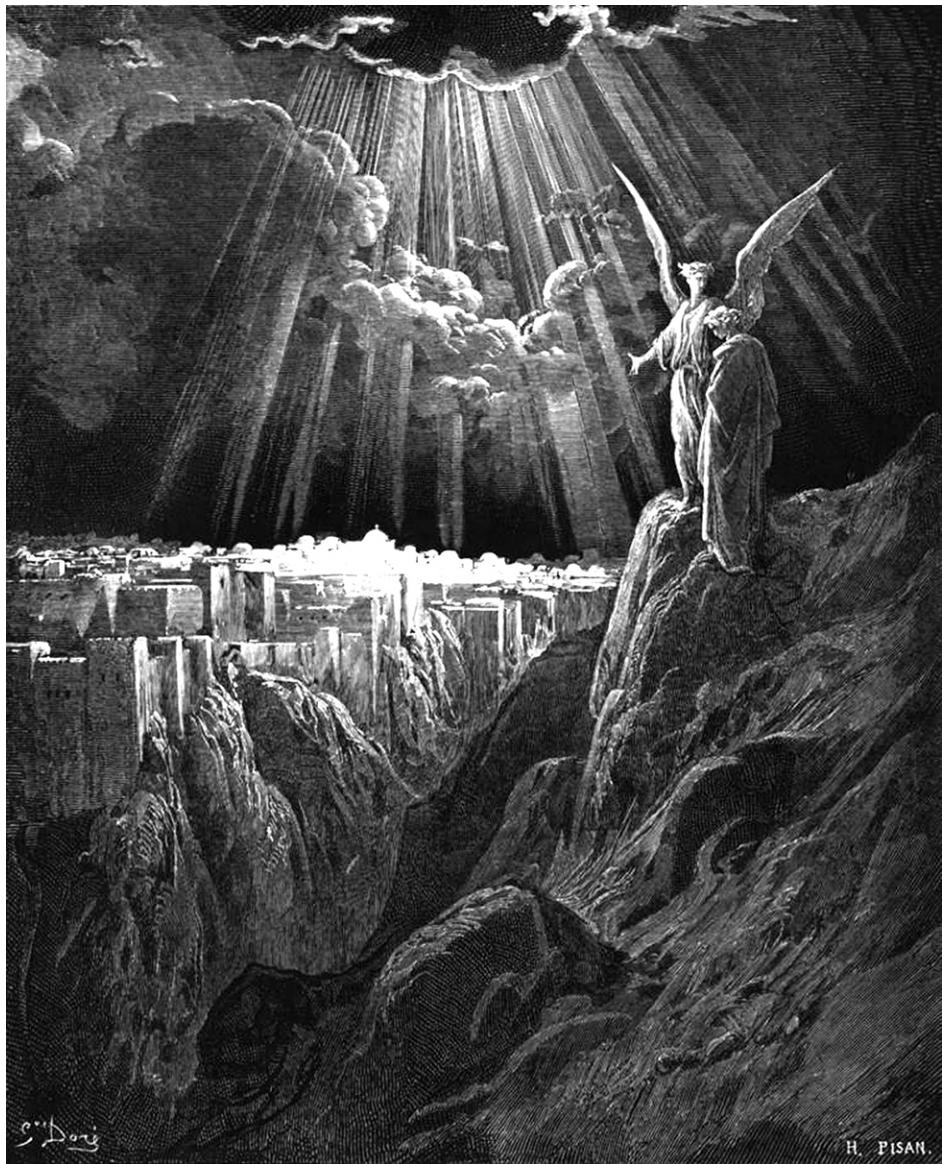
21 Nipele nakuweni kwinani kwa sambano ni chilambo cha sambano. Pakuwā kwinani kwaandanda ni chilambo cha ndanda ipiite, ni bahali nganijipagwa sooni. 2 None nauweni musi wauwela. Yelusalemu ja sambano, uchitulukaga kutyochela kwinani kwa Akunnungu uli uŵichikwe chile, mpela mwali jwaulomba jwāwāchikwe chile kwa wānkakwae. 3 Napilikene lilowē lyekulungwa kutyochela pa chitengu cha umwenye lichitiji, "Nnole! Kumusi kwa Akunnungu kuli pasikati ja wāndu! Nombewo chatame pasikati ja wānyawo nombe wānyawo chaaŵe wāndu wākwe. Akunnungu asyene chatame

nawo ni chaawé Akunnungu wao. 4 Wélewo chiwasyule misosi jao jose. Chiwa ngachipagwa sooni, atamuno ngaipagwa ipetesí, atamuno kulla, atamuno masauko sooni, pakuwa indu yose ya kalakala ipite!" 5 Nipele jwakutama pa chitengu cha umwenye jula wáwechete, "Nnole! Yose ngeui panganya ya sambano." Sooni wásalile, "Nnembe indu yi, pakuwa aga malowé gali gakukulupilichika ni gasyene!" 6 Nipele wásalile, "Gamasile! Une ndili Alufa ni Omega, yaani, Jwakuitandisya indu yose ni Jwakumalichisya indu yose. Jwakwete njota chinaape meesi ga kung'wa kutyochela mu uliwa wa meesi ga umi pangali malipilo. 7 Juchapunde chapochele gelega, ni une chime Akunnungu jwao, nomeboj chaawé mwanganu. 8 Nambo wándu wá woga ni wándu wángakukulupilila ni wándu wá wamba ni wá kuulaga ni wándu wá chigwagwa ni wándu wá usaŵi ni wándu wákuchipopelela chinyago ni wándu wá umani wose, liuto lyaó lili litanda lya maganga gaakukolela mooto, chele chili chiwa chaawíli." (Limnë Pyr g3041 g4442) 9 Nipele jumo jwa achikatumetume wá kwinani saba jwali ni mbale saba syasigumbele iputiko saba ya mbesi wáiche ni kuusalila, "Njise! Ni une chinannosye mwali jwaulombela, wankwakwe Mwanangondolo." 10 Nipele Mbamu jwa Akunnungu wánongwesye ni katumetume jwa kwinani jo wanyigele mpaka kuchikwesya chachileu. Wánosisye musi weswela yaani Yelusalemu uchitulukaga kutyochela kwinani kwa Akunnungu, 11 uching'alimaga kwa ukulu wa Akunnungu. Musi wo kung'alima kwakwe kukulandana ni lilanguka lya liganga lya ndalamu jekulungwa lyalikuwilanjika yaspi, lyalikuchenga mpela lindala. 12 Sooni musi wo waliji ni likumba lyalileu ni lyalikulungwa, lilyaliji ni minango kumi na mbili, ni kila nnango umo wagosekwe ni katumetume jwa kwinani. Ni pachanya pa kila nnango palembekwe liina limo mwa meena ga ngosyo kumi na mbili sysa wándu wá ku Isilaeli. 13 Mbande syose syaliji ni minango jitatu, kulikukopoka lyuwa kwana minango jitatu ni kumpoto kwana minango jitatu ni kulikutiwila lyuwa kwana minango jitatu ni kulujenda kwana minango jitatu. 14 Likumba lya wele musi lyatawíkwe pachanya misingi ja maganga kumi na mbili ni pa misingi jo galembekwe meena ga achinduna kumi na mbili wá Mwanangondolo. 15 Katumetume jwa kwinani juwáwecheta none wálijii ni chitela cha kupimila chachikolochekwe ni sahabu, kuti akombole kuipima musi ni minango jakwe ni makumba gakwe. 16 Nipele musi ula waliji ni mbande ncheche syakulandana, uleu ni mapana gakwe yalandene, wáupimile musi ula kwa chitela chakwe, uleu ni wipi ni lisusa, mpela maili elufu moja na mia tano. 17 Katumetume jwa kwinani jula wápimile likumba lya musi ula, lyaliji makono sitini kwa chipimo chiwasyo-wélele wándu. 18 Lyele likumba lyaliji litawíkwe kwa maganga gamachejeu ga ndalamu jekulungwa gagakuwilanjika yasipi ni musi usyene waliji utawíkwe ni sahabu jambone, jajikuchenga mpela lindala. 19 Maganga gagatawile nsingi wa likumba lya kusungula musi gakolochekwe ni maganga ga ndalamu. Nsingi waandanda watawíkwe kwa maganga gamachejeu gagali mpela maganga ga yasipi, ni nsingi waŵi waliji wa maganga ga safilo ni nsingi waatatu wa maganga ga kalikedoni ni nsingi waancheche wa maganga ga sumalidi, 20 nsingi wa nsano waliji wa salidoniki ni nsingi wa sita waliji wa akiki ni nsingi wa saba waliji wa kilisolito ni

nsingi wa nane waliji wa sabalajadi ni nsingi wa tisa waliji wa manjano ni nsingi wa kumi waliji wa kilisopilosu ni nsingi wa kumi na moja waliji wa yasinto ni nsingi wa kumi na mbili waliji wa ametisito. 21 Ni minango jajikulungwa kumi na mbili jila, kila umo wakolochekwe kwa lulu jimo. Litala lyekulungwa lya musi lyakolochekwe kwa sahabu jambone jajikuchenga mpela lindala. 22 Mmusi ula nganinajiwona Nyuumba ja Akunnungu, pakuwa Ambuje Akunnungu wá Ukombole ni Mwanangondolo alinji pelepo, kwayele Nyuumba ja Akunnungu ngajikusachilwa. 23 Nipele mu musi mo ngamukusachilwa lyuwa liwále atamuno lwesti, pakuwa ukulu wa Akunnungu ukwalanguchisa kwa lumuli lwakwe lwaluli Mwanangondolo. 24 Wándu wá ilambo chatame mu lyele lilanguka ni mamwenye wá ilambo yose chauichisyé musi wo ukulu. 25 Minango jekulungwa ja musi ula ngajigualikwa kose, pakuwa ngachipagwa chilo. 26 Wándu wose wá ilambo chaiichisyé ukulu ni luchimbichimbi mmusi mo. 27 Nambo chachili chose chakunyakala ngachijinjila mwelemo ng'o, atamuno mundu jwalijose jwakuntendekanya yakuchima pane ya unami. Nambo chajinjile ávála pe wáválembekwe meena gao mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo.

22 Nipele katumetume jwa kwinani wáanosisye lusulo lwa meesi gagakwikanago umi gagakung'alima mpela lindala, gachityochelaga pa chitengu cha umwenye wa Akunnungu ni Mwanangondolo. 2 Lwele lusulo, meesi gakwe gjajilimaga pa mbindikati ja litala lyalikulungwa lya musi. Mwingulugulu litanda paliji ni chitela cha umi chachikusogola isogosi mala kumi na mbili pachaka, ni masamba gakwe gali ntela wa kwalamya wándu wá ilambo yose. 3 Ngapagwa chindu chachilichose chachilwesekwe ni Akunnungu chachichiwoneche pa musi wo. Chitengu cha umwenye wa Akunnungu ni cha Mwanangondolo chichiwe mu wele musi, ni wákutumichila wákwe Akunnungu chiwápopolele. 4 Nombewo chiwáwone ku meeso kwakwe ni liina lyaó chililembekwe pa usyo pao. 5 Chilo ngachipagwa sooni, atamuno ngaasaka lulanga lwa lumuli pane lyuwa, pakuwa Ambuje Akunnungu chiwálanguchisyé, nombewo chalongosye nti mamwenye mówa gose pangali mbesi ni mówa gose pangali mbesi. (aión g165) 6 Nipele katumetume jwa kwinani wásalile une, "Malowé ga gali gausyene ni gakulupilichika. Ambuje Akunnungu wákwapa Mbamu jwakwe wákulondola, wántumile katumetume jwao jwa kwinani wálosye wákutumichila wáo indu yaikusachilwa ikopochele pangakaŵa." 7 Che Yesu akusala, "Mpilikane! Ngwika chitema! Jwana upile jwelejo jwakugakamulichisya malowé ga kulondola gagali mu chitabu chi." 8 Une che Yohana, ni junapilikenе ni kwiwona yele indu yo. Panamasile kupilikaná ni kwiwona, nalgewisye pa makongolo ga jwele katumetume jwa kwinani juwáanosisye une yele indu yo, ni nasachile kwapopelela. 9 Nambo wélewo wásalile une, "Nkatenda yeleyo! Une ndili jwakutumichila mpela mmwe ni achapwenu wákulondola ni wose wákwitchisyá utenga wauli mu chitabu chi. Mwapopelele Akunnungu!" 10 Sooni wásalile une, "Malowé ga kulondola gagali mu chitabu chi nkagasisa mpela chantemela, pakuwa katema ka kumalichikwa kwakwe káwandichile. 11 Sambano jwakuntendekanya yangalimate ajendelechela kutenda yangalimate ni jwausakwa apunde

kutendekanya ya usakwa. Ni jwakutendekanya yaili yambone apunde kutendekanya yaili yambone ni jwali jwanswela apunde kuŵa jwanswela.” **12** Che Yesu ŵatite, “Mpikane! Ngwika chitema ni mituuka jichinampe jwalijose mwenumwé malinga ni masengo gakwe. **13** Une ndili Alufa ni Omega, Jwandanda ni Jwambesi, Junguitandisya indu yose ni Junguiichisya kumbesi.” **14** Akwete upile ŵelete ŵakuchapa yakuwala yao, kuti akundikwe kwinjila mminango ja musi ni kulya isogosi ya chitela cha umi. **15** Nambo ŵandu ŵakuitendekanya yangalumbana ŵaalí mpela mbwa, ni ŵasawí ni ŵandu ŵa chigwagwa ni ŵandu ŵa kuulaga ni ŵandu ŵakuipopelela inyago ni wose ŵaikwanonyela kuŵecheta ya unami, ngaajinjila ng'o mu musi wo. **16** “Une, Che Yesu, nantumile katumetume jwa kwinani jwangu kusala nganisi, mu mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Uneji ndili jwa uwelesi u che Daudi, ndili ndondwa ja ng'andu ja jajikung'alima.” **17** Mbumu jwa Akunnungu ni mwali jwaulombela akuti, “Njise!” Jwakugapilikana maloŵe ga, akusachilwa asale, “Njise!” Ni mundu jwakwete njota, ajise, ni mundu jwakusaka meesi gagali ni umi ajigale pangali malipilo. **18** Une che Yohana ngwajamuka wose ŵakuupilikanila umboni wa maloŵe ga kulondola gagali mu chitabu chi: Mundu jwalijose juchajonjchesye chindu chachili chose mu yelei, Akunnungu chiŵalagasye kwa iputiko yailembekwe mweleemu. **19** Mundu jwalijose atyosyaga lilöwe lyalililyose mmaloŵe ga ngani sya kulondola gagali mu chitabu chi, Akunnungu chiŵasumule liunjili lyakwe lya chitela cha umi ni kultyosya liuto lyakwe mmusi weswela, aula waulembekwe mu chitabu chi. **20** Che Yesu jwakusala nkati ngani ji, akuti ili isyene, “Eloo, ngwika chitema.” Eloo! Njise Ambuje Che Yesu! **21** Ngunsachila umbone wa Ambuje uŵe ni ŵanyamwe wose. Eloo.



None nauweni musi wauswela, Yelusalemu ja sambano, uchitulukaga kutyochela kwinani kwa Akunnungu uli uwîchikwe chile, mpela mwali jwaulombela jwa uwîchikwe chile kwa wankwakwe. Napilikene liloûye lyekulungwa kutyochela pa chitengu cha umwenye lichitiji, "Nhole! Kumusi kwa Akunnungu kuli pasikati ja wându! Nombewo chatame pasikati ja wanyawo nombe wanyawo chaawê wându wâkwe. Akunnungu asyene chatame nawo ni chaawê Akunnungu wao.

Chiunukuko 21:2-3

Reader's Guide

Ciyawo at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Ciyawo at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Chiyawo---Yao/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Âwaloma 10:7
Chiunukuko 9:1
Chiunukuko 9:2
Chiunukuko 9:11
Chiunukuko 11:7
Chiunukuko 17:8
Chiunukuko 20:1
Chiunukuko 20:3

Masengo 3:21
Masengo 15:18
Âwaloma 1:25
Âwaloma 9:5
Âwaloma 11:36
Âwaloma 12:2
Âwaloma 16:27
1 Âwakolinto 1:20
1 Âwakolinto 2:6
1 Âwakolinto 2:7
1 Âwakolinto 2:8
1 Âwakolinto 3:18
1 Âwakolinto 8:13
1 Âwakolinto 10:11
2 Âwakolinto 4:4
2 Âwakolinto 9:9
2 Âwakolinto 11:31
Âwagalatia 1:4
Âwagalatia 1:5
Âwaefeso 1:21
Âwaefeso 2:2
Âwaefeso 2:7
Âwaefeso 3:9
Âwaefeso 3:11
Âwaefeso 3:21
Âwaefeso 6:12
Âwafilipi 4:20
Âwakolosai 1:26
1 Timoseo 1:17
1 Timoseo 6:17
2 Timoseo 4:10
2 Timoseo 4:18
Tito 2:12
Âwaebulania 1:2
Âwaebulania 1:8
Âwaebulania 5:6
Âwaebulania 6:5
Âwaebulania 6:20
Âwaebulania 7:17
Âwaebulania 7:21
Âwaebulania 7:24
Âwaebulania 7:28
Âwaebulania 9:26
Âwaebulania 11:3
Âwaebulania 13:8
Âwaebulania 13:21
1 Petulo 1:23

1 Petulo 1:25
1 Petulo 4:11
1 Petulo 5:11
2 Petulo 3:18
1 Yohana 2:17
2 Yohana 1:2
Yuda 1:13
Yuda 1:25
Chiunukuko 1:6
Chiunukuko 1:18
Chiunukuko 4:9
Chiunukuko 4:10
Chiunukuko 5:13
Chiunukuko 7:12
Chiunukuko 10:6
Chiunukuko 11:15
Chiunukuko 14:11
Chiunukuko 15:7
Chiunukuko 19:3
Chiunukuko 20:10
Chiunukuko 22:5

aïdios

Âwaloma 1:20
Yuda 1:6

aiōn

Matayo 12:32
Matayo 13:22
Matayo 13:39
Matayo 13:40
Matayo 13:49
Matayo 21:19
Matayo 24:3
Matayo 28:20
Maliko 3:29
Maliko 4:19
Maliko 10:30
Maliko 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yohana 4:14
Yohana 6:51
Yohana 6:58
Yohana 8:35
Yohana 8:51
Yohana 8:52
Yohana 9:32
Yohana 10:28
Yohana 11:26
Yohana 12:34
Yohana 13:8
Yohana 14:16

aiōnios

Matayo 18:8
Matayo 19:16
Matayo 19:29
Matayo 25:41
Matayo 25:46
Maliko 3:29
Maliko 10:17
Maliko 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yohana 3:15
Yohana 3:16
Yohana 3:36
Yohana 4:14
Yohana 4:36
Yohana 5:24
Yohana 5:39
Yohana 6:27
Yohana 6:40
Yohana 6:47
Yohana 6:54
Yohana 6:68

Yohana 10:28
Yohana 12:25
Yohana 12:50
Yohana 17:2
Yohana 17:3
Masengo 13:46
Masengo 13:48
Wåloma 2:7
Wåloma 5:21
Wåloma 6:22
Wåloma 6:23
Wåloma 16:25
Wåloma 16:26
2 Wålointo 4:17
2 Wålointo 4:18
2 Wålointo 5:1
Wagalatia 6:8
2 Wasesalonike 1:9
2 Wasesalonike 2:16
1 Timoseo 1:16
1 Timoseo 6:12
1 Timoseo 6:16
2 Timoseo 1:9
2 Timoseo 2:10
Tito 1:2
Tito 3:7
Filimoni 1:15
Wäebulania 5:9
Wäebulania 6:2
Wäebulania 9:12
Wäebulania 9:14
Wäebulania 9:15
Wäebulania 13:20
1 Petulo 5:10
2 Petulo 1:11
1 Yohana 1:2
1 Yohana 2:25
1 Yohana 3:15
1 Yohana 5:11
1 Yohana 5:13
1 Yohana 5:20
Yuda 1:7
Yuda 1:21
Chiunukuko 14:6

eleēsē

Wåloma 11:32

Geenna

Matayo 5:22
Matayo 5:29
Matayo 5:30
Matayo 10:28
Matayo 18:9
Matayo 23:15
Matayo 23:33
Maliko 9:43

Maliko 9:45
Maliko 9:47
Luka 12:5
Yakobo 3:6
Hadēs
Matayo 11:23
Matayo 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Masengo 2:27
Masengo 2:31
1 Wålointo 15:55
Chiunukuko 1:18
Chiunukuko 6:8
Chiunukuko 20:13
Chiunukuko 20:14

Limnē Pyr

Chiunukuko 19:20
Chiunukuko 20:10
Chiunukuko 20:14
Chiunukuko 20:15
Chiunukuko 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6

Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

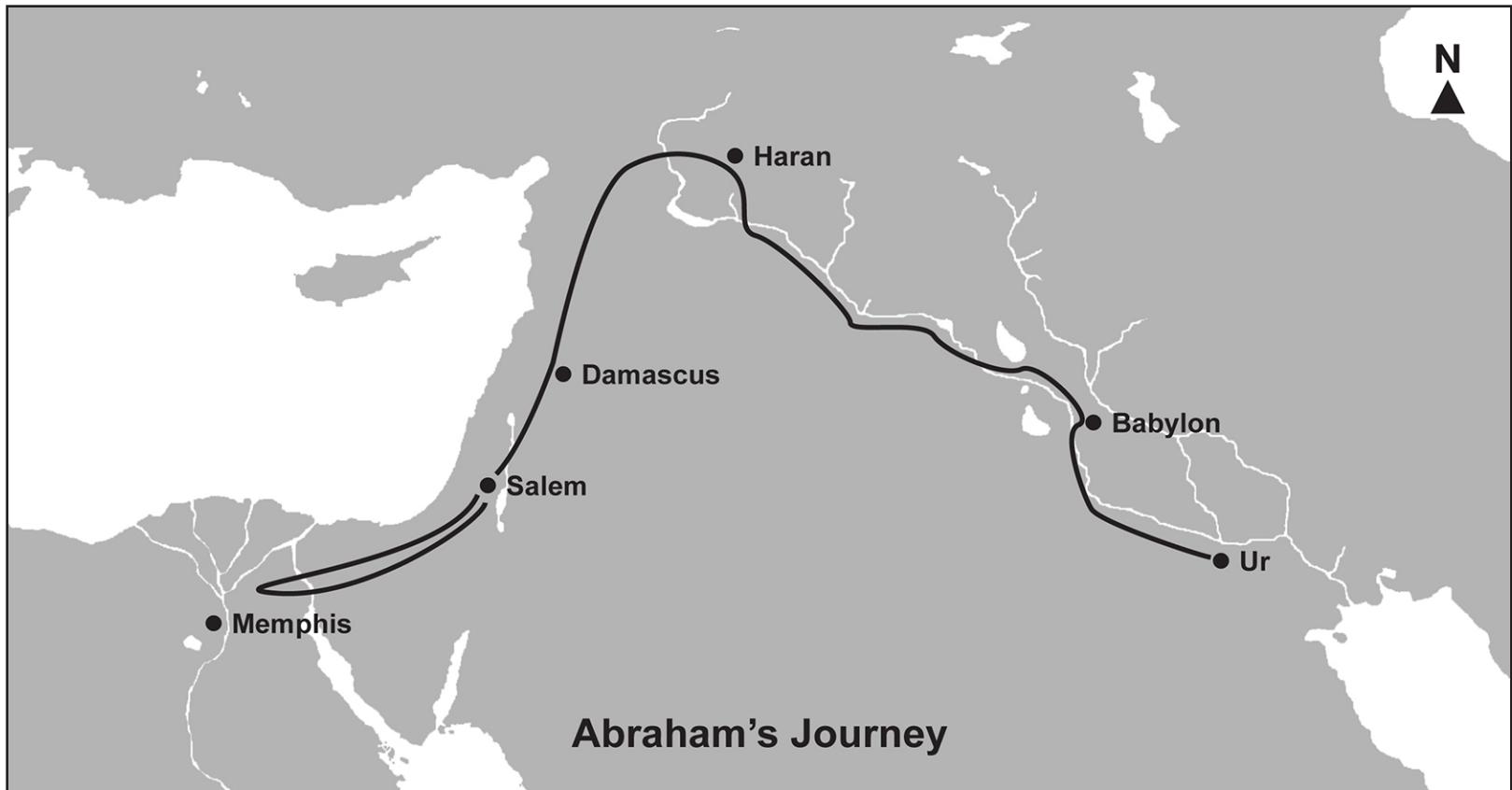
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Petulo 2:4

Questioned

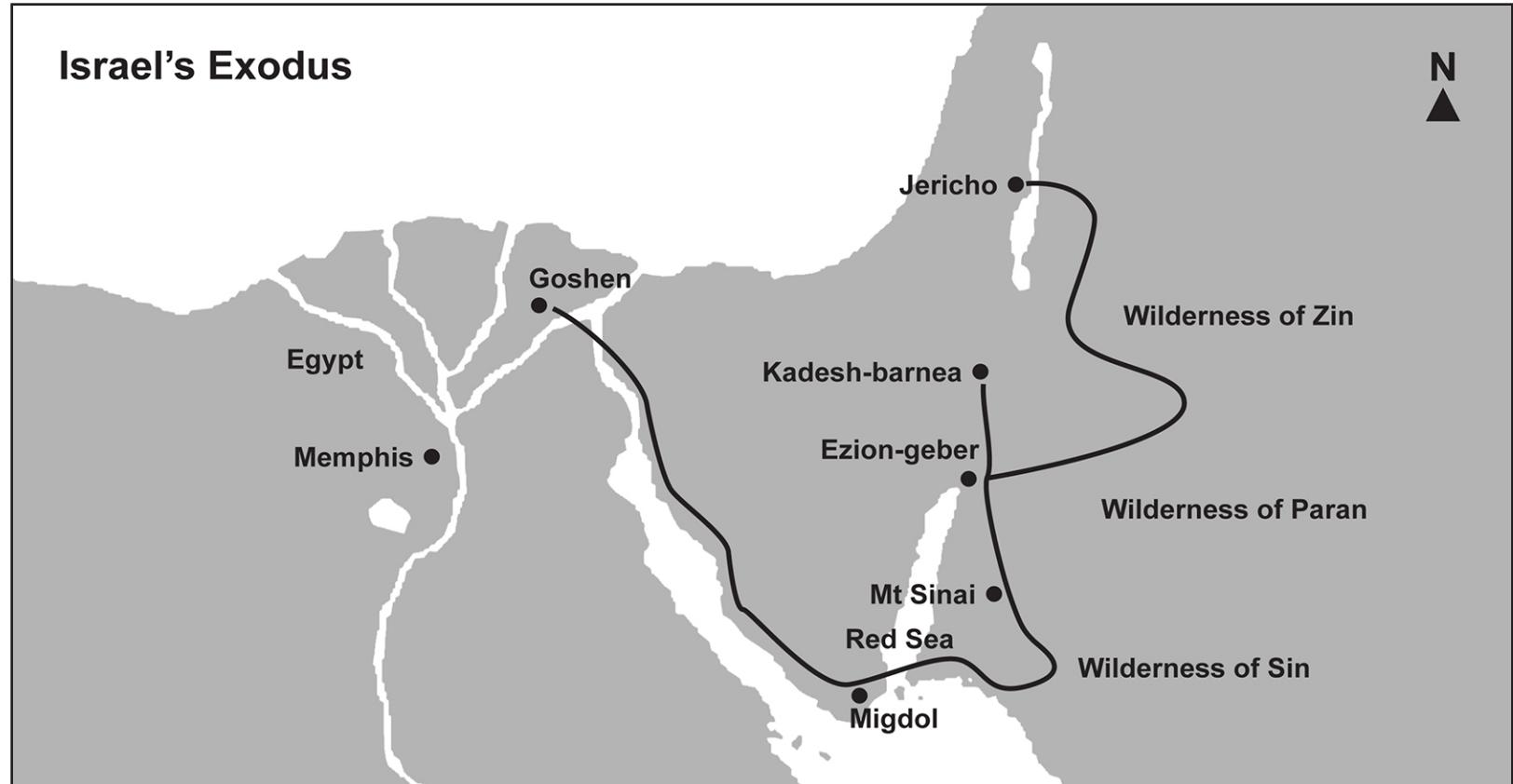
2 Petulo 2:17



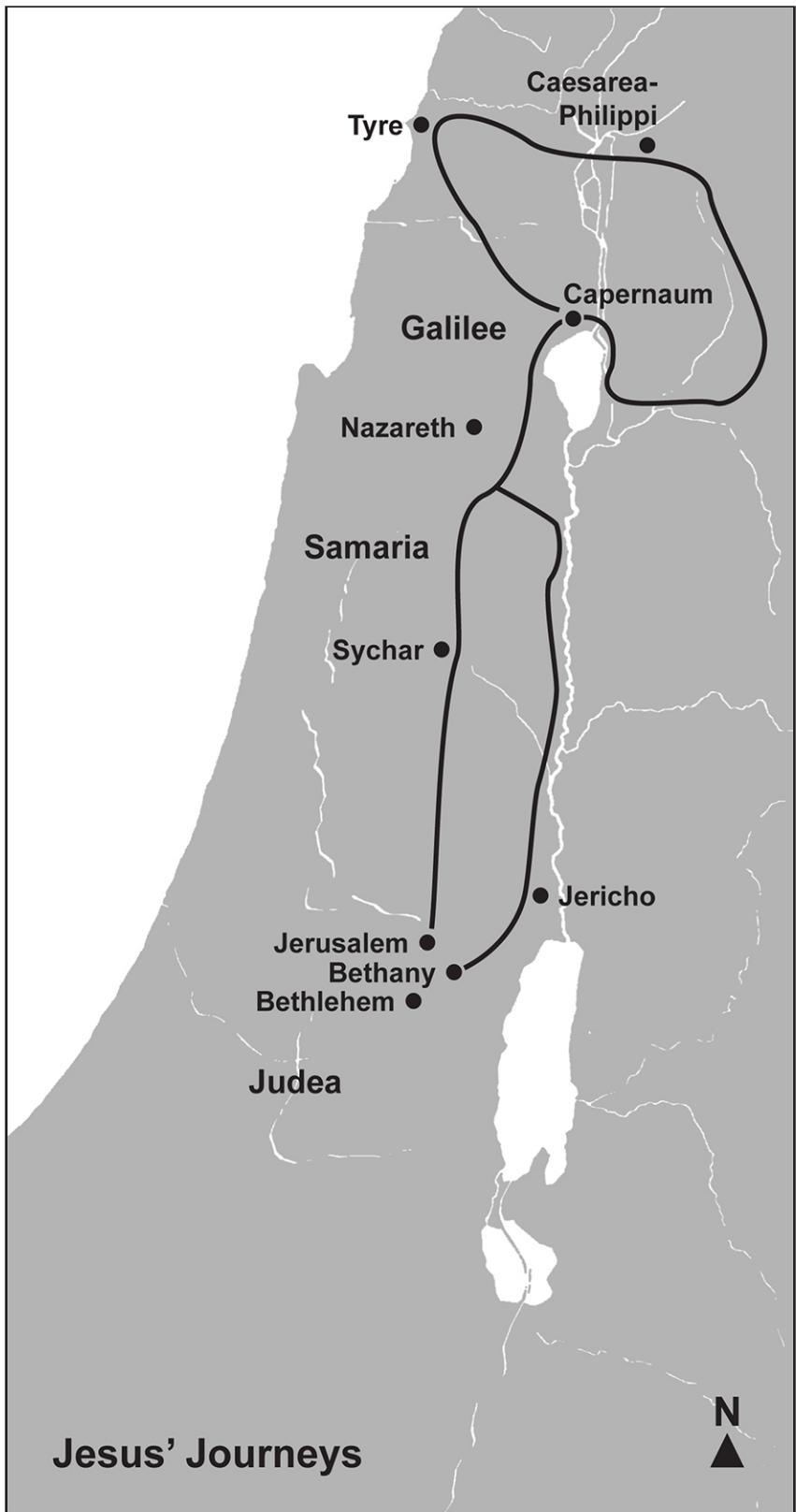
Kwa chikulupi, che Iblahimu wānjitichisyé Akunnungu apala pañawāñilanjikwe ajaule ku chilambo chiwālanjikwe ni Akunnungu kuti chiwē chao.
Wātyosile pa chilambo chao ni kwaaula kwiuto kwanganakumanyilila. - Wāebulania 11:8

Israel's Exodus

N
▲



"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17



Jesus' Journeys

Pakuña Mwana jwa Mundu nganaika kukutumichiliwa, nambo aiche kukutumichila ni kulyosya umi wao kwa kwawombola Wando wajinji. - Maliko 10:45



Une che Paolo, jwakutumichila ju Che Yesu Kilisito, nguchilemba chikalata chi. Akunnungu amilasile me nduna ni asagwile naalalichile wandum Ngani jao Jambone. - Waloma 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13 Thalaasa Revelation 19:20 Lake of Fire Revelation 20:2 Abyss		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast						
		False Prophet						
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

Destiny

Ciyawo at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail,*" Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up,*" Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid,*" because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you,*" John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.



World Nations

Nipele njaule, nkaatende wāndu wā ilambo yose aŵe wakulijiganya wāngu, nchabatisyaga kwa liina lya Atati ni lya Mwana ni lya Mbamu jwa Akunnungu. - Matayo 28:19